Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Alpini.

161

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

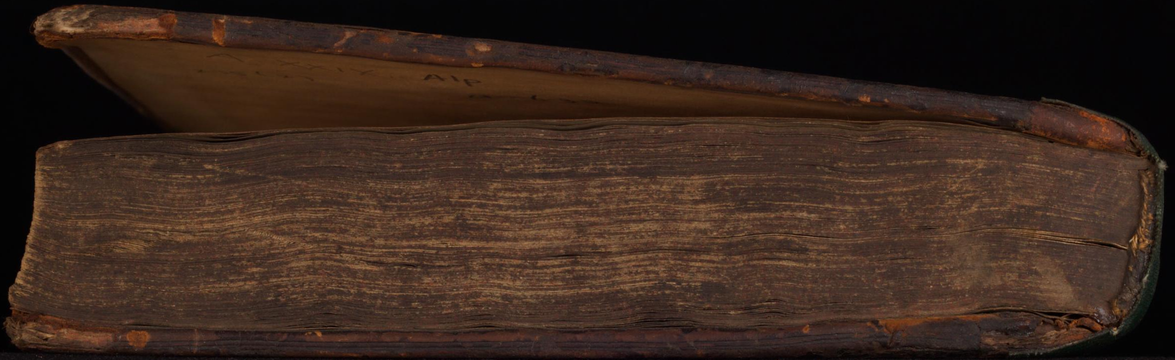

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

A XXIX. Alp

235 (2)

~~a 632~~

21/-

17/6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

16.D.1 29026

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

29036.

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS

Philosophi, Medici,

Et in Gymnasio Patauino Simplicium Medicamentorum Professoris Ordinarij, atq; Horti Medici præfecti,

DE MEDICINA METHODICA

LIBRI TREDECIM

In quibus medendi ARS METHODICA vocata olim maxime celebris, quæ hac ætate non sine magno studiosorum medicinæ & dedecore, & damno plane desijsse visa est, denuo restituitur, atq; in medicorum commodum quadantenus ad medicinam Dogmaticam conformatur.

Opus nouum, è quo Studiosi præter sectæ Methodicæ placita à celeberrimis medicis tradita, etiam praxim Methodicam exactissimam ad medendum nanciscentur.

VM

AD SERENISS. FRANCISCVM MARIAM DVCEM VRBINI

BEDFORD
MEDICAL
LIBRARY.
GENERAL INFIRMARY

Patauij, Apud Franciscum Bolzettam. 1611.

Ex Typographia Laurentij Pasquati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

B
3x

SERENISSIMO
FRANCISCO
MARIAE II. FELTRIO
DE RVVERE DVCI VRBINI VI.
Prosper Alpinus. S. D.

CV'M mille fortasse ab hinc annos (Serenissime Dux) vt non leui coniectura cõsequi possumus, ex tribus medicinæ sectis olim veteribus cognitis, Methodica vocata, posteaquam multis sæculis à viris doctissimis exculta in toto ferè orbe maxime floruerat, nunc omnino &obsoleuisse, & planè desiisse visa sit, doliturum sanè, &quidem acerbius, medicinæ studiosis existimaui: Artem medendi Methodicam (quia breui methodo homines medicinam facere doceret) appellatam, ex medicorum memorijs prorsus sublatam: in qua tot tantiq; philosophi, & medici eruditissimi, quorum summam in tradendis liberalibus artibus præstantiam, atq; claritatem antiquitas probe nouit, ad eam cognoscẽdam, stabiliendamq; plurimum insudarunt. De qua etiam Thessalus quondam Methodicorum Princeps apud Neronem Principem tantopere gloriatus est. Quid an non præter hunc, atque Themisonẽ Laudiceũ Syrium illius sectæ primum auctorem, Antipater quoque, Leonides Alexandrinus, Archigenes Apameus, Soranus, Ephesius, Iulianus, Cælius Aurelianus, atq; alij penè innumeri ab antiquitate plurimi æstimati hanc medendi methodum religiosius excoluerunt? mordicusq; tenuerunt? Quid amplius? Non ne Galenus ea ætate maxime in medicina celebris, forsitan quadam nobili ęmulatione commotus (quia eam medendi sectam, quo tempore ipse primum Romam venerat, in ea vrbe, atq; alibi in totius orbis terrarum locis supra alios medicos clarere animaduerterit, atq; ad maiorem quoque honorem, & gloriam euehendam suspicaretur)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cum medendo, tum scribendo uarias disputationes contra ipsos apo logeticas suscipere coactus est? Quas Methodicis non parum aucto ritatis, atq; splendoris attulisse, creditum est; nimirum quasi tantus medicus post unum Hippocratem Dogmaticorum omnium Princeps eo modo multum cohonestare, illorumq; claritati aliquid ma ius honoris addere videretur. Huc accedit ualetudinis curationem, quam Methodici prosecuti sunt, vel idem ipsum mederi à Dogmaticis secutum videri, vel pauculis quibusdam differentijs ab ipso solummodo distinctam, deprehendi: Tametsi hæ duæ medicorum sectæ in modis medica præsidia indicandi, scoposq; curatorios eliciendi ferè omnino interse dissenserint. Huius quidem medicinæ celebritas, & tantorum medicorum, qui ipsam insecuti sunt, auctoritas me adeo in eius desiderium impulit, ut in ea cognoscenda plurimũ laboris, atq; studij impenderim; cuius eximia uoluptate captus in studiosorũ cõmodũ de hac ipsa medicina tredecim libros maiori qua potui diligentia conscripsi: quorum tres priores ad proponenda Methodicorũ placita, eaq; disputãda perfeci. Reliquos vero ad morbos & adstrictos & laxos, & mixtos ex laxo & ex adstricto cognoscendos, atq; curandos ad exitum perduxi. Quos sanè hortatu quorundam medicorum maxime illustrium in lucem, vt prodirent facile mihi persuaderi pasus esem, nisi à Dogmaticis medicis (quibus vel etiam antiquitus hęc curandi ratio maxime inuisa fuisse uisa est) periculum meum mecõmouisset. In qua opinione hæsitãs eousque extiti, quo tu (DVX SERENISSIME, Princepsq; Clementissime, cui hanc meam medicinam denuo restitutam nuncupare, ac dedicare iam diu constitueram) mihi in mentem occurristi: ita enim ipsa commendatam satis ac probatam se esse intelliget, ubi iudicio tuo longe quidem acerrimo non iniucunda visa fuerit, ex quo mihi omnis timor continuo ex animo depulsus est. Si modo licuerit, ut meæ lucubrationes in tuo patrocinio quicquam sperare debeant, aut possint, cum unus tu sis ex maximis Italię principibus, cui amplissima, & prope diuina munera debentur. Quo pacto enim Methodica hæc medicina à me & tibi planè ignoto, & nullis seruitijs hoc promerito profecta, in tuæ Celsitudinis clientelam peruenire se posse confidat? Veruntamen ego de tua humanitate clementissima, qua cunctos litterarum professores perbenigne complecteris, neque haud omnino desperans, mihi quoque qualiscumque sim ex te humanissimo Principe, litteratorum omnium huius sæculi patrono aduocationem non defuturam, teq; etiam non minus me in albo tuorum Clientum describi pasurum, non dubitaui. Qua spe animatus hosce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

. meos cõmentarios ãplissimo nomini tuo nuncupatos studiosis euulgandos, constitui. Etenim unum te principem Italia nouit, inter magnos Duces, qui FELTRIAM DE RVVERE familiam Serenissimã Regijs profectò uirtutibus hac ætate perornas, nẽpe maximo rerum vsu, incomparabili sapientia, prudentia, cęterisq; alijs animi præclarioribus dotibus præditus, cultum præcipue religionis, unà cum Iustitia, charitateq; eximia sanctius excolis. Huc accedit, te Reges maximos, qui non minus imperio quàm reconditarum litterarũ studijs claruerunt, maxime æmulari voluisse. Quem nam ex huius ætatis principibus te ipso magis rerum cognitione oblectari, atq; clarere hoc nostrum æuum compertum habet? Quo mirũ non est, si Bibliothecã à Serenissimo FEDERICO Vrbini Duce fœlicis recordationis, olim comparatam maxima tua liberalitate usque adeo & auxisti, & perfecisti, vt nulla sit hoc tempore cognita, quæ illi pręferri vel possit, uel debeat. Cuius profecto tu mira adlectus voluptate, quicquid nancisceris otij, id totum legendis, recognoscendisq; eorũ scriptorum lucubrationibus assidue impendis. Vnde mirum itidem non est, si bonarum artium studiosis plurimum faueas, eosq; non minus & foueas, & protegas. Igitur hosce meos libros, quos tibi deuotissime, & me ipsum unà quoq; voueo ac dedico, vt benigno uultu accipias, te etiam atq; etiam oro. Quod si feceris animum mihi ad alios nostros in hoc genere studiorum labores euulgandos, inflammabis. Vale Dux Serenissime, & me in numero tuorum clientum descriptum esse, neutiquam dedigneris.

Patauij ex Horto Medicinali die xij. Februarij. Anni M. DC. XI.

Prosper

PROSPER ALPINVS Lectori.

ECCE candide Lector tibi euulgatam Methodicam nostram medicinam, quam ego in libris de præsagienda vita, & morte ægrotantium decem abhinc annos in lucem editis, pollicitus fueram. De qua libenter cum medicinæ studiosis tantisper hic agere decreui, vt illa curandi ratio quondam à medicis clarioribus peruestigata, quodamq; tempore ab antiquitate plurimum celebrata, quæ præsenti ætate, planè desierat, in studiosorum medicinæ vtilitatem, atq; commodum, ad memoriam hominum reuocetur, in pristinumq; honorem restituatur. Profectò non potui non vehementer admirari, ex innumeris ferè, qui in medica arte varÿs temporibus claruerunt, atq; multa in eadem arte innouare studuerunt, neminem extitisse, qui hanc Methodicorum medendi rationem, iamdiu è memorÿs hominum sublatam, renouare, & quadantenus in antiquam amplitudinem, atq; vsum reuocare cogitarit. Hanc, inquam, Methodicam vocatam medicinam, cuius auctores fuerunt viri medici olim celeberrimi, & quæ tam longa temporum serie scilicet quatuor centum ferè annorum spacio, vt postea suis locis demonstrabitur (cæpisse hanc medendi sectam Marci Antonÿ, & Cleopatræ Reginæ Aegypti temporibus, floruisseq; vsque ad Galeni Pergameni ætatem, quam ipse Romæ maximi æstimatam offendit, deprehensum est.) in toto fere terrarum orbe, eoq; magis in magna Italiæ vrbe Roma, quo tempore Imperatores maximi in ea claruerunt, fuit prædicata. Et cui primos etiam inter alias medicinæ sectas honores antiquitas itidem tribuisse uisa est. Sed quid amplius de istiusce sectæ medicinæ, auctoritate, atq; celebritate dicemus? An non uerum est ipsam fuisse à medicis celeberrimis inuentam? Non minusq; etiam perpetuo medicos grauissimos, plurimiq; in doctrinis æstimatos, ipsam mordicus & tenuisse, & exercuisse? Hoc certe negari non potest. Quandoquidem aperte constat, eos primum, qui olim illa vsi sunt, magna cum laude in ægritudinum curatione ipsam exercuisse, atq; eosdem medicos in magno honore, magnaq; existimatione habitos fuisse. Quid de Themisone Laodiceo Syrio primo istiusce sectæ auctore dicemus? Non ne fuit Asclepiadis medici Dogmatici, nunquam satis laudati, condiscipulus? Qui ab ipso occasionem nactus ex Dogmatica ad Methodicæ sectæ inuentionem se contulit. Quem Plinius in medicina summum auctorem vocare solet. De quo Paulus Aegineta, Aetius, alÿq; non pauci per honorificam mentionem fecerunt. Galenusq; hieram Themisonis tanquam præclaram medicamenti purgatorÿ compositionem meminit. Quid de Theßalo Tralliano? Quem ipsam medicinam a Themisone inuentam perfecisse, traditum est. Nonne (si Plinio credendũ est) sub Neronis principatu illius auctoritas in medendi peritia cunctis quam maxima apparuit? Quid de alÿs illiusce medicinæ præclaris sectatoribus, qui postea eam in ægrotis sanandis factitarunt? Hi fuerunt viri omnium opinione in disciplinarum studÿs Clarissimi. Huiusmodi fuiße constat, Heraclidem Tarentinum, proculum, Soranum Ephesium, Antipatrum, Iulianum, Attalum, atq; alios fere innumeros, quos breuitati studens lubens omitto. An non Galenus Heraclidem, Proculum, Soranum, Antipatrumq; magnis laudibus quandoque fuit prosecutus? Quid de Attalo quem Romæ medicinam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cinam honeste facere Galenus ostendit, dicemus? Nonne ita ipsi (Galeno persuadente in Theagene Philosopho Cynico Romæ pluris æstimato, laborante iecoris Phlegmone, non
» esse vtendum nudis laxantibus) respondit? Nisi multum tibi tribuerem, nihil horum
» tolerassem: Nam in quibus superiores medici passi naufragia sunt, priusquam vera
» medicina inuenta à nostris esset, ea mihi veluti ignaro suades. ex quo in ea vrbe Roma qualis eius fuerit auctoritas, conijci potuit. Iulianum quoque Galenus plurimi fecisse tunc temporis visus est, cum præsertim aduersus illum scribendo doctissimam disputationem apologeticam ipsum non parum cohonestasse visus itidem fuerit. Quid de Cælio Aureliano? Nonne ex ijs litterarum monumentis, quæ de morbis acutis, atq; chronicis ab ipso traditis nobis superfuerunt, liquido constat, ipsum fuiße medicum grauissimum, magnisq; profecto laudibus concelebrandum. Quid de alijs qui hanc medicinam postea magna omnium cum laude tractarunt, à nobis dicendum erit? Hos quoque non parum sua præstantia honoris medicorum choro addidisse. At de ijs posterius nos accuratiorem sermonem habebimus. Quid amplius? nonne Galenum quoque de hac Themisonis atq; Thessali secta commentarium accuratissimum composuiße ex libro sexto simpliciũ apparet? Quem de ipsa secta laborem scribendi haud suscepisset, si (vti aliquando facere solet) ea & inutilis, & damnosa fuisset ab ipso iudicata. Cur de ipsa scribendo, atq; disputando sæpius tempus contriuit? Huc accedit, ipsum quoque in libro de optima secta ad Thrasybulum medicinam Methodicam inter celebres medicinæ sectas adnumerare minime erubuisse. Nonne etiam in libro tertio de locis affectis se in omnium sectarum scientia esse maxime eruditum, atq; illis, qui sectam quamlibet ab ipso discere cupiebant, nemini esse postponendum, non sine aliqua petulantia iactauit? Adde ad maiorem istiusce sectæ præstantiam cognoscendam, hanc sanè rationem ægrotos curandi non ab ignobilibus & plebeis, at quinimo à Magnatibus, Principibus, Regibus, atque etiam non minus à maximis Imperatoribus Romanis fuisse perpetuo in magno honore, magnaq; existimatione habitam. Sed quid de ipsius vtilitate eximia? Cum ipsa uia quam breuissima medicos doceat, quomodo recte morbis mederi ij debeant. De quibus medicis Galenus aliquando scripsit: Propterea Methodicos illos olim Romæ, quoniam medicinæ artem tradere se posse auditoribus vnico semestri pollicerentur, plures discipulos habuisse. Ex ijs itaq; singulis quisque nostrum aperte intelliget, quanti hæc Methodica medendi ratio apud antiquos fuerit æstimata, atq; non minus qualis, quantaq; fuerit eorum medicorum, qui illam insecuti fuerunt, auctoritas atq; præstantia. Cum uero isthãc ipsam medendi rationem Methodicam olim vocatam multis iam præteritis seculis omnino ex medicorum memoria decidiße, planeq; desiisse animaduerterim, nemineq; hactenus illius meminisse, multoq; minus ipsius vsum restituere uoluisse, rem gratam me facturum medicinæ amatoribus duxi, si ipsius, mea opera, recordatio denuo reuocaretur, tantaq; medicinæ cognitio, atq; vsus pristino honori restitueretur. De qua idcirco tredecim libros maiori qua potui diligentia composui, quibus ipsa tota rursum poßet ab hominibus & cognosci, & in vsum reuocari. In quo sanè opere atq; labore eo præsertim argumento versatus fui, vt medicinæ studium quoad fieri poßet, & augeretur, & eiusdem itidem artis studiosi plurimum iuuarentur, atq; ea quoque de causa ipsorum gratiam, beneuolentiamq; assequerer. Accipe igitur Lector candidissime hosce meos libros artem medendi Methodicam appellatam complexos, eosq; æquo animo legito, & cognoscito, de ipsaq; tuum etiam iudicium benigne interponito. VALE.

[Margin notes: Cap. 25. (beside "ex libro sexto simpliciũ"); Cap. 7. (beside "de optima secta"); Cap. 2. (beside "de locis affectis"); In pri. Meth med. cap. 1. (beside "medicis Galenus aliquando scripsit")]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX
OMNIVM CAPITVM,
quæ in toto opere continentur.

LIBRI I.

DE varijs medicinæ sectis ac de Methodicæ origine atq; auctoritate. Cap. 1.
De medicis antiquis, qui in secta methodica claruerunt. Cap. 2.
Quanto tempore inter medicos Secta Methodica claruerit. Cap. 3
Quid sit medicina Methodica, & quibus principijs fuerit constituta. Cap. 4.
Quamobrem Methodici constituerint, primum medicinæ dogma in adstricto & in fluido laxoue. Cap. 5.
Demonstratur primum dogma medicorum etiam auctoritate ac non minus quoq; Dogmaticorum siue rationalium vocatorum. Cap. 6.
Quomodo Methodici affectus communes adstrictos, & laxos vocatos morbos generales esse voluerint. Cap. 7.
Quid adstrictum & fluidum siue laxum fluxumve sit, & quot modis intelligatur. Cap. 8.
Quomodo adstrictum & laxum fluidumuè cognoscatur. Cap. 9.
Cur adstrictum & laxum fluidumuè Methodici in species non diuiserint Cap. 11.
An ab adstricto atq; laxo fluidoue curatio indicetur. Cap. 12.
Quomodo Methodici voluerint tempora morborum curationem quoq; indicare. cap. 13.
De communitatibus, quas Methodici in medicina chirurgica atq; in Prophylactica obseruarunt. Cap. 14.
De aliquibus quæ Methodicis obijciuntur, in communitatibus chirurgicis. Cap. 15.
Methodicis obijcitur, quod non fecerint medicinam ad particulares homines, sed ad hominem communem & genericum. Cap. 16.
De parte prophylactice, quam Methodici cognouerunt. Cap. 17.

LIBRI II.

IN quibus Methodici à Dogmaticis dissentiunt. Cap. 1.
Primas qualitates morbos non facere, ac proinde ab ipsis ueram curationem non indicari ex Methodicorum placitis. Cap. 2.
Quamobrem Methodici in aliquibus morbis adstrictis aliquando frigidis medicamentis vtantur. Cap. 3.
Humores in corporibus exuperantes, secundum Methodicos, non esse causas morborum quę indicant curationem. Cap. 4.
Medicos Dogmaticos in multis morbis curandis, non differre à Methodicis.. Cap. 5.
De dogmatibus, quę à Methodicis in medendo non admittebantur, & primum, quod non sit necessaria cognitio corporis, læsarumq; partium naturę ad indicandam curationem, neq; cęli, anni temporis, ætatis, atq; studij itidem prænotio. Cap. 6.
Quod partes affectę non indicent in morbis curationem. Cap. 7.
Cur adstringentia medicamenta, in principijs phlegmonum, quæ morbi sunt adstricti, à Methodicis admittantur Cap. 8.
An in omnibus morbis adstrictis nuda laxantia conueniant, vel adstringentibus mixta esse debeant. Cap. 9.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De morborum generibus secundum Methodicos, & quales ad adstrictum & ad laxum, reducantur, & in quibus morbis locum habeat adstrictum & laxum. cap. 10.
De morbis adstrictis, atq; an febres omnes sint morbi adstricti. cap. 11.
De morbis laxis, & an omnes excretiones, quouis modo appareant, laxum morbum faciant, & quopacto excretiones, quæ sunt morbi laxi, ab alijs interstinctæ dignoscantur. cap. 12.
De morbis mixtis ex adstricto & laxo, & an dentur, & si dantur quales sint. cap. 13.

L I B. I I I.

De medicamentis laxantibus, scilicet adstrictos morbos tollentibus. cap. 1.
An genere laxantium medicamentorum Methodici comprehenderint medicamenta mordentia, detergentia, diaphoretica, atq; cathartica. cap. 2.
De præsidijs particularibus laxatorijs, & primo de ijs, quam in victus ratione obseruari debent. cap. 3.
De præsidijs laxatorijs, quæ ex varijs exercitiorum generibus depromuntur. cap. 4.
De deambulatione, cursu, saltu, venatione, ludo pilæ, pugna vmbratili, lucta, gestatione, vectione, deque frictione atq; vsu veneris, præsidijs laxatorijs. cap. 5.
De frictionibus laxatorijs, atq; de venereis. cap. 6.
De venarum & arteriarum sectione pro molienda sanguinis euacuatione, de crurum scarificatione, de cucurbitulis, atq; de hirudinibus cap. 7.
De medicamentis laxatorijs, quę humores è corporibus educendo, purgandoq; varijs modis id præstant. cap. 8.
De simplicibus medicamentis, quę corpora laxare apta sunt. cap. 9.
De medicamentis vomitorijs. cap. 10.
De Errhinis, apophlegmatismis, atq; bechicis. Cap. 11.
De medicamentis purgantibus per vesicam atque per vterum. cap. 12.
De præsidijs, quę mouendo sudorem laxant. cap. 13.
De balneis laxatorijs ad morbos adstrictos tollendos. cap. 14.
De præsidijs Metasyncriticis cap. 15.
De præsidijs adstrictorijs in communi cap. 16.
De Medicamentis adstrictorijs in particulari. cap. 17.
De medicamentis mixtam facultatem ex adstricto & laxo habentibus. cap. 18.

L I B. I V.

Agitur ex Methodicis de medicinę parte prophylactica, & primo in quibus eam obseruarint. cap. 1.
An possit constitui Methodus tuendæ sanitatis ex Methodicorum dogmatis. cap. 2.
An homines pręseruari possint à venenis, & à morsibus, ictibusq; Ferarum venenosarum. cap. 3.
De ijs, quę faciunt ad præseruationem à venenis. cap. 4.
De medicamentis, quæ præsens venenum prodere creduntur, atq; de alijs quouismodo à venenis præseruantibus. cap. 5.
De ijs, quę præseruant à reptilibus, serpentibus, atq; ab alijs omnibus bestijs venenatis cap. 6.
De præseruatione ab iis affectibus, qui à praua uictus ratione excitantur, atq; de huiusce artis prophylacticæ utilitate. cap. 7.
De causis, quibus hominum sanitas tuetur. cap. 8.
An causæ conseruantes in corporibus meatuum symmetriam, symmetriam quoq; partium similarium atq; organicarum conseruent. cap. 9.
Quod ad præseruandam sanitatem cognitio symmetrię naturalis meatuum sit necessaria, quantumq; hæc laxitatis vel adstrictionis habeat in varijs cum ætatibus, tum temperamentis, tum corporum habitibus, non esse negligendum. cap. x.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

An ex omnibus causis conseruatricibus, duæ tantum scilicet ciborum, potuumq; & aliarum continentia atq; corporum labores pro tuenda ualetudine sufficiant. cap. 11.
Quomodo ex singulis causis conseruatricibus sanitas in corporibus custodiatur, & primo quomodo ex aere. cap. 12.
Quomodo sanitas conseruari possit usu eorum, quæ intrò assumuntur, usquè somni, veneris atq; animæ passionum. cap. 13.
De sanitate conseruanda ex retentione atq; excretione excrementorum. cap. 14.
De sanitate conseruanda ex corporis motu scilicet ab exercitiis. cap. 15.
De sanitate in ijs corporibus conseruanda, quæ lassitudinibus laborant, & primum de methodo, qua lassitudines sanari queant, cap. 16.
De particulari curatione ad lassitudines persanandas, atq; de medicamentis singulis ad eam curationem accommodatis. cap. 17.
De pseudo lassitudine siccatoria vocata, scilicet de siccitate, squalore gracilitateq; corporum tollenda. cap. 18.
De corporum obesitate corrigenda. cap. 19.
Ad rigorem, horrorem, frigiditatemq; tollendam atq; de caliditatę in corporibus corrigenda. cap. 20.

LIB. V.

De febrium curatione ex Methodicorum placitis, & primum, quid sit febris & quot eius sint genera cap. 1.
De Febris generatione. cap. 2.
De febrium Ephemerarum seu diarrhiarum curatione. cap. 3.
De febribus putridis. cap. 4.
De continuarum febrium cognitione. cap. 5.
De continuarum febrium prognostico, cap. 6.
De continentium febrium curatione. cap. 7.
De continuarum febrium curatione. cap. 8.
De febris pestilentis curatione. cap. 9.

LIB. VI.

De febrium intermittentium curatione, & primum de medicamentis ad tertianas. cap. 1.
De febris tertianæ nothæ, seu non exquisitæ, curatione. cap. 2.
De febris quartanę curatione cap. 3.
De febris quotidianæ curatione. cap. 4.
De hecticarum febrium curatione. cap. 5.
De symptomatibus febrium, quæ in ipsis curationem expetunt, & primum de illorum curatione, quæ adstrictorum genere comprehenduntur, atq; de medicamentis ad capitis, stomachi, atq; ventris dolorem. cap. 6.
De medicamentis, quæ faciunt ad somnum in febribus tollendum, ad rigorem & frigiditatem, ad tussim, ad cibi fastidium, bulimon, appetitum caninum, atq; ad linguę asperitatem. cap. 7.
De medicamentis ad ictericũ colorem, inquietudinem, nauseam, singulum, aluum, atq; vrinam adstrictam. cap. 8.
De medicamentis ad vigiliam, ad syncopem, atq; ad hęmorrhagiam sanguinis. cap. 9.
De profluuio sanguinis, de sudore, de vomitu, ventrisq; fluxu, atq; de vrina immoderatius profluente, cohibendis. cap. 10.

LIB. VII.

De phlegmonibus internis adstrictorum morborum genere comprehensis esse agendum; & primum partes corporis, quæ solent inflãmari, in medium afferũtur. cap. 1.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Quid phlegmone sit, & quibus differentijs interstinguatur, quomodoque generetur. c.2.
De phlegmonum cognitione in communi, & primum de phlωgosis internę signis. c. 3.
De medicamentis ad phlegmones internas & primo de illarum, quæ phlωgoses seu inflamina dicuntur, curatione. cap.4.
De phrenitidis curatione. cap.5.
De medicamentis ad alias phlegmones cerebri, sed præsertim ad eam, quam AEgyptij Demelmuoi appellant. cap.6.
De medicamentis ad lethargicos. cap.7.
De medicamentis ad internas aurium phlegmonas. cap 8.
De vuæ & glandularum iuxta linguam positarum phlegmone. cap.9.
De Medicamentis ad gutturis phlegmonem, quam anginam vocant. cap. 10.
De medicamentis ad phlegmonem pleuræ membranæ costas subcingentis. cap. 11.
De medicamentis ad pulmoniam peripneumoniam vocatam phlegmonem. cap.12.
De medicamentis ad plegmonem septi transuersi. cap.13.
De medicamentis ad plegmonem hepatis cap.14.
De lienis phlegmone sananda. cap.25.
De phlegmone ventriculi sananda. cap.16.
De ilei intestini atq; coli phlegmone tollenda. cap. 17.
De omento, mesentereo, atq; pancrea phlegmone obsessis. cap. 18.
De renum phlegmone sananda. cap.19.
De vesicæ phlegmone sananda. cap.20.
De satyriasi. cap.21.
De vteri phlegmone sananda. cap. 22.
De tumoribus internis non phlegmonosis. cap 23.
De ventris tumore, quem hydropem appellant, persanando. cap. 24.

LIB. VIII.

DE phlegmonum atq; tumorum internorum vomicis, siue abscessibus esse agendũ & primum quid per abscessum vomicamue intelligatur, deq; ipsius causis. ca.1
De partibus in quibus purulentiæ seu vomicę fiunt. cap.2.
Quibus signis puris collectio vel vomica fieri deprehendatur. cap. 3.
Quibus signis suppuratio siue puris collectio, quæ facta est, deprehenditur. cap. 4.
De Vomicis, quæ fiunt in capitis partibus, cognoscendis. cap.5.
De Vomicis, quæ fiunt in thoracis partibus, & primo de vomica, quæ fit ex pleuritide, & pulmonia. cap.6.
De vomicis quæ fiunt in ventris partibus, & primum de ea, quæ in stomacho, hepate, liene, mesentereo, pancrea, atq; omento excitatur. cap. 7.
De vomicis, quæ fiunt in intestinis. cap.8.
De vomicis, quæ fiunt in renibus, in vesica atque in vtero. cap. 9.
De puris eruptione, & quibus signis cognoscatur pus affusum in varias partes corporis. cap.10.
De vomicarum prognostico, & primum de salutaribus, & mox de lethalibus vomicis cognoscendis. cap.11.
De vomicarum curatione, & primo, quæ ex ipsis chirurgia & quę medicamentis tollantur. cap. 12.
De medicamentis futurum abscessum, vomicamue cum prohibentibus, ne fiat, tum, vt citò probeq; fiat coadiuuantibus. cap. 13.
De præsidijs vomicarum eruptionem adiuuantibus. cap 14.
De puris eruptione per tussim, per vomitum, per aluum, per vrinam, per sinum muliebrem, atq; per abscessum. cap. 15.
De vomicis quæ sectione tolluntur, quomodoq; hoc sit faciendum. cap. 16.
De sanandis vlceribus ex vomicis in varijs partibus corporis excitatis, & primo de ijs, quæ in aspera arteria, in pulmonibus, atq; in thorace fiunt. cap. 17.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De sanandis vlceribus ex vomica obortis in stomacho, in mesenterio, in iecore, atque in intestinis. cap. 18.
De sanandis vlceribus, quæ ex vomicis relinquuntur in renibus, vreteribus, vesica, atq; in vtero. cap. 19.

LIB. IX.

De phlegmonis & tumoribus externis esse agendum, & primo de ijs in communi agitur. cap. 1.
De phlegmonis, quæ externas corporis partes vexant, sanandis. cap. 2.
De parotide sananda, mammarum phlegmone, atq; de in inguinibus facta. cap. 3.
De phlegmonis articulos vexantibus, præsertimq; de arthritide, de podagra, atque coxendico dolore. cap. 4.
De medicamentis ad coxendicum dolorem. cap. 5.
De doloribus sermonem continuandum, & primum quid dolor sit, ipsiusq; differentiæ, causæ, atq; curatio in communi. cap. 6.
De dolore capitis persanando. cap. 7.
De aurium dolore. cap. 8.
De dentium dolore. cap. 9.
De medicamentis ad stomachi, ventris, atq; laterum dolorem. cap. 10.
De medicamentis ad colicum dolorem. cap. 11.
De dolore renum atque vesicæ. cap. 12.
De dolore vteri. cap. 13.
De articulorum dolore. cap. 14.
De quodam dolore nocturno, qui repente pedum aut currum, aut coxendicum, aut alterius partis musculos inuadit. cap. 15.

LIB. X.

De nonnullis morbis adstrictorum genere comprehensis cur in hoc libro sit agendum, & de quibus particulatim. cap. 1.
De medicamentis ad apoplexiam. cap. 2.
De paralysi curanda. cap. 3.
De vertigine scotomatica curanda. cap. 4.
De caro seu subet. cap. 5.
De catoche & catalepsi. cap. 6.
De epilepsia, seu morbo comitiali. cap. 7.
De conuulsione. cap. 8.
De tremore curando. cap. 9.
De mania seu furore sanando. cap. 10.
De melancholia. cap. 11.
De tussi. cap. 12.
De asthmate. cap. 13.
De palpitatione seu tremore cordis. cap. 14.
De cibi fastidio, appetitu canino, atq; siti tollenda. cap. 15.
De hepatis atque lienis obstructione & scirrhosi. cap. 16.
De morbo regio ictero appellato. cap. 17.
De renum & vesicæ calculis. cap. 18.
De vteri strangulatu seu præfocatione. cap. 19.

LIB. XI.

In quo agitur de euacuationibus, atq; de purgationibus adstrictis restituendis. cap. 1.
De euacuatione, quæ per poros cutis insensibiliter fit, intercepta restituenda. cap. 2.
De sudore, qui sæpius fieri sponte in aliquibus corporibus consueuerat, restituendo. c. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De intercepta euacuatione capitis, quæ fit per nares, & de catarrho sæpe proueniente suppresso restituendo. cap. 4.
De vlceribus in quibusdam partibus corporis obortis, pro tuenda valetudine, conseruandis, deq; ijsdem sublatis restituendis. cap. 5.
De arthritide antiquata, quę postea ex toto sublata est, pro tuēda valetudine renouāda. c. 6
De consueta hæmorrhagia, id est de sanguine, in quibusdam familiarius, salubriterque exeunte, suppresso restituendo. cap. 7.
De hæmorrhoidibus suppressis restituendis. Cap. 8.
De menstruis in mulieribus suppressis restituendis. cap. 9.
De vrina suppressa restituenda. cap. 10.
De vomitione intermissa restituenda. cap. 11.
De aluo adstricta laxanda. cap. 12.
De venere multo tempore intermissa, pro valetudinis conseruatione restituenda. cap. 13.

LIB. XII.

DE morbis laxis esse agendum, quotq; hi sint. cap. 1.
De insensibili euacuatione, quæ in lethalem syncopem deducit. cap. 2.
De sudore vires exoluente cohibendo. cap. III.
De profluuio sanguinis per nares supprimendo. cap. 4.
De sanguine per vomitum immoderatius profluente cohibendo. cap. 5.
De sanguine ex ore per screatum & tussim reiecto cohibendo. cap. 6.
De sanguinis fluore, qui per aluum fit, supprimendo. cap. 7.
De sanguinis profluuio per vesicam exeunte cohibendo. cap. 8.
De hæmorrhoidum profluuio sistendo. cap. 9.
De menstruorum profluuio firmando. cap 10.
De vomitu cohibendo. cap 11.
De alui profluuio cohibendo. cap. 12.
De vrinæ profluuio, quod Græci Diabetem appellant, tollendo siue cohibendo. cap. 13.

LIB. XIII.

DE morbis mixtis ex adstricto atq; laxo esse agendum, & primum quot sint hi affectus, qui mixtorum morborum genere comprehenduntur. cap. 1.
De curatione febrium synocharum, ardentiumq; maxime æstuosarum. cap. 2.
De curatione febrium hecticarum, quę tabidæ euaserunt. cap. 3.
De febribus, de phlegmonibus, & de alijs morbis adstrictis, quæ habent coniunctam aliquam euacuationem, sanandis. cap. 4.
De sputo sanguinis tollendo. cap. 5.
De cholera & cardialgia. cap 6.
De Diarrhæa tollenda. cap. 7.
De fluxu hepatico sanando. cap. 8.
De dysenteria sananda. cap. 9.
De gonorrhęa sananda. cap. 10.
De profluuio muliebri sanando. cap. 11.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX EORVM OMNIVM,

Quæ in toto Opere continentur.

A

Afluentia medicamenta quæ 89
abscessus quid 256
abscessus in renibus facti signa ex Galeno 242
aceti an per os conueniat ad sputũ sanguinis 393
acida quomodo laxatoria dicantur 349
acria aluum mouere 89
acria quomodo aluum moueant 378
actuatio medicamenti frigidi quid sit 49
actuationem frigidorum esse in corporibus nanci sci actualem frigiditatem 48
adamantis lapidis ad venena vis 112
adstrictum & laxum qua ratione euidens dici Methodici voluerint 21
adstrictum atque laxum cur Methodici in species non diuiserint 21
adstrictum & laxum quomodo in corporibus dignoscatur 19
adstrictum in meatibus internis, atque in externis factum quomodo cognoscatur 20
adstrictum in meatibus cum sensibilibus, tum insensibilibus quibus signis cognoscatur 19. et 20
adstrictum in corpore quibus signis innotescat 9.
adstricta causa morbum adstrictum faciens quotuplex sit 69
adstrictum dari totius & partis 25
adstrictus morbus, qui sit 69
adstricti morbi genere qui affectus comprehendantur 69
adstricti morbi genere an febres omnes comprehendantur 70
adstrictum & laxum quomodo ex Galeno curationem indicet 24
adstricti morbi habentes laxum affectum coniunctum quomodo curentur 412
adstringentia medicamenta quæ sint, & ipsorum differentiæ 24
adstringentia medicamenta ex stirpibus, quæ sint 105
adstringentia quæ ex animalibus 106
adstringentia quæ ex fossilibus 106
adstringentium medicamentorum quædam leuiter adstringere, quædam fortiter, & hæc ad internos meatus; atque illa ad cutaneos adstringendos vsum habere 24
adstringentia medicamẽta an viscera roborent. 67
adstringentia exterius adhibita partibus phlegmone vexatis, prohibere phlegmones resolutionem 68
adstringentia medicamẽta inflãmatis partibus exterius adhibita damnasse medicos Methodicos 68
adstringentia medicamenta in principio morborum quorundam adstrictorum conuenire, & quomodo conueniant 65
adstringentia in principio quarumdam phlegmonum cur conueniant 65
adstringentia non conuenire principio phlegmonum malignarum 66
adstringentia non conuenire principio phlegmonum in inguine, axillis & in partibus post aures positarum 66
adstringentia lieni obstructo atque inflammato non conuenire 235
adstringentia an conueniant in febribus pestilentibus 172
adstringentia qua ratione in angina morbo adstricto conueniant 226
adstringentia ad sanandas febres esse inutilia 71
adstringentia medicamenta ex accidenti laxant 306.
adstringentia medicamenta sanguinis profluuio vtilia 387
ægyptij quali medicina olim vterentur 1
ægyptijs phrenitidem exitialem Demelmaoi vocatam esse familiarem 56
ægyptij bis in mense in balneo vomitu sanitatis conseruandę gratia vti solent 130
ęgyptij quo vomitorio familiarius in balneis vtantur 95
ægyptios medicos seruare diatritum 30
ægyptij inustione suspiriosos sanare 346
ægrotos morbum non sentire quid significet 151
aerem cur principium rerum aliqui posuerint. 8
aer laxatorius 77
æsculapium non ex Chirone Centauro, sed ex Apolline eius parente medicinam didicisse 1
aesculapium Romam peste infectam solo vsu Theriacę sanauiße 40
ætas ex Methodicis an indicet sanguinis vacuationem 86
Aetius de cursu ad hydropicos 82
Aetius de vsu balneorum 103
Aetij medicamentum ad quartanam 188
affectus particulares cur euacuationes copiosę non sanent 54
affectus ad chirurgiam attinentes, atque à venenis, morsibusque vel ictibus venenatis obortos non referri ad laxum & ad adstrictum 69
agarici vsus ad febres periodicas 181
Albertus magnus de lapide echite 112
Alex. Trallianus quæ ad quartanam laudauerit 188

alexi-

alexipharmaca ad præseruandum à venenis 113
alexipharmaca quę in febribus pestilentibus conueniunt 171
alexandria Aegypti à quibus causis quotannis habeat febres pestilentes. 167
alienum duplex esse scilicet extrinsecum & intrinsecum. 31
alienum intrinsecum quid, quotuplexq; sit. 31
alienum extrinsecum quid, quotuplexq; 31
alienum magnitudine loco & defectu dari. 31
alienum indicare sui ablationem. 32
alienum loco indicat restitutionem. 32
alienum defectu indicare repletionem. 32
alienum magnitudine indicare aut diuisionem, aut omnimodam præcisionem. 32
allij vis contra venena. 112
aloe. 93
aloe mouet hæmorrhoidas. 93
aloes præparatio varia. 129
aluus quibus cibis laxa reddatur. 377
aluus quibus medicamentis moueatur. 378
alui adstrictæ medicamenta. 203
aluum laxantia tam alimenta quam medicamenta. 129. & 201
aluus à quibus causis cohibeatur. 377
aluum cohibentia. 207
alyßum demorsos à cane rabido ab hydrophobia præseruare. 41
ambulatio lege deambulatio.
amentia ferina quæ. 337
amentia melancholica duplex. 338
amentes qui sint. 337
amphimerinæ febris cognitio. 189
anaphonesis quid. 339
Andreas Laurentius de sectionis loco in hydrope. 255.
Andreas Laurentius de vijs, per quas pus ex Thorace in renes & vesicam defertur. 277
anginæ cognitio, & prognosticum. 225
angina occulta & apparens quæ. 224
anginæ species. 225
anginę cognitio. 224
angina exitialis quæ. 225
anginę curatio. 226
animalia singula habere proprios cibos atq; medicamenta. 40
animalia, quæ sola transpiratione viuunt. 364
animalia, quæ respiratione atq; transpiratione viuunt. 364
animalia exanguia, cur sola transpiratione viuant. 363
animi paßiones laxantes. 79
animi paßiones quæ adstringunt. 79
animi paßiones vehementes meatus densare. 72
antidotus Hippocratis. 114
antidotus Esdræ. 114
antidotus Betarnem contra venena. 115
antidotus ex sanguinibus. 115
antidotus Antiochi Regis Syriæ. 115
antidotus Moibani. 115
antidotus ex nucibus. 113
antidoti ex nucibus varij parandi modi. 113
antidotus Asclepiadis. 114
antidotus, quæ demorsos a cane rabido præseruat à rabie. 141
antimonij vtilitas ad febrem quartanam. 188
anthrax seu carbo quibus signis dignoscatur. 289. curatio 291.
Antipater medicus. 3
Antyllus de cursu. 82
apocrustica medicamenta ex Galeno in principijs phlegmonum qua ratione sint vtilia. 65
apophlegmatismata medicamenta. 97
apoplexiæ cognitio. 318
apoplexiæ curatio. 319. 320
apoplexiam signa antecedentia. 319
apoplecticis an phlebotomia conueniat. 319
appetitum reuocantia. 200
appetitus caninus. 201. 349
apotherapeticę exercitationis facultas. 181
aquas posse veneno infici. 111
aquam à carne putrida poße reddi veneficā. 111
aquam tepidam restinguere sitim. 202
aquam frigidam, & quo magis frigida, eo minus sitim tollere. 202
aqua frigida quomodo calfaciat. 46
aqua frigida in quibus calefaciat, & in quibus refrigeret. 46
aquam insigniter frigidam in debilibus refrigerare, atque in robustis calfacere, & proinde morbos frigidos tollere. 46
aquæ frigidæ occursus aut vincit natiuum calorem, aut colligit: colligit in robusto calore, vincit in debili. 46
aquam frigidam qui dabant febricitantibus, & qui non. 157
aqua frigida large affusa qua ratione sanet dolores articulorum, atque alios affectus frigidos. 158.
aquam frigidam caloris repercussu calfacere in corporibus robustis. 158
aquę frigidæ in febribus large epotæ vtilitates, & noxę. 158
aqua frigida epota qua ratione febres sanet. 158
aqua frigida quando calfaciat, & quando refrigeret. 159
aqua frigida quibus sit dāda, & quibus non. 159
aquam, quæ frigida est, in corpus assumptam calefieri, & postea corpus recalfacere. 48
aqua frigida quomodo sudorifica euadat. 100

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

aqua frigida large epota qua ratione ardentes febres sanet. 52
aquam frigidam large epotatam febres tollere & refrigerando & calfaciendo.
aqua frigida quo pacto calefaciat, & frigidos morbos sanet. 23
aqua frigida epota quomodo affectui & adstricto & laxo medeatur. 53
aquam cur rerum principium aliqui esse crediderint. 8
aqua frigida datur vtiliter in syncope oppressis. 384.
aqua simplici ad mouendum vomitum Aesopum vsum fuisse. 95
aquam frigidam large epotam sudorem mouere. 99.
aqua frigida large epota cur in aliquibus febribus conueniat. 51
aqua actu frigida epota cur sanet febres maxime æstuosas. 51
aquam non actu frigidam sed tepidam erysipelati conuenire. 50
aquam marinam erisipelati non conuenire, quia adstringit. 50
Aquæ frigidæ occursus in quibus innatum calorem augeat, & in quibus extinguat. 243
aquæ frigidę potus an conueniat vexatis febribus pestilentibus. 172
aquæ fluuiatilis tepidæ stillicidium ad maniacos vtilissimum. 319
aquæ Thermalis vlceribus internis opportunę. 287.
aquę Beatæ Virginis facultas & vsus. 89
aquam Nili fluminis aluum mouere. 89
aquę variæ ad febres continentes. 157
aquę simplicis bonitas, & cognitio. 157
aquæ Nili fluminis in Aegypto vsu corpora gracilia bonum habitum nancisci. 57
aquę frigidæ vsus ad febres synochous ardentesq; 157.
arbores habentes vmbram venenosam. 111
Archagatus Medicus. 1
Archigenes Apameus Methodicus. 4
archigenes de medicamentis serpentes fugantibus 115.
archigenes de medicamentis ad quartanas. 188.
Aretæus quæ dabat ad purulentiam purgandam. 278.
aretæus voluit lac triduo bibendum, priusquam in epilepticis caput cantharidibus fricetur. 334.
Aristoteles de purgatoria ui medicamentorum. 90.
Aristotelem voluisse ex inimicitia medicamenta attrahere humores. 90
arrira lauz. 155
ars tuendæ sanitatis quid promittat. 117
arthritidis cognitio, & prognosis, & curatio. 296. & 316.
artis tuendæ sanitatis vtilitas. 117
asari vsus ad quartanam. 188
asari radicis facultas purgatoria. 96
Asclepiades antiquiorum medicinam mortis meditationem vocauit 143
Asclepiades de vsu balneorum. 102
Asclepiades insanos vinculis esse coercendos voluit. 340
Asclepiades quid de phlebotomia in paralysi senserit. 324
Asclepiades de humorum purgatione à catharticis. 90
assæ fœtidę vis ad tollendas febres. 181
assyrij quali medicina olim vsi fuerint. 1
asthmatis cognitio 345. curatio 446.
Athenæus de ruta aduersus venena. 112
Atomos & vacuum qui posuerint pro rerum principijs. 8
Attalus methodicus Galeni contemporaneus. 4
Auctor libri medici de prophylactice. 107
Auctorem operis cicuta bis fuisse venenatum. 111.
Auctor operis fluore sanguinis per os quando & quomodo vexatus. 397
Auenzoarem trimo filio secta vena sanguinem misisse. 86
Auicenna de crurum scarificatione. 57
Auicennę interpretem deceptum in cognitione scarificationis crurum. 87
Auicenna de signis febris pestilentis. 168
Auicennæ suffumigium pro fugandis serpentibus. 115
Aurium perforationis vtilitas ad ophthalmicos. 292.
Aures cera obturatas maxime facere ad firmandam hemorrhagiam. 387
Aurium doloris cognitio. 307
Aurium dolorem mitigantia. 307
Aurium inflammatarum cognitio, & curatio. 222. 223.
Austera & acida maxime facere ad excitandam ciborum appetentiam. 348

B

Balani emollientes aluum. 129
Balneorum vsus quibusq; vtilis. 103
Balnea quos morbos sanent. 103
Balnea ad dolorem capitis, stillicidiaq;. 307
Balnea aquæ dulcis febribus diarrhœis conducere. 145.
Balneorum vsus ad febres. 145. & 161.

Balneum

balneum tepidum ex aqua dulci ad maniacos vtile. 339
balneorum in hecticis vsus qualis. 196
balneorum vsus ad quartanam. 189
balnea frigida in quibus conueniant hecticis. 195
Bisanensis puer pleuriticus cum hæmorrhagia sanatus. 413
bechica medicamenta. 97. 98
betonica contra venena. 11
bilis atra à quibus causis fiat. 184
Boetij Senatoris Romani vxorem profluuio vteri vexatam. 82
bolus armenus. 113
brassicæ ius ad aluum laxandam quomodo paretur. 129. & 378
brassica marina. 94
βρόγχος, seu vocis raucitas à quibus fiat. 343
bubones non admittere vsum adstringentium. 66
bulimus quid. 201

C

C. Aureliani libri qui habeantur. 5
C. Aurelianum Galeni non meminisse. 4
C. Aurelianus de vomica in pleura sectione sananda. 279
C. Aurelianum ex Methodicis nusquam in phlegmonis curandis laudauisse vsum adstringentium. 65
C. Aurelianum in phlegmonis damnaße vsum medicamentorum adstringentium, quod stricturam augeant. 65
C. Aurelianum in principio dolorum arthriticorum vsum fuiße medicamentis adstringentibus. 66
C. Aurelianus reprehenditur, quod dixerit aliquam phrenitim fieri à solutione. 216
C. Aurelianus de cursu. 82
C. Aurelianus deambulationem vtilem insaniæ & asthmati cognouit. 81
C. Aurelianus deambulationem ad quos morbos laudauerit. 81
C. Aurelianus de purgantium medicamentorum incommodo. 57
C. Aurelianus de vsu ellebori in epilepticis. 333
cacochymiæ obseruationem non facere ad lassitudines sanandas. 136
cacochymiam quæ adimunt. 132
cacochymiam partis tolli sinapismo. 35
cachexiam partis tolli sinapismo. 35
Cadmus Agenorides medicinæ auctor. 1
cæliaca passio quid. 404
cæliacum cum lienteria vnum eße affectum. 405
caliditatem vehementem meatus densare 71
caliditatem agere rarefaciendo, & hoc modo in animalibus morbos simplices facere. 45
caliditas quomodo calidum morbum faciat. 46
caliditatem insignem pestilentiam facere poße. 166.
calor febrilis à quibus accendatur. 143
calorem accendi ex motu corporis animique. 143
calorem accendi, à motu, putrefactione, a caloris vicinia, pororum obstructione ab vsu esuque calidorum. 143
caloris naturalis extinctionis causæ. 383
calor qualis in febre quotidiana. 190
calor qualis in febre pestifera appareat. 168
calor febrilis in phrenitide. 215
calorem æstuosum in febribus quæ tollunt. 140
calor partis quando suppurationem notet. 260
calor qui suppurat tumores qualis sit. 257
calculi in renibus dolor. 314
calculos aliquando per tussim excretos. 343
calculatio quid. 354
cantharidum vim ab exterius ferri ad vesicam ex Aretæo. 334
cantharidum vsum pro parandis vesicantibus esse fugiendum. 104
cancros fluuiatiles vstos cum gentiana præseruare homines demorsos à cane rabido ab hydrophobia. 41
caput à quibus causis doleat. 304
caput purgia per nares. 130
cardiogmos quid. 310
cardialgiæ in febribus curatio. 208
caros quid, superuenire febrib. semitertianis. 326
caros quomodo differat à comate atq; lethargo. 327
cassiæ aegyptię consideratio. 92
Cassium medicum febrem ex ebrietate curasse aqua frigida propinata. 74
κατάῤῥος seu destillatio quid. 343
cathartica medicamenta an laxent. 77
catoches & catalepsis cognitio. 327
catoches nomina varia vnde. 327
catoches signa. 328
catoche correpti casus ex Galeno. 328
catochus in febrium accessionibus semper exitialis. 329
catochus in quibus differat à lethargo, apoplexia, à syncope, & à præfocatione vteri. 329
catoche à vermibus. 329
catochi casus ex hæmorrhagia sublatus. 329
catochi curatio. 330
cataplasmata ad vomitum sistendum. 404
causę conseruantes symmetiam meatuum, an præseruent à morbis simplicibus, at que ab alijs in organicis constitutis. 119
causarum obseruationem in curandis lassitudinib. non esse necessariam. 136
causæ febris tertianę nothæ. 178
causæ febris pestilentis. 166
cauterij vsus ad insanos. 340

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

chamædryos vis ad tollendam obstructionem. 351
chamædryos vis singularis ad quotidianam. 192
chamæmeli laus ad tollendas febres. 180
chamędryos ad febres periodicas vis mirabilis. 18.
chamæmelini olei vtilitas ad lassitudines. 137
Chiron centaurus cœpit herbarũ vires in syluis obseruare. 1
cholera quid sit, causę, atque curatio. 416
cholera in quo differat à cardialgia. 416. quomodo curetur. 417
choleram esse morbum mixtum ex laxo & adstricto, quomodoque curetur. 409
cholibicum Græcorum quid sit. 94
cauterij vsus ad epilepticos. 334
cauteria plurimum iuuare ad capitis antiquum dolorem. 307
cauterium candens in occipite pueris epilepticis an conueniat. 333
C. Celsus de laxatorijs præsidijs. 76. & 153.
C. Celsus de præsidijs adstrictorijs. 105
C. Celsus de mittendo sanguine in pueris atque in senibus. 86
C. Celsus de vtilitate deambulationis. 81
C. Celsus contra Methodicos, quod causa morborum inducet curationem. 64
C. Celsum deceptum fuisse, qui crediderit febrem ex ebrietate sublatam fuisse ex epota aqua tanquam præsidio à sola causa indicato. 64
centaurium minus. 94
cephaleæ & cephalalgiæ cognitio. 304. 305
cephaleæ signa ex Aureliano. 305
κεγχνόμ.. [illegible] anticum exitium in foribus denotare. 151
cerebri phlegmone vexati signa; curatio. 219
cibi aluum laxantes. 129. & 377
cibi venerem mouentes. 380
ciborum inappetentię causę, & curatio. 200
ciborum appetentiam cibis acidis, austerisque excitari. 348
cibi appetentiam humores facientes. 348
cibi fastidij cognitio & curatio. 348
ciborum temperantia quantum possit ad sanitatem tuendam. 131
cibi apti ad conseruandam sanitatem. 127
cibi in feb. ibus conuenientes ex Aegyptijs. 154
cibus ad febres tertianas. 176
cibandi ratio in morbis. 154
cicutæ venenum. 111
circuitus dari ex Hippocrate quartanos, quintanos, septimanos, atque nonanos. 184
circuitus quintanos & septimanos certos ac distinctos non dari ex Galeno 184
circuituum in febribus variorum ratio. 184
circumforanei quomodo venena assumunt per os innoxie. 109
circunforanei quibus dolis decipiant adstantes, vt credant illos habere alexipharmacum contra omnia venena. 109
Claudium imperatorem fungis mortuum. 111
Cleophantus medicus. 102
clysteres emollientes. 129
clysteriorum vsum Methodicos vsui purgantium lenientium prætulisse. 89
clysteres detersorij quibus parentur. 278
clysteres ad alui fluorem cohibendum. 398
clyster ad quartanam singularis apud Aegyptios frequentatus. 189
clysteres in dolore colico. 313
cnicus. 96
coaguli ceruini vis contra ictus ferarum venenosarum. 115
cocognidium. 94
coeundi impotentia quomodo restituatur. 380
coctione quam purgatione febres esse tollendas. 161.
coctione quam purgatione cur in quartana febre sit agendum. 186
colicus dolor quibus signis cognoscatur. 312. & à quibus causis fiat ibidem.
colliquatio in corpore quot modis fiat. 193
colicus dolor hydropem quando minatur. 313
colicis doloris curatio. 313, 314
coli phlegmones curatio. 239
colocynthis. 94
cognitionem corporis naturę, ętatis, sexus & aliorum simil.ũ pro instituenda curatione non esse necessariam. 65
cognitionem ętatum, naturę, sexus, cœli, studij, consuetudinis & aliorum non facere ad indicandam curationem. 44
cognitionem pro indicanda curatione, partium lęsarum naturæ, causarum, cœli, anni temporis, regionis, ætatis, sexus, & similium parere confusionem, esseque superfluam & inutilem ex Methodicis cognitum fuisse. 58
cõmunitates Methodicorum quę fuerint ex Galeni libris. 6.
communitates actiuæ, & passiuę quæ. 6. & 7.
communitates Methodicorum in chyrurgica parte medicinę. 69
communitas chirurgica præcipua est, quod alienum sit, indicare ablationem. 6
communitates Methodicorum quas in medicina chyrurgia & prophylactica obseruandas duxerunt. 31
communitates quæ in chyrurgica. 31
communitates in medicina prophylactica quæ sint. 42
communitas in medicamentis deleterijs quæ. 7
commu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

I N D E X.

communitates Methodicorum in prophylactica. 7
concoctio quid. 257
concubitus vtilitas. 85
concubitus intermissus quos affectus hominibus inducat. 379
Constantini suffumigium ad fugandos serpentes. 116.
constipationis cutis causæ, & curatio. 366
Constantinus Africanus quæ ad quartanam commendauit. 188
continentium febrium curatio. 153
conuulsionis cognitio. 335
conuulsionis cuiusque signa ex Aretæo. 335
conuulsis quæ conueniant. 336
conuulsiones in phreniticis lethales. 217
cor an queat ferre putredinem. 166
cordis substantia in febre pestifera an putresiat. 166.
cordis palpitationis cognitio. 346. curatio. 347.
cor paralysi tentari. 323
corpora gaudere sanitate quoad meatuum symmetria seruatur. 11
corpora excrementis multis scatentia magnum numerum vixisse sana, quoniam seruata in ipsis fuerat naturalis meatuum apertio. 12
corpora incalefacta refrigerataq; laxatorijs balneis, & inunctionibus sanari. 15
corpora densitate & duritie firmiora reddi. 7
corpora cutem densam habentia pati ab internis. 12.
corpora cutem raram habentia pati ab externis. 12.
corpora ex Hippocrate varioris cutis saniora, & densioris morbidiora esse. 12
corpora fluida fieri oportere pro molienda purgatione quomodo ex Hippocrate intelligi debeat. 95.
corpus sanum quale sit. 108
coxendici doloris curatio. 300
Κὸρυζο seu grauedo quid 343
cremores varij ad febricitantes nutriendos. 154
critica icteritia quibus distinguatur à non critica. 202.
critonem obijsse post insignes habitas euacuationes. 55
crurum scarificationis vsus in febre pestilente. 170.
crurum scarificatio quibus sit utilis. 87
cucumerum vsum valde facere ad pestilentium febrium generationem. 166
cucurbitularum vsus ad colicum dolorem. 314
cucurbitularum vsus pro euacuatione sanguinis. 88.
cucurbitularum vsus ad amentes. 339
culinæ cura pro præseruatione à venenis. 110
cucurbitulæ quo pacto adhibendæ, vt æmulentur sanguinis vacuationem quę fit vena secta. 171
cucurbitulæ scarificationem crurum imitantes 171.
cucurbitularum vsus ad epilepticos. 334
curationis modus olim apud antiquos frequentatus ad finiendas febres periodicas. 180
curatio an ab adstricto atque laxo indicetur. 24
curationem ab affectibus indicari. 27
curationem non indicari ab affectibus qua ratione cognoscatur. 27
curationem non indicari à parte læsa, à natura corporis, ab ætate, à vitæ studio, consuetudine, & ab alijs quæ Medici Dogmatici voluerunt facere ad curationem. 8
curationem communem etiam particularibus hominibus conuenire. 38
curatorius scopus qualis sit in phlegmone sananda. 61
curationes morborum ab affectibus indicari. 7
cursus inter quas exercitationes à Galeno adnumeretur. 82
cursus vtilitas ex Galeno. 82
cursus vtilitas ex Aureliano. 82
cursus vtilitas ad spleneticos, ad colicum dolorem, ad immodicam pinguedinem, ad hydropem. 82.
cursus quomodo fieri debeat. 82
cursus ischiadicis vtilis ex Antyllo. 82
cursus quibus affectibus sit vtilis. 82
cursus quomodo ad gonorrhæam conducat. 82
cutem mollem, laxam, & humidam laxum morbum denotare. 20
cutem asperam, siccamque & duram adstrictum morbum denotare. 20
cutis mollis & laxa, quando ad cognoscendum laxum morbum debeat obseruari. 20
cutis aspera & dura pro adstricto morbo quando debeat obseruari. 20
cutim mollem & humidam denotare laxum morbum. 73
cutis quomodo in laxo affectu primo mollis fiat, & humida, & postea aliquando dura & sicca euadat. 73
cutis in infantibus cur roboretur, & quibus roboretur. 121
cutis densitatis vtilitas. 364
cutis laxitas quibus vtilis. 364
cutis meatuum stipatio quos morbos faciat. 364.
cutis meatuum obstructionis cognitio. 364
cutis stipata quibus cognoscatur. 365
cutis stipationis causæ. 365
cutis constipationis curatio. 365

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

D

Daphnoidis fructus. 94
deambulationis consideratio. 80
deambulationis vtilitates. 81
deambulationes quibus morbis conducant. 81
deambulationis vtilitas ad podagram. 81
deambulationis terminus. 81
deambulationis mensura ex Hippocrate quomodo facienda. 82
deambulationis ad tollendos varios affectus mensura. 82
deambulationis ad tuendam valetudinem mensura. 82
deambulationis perfectæ terminum esse plerumq; ex Celso sudorem, atque crebram respirationem. 82
deambulationem opportunam quæ indicent. 82
deambulatio nimia quibus indicetur. 82
decoctum altheę, sem. lini, fænugræci esse laxatorium. 77
decoctum pectorale. 344
decoctum sudorificum ad febres. 181, 182
decocta varia sudorifica. 101
decocta ventrem laxantia. 129
deiectiones malę, & quæ exitium præsagiant. 153.
deiectiones ictericorum quales. 353
delirium continuum cur fiat, ex inflammato diaphragmate. 232
delirium in ægrotis quibus signis innotescat, 337. ferinum quale sit, & a qua causa. 338
demelmaoi Aegyptiorum qui morbus sit, & quomodo curetur. 219
dæmoniaci qui vocentur. 311
densitatem in corporibus morbosiorem esse. 12. 19
densitatem & raritatem qui posuerint pro rerum principijs. 8
desipientiæ lethales. 151
desudationum causæ. 100
dentes à quibus causis doleant. 309
dentes cur à frigido lædantur, & à calido iuuentur. 309
dentibus dolentibus quę conueniant. 310
dentes canini contra venena. 115
detergentia laxare. 77
diabetis cognitio, & causæ 406. non fieri ab affectu renum inflammatorio. 407
diabetem in venarum atq; renum laxitatem referendum. 407. curatio. 408.
diarrhęę cognitio. 404
diarrhæa quomodo curetur. 418
Diageram gaudio interemptum. 79
diariæ febris ex varijs causis curatio ex Galeno. 145
diatesſarũ Aureliani vnguentũ ad pleuritim. 230
Dioclem voluiſſe similia non à similibus, sed à cōtrarijs iuuari. 68
differentias ætatis, sexus, naturę, studij, consuetudinis, cæli & similium pro indicanda curatione ex Methodicis non esse obseruandas. 60
Dionysius Medicus Methodicus. 3
Dioscorides medicus quo tempore in medicina floruerit. 5
Dioscoridem egiſſe de medicamentorum facultatibus aperientibus non per se, sed quouis modo aperientibus. 23
Dioscorides Anazarbeus de facultate aperiente à Galeno reprehenditur. 22
Dioscoridem iniuria à Galeno reprehendi. 23
Dioscorides quæ medicamenta ad quartanas febres tollendas meminerit. 187
Dioscorides ad morsum canis rabidi quæ p ræsidia commendauerit. 43
Dioscorides de medicamentis quæ igne accensa fugant serpentes. 115
disputatio contra Methodicos, an adstrictum & laxum curationem indicent. 26
diuretica in febribus. 177
dogma præcipuum Methodicorum quale sit. 15
dogma primum medicinę quamobrem Methodici in adstrictum atque laxum constituerint. 8
dogma primum in adstrictum & laxum constitutum à quibus fluxerit. 8
dogmatici quot morbos numero constituerint. 15
dogmaticos medicos febres tollere medicamentis non refrigerantibus sed calefacientibus. 48
dogmatici qua ratione in principio inflammationum vtantur adstringentibus. 66
dogmaticos vsum adstringentium in phlegmonum principiis admisiſſe, & qua ratione iis vtantur. 65
dogmaticos medicos febres tollere medicamentis laxantibus. 47
dogmaticos in multis morbis curandis non fuiſſe differentes à Methodicis. 57
dolor quid, differentię, causæque. 301
dolorum differentiarum causæ ex Paulo. 302
dolorum variarum cau arum cognitio. 197
dolorum differentiæ cum ex partium affectarum, tum humorum varietate. 212
dolores in partibus sensus expertibus affectis non cognosci. 213
dolorum variorum ex variis partibus ratio. 212
dolores affectis pulmonibus quales. 212
doloris capitis causę. 197
dolor syncipitis cur vteri læsi sit signum. 247
dolorum in capite singulorum causæ & cognitio. 304. 305.
doloris capitis in febribus curatio. 197
dolores capitis quomodo à frigidis tollantur. 306

dolorum

dolorum renum à varijs causis cognitio. 314
dolor renum a vesicæ dolore quibus distinguatur. 314
dolores qui in renum phlegmone obseruantur. 241
dolores qui in vteri phlegmone obseruantur. 247
dolorum arthriticorum causę. 295
doloris coxendici curatio. 300
dolores qui vomicas futuras pręnuntiant. 259
dolor quomodo vomicam factam denotet. 259
dolor pulsatorius cur in internis phlegmonis semper fit. 260
doloribus podagricis diu intermissis homines in morbos grauiores labi. 370
dolores per se calidis tolli, & quomodo aliquando frigidis tollantur. 303
doloris curatio in communi. 302
doloris stomachi in febribus curatio. 198
doloris ventris curatio. 198
dolores antiquos in ventre magnos patientes vocari maleficiatos atq; dæmoniacos. 311
dormientes interius fieri calidiores. 127
dysuriæ cognitio. 375
dysenteriæ cognitio et curatio. 419 & 420.
dysenteriam esse morbum mixtum ex adstricto, & laxo. 419

E

Eclegmata. 98
Ebitis lapidis vis contra venenum. 112
elementa prima non primis sed mutuo secundis qualitatibus agere. 46
electri vasis vis ad venenum. 112
elaterium. 94
elleborus niger. 94
elleborus albus quo pacto dandus. 96
elleborus albus quomodo preparandus. 96
ellebori pręparatio ex oleo. 96
elleborum purgare perinde atque venenum. 91
ellebori albi vsus ad maniacos ex Aureliano. 339
ellebori vsus in paralysi. 324
elleborus albus quando antiqui ad vomicam per stomachum purgandam dabant. 278
elleborismi vsus apud antiquos. 95
elleborismi vsus apud medicos obsoleuit. 95
elleborismi vsus Sacerdotibus cognitus. 95
ellebori albi vsus ad epilepsiam ex Aureliano. 333.
emprosthotonos quid. 335
empyicorum prognosis. 271, 272
emplastra sudorem cohibentia. 385
emplastrū singularis vtilitatis ad quartanam. 189.
epicurus de vsu venereorum. 85
ephemerarum febrium curatio. 145
ephemeram febrem esse passionem adstrictā. 145
epilepsiæ varia nomina. 330. quid sit, quotuplexque, & quibus signis innotescat. ibidem
epilepsiæ signa ex Aretęo, & causæ. 331
epilepticorum prognosticum. 332
epilepticę accessionis curatio. 332
epilepticis pueris an vlla curatio conueniat. 332
epilepticis medicamenta ex veteribus medicis qualia. 333
epilepsiæ per consensum curatio. 334
epistola Thessali medici Methodici ad C. Heronem imperatorem. 2
epithymum. 94
erasistratus de modo quomodo purgantia humores educant. 90
erasistratus tradidit in faucibus conspici tumores quosdam hæmorrhoidibus similes, per quos sanguis excernitur. 390
erasistratum Diatritum laudasse. 58
errhina medicamenta. 97
errhina ad cephaleam. 307
erysipelatis cognitio 288
curatio. 290
eccoproticum idest stercoraceum est aloe. 93
euacuatio quid ex Hippocrate sit. 90
euacuationem corpus laxare. 75
euacuationes insignes in quibus inutiliter fuerint visæ. 55
euacuationes communes insignes quos morbos, & quomodo ipsos tollant. 54
euacuationes communes insignes cur morbos aliquos non tollant. 54
euacuationes quę faciunt morbos laxos. 19
euacuationes quæ non faciunt morbos laxos. 19
euacuationes immoderatas laxum morbum facere. 73.
euacuationes moderatas atque naturales non facere morbum laxum. 73
euacuationes quę sunt morbi laxi. 73
euacuationes insensibiles morbum laxum facientes quibus signis cognoscantur. 73
euacuationes magnas indicari ex Methodicis ex affectus & virium magnitudine. 61
euacuationes morbis adstrictis superuenientes vsum laxatoriorū præsidiorum quando perturbet, & mutet in adstrictorios. 413
euacuationes solitæ si supprimantur, corpora labi in morbos. 362
euacuationes dolores mouere in antiquato morbo podagrico. 297
euphorbium. 94
Eustachius Rudius. 413
exanthemata. 153
excretiones lędentes colliquationes ab Erasistrato fuisse vocatas. 19
excretiones omnes an laxum morbum faciant. 72.

excre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

excretiones quæ morbum laxum faciant , & quæ non . 72
excretio quæ morbum laxum facit . 69 & 230
exercitationes quid sint. 79
exercitationum vtilitates . 79
exercitationum differentiæ. 89
exercitationes omnes febricitantibus molestæ. 80
exercitationes laxantes. 133
exercitationes blandę quæ sint. 84
exercitium quando faciendum sit. 132
exercitationis perfectæ terminus sudor & anhelitus difficultas est. 87
exercitij terminus qui sit. 133
exercitium infantulis sufficiens. 133
expiratio quid sit . 363

F

Faciei Hippocraticæ significatio. 152
Facultates medicamentorum qualitatiuas dictas ratione cognosci. 31
facultates medicamentorum occultas vocatas experientia minimeq; ratione cognosci posse. 31
facultates emollientes, laxantes, atq; rarefacientes Galenus, differre inuicem, docuit. 22
facultates emollientes, laxantes, & rarefacientes easdem ex Methodicis dici. 22. *easdemque omnes etiam aperire .* ibidem.
facultatum emollientium , laxantium atque rarefacientium vnam eandemque esse naturam. 23
facultates indurantes, tendentes , atq; densantes quomodo ex Galeno inuicem differant; ipsarũque vnam eandemq; esse naturam. 24
facultates laxantes, emollientes, atq; aperientes idem significant. 21
fames quid sit . 348
famem corpus laxare. 75
febris nominis cognitio . 141
febris definitio . 142
febres esse morbos adstrictos . 141
febres, quæ sunt morbi mixti ex laxo & adstricto. 141.
febrium differentię omnes. 142
febres calidæ, quæ, & quæ frigidę. 142
febres simplices, & quæ maleficæ. 142
febrium generatio ex Hippocrate. 143
febrium causæ ex Asclepiade. 143
febres ex atomis quomodo fiant. 143
febris causæ ex Galeno. 143
febres ephemeras omnes fieri à causis procatarcticis . 144
febres putridas fieri à meatuum corporis clausione . 144
febrem pestilentem quandoq; absq; vlla meatuum clausione fieri. 144
febrium Hecticarum causæ. 144
febres colliquatiuę . 144

febres becticæ quæ ab alijs morbis fiunt. 144
febris ephemera vnde dicta. 144
febris ephemeræ signa . 145
febrium ephemerarum curatio. 145
febres putridæ quomodo aliquãdo fiant à causis procatarcticis. 146
febrium putridarum signa. 146
febris continens quæ & quotuplex sit. 147
febrium putridarum causæ. 147, & 148.
febris sanguinis cognitio. 148
febres valde rubentes. 148
febres an omnes morbi adstricti dicantur. & quæ adstricti & quæ laxi morbi sunt. 70
febres synochæ , ardentesq; maxime æstuosæ an laxus morbus sint. 70
febres omnes putridas esse morbos adstrictos qua ratione comprehendantur. 70
febres putridas ephemeras , atq; becticas incipientes calidis balneis aquæ dulcis , atq; calidis inunctionibus dulcium oleorum tolli. 71
febrium putridarum cognitio. 146
febrem ephemeram esse morbum adstrictum. 145
febres summè æstuosæ quomodo dignoscantur habere mixtum affectum scilicet adstrictum , & laxum. 52
febres synochas ardentes summe æstuosas esse morbos mixtos ex laxo & adstricto. 51
febres becticas esse morbos mixtos ex laxo & adstricto. 51
febris synochæ signa. 149
febris ardens. 149
febris ardentis, signa, causæ. 149
febres à copiosis euacuationibus cur aliquando augeantur. 55
febris quatenus morbus calidus indicat ex dogmaticis refrigerandum. 47
febres ardentes cur ab excretionibus biliosis sæpe non tollantur. 55
febres concitari ex natatione aquæ marinæ. 143
febrium continentium curatio. 153
febrium continuarum prognosis. 150
febres continentes sanguinis uacuatione tolli . 154.
febrium continuarum curatio. 163 & 164.
febrium curatio per sudorificum. 299
febres & ab æstu , & à frigore, aquæ calidæ lotione ex Galeno leuari. 15
febres ephemeras ex animi passionibus, quatenus meatus densant, fieri. 72
febres sanari multa aqua capiti superfusa. 25
febris continuæ, biliosæ, pituitosę, atque melancholicæ cognitio. 163
febres colliquatiuæ. 193
febris schetica. 193. & 195
febris becticæ species tres, causęq; 193.

febres

INDEX.

febres nocturnæ quæ dicantur. 190
febres quatenus morbi calidi sunt, non indicare ex Methodicis præsidia refrigerantia. 51
febrem quatenus morbus calidus sit refrigeratorium medicamentum (dicere) indicare videri quippiam logicum. 47
febres maxime æstuosas sanari potu aquæ frigidæ. 71
febres omnes putridas fieri non absque meatuum clausura. 71
febres quæ sunt affect s mixtus ex adstricto & laxo. 71
febres ephemeras fieri quoq; ex causa adstricta demonstratur. 71
febres maxime æstiuas adstrictorijs tolli. 411
febres hecticæ tabidæ esse morbos mixtos ex laxo & adstricto: & quibus curentur. 411, & 412
febrem ab ebrietate ab epota aqua per sudorem discussam fuisse. 64
febres (exceptis valde æstuosis & tabidis) non tolli refrigerantibus. 47
febres periodicas sudore quomodo moueantur. 101.
febres chronicæ vino serpentibus infecto sanatæ. 111.
febris tertianæ nothæ cognitio. 178
febrium tertianarum cognitio, prognosticum, & cura ib. 175, & 176.
febris tertiana nota quamobrem inuadat absq; rigore, horrore, & frigore. 178
febres tertianas nothas aliquando vsque ad sex menses perdurasse. 178
febris tertianæ nothæ curatio. 179
febris quotidianæ cognitio. 189
febris quotidiana an vere intermittat. 190
febris quotidianę ex acida pituita signa. 190
febris quotidianæ curatio. 190
febris quartanæ prognosticum. 185
febrem quartanam debilibus & senibus lethalem esse. 185
febris quartanæ signa. 184
febris quartanę curatio. 187
febres chronicas quomodo frictionibus mollitorijs antiqui sanabunt. 85
febris diariæ duo pręsidia pręcipua. 145
febris pestilentis cognitio. 165
febris pestilens in quo à putrida differat. 166
febrium pestilentium an detur quartum genus ab aliis distinctum. 167
febris pestilentis causæ. 166
febrem pestilentem ex aere infecto excitari. 166.
febrem pestilentem à sola caliditate concitari posse. 154
febris pestilentis signa, prognosis, & curatio. 169.
febris pestilentis signa. 169
febris pestilentis ephemeræ vocatæ, putridæ, atq; hecticæ signa. 168
febris quæ suppurationem futuram denotat. 259.
febrium in suppuratis cognitio, esseque eas similes semitertianis. 261
febris indicans vomicam. 260. similem esse semitertianis. ibidem.
febres in suppuratione facta minores fieri. 262.
febres vomicarum in quo differant à semitertianis. 262
febres vomicarum sudorificas plerumq; esse & tabidorum. 262
figuram partium exulceratarum non mutare curationem. 64
φλογωσις quid. 210
Florentinus de medicamentis, quę fugant serpentes. 115
fluxum lege laxum.
fluxus hepaticus quomodo curetur. 418
fenugræci succus ad phthisicos. 282
fomentum ad capitis dolorem. 198
fomenta ex Galeno eadem ad oculos inflammatos & ad aures, & ad alias partes conuenire. 61.
fomenta ad quotidianam. 192
Franciscus à Ponte pictor Bassanensis ob melancholiam ferinam ex domo præcipitatus, atque mortuus. 338
frictiones laxatoriæ quę, & quibus vtiles. 84
frictionum vsus ad tollendas febres chronicas. 85.
frictiones ad chronicas febres tollendas quantum vsum apud veteres medicos habuerint. 85
frictionis mollis vsus ad tollendas febres periodicas. 182
frigiditas quomodo frigidum morbum faciat. 46.
frigida quandoque calfacere. 46
frigida medicamenta aliquando calefacere. 49
frigiditatem agere densando, & hoc modo morbum frigidum facere. 45
frigida medicamenta quomodo calefaciant. 23
frigida cuti febricitantium adhibita calorem intus claudere, ipsumq; idcirco augere. 47
frigida medicamenta (exceptis mortiferis) intra corpus assumpta calfiunt, & postea recalfaciunt. 48
frigida quę non actuari queant assumpta intra corpus. 221
frigida expiratio lethalis. 151
frigiditas extremorum quid in febribus significet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cet. 151
frigidorum vsus quibus febricitantibus sit noxius 47
frigiditatem in febribus quibus medici adimant, 140.
frigiditas periodica in febribus quibus tollatur. 200.
fructus adstringentes aluum laxare & quo tempore exhiberi debeant. 378
fuliginum in corde generatio. 363
fuliginum impedita euacuatio quos morbos facit. 364

G

Gagates lapis contra morsus serpentum. 115.
Galenus de Methodicorum communitatibus. 6
Galenum sectam Methodicam inter celebres sectas recensuisse. 2
Galenum fuisse in qualibet secta medicinę doctissimum. 2
Galenum Thessali visum fuisse hostem apertissimum. 32
Galenus cur Thessalo hostis acerrimus visus fuerit. 32
Galenus cur in de libris de differentiis morborum verbum quidem de primo Methodicorum placito. 14
Galenus quæ de meatuum vitiis scripsit. 18
Galenus duas fecisse meatuum passiones secundum Dogmaticos, & non secundum Methodicos. 15
Galenus quibus medicamentis sanauerit melancholicos. 342
Galenus quibus medicamentis quartanarios sanauerit. 187.& 188
Galenus de medicamentis, quæ fugant serpentes. 115.
Galenus de vsu purgantium. 77
Galenus de cursu. 82
Galenum C. Aurelianum non cognouisse. 4
Galenum admiratum fuisse, quamobrem tandiu humor maxime prauus, qui phrenitidem acutissimam concitauit, antequam fieret, innoxie delituerit. 56
gallica lue infectis quæ sudorifica conueniant. 100.
gargarismata ad fluorem sanguinis per os cohibendum. 394
gargarismus ad anginam incipientem. 226
gargarisma ad anginam non incipientem, sed factam. 226
gaudij vtilitas. 127,& 128
gaudium immoderatum repente interimit. 79
gaudio immoderato qui interempti fuerunt. 79.
genistæ florum facultas purgatoria. 96
generationem & corruptionem rarefactione, & densatione perfici. 45
genitalia quibus medicamentis ad libidinem moueantur. 381
gestationum vsus ad quos. 831
gestationis in curru vsus. 84
gestationis in lectica vsus & vtilitas. 84
gestationes lentæ quibus conducant. 84
gestationis in vehiculo vtilitas ex Antyllo. 84
glans vnguentaria. 96
gonorrhæa quotuplex sit, & quibus signis vtraq; interstinguatur. 421
gonorrhææ cognitio, & curatio. 421.& 422
gratiola. 96
guadagnina Alpina febre ardente, & si copiosas purgationes habuerit, extincta. 55
guadagnina curata ab vteri profluuio. 402
guaiaci ligni vsus ad quartanam. 188
gyrenaicum succum mouere saliuam. 97
gymnastica ars quid sit. 80

H

Haematitis lapidis vtilitas ad phthisicos. 283.
hæmatitis lapidis vsus ex Alex. Tralliano ad pus in phthisicis siccandum. 395
hæmitriteus quę febris sit. 178
hęmorrhagiam quæ mouent. 131
hęmorrhagia quibus cohibeatur. 387
hæmorrhagia sanguinis suppressa quibus restituatur. 370
hæmorrhoum serpentem facere morbum laxum. 42.
hæmorrhoidales venæ quot sint. 400
hæmorrhoidarum fluxus quos morbos inducat. 400.
hæmorrhoidarum fluidarum curatio. 401
hæmorrhoides suppressæ quibus remedijs restituantur. 131.& 371.
Haly Abbatis medicamentum ad quartanam. 188.
hecticæ febris consumata quę. 193
hecticę febris species tres. 193
hecticę febris differentię. 195
hecticarum febrium causę. 163, signa ibidem.
hecticarum signum proprium ex calore. & ex pulsu. 194
hecticis qualis aer conducat. 194
hecticis conuenientia. 195
hecticorum seu tabidorum curatio. 139
hepar cur obstructionibus sit obnoxium. 349
hepar inflammatum quibus signis dignoscatur. 212.
hepar quomodo scirrhosi laboret. 350
hepatis substantiam in dysenterico per aluum excertam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

cretam. 399
hepatis phlegmones cognitio. 234. prognosticum. ibidem.
signa hepatitis. 234
hepatis gibbæ partis & cauę inflammatę signa. 234.
hepatitis curatio. 235
hepatis scirrhosi vexati signa 350. curatio. 351.
hepatis vomicæ cognitio. 266
hepatis vlcerati signa. 284
hepatici fluxus curatio. 418
hepatis carneam substantiā adstringentibus non posse roborari, & si exinde roboretur, quomodo id fiat. 67
hepatis substantiæ qua ratione adstringentia sint contraria. 67
hepatis substantia carnea, quomodo iuuetur adstringentibus exterius adhibitis. 67
herpetis cognitio. 288. curatio. 290.
hermodactylus. 94
Hieronymus Capellus. 397
Hieronymus Fracastorius substantiam cordis in febre pestifera contendit non putrefieri sed humores solummodo. 166
Hieronymus Mercurialis de varijs exercitijs. 83.
hilaritatis vtilitas. 127. 128
Hippocratem Artaxersis Persarum regis ætate claruisse. 1
Hippocratem medicinam à medicis Crotoniensibus atq; Cyrenaicis accepisse. 1
Hippocrates morbos methodice vbi intellexisse visus sit. 17
Hippocrates de vsu purgantium in morbis. 55 & 77.
Hippocratem, a frequenti vsu purgantium cauendum censuisse. 57
Hippocrates voluit purgantia ex similitudine humores attrahere. 90
Hippocrates de modo quo cathartica purgant. 90.
Hippocrates febres magis coctione quam purgatione tollendas censuit. 161
Hippocrates cur dixerit victum humidum omnibus febribus conuenire. 70
Hippocrates quibus præsidijs medeatur febribus putridis. ibid.
Hippocratē laudasse vsum fomentorum laxatoriorum in pleuritidis principio. 229
Hippocrates de indicatione sanguinis euacuationis. 86
Hippocrates de mensura deambulationis. 82
Hippocrates de cursu. 83
hirudinum vsus pro mittendo sanguine. 88
Hirudinum vsus qualis ad amentes. 339
histericas mulieres aliquando sola transpiratione in vita seruari. 363
Hollerius de viridium ranarum decocti vsu ad quartanam. 188
Hollerij medicamentum compositum ad quartanam. 188
homines vt sudent quibus tractandi. 101
homines quibus malis afficiantur ab intermisso veneris concubitu. 379
horrores quando fiant ex abortis internis phlegmonibus. 213
horrorem esse proprium suppurationū. 260
horrorum in vomicis causæ. 260
horrorum differentiæ ex suppurationis varietate. 261
horrorem in febribus quę adimant. 140
humiditatem rarefacere. 45
humorum fluxiones dolore & calore concitari. 214
humores in corporibus exuperantes non esse causas morborum. 53
humores quietos in suis locis manentes non facere morbos. 13
humores à qualibet causa commotos morbos concitare. 13
humores quietos manentes in corporibus morbos non facere. 56
humores commotos ex qualibet causa in corporibus morbos concitare. 56
humorum abundantiam in motum actam facere morbos, atq; quietam manentem, non facere. 56
humorem in corpore quiescentem epilepsiam non concitare. 56
humorem ad cerebrum commotum facere epilepsiam, apoplexiam, vertiginemq; capitis dolorem, & alios affectus. 56
humores non esse causas morborum, quomodo intelligi debeat. 56
humores morbos adstrictos & laxos concitare. 56
humores valde putrescibiles plurimum facere ad pestem faciendam. 166
humores quatenus humores sunt, in morbis non indicare curationem. 53
humores non esse morborum causas quibus argumentis demonstretur. 53. 54. 55
humores in febribus tertianis nothis qua in parte putrescant. 178
humores attrahi à medicamentis ex Hippocrate à similitudine substantiæ. 90
humores an semper per initia phlegmonum sint repellendi. 289
hydręleum esse medicamentum laxatoriū. 22.
hydropoton sudorificum. 181

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

hydropis cognitio. 251. curatio. 253.& 254.
hydrops siccus quis. 251
hydropis ascitis signa. 251
hydropis tympanitis seu siccę signa. 252
hydropis anasarcæ signa. 252
hypochondriacæ melancholiæ signa & causę. 341
hypochondriorum loca, quomodo habere focum putredinis cognoscatur. 182

I.

IAcobus Antonius Cortusus cum pulsu deficiente. 151
icteritiæ consideratio. 202
icteritiæ cognitio. 352. & causarum. 353.
icteritiæ curatio. 203
iecoris vlcerati signa. 284
ignem cur rerum principium aliqui fecerint. 8
ilei inflammati signum pathognomonicum. 237
iliacæ passionis causæ. 237. & prognosticum ib. curatio. 238
inspirationis vtilitas. 363
inappetentiæ causæ, & curatio. 348
incidentia crassos humores laxare. 77
indicationes Methodicorum nihil artificij habere. 26.
indicationes Methodicorum, quibus ad medendum vtuntur, etiam plebeis esse notas. 26
inedia laxat. 78
infantium epilepticorum nutrices quo victu vti debeant. 333
infantes epileptici quibus curentur. 332
inflammatio, lege, phlegmone.
inflammatio quid sit, quotuplexq; 210.212
inflammationis in capite signa. 197
Ioannes Andreas Auria Princeps. 105
Inquietatio in febri quibus tollatur. 203
iram vehementem facere meatuum densationem. 71.
iridis consideratio. 93
iridis decoctum oscula venarum in vtero aperire. 22
insaniæ cognitio. 337
insanos vinculis coercendos ex Asclepiade. 340
imago Serpentarij aduersus venena gestata. 112
ischiadicorum dolorum curatio. 300
ischurię cognitio, & curatio. 375
insessiones ad vesicæ, renum, atque vteri vlcera. 287.
insessiones ad firmandum vteri profluuium. 402.
insessiones ad mouendos menses. 374
inustiones ad hydropem quomodo Aegyptij parent. 254
intestini ilei inflammati cognitio. 237
intestinorum vomicarum cognitio. 267
intestinorum vlceratorum cognitio. 284
intestina a quibus fiunt læuia. 404
inunctiones pro præseruatione à bestijs venenosis. 116
inunctiones ex calidis oleis dulcibus omnibus diarrhœis conducere. 145
inunctio Ruffi ad febres pestiferas tollendas. 173
inunctio ex nitro ad tollendam cutis stipationem. 366.
inunctiones sudorem cohibentes. 385
inunctiones ad quotidianam. 192
inunctiones sudorem mouentes. 183
inunctiones ad quartanam. 189
inustionis vtilitas ad viscera obstructa. 351
inustio ad asthma ex Aegyptijs. 346
Iulianus Methodicus. 21
iura ventrem mouentia. 129
Iulianus Methodicus, contra quem Galenus scripsit disputationem apologeticam. 41
iura ad ventrem laxandum vtilia. 378
ius galli antiqui ad asthmaticos. 346
ius galli ad quotidianam. 192

L

LAbores cibos præcedant. 133
lac vrinam mouens Aegyptijs familiare. 130
lactis vsus ad prohibendum, ne cantharides exterius adhibitæ vesicam lædant. 334
lactis decocti, & chalybeati vsum ad sanguinis fluorem cohibendum esse vtilem. 398
lactis vsus ad phthisicos. 282. & vtilitas. ibid.
lac mouens vrinam. 98
lactis vsus ad hecticas febres. 195
lac habere vim subductoriam. 195
lactis vtilitas ad stomachi dolorem tollendum. 310.311.
lactis vsum esse vnum ex præcipuis auxilijs ad sputum sanguinis ex vlcere pulmonum. 392.
λαγοφθάλμοι. 7
λαγοχέιλοι. 7
lapidum vires singulares contra venena. 112
lapidis in vesica signa. 354
lapidum in vesica & in renibus generationis causæ. 354
lapides in vesica & renibus an à frigore gigni possint. 354
lapides in vesica geniti an ijdem sint cum ijs, qui in renibus fiunt. 355
lapides vesicæ hac ætate sectione tuto educi. 355
lapides quomodo absq; sectione per meatum colis educantur ab Aegyptijs. 355
lapidis in renibus atq; in vesica curatio. 355
lapides in vesicą & renibus comminuentia. 356
laserpitij facultas purgatoria. 97
laserpitium ad quartanam finiendam. 188
lassitudinum cognitio. 134
lassitudo quid sit. 134
lassitudinem triplicem esse. 134

lassitu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

lassitudinis vlceratiuę signa. 134
lassitudinis tensiuæ. 134
lassitudinis phlogmonodis. 134
lassitudinum causæ. 134
lassitudinem esse morbum adstrictum. 134
lassitudinum curatio ex Dogmaticis, atq; ex Methodicis. 135
lassitudines spontinas in febres ardentes & in phlegmones mutari. 136
lassitudinum curatio particularis. 138
lathyris. 94
latera à quibus doleant. 310
lateralis doloris Methodica curatio ex Hippocrate. 136
laxus morbus qui sit. 69
laxi morbi genere qui affectus comprehendantur. 69.
laxum morbum an quælibet excretio faciat. 344
laxum in meatibus sensibilibus & in insensibilibus factum quibus signis innotescat. 19.20
laxi morbi qui sint. 72
laxitas meatuum quibus moderetur. 132.
laxum cognosci quod corpora mollia sint, & effœminata. 8
laxum quibus signis in corporibus innotescat. 19
laxum & adstrictum duplex esse scilicet totius & partis. 25
laxi affectus adstrictis superuenientes quandoq; laxatoriorum præsidiorum vsum perturbent, & quando omnino mutent in adstrictoria. 413
laxantia quibus febribus conueniant. 47
laxantia ex sex rebus naturalibus quæ sint. 78
laxantium species ex Galeno. 22
laxantium medicamentorum vsum in quibus morbis Dogmatici secuti sunt. 58
laxantia medicamenta an in morbis adstrictis, nuda conueniant, vel mixta subastringentibus. 67
laxantia præsidia cur in sanguinis profluuio quippè morbo laxo conueniant. 386
laxantia eadem medicamenta ad oculos inflammatos, aures, aliasque partes Galenum commendasse. 61
laxantia ventrem in febribus. 160
læuitas intestinorum à quibus causis fiat. 404
lenientium purgantium vsus an vtilis. 89
lentis vtilitas ad ventris profluuium cohibendũ, & quomodo ex Dioscoride parari debeat. 405
lentisci decoctum sanare podagram. 299
leprosos à vino viperis infecto sanatos. 111
lethargi cognitio, curatio. 220.221
libri C. Aureliani, qui superfuerunt. 5
libros nonnullos hac ętate extare de sectæ Methodicæ placitis. 5
libri Galeni scripti de secta Methodica. 5
librum ad Trasybulum Galeno attributum non esse Galeni quibus argumentis deprehenditur. 5
lienterię cognitio. 404
lienis phlegmones cognitio, & curatio. 235.236
lienis scirrhosi affectus curatio. 350.351
lienis obstructi signa. 350
lienis vomicæ cognitio. 266
ligaturas in profluuio sanguinis conuenire, & ex Erasistrato quæ partes sint vinciendæ. 393
lignum guaiacum non tollere luem gallicam ab occulta facultate, sed discussoria euacuatoriaq; 421.
lingua sicca, asperaq; quibus emolliatur. 202
linguę serpentis vsus ad venenum prodendũ. 112
lipothymiæ causę. 205
lubricando quæ purgant. 89
ludus pilę quibus conueniat. 83
ludus pilæ triplex. 83

M.

Macer de Mithridatio minori. 11
Macer de ijs, quæ fugant serpentes.
macellarius ex ieiunio in syncopem delapsus. 206
magney ad mouendum sudorem. 101
maleficiati qui vocentur. 311
malleolorum scarificatio vndedicta, & ipsius vtilitas. 87
mammarum phlegmonæ quomodo curandæ. 293.294.
maniæ cognitio. 337.338
maniaci qui sint, & quibus à phreniticis distinguantur. 337
mania an sit morbus laxus 338. curatio. 339
manna roscida, & calabris 92.93
manuũ gesticulatio in phreniticis quid notet. 217
marasmus quid sit. 195
Marina Theupola ardenti febre post crebras euacuationes, & purgationes habitas extincta. 54
mastahaleb ad tussim. 344
mastahalep Aegyptiorum. 155
mastahaleb Aegyptiorũ ad febres tertianas. 176
Matthæus Maurocenus. 55
matronæ Genuenses quomodo aloë præparăt. 129
meatuũ corporis adstrictio & diffusio ex Methodicis an de cutis meatibus, vel de alijs intelligenda sit. 17
meatuum adstrictionis atq; diffusionis considerationem ab Asclepiade cœpisse. 18
meatuum stipatio quos morbos pariat. 13
meatuum rarefactio quos morbos faciat. 13
meatuum passiones duas esse. 14
meatuum vitia esse angustationem meatuum atq; ampliationem. 15
meatuum cutis obstructionis cognitio. 364
mechoacan radix. 93
meatuum laxitas quibus tollatur. 132

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

medicamenta experimentis cognita olim ad mortalium commodum in tabellas descripta in Deorum templis apponebantur. 1
medicamenta dari ex Galeno quæ contrarijs eodem tempore agunt facultatibus. 73
medicamenta ex Aureliano non indicari a partis affectæ specie. 62
medicamenta quæ vni homini conueniunt, singulis hominibus conuenire. 40
medicamenta calida & humida cur omnibus doloribus medeantur. 303
medicamenta calidæ facultatis mederi etiam morbis calidis. 23
medicamenta vni speciei conuenientia singulis particularibus conducere. 39
medicamenta meatus cutis detergentia & ab infarctu liberantia cur cuiusuis adstrictionis expertia esse debeant. 68
Medicamenta incidentia, detergentia, diaphoretica atque catharctica an laxantium medicamentorum genere comprehendantur. 76
medicamenta incidentia & detergentia ex Aureliano Methodico laxare. 76
medicamentorum incidentium, detergentium, atq; aperientium vsum Aurelianum in icteritia meminisse. 353
medicamenta abluentia & detergentia quando conueniant in ijs, qui calculis in renibus, atq; vesica laborant. 356
medicamenta abluentia. 89
medicamenta quæ detergendo purgant. 89
medicamenta laxantia quę purgant. 89
medicamenta, quæ emolliant, laxant, rarefaciant, & quę aperiant. 22
medicamenta laxantia magna, ex Aureliano, indicari ab affectus & virium corporis magnitudine. 61
medicamentum ex cadmia quamobrem non curet vlcus in aure. 63
medicamentum ex cadmia cur curet vlcus in crure positum. 63
medicamenta ad vlcera interna non nisi viribus refractis peruenire. 63
medicamenta pro sanandis vlceribus indicari ab vlceris essentia atque ab eiusdem vlceris magnitudine. 63
medicamenta indurantia, tendentia, atq; densantia eiusdem facultatis & naturę esse contra Galenum. 24
medicamenta leuiter adstringentia conuenire ad cutis exiles meatus cohibendos, & efficaciter ad internos amplos claudendos. 24
medicamenta potestate frigida in morbis calidis assumpta, eos non refrigerando, sed vt laxatoria, sanare. 48
medicamenta frigida in corporibus à febre vexatis nunquam actuari. 48
medicamenta actu frigida cur in febribus maxime ęstuosis, atq; in tabidis conueniant. 51
medicamenta actu frigida cur in morbis adstrictis aliquando vtiliter exhibeantur. 51
medicamenta frigida mortifera sola esse, quæ in corpore actuentur. 49
medicamenta potestate frigida in corpore reddi actu calida, & quandoque calfacere. 49
medicamenta frigida quomodo assumpta intra corpus refrigerent. 49
medicamenta frigida intra corpus à calore calfacta reddi facultatis laxatoriæ. 49
medicamenta etiam potestate frigida actu calida assumpta reddi calida, & idcirco calfacere. 49.
medicamenta frigida (exceptis mortiferis) in corpore assumpta nunquam actuari. 49
medicamenta actu frigida cur in aliquibus febribus conueniant. 51
medicamenta adstringentia nunquam morbo adstricto conuenire, sed quatenus adstricto affectui laxus vrgentior est coniunctus. 52
medicamenta actu frigida actu calidum morbum non tollere. 52
medicamenta frigida actuari in corpore vbi nanciscuntur actualem frigiditatem. 49
medicamenta frigida in corporibus nunquam frigiditatem seruare, sed calida reddi à calore, & naturali & præternaturali. 48
medicamenta actu frigida exterius apposita an conueniant in morbis calidis. 161
medicamenta purgantia quomodo ex methodicis humores educant. 91
medicamenta purgantia qualia Methodici fuerint secuti. 91
medicamenta ad dolorem an sint amara. 302
medicamenta humorem melancholicum concoquentia. 186
medicamenta Errhina, Apophlegmatisinata, atq; Bechica quę sint. 97
medicamenta purgantia quotuplicia sint. 89
medicamenta vomitoria. 180
medicamenta aluum laxantia. 201
medicamenta aluum laxantia. 129
medicamenta aluum mouentia. 378
medicamenta exterius adhibita aluum mouentia. 379.
medicamenta purgantia qua vi, & quomodo humores educant. 90
medicamenta cathartica purgare determinatos humores qui voluerint. 90
medicamenta purgantia singulis speciebus animalium conuenientia. 40

medicamenta purgantia, quæ in quotidiana conueniunt. 191
medicamenta ad reuocandas menstruas purgationes quę. 374
medicamenta vrinam mouentia. 130
medicamenta ad vrinam mouendam. 375
medicamenta vretica. 98
medicamenta simplicia sudorifica. 100
medicamenta venerem mouentia. 380
medicamenta per renes & per vterum purgantia. 278
medicamenta vrinam mouentia in febribus. 165
medicamenta venenosa omnes homines grauiter lædere. 40
medicamenta quæ aduersus venena. 112
medicamenta, quæ inunctione præseruant à morsibus venenatis. 116
medicamenta simplicia ad pręseruandum à venenis. 113
medicamenta composita alexipharmaca. 113
medicamenta simplicia serpentes fugantia. 114
medicamenta præseruantia à morsu ferarum venenosarum. 114
medicamenta igne accensa, quę fugant reptilia, atq; serpentes 115
medicamenta quæ gestata præseruant à morsibus venenosis. 115
medicamenta suppuratoria quæ. 275
medicamenta vlcera interna detergentia. 285
medicamenta vlcera pulmonum conglutinantia. 283.
medicamenta phthisicis conducentia. 282
medicamenta extrinsecus adhibenda ad sputū sanguinis cohibendum. 395
medicamenta sarcotica ab antiquis inuenta quomodo omnibus vlceribus cauis conueniant. 33
medicamenta ad hæmorrhagiam sanguinis sistendam. 387
medicamenta ad hęmorrhagiam sistendam. 387
medicamenta ad fluorem sanguinis ex ore sistendum. 394
medicamenta ad sputum sanguinis cum tussi. 394
medicamenta composita ad sputum sanguinis cum tussi. 395
medicamenta adstrictoria in communi. 105
medicamenta metasyncritica quid sint, ex quibus parentur, & quibus malis medeantur. 104
medicamenta intra nares indita sanguinis profluuium sistentia. 387. & 388
medicamentum ex aloe ad cohibendam hæmorrhagiam. 388
medicamenta ad sanguinē per screatum manantē. 393.
medicamenta, quę ad cutis constipationem conducant. 369
medicamenta in febribus coctionem adiuuantia. 164
medicamenta externa ad febres continuas. 164
medicamenta ad tollendam obstructionem à visceribus. 351. 352
medicamenta singularia ad febres continuas. 160
medicamenta vsum habentia in febribus pestilentibus. 171
medicamenta ad febres periodicas. 187
medicamenta interna ad febres tertianas spurias. 180.
medicamenta exterius in quartana admouenda. 189.
medicamenta danda ante accessionem in quartana febre. 188
medicamenta danda ante accessionem in quotidiana febre. 192
medicamenta ad quartanam tollendam ex varijs auctoribus deprompta. 188
medicamenta ad febrem quotidianam. 191
medicamenta purgantia quamobrem in quotidianis sint suspecta. 191
medicamenta ad cephaleam ex Themisone. 307
medicamenta ad cephaleam ex Aureliano. 307
medicamenta externa ad dolorem capitis. 307
medicamenta inquietationem in febribus tollentia. 203
medicamenta ad aurium dolorem. 309
medicamenta rigorem periodicum in febribus, vel horrorem, vel frigiditatem adimentia. 140
medicamenta ad epilepsiam quæ ab antiquis medicis fuerint laudata. 333
medicamenta ad catalepticos. 330
medicamenta ad stomachi dolorem. 310. 311
medicamenta ad ventris dolorem. 311
medicamentum Pauli ad sitim. 202
medicamenta ad syncopem. 206
medicamenta interna ad pleuriticos. 230
medicamenta ad asthmaticos. 346
medicamenta ad tussim. 344
medicamenta interna ad colicos dolores. 314
medicamenta iliacis conducentia. 238
medicamenta ad lienteriam. 405
medicamenta qualia conueniant lieni indurato ex methodicis. 235
medicamenta ad hydrope vexatos. 254
medicamenta ad vteri profluuium cohibendū. 402
medicamenta ad vrinam suppressam. 26
medicamenta ad cutem adstrictam. 26
medicamenta ad podagram. 300
medicamenta quibus genitale refrigeratum intenditur ad concubitum. 381
medicamenta ad lapides in vesica comminuentia. 356.
medicamenta ad ischiadicos dolores. 300

medendi

medendi artem primo ortu fuisse rudem & incultam. 1
medicamentorum facultates quomodo ex Galeno experientia cognoscantur. 385
medicamentorum facultates qualitatiuas vocatas & ratione & experientia cognosci. 131
medicamentorum facultates à totius substantiæ sympathia, aut antipathia proficiscentes ratione non cognosci posse, sed sola experientia. 31
medicos ex tota Italia tanquam damnosos fuisse expulsos. 1
medicina Empirica primo innotuit. 1
medicina Empirica quæ consideret. 1
medicinam Dogmaticam mortalibus secundo loco innotuisse, atq; qualia fuerint ipsius dogmata. 1
medicinæ quatuor sectas fuisse. 2
medicinam esse adiectionem & detractionem. 30
medicina Methodica quando cæperit cognosci. 2
medicina Methodica quando floruerit. 2
medicina Methodica quanto tempore durauerit. 4
medicinam Methodicam tercentum annis floruisse. 7
medicinæ Methodicæ definitio ex Thessalo. 6
medicinam in subtractione atque adiectione consistere. 141
medicina Dogmatica quæ dogmata consideret. 1
medici, qui in secta Methodica claruerunt. 3
medicinam prophylacticã posse reduci ad laxum, & ad adstrictum. 42
medicina prophylactica Methodicorum quibus communitatibus perficiatur. 42
medicos Dogmaticos vsos fuisse ad plures morbos sanandos medicamentis laxatorijs. 57
medicos Dogmaticos in curandis febribus non exequi indicationem à febre desumptam. 47
medicos Dogmaticos non in omnibus febribus refrigerare. 47
medicina Methodica quæ consideret. 2
medici Dogmatici in quibus vtantur metasyncriticis. 103
medicos Crotonienses & Cyneraicos ante Hippocratem in medicina claruisse. 1
Melchior Guilandinus ileo extinctus. 237
Melchior Guilandinus hiera ad semunciam assumpta interemptus. 513
melancholiæ cognitio, signa pathognomonica. 340 curatio. 341
melancholia hypochondriaca. 341
Melam equestris ordinis succo porri interemptum 111.
melancholiæ signa propria. 338
Menemachus Aphrodiseus. 3
menstruæ purgationes à quibus causis supprimantur. 377
menstruis purgationibus suppressis, qui morbi oriantur. 372
menstruæ purgationes suppressæ quibus remedijs restituantur. 373
menstruorum profluuium quibus firmetur. 402
menstruorum immoderatius fluentium causæ 401 & curatio. 402
menses suppressi quibus reuocentur. 131
menses mouentia. 99
metasyncrisis quid sit. 8
metaporopoiesis quid sit. 8
metasyncriseos, & metaporopœiseos nomen vnde. 11
metasyncritica quæ sint medicamenta. 77
metasyncritica meatus quomodo aperiant laxentque. 77
metasyncriticorum medicamentorum vsus. 103
metasyncritica quibus malis medeantur. 103. 104.
methodicorum communitates ex Galeno. 6
methodica secta quid sit. 5
methodicæ medicinæ definitio. 5
methodica secta cur rationalis dicta non sit. 6
methodicorum communitates duas fuisse. 6
methodici qua ratione adstrictum & laxum euidens dici voluerint. 21
methodici cur laxum atq; adstrictum in species non diuiserint. 21
methodici in quibus à Dogmaticis dissenserint. 15
methodici in quibus à Dogmaticis dissenserunt. 58.
methodici existimarunt ad curationem indicandã non esse necessariam, neq; vtilem cognitionem læsarum partium, naturæ, temperamenti, causarum, cœli, anni temporis, ætatis, sexus, studij, & similium. 58
methodica medicina quando cœpit, quibus dogmatis fuerit constituta. 2
methodicis quæ obijciuntur in arte chirurgica. 33.
methodum Methodicorũ nihil habere artificij. 33
methodici in via vlcerum curandorum, in quo à plebeis differant. 33
methodicos suã hypothesim de meatuum adstrictione atque diffusione etiam de meatibus internis atq; maximis intellexisse. 18
methodici quid de prophylactica medicina senserint. 107
methodici quamobrem prophylacticã medicinam non reduxerint ad adstrictum & laxum. 42
methodicos in multis morbis curandis à Dogmaticis non fuisse differentes. 57
methodicos causarum loco affectus adstrictos atq; laxos habuisse. 16
methodicos causas morbos dixisse. 16
methodicos calidis morbis recte laxatorijs medicamentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX

camentis mederi. 53
methodici in vlceribus curandis ex natura ipsorum curationem indicari voluerunt. 33
methodici quo pacto intelligant humores non esse causas morborum. 56
methodici quibus malis vsu metasyncriticorum medeantur. 104
methodicos non fuisse adeo stolidos, qui æque mederentur morsibus venenatis atq; non venenatis. 37
methodicis quibus rationibus fuerit persuasum, partium læsarum naturas varias, ętates, sexum, cælum, & similia non indicare curationem. 59
methodicos admittere vsum adstringentium in principio phlegmones, quæ est morbus adstrictus. 62
methodicos vsum purgantium planè non sustulisse. 57
methodici cur nō lenietium purgatoriorū vsum, sed valide purgantiū potius fuerint complexi. 89
methodici an vsum adstringentium in quibusdā morbis adstrictis voluerint, scilicet in phlegmonum principijs. 65
medicos etiam Dogmaticos in phlegmonum internarum initio vsos fuisse medicamentis laxatorijs. 65
methodicos in febribus (exceptis maxime æstuosis) nunquam admittere vsum medicamentorum actu refrigerantium. 47
methodicos ad tollendum adstrictum aliquando habuisse in vsu medicamenta incidentia, atq; detergentia. 27. & qualibus vsi fuerint. ibid.
methodici an admittendum vsum adstringentium in phlegmonum principijs voluerint. 65
methodicos admisisse vsum adstringentium in principijs phlegmonum. 65
methodicos adstringentium vsum complexos fuisse in principio earum phlegmonum, quæ malignæ non sunt, & quę sunt in partib' ignobilibus. 66
methodus curandorum adstrictorum morborum, quibus laxus morbus superuenit. 413.414
methodici medētur varijs partibus exulceratis de sumpta indicatione ab vlceris magnitudine. 63
methodus tuendæ sanitatis an ex Methodicorum placitis constitui possit. 108
methodus curandi dysenteriam. 419
mesenterij phlegmonem obsessi cognitio. 240
mesenterij vomicæ cognitio. 266
mesenterij vlcerati cognitio. 284
milium sudorem mouere. 101
mithridatium minus ex nucibus. 113
Mnaseas Methodicus. 3
morbos simplices in intemperie dari & quomodo fiant. 46
morbos simplices scilicet calidos, frigidos, humidos, atq; siccos per se non indicare curationē. 46
morbus calidus quomodo indicet medicamentum refrigerans, & an actu vel potestate tale. 47
morbus ex methodicis quod sit. 11
morbos omnes ex methodicis ad tres reduci, scilicet ad adstrictum, ad laxum, atque mixtum ex laxo & adstricto. 6
morbi, qui ad laxum morbum referuntur. 69
morbi, qui ad adstrictum morbum referuntur. 69
morbi adstricti qui sint, & qui laxi. 69
morbum consistere in meatuum ametria, & sanitatem in symmetria rationibus demonstratur. 11.
morborum causas non esse humores, & qualitates primas. 7
morbos ex Dogmaticis etiam indicare sui ablationem. 32.
morbos in vitiata intemperie non habere ex Methodicis propriam curandi indicationem. 15
morbos in humorum abundantia atq; defectu consistere. 31
morbum calidum & frigidum non habere certam curationis indicationem. 50
morborum malignitatem curationem indicare. 36
morborum calidorum & frigidorum cognitionem ex Methodicis ad indicandam curationem esse inutilem. 50
morbos in intemperie adstrictos esse pręsertim calidum & frigidum morbum, idcirco laxantibus vtrumq; sanari. 15
morbos à clausis corporis meatibus complures excitari, & qui excitentur. 12
morbos ab apertis meatibus fieri, & qui sint. 12
morbos copiosas euacuationes non semper tollere. 53.
morbi cur ab insignioribus euacuationibus non tollantur. 53
morbus mixtus ex adstricto & laxo an indicet curationem. 27
morbi mixti ex laxo & adstricto an dentur. 73
morbi mixti ex laxo & adstricto. 410
morbus mixtus ex adstricto & laxo in corporibus quomodo cognoscatur. 21
morbus mixtus ex laxo & adstricto qua ratione fiat. 74
morbum mixtum ex laxo & adstricto habere mistam curationis indicationem, scilicet adstringendi & laxandi, sed vrgentiori esse incumbendum. 51
morborum in principijs quæ facienda. 29
morborū in statu quiescendū à medicamentis. 29
morbi qui fiunt ab immoderata meatuum cum adstrictione tum diffusione. 16.17
morbus cū adstrictus tū laxus quibus curatur. 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

morbus laxus & adstrictus quid sit. 17
morbum calidum tolli medicamento temperate calido. 52
morbum frigidum tolli medicamento temperate calido. 52
morbum & calidum, & frigidum tolli eodem laxatorio medicamento. 50
morbi acuti quo tẽpore in Aegypto grassentur. 14
morbi epidemici, endemici & sporadici. 165
morbi lateralis cognitio, & prognosis. 227
mortem sequi aliquando ex nimio gaudio. 25
mortem in febribus quibus signis medici praeuideant. 151
morsus à cane rabido quomodo curari debeant. 37
motum laxare. 79
mulieres atticæ fugabant serpẽtes substratis agni folijs. 116
mulieres quibus remedijs ab vteri prefocatione præseruentur. 361
mulieres lotione capitis à dolore ex obstructis infarctisq; meatibus, liberari. 27
muliebris profluuij cognitio, & curatio. 423

N

Nephritici doloris signa. 31
natationem in aqua marina febrem inducere. 105
nauigationes phthisicis quales sint vtiles. 282
nauigationis vtilitas. 84
Nicander de medicamẽtis quæ igne accensa fugat serpentes. 115
Nicandri inunctiones ad preseruãdum à morsibus serpentum. 116
Nicolaus Razeuil Dux Olicæ. 296
Nicolaus Florentinus de monachis ex nigro araneo venenatis. 110
nerui vlcerati an habeant propriam medicamentorum indicationem. 64
neruorum vulneratorum curatio qualis esse debeat. 36
neruis vulneratis an laxantia ad prohibendam inflammationem conueniant. 36
neruis punctis conuenire olea laxantia. 37
neruorum punctionibus quæ olea conueniant. 37
nux iuglans ad venenum. 112

O

Obesitas in corporibus quomodo tollatur. 139. 140.
obstructio quibus signis innotescat. 349
obstructio viscerum quibus tollatur. 351. 352
oculorum inflammationes, quæ in Aegypto grassantur, à quibus causis 291
oleum ex seminibus lini secretũ esse pleuriticis. 25
olei amygdalini dulcis vtilitas ad ileon. 238
oleum ex veratro albo paratum vocari oleum sanctum. 311
oleum de scorpionibus Matth. 115
olei de chalcantho ad quartanam vsus. 188
Olympicus quomodo sanitatem & morbum definierit. 11
omenti phlegmones cognitio. 239
omenti vomicę cognitio. 266
omenti vlcerati cognitio. 284
ophthalmię quæ epidemicè quodam tempore in Aegypto graßantur. 29
ophthalmię curatio. 291. 29
opiata ad somnum conciliandum. 204. *lęsio.* 20
opisthotonos quid. 33
Oribasius de vsu metasyncriticorum. 10
Oribasius de elleboro albo. 9
os de corde cerui aduersus serpentum morsus. 11
Oxyrrhodinorum vsus in febribus, & an conueniant actu frigida. 16
oxycratum. 15

P

Palpitationis cordis cognitio. 346. 34
Palpitationis causa ex Galeno. 34
Panacea Antonij Musæ. 18
Pancreatis phlegmone vexati cognitio 24
Panem è tritico omnibus particularibus hominibus (licet differant inuicem ætate, temperamento, sexu, vel alijs differentijs) æque conuenire. 40
paralysis causę. 32
paralysis an sit morbus adstrictus. 32
paralyticis an conueniat phlebotomia. 32
paralysis cognitio. 32
paralysi an interna viscera capiantur. 32
paralysis quibus alijs nominibus vocetur. 32
paralysi quæ partes corripiantur. 32
paralysi partes singulę correptę quibus signis innotescant. 321. 32
paralysi vesicæ detentæ signa. 32
paralysis in superciliis, palpebris, oculis, lingua, labijs, ventriculis cerebri anterioribus, musculo siago, mento, faucibus, gutture, stomacho, musculo laryngis, & gulæ, pyloro, ileo intestino, cęco, colo, recto, vesica, peritonæo, coleo, meatibus spermaticis, cruribus, brachijs, pedibus, atq; manibus, factę signa. 322. 32
partium lęsarum varias naturas, ætates, sexus, & similia non mutare eßentiam medicamentorũ, sed aut quantitatem, aut agendi efficaciam. 59
partem affectam per se curationem indicare quibus argumentis contra Methodicos demonstretur. 66
partes affectas non indicare curationem. 6
partem affectam per se curationem non indicare, quomodo intelligatur. 67
partes affectas curationem non indicare, & partes subiectas affectis partibus. 67

partes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

partes hebetis sensus validiora, & acutioris debiliora præsidia indicare. 62
partes quasdam hebetis sensus ex morbo fieri maxime sensibilis, & contra acutioris sensus reddi minus sensibiles. 62
partes affectas non habere aliã particularem indicationem, quã medicamentorum essentiam. 62
partes vlceratas cum internas, cum externas eadem medicamenta indicare, scilicet siccantia. 62
partes corporis, quæ phlegmone vexari solet. 209
partes varias exulceratas non indicare diuersas medicamentorum facultates, sed vnam solummodo, nempe siccatoriam. 63
partes varias corporis exulceratas non mutare essentiam medicamentorum. 63
partium sensus expertium inflammatarum cognitio. 213
partes, in quibus est putredinis focus, quibus cognoscantur. 182
partes corporis quæ fricandę ad tollendas febres. 182.
partium corporis ad tollendas febres periodicas fricandarum variæ medicorum opiniones. 182
partes in corpore, quę suppurari solent. 258
parotides in morbis acutis etsi suppurentur, non posse omnino sperari salutem. 293
parotidas non admittere vsum adstringentiũ. 66
parotidum curatio. 293
paropiesis ad capitis dolorem. 307
passiones seu vitia meatuum corporis consistere vel ipsorum contractione vel apertione. 14
pastilli ad fugandos serpentes. 115
Paulus de signis febris pestilentis. 168
peripneumoniæ cognitio 230. prognosticum. 231
peripneumoniæ curatio. 232
peritonæum an tutò secari possit. 279. 280
pessus ex fœnugræco ad vteri phlegmonem vtilissimus. 248
pessi ad menses suppressos. 99
pessi ad mouendos menses. 374
pessi ad firmandum vteri profluuium. 402
pessi ad vlceratum vterum. 287
pestilens febris quid sit, & in quo differat à peste. 165.
pestiferæ febris causæ. 166
pestilentis febris signa. 169
pestilentem febrem tolli sudorifico. 172
Petronas medicus in omnibus febribus dabat aquam ęgrotis. 157
Petrus Aponensis de quadam imagine contra venena. 112
phlebotomia quomodo epilepticis conueniat. 333
phlebotomia an in sputo sanguinis conueniat, & in qua sanguinis expuitione. 393
phlebotomia vt medicamentum laxatorium quomodo conueniat in sputo sanguinis affectu laxatorio. 393
phlebotomiam in cordis palpitatione magnum vsum habere. 347
phlebotomia in colico dolore. 313
phlebotomia qua ratione in profluuio sanguinis, cum sit medicamentum laxatorium, vsum habeat. 402
phlebotomia cur conueniat in dysenteria. 419
phlebotomiam partes dolores articulares patientes replere. 297
phlegmonæ proprijs nominibus vocatæ quæ, & quæ à partibus affectis nominantur. 209
phlegmone quid sit quibusque signis innotescat. 288.
phlegmonum differentiæ atq; causæ. 210
phlegmonum cum externarum, tum internarum cognitio. 212
phlegmonæ quomodo in partibus sensus expertibus excitatæ cognoscuntur. 213
phlegmonæ quibus signis deprehendantur. 210
in visceribus internæ. 212
phlegmones generatio. 211. quid sit. 212
phlegmonæ quanto tempore suppurentur. 252
phlegmone omenti, mesenterij, atq; pancreatis quibus signis distinguatur à phlegmone hepatis, lienis, atq; rectorum musculorum. 240
phlegmonarum externarum quæ adstringentium vsum admittant. 66
phlegmonas malignas non admittere vsum adstringentium. 66.
phlegmonæ internæ cur in Aegypto non familiarius grassentur. 14
phlegmonarũ externarum curatio. 289. 290. 291
phlegmones renum cognitio. 241. prognosticum. 242.
phlegmones septi transuersi curatio. 234
phlegmones vesicę cognitio. 244
phlegmones vteri cognitio. 247
phlogosis quid sit, quibusq; signis deprehendatur. 210. 211
phlogosis curatio. 215
phlogoses diu durantes in phlegmonas qua ratione mutentur. 214
Philippidem poetam immoderato gaudio interemptum. 70
phrenitidis cognitio 215. causæ, & prognosis 216. curatio. 218
phrenitidis sympathicæ, & idiopathicę signa. 233
phrenitidis ex læso septotransuerso signa. 216
phrenitidis non lethalis signa atq; exitialis. 216
phrenitidis effrenis primo, & postea quę blanda apparet, generatio. 217
phrenitidis exitialis signa omnia. 216. 217
phreniticus die tertia interemptus. 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

phrenitis apud Aegyptios Demelmaoi vocata. 56.
phrenitis Demelmaoi vocata qualis sit, & quomodo generetur. 56
phthisis cognitio, causæ. 281
phthisicorum febris quibus signis cognoscatur. 281.
phthisis ex sputo sanguinis signa. 281
phthisi quibus euadunt. 281
phthisicis quę conducant. 282
phthisim quæ sanant. 282
pilę ludus quotuplex, & quibus sit vtilis. 83
pituitę differentiæ. 189
pituitæ salsæ causæ. 189
pituitæ acidæ facientis febrem signa. 190
pituitæ sallæ facientis febrem signa. 190
plebeos scire omne alienum sui ablationem indicare, sed qualibus medicamentis illud fiat ignorare. 33
plenitudo humoris an morborum sit causa. 54
plenitudinem in corporibus cum communem tum particularem ab insigni communi euacuatione minui oportere. 54
plethoræ obseruatio ad sanandas lassitudines non necessaria. 136
plethora quibus tollatur. 131
pleuritidis cognitio & prognosticum. 227.228
pleuritidis, quæ in pulmoniam mutatur, cognitio. 228.
pleuritidem non esse morbum laxum, neque fieri à fluore. 228. 229
pleuriticorum curatio. 229.230
pleuritidis Methodica curatio ex Hippocrate. 136
pleuriticis qualis sanguinis euacuatio conueniat. 229.
Plinius de milite venenato ex succo porri. 111
Plinij suffumigium pro arcendis bestijs venenosis 116.
podagrę cognitio, prognosis, curatioq; 296
podagra quibus iuuetur. 299.300
podagrę antiquæ curatio. 297.298
podagricos non ferre vtiliter insignes euacuationes atq; purgationes. 298
podagra cohibita quibus præsidijs reuocetur. 370
polypodium. 94
polygoni succum febres sanare. 180
pondus in parte quando vomicam denotet. 260
porri facultas venenosa. 111
potiones ad sitim restinguendam. 202
potus ad conseruandam sanitatem. 127
potiones variæ sudorificæ. 101
prasius lapis ad venenum. 112
Praxagoras quæ in paralysi facienda laudauerit 324.
preseruatio venenorum an habeatur certa, cui fidere reges queant. 110
pręsidia laxatoria quę sint. 75
pręsidij laxatorij genere quę cõprehendantur. 75
pręsidia facientia ad laxandum, atq; ad adstringendum. 119
præsidia febribus continuis congruentia. 164
præsidia plethoram tollentia. 131
priapismus quid sit, quibusq; signis cognoscatur, & curatio. 357
principia rerum esse densitatem & raritatem. 8
principia rerum esse atomos & vacuum. 8
principium primum Methodicorum ab Asclepiade fluxisse. 8
Proculus Medicus. 3
Prodicus febrientes exercitationibus interficiebat. 80
profluuij muliebris curatio. 423.424
profluuii tria genera. 404
profluuium alui prohibere phlebotomiam. 414
profluuium ventris quibus cohibeatur. 405
prophylacticam medicinam fuisse in præseruatione à venenis rebusq; venenatis. 102
prophylacticen Methodicorum pręsidiis solummodo alexipharmacis atque alexiteriis perfici. 43
prophylacticam medicinæ partem quamobrem Methodici non reduxerint ad adstrictum & laxum. 42
prophylacticam medicinam a Methodicis solummodo in venenis, morsibus & ictibus venenatis fuisse obseruatam. 42
prophylacticam medicinam posse reduci ad laxum & ad adstrictum. 42
prophylactice an ex Methodicorum placitis constitui possit. 108
prophylacticam medicinæ partem in quibus Methodici obseruarint. 107
Prosper Alpinus auctor operis ex nauigatione quantum fuerit adiutus. 84
pseudo lassitudo siccatoria vocata quid, & eius curatio. 138
psittacus quid valeat ad venenum prodendũ. 112
psyllij singularis vtilitas in febribus cõtinuis. 160
pueros statim enixos morbosa gaudere sanitate. 125.
puerorum recenter natorum corpora cur adstrictoriis roborentur. 121.125
pueros habere laxum habitum, idcircoq; ipsos non ferre magnas euacuationes. 60
pueri cur non ferant magnas euacuationes. 60
pueris cur victus calidus & humidus conueniat. 119.
pueri cur fortius aliarum ętatum hominibus morbis resistant. 86
pueris densi habitus & fortibus conuenire sanguinis euacuationem. 86

pueri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

pueri cur per multos dies à cibis abstinentes viuant. 86
pueros largas euacuationes perferre. 86
pueris pleuritide laborantibus cur sanguinis vacuatio non conuenit. 60
pueri ab epilepsia qui euadant,& quamobrẽ. 332
pueris epilepticis an curatio conueniat. 332
pueris an conueniat sanguinis euacuatio quomodo cognoscatur. 86
pulmoniæ cognitio. 230. signa. 231
pulsus pessimi in morbis. 151
pugnę vmbratilis vtilitas. 83
puluis Aetij ad sputum sanguinis. 395
pulueres ad sudorem cohibendum. 385
purgationis definitio. 90
purgatio quid sit ex Galeno. 90
purgantium medicamentorum vtendi ratio cum ex Dogmaticis tum ex Methodicis. 57
purgantia medicamenta ex Aristotele esse homini inimica. 91
purgantia quę in vsu Methodicis fuerunt. 91
purgantium vsum à Methodicis esse complectendum, demonstratur. 90
purgantibus (lenientibus vulgo vocatis) cur Methodici olim non vsi fuerint. 89
purgantium lenientium vocatorum vsus. 89
purgantia medicamenta quotuplicia sint. 89
purgantia corporibus robustioribus valida conuenire, debilibus debilia. 59
purgantia cur in principio morborum haud tutò exhibeantur. 54
purgantia ex Hippocrate in principio morborum quando conueniant,& quando non. 54
purgantia quo tempore tutò ægrotis exhiberi possunt. 55
purgantia in quo tẽpore morbi sint exhibenda. 91
purgantia medicamenta non esse frequentãda. 77
purgantia ex Hippocrate in quibus morbis dari debeant,& quando. 77
purgantium medicamentorum noxæ. 77
purgantia quæ in febribus conueniant. 155
purgantia quæ conueniant in febribus. 177. 180
purgantium vsus in febribus continuis tollendis. 165.
purgantia quę in febre quotidiana conueniũt. 191
purgantia in antiquato morbo podagrico dolores excitare. 297
purgationes consuetas cohiberi est causa vt in morbos homines incidant. 362
purgatio narium cohibita quibus restituatur. 367
puris eruptionis in varijs partibus factæ cognitio. 268
puris eruptiones quanto tempore fiant. 268
puris eruptionũ quæ citò,& quæ tarde fiant. 268
pur is eruptionis factæ signa. 268
pus subter cutem latens quibus signis dignoscatur. 269
puris eruptionum ad varias partes cognitio. 269
purulentiarum futurarum cognitio. 261
purulentiæ quæ salutares. 270. & quæ pessimæ. 271.
puris eruptionem quę faciant. 275
purulentia quibus vijs ex Thorace in ventrem prolabatur. 277
purulentias e Thorace purgari aliquando per vrinam, aliquando per ventrem,& aliquando per vterum,& aliquando per abscessus. 277
purulentias posse purgari per vrinam. 276
pus per quas vias ex Thoracis cauitate in renes & vesicam feratur. 277
pus in vomicis pessimum. 272
putredinis causæ. 166
putrefactio quid. 257
putredinis focus in qua parte corporis existat in febribus intermittentibus. 178. 182
putrescendi aptitudinem plurimum facere ad pestiferæ febris generationem. 166
putridarum febrium cognitio. 146

Q

QValitates elementorum agere mediantibus secundis qualitatibus, nempe aut rarefaciendo, aut densando. 45
qualitates primæ quomodo morbos in animalibus faciant. 45
qualitates actiuas potius pati à passiuis, quam passiuas vocatas ab actiuis. 46
qualitates primas agere secundis qualitatibus. 46
qualitates primas non facere morbos. 45
qualitates primas scilicet caliditatem, frigiditatem, humiditatem, siccitatemq; per se primo morbos non facere, sed rarefaciendo, & densando. 45
qualitates primas per se primò non agere sed rarefactione & densatione. 45
qualitates primas parum facere ad curationem instituendam. 50
qualitates primas non esse præcipuas morborum causas. 53
qualitates primas ad indicandam curationem esse inutiles. 53
quartanarijs medicamenta conuenientia. 187
quartanæ febris cognitio. 183
quartanã febrem liberare à magnis morbis. 184
quæstio de partibus fricandis & inungendis ad febres periodicas tollendas. 182
quietem tumentiam facere. 79
quotidianam febrem vere intermittentem non dari. 190

R

RAnarum viridium decoctum ad quartanam finiendam. 188

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

raritatem in corporibus salubriorem esse. 12
refrigerationem ex Hippocrate quę in ventre sunt indurare. 154
Reges qualibus hominibus debeant vitam tutandam committere. 110
Reges atq; alios magnates non posse pręseruari à venenis. 109
Reges vinorum ciborumq; prægustatoribus fidere non posse. 109
Regum pręseruatio à venenis quibus perficiatur. 110.
renales dolores quibus cognoscantur. 314
renum dolores à grumoso sanguine. 314
renum dolor à calculis. 314
renum dolor a pituita crassa. 314
renum dolor ab acri humore. 314
renum phlegmones cognitio. 241. curatio. 242 243.
renum vomicæ cognitio. 267.
renes vlcerati quibus comprehendantur. 286.
renum calculis vexatorum cognitio. 354.
repellentia in capitis dolore non esse tuta. 198.
rerum principia qualia ab antiquis constituta fuerint. 89.
respirationis vtilitas. 363.
respiratio lethalis. 151.
rhabarbari facultas purgatoria. 93.
rhabarbarū morbis calidis aliquibus mederi. 23.
Rhasis de signis febris pestilentis. 168.
rigor vel horror in febribus periodicis quomodo tollatur. 140.
rigorem periodicum uel frigiditatem in febribus per os assumpta quæ tollant. 140.
rigor quartanarum febrium qualis. 183. 185.
risus Sardonius. 335
Romanos sexcentos annos sine medicis vixisse. 1
rosę facultas purgatoria. 93
rosarum vsus ad capitis dolorem. 198
rubea febrilis Nicolai sudorifica. 181
rubricæ Constantini compositio. 181
rubea trochiscata ad febres. 181
rutæ vis efficax ad febres eximendas. 181
rutæ vis alexipharmaca. 112

S.

Sacerdotes vti elleboro albo ad dęmonio actos 95.
saltus quid. 82
saltus ad quos affectus vtilis. 82
salsa quomodo aluum moueant. 378
sanguinis stillæ malignæ. 152
sanguinis euacuatio à quibus in morbis indicetur ex Methodicis. 86
sanguinis vacuationem tanquam magnum laxatorium indicari ex affectus & virium corporis magnitudine. 61
sanguinis euacuationem, quæ fit adhibitis cruribus cum scarificatione cucurbitulis, non esse candē cum illa, quæ fit crurum scarificatione. 88
sanguinis euacuatio ad animi deliquium an conueniat febribus continentibus vexatis. 155
sanguinis mittendi in febribus ratio. 156.
sanguinis ad animi deliquium missionis in febribus vtilitas. 156
sanguinis euacuationem indicantia ex Methodicis Dogmaticisq;. 156
sanguinis vacuatio cur pueris & senibus non conueniat. 61
sanguinis euacuatio cur in hydrope morbo adstricto magno non conueniat. 255
Sanguinis vacuatio cur in febre diaria non conueniat. 146
sanguinis euacuatio cur conueniat in febribus cōtinentibus. 154
sanguinis euacuatio qualis conueniat in febribus tertianis nothis. 179
sanguinis vacuatio ad capitis dolorem. 197
sanguinis euacuatio quo pacto ad dolorem capitis sit molienda. 307
sanguinis vacuatio quæ iuuet insanos. 339
sāguinis vacuatio quæ ophthalmicis cōducat. 292
sanguinis euacuatio quę pleuriticis cōueniat. 229
sanguinis euacuatio in febre quotidiana. 191
sanguis in quartana febre quando, & quomodo mittendus. 186
sanguinis euacuationem in antiquatis doloribus podagricis eos excitare. 297
sanguinis sputum an morbum laxum faciat. 38
sanguinis sputū à quibus læsis partibus fiat. 390
sanguinem in asperam arteriam destillans quibus signis cognoscatur. 390
sanguinem ex capite in os descendere quibus dignoscatur. 390
sanguinis per tussim excreti cognitio. 390.
sanguinem aliquando excerni ex venis in fauces desinentibus credidit Erasistratus. 390
sanguinis ex aspera arteria, e pulmonibus, è Thorace, ex pleura membrana, diaphragmate prodeuntis cognitio. 390, & 391
sanguis quot modis è vasis exeat. 391
sanguinis per erosionem exeuntis cognitio. 391
sanguis qualis sit venarum, & arteriarum. 391
sanguinis sputo quæ conueniant. 394, & 395
sanguinis per nares profluuij causæ. 386.
sanguinis ex ore profluuium criticum quartanam tollens. 206.
sanguinis vomitus cognitio. 389. & curatio. 389
sanguinis per aluum fluoris cognitio. 396
sanguinis fluoris per aluum differentiæ. 396
sanguinis per aluum fluor Criticus, quibus signis distinguatur à symptomatico. 397

sanguinis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

sanguinis profluuij per vrinam cognitio. 399
sanguinis profluuio per renes,& vesicam quę conueniant. 400
sanguinem ab vtero quæ auertunt. 402
sanitas quid sit,quotuplexq́; . 108
sanitas quid sit ex Methodicorū sententia. 11
sanitas & morbus ex Iuliano Methodico quid sit. 11
sanitas & morbus quid ex Galeno. 11
sanitatem cōsistere in moderata symmetria meatuum,atq; morbum in ametria. 11.
sanitatem in qua symmetria Dogmatici constituerint. 119
sanitatem in qua symmetria Methodici constituerint. 119.
sanitatem non ex qualitate, quantitateq́; humorum turbari,at ab ipsorum motu. 14
sanitatem partium organicarum mutari à recessu clausionis & apertionis meatuum corporis demonstratur. 13
sanitatis tuendæ methodum etiam ex Methodicorum placitis constitui posse. 108
sanitatem conseruantes causę ad quot genera reducantur. 123
sanitatis tuendæ methodi utilitas. 118
sanitatem tueri quid sit. 118
sanitatem inesse corporibus & perfectam, & imperfectam. 118
sanitatis conseruandæ rationem pendere ex usu effectricium causarum. 118
sanitatis præcipuū studiū ēē cibis nō satiari. 126
sanitas imperfecta quibus conseruetur. 127.
sanitas perfecta quibus conseruetur. 126
sarbet quid. 202
satyriasis cognitio. 245
satyrium facere satyriasim. 245
satyriasis in quo differat à priapismo. 246. curatio. ibidem.
scammonium. 94
scarificationis crurum vtilitas. 87
scarificatio crurum in pestilentibus febribus. 170
scarificationem crurum ex Galeno esse vicariam venæ sectionis. 87
scarificationis crurū utilitas maxima ī pueris. 87
scarificatio crurum pro mittendo sanguine in febribus. 156
schetica febris. 193. 195
scillæ vtilitas ad suspiriosos. 346
scirrhosis quomodo in uisceribus gignatur. 350, quibus cognoscatur. ibidem.
scirrhosis quibus signis deprehendatur. 350.
scopi duo solummodo promittendo sanguine à Methodicis obseruati. 86
scotoma quid sit. 325
secta Methodica, lege medicina Methodica.
sectæ Methodicę definitio. 5.& 6.
secta Methodica quanto tempore durauerit. 4.
sectionis cognitio ad purgandas vomicas ex Thorace. 279.
sectione quæ tolluntur purulentiæ. 279. & quomodo. Ibidem.
sectionis ad hydropem vtilitas,& quomodo facienda. 254.& 255
sectionem in inguine ad vomicas purgandas ex Aretęo esse vtilem. 280
sectionis vsus in hepate purulento. 280
semen retentum sæuissima symptomata corporibus inducere. 379
semina vrinam mouentia. 130
Seneca de gestationis vtilitate. 84
Senecam deambulationem destillationi vtilem esse cognouisse. 81
sena. 93
senæ foliorum vsus ad aluum mouendam. 378
senes pleuritide laborantes cur sanguinis vacuationem non ferant. 60
senes an habitum laxum habeant. 60
senes cur non ferant magnas euacuationes. 60
senibus an sanguinis euacuatio conueniat quomodo cognoscatur. 86
septi transuersi varia nomina,& phlegmone. 232
septum transuersum nihil ex Hippocrate facere ad prudentiam. 232
senes à quartana cur maxime patiantur. 185
septi transuersi inflammati signa. 233
septo transuerso inflammato, cur delirium continuum fiat. 232
septi transuersi inflammati prognosticum. 233
serpentes quibus fugentur. 116
serpentarij imago aduersus venena. 112
serum lactis in qua quartana conueniat. 188
siccitatem densare. 45
Sigismundus de Capitibus Listę phlegmone renum extinctus. 243
signa quibus morbus laxus in insensibili vacuatione constitutus cognoscitur. 73
signa pathognomonica febris ardentis. 149
signa febris synochę. 148. 149
signa optima in febribus continuis. 15
signa pessima in febribus continuis. 150. 151
signorum in febre pestilenti ratio. 168
signa febris pestilentis. 168
signa virium languorem in febribus denotantia. 151.
signa lethalia in febribus. 151
signa phlegmonum. 210. 211. 212.
signa exitialium phrenitidum. 217
signa phlegmonum in partibus sensu destitutis excitatarum. 213
signa salutis in septo transuerso inflammato. 233

signa

ſigna pleuritidis. 227
ſigna pulmoniæ. 231
ſigna lienis phlegmone vexati. 235
ſigna ilei inflammati ex Galenò. 237
ſigna vteri inflammati. 247
ſigna febris tertianę nothæ. 178
ſigna febris quartanę. 184
ſigna febris quotidianæ. 190
ſimilia an ſimilibus conſeruentur vel à contrarijs. 68.
ſinapiſmus qua ratione vlceribus antiquis conueniat. 33
ſinapiſmus quomodo conueniat in curandis vlceribus. 35
ſinapiſmus ad ſuſpirioſos. 346
ſingultus quales in phreniticis. 217
ſingultus in febribus quibus tollatur. 203
ſitim humores concitantes. 348
ſitis quæ laxa & quæ adſtricta paſſio ſit. 201
ſitim in febribus quæ tollunt. 201
ſitim quę demulcent. 202
ſitis cauſæ in febribus, & curatio. 201
ſitis cognitio ad prognoſim. 151
ſitis mala. 152
ſitum varium partium exulceratarum non mutare curationem. 64
ſomnus quid 190. & quomodo gignatur. 199
ſomniculoſi qui. 199
ſomni humiditatem eſſe propriam. 199
ſomnus conferens ſanitati. 127.128
ſomnus malus. 127.128
ſomnus lethalis. 151
ſomnum conciliantia. 204.205
ſomnum laxare. 79
ſomnus qua ratione ſudorem moueat, & euacuet. 79.
ſomnolenti quibus præſidiis excitentur. 199
Soranus Epheſius medicus Methodicus. 3
ſmaragdi uis contra venenæ. 112
ſpirabile intro foraſq; eſſe totum corpus. 364
ſpirationem eſſe duplicem, ſcilicet, quæ per os & nares fit, & quę per cutis meatus. 363
ſpiritus vitales quibus à cauſis exoluantur. 382
ſpiritus extendens & vrgens & obſcurus, & ſtertoroſus lethalis. 151.
ſputum ſanguinis quas partes læſas denotet. 390
ſputum ſanguinis cum tuſſi non ſemper à partibus reſpiratoriis fieri, ſed aliquando ex Sanguine deſtillante à capite ad guttur. 415.
ſputi ſanguinis curatio. 415. ſanguinis ſputi curatio. 415
ſputum in pleuriticis, quale bonũ, & malũ. 228
ſputorum in morbis conſideratio, & ex ipſis quæ mortem ſignificent. 153
ſputa purulenta quibus ſignis cognoſcantur. 281
ſputa incraſſantia. 277
ſputa attenuantia detergentiaq;. 277
ſtellæ marinę uis aduerſus venena. 112
ſtibij preparati facultas purgatoria. 96
ſtillicidia aquæ tepidæ ad dolorem capitis. 197
ſtiptica in dolore capitis inutilia. 198
ſtomachus à quibus doleat. 310.
ſtomachi vomicæ cognitio. 266
ſtomachus vlceratus quibus ſignis deprehendatur. 284
ſtrabiſmus. 335
ſtranguriæ cauſæ, & ſigna. 375
Stratonis ſuffumigium ad fugandos ſerpentes. 115.
ſuccus fœnugræci quomodo paretur. 230
ſudorum cognitio, & qui in febribus lethales ſunt. 152.
ſudores in purulentijs ſeu vomicis quales fiant. 262.
ſudor qui criticus, & qui ſymptomaticus. 384
ſudor qui ſit cohibendus. 384
ſudor immoderatus quibus auxilijs ſupprimatur. 384.
ſudoris profluuium quę cohibeant. 385
ſudores copioſi inutiles qui. 56
ſudor in corporibus quibus moueatur. 131
ſudorem mouentia quę. 100
ſudorem mouentia in febribus. 177
ſudor quibus modis excitetur. 250
ſudores quibus cohibeantur. 207
ſudorum ratio in febribus quartanis. 184
ſudor in febre tertiana notha quibus moueatur. 102. 183.
ſudores quomodo moueantur, & quibus medicamentis. 100
ſudoris cauſæ ex Galeno. 100
ſudorem omnem à calore moueri. 100
ſudoris ſolita euacuatio cohibita quos morbos faciat. 367
ſudorifica interna, atq; externa, quę. 99
ſudorifica ſicca quibus conducant. 100
ſudorifica humida quibus malis conueniant. 100.
ſudor in tina quomodo moueatur. 100
ſudorifica cur in paralyticis non conueniant. 325.
ſudorifica ad febres tollendas. 164
ſudorificum ad finiendam febrem. 181
ſudorificum hydropoton vocatum 181
ſudorificum decoctum. 101
ſudorificum ad phlegmonas omenti, mesenterij, atq; pancreatis. 241
Sudorifica quæ in Febre peſtilente. 171.173
ſudorificorum vſus ad quotidianam. 192
ſudorifica ad quartanam tollendam. 188.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

INDEX.

sudorifica per plures dies cur in Podagrico morbo antiquo non conueniant. 297
sudorificorum vsus in podagra qualis sit vtilis. 297.
sudorificorum usus quomodo conueniat in antiquata podagra. 298
sudorificorum vsus vtrum posit fieri non prægressa exquisita totius corporis & euacuatione & purgatione in Podagra. 298
suffitus sudorifici. 101
suffitus in febribus pestilentibus. 170
suffitus, qui fugant serpentes, reptiliaq;. 115
suffumigia ad fugandos serpentes cæterasq; feras venenatas. 115
suffitus ad mouendos menses. 374
surditas infebribus quid notet. 151
suppuratio quid sit. 256
suppuratio quid sit, & à quibus causis fiat. 257
suppuratio quando sit speranda. 259
suppurationis signa. 259
suppurationes externæ, atq; internæ quibus signis cognoscantur. 259
suppurationis existentis signa. 259
suppurationum vmbilicum esse terminum. 258
suppuratorum sudores & alia signa. 262
suppurationes, quæ in capite fiunt. 263
suppurationum in cerebro, in auribus, in gula quæ factæ sunt cognitio. 263
suppurationum, quæ fiunt in thorace, cognitio. 263.264.
suppurationes quæ in stomacho sunt, quibus signis innotescant. 265
suppurationis in renibus factę signa. 242
suppurationem futurã quæ prohibeant. 273.274
suppurationis futuræ signa. 274
suppurent quæ medicamenta. 274
symmetriam qualitatum atq; humorum mutari à recessu clausionis, & apertionis meatuum, demonstratur. 13
symmetriam meatuum conseruantia & destruentia. 119
symmetria meatuum vitiata morbum facit. 108.
Synanche. 225
syncope in quo differat à lipothymia. 382
syncopes signa propria. 382
syncope quid sit. 382
syncope quæ auxilia requirat. 384
syncope oppressi quomodo curentur. 384
syncopes cognitio, & curatio. 205
synochi cognitio. 148

T.

Tabe qui affectus comprehendantur. 280
Tabidæ febres quę. 261
tamarindorum pulpa. 93.
tabidis hecticis medicamenta actu frigida conuenire. 51.
tempora morbi distingui à temporibus naturæ. 28.
tempora morborum an indicet curationem, & quo modo indicent. 28
tempora morborum curationem indicare. 34
tempora morbi curationem indicare. 7
tempora morborum uaria presidia indicare 29.
temperamenti corporum varietas quid in medicamentis euariet. 60
Terræ lemniæ facultas contra venena ex Galeno. 113.
tertianarum febrium cognitio atq; curatio. 175. & 176.
Tertianæ febris nothæ cognitio. 178
Tetanos quid. 335
Themisonis medici Methodici cognitio. 39
Themisonem Laodiceum Syrium fuisse sectæ Methodicæ auctorem. 2
Themison sectæ Methodicę inuentor quando in medicina clauerit. 5
Themisonem fuisse, quem Dioscorides scripsit rabie affectum non interijsse. 5
Themison de deambulationis commodis, & quomodo facienda. 81
Themison quæ ad insaniam laudauerit. 339
Themison quid de phlebotomia in paralysi senserit. 324
Theophrastus de venenis. 109
Theriacam, si optima sit, omnibus demorsis à viperis mederi. 41
Theriaca Diateßaron. 114
Theriacę antiquæ vsus ad quartanam. 188
Theßali Tralliani Methodici cognitio. 3
Theßalum Trallianum Methodicam medicinam perfecisse. 2
Thessali medici quot fuerint. 2
Theßalos medicos quatuor fuiße. 3
Thessalus Hippocratis Coi medici filius. 3
Thessalus Trallianus, qui Medicinam Methodicam perfecit. 3
Thessalus quomodo sanitatem atque morbum definierit. 11
Theßali arrogantia atque in medicina auctoritas. 2
Theßalus voluit à tempore morbi curationem indicari. 28
Theßalum voluiße antiqua vlcera esse renouanda. 24
Thessalus vtebatur in vlcere antiquato sinapismo. 103
Thrasyas Mantinensis in venenorum cognitione peritus. 109

Thucydides

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Thucydides de peste quæ olim Athenienses inuasit. 166
timorem vehementem maxime facere ad profluuium sanguinis cohibendum. 392
timor vehemens cur quartana oppressum iuuet. 185.
tormentum quid. 237
transpirationis causæ, & vtilitas. 363
transpiratione sola quæ animalia viuant, & quę respiratione etiam conseruentur. 363
tremores lethales. 151
tremores in phreniticis lethales. 217
tremoris cognitio, & curatio. 337
trismos. 335
tumores molles indolentes. 248
tumorum internorum cognitio. 249
tumorum exitus varij qui. 249
tumorum curatio. 249. 250
tumores, qui in hypochondrijs, cur facilius & citius suppurentur. 257
tumores, qui iuxta vmbilicum & infra fiunt, cur tarde suppurentur. 257
tumor in mesentereo quomodo cognoscatur. 240. & in pancrea. ibid.
tumor in omento quomodo cognoscatur. 239
tumoris in pancrea cognitio. 240
tumor in angina quid notet. 225
tumores qui suppurentur. 240
tumores externi an admittant vsum adstringentium. 66
tumores malignos non admittere vsum adstringentium. 66
turbit. 99
tussis differentiæ & causę. 343
tussis an sit morbus laxus, vel adstrictus, vel mixtus. 343
tussim non semper denotare passionem partium spiritualium. 390
tussis in hydrope cur sit signum exitiale. 252
tussis remedia. 344. 345
tussim sedantia. 200

V

Valde frigida in capitis dolore fugienda. 198.
Valens siue Vectius Methodicus. 4
Valentem medicum Messalinæ C. Cęsaris in adulterio deprehensum ad supplicium ductum fuisse. 4
vectiones quibus vtiles. 83
venatio quotuplex sit. 83
venationis iterrestris vtilitas & ad quos affectus. 83
venatores solos in quadam pestilentia ex Rhasi seruatos incolumes. 83
Venarum ruptionis, apertionis, erosionisque signa. 386
venerearum vtilitates ex Galeno & Rufo. 85.
veneris vsus quæ faciat. 127
veneris vsus intermissus homines quibus malis afficiat. 379
venerem deperditam excitantia. 380
venenorum præseruationem haud tutam haberi. 109.
venenis quæ aduersentur. 112
venenum quibus modis innoxie per os assumi queat. 109
veneris vsus quibus vtilis. 85
venter à quibus doleat. 310
ventrem subducentia. 201
ventrem cohibentia. 207
ventris dolores antiquatos tolli veratro albo per os exhibito. 311
ventriculi phlegmones cognitio, & cura. 236.
ventriculus vlceratus quibus cognoscatur. 284.
ventris profluuium quibus cohibeatur. 405. & 406.
ventris profluuium quomodo ex Galeno, Hippocrateq; turbet vsum euacuationis sanguinis. 414.
ventos austrinos plurimum facere ad concitandas febres pestilentes. 167
Veratrum sturnis cibum, & hominibus venenum esse. 40
vertiginis cognitio 325. curatio. 326
vertiginis cerebro primario læso, & per consensum signa. 326
vesicæ phlegmones cognitio, prognosticum, atq; curatio. 244
vesicæ vomicæ cognitio. 267
vesicam læsam qualis vrina denotet. 399
vesicæ doloris cognitio. 315
vesicæ vlcera quibus cognoscantur. 286
vesicæ calculis vexatæ cognitio. 354
vesicantia an conueniant in febribus pestilentibus. 173
vesicantium vsum ex cantharidibus non esse tutum. 334
victus ratio qualis in morborum temporibus sit instituenda. 30
victus ratio in febribus continentibus. 154
victus ratio in febre tertiana notha. 179
vigilia quid. 198. 199
vigiles qui. 199
vigiliarum siccitatem esse propriam. 199
vigiliarum causæ. 199
vigilantes esse interius frigidiores & exterius calidiores.

INDEX.

lidiores. 127
Vigiliç vtilitas. 127
Vigiliæ vsus ratio. 127
vigiliam laxare. 79
vigilia quomodo ex accidenti morbum adstrictum faciat. 79
vigilia quando morbus adstrictus. 205
Villanouanus de medicamentis ad quartanam. 188.
vini vsum quę prohibeant in febribus. 163
vinum prohibentia quę. 206
vinum in quibus febribus, & quando conueniat. 169.
vinum melitites ad quotidianam. 192
vinum medicatum ad quotidianam. 192
vinum posse à venenatis bestijs venenari. 111
vinum, in quo serpentes fuerant mortui, auxilio fuisse febribus tertianis chronicis vexatis. 111.
violarum puluis ad febres tollendas. 181
viperas vino ex Aristotele delectari. 110
virium languorem quę notent. 151
vitæ periodi varietatis in hominibus ratio, 117.
vlcera cacoethia quando solo sinapismo sanantur, & quando purgatio totius corporis medicamentis Catharticis molienda addenda sit. 36
vlcerum cacoethium causæ. 36
vlcerum cacoethium curatio. 36
vlceris malignitas an indicet curationem. 36
vlcera antiqua pro curatione esse renouanda Thessalus uoluit. 34
vlcera antiqua quomodo à Methodicis curabãtur. 339.
vlcera antiqua labiorum incisione tolli, & quomodo eadem a sinapismo iuuentur. 33
vlcerum partium thorace contentarum cognitio. 281.
vlceratorum pulmonum signa. 281
vlceratæ tracheę arteriæ signa. 281
Vlcera cachoethia cur diuturna Theßalus appellauerit. 34
vlceratarum internarum partium cognitio. 284
vlcerum internorum curatio. 285
Vlcerum in pectoris partibus curatio. 282
vlcera pulmonis cur difficillime coalescant. 391
vlcerum pulmonis prognosticum. 391
vlceratorum pulmonum prognosticum. 281
vlcera pulmonum & aliarum pectoris partium detergentia. 282.283.
vlcera pulmonum & asperę arterię lapide hæmatite ex Trallianò fuiße sanata. 63
vlceratorum renum, vesicæ atq; vteri curatio. 286
vlcera aliquando in corporibus esse conseruanda. 368.
vlcus à rei natura indicat ipsum cicatrice claudendum. 32.
vlcus cacoethe ex Methodicis pro curatione esse renouandum. 32
vmbilicum esse terminum suppurationum. 258
vnguentum Nestoris ad quartanam. 189
vomicarum cognitio. 256
vomicæ existentis signa. 259
vomicæ quas partes corporis vexare soleant. 258.
vomicarum omnium prognosis. 270
vomicæ quæ salutares, & quæ lethales. 270, 271.
vomicę quæ pessimę. 271
vomicarum in pulmenibus, Thoracis cauitate vel in diaphragmate existentium cognitio. 265.
vomicæ seu collectionis in stomacho signa. 265.
vomicæ in ventre & pyloro signa. 265
vomicæ in hepate cognitio. 265
vomicæ per quas vias expurgentur. 276
vomicas per vrinam aliquando purgari. 276
vomicarum in intestinis cognitio. 267
vomicę seu collectionis in renibus, in vesica, atq; in vtero cognitio, 267
vomicæ eruptionem adiuuantia. 275.276
vomicæ in quibus partibus chirurgia curari possint. & in quibus non. 273
vomicarum curandi scopi. 273
vomitus quales in iliaca passione fiant. 238
vomitus praui. 153
vomitum in morbis adstrictis omnibus prohibere magna laxantia, præsertim phlebotomiam, atq; pharmaciam. 414.
vomitus quando in tertianis febribus excitandus & quibus. 180.
vomitum mouentia 95. & 177. & 180.
vomitum iuuantia. 277
vomitum quæ sistant 207. & 403.
vomitum quæ moueant. 376
vomitoria in quotidiana. 190
vomituum vsus in quartana febre. 186
vomitus sanguinis cognitio. 389. curatio. 389.
vretica ad febres tollendas. 168
vretica medicamenta. 59
vrinę, & fæces in phreniticis quales lethales sint. 217.
vrinæ malę, & quæ exitium denotent. 152.
vrinæ ictericorum 353
vrinę in renum phlegmone quales. 241.
vrinæ in febre quotidiana. 190
vrinæ in febre quartana. 184
vrinæ suppreßæ vel non commode exeuntis cognitio. 375
vrina, quæ vesicam læsam ostendit. 399.
vrinę suppreßæ remedia. 375
vrinam mouentia medicamenta. 375

vrinam mouentia 130. & 177, & 204.
vrinalia medicamenta. 98
vrinæ profluuium non fieri à renum affectu inflã matorio. 407
vrinæ profluuij causæ. 406.
vstione suppuratos sanari. 279
vteri doloris cognitio. 315.
vteri phlegmones cognitio. 247. *prognosticum & curatio.* *ibidem*
vteri vomicę cognitio. 267
vteri strangulatus cognitio. 358
vteri præfocatio quibus distinguatur à syncope, catalepsi, apoplexia, atq; Epilepsia. 359
vteri pręfocatio ex retento semine inquo differat ab ea, quæ fit à menstruis retentis. 359
vteri præfocatio quibus tollatur. 360
vuæ & glandularum phlegmone, & curatio. 223
vulnus venenatum diu apertum esse seruandum, neq; statim claudendum cicatrice. 43
vulnus à cane rabido statim non esse claudendum 43.

Y.

YSaac ad quartanam quando, & cum quibus propinaret theriacam. 188

FINIS

1610. Die XIV. Maij.

Priorem partem Medicinæ Methodicæ, mira eruditione refertã, quã Excellentissimus D.D. Prosper Alpinus, Philosophiæ & Medicinæ Doctor, admirabili ordine, & singulari Methodo contexuit, & composuit; cum iam ego Fr. Ambrosius Pat. Ord. Eremitarũ Sancti Augustini in Sacra Theologia Doctor, & Magister, omni diligenti studio, legendo euoluerim; nil in ea, quod vel esset contra fidem Catholicam, aut repugnans determinationibus Sanctorum Patrum, & Sacrorum Conciliorum; siue ob nubilans aut denigrans bonos piorum mores, offendi, ideo iudico dignam, vt in publicum euulgetur, ac Typis mandetur. In quorum fidem, &c.

Idem qui supra manu propria.

Qua stante attestatione Reu. P. Inq concedit vt Imprimantur.
Fr. Zaccarias Inquisitor Paduæ.

Octauius Liuellus pro Serenifs. Republica Veneta.

Adi XXI. Maggio 1610.

L'Illustriss. Sig. Podestà hà concesso che sia stampato il sopr. libro.

V. Canc. Præt.

Errata ſic corrigenda.

Pag. 1. lin. 21. lege apponebant
36. Artaxerxis
3. l. 31. expediam
4. l. 18. laxantibus
24. Iulianus
8. l. 30. rerum
35. Thales
37. atq; meatibus
46. συγκρινεσθαι
διακρινεσθαι
46. decerniq;
p. 15. l. 39. humiditatem
17. l. 2. laxos
6 quæ
12. tumens
15. tranſpirationes intercepte
17. euacuatio, vel
17. conſueta
22. immoderatius
23. aucti
38. tam
38. poſita
39 patentia
52. perſcrutari
p. 18. l. 26 poros aperiunt exhibentes.
40 Multæ
24. 25. colliquatione
27. vel quib' manifeſtè
30. obſeruatur
33. iudicatoriorum, quo febris, aut dolor, ſi ad ſint, aut omnino tolluntur, aut magna ex parte leuantur
35. ægrotanti
37. ægroti
40. plura
p. 21. l. 43. induratum
43. humecter
p. 22. l. 19. rarefacientia fluxum
22. hydreleum
51. in vtero
23. l. 4. at
30. que
36. non errare
43. medicamentis
p. 24. l. 8. parum
25. noluerunt
p. 25. l. 4. decocta
5. ſcilicet ex
9. ipſos
10. Itaque
14. denique ex
17. quis reprehendere
31. eſſe
p. 27. l. 8. hæmorrhagiam
11. profluat vt corpus
p. 28. l. 34. at morbi
p. 29. l. 44. vt ſcripſimus
48. abre
p. 30. l. 10. & 11. aqua, in qua tri ticeæ
p. 31. l. 10. notitiam
11. in curandis

p. 35. l. 2. non poſſe
33. fiunt
36. ſi cacoeth.
p. 36. l. 5. non putauit
51. enæmis
p. 38. l. 13. ſæpius fluxu tolli
p. 39. l. 14 defendatur
25. interſtinguetur
32. laborantibus, ferrẽt
40. l. 18. aues
37. iuuentur
39. ab eodem
43. l. 38. chalaſticorum
40. prophylacticæ
p. 44. l. 9. hominis
13. frigidos humidos
25. ſimilium exiſtunt
41. indicandum
p. 45. l. 13. Methodici
46. l. 44. & non minus
47. l. 45. caloris
p. 48. l. 3. oxalidis, ſonchi,
49. l. 27. concocta
35. petant
50. l. 30. ſolent
52. l. 12. immineat
37. frigidam
p. 53. l. 16. fumidam
55. l. 13. morbi
45. ſæuiſſimis
57. l. 9. quale nam
33. ac
45. inflammationes
59. l. 4. indicat eſſe
60. l. 52. cutis
61. l. 31. familiaris
63. l. 30. eſſentia
64. l. 4. curandis
65. l. 3. neque Dogmatici
66. l. 2. medicamentorum digerentium
p. 67 l. 9. lædatur
68. l. 3. videntur
70. l. 5. dyſenteria
74. l. 15. reperiuntur
15. obſeruantur
p. 76. l. 35. lapathi
77. l. 34. reliquerit
78. l. 17. maſtichina
80. l. 17. ſphæriſticam
34. pancratium
49. diu
81. l. 8. apotherapepticam
13. habeat
14. incedendum
82. l. 20. recte
35. vrgentior
p. 84. l. 6. torpeſcentem
14. quia hæ
15. damnandæ
34. ferè
36. vitellinæ
p. 85. l. 6. tertianæ chronicę
p. 87. l. 24. ſcarificationem
36. ſcarificatis
88. l. 17. proximam
30. occipite

34. cum flamma
35. flatum
49. vomitoria
p. 89. l. 29. roſis
92. l. 11. aloem
11. ſuccum elaterium
93. l. 28. 29. lauant
31. ad
94. l. 45. calidum ſecundo
95. l. 4. adſtricta
20. cnicus
96. l. 2. aſſidue
3. rumpuntur
36. vero
37. aſſumptam, craſſam
97. l. 14. anagallidis
21. pyrethri 3. j.
21. ana.
25. bryoniæ
p. 98. l. 5. helenij
5. violæ decoctum
33. rotundi ad 3. ij.
42. liliaceum
p. 99. l. 13. inſeſſionibus
14. peſſis
100. l. 22. cum humiditate coniuncta
101. l. 7. an.
20. vnc. viij.
24. vnc. iiij.
24. vnc. ij.
25. vnc. ij.
28. añ.
29. añ.
33. vnc. vi.
152 l. 28 antiquissimus
103. l. 4. Archigene
l. 18. 23. caricarum
l. 20. 26. caricis
104. l. 25. 26. añ.
25. pulu
108. l. 12. Methodici cognorĩt
109. l. 2. *in margine* medica.
3 *in margine* plant.
14. iudicabimus
111. l. 39. condiuerat
113. l. 9. artemiſiam
20. euporiſton
33. accipe
115. l. 4. phu minor
9. ex triphylli
10. viticis
15. fidant
116. l. 47. hypericum
117. l. 40. ſeruantes
122. l. 26. cauſas
123. l. 40. mictio
124. l. 13. quæ conſiſtit
129. l. 52. dearthanita
130. l. 6. mictionem
133. l. 4. excitato
11 concinnitas
135. l. 22. ex quo comprehenditur contra
141. l. 22. curationem
30. colliquantes
143. l. 26. mœrore

46. calx viua
144. l. 46. acris
145. l. 29. balneo
29. temperate
147. l. 4. innoteſcent
151. l. 45. præſide
152. l. 7. Philiſco
43. nigras
44. mutatas
153. l. 14. deſinentes
154. l. 45. modico
156. l. 26. aduertiſſent, *& deleatur iſta parentheſis*
157. l. 42. potui
158. l. 9. obſtructionem
159. l. 32. epota
160. l. 18 pſyllij ex aqua
29. inijcientur
43. 3. ij.
161. l. 5. apertioneq.
20. curationi
33. inſuauem
34. hydrelæum
162. l. 3. eruditi
17. ſcripſit
35. fiant
164. l. 2. ſanguinis
165. l. 13. non crudo
19. vnc. j.
31. epidemice
43. calefacto
166. l. 46. malignas
167. l. 3. aerem
168. l. 13. veneris
169. l. 32. ſtudendum erit
45. atque in
170. l. 13. ladani
39. ſine
171. l. 42. ſcordeo, galega,
172. l. 8. ſeſcunciam
18. ab actu frigidis
19. quæ
173. l. 19. fiat
25. carpi
30. 3. j.
48. commendauerimus aquam noſtram
174. l. 4. *dele* odorati
175. l. 17 quotidianæ
177. l. 8. diureticis
14. *dele* candido
47. potionem
179. l. 19. dabimus
180. l. 18. 3. iij.
181. l. 25. ammeos
32. Panacea
37. liquiritiæ
47. eſt decoctum
183. l. 37. ipſam
43. octocopodes
184. l. 40. craſſitie
52. facere
185. l. 9. febris
28. parandum
31. calidus
186. l. 7. oligophorum
6. vnc. j. s.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

187.l.15.diacatholiconis
11.vnc.ſemis.
188.l.20.aſarum
40.ſagapeni,añ.3.ſemis.
189.l.19. ℥.iij.
21.ambaris
21.lib.ſemis, miſce
191.l.2.oxymelitis
7. ℥.iiij.
8. ℥.j.
193.l.11.coriannis
194.l 18.Indicat
199.l.39.oxyrrhodinum ex
200.l.7. decoctum aſſumunt
39.acetarijs
202.l.25.argenteo
32.colorem
34.adſtrictam
203.l.32.aut ſonchus
204.l.2. hermodactyli
207.l.20.ſiccus ſit
45.meſpila aronia ſicca,
46.immatura
209.l.21.partes
218.l.38.coronalem
45.illorum
223.l.17.8 balnea
226.l.44.fænugræcum
227.l 8. hac
228.l.27.verſicolora
229.l.51.lini
233.l.2. ab
235.l.8. endiuiæ

237.l.3. excernuntur
238.l.16.laxatorius
præmittetur
29.expreſſæq.
239.l.29.ſimilior
34.committunt
240.l.3. citra
29.non raro
49.ſi hæ aptæ
241.l.5. agrimonij
26.clunium
29.venas
242.l.15.defertur
20.ſi fiat
20.renibus
244.l.6. clunes
24.puris
38.chamęmelo
42. horæ
48.croco
49.capitibus
245.l.4. duxerunt
7. ſanandas
26.alacritas
30.qui
32.figuratur
33.inexplebilem
33.appetitum
36.autem
46.albam
246.l.34.perfecta
247.l.18.cauſam
36.abortn

248.l.47.aliarum
249.l.21.varij
251.l.24.paſſionis
252.l.26.generetur
254.l.7. apium
37.inuſtiones
258.l.24.At nos
259.l.47.præſentem
50.externarum
260.l.6. grauitas
16.febres
261.l.11.citra horrorem
265.l.23.fluctuatioue
267.l.47.puncturæ
268.l.13.excretioni
14.patente
270.l.8. hæ
271.l.32 pleuriticam
275.l.15.vetere
24.lib mediam
277.l.3. permeans.
8. hac
278.l.9. rumpatur
10.per aluum
18.ſeminum
34.externis ſectione
280.l.27.aſpera
281.l.42.Veruntamen
282.l.52.radicem iridis
285.l.23.rhus
294.l.14.hanc
28.quidam
295.l.17.caloreq;

295.l.24.iunctæ ſunt
297.l.26.poſteaquam
300.l.40.externa
301.l.34.factis
306.l.21.ex accidenti
46.occiput
309.l.6. ſuccida
311.l.35.piera
313.l.2. cibi
330.l.24.opinione
333.l.6. purgabuntur
337.l.31.phreniticos
338.l.16.eſt ei,
339.l.2 paſſionem, furentemq;
341.l.24.præſertim ex
344.l.20.in potione
21.diſſolutum eſt
350.l.20.extantiarum
23.ſimilis
352.l.45.ſi ob
353.l.29.intendatur
364.l.3. tranſpiratione
10.graui
49.ſtygnωſi
365.l.24.ſubitam
379.l.22 plurimo
40.ſimulque
380.l.3. vſus abſtinens
390.l.43.figura
402.l.35.concremati
404.l.18.ſemicocta
42.in morbo fluido hæc
410.l.24.phlegmones

FINIS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER PRIMVS.

De varijs medicinæ sectis, ac de Methodicæ origine atque auctoritate. Cap. I.

DE medicina Methodica scripturo, ab eo exordiri libuit, quod
ipsa medendi ars primo ortu, rudis, atq; inculta, posteaq;
ruditate expurgata sensim varijs temporibus à multis va
riè cognita, in diuersas sectas fuit diducta. Etenim, vt
plerisque persuasum est, primum Chiron Centaurus, cuius
nomen in centaureo herba etiam viuit, cæpit herbarum
vires in syluis obseruare, deinde ab ipso Æsculapius, aut
sicuti Macrobio visum est, non ab ipso, sed ex Apolline *In 1. Saturnal.*
eius parente herbariam medicinam didicit, Neque vero non Cadmus Agenori-
des Phænicum Rex, vel Samotrachum nati, herbas heroico illo æuo cognoscere
cœperunt: Assirij vero, & Ægyptij, ac aliarum nationum populi, qui sine medi- *Homer. 4. Iliad.*
cis vitam ducebant, ęgrotos omnes in forum efferentes, ab ijs, qui tunc aderant,
& multa ægritudinum remedia, & curationes, quas fuissent experti, sciscitaban- *Strabo lib. 3. & lib. 15.*
tur, & demum in tabellas descripta, in Æsculapij vel aliorum Deorum templis,
vt medicamentorum vsus omnibus innotesceret aponebant. Quod a Romanis *Herodotus lib. 1.*
factum toto illo tempore legimus, quo Archagatum magni nominis medicum Li
saniæ filium Romam è Peloponesso profectum, itemq; alios complures Gręcos
medicos, Romani ipsorum crudelitate fastiditi (M. Catone auctore) nedum Ro-
ma sed ex tota Italia expulerunt. Annis fere sexcentis hi (vt Plinius est auctor)
sine medicis vixerunt. Ex ijs itaq; liquido constat, medendi artem primum in
obseruatione, & historia fuisse constitutam. Hinc quæ primo floruit secta Empi-
rica fuit appellata, ipsamq; Gręci τηρητικὴν, scilicet obseruatricē, atq; μνημονευ-
τικὴν, idest, memorem dixerunt. Hæc concursu signorum ægritudines agnoscit,
medicamentorum vtilium, atq; expertorum obseruationem considerat, ac ab ex-
pertis cognitisq; ad non cognita, attamen similia transitum facit. Perpetuo apud
omnes nationes hæc medicinæ secta claruit. Post ipsam Dogmatica siue ratio-
nalis florere cępit, quam Græci δογματικὴν, & αναλογιστικὴν nominarunt.
Hanc Hippocrates Cous à Crotoniensibus medicis, & Cyrenaicis (penes quos
medicinam olim maxime excultam floruisse Herodotus est auctor) fortasse acce- *In lib. 3. vbi de Dario Persarum Rege à Democede sanato.*
ptam (cum ipse post illos, si Artaxercis Persarum Regis ætate vixit, quod ex epi-
stola ad ipsum regem scripta conijcirur clarueri) perfecit, ac maxime excoluit.
Hæc corporis, quod curatur, naturam considerat, omniumq; effectricium cau-
sarum vires, quibus corpus cum salubrius, tum insalubrius redditur, scilicet &
aeris, ex cælo, regione, anni tempore, constitutione, naturam, & locorum, aqua-
rum, potuum, ciborum, consuetudinis vitæq; studij non minus animaduertit,
itemq; omnes morborum causas, atq; remediorum facultates. Hanc Græci, atq;
compl ures alij aliarum Nationum populi perpetuo in magno honore habuerunt.
Nuncvero vbique locorum primatum obtinet. Demum alia quoq; secta me-

dendi, clarere cæpit, scilicet Methodica appellata, cuius Themisonem laodiceum Syrium auctorem faciunt, qui (vt aiunt) ab Asclepiade rationali occasionem nactus ad Methodicem se contulit. Hæc quasdam tantummodo communitates agnoscens, ab ipsis per contraria curatiuas indicationes elicit: Dogmaticorum omnia fere præcepta spernens, haud corporis quod curatur, naturam, vel vllam effectricium causarum agnoscit, ætatem, consuetudinem partes lęsas non considerat, eodemque modo & morborum causas. Quæ tamen si verum fateri velimus Romę & ante Claudium Neronem Imperatorem, ac ipso etiam imperante (quo tempore Thessalus Methodicorum princeps maxime claruit) vsque ad Antonini Pij imperatoris ætatem, atque amplius etiam cęteris alijs medicinæ sectis maxime pręualuit. Thessalus ad Neronem principem epistolam misit, in qua hæc legebantur; Cum nouam sectã condiderim, & quæ sola vera sit propterea quod, qui ante me fuerunt, omnes nihil vtile prodiderunt, vel ad sanitatem tuendam, vel morbos propulsandos. Plinius vero non Thessalum, sed Themisonem istius sectæ, ac vel etiam Vectium Valentem auctores fecisse visus est. De hoc ita habet. Exortus deinde est Vectius Valens adulterio Messalinæ Claudij Cæsaris nobilitatus, pariterque eloquentię assectator, is eam potentiam nactus nouam instituit sectam. De summa vero Thessali supra omnes medicos auctoritate hæc subdidit. Eadem ætas Neronis principatu ad Thessalum transiliuit, delentem cuncta maiorum placita, & rabie quadam in omnis æui medicos perorantem. Quali prudentia, ingenioque estimari vel ex vno argumento abunde potest, cum monumento (quod est Apia via) iatronicem se inscripserit. Galenus quoque methodicem inter celebres medicinæ sectas adnumerare non est veritus. & in libris de locis affectis ita habet: Ego vero reipsa & publice & priuatim apud eos videlicet, qui sectam quamlibet à me discere cupiebant, ostendi in omnium sectarum scientia (ne maius quicquam dixero) me esse postponendum nemini. Ex ijs hanc Methodicorum medicinã plures annos supra omnes medicos, maxime æstimatam claruisse nobis esto persuasum. De qua quidem scribere nostrum est institutum, quam prouinciam eo libentius obeundam duximus quod hæc secta in medendo apud antiquos plurimi fuerit æstimata, & quod etiam hac nostra ætate ipsa planè obsoleuerit. Demum addimus quartam quoque fuisse medicinæ sectam, quam Agatinum lacedemonium inuenisse auctor medicarum definitionum scripsit. Græci hanc ἐπισυνθετικὴν quasi super compositiuam dixeris, nominarunt. & Alij hecticem idest habitricem cęterum ipsius nulla nunc habetur, cognitio.

Lib.29.cap.1. — *In libro de opt. sect. ad Trasyb. cap 7.* — *In 3. li cap 2.*

De medicis antiquis, qui olim in secta Methodica claruerunt. Cap. II.

Ex medicis antiquis, hi in Methodica secta claruerunt, quippè Themison Laodiceus Syrius qui (vt Plinius scribit) ab Asclipiade rationali occasiones nactus ad Methodicæ sectæ inuentionem se contulit, auctor libri, qui introductio & medicus dicitur, Galeno tributi, confirmat, hanc sectam ab ipso incepisse. Quem fuisse primo Dogmaticum ex C. Aureliano Methodico intelligitur, qui in primo oxeon vbi contra ipsum, vt Dogmaticum primum disputasset, postea subdidit; sed postea ex methodica secta multa bona contulit medicinæ. Hanc Thessalus Trallianus perfecit atque absoluit. At hunc ab alijs Thessalis, qui antiquitus fuerunt, distinguito. Etenim vnus fuit Hippocratis Coi medici filius; quem secundum librum epidemiorum, quartum, atque septimum scripsisse, multorum est opinio: De quo in suo monumento hęc scripta sunt.

Cap.12.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

» *Thessalus Hippocratis Cous genere hic iacet,*
» *Phœbi à radice immortalis genitus,*
» Plurima trophea morborum statuit armis medicinæ Gloriam trahens multam non fortuna, sed arte. Alter fuit, quem Alexandro magno venenum, quo ipse interijt; propinasse, multis creditum est. Demum fuit Thessalus nuper dictus Methodicus, quem Galenus alioquin ipsius hostis perpetuus sæpe meminit. Hic est, qui Neronis principatu cuncta maiorum placita delere studuit, quique tandem in monumento victorem medicorum se ipsum scriptum reliquit. Post hos ex Methodicis fuerunt Mnaseas, siue Mnaseus, Dionisius, Proclus aut proculus. quem C. Aurelianus scribit, fuisse Themisonis sectatorem. Post hos Antipater, quem Galenus Methodicũ fuisse tradidit. Olympiacus Milesius, Menemachus Aphrodiseus, Soranus ephesius, Leonides Alexandrinus, atque Archigenes Apameus Syrius. His addunt, Vectium Valentem, quem alij Valentem physicum dicunt, adulterio Messalinæ Claudij Cæsaris (vt ait Plinius) nobilitatum, de quo ait; Is eam potentiam nactus nouam instituit sectam, Eudemumque itidem alium (vt Tacitus ait) in adulterio Liuiæ Drusi Cæsaris deprehensum, quem Aurelianus Themisonis sectatorem facit. Post hunc fuit Attalus medicus Romanus Thessali sectator, ac Iulianus, contra quem Galenus scripsit disputationem apologeticam. Demum ex Methodicis postremo claruit C. Aurelianus, cuius ex multis litterarum monumentis apud nos extant, solummodo morborum Cum Oxeon, tum Chronion libri. Hosque Methodicos fuisse legimus; De quorum doctrina & auctoritate præstabit, quæ potuimus consequi, in medium proferre, atque à Themisone exordiemur, non ab eo, qui fuit tempore Apuleij, de quo meminit in prima apologia, quem eius mancipium fuisse constat, at à Laudiceo Syrio, qui primo Asclepiadis sectator fuit, atque ab ipso postea ad Methodicem se contulit; hunc Plinius summum authorem vocat. Galenus Hieram Themisonis meminit, & descripsit. Paulus Aegineta & Aetius de ipso perhonorificam mentionem fecerunt. De quo iuuen. ita habet.

In libro Galeni medico.
In 3. Chronion cap 8.
Lib. 4. hist.
In 3. Oxeon cap. 11. 12. 15. & 16
In lib. 14. hist. nat. cap. 17.
Lib 8, de comp. med loc. cap. 3.
Lib. 3. cap. 15
Lib 9. cap. 10.
In Satyra.

» *Morborum omnegenus, quorum si nomina quæras*
» *Promptius espedium quot amauerit Hippia mæchos*
» *Quot Themison ægros autumno occiderit vno.*

Thessali vero auctoritas Neronis principatu apparuit maxime conspicua, qui cum Nerone magnam habuit familiaritatem, atque ita alijs medicis præualuit, vt eo mortuo in monimento ἰατρονίκην, inscripserint, quasi medicorum victorem. Homo non fuit certe sine arrogantia, optarem tamen (ait medicus quidam eruditus) libros eius, quos de communitatibus & Syncreticis scripsit, nunc extare; nam & ex fragmentis quæ vidimus ab alijs citatis constat, eum fuisse acutissimum atque etiam doctissimum. huius sępe meminit Aurelianus. Dionysium quoque siue sit chirurgicus à Scribonio largo citatus, vel Milesius vel Samius, vel qui scripsit de herbis, vti Plinio visum est, vel demum, qui fuit condiscipulus Heraclidis Tarentini (etenim hi fuerunt omnes Dionysij medici) magnæ inter medicos fuisse auctoritatis vnico hoc intelligitur argumento, quod Galenus, Plinius, Celsus, Aurelianus, atque Aetius perhonorificam de ipso mẽtionem fecerint. Non minoris quoque eruditionis & nominis fuisse Proculum medicum, quem Prodicum esse aliqui putant, ex Galeno conijcitur, qui ipsum citat, & inter alia litterarum monumenta, de natura hominis scripsisse nobis testatum reliquit. Aurelianus ipsum Themisonis sestatorem fecit. Antipatrum vero Galenus suo tempore Romę medicinam non sine multa laude fecisse, testatur, & in multis locis ipsum perhonorifice nominauit. Menemachum Aphrodiseum citat Galenus & Celsus. Soranum ephesium, qui (Suida auctore) primum Alexandriam profecit, deinde Romam venit, vbi temporibus Traiani & Hadriani Imperatorum medi-

Galen. in 4. de comp. med. loc c. 7, in 2. de Antidotis 4. de comp. secundũ genera & 5. comp secũdum locos. c. 7.
Plin. li. 20. c. 11. & 20.
C. Aure 2. Chro. 13. Celsus li. 6. cap. 6.
In 2. diff feb. c. 6 li. 3. chron. c. 8.
Lib. 4. de loc. aff. cap. vlt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cinam exercuit; librosque multos ac optimos in medicina composuit, virum præclarum fuisse, constat. Aurelianus hunc Methodicorum principem facit. Galenus ipsum in medicaminum cognitione claruisse affirmat; vnde ad ipsum merito complura pharmaca referuntur. Archigenis, qui fuit Apameus Syrius, vt auctor libri introductionis ait, eruditionem ac summam præstantiam Galenus & alij multi medici, qui sępius ipsum in medicina perhonorifice nominarunt, satis perspectam fecerunt. non minus & Valentem physicum Galenus meminit, & si sit Vectius vel Vetus Valens Messalinę Claudij Cæsaris vxoris adulterio, (vt ait Plinius) nobilitatus, pariterque eloquentię assectator, quem (vt scribit Cornelius Tacitus) adulterij reum & confessum Claudius ad supplicium tradi iussit; Hic tamen erudite multa scripsit. Eudemi medici duo fuerunt, fortasse senior atque iunior; huius perhonorifice meminit, Galenus; Atheneus, Aurelianus, qui ipsum Themisonis Sectatorem fecit; illius & Galen. & Theophrastus. De Attalo Galeni contemporaneo ipse fatetur ipsum fuisse Sorani Ephesij discipulum, cui cum Galenus persuadere voluisset, vt Theageni Philosopho Cynico iecoris Phlegmone laboranti, ne ad ipsum iecur exterius nudis relaxantibus vteretur, sed & aliquod medicamentorum adstringentis facultatis luxantibus permisceret, ipsum sic ei respondisse apud Galenum ita legitur: Nisi multum tibi tribuerem nihil horum tolerassem; nam in quibus superiores medici passi naufragia sunt prius, quam vera medicina inuenta à nobis esset, ea mihi veluti ignaro suades. Quibus conijcitur hunc ipsum apud Romanos haud paruæ fuisse auctoritatis, addo quod admissus fuerat curationi. Theagenis philosophi Cinici Romæ pluris æstimati. His additur Iuliani Apollonidis Cyprij (vt voluit Galenus discipulus) quem itidem non paruæ fuisse existimationis vel hoc vno argumento conijcitur, quod Galenus omnium medicorum (vno excepto Hippocrate) facile princeps, contra ipsum apologeticam disputationem scripserit, atque ipsum etiam Alexandriam profectus personatim conuenerit. Paulus Aegineta & Alexander Trallianus ita illum æstimarunt, vt ab ipso oximel purgatorium paratum & acurate descripserint, & plurimum commendauerint. Demum quid de C. Aureliano Siccensi Methodico dicemus? an non eius qui extant libri morborum cum Oxeon, tum Chronion, ipsum medicum doctissimum, grauissimumque fuisse testantur? qui vt ex ipsius scriptis intelligitur, licet Methodicam sectam mordicus tenuerit, feceritque; etiam medicos dogmaticos præcipuos, illustrioresque præmanibus habuit. Atque hi fuerunt, qui in medicina Methodica varijs temporibus claruerunt.

Lib. 3. de comp. secundum genera. cap 9.
Lib 7. comp. loc. cap. 6. & li. 9. c. 4. & 5.
Lib. 29. cap. 1.
Lib. 4, hist.
Lib 1. & 6. med. med.
Lib 9 ex libris de oleribus.
Lib. 3. Oxeon c. 11. & 12.
Lib 3. de loc. aff. cap. 10. & 9.
comp loc. c. 5.
Theoph. l. 9. hist. plant. cap. 18.
Lib. 13. meth capis.
In 1. meth. med. cap.
Lib. 7 cap. 5.
Lib. 11. cap. de podagra.

Quanto tempore secta Methodica inter medicos claruerit. Cap. III.

CErtum est (vt nullus antiquorum dubitauit) Themisonem laodiceum medicum fuisse Methodicæ sectę auctorẽ: vnde ab eo tẽpore sectam Methodicam claruisse dicemus ad tempora vsque in quibus Galenus claruit, quod ex C. Aureliano facile intelligitur, qui cum in libris morborum Oxeon & Chronion, omnes medicos præclaros cuiusuis sectæ meminerit, de Galeno ne verbum quidem. Quod satis certa coniectura videtur, Galenum post Cælium Aurelianum in medicina claruisse, ni dixerimus eadem ætate ambos fuisse, sed quod Aurelianus in Africa claruerit, & Galenus in Europa, euenisse, neque Galenum Aureliani, neque hunc Galeni notitiam habuisse, ex quo mirum non est, si neque Aurelianus Galenum, neque Galenus Aurelianum in suis scriptis meminerit. At hoc vnum quicquid sit, affirmabimus, sectam Methodicam à Themisonis temporibus

inceptam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

inceptam ad Galeni vſque ætatem (etenim Iulianus, Attalus, antipater, ac alij medici Methodici fuerunt Galeni contemporanei) floruiſſe. Themiſonem vero ante Dioſcoridem Anazarbeum Alexandrinum fuiſſe, ex eodemmet Dioſcoride conijcitur, qui in libro ſexto de materia medica de rabie ſcribens, Themiſonis iſtius ita meminit: Themiſonem aliqui demorſum in idem vitium incidiſſe, & euaſiſſe fatentur alij ipſum cum amico aquam expaueſcenti more gereret, & officium exhiberet, quadam naturarum concordia, ſimilem contraxiſſe affectum ſed poſt multos tandem cruciatus ſeruatum extitiſſe. Neque eſt, vt aliquis dubitet, Themiſonem Methodicæ ſectæ auctorem Dioſcoridem non intelligere, at alterum præſtantiorem dictum, qui fuit Apuleij mancipium, cuius meminit Apuleius in prima apologia. At Aurelianus videtur affirmare Themiſonem, qui rabie fuit tentatus, fuiſſe medicum, cum ita dixerit. Aiunt denique Themiſonem quanquam volentem non potuiſſe, ſiquidem ex rabido cane quodam fuerit vulneratus, etſi eius curationem aſſumeret mente, quippè ſcripturus, continuo admonitus in eandem relaberetur. Quo eundem fuiſſe Themiſonem cum Dioſcoridis tum Aureliani liquido conſtabit, quippe medicum Methodicum. Quare ante Dioſcoridis tempora Methodicam medicinam extitiſſe credendum eſt. At cum Dioſcorides M. Antonij & Cleopatræ temporibus vixerit (His familiarem Alexandriæ fuiſſe Suidas eſt auctor) meritò colligitur hanc medendi ſectam ante M. Antonij & Cleopatræ ætatem incepiſſe, atque poſt Antonini Pij, atque Seueri tempora extitiſſe, eo enim tempore Galenus Romæ complures Methodicos florere cognouit præſertimque Attalum, Iulianum, atque antipatrum, eorum namque Imperatorum temporibus ipſe Galenus Romam venerat, atque in medicina clarere cæperat ex quibus quidem annos circiter tercentos, ſi eos à Marci Antonij, Cleopatræque temporibus vſque ad Seueri Imperatoris ætatem metiri voluerimus, medicinam Methodicam claruiſſe liquido conſtabit.

Libro 3. Oxeon. cap. 16.

Quid ſit medicina Methodica, et quibus principiis fuerit conſtituta, Cap. IV.

POſteaquam medici, qui varijs temporibus Methodicã ſectam magna cum laude mordicus tenuerunt, ac apud plures mundi nationes in ea claruerunt, à nobis hactenus fuere expreſſi, non minuſque etiam quanto tempore ipſorum in ea medicinæ ſecta auctoritas præualuerit, cognitum eſt, reſtat vt quid ea fuerit ſecta intelligamus, atque qualia quoque principia, ſiue dogmata habuerit, vt parcius magis ad iſtius medicinæ ſectę notitiam deſcendamus: Quam prouinciam nobis haud parum fore difficillimam intelligimus, quod Methodicorum apud nos non extent monumenta. Cælium ſolummodo Aurelianum habemus, cuius libris de iſtius ſectæ dogmatis conſcriptis, penitus caremus, eius tantummodo libri morborum Oxeon, atque Chronion, quos legere poſſimus nobis ſuperfuerunt. Accedit, nullum Græcorum, Latinorum Arabumque librum nunc extare à quo dogmata illiuſce ſectæ diſcere protuerimus, (quibuſdam exceptis Galeno tributis, quos Galeni non fuiſſe certo certius credidimus) deſiderantur vero ſex commentaria quæ de hac ſecta Galenus ſcripſerat, quæ ſi extarent præcipua dogmata, quibus ea ſecta medicinæ fuit conſtituta, nobis in aperto eſſent. Itaque auctor deffinitionum medicarum de hac ipſa ſecta ita habet: Methodica eſt ratio, quæ ab apparente progreditur, & in comperti comprehenſionem facit, vt ſi ſunt ſudores, ſunt exigui cutis meatus: apparens enim res ſunt ſudores, eſſe autem meatus, incompertum eſt. Galenus in lib. de ſectis ad eos, qui introducuntur de eadem ſcripſit. Totamque denique ſuam medicinam ita definiunt, vt eorum cognitio *Cap. 6.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

gnitio sit, quæ communia euidentia sunt, quę ne cæteris omnibus artibus videatur communis definitio (nam illas quoque eorum, quæ communia euidentia sunt notitias esse putant) addunt, vt ea sint, quæ finem medicinæ sequantur, eorumque aliqui, non quæ sequuntur, sed quæ eiusdem fini consentanea sint, adiunxerunt. Pars autem maxima hæc ambo componens, Methodum inquit notitiam eorum esse, quæ communia euidentia sunt, eaque medicinæ fini consentaneâ, consequentiaque, quidam autem, vt Thessalus, sic, vt eadem proxima ac necessaria sint ad sanitatem adiunxerunt. Quibus constat medicinam Methodicam esse communitatum euidentium ad medicinę finem seu ad sanitatem consequentium, & necessariarum, cognitionem. Porrò vt hæc medicinæ secta melius dignoscatur, Communia illa euidentia dogmata, quibus eam condiderunt, accuratius sunt cognoscenda. sed in primis dicamus hanc sectam idcirco non rationalem & dogmaticam dictam fuisse, quod nimirum in euidentibus versetur, quod quidem ipsius erit dogma seu principium: quoniam Dogmatici siue rationales medici coniecturis ad dignoscendos affectus corporis, vtantur, & propterea Methodici dixerunt eos in obscuris versari. Communitates vero Methodicorum pro ipsorum medicina constituenda, duę fuerunt, scilicet adstrictionem & profluuium, a quibus ex ambobus mixtum tertium addunt, Græcis ῥοώδες καὶ στεγνὸς dicitur ac latinis, fluidum & adstrictum. Vnde omnes affectus (vel morbi vel symptomata vel causę sint) aut adstrictos esse, aut fluidos, aut mixtos, affirmarunt, à quibus curationem indicari voluerunt, nempe si corpus adstrictum sit, laxandum esse, si profluuio laborat adstringendum, si vitium mixtum sit, occurrendum vehementiori malo.

Cap.30. Pręter has duas communitates, alias quoque Methodicos habuisse, Gal. in lib. de opt. secta ad Trasyb. ita expressit: Non solum autem duas communitates, sed plures etiam statuunt, aliasque in victus ratione, alias in manuum affectione, collocant. In uictus quidem ratione adstrictum & fluens, adiunctamque magnitudinem, morbi tempora quatuor initium incrementum, summum impetum & decrementum, celeritatem, longitudinem accessionem. In manuum vero affectione, quod à natura alienum est, ponebant, loco, tempore, & pluribus alijs. Cæterum vt de his communitatibus clarior adhuc cognitio nobis elucescat, siue melius vt tota de hac re notitia habeatur, huc transferenda duxi, quæ in libro introductorio siue medico dicto fuse de ijs scripta sunt; licet non leuiter dubitem eas omnes communitates, ita vt leguntur,

Cap.30. haud fuisse Methodicorum. Ita vero in eo libro scribitur. Methodica communitatibus & simili speculationi adhęret, omnes enim particulares affectus ad generales duos reducunt, adstrictum & fluentem, quas communitates vocant, cognoscunt eas ex obortis circa corpus affectionibus in vtroque euidenter conspicuis. Quare notas non desiderant, exempli gratia adstrictum inde oriri, quod corpus densatum sit, profluuium ipsius sistatur, omnisque euidens excretio impediatur? Fluentem vero inde, quod summa corporis cutis rara euaserit, & cuiusque corporis particula excretiones sensibiles intensę sint. Duplicem igitur curationis speciem generales duo corporis morbi ipsis indicant, nempe si corpus adstrictum est, laxandum esse: si profluuio laborat, comprimendum: si vitium mixtum habet, occurrendum vehementiori malo. Cæterum communitates omnes nominant euidentes, harum alias passiuas, vt adstrictum & fluens, alias curatiuas, vt resoluere & tenere: quasdam temporales, initium, incrementum, vigorem seu statum, & inclinationem. Porrò medicinę, quæ manu medetur, communiter in eius ablatione, quod alienum est, consistunt. Duplex enim alienum est, vel extrinsecus vel in corpore, extrinsecus simplex, illius, quod incorpore est, tres numerantur species. At qui extrinsecus, vt spiculum telum, & quod cumque aliud id genus existit, perfectam eductionem ostendit. Eorum, quæ in corpore

sunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

sunt, aliud loco alienum, vt suffusio, eluxatio & fractura, quæ transpositionem, vel restitutionem in proprium locum indicant. Aliud magnitudine, vt abscessus omnes, scroti tumores, acrochordones, idest pensilæ verrucæ, phymata & condylomata: Quorum nonnulla diuisionem requirunt, non nulla summam superfluorum pręcesionem demonstrant. Aliud defectu alienum, non vt superuacuum, sed veluti deficiens dicitur, cuiusmodi mutila & curta omnia, sicut in labris, oculisque cernitur, vnde quidam, λαγοφθάλμοι, & λαγόχειλοι, idest leporinos oculos & leporina labra habentes, nominantur; pari modo etiam se habent fistulæ & vitia profunda, quæ Græci vocant hypophora, sinus, vlcera, aliaque huiusmodi omnia, quæ ex defectu repletionem desiderant, atque indicant est vero præter quatuor chyrurgorum communitates & species, quam προφυλακτικὴν, idest pręseruatricem appellant. Apponitur autem & ipsa vt communitas, inde leterijs & toxicis, bestijsque omnibus quæ virus inspuunt tum venenosis volatilibus & terrestribus, aquatilibusque. Nam commune omnium genus, vt sint exitialia, non tamen ad adstricti & fluens referuntur, sed aliud est præter hęc genus. Quare & curatoria ipsorum communitas, alia, pręter illam habetur, dicta prophylactice. Methodicam quoque sectam primum exculpit similis in euidentibus consideratio, sed non in latentibus & abditis, quemadmodum in Rationali secta. Hoc vnum intercidit discriminis, quod in illa quoque similium inspectio, sed in obscuris consistit: secundum quod ex simili in euidentibus, affectus, auxilia, tempora, particularia omnia ad generalia reducit. Attamen non euidentia tantum empiricorum more animaduertunt, sed particularibus nullo generali cognito insistunt. Hactenus auctor libri medici & introductorij dicti. Ex quibus intelligitur omnes particulares affectus ad duos generales olim Methodicos reduxisse, quippè ad adstrictum & fluentem, quos ex obortis circa corpus affectionibus inutroque euidenter conspicuis, cognoscebant. Tertio notas non desiderabant ad eos cognoscendos, vnde quartum dogma fuit, duplicem curationis speciem duos generales affectus indicare, scilicet adstrictum corpus laxandum, & laxum adstringendum. Quinto adstrictum & fluens communitates passiuas vocabant, resoluere & tenere actiuas, & temporales communitates dicebant morborum principium, augmentum statum atque declinationem. Septimo in chirurgia quoque communitates duas habebant, scilicet eius quod alienum est, indicare ablationem, quod cum duplex fuerit, scilicet alienum superfluum, atque alienum deficiens, huius dicebant ablationem esse repletionem vt partes mutilæ, curtę, vlcera, sinus, & alia similia, illius, quod loco alienũ est, vt luxatio & fractura transpositionem atque reductionem in proprium locum, & quod magnitudine alienum est, vt abscessus tumores, phymata, condylomata, aut quandam solummodo diuisionem siue præcisionem, aut summam pręcisionem. Demum communitatem quoque habent, præter prædictas prophylaticem, idest præseruatoriam dictam, quam in medicamentis deleterijs, toxicis atque in bestijs omnibus virus imspuentibus insectabantur. Hæque fuerunt Methodicorum communitates ex prædictis locis animaduersę, quibus alias quoque addimus, quippe in victus ratione adstrictum & fluens maxime obseruari, idemque facere, affectuum magnitudinem, tempora morbi, celeritatem atque tarditatem, accessionem, atque remissionem, ab hisque omnibus indicari victus rationem, tempora item morborum curationem indicare; Morbi item principium, incrementum prohibent indicare, ac inter morborum principia adstringentibus esse vtendum; corporaque densitate & duritie firmiora reddi; humores & qualitates primas non esse causas morborum; effectus causarum loco haberi, at non qua causæ sunt, sed qua communitates indicare, proindeque curationem dicebant ab affectibus indicari, minime autem à symptomatibus: Fluxum cognosci quod corpora mollia sint

fragilia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

fragilia & effæminata, contra adstrictum, quod aspera duraque sint. Præter e
Gal in li. de sect. ad eosque. cap. 6. negabant quicquam vtilitatis facere ad indicandam curationem locum in cor pore læsum, naturam corporis, ætatem, vitæ studium consuetudinem, tempus an ni, cælum, regionéque propterea neque ad curationem instituendam quicquam medicos curiosos esse debere, de frigore de æstu de ebrietatibus, de cruditatibus de satietate, de fame de lassitudinibus, de ocio, de ciborum generibus atque de mutatis consuetudinibus. Accedit, trium sectarum medicinæ professores in his
In li. de opt. sect. ad Trasyb. c. 7. concordes fuisse, scilicet primum, quod euidentia præcepta vtilia sint, analogis mus, obseruatio, historia, ad simile transitus, quod historia sine delectu sit vtilis modus item applicandorum remediorum, quod ex alijs alia deprehendantur quod ijsdem præsentibus malis eadem sint facienda, quod adiectionibus & de tractionibus sanitas seruatur, & morbi fugantur, quod ad sanitatem retinendam & morbos tollendos nocentium vsus sit fugiendus: quod ad materię adhibendę notitiam experientia potens atque vtilis sit: quæ nutriunt & quæ non nutriunt purgantia atque mortifera experientia omnia comperta esse: Hæc fuere medici næ Methodicæ dogmata quæ etsi maxime confusa mihi visa sint, tamen ne ali quid ab antiquis de hac secta nobis traditum omitteretur, conscribere hic libuit.

Quamobrem Methodici constituerint primum medicinæ dog ma in adstricto, & in fluido, Cap. V.

CVm Methodicorum dogmata cognosci debeant, ab eo exordiri libuit, quod est omnium præcipuum, ac veluti totius illorum medicinæ fundamentum, nimirum morbos scilicet omnes, siue affectus nostri corporis ad duos tantum re duci scilicet ad adstrictum & ad fluidum siue profluens, siue laxũ, Grecis ῥοώδες κὰς εγνός dicitur, latinis fluidum & adstrictum, ita vt omnes particulares affectus (vel morbi sint iuxta dogmaticos medicos, vel symptomata, vel causæ) ad hos duos reduxerit, scilicet ad adstrictum & ad fluidum, atque admixtum ex vtroque. Circa quod placitum illud primum erit cognoscendum, quippè vnde fluxerit, & qua ratione atque auctoritate tueatur. Fluxisse putamus ab illorum philosopho rum opinione, quæ fuit, quod verum primordia atomi & vacuum fuerint, vel ra ritas & densitas. Atomos & vacuum posuerunt Democritus, Epicurus, Leucippus Metrodorus, atque (vt auctor est Galenus) Asclepiades: Densitatem vero & raritatem Anaximenes, Archelaus Atheniensis, Heraclitus, Thalesque anaxime nes & Archelaus, idcirco aerem rerum esse principium credidit quod & rarefie ri & densari queat, & Heraclitus ignem, & Phales aquam, quod omnium maxi
In lib. 5. somp. cap. 24. Libro 4. Meth. med. cap. 4. me rarefiat & densetur. Galenus hoc principium ab Asclepiade. Dogmatico flu xisse scribit, qui credidit ex atomis corpora constare, absque meatibus, vnde Ascle piades in symmetria & competentia exiguorum meatuum, quos poros appellat (vt Galenus dixit) sanitatem & in ametria inconuenientia ve morbum consti tuerat, ex quo Thessalus Methodicus censuit in multis morbis, totum exiguorum meatuum statum immutandum, quod ipsorum naturalem apertionem siue posi tionem vitiatam esse æstimarit; atque ex hac opinione processit Metasyncriseos nomen idem planè potestate indicans, quod Græcis Metaporopoeseos, & latinis exiguorum meatuum status mutatio. Metasyncresis est Metaporopijsis idest mea tuum mutatio, Metasyncresisque dicitur, quod Græce (ait Galenus) συγκρίνεσθαι τα σωματα καὶ σγακρίνεσθαι, quasi misceri decernisque corpora dicas. Quæ opi nio eorum fuit, qui corpus cula & meatus, aut indiuidua et uacuum aut deni que impatibilia & in alterabilia prima elementa statuerunt. Atque ab hac ipsa opinione primum Methodicorum dogma illuxit, quod omes scilicet affectus re-

ducerentur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ducerentur ad meatuum vel clausum vel fluxum, quod nimirum (vt Asclepiades sentijt) in optimo eorum statu sanitas consistat, atque in viciato morbus. Age itaque dicamus hoc principium primum ab ijs venisse philosophis, qui pro rerum principijs atomos, idest, minima corpuscula, atque vacuum siue meatus esse existimarunt. Stoici vacuum extra mundum posuerunt, atque alij tantum solummodo vacui extra mundum esse putarunt, quantum ad respirationem mundi faciat. Etenim mundus igneus cum sit, euentatione indigere putarunt. Vnde corpora, quæ euentatione opus habent, vacuo vti ad euentandum est necessarium; At animalium corpora, aere, qui spacium (quod inane philosophi posuerunt) est, ad euentationem vtuntur. Atque hinc (vt Galenus docet) cutem, licet primo ortu sibi fuerit continua, spacio temporis perforari, ac plurima nanscisci spiramenta ritu cribrorum, necesse est; quod nimirum multæ venę, arterięque aperiantur in cutis meatus, ac in ipsius non minus superficiem internam, & in meatuum perforationes non pauca peruenire venarum arteriarumque oscula, nihiloque secius ad extimam superficiem, ita, vt ibi ipsæ osculis finiant. Hæcque à natura ita fuisse spacia inania & peruia constituta (quod corpus omne intro forasque, auctore Hippocrate, sit transpirabile, siue expirabile, atque inspirabile) Galenus demonstrauit arterias, vbi se dilatant, vndequaque & per omnes meatus, qui videntur spacia vacua, attrahere non aerem modo, halitumque, sed quicquid etiam trahi facile, ac tenue sit, ad spiritalis essentiæ impetum expedite consequi. Itaque perinde atque ij philosophi, dicemus adesse extra corpus vacuum quod spacium esse (cum Galeno) dicimus aere plenum, ad hoc vt calor innatus euentetur, vnde natura in corporibus plures constituit vacuitates, quæ nihil quidem aliud sunt, quam viscerum internorum & omnium partium cauitates meatusque præsertim venarum & arteriarum, quas idcirco ad vtramque superficiem cum extimam tum intimam, oscula & meatus habuisse, natura voluit. Quo non tantum extra esse vacuum asserimus, at quinimo etiam intra corporibus insertum. Quo fortasse argumento Methodici à philosophis, qui vacuum dari intra corpus, & in corpore insitum voluerunt, per docti, eum morborum communitatem constituerunt, quod morborum quidam ad adstrictum, & quidam ad laxum meritò referantur, nam qui atomos pro rerum principijs posuerunt, necessariò in corporibus vacuum quoque insertum fateri debuerunt, per quod atomi intro forasque commode permearent. Quod neque Galenus negauit, quippe sectæ, quæ vacuum posuit, illud dogma conuenire, nempe in meatuum symmetria sanitatem consistere, & in ametria morbum, sicuti in fluxu clausuque rerum, quæ per id feruntur in victus ratione, morbos. Quare philosophorum vacuum ponentium, quos eruditissimos, grauissimosque viros fuisse, scimus, auctoritate etiam ea communitas confirmatur. Non tamen nos latet Aristotelem ac complures alios vacuum in corporibus non admisisse, veluti neque omnes philosophos qui post ipsum claruerunt, Aristotelis de vacuo sententiam recepisse. Inter alios, qui vacuum inesse corporibus voluerunt, Ioannes Grammaticus cognomento Philoponus particularem digressionem cōtra Aristotelem de vacuo doctissimam habuit. Non dissimili argumento hoc Methodicorum dogma firmum, atque verum fecisse ij philosophi videntur, qui rerum principia in raritatem & densitatem, vti superius dictum est, retulerunt. Quando in densitatis, raritatisque symmetriam & ammetriam, sanitas & morbus referantur, immodice quidem meatibus rarefactis aut densatis, corpora ad morbum ac ijsdem probe ac naturaliter, quod ad raritatem & densitatem pertinet, se habentibus, ad sanitatem inclinant. Densitatem vero & raritatem pro principijs rerum posuisse diximus Anaximenem Archelaum Atheniensem, qui idcirco aerem omnium rerum principium esse voluit, quoniam & rarefieri & densari queat; Heraclitus ignem, atque eadem ratione

Gal. in lib de historia philosophica capite de vacuo.

In lib. simp. c. 12.

Lib. 6. epid sect. 4.

Lib. de vsu pulsuum.

In lib. 3. de diff. puls. c. 6.

In apolog. contra Iulianum cap. 4.

In lib. 4. physicorum.

Gal in libro de diff. morb cap. 4. & 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Thales aquam, quæ omnium maxime rarefiat & densetur, rerum principium esse statuit. Quem philosophum ab Aristotele nominari cum quadam obseruantia ac reuerentia Simplicius est auctor. His addimus Aristotelem, qui in lib. 8. physicorum ita scribit: Amplius autem omnium passionum principium est densitas & raritas. Etenim graue & leue & molle & durum & calidum & frigidum densitates videntur esse & raritates quædam. Densitas autem & raritas, congregatio & disgregatio, secundum quas generatio & corruptio substantiarum dicitur. Quæ autem congregantur & disgregantur, necesse est & secundum locum mutari. At vero, & eius quod augmentatur & diminuitur, mutatur secundum locum magnitudo. Hæc Simplicius eius interpres dicta accepit, tanquam ad propriam ipsius mentem. Aristoteles vero dixit rarum & densum partium quandam positionem esse, cum densum quidem ex eo quippiam sit, quia partes ipsius sibi ipsis propinquæ sunt, rarum autem ex eo quia à sese distant: Quod, & Galenus sentijt, cum dicat, rarum esse, cuius partes spacijs inanibus interceptæ sunt; contra densum cuius partes spacijs inanibus non interceptæ sunt. Ex quibus constat in raris corporibus vacuitates esse, in quarum symmetria ad astrictum & laxum corporum, sanitatem, vt dictum est, insistere Methodici putarunt, & earundem vacuitatum siue meatuum ad adstrictum & laxum in recessu à symmetria, morbum consistere: vnde meritò dixerunt Methodici omnes affectus ad adstrictum & fluidum reduci. Addo Platonem quoque in Timęo animalia in igne & spiritu ex necessitate vitam habere dixisse: quod maxime (vti Galenus non negauit) in igne & aere animalium vita consisteret. Ignis autem calor est & humores calidi, & spiritus quidem aer, cuius vsus est ad conseruandum euentatione calorem, quod confirmat Methodicum principium, quippe sanitatem & morbum in moderata & immoderata adstrictionis atq; diffusionis meatuũ cõstitutione consistere, & propterea oẽs morbos ad adstrictum & laxum reduci. Quod & Gal. visus est affirmasse, cum ita scripserit: Nam cum quatuor sint elementa ex quibus singula, quæ generantur ortum habent, ignis, terra, aqua & aer: ex his materialiora quidem terram & aquam, efficaciora vero præcipueque in animalibus, ignem & spiritum esse ab omnibus ferè concessum est. Id autem, quod ab ijs gubernatur corpus, multas non solum vacuationes manifestas, sed sensu ignotas perspirationes & effluxiones habere necesse est. Quibus intelligitur, sanitatem corporum præcipue consistere in meatuum optimo statu, in quo ignis atque spiritus, (quum sint duo efficaciora elementa, à quorum statu & bono & malo, corporis sanitas vel morbus procedit) rectè se habent, nam rectè excrementa calida & fumosa exhalant, & euacuantur, calor, qui ignis est transpirat, euentatur per probam meatuum apertionem; quæ si immodica sit, profluuio corpus laborat, si claudantur, adstricto. talemque originem habuit Methodicorum primum dogma, scilicet à philosophorum, qui vacuum atomosque posuerunt, opinione, atque non minus ab ijs, qui densitatem & raritatem, congregationem & disgregationem pro rerum primordijs acceperunt.

In 1. lib. de anima com. tex. 32.

In lib. de prędicamentis cap. de qualitate.

In 1. simpl. c. 13.

In commẽto Timæi Platonis.

In comm. Timæi Platonis.

Demonstratur primum Methodicorum dogma etiam medicorum auctoritate, ac non minus quoque Dogmaticorum siue Rationalium vocatorum. Cap. VI.

IAm ad præcipuam Methodicorum Communitatem, ac dogma, quo illa secta maxime nitebatur, descendimus, hactenusque ex philosophis, qui pro rerum principijs atomos & vacuum posuerunt, fluxisse, ac non minus etiam ab ijs, qui densitatem raritatem, cõgregationem atque segregationem principia itidem

esse

esse voluerunt. Restat, ad maiorem huius sce, dogmatis cognitionem, vt ipsum medicorum quoque rationibus atque auctoritate roboremus ac confirmemus. Quod primum ex sanitatis morbique ratione intelligere operam dabimus, proponentes ea, quę Methodici de sanitate & morbo olim scripserunt, in qua quidem re ipsorum aliqui confuse satis, vti Galenus animaduertit quædam definierunt, scilicet sanitatem atque morbum in eodem non esse genere, sed ad diuersa genera referri. Vnde alij dixerunt, sanitatem esse actionem integram corporis, morbum vero non actionem, sed corporis dispositionem, quippe corpus certo modo dispositum. Olympicus dixit sanitatem esse dispositionem per exclusionem morbi, & morbum versionem eius esse, quod secundum naturam est, in id, quod præternaturam est, stabilem. At Thessalus Methodicorum princeps, alijque distinctius sanitatem in symmetria quadam meatuumco rporis constituerunt atque in ammetria morbum. Quod dogma ab Asclepiade fluxit, qui vt antea dictum est, sanitatem in exiguorũ meatuum conuenientia, & morbum in ammetria constituit. Vnde metasyncriseos & metaporopæeseos nomen inuenit. Itaque Methodici, sanitatem, quandam symmetriam esse (quod neque Dogmatici negant) constituerunt, addentes corpusculorum & meatuum, quos ὄγκους καὶ πόρους Græci vocant. Contra morbum ammetriam. Quod Iulianus Methodicus (vt auctor est Galenus) ita expressit. Igitur contractionis diffusionisque moderatum „ statum, commensuratumque statuentes in humanis coagmentis sanitatis illum „ nomine appellamus, isti porrò mediocritati cum insidiæ à morbis tenduntur, ne„ cessario fit, vt patiantur corpora contracta ac dura ficcioraue, aut diffusa, mollia„ que facta atque humida. De qua & Galenus ita habet. Sicuti quæ vacuum „ ponit, illa conuenire, nempe in meatuum symmetria quadam sanitatem consiste„ re, sicuti in fluxu, clausuque rerum, quod per id feruntur, secundum victus rationem, morbos. Cum igitur sanitas in quadã symmetria siue moderatione meatuum corporis fuerit à Methodicis constituta, atque ægritudo in eorundem meatuũ ammetria siue statu immoderato; meritò ex hoc collegerunt, duo esse genera morborum siue affectuum curandorum, quippè adstrictum fluxum siue fluidum. Etenim si in meatuum corporis, siue vt ait Iulianus, in eorum contractionis & diffusionis symmetria, siue statu moderato, siue mediocri sanitas consistit (quod non est difficile demonstrare) in eorundem meatuum vel contractionis & diffusionis à mediocritate recessu, morbus ægritudoue necessario constituetur. In moderato vero meatuum constrictionis & diffusionis statu sanitatem maxime consistere, ac propterea corpora habentia meatus moderate ac naturaliter peruios recte valere atque sana existere vel hoc vnico argumento facile demonstratur, quod (auctore Hippocrate) foras introque spirabile totum corpus sit. Galenus expirabile atque inspirabile omne corpus esse, ideo consentit, vt in toto corpore caloris natiui mediocritas custodiatur; veluti respiratione caloris: moderatio seruatur. Cuius sanè caloris transpirationis ad sanitatem conseruandam necessitatem demonstrans in libro de vsu pulsuum, de meatibus arteriarum ad cutem „ terminantibus agens, ita scribit: Sicuti nimirum per ora, quæ in cutem finiun„ tur, quicquid halituosum fumidumuè excrementum habent, id excernunt. Re„ cipiunt ex circundante nobis aere, non exiguam portionem, atque idest, quod Hippoc. ait, foras introque spirabile totum corpus esse. Quo fit, vt corpus moderate poros cutis ac cæteros alios meatus corporis habens apertos, mediocriteruè adstrictos ac diffusos (quod idem est ac si naturaliter transpirabile esse dicatur) idcirco sanum esse ac recte valere, dicimus. Contra verò vbi à contractionis vel diffusionis moderato statu recesserit, è sanitate in morbum delabi, atque morbosam exinde constitutionem incipere. Tantum potest ad conseruandam sanitatem corpora probe esse difflabilia ac transpirabilia (quod est habere mo-

In 1. meth. med. cap. 7.

In Apologia contra Iulianum. cap. 4.

In 6. epid. sect. 6 com. 1.

Cap. 5.

deratam meatuum contractionem atque diffusionem seu apertionem) vt corpora vel etiam humida, multisque excrementis scatentia in morbos, quoad in eodem meatuum naturali statu perseuerant, non delabantur. Vnde Galenus meritò dixit: hæc ipsa multis excrementis scatentia gaudere sanitate seu recte valere quousque meatus corporis à naturali contractionis & diffusionis symmetria minime recesserint. Quibus ijsdem immodice vel adstrictis, vel ampliatis corpora morbos incurrere sit necessarium. locum singularem ad hanc rem non tacendum duxi, quòd & huic proposito, & Methodicorum dogmati fauere maxime videatur, ita enim Galenus scribit. Veluti nimirum ipsa animantium corpora, tametsi plurimam substantiæ suæ portionem humidam & calidam sunt sortita, magnum tamen annorum numerum sine putredine, ac sana, viuaque exigunt, si seruetur (vt demonstratum est) eorum proprius calor in cordis quidem corpore per respirationem in reliquis omnibus partibus, tum per communitatem, quam habent cum corde, tum per aliam quandam respirationis speciem, quæ per totam agitur cutem, & transpiratio, perspiratioué dicitur. Hocque fit, quoniam in corpore bene spirante humores quieti manent, & in non naturaliter perspirante ad motum compelluntur; & sic aliquem morbum concitant. Hinc est, quod corpora alioquin recte spirantia & sana ex aliquo quandoque medicamento purgante commota, in morbos labuntur, quippe humoribus quiescentibus vi purgantis commotis, qua de causa multi perierunt, quod Dominico Zanio, Benedicto Georgio, Patritijs Venetis proximis annis euenit, qui recte valentes purgationis faciendæ gratia ab assumpto pharmaco paulo post, commotis ad cerebrum humoribus, apoplectici, interierunt. Quibus vel etiam ex Galeno demonstratum est, sanitatem in meatuum corporis moderata adstrictione & diffusione consistere, & quoad corpora in ea symmetria conseruantur, ea sana recte valere. Contra vero, si ab hac ipsa meatuum symetria recedant, in morbos delabi: scilicet meatibus ijsdem præter naturam vel auctis ampliatisuè, vel adstrictis clausisuè. A clausis morbi complures oboriri solent, vti sunt febres inflammationes, fluxiones ad varias partes corporis, à quibus affectus non pauci concitantur. A diffusis ampliatisuè, syncopes, & mors repentina, cachechsię, hydrops; Galenus ait, probatissimam corporis constitutionem esse, quæ simul attemperatissima sit, & simul humorum transitum expeditum tenet, & cutem densam habentes, pati ab internis, atque raram, ab externis. Hippocrates, raritatem corporis ad perspirationem, quibus amplius aufertur saniores reddere. Densitatem verò ad perspirationem, quibus minus aufertur, morbidiores, docuit. Habitus corporis si densior vel adstrictus euaserit, quo caloris innati transpiratio siue euentatio impediatur, febres vti etiam dictum est, fieri, inflammationes, phlegmones atque alios complures affectus apud quosque receptissimum est: neque immeritò, cum contractiore habitu, vel obstructione venarum arteriarumque vijs interceptis vel clausis tenuia excrementa per cutis meatus euacuari solita, non euacuentur, quæ cum fuliginosa sint, siue acria febres (auctore Galeno) promptissime accendunt, putridas, & non putridas, quę ni acria sint, sed optimi sanguinis intus collecta minime euacuentur, plethoriam aut summum calorem corporibus inducunt, atque vbi maximus a meatuum symmetria fuerit recessus etiam ad mortem suffocatione corpora prouehi. Quam rem Gale. in libro de caus. morborum ita expressit: Et siquidem stipatæ fuerint arteriæ, siue (vt nuper dictum est) ob sanguinis redundantiam, siue earum ora obstructus aliquos patiantur, ita vt nullam habeant, transpirandi viam, calorem extingui necesse est. Quod vero ita affectum est corpus emori, quod si fuerit stipatio modica, non adeo calorem naturalem pati est necessarium. At si quidem in animali corpore veluti fuliginosa quædam ac fumida excrementa tunc constituerint, alius

In lib. si meth. med. cap. 8.

In lib. de succ. bonit. & vitio cap. 2.

In 1. de sanit. tuen. cap. 10.

In lib. de alimē to circa mediū.

In libro de diff morb cap. 5. in 8. Meth. med c. 2. in lib de caus. morb c 2. in 11. meth. med. c 9.

Cap. 9.

erit

erit caloris naturalis affectus: alius vero vbi ſolum vapor quidam ſuauis atque optimus exhalarit. Atque horum vtrumque bifariam hoc modo euariat. Cum enim ſanguis optimus in corpore fuerit, nullo inquinatus humore ſuperfluo, vapor ex eo incaleſcente optimus exurgit, qui nihil aut igneum aut aereũ ſecum inuehit. Tale quidem corpus cum mediocriter ſtipari contigerit, breui aut erit plethoricum, aut ſupra modum calefiet. Et paulo poſt ſubiunxit: In corpore autem ſtipato quod à fumeo excremento obſidetur, aut febris accendetur, ob interclusam interius fuliginoſam euaporationem, aut ſtrangulabitur atque extinguetur calor inſitus, atque natiuus. Vtrumque vero accidet pro multitudine excrementorum, aut magnitudine ſtipationis. Nam ſi fumoſa ſuperfluitas, quæ euacuari expetebat, plurima fuerit, atque ſtipatio vehemens, periculum imminet, ne calor naturalis ſtrangulatus ab excrementis extinguatur, ſi vero ſuperfluitas pauca fuerit, & ſtipatio parua febris accendetur. Quare ex his conſtat, meatuum adſtrictionem vel clauſionem, vel obſtructionem dicas, ob prohibitam caloris naturalis tranſpirationem, & humorum ventilationem, atque ob excrementa, quæ per eos meatus quotidie vacuabantur, intus collecta retentaque calidos morbos, plethoriam, putredines, febres, phlegmones, fluxionesque concitare. Non minus quam iiſdem meatibus ad raritatis diffuſioniſque receſſum prouectis, immoderatæ excretiones, euacuationesque fiant, à quibus corpora reſoluuntur, contabeſcunt, atque morbis à calore reſoluto, ac diminuto vexantur, & quandoque repente iiſdem immodice laxatis meatibus homines moriuntur, vt in affectu, quẽ Græci pericharrian, quaſi gaudij exceſſum, dicunt, obſeruatur, quo quoſdam ſubito interiiſſe Gal. tradidit: & cauſam eſſe cordis relaxationem ſiue arteriarum meatuum immodicam raritatem ſiue diffuſionem vnà cum Hippocrate, ſtatuit. Complures vidimus, qui ex laxatis venarum arteriarumque oſculis oborta immodica ſanguinis hęmorrhagia, vel continuò interiere, vel paulopoſt, hydropici facti. Porrò ſanitatis difinitio, à Methodicis tradita (quæ eſt meatuum corporis adſtrictionis diffuſioniſque moderatus ſtatus) ab ijs, quæ diximus maxime erit confirmata. Atque non minus prima ipſorum Communitas, quæ eſt, quod omnes affectus ad adſtrictum & ad laxum reducantur. Neque eſt, quod Dogmatici ſimilarium partium ſanitatem non ſolum in meatuum, ſed quinetiam in quatuor qualitatum a que humorum ſymmetria conſtituerint, atque partium quoque organicarum in ſimilarium compoſitione, numero, magnitudine & figura. Quando Methodicis fuerit perſuaſum, quatuor qualitatum, quatuorque humorum ſymmetriam mutari, turbarique a receſſu moderationis meatuum, ſcilicet adſtrictionis ac diffuſionis, atque ab iiſdem non minus ſanitatem organicarum. Quæ res (ſi per morbos, febres, inflammationes, phlegmones, tumores, dolores, conuulſiones, paraliſes, ſurditates, cęcitates, ictericias, tremores, palpitationes, tuſſes, diſpnæas & alios ſimiles affectus intelligemus) non videbitur à veritate aliena, cum ab adſtrictionis ſiue clauſionis meatuum occatione commotis humoribus, ac ipſorum turbata ſymmetria prædicti affectus atque alij ſimiles fiant. Veluti à diffuſionis ſiue eorundem ampliationis non moderato ſtatu, oborto immoderato, cum ſanguinis, tum excrementorum profluuio, vti hæmorrhagiæ lienteriæ diarrheæ, dyſenterię refrigerationes, ſiccationes, conuulſiones, hydropes & ſimiles alij affectus oboriuntur. Etenim humores quieti in ſuis locis manentes, habenteſque quotidie ſolitas exhalationes euacuationeſque (niſi clauſis meatibus ceſſarit ipſorum euacuatio, euentatio ſiue diflatio) minime morbos excitabunt. Adſtrictis vero (vt dictum eſt) corporis meatibus, humores quaſi ab extra intro compulſis, turbantur, commouentur, atque idcirco ad varias partes corporis confluunt, incalſiunt, putreſcunt, variaque morborum genera concitant, quippe obſtructiones, putredines febres, phlegmones, & ſimiles alios morbos. Vnde meritò

In 2. de ſimpt. cauſ. cap. 8 in Meth med. c. 5. In 6. epid ſect. 5. com. 9.

Gal. in 1. de ſanit. tuen. cap. 5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

In 3. aphor. com. 11. & com. 22. rito Gal. scribit, in autumno plures morbos fieri (quos Hippocrates in aphorismis recensuit) ob aeris ambientis frigiditatem, quod humores ex partibus extimis retrudantur, atque ad interiora membra impellantur. Qua ratione hyeme hos fieri affectus Hippocrates ita meminit: Hyeme vero morbi laterales, & pulmonis inflammationes, grauedines, atque raucedines, tusses, dolores, pectoris & laterum, atque lumborum, & capitis dolores, vertigines & apoplexię ex frigiditate ambientis adstrictis meatibus, & maxime in capite (quoniam hac pars minus à frigore defendi queat) humores & in ipsum cerebrum, & ad alias partes defluentes prædictos affectus facere solent. Hinc in Aegypto, Arabia & in alijs locis calidioribus pleuritides, peripneumoniæ, anginæ ac aliæ internę phlegmones haud ita grassari solent. Qui affectus in Aegypto nonnunquam in prima ęstate maxime inæquali, summe scilicet calida & frigida (in qua interupti venti campsin vocati) summe calidi spirant, & aquilonares summe frigidi) vna cum alijs morbis summe exitialibus grassari solent, de quibus nos in libris de medicina Aegyptiorum abunde scripsimus. Humores verò clausis meatibus cutaneis turbatis ac exinde, vti diximus, commoti, ad visceraque confluxi, ea multis obstructionibus replent, a quibus febres, phlegmones, putredines, apoplexiæ, epylepsiæ, surditates, icteritiæ, viscerum tumores, cachechsiæ, hidropes, ileos & alia similia oboriūtur. Veluti ijsdem meatibus immodicè laxatis, immoderatę, excretiones, vel sanguinis è naribus, ore, ventre, renibus hęmorrhoidibus, atque ex vtero in mulieribus, vel excrementorum, vti sunt immoderati sudores, vomitus, alui fluxus, diabetes, & innati caloris resolutiones fiunt. Vnde calido effluuio copiosius (valde rarefactis, siue fusis cutis meatibus) transpirante, insensibiliterque exhalante, corpora refrigescunt, prælanguent, atque contabescunt. ex his igitur liquido constare videtur, quatuor qualitates, quatuorque humores, licet maxime faciant, ad corporis sanitatem (quæ in ipsorum symmetria quadam consistit, veluti morbus in ametria) conseruandam, & vitiandā, attamen certum est, cum qualitatum tum humorum symmetriam, siue statum quietum ac naturalem incolumen seruari, quoad adstrictionis, diffusionisque meatuum symmetria naturalis seruatur. *Gal. in lib. 11 Meth. med c. 8.* Quo Galen. merito dixit: multa corpora alioquin multum humida & excrementis scatentia (quia meatuum symmetriam naturalem seruarunt) ideo magnum numerum annorum sana vixisse. Itaque humorum symmetriam, æqualitatem ac quietem, non ex quantitate ipsorum vel qualitate, vel alia causa ab ipsis mutari, at à meatuum clausione diffusioneque cutis turbari, ad faciendosque morbos commoueri, atque concitari. Quare his maxime videtur dogma illud Methodicorum firmatum, quod est, quod omnes affectus reducantur aut ad adstrictum, aut ad laxum. A quo non abhorere etiam illud Dogmaticorum placitum, apud quosque receptum, videtur, quod est, medicinam in subtractione & adiectione consistere, siue esse subtractionem atque adiectionem, quoniam laxum, indicat adiectionem, adstrictum subtractionem. *Gal. 11. meth. cap. 12.* In laxis namque euacuatione subtrahitur substantia, in adstrictis (quod prohibeatur excrementorum per cutim euacuatio) replentur corpora & proinde morbis adstrictis fiunt obnoxia. Vnum addam ex Galeno antequam huic capiti finem imponam, atque hoc erit, Galenum, qui perpetuo acerrimus Methodicorum hostis visus est, in libro de differentijs morborum, ne verbum quidem de hoc præcipuo Methodicorum dogmate fecisse, cum tamen ex illorum sententia accuratissime hos duos communes morbos & prosecutus fuerit, & omnes differentias horum affectuum, quippe meatuum adstrictionis atque ampliationis exactissime docuerit: ita enim scripsit: *In cap. 4.* Sunt autem duæ primæ passiones, altera ampliatio meatuum, altera angustatio. Nam si prima elementa supponantur impassibilia, nullæ erunt aliæ præterquam in compositione passiones. Sola

autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

„ autem compoſitio ea, quæ nuper diximus, diſcrimina recipit. Quare neceſſe
„ eſt ſimilarium quamlibet partium, tunc ſuum habere robur, cum meatuum mo-
„ derationem obtinet, qua moderatione corrupta, a naturali diſpoſitione digre-
„ diatur oportet. Sed quoniam vnaquæque mediocritas duplicem patitur corru-
„ ptionem, alteram exuperantiam, alteram defectum, liquet quod primæ paſſio-
„ nes corporum ſimplicium duplices erunt, quarum alteræ ex ampliatione alteræ
„ ex anguſtatione meatuum conſiſtunt. Hæc Galenus & longe plura & clariora ad adſtrictos morbos & laxos facientia in hoc libro expreſſit: & mirum eſt, ipſum tantum ſcribendi laborem tuliſſe, vt morborum differentias ad Methodicam ſectam (quam alibi in multis locis & plurimum damnauit, atque pro nihilo fore habendam cenſuit) attinentes ita prolixo ſermone atque accurate ſcribere voluerit. At ſi quis dixerit. Galenum affectus in meatuum vitio ſecundum ſectam quorundam Dogmaticorum, quorum præcipuus fuit Aſclepiades, & non ſecundum Methodicorum ſuppoſitionem ſcripſiſſe, reſpondebitur quod ſi hoc verum eſt, augeri dogmatis Methodicorum auctoritatem, quoniam etiam Dogmaticorum non pauci conſtituerint in meatuum adſtrictione & diffuſione morbos. Atque ex ijs dogma Methodicorum præcipuum multis medicorum ſatis perſuaſum eſſe haud iniuria videbitur.

Quomodo Methodici affectus communes adſtrictos & laxos vocatos generales morbos eſſe voluerint. Cap. VII.

VNum ex præcipuis, maximiſque medicinæ Methodici dogmatis fuiſſe diximus, affectus omnes ad adſtrictum & fluidũ ſiue fluxum ſiue laxum reduci ac idcirco eoſdem aut adſtrictos aut fluxos laxoſuè (quoniam omnes ex meatuum corporis adſtrictione, aut diffuſione pręternaturali concitantur) fuiſſe nuncupatos: A Dogmaticis Methodici differunt, quod hos tantum affectus eſſe voluerint, negantes quidem dari illos, qui in partium vitiata intemperie conſtituuntur. Quos Galen. ſcribit dari ſecundum ſectam, quæ & elementa patibilia ſuppoſuit, atque ea eſſe calidum frigidum, humidum ſiccum. Itaque hoſce morbos in partium temperaturis à Dogmaticis medicis conſtitutos, exiſtere negarunt, Methodici, quos ſi forte, fiant omnes ad adſtrictum & fluidum reduxerũt, atque propterea ad curationem inſtituendam illos ſuperfluos eſſe atque inutiles: Conſtat enim cum calidum tum frigidum morbum adſtrictum eſſe atque vtrumque medicamento laxante ſanari. An non corpora, & calefacta & refrigerata balneis actu calidis iuuantur? non ne partẽ, corporis calfactam oleo aliquo ex temperatis actu calido iuuamus, atque eodem auxilio etiam refrigeratam? Quod & Galenus in 7. lib. aphoriſm. Hippocratis, aphor. 42. affirmaſſe viſus eſt, cum dixerit: Aquæ calidæ lotione febres & ab æſtu & à frigore excitatas leuari: ſicci vero morbi omnes cum ſuapte natura ſint adſtricti, itidem laxantibus tolluntur. Humidos vero, quandoque adſtrictum, & quandoque fluidum ſiue laxum morbum facere deprehenſum eſt, ideoque aliquando egent laxantibus, & aliquando adſtringentibus. Quare affectus in partium vitiata intemperie (quos morbos ſimpliciſſimos Dogmatici vocant) conſtitutos non habere ad curationem exequendam indicationem, Methodici voluerunt, eoſque proinde ſi fiant (putarunt enim non dari hoſce morbos, ſimpliceſque elementorum qualitates morbos non facere, de qua re nos poſtea accuratius) vel ad adſtrictos vel ad fluidos eſſe referendos, Hos itaque affectus, ſiue haſce cauſas communes ſiue genericas, totius artis medicæ communitates nuncuparunt: Quo fortaſſe modo Galenus dixit, Methodicos cauſarum loco affectus hos habuiſſe, quos itidem morbos eſſe voluerunt,

Gal. in li. de ſue. bonit. & vitio cap. 2. 1. de ſani. tuend. cap. 1. In libro de d ff morb. c. 4. & 5.

In li. de opt. ſect. ad Traſyb. c. 23.

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

In lib. de caus. morb. cap. 1. & in libro de diff. morb cap. 4.

non secus quam Galenus obstructiones viscerum morbos esse aliquando, modo lædant actiones, affirmauit (quos affectus sub adstricto comprehendi postea demonstrabimus) Neque est, quod meatuum adstrictio & diffusio præternaturalis causæ morborum esse videantur, cum quandoque morbus morbum faciat, vel (vt Galenus est auctor) ex morbo quòd alter sępius morbus fiat, vt ex obstructione febris quandoque vel inflammatio succedit; vel melius dicendum, Methodicos adstrictos atque fluidos morbos, licet causę sint, vocasse, ac constituisse, quod ab ipsis veræ indicationes curatiuæ depromerentur, illisque consultius videretur, à quibus indicationes curationis desumuntur, morbos dici quam causas, quia scilicet statuerint morbos esse qui indicant, & non causas, neque mirum si hæc atque alia diuerso modo quam Dogmatici, nominarint atque constituerint, quod ita fore, illis, pro sua breui curandi morbos methodo constituenda videretur, abhorrebat enim illorum Methodi medendi breuitas tot causarum, symptomatum, morborumque diuisiones, totque ac tantas circa hæc distinctiones differentiasque à Dogmaticis prosecutas. Quare hasce causas morbos dixerunt, quod ijs lædantur membrorum operationes, immoderata namque cutis pororum raritas ita vires resoluit, ac deijcit, vt corporis actiones exinde maxime lædat, atque ita aliquando, vt non paucos extinguat, quod multis à nimio gaudio euenisse legimus, non secus faciunt sanguinis atque excrementorum immoderata profluuia. Permagnæ item obstructiones viscus aliquod comprimentes, meatuum itidem validæ clausiones siue adstrictiones ita lædunt, vt exinde suffocatione aliquando corpora interimant. Ex ijs itaque Methodici adstrictum atque fluidum siue laxum morbos esse voluerunt: Quos genericos & communes quoque vel ex eo fecerunt, quod de pluribus particularibus dicerentur. Febres quidem, plegmones, tumores ac alios similes affectus adstrictos, quod adstrictio meatuum, vel in toto corpore facta, vel in parte aliqua eos foueat appellarunt sicuti diarrhæa, lienteria dysenteria, menstruum, profluuium, diabetes & similes alij affectus fluidi ab ipsis dicebantur. Verũ eminuero cum Dogmaticis vere sentiendum dixerim, hos scilicet affectus (quos morbos Methodici vocant) causas quidem esse, & non morbos, cum exempli causa à meatuum densatione adstrictioneue morbi fiant, scilicet, febres, phlegmones, tumores, conuulsiones, resolutiones, & alij complures affectus, veluti ab immodica meatuum diffusione, refrigerationes, syncopes, cachechsiæ, hydropes, & alij similes. At sæpius fit, vt ex fluido affectu morbi adstricti, & ab adstricto laxi fiant. Nam ab immodica pororum diffusione immoderatius exeunte exhalanteuè calore, fiunt refrigerationes, cachechsiæ, hydropes & alij, qui affectus adstricti sunt, atque ex immodica meatuum adstrictione non raro multitudo humorum oscula venarum laxat, aperit, profluuiumque facit, & hæc de illo primo Methodicorum dogmate dicta sint, & quomodo illi adstrictos atque laxos affectus morbos, & quidam communes esse voluerint. Nunc vtile erit, vt quid sit adstrictum, & fluidum, & quot modis intelligatur, dicamus.

Quid adstrictum & fluidum siue laxum sit, & quot modis intelligatur. Cap. VIII.

ITaque Methodici per adstrictos morbos intellexerunt, quos meatuum adstrictio perinde ac causa continens fouet, vti in febre putrida, calorem igneum intro adstrictum, adesse, atque foueri à retentis fuliginibus ob meatuũ adstrictionem intro pressis, obseruamus & in phrenitide seu in quocunque phlegmone calidum humorem intropressum vel perstrictum, vt Aurelianus expressit; veluti

& lu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

& luxos dixerunt, qui fouentur, à meatuum diffusione, cuiusmodi est syncopę ex immoderato sanguiuis vel excrementorum profluuio, aut ex immodico repentino gaudio, oborta virium languor, dissolutioque immoderatius calore percutis meatus profluente. Hos itaque affectus curationem indicare meritò constituerunt, nam febrem putridam vel ephimeram à pororum cutis adstrictione (qui nihil aliud est, quam calor igneus intus adstrictus laxatis apertisue meatibus, atque ita igneo calore, qui intus adstrictus fuerat, exhalante, tolli obseruamus, & syncopem, viriumque resolutionem à laxatis meatibus ortam, si eosdem laxos meatus clauserimus. Cæterum, vt adstricti & laxi cognitio incepta perficiatur, iterum hanc rem parcius magis perstringentes dicimus per adstrictum, seu densum, seu præssum, seu arctum, seu tumen, affectum eos intellexisse, in quo consuetæ, quas corpus, vbi recte valebat, habuit) euacuationes atque purgationes præter naturam cohibitæ sunt, cuiusmodi sunt per poros cutis fuliginosæ transpirationesué interceptæ, sudores itidem consuéti hamorragiæ, hæmorrhoides, menstruę purgationes, alui deiectiones, vrinaque intercepta, atque quæcunque alia fuerit euacuatioue vel purgatio sanitatis tempore consuetæ, ac iuuans. Per fluidum vero, fluxum, laxum, profluens, diffusum, amplum rarumque corporis immodicam quouismodo factam meatuum rarefactionem, siue ad omnem partem corporis extensionem, seu meatuum expansionem intelligebant, seu vti Galeno placuit, eorum quæ manere debuerant excretionem, aut affectum in quo vel naturales consuetæque vacuationes, purgationesque mmoderatius auctæ sunt, vel de nouo factę, vti sunt menses immodice auctio vel hæmorrhagia sanguinis insolita, aut ex ore sanguis immoderatius profluens, vel ex ventre vel ex vtero vel ex hamorrhoidibus, vel ex vesica eodem itidem modo lienteria, diarrhæa, dysenteria atque diabetes. Porrò per fluxum humorum, aut vaporum profluuium, aut humores vel vapores, seu fuligines extra corporis meatus sensibiles vel insensibiles immoderate fluentes, intelligimus, veluti per adstrictum, densum, tumens seu tumidum arctum præssum, densum, obstructumque eosdem profectò humores, vel exhalationes, & fuligines, quæ determinato sanitatis tempore vacuari solebant, suppressas, atque cohibitas; vel in aliqua parte adstrictas, pressas, tumentes, siue membra distendendo tumentia, vt ait Aurelianus, reddentes. De his Hippocrates in epidemijs ita habet: Dilatare constringere, alia quædam alia vero non. & Galenus in commento: Dilatare densata oportet: Densare autem, quæ vltra decens ampliata sunt & postea: Arctantur autem & dilatantur vltra naturalem modum interdum vasculorum quorumdam aut membrorum sensibilia oscula: plerumque vero & ratione visilia tum in cute, quam in profundo corpore positæ: atque densata aperire & rarefacere mediocriter calefaciendo, petentia verò cogere adstringendo ac refrigerando. Igitur affectum adstrictum & corporis meatuum, osculorum scilicet ac venarum immodicam quouismodo factam densationem, siue adstrictionem, siue obstructionem vel humorum, vaporumque qui excerni debent cohibitionem, seu suppressionem, esse Methodici statuerunt; ex qua humorum vaporumque vti dictum est, fluxio ad aliquam corporis partem fit, quæ collectiones, phlegmones, febres, dolores, & alia tumentia ab ipsis vocata, concitat; ac nonnunquam exinde vasorum osculorum ora, distenduntur & aperiuntur, vnde affectus contrarius morbo adstricto, fluidus scilicet & laxus dictus, oboritur. Per fluxum vero profluens rarum, laxum, diffusum, fluidum, apertumuè immoderatam rarefectionem, siue diffusionem vasorum meatuum osculorum, siue viarum rarefactionem seu ampliationem seu apertionem quouismodo factam, intelligimus. Cæterum priusquam vlterius ad astricti & laxi cognitionem procedamus, vnum præmittemus, quod videtur scitu necessarium, quod erit perseuerari an in via

Gal in libro de diff morb. cap. 5. In lib. de optim. sect. ad Trasyb. cap. 28.

In 6. epid. sect. 2. tex. 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Methodicorum, meatuum corporis adstrictio & ampliatio laxatioue, tantumodo de cutis meatibus, qui sunt visui incomperti, & insensibiles, vel de omnibus alijs viscerum internorum meatibus, intelligatur. Gal. hoc dixtingit, dicens: sectam, quæ supponit prima elementa impatibilia tantumodo insensiles, & sensui incompertos poros cutis intellexisse, in eorumque solummodo adstrictione diffusioneque sanitatem, & morbum, constituisse, & Dogmaticos amplos ac sensui manifestos meatus omnes. Esto quod aliquis dicat Galenum non Methodicorum sectam, sed eorum Dogmaticorum, qui corpora prima impatibilia posuerunt, quales, fuerunt Democritus, Anaxagoras, Diodorus Cronus, epicurus. Asclepiadesque, qui inter præclaros medicos ab omnibus adnumeratus est, intellexisse isti enim atomos atque in corporibus vacuum dari voluerunt atque ea ratione ex meatuum vitio morbos excitari. Ab his vero non fuisse differentes Methodicos vel etiam ex Galeni Apologia aduersus Iulianum Methodicum colligitur in qua scripsit, positionem morbi adstricti & fluxi ijs conuenire, qui vacuum posuerunt; addo ex nuper demonstratis constare Methodicorum sectam, cuius Themison fuit inuentor, ab Asclepiade cæpisse, scilicet ab ipsius opinione, quæ fuerat, morbos in exiguorum meatuum vitio consistere; verumtamen Methodicos non tantum in exiguorum meatuum sed etiam in magnorum ac manifestorum naturali vitiatoque statu, sanitatem, & morbum posuisse vnico argumento cognoscitur, quippe qui Methodici internas phlegmones, febres, tumores iecoris lienis, ictericiam & alios huiusmodi affectus inter morbos adstrictos reposuerint, quæ res cuique vel etiam leuiter in Aureliani libris versato, erit aperta. Etenim in internis phlegmonibus & tumoribus, laxantibus medicamentis non tantum in extimis partibus, cutis meatus respicientibus, vtuntur, sed qui nimo etiam in internis, quæ poros exhibebant, vt etiam internis meatibus adstrictis auxilio sint. Non enim eos latuit non solum morbos concitari externis meatibus sensui immanifestis patientibus, sed quinetiam internis, vnde phrenitim Aurelianus stricturam, lethargum pressuram vocat. Ex quo dantur morbi adstricti & laxi communes, quippè à totius meatuum cutis vitio obortos, ac particulares à quadam parte habente meatuum statum viti atum, atque hi tum externi, tum interni, externi sunt immodicæ vacuationes cum sensibiles quippè per sudorem, tum halituum seu vaporum, quæ nobis incompertę sunt, immodicæ adstrictiones, quas febres sequuntur, putredines, & quatenus impedito propter meatuum adstrictionem humorum, vaporumque ad extra motu, effluuioque interius commoti ad aliquam partem precipitant, eamque oborta inflammatione vel tumore tumentem atque adstrictam reddunt vel alio affectu eius cauitates seu meatus vitiant, quod Galenus etiam hisce verbis expressisse visus est dicens: Iam vero cauitatum omnium, quæ partibus debentur, tum magnitudo tum multitudo nisi seruetur, necessario earum occasione lædetur actio. Multu vero huiusmodi ægritudines, nonnullæ coalitu quodam, nonnullæ vero lentorum ac crassorum humorum obstructu consistunt, aliæ vero ipsis corporibus nimium exiccatis; aut ab aliquo ex circunstantibus ingruenti ac comprimenti angustioribus effectis adueniunt: ipsorum quoque corporum, quæ tales meatus sortita sunt, substantia est aliquando indurata, uel inflammata, uel syderata, vel suppurata, aut inflata, aut quocunq; modo aliam adiunctam atque aduentitiam adepta magnitudinem, ac deinceps ad interiores cauernas tumorem refundens, causa est vt obstruantur meatus. Quare ex ijs deprehenditur; Methodicos non solum meatuum cutaneorum, sed aliorum omnium, in cute, in carne in uenis, arterijs atque alijs membris organicis existentium uitium, pro adstricto & laxo morbis constituendis intellexisse.

In libro de diff. morborũ cap. 7.

Cap.

In libro de diff. cap. 7.

Quomodo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Quomodo adstrictum & laxum siue fluidum cognoscatur. Caput VIIII.

CÆterum dubium est quomodo adstrictum atque fluidum cognoscatur, quibusue signis ità innotescat, vt sit euidens atque manifestum, vti Methodici voluisse, nisi sunt cũ fluidum seu laxũ, fluxumue adstricto longe notius nõ habeat vt cognoscatur iudicium facile, eo quia si loquamur de excretionibus manifestis, non omnes, licet copiosius profluant, appareantue, fluxus affectus dici possunt, sed solummodo, quæ ita exeuntes corpus maxime lædunt, quæque morbi existunt. Has colliquationes Erasistratum medicum olim inter antiquos ferè Hippocraticæ auctoritatis appellasse, Galenus est auctor, atque illas non molestas neque cohibendas: vel vti est quædam salutaris purgatio per hęmorrhoidas, menses in mulieribus singulis mensibus, ab anno decimo quarto ad quinquagesimum profluentes in puerperisq; menstruæ purgationes, etiamsi per multos dies (quandoque ad quadragesimum vsque diem protrahuntur) copiose fluxerint, ita hamorrhagiæ, vomitus biliosi, sudores, vrinæ copiosæ, aluique deiectiones sponte à natura in recte valentibus excretæ, cum in morbis acutis in die aliquo ex decretorijs critice appareant. Profectò quibus signis eæ euacuationes, quæ Methodicorum laxi morbi dicuntur, nobis innotescent? Hippocrates duobus sanè notis eas cognosci docuit, quippè corporis difficili tollerantia, atque nullo subsequente iuuamento. Etenim fluxus morbus comitem habet malam tollerantiam: Corpora ab hisce fluxibus, licet nullam molestiam sentire videantur, vtpotè neque dolorem, neque febrem, attamen resoluuntur vigiles redduntur, ciborum appetitu non valent, sitiunt, color vitiatur, ac veluti colliquationes contabescunt, pulsusque debiliores, inæqualiores atque inordinatiores obseruantur; ex quo liquido constabit excretiones quidem omnes, cum sanguinis tum excrementorum, quas corpora leuiter ferunt, vel ipsis vel manifeste iuuantur, vel nihil læduntur, neque vires exoluuntur at exindę corpora potius robur accipiunt, atque leuiora euadunt, non esse morbos laxos. Idem in morbo acuto vexatis obseruantur, quippè quod criticæ excretiones, quæ ob id laxi affectus non sunt, eo argumento dignoscuntur, quod ab ægrotis leuiter ac sine molestia ferantur, & quia iuuant, atque nihil lædunt; addamus has euacuationes plerumque concocto morbo apparere & in aliquo dierum indicatoriorum, quasi febris vel dolor adsit, aut omnino tollunt, aut magna ex parte leuant, atque proinde ęgrotati in melius mutantur. Pulsus fiunt vehementiores, æqualioresque, si quis accuratius signa hæc optimarum, ac malarum excretionum, quæ fluxus Methodicorum sunt, perspecta habere cupiat, legat nostros libros de vita & morte ęgrotantia præsagienda euulgatos: in quibus nos longe plure & accuratiora ad istam rem facientia prosecuti fuimus. Itaque fluxus meatuum sensibilium hisce prædictis signis medicis innotescent: Insensibilium verò fluxus; quippè in ijs, quorum corpora ob insensibilem perspirationem immoderatius effluentem resoluuntur, quibus nam notis à nobis dignoscentur? Methodicorum sectatores dicent, hosce etiam fluxus coniecturis quibusdam posse intelligi, scilicet, quod illa orpora, quæ immodice diffusis meatibus dissoluuntur, cutem mollem habeant, atque effæminatam, quæ ita duplici de causa fit primo ab extenuatione partium carnosarum subter cutem positarum, atque etiam, quoniam in ijs madores, seu exiles sudores, cuiusmodi in syncope fit, per cutem exeunt, quibus cutis emollescit; Accedit idem facere fumidos vapores copiosius expirantes, siue effluentes, qui aliquando in his corporibus perinde ac fumi sensibiliter exire conspiciuntur. Hæc prædicta signa Methodicorum, quibus fluxus, qui uerè tales

In li. de opt. sect. ad Trasyb. cap.

In 1. aphor. 2.

In lib. 7.

Gal. in li. de opt. secta ad Trasyb. cap. 29.

In 6. epid. sect. 3. tex. 27. sunt, deprehenduntur, quippè à molli cute desumpta, Hippocrates in epidemijs confirmasse visus est, cum scripserit: Omnis extenuatio laxat cutim, deinde distenditur. Quod signum in ijs non perpetuo erit attendendum, sed illo solummodo tempore, quo fluxus, seu consumptio in carnosas partes subter cutem positas agit, nondum quidem in cutis substantiam consumptione deducta: Tunc temporis cutis illorum corporum erit mollis ac effęminata, quæ postea fluxu perseuerante, tensa ac dura euadit, scilicet exinde etiam cutis substantia consumpta. *In epid. sect. 3. comm. 29.* Quam rem Galen. in Hippoc. commento perbelle ita expressit, dicens: Antequam igitur ad ipsam cutis propriam substantiam exhaustio peruenerit, perinde atque euacuati vtres & sacci, & vesicæ, cutis laxior redditur, inanitione autem perdurante talis efficitur, qualis aridæ vesicæ, atque coria, quæ præduritia extendi non possunt, tales vero & in vtribus, & vesicis cutis affecta, videtur, cum exsiccata admodum fuerit, at vsque dum humida sit, & mollis etiam interno cauo aliquid suscipit, itemque dimittit, suscipiens quidem cum satis expleta fuerit distenditur, cum inanitur autem relaxatur. Quare ex ijs colligimus, quod cutis mollis laxa, atque effęminata in principio exhaustionis erit, pro cognoscendo fluxu eorum corporum, quę insensibili profluuio laborant, satis firma nota: At diu eodem profluuio perseuerante, ipsa cutis non mollis, sed tensa, duraque obseruabitur, quæque primo in ipsa facie animaduertetur, signumque erit ad fluxum insensibilem cognoscendum. *In 1. progr. tex. 7* De quibus Hippoc. in prognosticis ita dixit: Fuerit autem eiusmodi nasus acutus, caui oculi, tempora adstricta, aures frigidæ contractęque & fibræ earum versæ, & item cutis circa frontem dura, intenta, arida & color totius viridis aut niger. At videndum erit, ne hæc cutis contracta dura & arida fiat, aut alimenti inopia, aut ex vigilia, aut cogitatione aut ex quapiam animi passione, vel à dolore, vel ex morbo colliquante, ac discutiente, exitialique, aut denique ex aliqua sensibili vacuatione vel sanguinis vel excrementorum. Quibus omnibus liquidò videtur, fluxum primo cognosci à cute molli effęminataque, at si non mollis, sed dura sit, atque distenta, non perpetuo erit signum fluxus, vt in febribus acutis, exitialibusque phlegmonibus, primis statim diebus tensa duraque & exiccata cutis auctore Hippocrate apparet, at in longis febribus erit signum colliquationis, & fluxus. Quare mollis, & effeminata cutis erit attendenda pro cognoscendo fluxu, cui signo si alia adiunxerimus, certum iudicium haberi poterit, quippè virium languorem ita vt vix loquantur, pulsus humiles prælanguidos, rarosque: & syncopem, vt in ijs qui gaudio repentino immodicoque laxatis meatibus resoluuntur. Addo corpora suapte natura rari atque diffusi habitus, & causas antegressas, quibus laxari meatus possunt, hisceque signis propositis fluxus Methodicorum dignoscentur. At de adstricto loquamur, demonstremusque & ipsum quadatenus notum esse. Etenim sensibilium meatuum adstrictum, affectum consuetarum in corpore euacuationum recordatione siue memoria quisque facile comprehendet, quippè si menstruę purgationes fuerint omnino suppressæ, cohibitæque vel hęmorrhoides, uel consueta hamorrhagia sanguinis, uel intercepta urina, uel aluus itidem adstricta: At quid de latentium meatuum externorum adstricto dicemus? Huiusmodi affectum, aut lassitudinibus; aut febre oborta conijci, quando densatis meatibus externis ne- *In lib. de caus. morborum c. 3.* cessario febres accendi uel etiam Galenus non negauerit. In corporibus uitiosis succis refertis, adstrictis cutis meatibus (quod prohibeatur transpiratio & humorũ euentatio) putredines fiunt, si loquamur de internis uijs adstrictis, dicemus itidem adstrictũ affectũ innotescere à proprijs partium passionibus. Exempli gratia apoplexia, epylepsiaque adstrictum in cerebro denotat paralisis in neruis, cęcitates surditatesque itidem in neruis, & in meatibus propriorum instrumentorum: Ileon in intestino eiusdem nominis icteritia in hepatis regione, affectus

hypochondriacus in hypocōhdrijs, maximeq; in sinistro, at an indextro vel in sinistro adstrictus sit affectus, facile & visu & tactu cognoscetur. Quare ex ijs adstrictum & fluxum non esse ignotos affectus intelligitur. Vnde neque mixtus vocatus affectus erit ignotus, quippè ex adstricto & laxo vtpotè cum in febre hæmorrhagia, vel alia excretio immodica adfuerit, mixtus enim hic erit affectus, cum febris adstrictum hamorrhagia fluxum morbum notet eodemmodo cholera, cardiaglia, syncope, mixti morbi dicuntur, de qua re posterius nos accuratè scribemus. Cæterum priusquam huic negotio finem imponamus, vnum aliud nos scire oportebit, quippè laxum & adstrictum fuisse dictum principium euidens, ac per se notum à Methodicis, quo haud signis opus habebit, quibus demonstretur, ac cognoscatur. Quod tamen absque signis adstrictum & laxum morbum non posse distinctè cognosci, ostendimus cum non omnis euacuatio (vti dictum est) fluxus dicatur, sed tantum illa, qua corus grauiter læditur, & ita non omnis cohibita purgatio vel euacuatio adstrictum faciet, sed quę itidem graui cum noxa fit. Verum credendum est Methodicos, adstrictum & laxum per se notum esse, atque euidens ea ratione, quod nemo negare queat adstrictum & fluxum affectum fieri in corporibus, (quando neque Dogmatici hoc vnquam negarint) ac vel etiam, quod ab ijs duobus affectibus omnis curatio, indicetur, quando adstrictum affectum laxando tolli, & laxum adstringendo neminem alicuius sectæ (quæ per contraria indicationes sumit) latuerit.

Cur adstrictum & laxum vel fluidum Methodici in species non diuiserint. Cap. X.

Diximus Methodicos per adstrictum intellexisse densum, durum, siccum, præssum, arctatum, strictum, clausum, tumens, constipatum: & per fluidum profluens laxum, difusum, ampliatum, auctum, rarum fluxum atque humidum. Hæcque fuisse nomina pertinentia ad adstrictum & laxum, Methodicis familiaria, constat. Iulianus vero (vt auctor est Galenus) Methodicus visus fuit, adstrictum & fluidum triplici differentia dixtinxisse, *ita enim habet: Isti porrò* *In Apolog. cōtra Iulian. cap. 3.*
„ mediocritati cum insidiæ à morbis tenduntur, necessario fit, vt patiantur corpora
„ contracta, ac dura, siccioraue, aut diffusa, molliaque facta, atque humida. Cæterum Methodici neque (vt apud ipsos obseruatum est) in hasce species etiam adstrictum & laxum distingui voluerunt, at contractum, vel arctum durum, atque siccum, ad adstrictum, referri, & diffusum, molle atque humidum, ad laxum. Quod minime ipsorum breui medendi Methodo conueniret, ex quo ne dicam omnes species, at neque illas tres tantum prosequi voluisse, conijcitur: sed omnes confundentes (vti dictum est) ad adstrictum atque ad fluidum reducebant, vt commode ab his tantum curatio in morbis indicaretur, siquidem corpore quouis modo adstricto laxandum esse, iudicarunt, ac proinde vtendum medicamentis laxantibus, quæ temperate calida & humida, tenuisque essentiæ, constituerunt: vel ipsum adstrictum, contractū vel durum, vel siccū, sit, quod medicamentum temperate calidū & humidum (quæ laxantiū natura esse videtur) & aperiat corpus contractum, & emolliat indurat, & humectetū siccatum: contra, corpore quoq; quouis modo diffuso, aut emollito, aut humefacto, adstringendum putarunt, atque ob id adstringentibus vocatis medicamentis esse perpetuo vtendum, quæ frigida, & sicca, crassęque essentiæ, quippè terrenæ esse, voluerunt, vel diffusum sit, vel molle, vel humidum redditum, quod medicamentum scilicet adstringens, frigidum, siccum, & terrenum, meatus claudat, emollitum induret, atque humectum siccet. Hæc medicamenta Græci στυγνοτικα & Latini ob id claudentia dixerunt.

Quæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Quæ Methodicis familiaria fuerunt, ad fluxum in corporibus quouismodo tollendum, quo nomine etiam illa medicamenta comprehenderunt, quæ Dogmatici cutem densantia appellarunt. Veluti ad astrictum tollendum familiaria, (vti dictum est) habuerunt, quæ sunt calida, & humida ac tenuis essentię. Quæque Galenus distinxit, in emollientia, laxantia, atque rarefacientia. Vsum vero anastomoticorum quippè ex Dogmaticis perse aperientium Methodici omnino ad adstrictum tollendum omiserunt, quod hæc fortasse acria sint, mordacia, crassęque essentiæ. Vnde Aurelianus meritò dixit, tumentiam hæc augere. Non esse autem necessariam ad illam Methodum medendi constituendam, eam adstricti & fluxi distinctionem, hoc quidem argumento putarunt, quippè quod cùm institutum sit ad adstrictum, meatus aperire & ad fluxum, eosdem adstringere, sat erit ad fluxum meatus quouismodo adstringere, & ad adstrictum, quouis modo illos aperire. Quod medicamentis calidis & humidis (vti etiam dictum est) præstari posse, voluerunt; cuiusmodi est aqua dulcis calida, hydreleum calidum, oleum dulce tenue, aut decoctum, aut succus expressus, ex malua, ibisco, fænugreco, lino, meliloto, & similibus in aqua percoctis. Hæc emolliunt, rarefaciunt, aperiunt, digerunt, atque humectant, idcirco emollientia, laxantia, rarefacientia. humectantia, fluxum facientia, aperientia humectantiaque nullo inter ipsa posito discrimine, totque hisce nominibus dicta, vnum idemque ex Methodicis sit medicamentum, vna eademque facultas. Exempli gratia decoctum altheæ, seminum lini fænugreci, vel hydreleum calidum, vocant vti diximus medicamentum mollitorium, laxatorium, rarefaciens, aperiens, atque (vt vno verbo dicam) ad adstrictum morbum tollendum faciens. At ne dum hæc Methodici ex facultatum varietate (quando ex Dogmaticis facultas emollitoria differat à laxatoria, à rarefactoria, atque ab aperiente Græcis anastomotica dicta) distincta considerarunt, neque cuiusque prædictarum facultatum differentias, cum emollientium medicamentorum quædam sint humectantia, quippè induratis à siccatione, quæ auxiliantur, quædam calefacientia, scilicet congelatas seu concretas à frigore partes, atque ita induratas soluentia, & quædam euacuantia, tensis quippè ac induratis partibus à repletione quæ sunt auxilio. Quæ alijs multis non minus differentijs itidem distinguuntur, scilicet quod euacuantium medicamentorum, quędam sint digerentia, discutientiaué, humores atque flatus, quibus partes corporis plenæ tenduntur, quædam detergentia, quędam humores purgantia. Vnde etiam ex Galeno emollientium, quædam calida & humida, quædam calida, & sicca esse obseruantur. De laxantibus itidem, quædam immodice humectantia, quædam digerentia, ac humidum exhaurientia substantię musculorum subter cutem positorum. De hac Gal. Quamobrem non simpliciter vna est species laxantium remediorum, vtputa cum alia humectando, alia calfaciendo, alia vero emolliendo, quædam vacuando, nonnulla tumores pręter naturam detrahendo, alia etiam per coniugationem horum quampiam agentia, laxare solent. Ita quoque de rarefacientibus, aperientibus anastomoticis, & de obstruentibus. Vnde Galenus meritò Methodicos reprehendens (scilicet quod hasce facultates in species non dixerint) dixit, appellationes simul cum rebus confundere, quicquid obuium est, citra vllam examinationem confundentes; At ne hos solummodo, sed Dioscoridem quoque Anazarbeum, qui de materia medica sex libros doctissimos scripsit, in ijsdem Galenus damnauit, nonnunquam medicamentum facultatis aperientis dicentem, quod perse laxat, aut emollit, aut humectat, aut phlegmonem soluit. Quod vtique verum est, quippè (licet Methodicus non fuerit (ita sensisse: Nam, vt complures locos omittam, decoctum ex radice iridis oscula venarum vtero aperire scripsit. At quis quæso non fateatur nostrum Dioscoridem recte de simplicium medicamentorum cum facultaitbus

In 5. simpl. cap.

In 14. meth. med cap. 5. 2. ad Glauc c. 5. in 5. simpl. cap. 3. & 7. & 8.

In 5. simpl c. 11.

In 1. lib. de materia med. cap. deinde.

facultа-

facultatibus tum vsibus ad medicinam faciendam, scripsisse? licet aliquando cuipiam medicamento quampiam inesse facultatem dixerit, quæ perse illud non præstet vt ex accidenti. Dixit sanè; vti dictum est iridis decoctum oscula venarum aperire, quod anastomoticorum idest perse aperientium proprium esse videtur, ac non minus calida medicamenta cum febribus multis tum alijs morbis calidis mederi, & frigida frigidis eodem modo cognitum est. Haud enim tenebarur Diosc. in libris de materia medica medicamentorum solummodo facultates per se in morbos agentes referre, at quasuis alias idem præstantes: Neque est, quod nos perpetuo morbis mederi debeamus medicamentis facultate per se contrarijs, sed quouismodo contrarijs, Rhabarbarum enim scamonium, agrimoniũ, apium, chamædrim, medicamenta calida morbis calidis ac biliosis multis auxilio sunt, non tamen facultate per se morbo contraria, cum ex Dogmaticis calidis morbis refrigerantia medicamenta conueniant. sæpe fluxu fluxum, vomitu vomitum, & hæmorrhagiam sanguinis vacuatione medici tollunt; nonnunquam etiam medici frigida aqua large affusa, malis frigidis, & calida calidis medentur. Hinc balnea frigida in hecticis, & calida in febribus putridis olim vsum habuerunt. De vsu aquæ frigidę in morbis frigidis Hippocrates ita scripsit; *In 5. aphor. 21.*
„ Est autem vbi in distentione sine vlceratione, iuuene bene carnoso æstate media
„ frigidæ aquæ multæ perfusio reuocationem caloris facit, calor autem hæc soluit,
„ & postea: Tumores articulorum atque dolores absque vlcere & podagricos quo- *In aphoris. 25.*
„ que atq; conuulsa, horum plurima, frigida aqua large affusa leuat. Quæ oĩa Galenus multis in locis confirmauit. Quare Dioscorides nobis simplicium medicamentorum vires, vsusque medicos prænarraturus, cur solummodo vires per se morbis occurrentes, & non quouismodo ijsdem contrarias complecti debuit? *In 1. simpl. c. 4. in 3. de temp. c. 4. & c. vltimo.* Sanè dixit multa decocta, atque ex ipsis insessiones vel parata fomenta ex medicamentis moderate calidis, & humidis emollientibus, laxantibus, rarefacientibusue oscula venarum, cum in podice tum in vtero, non minusque etiam cutaneos meatus adstrictos aperire, an non aperiunt? certe quidem quod si aperiunt, licet non sin acria mordaciaque m crassæ essentię, quæ Græci anastomotica idest vere aperientia dicunt, quid ad medendum erroris fit? cum optatum assequatur. Non enim Dioscorides veluti Galenus in primis libris simplicium, de simpliciũ sanè medicamentorum facultatibus agens, tenebatur singulas facultates distincte nobis perspectas facere. Vnde constabit Dioscoridem immeritò in ijs fuisse à Galeno damnatum. Quibus profecto persuasionibus Methodicis fuit persuasum, ipsos à vera medendi Methodo non & rare, si ad astrictum corpus, medicamentis moderate calidis & humidis vtantur, cuiusmodi sunt olea dulcia calida, hydreleum aqua calida, & decocta, parata ex althea, malua, fænugreco lino & similibus. Hæc extrinsecus calida adhibita ad cutis meatus aperiendos vtilia esse primo medici omnes sciunt, at quinetiam oscula venarum (quod Dioscoridem tradidisse scimus) laxare atque aperire. Quod si verum est, hæc in quam ipsa aperire, quid tot, tantisque aperientium differentijs est opus? Addo Methodicos recte quidem se ad adstrictum hisce medicamenti, (quippe calidis & humidis, scilicet ex hydreleo calido, dulcibus oleis substantię tenuis, & ex decoctis nuperrime præscriptis) vti oportere hoc ipso argumento iudicarunt, quod etiam ex Dogmaticis medicamẽta emollientia, laxantia & rarefaciẽtia vnius eiusdemq; esse essentię videantur, etenim (Gal. au ctore) emollientia sunt calida & humida, laxantia itidem cutim humectantia, non minus & rarefacientia calida itidem atque humida, tenuisque substantiæ, quibus vna eademque ferme natura siue essentia in his omnibus constituitur; licet illa habeant, quasdam differentias, quibus secundum magis & minus interstingui posse videantur. Veruntamen prædicta Methodicorum emollientia omnia id habent, vt meatus laxent, rarefaciant, *Gal. in 5. simpl. cap.*

aperiant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

aperiant, aperiunt inquam laxando & rarefaciendo. Eadem quoque dicemus de fluido siue laxo corpore adstringendo, scilicet Methodicos vsos fuisse densantibus, stegnoticis constipantibus seu claudentibus dictis, cuiusmodi est aqua frigida, aizoum, portulaca, lenticula palustris, poligonum myrtus, acacia, hypocistis, rubus & alia similia. Neque ad indicandam, curationem meatus apertos adstringentia, distinxerunt Dogmaticorum modo in indurantia, tendentia, atque in densantia, & meritò cum vel hæc etiam purum inrerse natura differant, at potius quia quædam remisius, & quædam efficacius agant. Vnde hæc ad oscula venarum claudenda exercent, atque illa quod debilius adstringant, ad meatus cutaneos adstringendos. Accedit etiam quod (Galeno auctore) indurantia medicamenta sunt frigida & humida vel modice sicca, cuiusmodi est semperuiuum, portulaca, lenticula palustris, solanum, quorum essentiam Dogmatici fecerunt, mixtam ex aquea atque terrea substantia, & medicamenta tendentia cum & siccantia, & refrigerantia itidem sint, atque non minus etiam densantia refrigerent & siccent. Galenus ait, acerbam qualitatem cutem densare, atque densitatem à frigore agi, quod nimirum frigus denset: In libris vero simplicium expressit, densantia medicamenta esse semperuiuum portulacam lenticulam palustrem, quæ paulo ante dixerat quoque cutem indurare, indurantiaque esse medicamenta. Ita si ex Galeno medicamenta prædicta indurantia itidem densantia sint, à quibus complura quoque tendentium non videntur diuersa, vtpote, quæ congelando & siccando cutem tensam reddant, quæ necessario frigida & sicca itidem esse debent. Quare hæc omnia medicamenta scilicet indurantia, densantia, atque tendentia, & idem præstare poterunt, quippè cutis meatus densare, vel id fiat induratione cutis, vel tensione. Meritò itaque Methodici ea in species distinguere noluerunt, atque non minus hæc à stegnoticis, stipantibus siue claudentibus vocatis medicamentis, quod hæc omnia adstrictum faciant. At densantia (vti dictum est) minus efficaciter quàm stegnotica agunt idcirco hæc ad ampliores meatus adstringendos usum habuerunt, scilicet venarum arteriarumque osculorum ad nares, ad intestina, ad vterum, atque ad podicem desinentium, & illa ad exiles cutis meatus, qui laxati facilius adstringuntur. Itaque propter prædictas causas Methodici adstrictum & laxum in species diuidere noluerunt.

In lib. 5. simpl. cap. 9. 10. 11. 14

In lib. 3. de crisib. cap. 13.
In 5. aphoris. 62.
In 7. Meth. med. cap. 8.
In libro 5. simpl. cap. 14.
cap.

An ab adstricto atque laxo fluidoue curatio indicetur. Caput XI.

VNum olim dogma apud Methodicos fuit maximi momenti, scilicet an adstrictus & laxus affectus vere curationem indicarent, porrò certum est, eas duas communitates siue duos morbos idcirco à Methodicis fuisse inuentos, vt ab ipsis qualis nam vtilis profutura curatio sit, indicaretur, vnde ab adstricto atque laxo curationem indicari præcipuum dogma istius sectæ constitutum est, ita vt meritò ab adstricto laxandum, & à laxo adstringendum omnino præindicaretur: De quo Dogmate auctor libri de optima secta ad Trasybulum ita habet: At vero indicatione eius, quod conferat, laxitatem in adstrictis esse; in fluentibus vero compressionem: Nam si genu verbi gratia inflammatione laboret relaxare (aiunt) oportere, si fluat aluus cohibere. Quod vero adstrictum & laxum vere indicent curationem, facile, si præsidia, quibus morbi cum adstricti tum laxi tolluntur, perspecta habuerimus, intelligemus. Exempli gratia ex adstrictis affectibus sunt febres, phlegmones, tumoresque; atqui quis medicorum est quem lateat febres balneis calidis ex dulci aqua, inunctionibus fomentis atque alijs laxantibus præsidijs tolli? Non minus quam internę phlegmones Hippocrates

in

in 7. aphoris. 42. dixit: febres multas multa aqua calida capiti superfusa solui, quis quæso ignorat, in pleuritide, et peripneumonia exterius balnea calida, fotus laxantes inunctionesque vel etiam à Dogmaticis adhiberi, & intus decoctu, vel aquæ ex laxantibus medicamentis paratæ, scilicet, chamomelo, malua, althea fęnugreco, lino & similibus? quis itidem ignorat in pleuriticis vtilissime propinari oleum aliquod dulce calidum laxatiuum; ex seminibus lini expressum pro secreto ad desperatos quosdam pleuriticos dari solet. Quid de tumoribus duris an non & ipsis emollientibus sanari, Galenus de medicamentis ad lienis tumorem emolliendum scribens expressum reliquit? Vere ita adstrictum laxandum indicare intelligitur, & laxum adstringendum indicare ex humoribus vel sanguine ex parte aliqua corporis immoderatius profluente apertius dignoscetur, quis quęso etiam ignorat, sanguine immoderatius vel è naribus, vel ex ore, vel ex ventre, vel ex vtero, vel denique hæmorrhoidibus profluente, omnes medicos ad adstringentia confugere, vt oscula venarum arteriarumque claudant, in diarrhæis, lienteriis, disenterijsque an non curatio medicamentis adstringentibus fit? Certe quidem, quod si ita est, reprehendere Methodicos audebit, qui hasce duas communitates pro curatione indicanda constituerint, quippè adstrictum atque laxum. Hi affectus quandoque in toto corpore & quandoque in parte corporis fiunt, Totius adstrictum affectus est, vbi totum corpus adstrictum patiatur, quo affectu sæpius animalia suffocata pereunt; partis vero adstrictum exempli causa est, vt si phlegmone pars quæpiam laboret. Ita laxum totius est, vbi in toto corpore rarefactis meatibus vires exalant. Quod ex nimio gaudio aliquando fit. Partis demum laxum dicitur, vbi per partem aliquam immodice diffusam humores immoderatius fluunt, cuiusmodi est sanguinis profluuium è naribus vel ex ore, aut ex ventre, aut ex vtero, aut hemorrhoidibus, aut ex vesica, vel vomitus, vel denique alui fluxus. Vterque vero affectus tum partis tum totius ex Methodicis curationem indicare potest. Neque immeritò, quando totius corporis meatuum diffusio siue fluxus adstringendum necessario indicet, & adstrictum laxandum, ita & partis, nam vti dictum est, exempli gratia genu inflammatione vexato, vt humor in ea parte adstrictus digeratur, laxandum essi meritò voluerunt. Contra fluxum præternaturalem vel vteri, vel ventris, vel hæmorrhoidarum, vel alterius quidem partis indicare cohibentia medicamenta, adstringentiaque. Neque est, quod Methodicis obijciatur, veram tantummodo illam dici indicationem, quę medicamenta quibus affectus tollitur, detegit, vnde adstrictum & laxum vere curationem non indicare, intelligi, sed solummodo affectuũ sublationem, scilicet adstrictum laxandum, & laxum adstrigendum, quod nihil profecto erit, quam vtrumque sui ablationem indicare, quod cum omnibus vel etiam plebeis notum sit, quippe morbum sui ablationem indicare, nihil artificij videtur hæc Methodus habere, veluti etiam in chyrurgia cum dicunt, calculum, qui in vesica est propterea quod toto genere sit præternaturam ablationem sui indicare, idem & verrucas, myrmecias, antheromata, steathomata, melicerides, & intestinum, quod iam in scrotum decidit, & luxata omnia, quod loco ipsa præternaturam se habeant, reduci in artus debere, aluum fluentem sistendum, vlcus ad cicatricem ducendum. Quę indicationes nihil artificij habent, ignarisque etiam medicinæ hominibus notę sunt. At medici eruditi, ea scire debent, per quæ languores pelluntur, & vitiata sanitas restituitur, proinde illis indicationibus opus esse, quę particulatim remedia indicant, quibus morbi tolluntur, ex quibus adstrictum & laxum vere curationem haud indicare deprehenditur. At quid istuc est, quod Methodicis obijcitur? An non Dogmatici etiam ab affectibus curationem eodem modo (licet pręcipua indicatio causarum sit) desumunt? An non dicunt febrem sui ablationem indicare, quę cum sit intemperies calida &

In lib. 5. simpl. c.

Gal. in libro de opt. sect. ad Trasyb. cap. 24.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ſicca ideo refrigerantibus humectantibusque tolli, non ſecus quam Methodici dicant, adſtrictum laxantibus medicamentis tollendum, atque laxum adſtringentibus. Haſque idcirco indicationes omnibus vel etiam plebeis eſſe notas nihilque artificij habere, non ſecus quam omnes (ait Galenus) ab ipſa rei natura ducti, ſciunt refrigeratos calfaciendos, calfactos refrigerandos, ſiccatos humectandos atque humectatos ſiccandos eſſe, non minus atque omnes ſcire vlcus cauum carne impleri, ſordidum purgari debere, æquabile cicatrice induci, non tamen norunt, quid carne impleat, quid detergat, quid cicatrice claudat, ſic ſanè etiam ſi muſculum habeant durum aut tenſum, laxumue, quod duro quidem emollientibus ſit opus, tenſo autem laxantibus laxo verò contendentibus, id ſatis perſpiciunt, ſed quæ nam medicamenta laxent, tendant, emolliant, prorſus plebei ignorant. Ita & omnes ſciunt corpus adſtrictum eſſe laxandum, laxum adſtringendum, ignorant, tamen medicamenta quæ adſtringunt, atque quæ laxant, Medicis Methodicis cognita, qui ſciunt quibus medicamentis adſtrictum tollitur, atque laxum, & in hoc à plebeis differunt. Quare non inconuenit Methodicos dixiſſe adſtrictum atque laxum tanquam affectus vtique curationem indicare. Neque eſt etiam quod dicatur: auxilia non affectis ſed facientibus opponi, veluti euacuatio multitudini contraria dicitur, morbo vero nullo, quoniam euacuatio quidem per ſe multitudini eſt contraria, ex euidenti vero etiam cuipiam morbo, veluti phlegmoni, quatenus tollit humorem, quo fouetur, & ſi rurſum obijciant aliqui, affectus haud poſſe indicare curationem, ſed cauſas, eo quia varij affectus vnicam cauſam habentes, non varia indicent auxilia, at vnum ſolummodo ex illorum cauſa indicari: Etenim icteritia atque cholera, quorum affectuum alter adſtrictio eſt, ſcilicet icteritia, alterque fluxus, quippe choleram non duo indicant auxilia, at vnum ſolummodo ab vnica ipſorum cauſa, quæ eſt bilis abundantia, ſcilicet euacuatio, Quod tamen nobis non videtur perſuaſum, cum cholera affectus laxus, euacuatione non tollatur. Neque etiam ſi dixerint, vnicum affectum à diuerſa cauſa profectum, vnum auxilium indicare, at eius cauſa varia, diuerſa auxilia, vti ſuppreſſio vrinæ, quæ à calculo fit incidentia medicamenta expoſtulat, & quæ fit à phlegmone laxantia, & cuti adſtrictæ ab igne (vt in vſta ab igne cute fit) cataphlaſmata cruſtas ſeparantia conueniunt, & adſtrictæ à frigiditate, calfacientia: Quibus dicetur, non idcirco hæc argumenta demonſtrare, ab affectibus curationem non indicari, quando ſuppreſſa vrina cum à calculo, tum à phlegmone tenſę viſicæ laxantia medicamenta maxime conueniant: Ad calculos renum Galenus præcipit vias eſſe dilatandas, renes laxandos, morſuſque mitigandos, ad quem affectum particulatim laudauit, oleum anethinum calidum, adipem gallinaceum recentem, phaſiani, butyrum, fænugrecum, altheæ ſemina radiceſque quæ ſingula laxantium genere comprehenduntur. Quibus medici omnes etiam vtuntur familiarius ad ſuppreſſam vrinam, cum exterius admotis ex iiſdem paratis balneis, fomentis, cataphlaſmatis, inunctionibuſque vbi vero cathetero vrina educitur, id fit efficaciori præſidio, ex ijs, quę Methodici fortaſſe laxantium quoque genere comprehenditur, at hoc ad chyrurgiam ſpectat, quę non reduxit ſuos affectus ad adſtrictum atque laxum. Ad cutem vero cum ab ignis actione tum à frigore denſata laxantia conuenire, quis dubitabit, cum ad igniuſtos nihil vtilius, quam oleo dulci tepido ne dum partes vſtas illinire, at ſi fieri poteſt, per horas in oleo obrutas detinere, quo auxilio qui vti poſſunt, alijs ad inuſtas partes ſanandas non egent. Mel butyrum & alia medicamenta calida vſtis auxilio eſſe, omnibus practicis notum eſt. Ex quibus apparet, ab adſtricto atque a laxo affectibus curationem indicari, quod ſi Methodicis adhuc obijcitur, ad cutem cum ab igne tum à frigore denſatam laxandam nos errare ſi auxilia permutauerimus, quandoquidem non pauci, aliqua

In ſimpl. cap. 2.

In libro de ren. affect. dign. & curat. cap. 4.

parte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

parte corporis vsti, non oleo, sed alio præsidio vtuntur ad ipsam partem sanandam quam sanè ignis flamma proprius vstę parti admota, ignem tollit quippè quoad ignem in parte vsta susceptum, flamma meatus laxando, ipsumque ad se trahendo digerat, eodemmodo vsti parti medentur. Accedit demum, vt ab affectibus curationem non indicari, dignoscamus, in varijs itidem affectibus ab vnica causa proficiscētibus, ipsos quidem affectus non indicare, pro exemplo accepe-runt, plenitudinem alias phlegmonem facientem, & alias hæmorrhagiam: hæc fluxus dicitur atque phlegmone adstrictum, qui affectus, euacuatione (non affectibus sed causæ quippè plenitudini contraria) auferuntur. At hæmorrhagiam à plenitudine profectam non esse affectum laxum dicimus: nisi ita proflua corpus grauiter lædat ideoque non esse cohibendam. Etenim si absque plenitudine immoderatius sanguis profluxerit, exindeque corpus male se habuerit, laxus vtique affectus diceretur, indicans cohibendum. Addimus laxantia medicamenta neque omni adstricto affectui satisfacere, si adstrictum præsertim foueatur humore crasso ac lento parti carnose pertinaciter inhærescente, quod ipse humor vel etiam maxime diffusis laxatisque meatibus non facile effluat, ad quod dicimus, humoris crassitiem, atque lentorem balneo aquę dulcis, vel hydraleo, vel maluæ altheæque decocto diminui, vnde à meatibus effluet humorum etenim substantiam crassam atque viscidam humiditate accedente corrigi, neminem medicorum latet quemadmodum siccitate humores crassescunt, & viscidiores redduntur. Quare humor meatibus adhærescens, lotionibus laxantibus effluet, vnde Mulieres quibus capitis cutanei meatus sæpius ab immunditie infarciuntur, atque ea causa dolorem capitis vel aliquod aliud symptoma pati solent, lixiuijs laxantibus vtentes meatus capitis ab infarctu liberant. Quod vero multæ visciditatis humor pertinaciterque adhærescens non sine multo labore vel etiam laxatis meatibus (vti dixit Galenus) educatur, dubium non est, quando hic humor aliquando neque valide incidentibus, atque detergentibus medicamentis facile cedat. Intus vero meatus infarcitos, vti in icteritia & in obstructis fit, medicamenti incidentibus, detergentibusque (laxantium quoq; genere à Methodicis comprehēsis, vt posterius demonstrabimus) reserant, vnde in icteritia succum absintij, intubi agrestis, item decoctum asparagorum, dauci, fæniculi & similium, quæ sunt incidentia, detergentiaq; adhibere Methodici soliti fuerunt. Si vero humores sint tenues non crassi, neque viscidi, necessario apertis laxatisue meatibus effluent: Quo meatuum cutis raritatem Galenus inter causas sudorum recensuit, desudationemque quam Gręci ἐφιδρωσιν uocant, in acutis, exitialibusque morbis, uel ex eo quod sit laxatis à prælanguente uirtute meatibus, dici perniciosum statuit. Quare adstrictum & laxum curationem indicare merito Methodici uoluerunt Galenus itidem curationem ab affectibus indicari sæpius annuisse uisus est. Etenim huiusmodi affectus cum causæ quoque sint, maxime indicare. Quis ignorat humorem quouismodo in aliqua parte corporis adstrictum laxationem indicare, quod & ut Dogmatici faciant, mittunt sanguinem, purgant humores, & postea admotis partæ affectæ medicamentis digerentibus laxantium genere comprehensis humorem digerunt, atque resoluunt, longe clarius patet, uel sanguinem, uel humores immoderatius profluentes, cum corporis damno adstringentia cohibentiaue remedia indicare, quod ut fiat, medici medicamenta adstringentia partibus siue meatibus diffusis admouent. Itaque merito adstrictum laxandum, & laxum adstringendum in curatione indicabit, atque mixtum ex adstricto & laxo, utrumque faciendum, si in diuersis partibus fiant, uel ut aiunt, si in eadem parte cum adstrictum tum laxum sit, urgentiori erit incumbendum, altero non neglecto.

Gal. in apolog. contra Iulia c.7

C. Aurel in cap. de icteritia.

In 9. Meth. med. cap. 14.
10. Meth. med. cap. 17.
11. Meth. cap. 7.
12. Meth. med. cap. 7.
In 2. de comp. med. secundum gratia. cap. 6.

D 2 Quomodo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Quomodo Methodici voluerint, tempora quoque morborum curationem indicare. Cap. XII.

Methodici non tantum illos duos generales affectus, de quibus hactenus, disseruimus, sed tempora quoque ipsorum curationem quadatenus indicare voluerunt. Hi cum triplicis differentiæ, prædictas communitates fecerint, quatenus vel passiuas vocauerunt, vt adstrictum atque fluens, vel curatiuas, vt resoluere & retinere, vel denique temporales, quæ sunt quatuor tempora quippè principium, augmentum, statum seu vigorem atque declinationem. Verum vbi demonstratum est ex Methodicorum sententia eos affectus curationem indicare, scilicet adstrictum laxandum, laxum adstringendum (quod nihil aliud est, quam adstrictum resoluere, atque laxum retinere) atque affectum mixtum vtrumque indicare, at illud ex his, quod erit magis vrgens. Quare nunc meritò cognoscendum erit, an non etiam eæ communitates temporales curationem indicent. Methodicis visum fuit, ipsas indicare cum auxilia, tum victus rationem, & particulatim cibum eiusque qualitatem non minus. Qua ratione eadem esse tempora auxiliorum atque morbi voluerunt, quod sanè dogma seu principium si recte intelligatur non abhorrens à medendi Methodo videtur. Siquidem morborum tempora sint quædam differentiæ, vel varij differentesque status, qui in toto quidem morborum scilicet tempore, à principio ad finem vsque, obseruantur. Quæ tempora ex quadam morbi causæ motione intelliguntur, scilicet motionis causæ initium, incrementum, vigor, atque declinatio. Cæterum hæc quidem morborum tempora à naturę siue coctionis temporibus distinguuntur, atque ita aliquando, vt quandoque principium naturæ seu coctionis dictum, prima duo tempora morbi & quandoque tria, & quandoque quatuor comprehendat scilicet principium morbi, augmentum, statum & nōnunquam etiam (vti dictum est) declinationem, siquidem quandoque contingit, vt morbus ad augmentum, ad statum (& vti dictum est) nonnunquam ad declinationem perueniat, priusquam finitum sit naturæ seu coctionis principium, scilicet antequam in morbo aliquod signum coctionis illuxerit (totum enim hoc tempus morbi, in quo excrementa omnino cruda apparent, nullumque coctionis signum conspicitur, medici principium naturæ seu coctionis esse volunt) Quibus præmissis dicimus, Methodicos ęstimauisse auxiliorum tempora esse non naturæ, quæ in humorum coctione & cruditate consistit, vt morbis, scilicet initium, augmentum, statum atque decrementum. Itaque Methodicis ideo persuasum fuit dari hasce temporales vocatas communitates, à quibus curatio indicetur, licet non sit ab ipsis propria indicatio, cum docuerint ipsam à morbi essentia depromi: Veruntamen indicare varia auxilia, quatenus denotant varios morbi status, in quibus omnibus non eadem auxilia, at varia exerceri oportet. Quod in externis phlegmonis maxime fit conspicuum. An non (auctore Galeno) omnes etiam medici dogmatici in varis phlegmonum temporibus varia medicamenta adhibent? in principio ipsarum, sanguinis euacuationem, uentrisque per medicamenta purgatoria laxantiauè instituunt, quæ in statu profectò non vsu ueniunt; pręterea deriuatorijs, reuulsorisque medicamentis tunc temporis incumbunt, à quibus abstinent in alijs temporibus: quid de topicis medicamentis? in principio quidem repellentibus, in augmento mixtis ex repellentibus atque ex laxantibus seu digerentibus, & in statu (quo tempore totus humor ad partem inflammatam fluxit) digerentibus, vel maturantibus, & adhuc magis in declinatione resoluentibus. Quid an non hæc varia tempora varia auxilia indicare, intelligimus? quo mirum est, quamobrem Galenus contra Thessalum negauerit, à tempore morbi curationem indicari, & in hoc

Gal. in li. de opt. sect. ad Trasyb. cap. 37.

In 2. ad Glauc. in 13 Meth c 2. in 3. art. med. cap. 2.

In lib. 4. Meth. med. cap. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

hoc ipsum reprehenderit, qui ob id vlcus antiquum ad facilitandam curationem,
innouandum esse, censuit; quippè labia dura, maliq́ue coloris & callosa exciden-
do, atque sanguinem educendo, cum tamen vel etiam Hippocrates idem affir- *In li. de vlcerib.*
» masse visus (auctore eodem Galeno) fuerit, cum scripserit: & ab inueteratis
» vlceribus confert id agere, vt sanguis crebrò effluat, quantum videtur oppor-
» tunum esse. Non ne etiam Galenus apertissime dixit, principium morbi ad præ- *In lib. de totius morb. temp. c. 2. cap. 4.*
sidia ferenda mirum in modum conducere? Quam rem etiam clarius expressit
» hisce verbis, dicens: Simili modo in oculorum vitijs, pleuritide & omni inflam-
» matione, & in alijs morbis singulis generalia tempora sensu extimata diuerso-
» rum auxiliorum vsum significant. Vnde meritò Galenus, vt hoc dogma confir- *In libro de tot. morb. temp. c. 2.*
maret, Hippocratis auctoritate vtebatur, in aphorismis scribentis: Incipienti- *In 2. aphoris. 9.*
» bus morbis, si quid mouendum videtur, moue: consistentibus vero præstat con- *In 1. aphoris. 27.*
» quiescere, quinetiam de purgantibus ait: concocta purgare conuenit & mouere-
» non cruda neque in principio, nisi stimulauerint. Adhæc: in morbis acutis raro
» & in principijs vtendum purgationibus. Quæ Dogmnatici medici ad vnguem
medendo obseruant; quippè si quid videatur mouendum, in principio esse facien-
dum, & in statu à medicamentis quiescendum; quod tunc temporis medici con-
sultius à medicamentis cum purgantibus tum euacuationibus abstineant, scilicet
quoniam circa initia & fines morborum omnia imbecilliora sunt, ægrotantiumq́;
natura haud multum morbis conflictatur, vnde ægroti vim medicamentorum
facile ferunt, & circa vigores omnia fiunt fortiora; atque tunc ęgroti, plurimum
à vi morborum conflictati difficilius medicamenta ferre possunt. Hoc inquam
tempore non conuenire medicamenta conuenit, ne natura in pugna contra mor-
bum (vt Galenus quoque expressit) atque ad concoctionem humorum maxime
occupata, distrahatur: atque etiam, quia in statu vires fortes non sunt, plurimum
quidem in pugna morbi resolutæ, in principio vero ęgroti viribus non carent, vt
& euacuationes sanguinis fiant, & humorum purgationes, siue noxa perferre va-
leant. Cæterum vbi in statu, Galenus à medicamentis (ne a concoctione natura
ægrotantium distrahatur) abstinendum esse dixit statum naturæ concoctionisue
intellexit. Quod & in statu morbi est intelligendum, cum ægroti itidem à ve-
hementia siue à pugna morbi tunc maxime agitentur, debilitenturq́; ita, vt com-
mode medicamenta perferre amplius nequeant. Quod dogma cuiusuis sectæ
medici insecuti sunt, ita, vt in morborum, naturæq́; statibus à ab euacuantibus,
atque purgantibus præsidijs omnino abstineant. Quæ in principio facili admit-
tunt. Complures vero sunt, qui in acutis morbis transacta die quarta mittere
sanguinem non audent, neque minus aliquod expurgatorijs exhibere. Ex ijs
mirum non videtur, si Methodici tempora morborum quadatenus indicare vo-
luerint; nimirum (quod & ipsi sentierunt) in principio & in augmento euacua-
tiones opportunas esse moliendas, & in statu ab ipsis fore abstinendum, ijsque so-
lummodo vtendum, quæ nihil ægrotos debilitare atque exagitare valent. In mul-
tis morbis, hoc dogma vsui medicinæ quadrare videtur, at omnium maxime in
phlegmonibus, externis tumoribus inflammationibusq́; quoniam in principijs
repellentium adstringentiumq́ue vsus (exceptis locis quæ vi scribimus proxima
sunt, quando affectu existente post aures, aut sub axillis, aut in inguine omnino
à repellentibus sit abstinendum) conuenit. In augmentis vero mixtorum ex re-
pellentibus & laxantibus vsus conducet, sed vrgentiori tamen esse incumben-
dum, & in statu nudis laxantibus, digerentibusuè. Quare non ab re à Methodi-
cis fuit pronunciatum, tempora morborum curationem quadantenus indicare.
Eodem itidem modo voluerunt hæc eadem morborum tempora non parum ad
indicandam victus rationem facere, qui perpetuo in principio subtractionem in
morbo adstricto facieabant, ob idque à multis Methodicorum diatritum fuit in-
stitutum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ſtitutum, quod fuit ieiunium ſiue à cibi abſtinentia per tres integros dies, quod quandoque ab ipſis & bis, & ter inſtituebatur, vbi ſanè corpus multis humoribus abundaret, ita vt, ſi morbus adſtrictus (quod maxime in chronicis obſeruabant) inſtituto diatrito non diminuebatur, iterum per alios tres dies iubebant aliqui Methodicorum ægrotos à cibo abſtinere, & aliquando tertia vice idem repetebant. Quam dietam ita exquiſitam Ægyptij Methodici hac ætate etiam in acutis morbis adunguem ſeruare videntur, cum in febribus continuis, & internis phlegmonibus, ægrotis præter ſyrupos aquæ dilutos nullum cibum vſque poſt ſeptimam diem concedant, aliquibus exceptis, qui exhibebant iuſculum ex aqua triticea furfures fuerint lotæ, cum aqua roſacea & ſaccharo candido, vel huius loco lac concedebant à ſeminibus melonum, aliarumque herbarum facultate frigidarum cum aqua expreſſum, vel alium ex ijs familiaribus cibis, qui vel nihil vel parum nutriunt quos omnes ſi quis accurate ſcire deſiderat, legat noſtros libros de medicina Aegyptiorum ſecunda editione euulgandos. At ad Methodicos redeo, qui in morbis acutis tenuiſſima dieta vtuntur, quam augent etiam in morbi ſtatu, quod tunc temporis morbus adſtrictus membra valde tumentia reddat, ideo dietam exquiſitam meritò inſtituunt, quod cibus tumentia augeat, atque hoc ordine morbo declinante (quod minor adſtrictio expugnanda ſuperſit) melius nutriunt. In quo inſtituto ab Hippocrate non diſceſſiſſe viſi ſunt, cum ipſe quoque idem hiſce verbis nobis præſcripſerit: Vbi igitur morbus peracutus eſt, ſtatim & extremos habet labores, & extreme tenuiſſimo victu eſt vtendum, vbi vero non, ſed pleniorem victum contingit adhibere, tantum cibi indulgendum eſt, quantum morbus extremis eſt mollior: pauloposſt: Quando morbus in ſuo vigore conſtiterit, tunc victu tenuiſſimo vtendum eſt.

In 1. aph. 7. & 8.

In quibus Methodici cum aliis medicinæ ſectis conuenerint. Caput XIII.

NOn erit inutile, priuſquam vlterius in ſecta Methodica illuſtranda procedamus, vt perſpecta habeamus dogmata, Quibus Methodici cum alijs medicorum ſectis conuenerunt, & quod primum eſt, in quo (Galeno auctore) conuenerant, fuit, euidentia præcepta vtilia eſſe, analogiſmum, obſeruationem, hiſtoriam, tranſitum ad ſimilia, modū applicandorū remediorū, & ex alijs alia deprehendi, atq; ijſdem præſentibus eadem eſſe facienda, adiectione ac ſubtractione ſanitatem conſeruari, morbos depelli, & ad morbos tollendos nocentium vſum eſſe fugiendum, & quod ad materiæ medicamentorum notitiam attinet experientiam valere atque vtilem eſſe, & quæ nutriunt, & non nutriunt, purgantia, mortiferaque omnia medicamenta experientia comperta fuiſſe. In quibus ſanè placitis ab omni ſectà admiſſis, illud animaduerti debet, non æque medicos Rationales, empiricos atque Methodicos ſe habuiſſe, at diuerſimode ab hiſce ſectis fuiſſe accepta, atque in ijs primo, ſcilicet, quod euidentia vtilia ſint, analogiſmus, obſeruatio, hiſtoria, & tranſitus ad ſimilia, hæc enim diuerſo modo ad vſum medicinæ receperunt. Dogmatici ſeu rationales, empirici atque Methodici; non minus & in eo præcepto, quod ijſdem præſentibus malis eadem remedia conueniant. Quando Dogmatici ijſdem etiam exiſtentibus malis, in varijs tamen corporis partibus factis, non eadem remedia adhibeant. In alijs vero ſinctionibus æque omnes conueniſſe viſi ſunt, in eoque maxime dogmate, quod adiectionibus, & ſubtractionibus ſanitatem ſeruari, ac morbos fugari præcipitur, quando iſtud æque omnes medici receperint. Vnde apud omnes receptum eſt, medicinam eſſe adiectionem & detractionem, adiectionem quidem deficientium, & ſub-

In li. de opt. sect. ad Traſyb. c. 7.

Gal. in libro 11. meth. med. c. 12.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

& subtractionem redundantium, Quo morbi in humorum exuperantia, siue plenitudine, atque defectu seu inopia consistunt. Quod placitum facile Methodici acceperunt, quum per adstrictum, tumens plenum, & plenitudinem intelligant, & per fluidum, laxum, deficiens, atque defectum: siquidē, & vti Dogmatici dixerunt, cohibitis vacuationibus (quem affectum adstrictum vocant) humorum plenitudo fiat, atque iisdem immoderatius humoribus effluentibus, defectus, euacuatio, atque inanitio succedat. Quibus eorum sententia constabit, copiam seu plenitudinem tollere euacuationem, & defectum appositionem. Ad medicamentorum vero notitiæ experientiam esse vtilem, neque Methodici, neque Dogmatici vnquam negarunt. Cum ij omnes receperint medicamentorum facultates ab antiquioribus medicis inuentas, atque cognitas: Dogmatici itidem complures medicamentorum facultates, omniumque maxime, quę à tota substantia proficiscuntur (quas occultas Medici appellant) experientia tantummodo cognitas esse atque cognosci posse, itidem compertum habuerunt. Galenus Methodo ab experientia deprompta, docuit quomodo possimus facultates simplicium medicamentorum qualitatiuas vocatas, cognoscere. Atque illas (vti dictum est) quæ ex tota medicamentorum substantia prodeunt, nobis sola experientia, minimeque ratione innotescere multis in locis affirmauit. Vnde mirum non est, si ne dum ipsi medici, at quinnimo etiam Dogmatici intellexerint, ac cognouerint, ex medicamentis, quæ nutriunt, quæ non nutriunt, purgantia, atque mortifera siue venenosa innotuisse sola experientia, quod hæc omnia facultate ex tota (vt aiunt) ipsorum substantia (quam vim occultam medici vocant) sympathia aut antipathia aduersus nos agant; atque hæc sunt, quæ circa communitates primas Methodicorum à nobis fuerant scribenda, nunc eas quoq; consideremus, quæ itidem in medicina cum chyrurgica, tum prophylatica abijsdem fuere obseruatæ.

Galen. 2. Meth. med c. 6.

Gal in 10. simpl. c. de cācris fluiatilibus 6. simpl. cap. d. Aliss.

In 1. de comp. med. secundum gratia. c. 18.

De communitatibus, quas Methodici in mediciua chyrurgica obseruarunt atque in prophylatica. Cap. XIIII.

CVm vniuersa Methodica medendi secta in tres partes fuerint diuisa, quippè primum in eam, quæ olim medicamentis operabatur, & in illam, quę manu (quam chyrurgicem medici nominant) exercebatur, atque demum in prophylacticem dictam, idest pręseruatoriam. De prima satis superque scripserimus, restat modo, vt de his quoque duabus agamus; scilicet de chyrurgica & prophylactica, & vt à chyrurgica exordiamur, dicimus Methodicis à rei natura primum hanc communitatem satis fuisse, quippè alienum, sui ablationem indicare, vnde quodcumque, quod alienum sit, indicare sui ablationem constat, vt exempli gratia vlcus æquale cicatrice claudendum, cauum carne replendum & sic de alijs. Duplex vero ij alienum constituerunt, quod inquam indicat sui ablationem, vnum extrinsecum dictum, atque alterum intrinsecum vocatum. Alienum vero extrinsecum esse dicunt, quod extrinsecus corporibus infligitur, vt est spiculum, telum, & reliqua similia, quæ omnia perfectam sui ablationem indicant. Alienum vero in corpore intrinsecū vocatū triplex quoq; Methodici fecerunt, scilicet, alienum loco, alienum magnitudine, atque alienum defectu. Quod loco alienum dicitur, primam indicationem habet, quia indicat sui restitutionem, scilicet, in naturalem locum, vti fractio, & laxatio, & intestinum, quod in scrotum descendidit, quæ restitutionem, siue (vt ait Gal.) reponenda se hac in suo loco docent. Alienum vero magnitudine uocant, ut abscessus omnes sunt, scroti tumores, acrochordones, idest pensiles uerrucæ, phymata, condylomata, quorum quædam indicant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

indicant solum diuisionem, vt abscessus, quædam omnimodam superfluorum præcisionem, vt verrucæ, phymata, & condylomata. Demum alienum defectu vocarunt, quando partes, vel affectus ex defectu repletionem desiderant, vti sunt primum mutila & curtata omnia, ac vel etiam fistulæ, vlcera profunda hypophora Græcis dicta, sinus, vlceraque alia. Hęc enim ex defectu repletionem indicant. Quas communitates ex natura rei curationem indicare, voluerunt. Neque est quod aliquis dicat, propterea has nihil artificij habere atque ob id plebeis itidem notas esse, scilicet quia membrum laxatum & ij sentiunt in artus reduci, verrucā tollendam, atque vlcus cicatrice claudendum. Dogmatici quoque morbos indicare sui ablationem dicunt, æque ac Methodici dixerunt, omne alienum sui ablationem indicare; quod si artis etiam ignaris notum videatur, non tamen ipsis sunt nota præsidia medica, quibus alienum tollitur. Etenim vlcus à rei natura cicatrice claudendum indicat, quæ cicatrix non inducitur vlceri cauo minimeq; deterso, ideo, quæ vlceri cicatrice claudendo sunt impedimento, primum indicabunt sui ipsorum ablationem, quibus sublatis vlcus ad cicatricem venit. Quare quæ aliena sunt loco, indicant vel restitutionem, vel repositionem, veluti ossa fracta & luxata. Quæ magnitudine sunt aliena, vel perfectam præcisionem, vt verrucæ, phymata condylomataque, vel vnam tantum incisionem, vt abscessus, qui facta incisione expurgantur, & diminuuntur. Quod vero defectu itidem sunt aliena repletione restituuntur, vti sunt vlcera, fistulæ hypophora sinusque, atque hæc de communitatibus chyrurgicis & Methodicorum mente dicta sint. Contra quos, quæ fuerint à Dogmaticis scripta, non erit inutile, vt nos & audiamus, & sedulo consideremus, & si quis hac in re rectus iudex fieri cupiat, sciat oportebit Galenum Thessali alioquin visum fuisse apertissimum hostem, vt propterea plerumque non contra rem sed contra hunc hominem disputare videatur, at vnde tantum aduersus illum inimicitiam contraxerit, ignoro, ni forte dicatur ex inuidia illud euenisse, quod Thessalus in suo monumento iatronicen, idest medicorum victorem se inscripserit, atque eam in arte medica gloriam posteris relinquere ita studuerit, Quam famam & nomen Galenus gloriæ cupidus se solo posteritati tradi in optatis habuerat.

Galen. 2. Meth. med. c. 6.

Gal. in 5. simpl. cap. 1.

Gal in 10. simpl. c. de cæteris fluitantibus 6. simpl. cap. 4. Alij

In 1. de comp. med. secundum genera. c. 18.

De aliquibus, quæ Methodicis obyciuntur, in communitatibus chyrurgicis. Cap. XV.

COmplura sunt, quæ Methodicis de chyrurgicis communitatibus obijciuntur, & præcipua hæc fuerunt, primum, quod eorum Methodus in curandis, vlceribus, tumoribus, fracturis laxationibus, & curandis itidem vesicæ calculis, nihil habeat artificij, etenim etiam plebei non ignorant, quod alienum, & præter naturam est, sui ablationem indicare, scilicet, vt superiori capite dictum est, membrum laxatum & fractum esse restituendum, vlcus cicatrice claudendum, verrucas tollendas, secundo vlcus quoque cauum carne replendum esse æque plebei ac Methodici sciunt, ac forte etiam sarcotico medicamento illud agendum. Tertio, in curandis diuturnis vlceribus, quod à tempore indicatio neutiquam desumi queat, & quod vlcus non sit semper incidendum, ac nouandum, & quod Thessalus in horum vlcerum curatione meminerit, labia dura & mali coloris esse excidenda, cum longe plura sint impedimento quominus vlcus glutinetur, ac non minus reprehenditur, qui ea nominarit vlcera diuturna & non cacohete, & quod confusam diuturni vlceris curationem tradiderit ampliusque non esse verum, quod vlcus innouatum, vt cruentum curari debeat, quando vlcus cruentum sit cauum & propterea sarcocticis prius opus habeat, & vt crustam glutinantibus. Non minus

Gal. in. 3. Meth. med. 1.

Cap. 1. Gal in 4. Meth. med. cap. 4.

minus etiam damnatur, quod ad sananda illa vlcera cataplasma ex sinapi circumponendum laudauerit, & præcipue cum prius sinapismo, & postea purgatione corporis vtendum, dixerit, quando medicamenta localia maximeque calida non nisi prius corpore purgato adhiberi debeant. Accedit etiam, quod Thessalus voluit vlceris malignitatem curationem indicare, non minusque & diuturnitatem, cum tamen indicare potius videatur dispositionem partis. Præterea, quod Methodici (qui & ipsi dixerunt vlcus planum cicatrice claudendum esse, cauum carne implendum, cruentumque conglutinandum) medicamenta epalotica sarcotica & colletica antiquis cognita receperint, neque in illis componendis idcirco esse laborandum putarunt, Amplius quia curandis vlceribus Methodici non sumunt indicationem à parte affecta, neque à substantia, neque à figura neque à situ; Quæ omnia necessario esse consideranda pro recta vlcerum curatione molienda Dogmatici voluerunt. Damnantur itidem Methodici in neruorum vulneratorum curatione, & præsertim ad illorum inflammationem tollendam. Atque hæc sunt, quæ ipsis in medicina chyrurgica obijciuntur. Quę si accuratius considerentur, haud illi ita, vt aliquibus Dogmaticis visum est, erunt damnandi, & de illo quod primo illis obijcitur, eorum scilicet Methodum nihil habere artificij, alias dictum est; idem hoc propemodum significare videtur, quod Dogmaticorum, in curandis febribus, indicandi ratio habet, quando & ipsi dicant, ipsas, vt causas indicare sui ablationem: exempli gratia membrum laxum erit tendendum, tensum laxandum, induratum emolliendum, & emollitum indurandum, atque sic de multis alijs faciendum quæ, vt ait Galenus, ex natura rei ne dum medici, at plebei etiam æque nouerunt, & quod inter hos facit differentiam est, quoniam non æque omnes sciunt qualibus pręsidijs hæc tollantur, quæ tantum medicis nota sunt, ita & Methodici dicent, omne quod est alienum, sui ablationem indicare, quibusque etiam medicamentis tollatur, seipsos scire, & in hoc à plebeis, qui hæc ignorant, differre: At si dicatur, etiam plebeos non ignorare, vlcus, exempli gratia cauum carne esse replendum, atque fortasse non minus quoque medicamentis id faciendum esse sarcoticis vocatis, idest generantibus carnem, quæ ab antiquis fuere composita, & posteritati tradita, ac proinde æque ac plebei Methodici non distinguant, qualibus sarcoticis illud sit faciendum, cum non æque omnia sarcotica ab antiquis composita, & inuenta, omnibus vlceribus cauis conueniant, quandoque enim thus vlceris cauitatem replet, quandoque iris, vel erui farina, quandoque aristolochia; Vnde in hoc ipsi maxime errasse visi sunt, qui communibus compositis sarcoticis ab antiquis inuentis perinde atque plebei caua vlcera in omnibus sufficienter curari posse voluerint, cum tamen hæc non æque in omnibus carnem generent, vt propterea necessariò distinguenda sint sarcotica, & cognoscenda, quæ particularibus vlceribus conueniant, & quæ non. Ad quæ Methodici facile respondebunt, sarcoticorum quadam communi distinctione proposita, quippè, quod quædam efficacius, & quædam debilius agant, ad gignendam carnem, proinde vbi debiliter agentia non valeant carnem generare, ad efficaciorem vsum confugiendum esse. Quam medicamentorum sarcoticorum differentiam ex vlcerum natura magis quam ex natura partis esse capiendam Methodici duxerunt; Vnde in vlcere humidiori, validiori sarcotico, & in minus humido, debiliori, opus esse affirmabunt. De indicatione à tempore alias à nobis actum est, ac non minus demonstratum etiam ex Dogmaticorum sententia, morborum varia tempora, varia præsidia indicare: verum quod in antiquo vlcere ad cicatricem non ueniente utile sit, uti Thessalus sentijt, labia scarificari, & ulcus renouari, etiam opiliones, ut recte Galenus ait, cognouerunt; neque immeritò, cum prauo eo sanguine euacuato, ac sublatis callosis labijs, & mali coloris in ulcere corrigatur praua (si cum Dogmaticis

In 5. Meth. c. 10

In 5. simpl. c. 1.

E loquamur)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

In lib. de vlceribus.
In li. 4. Meth cap. 4.
Guid. de Caulie-ro in tract. 4. doct. 1. c. 1.

loquamur) intemperies, vel adstrictus morbus, quippè tumor tollatur, vlcerisq;
meatus adstricti aperiantur, & idcirco calor illiusce partis euentillatur, transpi-
ratque. Quam rem ita sentijsse quoque visus fuit Hippocrates, quum dixerit
(quod Gal. non negauit) & ab inueteratis vlceribus confert, id agere, vt san-
guis crebro effluat. Neque, vt opinor, rectè à Galeno ad hoc fuit responsum,
Quam curationem cum Auicenna, tum alij recentiorum maxime commenda-
runt. Ait Auicenna; quando corrumpitur, quod est in circuitu vlceris, & viri-
descit, & nigrescit, cura id scalpellatione, & sanguinis extractione, nec non cucur-
bitulis. Quare non ita damnandus fuerat Thessalus, qui dixit antiqua vlcera
esse nouanda, ac idcirco labia dura, callosa, maleque colorata excidenda. Quod
hæc præcipue sint impedimento, ne vlcus coalescat. Dixit itaque antiquum vl-
cus, vt recens cruentumque curandum, quando multa recentia vlcera etiam caua
sint, in quibus primo cauitas carne replenda est, & postea conglutinatio ænemis
medicamentis procuranda; vnde Thessalus quoque supposuit, recentia caua vl-
cera prius carne esse replenda, quàm, vt cruenta conglutinentur. Omnia, quæ
Thessalo Galenus obiecit, prosequi noluimus, quod ex ijs quisque intelliger
fortè queat potius contra hominem quam contra rem Galenum disputasse. Quid
mirum? si vlcera cachoete diuturna appellarit, cum cachoetia vlcera perpetu
diuturna reddat, quæ tardissime ad cicatricem veniunt. Neque etiam confusam
curationem illorum vlcerum (etsi singula particularia ad eam curationem fa-
cientia prosequi noluerit) egisse visus est, cum præcipua, & quæ certam cura-
tionem faciunt, tantummodo fuerit prosequutus. Neque etiam ita reprehenden-
dus fuisse videtur, qui cum diuturnitatem tum malignitatem in diuturnis vlce-
ribus curationem indicare affirmauerit: De primo nuper egimus, demonstran-
tes etiam Dogmaticorum medicorum dogmatis tempus in morbis curationem
indicare: quod & curationi vlcerum diuturnorum maxime quadrare videtur
nam quemadmodum in horum vlcerum principio & augmento vsum habuerunt
medicamenta, quæ quouismodo vel fluxionem vlcus facientem prohibebant, vel
humorum acutam qualitatem vlcerantem corrigere valebant, vel quę partis tem-
periem vitiatam humores corrumpentem emendare, atque tollere potuerũt; nunc
eadem vlcera in statu & vigore constituta, vel quadatenus a suo vigore etiam de-
clinantia, discussorijs atque euacuatorijs præsidijs egere Thessalus docuit. vnde
ille labiorum facta excisione sanguinis in ipsis vlceribus euacuationem commen-
dauit, atque non minus medicamenta metasyncritica vocata, & præcipue quæ
emplastro ex sinapi confecto agebantur quippe, vt partis (secundum Dogma-
ticos) cachoetia, quæ in vitiata temperie consistit, qua humores vitiantur, tol-
latur, eiusque partis imbecillitas reparetur, seu, vti Methodicis videbatur, re-
meatuum partis adstrictum, à quo, & cachochymia, & debilitas procedit, re-
moueatur. Quę tamen præsidia Gal. apertè (vt Thessalò officeret) reprehendit
& particulatim illa, quæ ex sinapi fiunt: quoniam hæc, quod vehementer sint
calida & sicca, incidendo, & erodendo, potius vlcus augere apta nata sint, atque
non minus quod augeant fluxionem humorum vlcus fouentium, quoniam attra-
ctoria quoque vi polleant: & demum quoniam primum Thessalus topica hæc
præsidia adhibenda, tentandaque esse voluerit, post hæc (vt vlcus in melius mu-
tetur, & sanari videatur) purgationem catharticis, siue eductorijs medicamentis
esse moliendam. Quæ quidem si ita fiant, profecto medendi ordo peruertitur,
quando in vlceribus sanandis, primum locum (omnibus medicis consentienti-
bus) medicamenta purgatoria habeant, ad purgandos humores ex toto corpore
fouentes ipsum vlcus, & postea ea, quæ vlceratæ parti adhibentur. Verum, etsi
hæc vera videantur, tamen non video Thessalum ita ut fit à Galeno, reprehendi
debere: Etenim ipse non adhibuit sinapismum supra ipsum ulcus, sed circa id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ipsum, ac propè vnde vlcus augere posse, intelligatur. Præterea totius corporis curam habuisse non semper, sed in eo tantummodo, si sinapismus non profuisset. Nã si fortè hoc medicamento vlcus melius habuisse ipsi fuerit obseruatum, non est credendum alia remedia fuisse aggressurum. Hæc vero medicamina ex sinapi ad hæc vlcera esse vtilia, eo quidem fortasse nobis persuadebitur, quod vlcera cachoete foueantur à praua partis affectæ intemperie humores affluentes, corrumpente; quæ nihil aliud est, quàm partis cachexia, cum hæc autem sinapismo corrigatur (mutatur.n. illiusce partis intemperies à medicamenti istius digerente, rubefacienteq; facultate) cur reprehendemus Thessalum, qui tale præsidium proposuerit? Neque dicendum est, morbi cachoeriam non consistere in vitiata partis intemperie, at in humoribus prauis ab intemperie genitis. Quoniam intemries, quæ cachexia illius partis est, præcipua causa ad vlcus faciendum, existit; sublata enim cachexia, humores non corrumperentur, atque ita incorrupti vlcus non facerent cachoete. Si vero sinapismus augeat humoris fluxionem, quod non negarent Methodici, tamen prauam partis intemperiem, qua humores corrumpuntur, & vlcus fouent, corrigit, quod longe vtilius est ad sanandum vlcus cachoete. Verum quia hęc vlcera diuturna, quæ cachoete sunt, a partis cachexia potissimum conseruantur, quippè humores ipsa affluentes corrumpente, aptosq; ea qualitate ex corruptione adepta ad exulcerandum ipsos faciente. Neque etiam nobis Thessalus reprehensione dignus visus est, in eo quod primo dixerit vtendum sinapismo, & postea purgandum eductorijs pharmacis: Quando non in omnibus vlceribus sinapismo atque purgatione vti oportere senserit. Etenim in ijs, quæ ab euacuato sanguine per labiorum excisionem, melius se habent, ac sanitati restituuntur, neque sinapismo neque purgatione opus esse vlla intellexit, vbi vero à sanguinis vacuatione vlcera in melius non mutantur, sinapismum esse adiungendum, atque demum si neque sinapismo sanentur, etiam purgatione larga esse opus, quæ fiat elleboro, vel alijs similibus medicamentis valenter purgatorijs. Huius vero curationis talis fortè ratio erit, quod hæc vlcera aliquando solummodo foueantur ab imbecillitate partis ob vitiatam temperiem, quę cachexia est humores corrumpens; & aliquando & ab ea causa, & ab humoribus corruptis ex toto corpore fluentibus ad partem vlceratam; ad vlcera, quæ primo modo fiant, sat erit sinapismus, tollens ipsam partis cachexiam; quæ vero vtramque causam habebunt, pręter sinapismum etiam purgatio erit necessaria. At dicunt, ordinem peruerti, quando prius purgatio locum habeat, & mox localia medicamenta. Hoc esset verum, si omnia vlcera diuturna cachoete ab utraque causa fierent, scilicet à partis uitiata intemperie, quæ cachexia est, humores corrũpente, atque à corruptis humoribus ex toto corpore, uel ex aliqua parte ad ulceratam partem confluentibus; at quia plerumque hæc ulcera fiunt ab affectu solummodo partis, qui ipsam reddit cacheticam, debilemque, atque humores, qui ulcus faciunt, corrumpit absque nullo humorum ex corpore affluxu. Atque in talibus ulceribus curandis meritò Methodici à medicamentis purgatorijs abstinuerunt, tantummodo affectui partis, ut ipsum tollant, incumbentes, cum nulla purgatione sit opus, neq; utile sit redundantes humores medicamentis catharticis commoueri; commoti enim possunt, & ad ulceratam partem decurrere, ulcus augere, & ad alias quoque corporis partes commoti possunt uarios affectus, & quandoque grauissimos concitare: addo etiam eductoriorum medicamentorum usum, uires debilitare, & pręsertim naturales, stomachum uero priuatim labefactare, appetentiam tollere, ac uitiare, nec non humores corrumpere, & uiscerum probam intemperiem uitiare. Neque iniuria Methodici plerumque ab usu purgantium ob hasce prædictas causas abhorruerunt, & non nisi magna necessitate coacti illorum usum admiserunt. Quid? non ne etiam Dogmatici usum

purgantium timuerunt? cum omnibus eductorijs medicamentis vim quandam ineſſe deleteriam, qua naturæ humanæ aduerſantur, cognouerint. Quare neque Theſſalus in vlceribus cachoetis à partis affectu, nullo humorum affluxu concurrente ſinapiſmū ſufficere putauit. Vbi vero hæc à ſinapiſmo melius non ſe habeant (quod indicium ſit, adiunctum quoque affectui partis eſſe humorum ex corpore affluxum) etiam purgatione eſſe vtendum. Neque eſt, quod aliquis contra Theſſalum dicat, conſultius eſſe vlcus præter partis cachexiam etiam humorum affluxum cauſam habere prius medicum dignoſcere oportuiſſe, atque ita primo purgationem fore præmittendam, & poſt ipſam ſinapiſmum inſtituere oportere. Verum ita reſpondere poſſent, non facile eſſe, vt medicus cognoſcat, partis affectui vlcus facienti humorum ex toto corpore, aut ex aliqua parte affluxum coniunctum eſſe, quod ars cognoſcitiua coniecturis ſæpe fallacibus exerceatur. Quamobrem Methodici vtilius dixerunt, ſinapiſmum adhibendum & ipſius vtilitatem eſſe prius experiendam, quàm ad medicamentorum purgantium (quæ perpetuo prædictis cauſis multum timuerunt) vſum deuentum eſſet. Namque certius æſtimarunt, poſſe intelligi, an humorum fluxio vlcus cachoete foueat ex adhibitis medicamētis ad affectā partē metaſyncriticis vi tollendi vitiatam intemperiem (quem ipſi adſtrictum morbum faciunt) prǽditis. Si enim vlcus non foueatur affluxu humorum, profectò neceſſario ab vſu prædictorum medicamentorum melius ſe habebit. quod niſi in melius mutetur, ſignum erit, fluxionem humorum impedimento etiam eſſe, ne vlcus coaleſcat, atque tunc deprehendi, medicamentis quoque eductorijs, ad purgandos, & reuellendos humores à parte exulcerata, opus eſſe. Obijcitur præterea Theſſalo à Galeno, quod vlceris quoque malignitatem curationem indicare, dixerit. In qua re non video Theſſalios ſolummodo eſſe reprehendendos, ſed plures etiam Dogmaticorum, qui malignitatem in morbis curationem indicare voluerunt: quid enim? An non Dogmatici in peſte peſtiferisque febribus, atque in vulneribus venenatis ſumpta indicatione priuatim à malignitate, alexipharmacis agunt? Cuiuſmodi eſt terra ſigillata, terra ſamia, bolus armenus, lapidesque alij, & terræ bezoarticæ. Non ne etiam in vulneribus & morſibus venenatis theriaca mithridatio, alijsque alexiterijs Chyrurgi vti ſolent? Præſentis vero occaſionis non eſt, vt de hac re, ſcilicet an morborum malignitas curationem indicet, hic longius agatur, idcirco ad aliud, quod Galenus Theſſalijs medicis in neruorum curatione obiecit, tranſeamus; & dicamus non conſtare nobis, qualem Theſſalus curationem particularem ad neruos vulneratos inſtituerit. Quod fortaſsè neque Galeno fuiſſe notum ea coniectura, facile dubitatur, quia Theſſali verba de ea curatione non recitauerit, quemadmodum fecit vbi de diuturnorum vlcerum curatione egit. *In lib. 4. Meth. cap. 4.* Errores vero quos in curatione neruorum vulneratorū ſe animaduertiſſe, dixit, non à Theſſalo, ſed à quibuſdam ex Theſſali ſectatoribus, qui an recte Methodicam medicinam calluerint, haud planè conſtat, prodierunt. ſed hęc omittamus, & ad ea, quæ Theſſalijs in curatione neruorum vulneratorum obijciuntur, veniamus. Primo ij redarguuntur, quod in punctis neruis ijſdem medicamentis vſi fuerint, quibus vti conſueuerant in maximis vulneribus, quippè enemis; id eſt conglutinantibus; quæ curatio eſt ſumme periculoſa. quando potius vulnus ſit augendum, vt per ipſum humores effluant, quàm claudendum, ne exinde dolores, inflammationes & cōuulſiones pertimeantur, ad phlegmonesque in ijſdem concitatos neruis cum præcauendos tum ſanandos vtendum ſit iuxta communitatem illorum præcipuam medicamentis laxantibus, ſcilicet quod inflammatio quælibet ſit morbus adſtrictus. Ad primum dicimus Methodicos voluiſſe omnia quidē vulnera enermis, curari, attamen ſeruatis (vt aiūt) ſeruandis, quādo neque conſtet illos vlcus cauum itidem ſtatim conglutinatorijs coaleſcendū ſtatuiſſe,

ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

sed postquam cauitas carne fuerit repleta, neque sordidum priusquam non fuerit probè detersum: proinde in neruorum itidem punctionibus non statim ad vulnus conglutinandum ipsos festinasse neque minus etiam in omnibus vulneribus, morsibus, atq; ictibus venenosis, idē esse faciendū. siquidem virus primum per vulnus extrahendū fortè ducebant, ijs, quæ laxant, quod virus in partem vulneratā susceptū, morbum adstrictum faciat. Vnde locum etiam non habebit, quod ab auctore libri de sectis ad eos, qui introducuntur Galeno tributi (quem Galeni non fuisse auderemus affirmare) Thessalijs quibusdam obijcitur; scilicet eos non posse (exempli gratia) recte mederi morsibus à cane rabido inflictis, cum primis diebus nullo signo à morsibus, qui à cane non rabido fiunt, interstinguant? quare illos ijsdem enemis morsus curasse, quibus & illos à cane non rabido factos sanabant, scilicet statim vulnus conglutinātes; vnde ex hac praua curatione clauso intus veneno minimeque per vulnus expurgato quosdam perijsse. Nunquam credere potuimus viros alioquin doctissimos (quod ex quibusdam ipsorum fragmentis conijcitur) scilicet Methodicos celebriores tam stupidos fuisse, qui vulnera venenata à communi curatione non exceperint, aliaque via ea curare non voluerint. Eodem itidem modo, & in punctis neruis, eos statim ad conglutinationem venisse non constat litterarum monumentis, vel à Themissone, vel à Thessalo, vel ab alijs, qui in secta Methodica claruerunt, posteritati traditis, licet scripserit Gal. medicum Thessalium quendam primo enemis medicamentis in neruo vulnerato adhibitis, & postea oborta inflāmatione apposito emplastro ex tritico, (quod olim antiqui parabant ex farina triticea oleo atque aqua, & idcirco triapharmacum appellarunt) putredine concitata, interemisse. Hic fortasè medicus Methodicus non recte Methodicæ sectæ hypotheses tenebat, quod eo argumento conijcitur, quoniam ille ad inflammationem in puncto neruo obortam, vsus fuerit ex farina triticea emplastro putrefactorio. Quis quęso Methodicorum fuit, qui vnquam docuerit in inflammatione, quæ est morbus adstrictus, perpetuo suppurantia conuenire, cum primum illorum dogma fuisse demonstrauerimus, in adstricto affectu laxantia medicamenta conuenire, & non suppurantia. Thessalus ijs certe vsus non fuisset, sed solis laxantibus, cuiusmodi vsum quoque fuisse Galenum in neruorum puncturis ad prohibendam inflammationem constat; cuiusmodi est oleum temperate calidum, antiquum, Sabinumque primum locum habuisse statuit, quo vsum fuisse scribit, cum in neruis punctis, tum circum puncturam ipsorum. An non ipsum est medicamentum secundum Methodicos laxans, quinimo ipsum laxare Galenus in multis locis docuit. Etenim de neruis vulneratis cum dolore ait: Bis ac ter in die, & in nocte solitum fuisse adhibere fomentum ex oleo calido. quid an non etiam ab eodem oleum è seminibus lini expressum commendatur? quod itidem nemo negabit esse vnum ex vsualibus laxatorijs, quæ fuere apud Methodicos in usu ad morbos adstrictos: Quare ij non videntur ita grauiter reprehendendi, qui neruos vulneratos, maximeque punctos curant laxantibus, & anodinis ratione doloris & inflammationis, quæ in ipsis magno cum timore fieri solent. ad quas inflammationes compescendas, vel prohibendas etiam in vulnerato capite cum ossis fractura, sublato osse durę membranæ affundendum sanguinem columbini atq; rosaceum temperate calidū, voluit, compluresque oleo solummodo rosaceo affuso calido nullum periculum incurrisse & sanatos fuisse Galenus itidem scripsit. Igitur neque in neruorum, neruosarumque partium vulneratarum curatione Thessali methodus tanta reprehensionę digna videtur. Veluti Methodici putarunt, magna quoque ventris vulnera enæmis præsidijs esse conglutinanda, seruatis tamen seruandis, scilicet in primis aliarum internarum partium prius habita accurata consideratione. Neque enim ita stupidos fuisse medicos Methodicos, qui spacio quatuor centum ferè annorum

super

In 6. Meth. med. cap. 2.

In 6. Meth. med. cap. 7.
In 1. de comp. med secundum loc. cap. 8.

In lib. 10 simpl. cap. de sanguine columbino in 7. de comp. med. secundum loc. de plaga capitis à percussore.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

super omnes alias sectas (vti superius à nobis demonstratum est) in medicina claruerunt, censendum est, vt ventris magnum vulnus statim nulla partium internarum habita consideratione claudendum enæmis voluerint, sed post accuratam internarum partium curationem credendum est uoluisse hanc indicationem locum habere, ita ut quæ prima in mente illorum fuerit indicatio, postremum locum in executione habuerit. Eodem itidem modo Galenus Methodum Methodicorum damnauit, ex eo quod in sputo sanguinis ex ulcere pulmonis mittant sanguinem, quod nihil aliud sit, quàm in morbo laxo uti medicamento laxante, sanguinis enim uacuatio (auctore ipso Galeno) medicamentum calasticum, idest laxans est. Ad quod, non inconuenire aliquando dicimus ex accidenti morbum laxum præsidio laxante tolli, perinde ac Dogmatici etiam dicunt, fluxum sæpius tolli. At consultius quoque Methodici responderent, non omne sanguinis sputum laxum morbum dici, sed illud solummodo, quod fit, ubi sanguis immoderatius ita effluit, ut in corpore magnam noxam inducat. At esto etiam quod ob eam causam immoderatius sanguis effluat, ita ut sit morbus laxus, non inconueniet reuulsionis & diuersionis gratia ad sistendum illum fluxum modicum sanguinis, ut posterius clare demonstrabitur, uena secta, uel alio modo educi. Quomodo sæpius Dogmatici hæmorrhagias, menses immoderatius profluentes, uel hæmorrhoidas sistere consueuerunt. Atque hæc sunt, in quibus Medicina Methodica à Dogmaticis damnatur.

In 5. Meth. med. cap. 15.

Methodicis obijcitur, quod non exerceant medicinam ad homines particulares, sed ad hominem communem, & genericum. Cap. XVI.

In 3. Meth. med. cap 7.

STupidissimos Methodicos uocat Galenus, eosq; extremæ dementiæ dixit, communem esse omnium hominum curationem putantes, quando non homo communis & genericus sit curandus, at particulares homines natura, ætate, sexu, consuetudine atq; studio interse distincti: Si itaq; inter se homines hisce de causis sunt differentes, et quemq; illorum differentē curationē, quæ ad ipsum curandum aliquid ueluti proprij habeat, habere est opus. Vnde Thessalus, quod instituerit Methodum medendi, qua non particulares homines curantur; sed communis & generalis homo maxime damnandus uidetur. Verum (ut uerum aperte fateamur) non ita fuisse ab omnibus iudicatam hanc sectam ea ratione intelligitur, quia cæteris omnibus sectis medicinæ (dico Empiricę & Dogmaticæ seu rationali) tot annis, uti aliàs dictum est, ita præualuit, ut non rusticos & plebeos, sed uiros doctos, philosophos, nobiles, magnates, principes, atque Imperatores sibi ipsi maxime addictos habuerit. Neque medici eam sectam in uillis, in oppidis, & in alijs locis uilibus exercuerunt, in medendique arte ipsi tantum claruerunt, at quinimo in maximis celeberrimisque ciuitatibus, cuiusmodi fuit olim magna Roma, in eoque præsertim tempore, quo ipsa imperatoribus maximis floruit, creditaque meritò est, omnium ciuitatum regina, & metropolis. Cur itaq; istius sectæ, illis temporibus admodum celebris eius sectatores fuerunt ita stupidi, & dementes iudicandi? certè Galenus contra Thessalios magis contumelijs, quam argumentis agere multis uidebitur, qui accurate omnia, quæ Galenus aduersus hunc unum Thessalum, cuius fuit hostis acerrimus, scripsit, animaduerterint. At rem aggredior, ut ostendam curationem illam generalem & communem, quam homini communi tantum, & non particulari conuenire Dogmatici statuunt, haud uideri ita inutilem, & perniciosam. licet ipsis primo obijciatur, uti dictum est, non homines particulares eo medendi modo curari, sed hominem genericum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

nericum & communem, quæ opinio vel vnico hoc argumento à veritate ab horrere, videtur, quod singulis particularibus non vna curatio propter ipsorum differentem naturam, ætatem, sexum, consuetudinem, atque studium, conuenire possit. Etenim quis medicorum est quem lateat, in calidiori corpore exempli gratia minus laborandum ad tollendam febrem, quam in frigidiori? idque propter maiorem, & minorem à naturali statu recessum. atque ita etiam in sicciori corpore vlcerato validiora siccantia conuenire, & humidiori, minus efficacia. Ex quo cognitum est, agrestioribus, atque robustioribus corporibus valentiora medicamina conuenire, & mitiora imbecillioribus. Huc accedit etiam, quod alia medicamenta pueris, alia iuuenibus, alia adultis, atque alia senibus conuenire quotidiana experientia cognouit, pueri quidem neque vacuationes insignes neq; purgationes ferunt, vt Iuuenes & adulti faciunt. Quare istis rationibus Methodicorum generica curatio à Dogmaticis est explosa. Quę fortasse, vt defendat; haud multis quoque rationibus indigna aquoquam ęstimabitur: Siquidem omnium testimonio & confessione constet, corpora omnium particularium hominum, ex ijsdem conflata esse principijs, scilicet ab ijsdem elementis, humoribus, atque partibus, à quibus vnica ab ijs natura fluxit, quam eandem singulis inesse cognoscimus: neque enim indiuidua specie differunt, sed quibusdam accidentibus, Quorum varietate in singulis curandis, medicamenta non natura, sed potius efficaciori vi, & minus efficaci distincta conueniunt; vnde hæc ipsa ad singulares homines curandos varia interse erunt (vt aiunt) secundum magis & minus, idest secundum maiorem & minorem vim, qua donata sunt, atque hac solummodo differentia curatio generica, à particularium hominum curatione interstinguet, quoniam ad particulares homines, natura, ætate, sexu, studio consuetudine distinctos, persanandos, ea quidem cognita esse debent medicamenta, quæ efficaciter agunt, atque illa non minus quæ blande: Medicos siquidem omnes haud latet, pueros, eunuchos, mulieresque molles, non ferre pręualida euacuantia, atque purgantia; & viros adultos, robustos, agrestes pręualidis iuuari: quod in curandis quoque affectibus maxime animaduertitur. Nam pueri febre, vel phlegmone vexati, neque sanguinis vacuationem, neque purgantia valida æque, vt viri iisdem malis laborantibus, non ferrent. neque vlcera in ijsdem æque siccantibus medicamentis tollentur, in his efficaciora siccantia, atque in illis debiliora, requiruntur. Itaque ex ijs facile intelligimus, non ita damnandam esse genericam Methodicorum curationem, qua ne dum homini generico, at quinetiam particularibus hominibus differentibus temperamento, ętate, sexu, studio, consuetudine & quibus libet alijs differentijs distinctis, mederi posse, adnotatis in medicamentis quibusdam pauculis differentijs, quæ penes ipsorum maiorem & minorem agendi vim, animaduertuntur. Quo non mirum est, si medicamenta, conuenientia homini communi, etiam particularibus hominibus probe conuenire ea cautione videantur. Quæ res facile nobis innotescet, præmissis quibusdam, & primo quod, solæ animalium species & non particularia indiuidua proprios ac distinctos habuerint cum cibos, tum medicamenta atque ita, vt in ipsis distinctissima obseruentur, Vnde Gal. meritò facultates medicaminum experientia cognoscendas ad hominum vsum docens; dixit: In primis quidem ac maxime sumendum est iudicandæ facultatis experimentum ab ea re ad quam dicitur, siquidem non protinus si hominem refrigeret cicuta, & sturnum refrigerabit: aut si sturnum nutriat, nutriet & hominem, eadem ratione neque si hominem purget veratrum continuo purgabit & coturnices. Quod tamen in indiuiduis non obseruatur. Etenim veratrum omnibus coturnicibus est cibus, singulæque coturnices eo cibo nutriuntur, veluti eo cibo omnes homines purgantur. idem quoque esse de medicamentis à multis traditum est neque immeritò, cum,

Gal in 3. Meth. med cap. 7. In 2. ad Glauc. cap. 3. In 6 Meth. med. cap 3. In 6. de comp. loc med. c. vlt. In 2 de comp. secundum genera cap. 11. & in 3. cap. 3.

cum, vt quędam ex innumeris perstringam, experientia cognitum sit dictamnum exempli gratia non vni ceruo at singulis ceruis vulneratis remedio esse, & veneno singulis ceruis infectis cancros fluuiatiles cinaramque aduersari, & aduersus morsus venenatos mustellæ cuilibet rutam deuoratam esse auxilio, & ciconię origanum, vrso formicas; cunilam testudini, apro hederam, oleastrum elephanti, coruo laurum, lactucamque syluestrem draconi. Non enim vni tantum bruto, sed cunctis singulis hæc medicamenta prodesse, cognitum est. longus quidem & nimius labor naturæ fuisset, si singulis eiusdem speciei brutis, singula monstrasset medicamenta, compertum enim est, quod vni eiusdem speciei animali ad medendum conuenit, singulis omnibus suæ speciei conuenire. Ad purgandum quoque eodem modo natura in singulis animalium speciebus se habuisse constat, vt quædam medicamenta purgantia illas ipsa docuerit, quæ omnibus brutis eiusdem speciei ad corpus excrementis exonerandum, conducant; non ne feles commansis graminis radicibus vomitione purgantur? an non canes lauro? accipit resque voratis suis ipsorum pennis? palumbes vero, graculas, merulas, lauri itidem folio annuum fastidium purgare & columbas, turtures, gallinasque helxine, anatesque, anseres, atque cæteras aquaticas oues syderiti herba, & grues palustri iunco, Plinius testatum reliquit? Quid itaque non ne verum est? naturam diuersis animalium speciebus quædam monstrasse præsidia, quibus ad morbos particularia animalia vti queant? certe quidem, namque (vti dictum est) eodem modo se habent animalium species ad medicamenta, quo se habent ad nutrimenta. An non hordeum, auena, zea fagopyrum, fænum cibus est omnibus equis, mulisque veluti triticum omnibus hominibus? non enim equorum mulorumque aliqui licet temperamento ætate, sexuque quodammodo differant, hunc cibum respuunt, vel ipsum aliqui illorum non ferunt. Panis etiam è tritico paratus ita singulis hominibus est opportunus cibus, vt nullus ipsum respuat, neque ullus ipsius vsu ledatur; non enim Socrati conuenit, & Platoni (quod à Socrate ipse temperamento distinguatur) nequaquam: neque solis pueris, at singulis cum pueris, tum iuuenibus, tum alijs alterius ætatis hominibus cibus est opportunus, non secus & viris & mulieribus, & rusticis, & vrbanis conducit, plebeis, philosophis atque alijs studio differentibus. Quare eodem modo de medicamentis erit sentiendum, quippè quod vni homini conducit, cæteris alijs omnibus conducere; neque varia corporum temperamenta, sexus, ętates, studia, medicamenti essentiam siue naturam vnquam euariant, sed quantitatem solummodo, & ipsorum medicaminum agendi efficaciam, cum ex ijs quidam homines minus efficacia ferant, & quidam etiam valde efficacia exoptent, ipsisque iuuentur. At rem hanc exemplis quibusdam illustremus, & confirmemus, quid an non cognitum est, vnico medicamento innumeros ferè homines eodem affectu, persanatos fuisse? non ne Æsculapius Romam pestilentia infectam solo Theriacæ vsu sanauit? quid non ne omnibus hominibus, calidi, frigidi, humidi sicciq; temperamenti, cuiusuis ætatis, sexus studijque péste infectis Theriaca fuit vtilis? Quid, etiam non ne Galenus expressum reliquit, in quadam pestilentia, omnes homines cuiusuis temperamenti, ætatis, sexus, vsu boli armenij (quem fuisse terram sinopicam Dioscoridis putamus) per os deuorati fuisse iuuatos? Quid etiam de lapide bezuartico dicemus? an non omnibus vtiliter datur, ad venenum deuoratum, & ad febres pestilentes? certe quidem. Si vero de medicamentis quoque venenosis loquamur, non ne cicuta, opium, altercum cantharis, buprestis, salamandra, taxus & alia similia omnes homines cuius libet temperamenti, ætatis, sexus, studij, grauiter lædunt? Neque est, vt quis dicat, quoddam venenum deuoratum non eosdem particulares homines æque lædere, quinimo quibusdam deuoratum nihil læsisse; Quod etsi quandoque contingat, non ideo fit,

quia

quia in hominibus temperamento, ætate, ſexu aliquo pacto inuicem diſtinctis diuerſe agat, ita, vt quoſdam lædat, & interimat, & quoſdam non, at aliam in cauſam varia à veneno deuorato operatio erit referenda, quæ erit, in quibuſdam venenum grauem noxam non inducere, aut quod eius quantitas nimis exilis fuerit adeo, vt priuſquam cæperit agere, fuerit ab expultrice natura, vel per aluum vel per ſudorem vel per vrinam, vel per vomitum excreta; aut quia venenum antidotum inuenit in ſtomacho, cuius vi impeditum agere non poteſt, quando cibus pinguis ac vnctuoſus in ſtomacho exiſtẽs, vim veneni hebetet, ac retardet, quoad vnà cum excrementis excernatur. Quare illa varia veneni in varijs hominibus operatio, non à differentia naturæ, vel ætatis, vel ſexus, vel alterius conditionis prouenit, ſed à cauſis prædictis. Eodem modo ſi loquamur de alexipharmacis, & alexiterijs, idem verum eſſe comprehendemus, quando & hæc omnibus particularibus hominibus vel veneno infectis, vel à fera venenata demorſis, medicamenta ſint, neq; varie agant ratione varij temperamenti ætatis, ſexus, ſtudijque ſed quinimo ſingulis remedio ſint. Scribit Galenus de Theriaca, eam eſſe optimam, quę omnes homines à viperis demorſos, ſanat; quinimo dixit, neminem ex demorſis à viperis, qui theriacam deuorauerit, interijſſe. Si itaque omnes demorſi à viperis Theriaca ſanantur, quomodo verum erit rationalium medicorum dogma, quod medicamenta in corporibus temperamento, vel ætate, vel ſexu, vel ſtudio, diuerſis ac varijs, non eadem, ſed varia quoque eſſe debeant? Accedit, quod ſi non eadem medicamenta, particularibus hominibus natura, vel ſexu, vel ætate, vel ſtudio, differentibus conuenirẽt, ergo in varijs hominibus à viperis exempli gratia demorſis varia medicamenta alexiteria conuenirent, neque vnicum omnibus conduceret alexiterium, quod tamen omnes falſum intellexerunt, quoniam ſola Theriaca (Galeno auctore) ſanat omnes à viperis demorſos. adde quod ſi hoc eſſet, non tantum ratione variorum hominum demorſorum, at quinimo etiam ratione ſingularum viperarum mordentium, natura, ætate ſexuque diuerſarum, alexiteria varia eſſe debuiſſent, quod ſi fieret, medicamenta fermè innumera eſſe deberent alexiteria, cum tamen pauca ſint, quæ omnibus à quibuſuis ſerpentibus vipereis demorſis efficaciter medentur. Quid etiam an non Galenus affirmauit? omnibus hominibus à cane rabido demorſis antidotum ex cinere cancrorum fluuiatilium vſtorum ita conducere, vt hæc antidotus multis diebus per os aſſumpta quoslibet demorſos à cane rabido ab hydrophobia ſiue à rabie ita præſeruauerit, vt ne vnus quidem ex ijs, qui antidotum deuorarunt, rabie fuerit tentatus. Item de alyſſo ad rabiem ſcripſit. Cæterum ſi de purgatorijs etiam ſermo habeatur, quid an non omnes purgant? Veratrum deuoratum omnes quidem homines cuiuſuis conditionis purgabit, idem ſcammonium, colocynthis, elaterium & alia purgatoria, & ſi quibuſdam non conueniat veratrum, vel ſcamoniũ vel aliud ex medicamentis eductorijs, hoc non fit, quod propter differentem vel naturam, vel ætatem, vel ſexum, vel ſtudium diuerſum, non purget, at quod vel nimis purgat & agitat, vel minus quam ſit opus. Quapropter cum ſingulis hominibus, licet differant, natura vel ætate vel ſexu, vel ſtudio, eadem medicamenta conuenire hactenus demonſtrauerimus, quis quęſo non intelliget, Galenum contra Theſſalum conuicijs potius, quàm rationibus egiſſe? neque enim ſtupidi & extremę dementiæ erunt dicendi, qui conſtituta generica curatione (quibuſdam & pauculis exceptionibus animaduerſis) particularibus hominibus mederi poſſe, exiſtimarint: quod Methodici fecerũt, qui hypotheſi generica cõſtituta (quod omnes morbi vel ad adſtrictum vel ad laxum reducantur) in omnibus corporibus, cuiuſuis naturæ, ætatis, ſexus, temperamenti, ſtudijque, morbo adſtricto vexatis, laxantibus medicamentis eſſe vtendum, & in laxo, adſtringentibus voluerunt. atque hæc pauca nobis de hac re ſufficiant.

F *De parte*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De parte prophylactice, quam Methodici cognouerunt. Caput XVII.

Cap. 3. DEmum addimus communitates partis medicinæ prophylacticæ, idest præseruatoriç: De quibus auctor libri medici vocati ita habet: Iam vero præter quatuor chirurgorum communitates est & species, quam προφυλακτικὴν idest præseruatricem appellant. Apponitur autem & ipsa, vt communitas, in deleterijs & toxicis, bestijsque omnibus, quæ virus inspuunt, tum venenosis volatilibus, & terrestribus aquatilibusque. Nam commune omnium genus, vt sint exitialia, non tamen ad adstrictum & fluens. Ex his apparet Methodicos habuisse siue exercuisse partem hanc medicinæ præseruatoriam solummodo in deleterijs medicamentis, siue venenis, quæ deuorata interimunt, & in morsibus, & ictibus bestiarum venenosarum. In hisque communitas est, quod hæc scilicet venena, & morsus, ictusque venenati sint exitialia, idcircoque ab ipsis indicari medicamenta cum alexipharmaca tum alexiteria, quæ nostri antidota, & Theriacalia vocant. Quorum quidem medicamentorum vsu homines cum à venenis præseruantur, tum à morsibus, ictibusque venenosarum ferarum. Vnum adnotamus, quippè illam præseruatoriam communitatem Methodicos solummodo in venenis, morsibusque, & ictibus venenatis cognouisse neutiquamque in alia parte medicinæ, quæ etiam ab alijs affectibus in quos homines, & ob prauam victus rationem, atque ob alias causas delabuntur præseruare docet: Idque fortasse, vt putamus, ita erat, quia olim medici fortè non omnium malorum præseruationi dabant operam, sed solummodo (vti dictum est) venenorum, quæ per os assumuntur, aut venenosorum animalium morsu vel ictu quæ corporibus communinicantur, prophylacticæ. ob eamque fortassè causam, quod hæc exitialia atque mortifera sint, & ab ipsis clam possint homines extingui: ex quo huiusmodi pręseruatio singulis hominibus cuiuslibet conditionis vtilis fuit æstimata, maximeque omnium, Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, Principibus, magnatibus, atque diuitibus vtilissima ab omnibus ipsa fuit existimata. Idcirco que olim apud antiquos hæc præseruatio in magna existimatione est habita, atque ob id accurate exculta, ne veneno Reges, principes, alijque perpetua formidine tenerentur, atque sæpiùs interimerentur; cui & illam, quæ pertinet ad morsus, & ictus bestiarum venenosarum, (quod eodem modo ab ipsis veneno itidem homines infecti periculum repentinæ mortis subeant) Methodici forsitan adiunxerunt, in ipsisque cum venenis, tum morsibus ictibusque animalium venenosorum præcipuam medicinæ partem prophylacticem consistere ij existimarunt, aliorum affectuum, (quia omnes mortiferi non sunt) non admodum formidatorum ab hominibus, præseruationem methodo curatiua complexi. Vnum scitu dignum est, quamobrem hanc communitatem prophylacticem ad adstrictum & laxum non retulerint. Namque videbatur hęc commode ad adstrictum morbum posse reduci; etenim venenum deuoratum quod inflammat, putredinem concitat, dolores & alia similia inducit, adstrictum affectum facit, veluti quod profluuium sanguinis vel excrementorum inducit, idem affectum laxum efficit, veluti virus ab ictibus, & morsibus serpentum, ac aliorum animalium venenosorum in partem vulneratam susceptum, & postea in totum corpus diffusum, morbum profectò adstrictum concitat. Hęmorrhous verò serpens excipitur, qui morsu primo etsi adstrictum morbum faciat, quippè corpori virus per partem demorsam affundens, tamen hoc virus proprietate quadam meatus corporis immodice laxando immoderato sanguinis profluuio demorsos homines interimit. Plerique vero morbum adstrictum facere vidētur, vnde mirum non est, si Dioscorides, Nicander, & alij omnes primo ad ve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ad venena deuorata laxantia medicamenta (vti olea dulcia sunt, adipes, decocta meliloti, seminum lini, fænugręci, altheæ atque similium) maximis laudibus commendauerint: & ad morsus venenatos ictusque, scarificationes, circinationes, inustiones, putrefacientia, & vlcus dilatantia, sordidumque facientia; quinetiam ad partem demorsam cucurbitulas, sanguinisque quinetiam per venam sectam euacuationem, atque purgationem quæ fit medicamentis laxatorijs, in familiari vsu omnes habuerint: quæ omnia laxantium præsidiorum genere comprehendantur. Non retulerunt tamen (vti dictum est) venenum, morsus, ictusque venenatos ad adstrictum vel laxum, ea forsitan de causa, quod hoc pertineret ad methodum curatiuam, nequaquam vero ad prophyllacticem. Hæc solis alexipharmacis, atque alexiterijs medicamentis (quæ cum venenis, tum serpentibus, alijsque feris venenatis à tota (vt medici aiunt) substantia maxime aduersantur) perficitur. Quorum vsus non tenebatur seruare, neque laxi, neque adstricti rationem. Si vero ijs medicamentis, quæ non occulta vi à tota ipsorum substantia proficiscente, sed manifestis qualitatibus, agunt, ad venenatos quidem vti voluerimus, curatio à laxo & adstricto recte poterit indicari; quando virus, aut in vulnus à virulentis vel bestijs, vel telis profectum, susceptumque, aut per os deuoratum adstricti affectus rationem quadantenus habeat. cum intra corpus sit, vel in partem à bestia, aut à telo venenato sauciatam, susceptum, morbum adstrictum faciat; ac proinde laxandum indicet. Vnde est, quod in vulnere venenato vulnus non sit continuo cicatrice claudendum, sed per plures dies apertum seruari debeat, ac vel etiam quandoque ampliandum, cum adstricti affectus rationem habeat. etenim intra corpus virus delitescens, vel inflammationem concitat, vel putredinem accendit, vel dolores sęuos, vel syncopem, vel alium affectum similem creat, ex quo sanè constat, dignum reprehensione fuisse illum medicum Methodicum, qui vulnus, à morsu canis rabidi inflictum statim clausit, cicatriceque ipsum obduxit, vnde hydrophobia siue rabies, qua homo interijt, fuit subsecuta. Cum ex Methodicorum dogmatis vulnus cicatrice claudi haud debuerit, sed potius augeri, & diu apertum seruari (vt virus adstrictum educeretur) ipsum oportuisset. Non secus etiam de epoto veneno obseruandum, dicimus scilicet, ipsum habere morbi adstricti rationem, quare laxandum esse. Quod dogma Dioscorides Anazarbeus scribens de venenatorum curatione in communi, dixit: quam primum in ipsis venenum fore per vomitum educendum, laxantibus medicamentis copiosius epotis, atque postea per ventrem clysteribus itidem laxantibus iniectis. Methodici itidem, quod etiam à Dogmaticis medendo obseruatur, quandoque sanguinem vel secta vena, vel alio modo euacuant, eductorijsque medicamentis purgationem moliuntur, sudorificis, atque diureticis itidem euacuant. quæ præsidia calefactorũ, idest laxantium genere, omnia quidem comprehenduntur, atque hæc nobis sufficiant, de communitatibus medicinæ partis prophyllaticæ Methodicis cognitis. Fortasse posterius de hac parte prophyllaticæ ex Methodicorum mente accuratius scribemus, vt de omnium affectuum præseruatione Methodica via diligens ratio à nobis habeatur.

Gal. in libro de sect. ad eos quod introd. cap.

Finis Libri Primi.

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER SECVNDVS.

In quibus Methodici à Dogmaticis dissentiant. Caput I.

Methodici in multis à Dogmaticis dissenserũt, & primo quod ii omnes morbos ad adstrictum vel ad laxum reduxerint, quoniam ipsi voluerunt, in meatuum homini corporis symmetria, sanitatem, & in ametria, morbum consistere: Dogmatici vero tametsi & ipsi non negarint, morbum dari in meatuum vitio, etiam morbos simplices dari, quos in intemperie constituunt, voluerunt, scilicet, calidos, frigidos, atque siccos; & hos aliquando in nuda qualitate constitutos, & aliquando in qualitate cum materia. Præterea & in organicis partibus morbos complures fieri didicerunt, quos ipsi aut in naturali mutata conformatione constituunt, aut in vitiato partium organicarum numero, aut in magnitudine vitiata, aut in mala compositione, aut denique in soluta earum partium vnitate, qui morbus communis est & similaribus & organicis partibus. Et quod pertinet etiam ad meatuum morbos, Dogmatici quoque ab ipsis differunt, etenim (uti auctor est Galenus) Methodici morbos præsertim in meatuum occultorum, insensibiliumque vitio constituisse visi sunt, cuiusmodi sunt meatus cutis, quos Græci poros appellant; Dogmatici vero non tantum insensibilium atque occultorum, at quinimo omnium aliorũ, qui sensibus manifesti sunt, quales venarum, arteriarum, intestinorum, aliorumque partium similium. Non recte tamen intelligimus, quomodo verũ esse potuerit Methodicos considerasse tantũmodo vitium meatuũ cutis, non autem aliarũ partium. cũ Methodici febres putridas, phlegmones internos, tumores, obstructiones, morbos adstrictos fecerint. de qua re aliàs accuratius tractabitur, nunc reliqua prosequimur, in quibus Methodici à Dogmaticis dissentiunt. Itaque (vti dictum est) non concesserunt morbos à solis primis qualitatibus immoderatius auctis fieri, quod elementa haud ipsis qualitatibus primis, sed secundis mutuo alterentur, generentur, corrumpanturque, quippè vel rarefaciendo, vel densando. Non enim aqua in aerem mutatur ignis caliditate, tanquam immediata causa in ipsam agente, sed ipsam extenuando rarefaciendoque, rarefacta enim aqua fit aer, atque ex aere densato a frigiditate rursus fit aqua. præterea negant etiam humores in corporibus exuperantes per se solos morbos facere posse, etenim ni ipsi humores ab alia causa moueantur, profectò morbos concitare non putarunt. Aliàs (vidimus) Galenum scripsisse quosdam multos annos (licet humoribus multis abundauerint) sanos vixisse, quoniam eo toto tempore, meatuum corporis statum commoderatum habuerunt. Tertio ad indicandum curationem, non esse tempus conterendum, putarunt, in varijs corporum naturis, temperamentisque animaduertendis, nonminusque inutilem esse existimarunt, cognitionem variarum ætatum, sexuum, consuetudinum, studiorum, cæli, regionum, annique temporum, atque etiam

In libro de diff. morb. cap. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

variarum partium affectarum. in omnibus vero phlegmonibus nudis laxantibus vtendum esse, nullis adstringentibus ad robur viscerum admistis, voluerunt.

Primas qualitates morbos non facere, ac proinde ab ipsis veram curationem ex Methodicorum dogmatis, non indicari. Cap. II.

MEthodici neque simplices qualitates, neque humores morborum causas præcipuas, ita ut ab ipsis curatio indicari queat, esse uoluerunt. Primas quidem qualitates quippè caliditatem, frigiditatem, humiditatem, atque siccitatem, per seipsas morbos non facere eo argumento forte opinati fuerunt, quod hæ non immediate, sed medijs secundis qualitatibus morbos facere obseruentur. Non negarent medici (quod Galenus demonstrauit) corpus totum, atque partem etiam corporis morbo calido affici, ex caliditate vtique posse, cum certo certius illud verum esse apud omnes constet; eodem itidem modo a frigiditate, humiditate, siccitateque partes corporis morbis frigidis, humidis atque siccis affici. Quod vero pertinet ad morbum calidum, compertissimum est, à calore solis, vel ignis, vel ab alia causa calida febrem corporibus induci, partesque reddi vsque adeo calidas, vt ipsarum partium actiones lædantur. verum caliditatem immediate morbum calidum facere ij dubitasse visi sunt, quod mediante quidem rarefactione à caliditate spiritus, atque humores accendantur; veluti aqua ignis caliditate rarefacta feruescit, ita corpus refrigeratur, à frigore poros densante, caloremque à corpore calido compellente. quia enim à frigiditate spiritus, & sanguis intus compellitur, ideo pars frigescit. quæ à caliditate rarefaciente, euocanteque sanguinem & spiritus itidem recalescit. Idem de humiditate atque siccitate deque morbis humidis & siccis dicendum videtur: Namque humiditas quoque rarefaciendo in sicco corpore humidam qualitatem inducit, quod quisque intelliget, si terram in hyeme aquilonia à gelu siccatam, pluuia superueniente humefieri animaduerterit. eodemque etiam modo terram humefactam superueniente siccitate ipsam densante siccam reddi, obseruamus. Quare ea ratione caliditas rarefaciendo spiritus, & humores, morbum calidum inducit, frigiditas cogendo calorem natiuum intus, ipsumque à parte viuente repellendo, ita refrigerat quandoq; vt pars suffocato calore in cancrenam prouehatur. Siccum quoque morbum patitur corpus, vti in atrophia fit, siccatione meatibus ita desatis, vt sanguis nequeat deferri ad nutritionem faciendam, atque demum humiditas humidum quoque morbum facit. Humiditatem enim immodicam laxare rarefacereque ex eo quisque cognoscet, qui terram omnium elementorum densissimum elementum affusa aqua liquescere animaduerterit. Itaque qualitates elementorum primæ non propriam qualitatem inducendo, sed vel rarefaciendo corpora alterare, ij forte voluerunt, illos quidem philosophos secuti, qui raritatem & densitatem rerum principia esse putarunt. Atque hinc generatio & corruptio videtur hisce duobus principijs foueri, ac perfici, cum eodem modo se habeat generatio, atque corruptio in mixtis, quo in elementis: elementorum vero alteratio nulla alia est, quam rarefactio & densatio: Etenim terram omnium elementorum densissimum in aquam mutari, rarefactione, superius dictum est, aqua itidem in aerem mutata rarior redditur, & omnium maxime aer, vbi in ignem fuerit itidem mutatus. Non enim elementorum generationem & corruptionem primis solummodo fieri qualitatibus, obseruamus, quippe calorem à frigore, & frigus à calore pati, & humidum à sicco atque siccum ab humido: potius qualitates primæ actiuæ, a passiuis

In libro de diff. morb.

Gal. in 3. de tēp. cap. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

uis pati videntur, caliditatem enim a frigiditate non corrumpi, & mutari in frigiditatem, fortè eo argumento deprehendimus, quod in materia combustibili accensus ignis, æque ab aqua cum frigida tum calida extinguatur. si enim caliditas à frigiditate extingueretur, rectè nobis persuaderetur, hasce duas primas actiuas qualitates mutuo agere & pati, sed cum (vti dictum est) exempli gratia, carbones igniti affusa aqua cum frigida tum feruenti æque extinguātur, necessatio innotescit nobis, caliditatem vel ab humiditate tanquam à contrario pati, vel ab aquæ densiori substantia ignem suffocante, siue extinguente raram ipsius substantiam. Quare elementa cum non à primis, sed à secundis qualitatibus mutuo agere & pati videantur, particulatimque à rarefectatione & densatione, ergo etiam caliditas, frigiditas, humiditas & siccitas mediantibus secundis qualitatibus scilicet rarefactione & densatione morbos simplices facient. Pars quidem, corporis ab ignis caliditate (uti nuper dictum est) rarefacta incalescit. Quoad ipsam fertur copiosus spiritus & sanguis, qui itidem à calore rarefacti; sunt in causa, vt adhuc copia maior substantiæ calidæ attrahatur, vnde partem morbo calido affici est necessarium. & ita ab intensa frigiditate extima pars corporis intense refrigeratur, ita, vt frigido morbo laboret. quoniam intensa frigiditas in partibus debilibus densando meatus, repellit intus spiritus atque sanguinem, seu melius innatum calorem, qui per poros cutis euentatur, atque idcirco pars cum exanguis a frigiditate repellente reddatur, meritò frigescit. In corporibus robustioribus, partes refrigeratæ ab intenso frigore postea recalescunt. In debilioribus vero, calor densatis meatibus suffocatione extinguitur, vnde tum insignis partis corruptio subsequi solet, à qua cancrenæ fiunt. Hoc exemplum scilicet aquæ insigniter frigidæ large alicui parti affusæ, demonstrat nobis, à frigiditate stipata, clausaque summa facie corporis, fieri repercussum & refractum eius caloris, qui à profundo ascendit: qui quidem propter difflatus inopiam intro aceruatus, simul itidem propter frigidi circunstantis violentiam in altum recedit, & ex succis illic existentibus enutritur, deincepsque intro ipso collecto auctoqué ad summa corporis violentius ruente fieri eiusdem caloris repercussum constat. Quare in robustis partes refrigeratæ postea denuo recalescunt, & in debilibus nunquam recalescunt. Vnde Galenus meritò dixit: Nam aquæ frigidæ occursus aut vincit natiuum calorem, aut colligit: vincit quidem cum debilis fuerit, colligit autem cum fortis, ipsum continens ac difflari prohibens. Alijs etiam multis rationibus Methodicis fuit persuasum primas qualitates non facere morbos per se ipsas, sed mediantibus quidem secundis, quam rem vel etiam Hippocrates in libro de veteri medicina, accurate disputauit. de qua quidem longius ex Methodicis amplius non agam. At esto quod isti morbi in intemperie simplices dentur, vt rectè à Dogmaticis fuit demonstratum: tamen Methodicis, qui studuerunt breuem methodū medendi constituere, qua nobis vera omnium morborum curandi indicatio monstraretur, non rectè fieri, visum fuit. siquidem tot variæ, innumereque indicationes, (quas Dogmatici à morbis in intemperie (quos sexdecim numero constituerunt) & in conformatione, & in numero, & in magnitudine atque in soluta vnitate &. Non minus à partium læsarum naturis varijs varijsque temperamentis, habitibus, ætatibus, consuetudinibus, studijs, atque cæli constitutionibus, regionibus annorumque temporibus, desumendas voluerunt, artem medendi nimis longam, prolixam ac etiam confusam reddere viderentur. Vnde methodi breuissimæ medendi constituendæ principium à Methodicis ceptum est. Et vt ad primos morbos, qui in primis quatuor qualitatibus à dogmaticis constituti fuerunt, redeam, dico: ex Methodicis nondum compertum, fuisse, curationem per se ab ipsis primis qualitatibus, vt Dogmaticis fuit persuasum, indicari. At de primo loquamur: Constat sanè apud Dogmaticos huiusmodi affectus simplices à contra-

Hipp. in 5. aph. 21. & 25. & Gal. in comm.

Gal. in 5. de tēp. cap. 5.

In 5. aph. Hipp. comm. 21.

Gal. in li. de diff. morb. cap.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

contrarijs suas indicationes habere, quod (vt aiunt) contrarijs contraria curentur. Itaque aiunt morbum calidum medicamentum refrigerans indicare, contra calfactorium, frigidum, & humidum siccans, atque humectans, siccum. vnde in curandis febribus dicunt, ipsam febrem medicamentum refrigerans indicare. An non hoc verum est? profectò in nullis febribus (exceptis ardentissimis & synochis illis, in quibus ægrotis largus algidæ aquæ potus conceditur, atque hecticis tabidis) medendo Dogmatici huic satisfaciunt curationi. Quis etenim illorum vnquam ad illas febres persanandas medicamentum refrigerans commendauit? Galenus nullis alijs præsidijs, quam calasticis febres (prædictis exceptis) sanare, visus est. atque ijsdem ferè quibus Methodici vtendum esse præceperunt; Ephimeris enim omnibus balnea ex dulci aqua calida parata vtilissima esse Galenus statuit, non minusque inunctiones ex calido oleo. quid? an non hæc medicamenta sunt laxantia? Quid de tertianis biliosis? nonne eadem medicamenta ipsis opportunissima esse scripsit? nonne etiam euacuationes per aluum, per vrinam, per vomitum, per sudorem itidem vtilissimas esse statuit? ad quas mouendas decoctum ex apio, petroselino, pulegio atque ex alijs diureticis commendauit, An hęc sunt medicamenta refrigerantia, quæ à febre tanquam à calido morbo indicantur? Quid de quotidianis & de quartanis febribus dicemus? In his multo minus eam indicationem à febre petitam locum habere, cum in ipsis itidem medicamenta extenuantia, concoquentia, detergentia, aperientia, euacuantiaque calasticorum genere comprehensa, vsum habeant: neque est, vt Dogmatici dicant, in hisce febribus eam indicationem febrilem, quæ prima est in mente, postremum locum habere in executione, scilicet illam (licet primo tempore locum non habeat) tamen postea exequi, quippè sublatis causis, à quibus eæ fouentur febres, quippè vacuatis scilicet crassis & viscidis humoribus, atque sublatis itidem obstructionibus, postea commodum tempus habere. Quid dices? sublatis illarum febrium causis, esse refrigerandum? quamobrem hoc faciendum? si sublatis causis continuò febres tollantur, cur nulla existente febre refrigerandum? à quo refrigerans præsidium tunc indicabitur? si nullus morbus calidus, cum sublata sit febris, hominem teneat. Quis quæso aliquis ita stupidus fuit qui ausus sit vsum refrigerantium in prædictis febribus laudare? Idem & in continuis febribus (ardentissimis, & æstuosissimis synochis, atque tabidis exceptis) obseruatur, scilicet vt nullus refrigerantium vsus exerceatur. Etenim Dogmatici etiam frigidorum in ijs medicamentorum vsum damnant, & meritò sanè, cum frigida medicamentorum qualitas interius suscepta humorum coctionem impediat, ipsos crassiores & crudiores reddat, atque obstructa foueat. Et exterius quoque frigida partibus febre vexatis, admota, meatus cutis densando, intusque febrilem calorem cogendo compellendoque (cum febrilis caloris resolutionem impediant,) tum ipsum magis augeant febremque exinde proliziorem efficiant. hinc rectè practici medici astantibus iubere solent febricitantes stragulis bene coopertos decumbere, ab aereque frigido, à flabellis, à potuque frigido omnino abstinere quo Aurelianus non iniuria in thorace admodum calore vexato prohibuit, ne rosaceum frigidum vel alia frigida adhibeantur, quod hæc meatus densando incendium calori augeant. Quare dicere febrem, quatenus febris idest calidus morbus, est, indicare medicamentum refrigerans, quippiam logicum videtur. Addimus non perpetuo frigida medicamenta refrigerare, at plerumque (vti ex Hippocrate & Galeno nuper demonstratum est) calefacere, vnde Hippocrates scripsit: Dolores frigidos, tumores, conuulsionesque frigidam aquam large affusam sanare: Itaque si vera est indicatio morbi calidi, cur Dogmatici in curandis febribus (exceptis vti superius, dictum est, ardentissimis, synochis æstuosis, atque tabidis de quibus posterius accurate agemus) nusquam

1. Oxeon cap. 16

In 5. aphor. 21. & 25.

nusquam medicamenta actu frigida meminerunt? si dixerint, ptissanam hordaceam, decoctum ex alidis, succi endiuiæ, portulacæ & similium, quæ facultatis frigidæ sunt, apud omnes medicos esse ad febres curandas familiarissima, item syrupos refrigerantes, succos, atque aquas refrigeratorias: Methodicorum sectatores responderent, hæc decocta facultate frigida prædita, scilicet syrupos, succos, atque aquas, ægrotantibus non actu frigidas sed calidas exhiberi. Non enim ab aliquo Dogmatico hęc actu frigida febre vexatis exhibentur. Quid igitur? nonne medicamentum ad febrem tollendam non actu, sed potestate frigidum ab ipsis exhibetur? certe quidem. Quod tamen non sic ex Dogmaticorum placitis conuenire creditur, siquidem contrarijs (vt omnes aiunt) contraria curari debeant. Profectò morbus actu calidus, medicamentum indicabit, quod non potestate sed actu frigidum sit. etenim medicamentum quod potestate est frigidum, per se non opponitur morbo actu calido, veluti morbus itidem actu frigidus medicamentum actu calidum indicabit. Neque est, quod Dogmatici dicant, medicamentum, quod potestate est frigidum, non agere ad corrigendum calorem, quoad fuerit in corpore actuatum. Actuatumque aduersus febrem agere, eiusque caliditati per se opponi, atque ita constare, morbum actu calidum, cuiusmodi febris est, tolli à medicamento, quod actu est frigidum. Etenim (exempli gratia) decoctum aliquod refrigeratorium, actu calidum epotum, priusquam in corpore actuatum sit, aduersus febrem non aget, sed solummodo posteaquam à calore nostro actuatum sit, idest ipsius facultas refrigerans fuerit actu talis reddita: atque ita verum quidem esse Dogmaticorum placitum dicent, scilicet febrem, quatenus est morbus calidus, medicamentum frigidum indicare. Quæ responsio non videtur plane huic dubio satisfacere, cum nullum medicamentum potestate refrigeratorium (excipio narcotica mortifera, vti est cicuta, mandragora & similia, quæ ob id homines, qui ipsa deuorarunt, interimunt, quia à calore, qui est debilis, nequeunt actu calida in corpore seruari, ideoque refrigescunt, & actu frigida redduntur) epotum, & actuatum, in corpore refrigescat, neque actu frigidum fiat: perpetuo namque in corpore à calore nostro ex calefactum (exceptis mortiferis refrigeratorijs) calidum seruatur, quinimo etiam, quæ actu frigida per os assumuntur, à calore corporis calfiunt, & quoad vel resoluantur vel excernantur calida actu seruantur. Aqua (exempli gratia) quæ oĩum consensu facultate frigida est, epota, à calore ventris incalefacta, diu adsciritiũ calorem nacta, manet calida, à natiuo calore ita incalefacta præsentiaque eiusdem calidi adiuta, nunquam in corpore refrigescit, sed perpetuo actu calida manet. ex quibus cuique nostrum liquidò constabit, medicamentum actu calidum in corpore assumptum (licet sit ex potestate refrigeratorijs) nunquam ibi refrigescere: si vero non refrigescat, quomodo actuatum actu, (vt aiunt) frigidum erit? Quę cum vera sint, quomodo decocta refrigeratoria actu calida epota, febre vexatos (quod est apud omnes medicos compertissimum) iuuabunt? Methodici dicent nulla alia ratione, id facere posse, quod (licet frigida sint) à calore innato, ac etiam à febrili incalefacta, reddantur temperate calida, atque ita vt vere facultate laxantia dici queant, quæ ob id febrem, quæ morbus est adstrictus, tollunt. Eodem profecto modo, quo aquæ dulcis balneum temperate calidum febres itidem resoluit, resoluitur enim illa qualitas febrilis medicamenti vi laxatoria, digerenteue. Redeo ad id, à quo diuerteram, & colligo calidum, atq; frigidum morbum Methodicos non concessisse ad medendum, quia hi morbi simplices non habent indicationes ad curationem instituendam necessarias; quod nos de calido morbo simplici, (febris exemplo) hactenus demonstrauimus: scilicet etiam à Dogmaticis non seruari illam indicationem, quæ à calido morbo desumitur, quæ est quod febris (exempli gratia) quatenus calidus est morbus,

indicet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

indicet medicamentum refrigerans: nam ostendimus febrem, quod actu calidus morbus sit, propterea medicamentum actu frigidum indicare debere. quo medicamento actu frigido nulli Dogmaticorum vnquam vsi sunt, quoniam actu frigida etiam aliquando calefaciant. sed omnes in vsu habuerunt, decocta ex frigidis facultate (vt aiunt) medicamentis parata actu calida febricitantibus exhibere, succosque itidem atque aquas stillatitias ex frigidis herbis paratas, itidem igne incalefactas propinare. Quid est hoc? an non est ad tollendas febres medicamentum actu calidum exhibere, quomodo igitur febris, vt morbus calidus indicat refrigerans? cur, si hoc verum est, non exhibent medicamenta (quod quandoque faciunt in ardentibus synochis, tabidisque febribus) actu frigida? quoniam hæc non conueniunt, cum calefaciant calorem intro cogendo atque pellendo; vt in altero capite demonstrabimus. Neque verum est, quod aliqui respondent, scilicet Dogmaticos ad febrem tollendam exhibere medicamenta potestate frigida, eaque propinare ægrotis actu calida, vt citius ipsorum refrigeratoria facultas à calore in corpore actuetur, actuataque febrilem calorem corrigat, & extinguat. Nos verò demonstrauimus, nunquam hæc medicamenta ita actuari in corpore, vt actualem nanciscantur frigiditatem, qua morbo actu calido per se aduersari valeant; perpetuo siquidem hæc (exceptis mortiferis) in corpore adscititium calorem habent & conseruant, hæc enim prius igne incalefacta, actu calida assumuntur intra corpus, & postea à calore cum natiuo tum febrili rursus incalefiunt, quoad concoquantur; quare intra corpus assumpta antequam concoquantur à natura & mutentur in nutrimentum, perpetuo actualem caliditatem habent, ita, vt actu calida (licet modice quidem, cum suapte natura nequeant à calore nostro intense calida fieri veluti quę natura calida sunt, intensius intra corpus à calore nostro incalefiunt) merito dicantur. Mutata etiam, postquã concreta sunt, in nutrimentum, calida itidem calidæ substantiæ accessione esse Galenus aliquando aperte demonstrauit. Quare verissimum erit nunquam in corpore hæc medicamenta actu frigida fieri: exceptis mortiferis medicamentis frigidis, quæ, cum tota substantia naturæ aduersentur, calorem ita debilitant, vt ab ipso debiliter incalefacta postea in corpore refrigescant, qua refrigeratione in parte principe facta, statim calor natiuus extinguitur. Medicamenta vero, quæ deleteria non sunt, à naturaque nostra concoquuntur, intra corpus calida assumpta nunquã refrigescunt, quare nondum actu frigida fiunt, & vt talia nunquam actu calido morbo erunt contraria. Et si denuo petunt, quomodo ipsa cum actu frigida non sint, refrigerent? Compertum cognitumque est ptissanam, portulacam, suncum, lactucam, endiuiam, lenticulam palustrem, nympheam, violam, & alia similia per os assumpta etiam calida intra corpus refrigerare. quomodo itaque refrigerant, cum nunquam actualem frigiditatem nanciscantur in corpore? Refrigerant sane, quoniam ab ipsorum frigida essentia concoquenda in nutrimentumq; commutanda calor natiuus repatitur, ac proinde sanguis minus calidus ea coctione gignatur. Quæ enim calida sunt, propter similitudinem quam cum calore natiuo habent, facilius, & minus cum labore alterantur vel in nutrimentũ vertuntur, & quod in horum absoluenda coctione calor minus patiatur, idcirco sanguis calidior generatur. In febricitantibus verò huiusmodi medicamenta refrigerant, & ob hanc causam, atque etiam, vti superius dictum est, quod hæc calida epota naturam laxantium medicamentorum, quæ temperate calida & humida est, assequãtur, etenim ab adscititio calore ignis, cum hæc prius incalefacta propinentur, & postea à calore quoque interno incalefiant, reddantur temperate calida & humida, quę laxantium medicamentorum facultas est. Itaque hæc meritò febri tanquam morbo abstricto, in quo laxantibus vtendum est, mederi dicentur. Quare meritò Methodici voluerunt, morborum calidorum & frigidorum

In lib. 3. de temperamentis.

G cognitio-

cognitionem ad instituendam curationem esse inutilem. Neque est etiam, quod dicant, vt eius vtilitatem Dogmatici persuadeant, aquam frigidam herysipelati mederi, & aquam marinam sulphureamque ipsum calidum morbum augere. Quę cum vera sint, videtur verum dogma esse scilicet calidorum morborum frigida oportere esse remedia: ad quod respondetur, non aquam actu frigidam, sed tepidam quidem herysipelati conuenire, nisi repellere humorem in principio fuerit consilium, aqua vero marina non conuenit, & quod adstringat, & quod, vt calida & sicca, morbum astrictum foueat; ita quoque & sulphurea, & similes alię. & hæc de simplici affectu calido. Idem de frigido dicimus fore sentiendum, quippè non habere, quatenus frigidus est morbus certam indicationem: Neque est quod calidum medicameutum à morbo frigido indicatum, corpori refrigerato recte medeatur, quoniam non quatenus calidum, sed quatenus etiam meatus laxat, conuenit. Ita quoque de passiuis qualitatibus obseruatur: siccitas namq; ab humiditate quatenus laxat, & humiditas à siccitate quatenus densat, corrigitur. Siccitas quippè est adstricti affectus species, quæ quandoque fit ab humido euacuato seu resoluto. quod à validis exercitijs, sole feruenti, ingenti inedia, atque ab immoderata aliqua euacuatione euenire solet, vel denique à medicamentis siccantibus, aut refrigerantibus. A sicco vero affectu Methodici meritò laxans medicamentum indicari aiunt, quod, vt recte quoque Dogmatici cognouerunt, sit temperate calidum, quando adstrictum affectum siccum maxime valeat emendare, atque corrigere; etenim si ab humiditate euacuata illa siccitas fuerit oborta, aut à medicamento siccante, medicamenti humiditate tollitur; si à frigiditate siccitas fiat, à laxantis medicaminis caliditate itidem emendatur. Eodem quoque modo se habet laxus affectus humidus, qui densante siue adstringente medicamento itidem corrigitur. Namque adstringens medicamentum cum frigidum & siccum sit, vtraque qualitate humiditatem tollit, scilicet frigiditate repellendo ac veluti comprimendo, & siccitate cogendo & indurando. qua ratione hyeme ab intensa aeris frigiditate, extimę cutis partes, terræ item superficies humida, siccari solet. Atque ita nobis ex Methodicis esto persuasum, qualitates primas, primosque affectus simplices parum facere ad curationem instituendam, atque ipsorum cognitionem scitu haud esse necessariam. Quæ opinio etiam alio argumento confirmatur, scilicet quia medici tollunt cum morbos calidos tum frigidos medicamentis laxantibus, an non ab itinere vel à sole incalefactos balneis modice calidis, atque inunctione olei tepidi iuuamus? ijsdemque etiam refrigeratos sanamus? Nonne igne vstas aliquas corporis partes affuso copioso oleo tepido sanamus? an non corpora cum incalefacta, tum refrigerata tepidis balneis, fomentis, atque inunctionibus aperte iuuari, experientia docuit? Quare cum vterque morbus cum calidus tum frigidus laxantibus medicamentis tollatur, ergo necessario vterque aliquando adstrictus erit affectus, atque ita de qualitatibus primis simplices morbos in intemperie constituentibus, rem hanc Methodicos sentijsse, credendum est.

Quamobrem Methodici in aliquibus morbis adstrictis aliquando frigidis medicamentis vtantur. Cap. III.

CVm dixerimus morbos calidos, cuiusmodi sunt febres, esse adstrictos, ac proinde medicamenta indicare laxantia, quorum natura est temperate calida, atque humida, Idcircoque decocta medicamentorum facultate frigidorum, succos, aquas stillatitias febricitantibus non actu frigidas, sed calidas propinari, quoniam hæc cum humida sint, & in corpore adscititiam caliditatem quoque nanciscan-

nanciſcantur, fiunt naturæ laxantium medicamentorum, quæ per ſe febribus, inquantum morbi ſunt adſtricti, medentur. Cum inquam conſtet hæc vera eſſe, ac proinde non eſſe verum, quod à Dogmaticis traditum eſt, ſcilicet febres, quatenus morbi ſunt calidi, refrigerantia indicare: quoniam ſi hoc eſſet, medici ad curandas febres medicamentis actu frigidis vterentur, at cum ipſi non vtantur actu frigidis in multis febribus, ſcilicet in diarrhijs, in putridis, & in hecticis, ſed actu calidis, licet poteſtate frigida ſint, eos febribus æque ac Methodici laxantibus mederi, quippè actu calidis atque humidis liquido apparet. Hinc omnes cum in diarrhijs, tum in hecticis ſeu potius ſcheticis, ideſt, quæ in principio ſunt, tum in bilioſis quoque putridis, non admodum æſtuoſis, commendarunt balnea aquæ dulcis temperate calida, inunctiones tepidorum oleorum, fomenta, epithemataque. Verum cum omnes medici in omnibus febribus iam dictis exhibeant medicamenta laxantia, ideſt actu calida, cur in vehementer calidis, colliquatiuis (cuiuſmodi ſunt ardentes, & ſynochæ vehementer ęſtuoſæ, atque hecticæ tabidæ) medicamenta actu frigida exhibent? vti eſt aqua ſimplex frigida, ac complures refrigeratoriæ potiones actu frigidæ, & ſimilia; hæc enim actu frigida, omnes cum Dogmaticæ, tum Methodicę ſectæ medici, ad prædictas febres maxime æſtuoſas ſanandas perpetuo in vſu habuerunt. Verum quamobrem Dogmatici frigidis actu medicamentis ad morbos calidos vtendum conſueuerint, mirum non eſt, cum ab ipſis ſancitum fuerit, morbos contrarijs tolli, quippè frigidos calidis, calidos frigidis, ſiccos humidis atque humidos ſiccis. At Methodicos hæc medicamenta actu frigida itidem laudaſſe, mirum eſt, cum febres omnes morbos adſtrictos in ijſdem febribus fecerint, ac proinde laxantibus contrarijs, quæ actu calida ſunt, meritò tollendas quoque ſtatuerint. Cur itaque actu frigidorum in ijſdem, vſum admiſerunt, & inter multa tantopere in cauſone, & in ſynocho maxime æſtuoſis algidæ aquæ potum commendarunt? Cur in tabidis, potiones actu frigidas, atque balnea itidem frigida ſummis laudibus omnes medici extulerunt? Etſi de hac eadem re nos itidem poſtea acturi ſimus, ſcilicet cum de febrium continentium curatione ſermonem habuerimus, nihilominus, vt omnis ab ijs, quæ ſtatuimus, tollatur ambiguitas, pauca de ijſdem in præſentia fore præmittenda duximus, atque vt ad rem veniamus, eamque dubitationem tollamus, quæ eſt, quamobrem Methodici etiam in continuis febribus atque in tabidis vſum actu frigidorum probauerint, cum febres omnes morbos adſtrictos eſſe voluerint, & omnia actu frigida, per ipſos dicantur medicamenta adſtringentia: pro qua re exacte cognoſcenda illud primo ex Methodicis erit ſupponendum, dari quidem morbos præter adſtrictos & fluidos, etiam mixtos ex fluido & ex adſtricto. Secundo aliud quoque in morbo mixto ex fluido & ex adſtricto curando, itidem ſupponi opportebit; ſcilicet vrgentiori eſſe incumbendum. Quid itaque, an non febres continentes vehementer æſtuoſæ omnes, ac vel etiam tabidæ, ſunt morbi miſti ex adſtricto & fluido? Primum eſſe morbos adſtrictos non eſt dubitandum, quod de continentibus putridis, quæ ab obſtructis meatibus fouentur, vel etiam ex Dogmaticorum placitis intelligitur. Hecticas quoque primo habere igneam caliditatem in ſolidis partibus adſtrictam, quam Dogmatici etiam, vt tollant, balneorum tepidorum, inunctionum atque aliorum ipſum flammeum calorem digerentium medicamentorum (quæ itidem laxantia ſunt) vſum complectuntur. Porrò continentes febres, atque hecticæ in primo (vt aiunt) gradu conſtitutæ, morbi adſtricti ſunt. Cæterum vbi in his flammeo calore in principio haud digeſto, colliquatio in corporibus euidentior apparuerit, ita, vt humiditates partium et ſolidarum profluant, abſumanturque, alter morbus, qui fluxus laxusue dicitur, primum ſubſequitur. Eodem itidem modo, continentes febres, quæ admodum

æstuosę sunt, laxum morbum contrahunt, quoniam ingens caliditas febrilis interna, eundem affectum parit, quem externa in partibus extimis; hæc vero aperit meatus cutaneos, laxatque, vt exinde calor innatus copiosius effluat, exhalet, atque resoluatur: illa vero, quippè interna caliditas immoderata, oscula venarum, arteriarumque immoderatius laxans facit morbum itidem laxum, fluxumuè dictum, à quo citò naturalis calor immoderatius effluens, & exhalans resoluitur, dissipaturque. vnde ni citò laxus hic morbus tollatur, ineuitabile exitium subsequitur. Quare cum in ijs febribus vehementer æstuosis sit sanè primo morbus adstrictus, & secundo laxus, primum affectum subsequutus, atque hic magis quidem (quod ab ipso citò calore innato euacuato fluxoque, mors iminet) vrgeat, idcirco, cum Methodici semper in misto affectu, vrgentiori fore incumbendum docuerint in talibus febribus valde æstuosis, in quibus periculum est caloris natiui resolutionis, medicamentorum actu frigidorum vsum secuti sunt. Hinc in continentibus febribus vehementer æstuosis, ob eam profectò causam algidæ aquę largum potum omnes quidem medici exhibere consueuerunt: quod laxo morbo valide aduersetur, calorisque natiui fluxum cohibeat: Etenim aqua frigida sua frigiditate densando meatus internos insigni caliditate diffusos, ampliatosque, cogit, caloremque ad suum fontem valide compellit, vnde partes iuxta ventriculum & proximę, calore ab ipsis ad cor compulso, primum refrigerantur, densanturque statimque sitis exinde & calor cessat. Calor vero natiuus ab immodico calore rarefactis meatibus per totum corpus diffusus, ab aquæ frigiditate intro ad cordis quippè regionem, tanquam ad fontem caloris repulsus, vnitus, atque ab humiditatibus istic existentibus enutritus, ac postea auctus roboratusque ad vniuersas partes corporis rursus erumpens, aquam epotam atque humores putridos incalefacit, digerit, atque resoluit. Plerumque largissimos sudores frigidæ aquę potus, per antiperistasim (vti dictum est) concitat, nonnunquam vomitus biliosi fiunt, & aliquando per aluum copiosi humores profluunt. Quare ex his liquido apparet Methodicos medicamentis adstringentibus vocatis, non morbo quidem astricto, sed fluxo, scilicet meatibus internis præ æstuoso calore febrili immoderatius laxatis atque diffusis, per quos natiuus copiosius effluens, citò dissipatur, mederi; vt proinde nedum reprehensione at potius magna laude digni visi sint. Hoc quidem præsidio adstrictorio in hisce febribus vehementer ęstuosis, habentibus coniunctū morbum laxum, (qui vrgentior cum sit, quod eo innatus calor citò resoluatur, meritò actu frigidum medicamentum, quod densat meatus, cogit calorem intus, ipsumque ad fontem caloris reprimit, ex postulat) vtendum ij voluerunt, quippè aquam frigidum large epotam concedentes. Mirabile dictu est, quomodo tale pręsidium expugnet hasce febres, quæ affectum duplicem habent, scilicet, adstrictum atque laxum, dico vehementer æstuosas, in quibus solummodo conueniunt medicamenta actu frigida, non (vt Dogmatici putarunt) quia morbus actu calidus ijs actu frigidis medicamentis tollatur: sed, vt calorem natiuum propter insignem caliditatem immoderatius, fusis meatibus, collabentem colligant, vniant, atque ita augeant, vt eo febres denique tollantur, quas non refrigeratione, sed calefactione quidē tolli, liquido constabit quod eæ febres dissoluantur aut sudore copioso, aut vomitu bilioso, aut deiectione biliosa, vel copiosa vrina, quæ euacuationes à potu aquæ frigidæ erumpunt, atque ita hasce febres finiunt. quare neque in hisce febribus actu frigida medicamenta indicantur, cum hæ nō frigiditate, sed caliditate potius (vti demonstratum est) tollantur. Superius ostendimus actu frigida actu calidum morbum non tollere, at quinimo ipsum aliquando augere, cum densando meatus prohibeant ipsius resolutionem, sed tollit morbum calidum caliditas, ob validam refrigerationem in robusto corpore subsequuta, scilicet facta

Gal. in 3. de tēp. cap. 5.

reuoca-

reuocatione caloris; quomodo Hippocrates docuit dolores, tumores, conuulsiones affusa large frigida aqua in robusto corpore, resolui. Quare Methodici recte calidis morbis laxantibus, quæ sunt calida medicamenta, medentur. Et, si in hisce febribus summe æstuosis ipsi quoque exhibeant aquam frigidam, non propterea vtuntur medicamento adstricto in morbo adstricto per se, at quatenus alteri morbo laxo ei coniuncto ob æstuosissimum calorem meatus internos immoderatius diffundentem, & resoluentem innatum calidum, conuenit: namque primo occurrunt patentibus meatibus actu frigidis medicamentis meatus densantibus, & postea calefactione, aqua scilicet hausta incalefacta, intusque naturam laxantem (quæ febri tanquam morbo adstricto medetur) adepta, febrem resoluit. Mirum remedium, quo Methodici medentur morbo mixto ex adstricto atque laxo. laxo tanquam vrgentiori frigiditate insigni aqua occurrit, febri vero tanquam affectui adstricto (quod minus vrgeat) postea eadem aqua incalefacta intus ab aucto calore, tanquam medicamentum laxans, scilicet calidum, atque fumidum febrilem caliditatem digerens, auxilio quoque est. perinde atque balneum tepidum ad easdem febres ab omnibus medicis commendatum, interius agit. In hecticis quoque tabidis, quæ itidem fluxum laxumue morbum habent coniunctum, quippè febrilem calorem postea subsequutum, balnea actu frigida commendantur, non quia febri tanquam morbo adstricto medeantur, sed, vt collabentem calorem innatum, qui perpetuo per poros cutis nimium diffusos immoderatius effluit, colligatur, vniatur atque roboretur. Quare hi non medentur morbis astrictis, licet vtendum voluerint medicamentis actu frigidis, adstringentibus vocatis, at profectò laxis. Cæterum quomodo medicamenta actu frigida in prædictis febribus conueniant, & in quibus etiam non, posterius (cum de illorum febrium curatione scribetur) accurate considerabimus, atque etiam in vltimo libro in quo de morbis mixtis ex adstricto atque ex laxo acturi sumus. *In 5. aphor. 21. & 25.*

Humores exuperantes in corporibus secundum Methodicos non esse causas morborum, quæ indicant curationem.
Caput IIII.

ITaque qualitates primas non esse præcipuas morborum causas ex Methodicis ostendimus, atque idcirco, esse ad indicandam curationem inutiles. Nunc vero videamus etiam, quibus rationibus illis fuerit persuasum, quatuor humores itidem non esse causas morborum, neque ab ipsis itidem humoribus curationem indicari. Non indicare quidem humores, quatenus humores sunt, curationem ipsi voluerunt, at si indicabunt, sanè quatenus faciunt morbum adstrictum vel laxum indicabunt. Humores non esse morborum causas, nihilque ad curationis indicationem facere, illis eo præsertim argumento fuit persuasum, quod apparente copiosa fluxione vel per aluum, vel per sudorem, vel per vomitum, vel denique per vrinam, complures morbi (quorum Dogmatici putant humores esse causas) non tollantur. Neque etiam si principio morbi exhibeatur purgans valentissimum, haud semper cedat purgationi morbus. Hydrops etiam non sanatur à copiosa aquei humoris eductione, at alijs quidem, vt tollatur, opus est medicamentis, non purgantibus. Neque eos latet, humorem quandoque in parte quapiam facientem plenitudinem, morbum concitare, qui tamen mirûm est quamobrem a diarrhæa copiosa, aut ab vrina copiosa, vel a sudore, vel à copioso vomitu, vel ab alui deiectione valido medicamento etiam procurata, non semper tollatur, cum communes euacuationes insignes consumere aliquando particulares plenitudines medicis non sit ignotum: Vnde praxim facientes

sæpius

sæpius particularem affectum communi, eaque insigni vacuatione facta curare solent, eaque fortasse ratione, quod communes euacuationes humores ab affecta parte diuertant, ita vt non amplius confluant, affectumque foueant, vel augeant. At non recte respondisse ad hoc argumentum visi sunt, qui dixerunt, communem euacuationem insignem necessariò quemcunque morbum à communi totiùs corporis plenitudine factum, tollere; non autem necessario affectum, quem particularis humoris plenitudo facit, sanare. Quod si verum sit, cur Dogmatici arthriticum coxendicumque morbum, conuulsionem, paralisim, tremorem, febrem diuturnam, atque alios complures affectus singulares, quos plenitudo particularis creat, communi, insignique (quam medici medicamentis cum vacuatorijs, tum purgatorijs moliuntur) vacuatione, tollere student? Hi sanè affectus particulares, cum morbi adstricti sint, à copiosis euacuationibus, quæ præsidia laxantia sunt, tolli aliquando solent. si plenitudo fuerit ad vasa, cui dubium, apparente copiosa vacuatione eam tolli oportere, non minusque etiam, si ad virtutem sit, quando euacuato humore, cuius præsentia vires maxime languidę redduntur, virium subleuatio necessario succedat. Itaque Iuliani, vel Asclepiadis argumentum, quod humorum plenitudo non sit causa morborum, eo quia insigni facta vel à natura vel ab arte euacuatione, vti dictum est, morbi non tollantur, in suo robore manere videtur. Cum communi insigni vacuatione non solum plenitudinem communem, sed vel etiam particularem minui debere, ratio persuadeat. hanc quidem iuuaret, non ab ipsa parte (licet non nulli voluerint, quædam purgantia particulatim humores à particularibus affectis partibus, attrahere, educereque, atque ita tolli particularem plenitudinem insigni quidem euacuatione posse) humorem educendo, vacuandoque; at diuertendo, vel reuellendo communis vacuatio prohibebit, firmata humoris fluxione, quo minus affectus augeatur, illa vero ipsum humorem facientem plenitudinem minuendo. Cur itaque si plenitudo humoris morborum est causa, copiosa apparente euacuatione morbi non diminuuntur? Compertissimum quidem est, sæpius copiosam alui deiectionem, vel vrinam, vel sudorem, ac vel etiam hęmorrhagiam, febre vel alio morbo vexatis nedum profuisse, at quinimo plurimum læsisse, aut ab ipsa ægrotos in peius ita mutatos fuisse, vt tandem eo morbo interierint. Hincque haud tutò in principio morborum exerceri vsum medicamentorum valide purgantium, intelligitur; quoniam, vt dictum est, hisce purgationibus morbi plerumque non cedant. Ceterum si dicatur etsi morbi ab humoribus fiant (qui si possent statim educi, profectò imminuerentur, tollerenturque) tamen, quod sint crassi scilicet & admodum viscidi, quo pertinaciter adstricti alicui parti adhæreant, propterea educi non possunt; quod dogma in omni morborum principio accuratius seruatur. quo tempore nullæ euacuationes, licet insignes sint, vtiles æstimantur. qua ratione etiam purgantia medicamenta ab eruditis medicis ex Hippocratis sententia omnino in morborum principio prohibentur, nimirum, quod concocta medicari, & non cruda oporteat, nisi humores turgeant. Principio vero morborum humores omnes crudi sunt, turgentes tamen (quod non firmi, neque parti cuipiam adhærentes, at segregati per corpus moueantur) licere tunc medicamento educi: Vnde meritò Hippocrates dixit: in acutis morbis rarò & per initia medicamento purgante vti oportet, & hoc ipsum cum præmeditatione: Quod in libro de humoribus ita quoque expressit, dicens: Aliàs facta coctione humores aut intro, aut foras vrgere, aut aliam in partem in quam oportet. Si hæc vera sunt, qui fieri potest, vt in complurium morborum principio excretiones appareant? siquidem morbus crudus est, & humores nondum concocti, nondum segregati, idcircoque ad purgandum inepti sint. In statu vero ac declinatione, quoniam tunc humores probam concoctionem sunt assecuti, facile & tutò

Gal. in apologia contra Iulianū.

In 1. aphor. 22.

In 1. aphor. 24.

& tutò ipsos educi excernique posse, affirmant, ac idcirco apparere bonas humorum excretiones (quas criticas medici vocant) purgationesque; & medicamentis etiam eosdem educi posse Dogmaticorum plures putarunt. Quo tempore, solummodo purgantia exhibere ęgrotis possunt. At cur quęso hunc ægrotis corporibus etiam laborem iniungere debebimus? si iam naturæ victoria super morbum innotuit, atque morbum iam natura superauit? Ex quibus illud vnum notatu dignum obiter animaduertitur, scilicet purgandos tantummodo fore humores medicamentis attractorijs in salutaribus morbis, atque nunquam in exitialibus. In his humores perpetuo crudi sunt, quod nondum natura ipsis præualuerit, eosquę concoxerit. In salutatibus vero solummodo (quod ipsis natura præualeat, ipsosque concoquat) purgationes vsum habebunt. De his Methodici haud immeritò dubitasse visi sunt, quod non tantum in morbum vigore declinationeque, sed quinetiam in principijs, atque augmentis exitialium morborum copiosæ euacuationes non raró appareant, à quibus morbi complures ne dum minuuntur, at sæpius quidem augentur, ab ipsisque ægroti in deterius abeunt. De quibus Hippocrates in epidemijs ait: Alui turbatæ erant, biliosis paucis meris tenuibus mordacibusque. & postea: Quæ infestabant hæc erant: lienteriæ, dysenteriæ, tenesmi, alui fluxiones biliosæ tenues mordaces, multæ crudæ, & mordaces, nonnullis etiam aquosæ. & de sudoribus: Sudores multi his tantum aberat, vt recrearent, vt etiam contra læderent. De Critone ait: Deiectiones crebræ biliosæ, perijt postridie quam ægrotare cœperat. Quæso si humores sunt causæ morborum, cur in morbo bilioso acuto diarrhæa copiosa, biliosa, sudoresque copiosi exeuntes etiam in morbi principio, ęgrotos perpetuo non iuuabunt? prælertimque quod ijdem humores, quos morbi alicuius biliosi causas faciunt, copiosius excernantur. An non necessariò aut humor febrem (exempli causa) ardentē faciens ex toto educetur? aut saltem à loco putredinis auelletur, diuerteturque, quo morbi causam minui sit necessarium? Cur in ardentissimis inquam febribus, in quibus exuperant humores biliosi, acres, vsti, & retorridi, damnantur in principio excretiones biliosæ? & in febre melancholica nigræ, si ab ipsis succis febres foueantur? si dicatur nigras deiectiones quandoque in morbi vigore vel declinatione non improbari, tamen hoc raro fit. De qua excretione Hipp. ait: Morbis quibuslibet incipiētibus si bilis atra vel supra vel infra exierit, lethale est. & postea: Quibus ex morbis acutis aut ex longis, aut ex vulneribus aut quouis alio modo extenuatis bilis atra, aut qualis sanguis niger descenderit, postridie moriuntur. Quæ igitur ratio est, quæ nobis persuadeat, fluentibus per aluum, vel per alium locum humoribus & copiosius quidem, morbos, quos ipsi fouent, nedum minui, sed plerumque ita augeri, vt ægrotos interimant. Etenim sublata causa tollitur morbus, si itaque humores sunt causæ morborum, cur ipsis vacuatis siue per corpus excretis morbi non tolluntur? Nos sæpius vidimus complures ardentibus febribus vexatos à principio vsque ad exitium habuisse largas excretiones biliosas. Marina Theupola iuuenis nunquam satis ob eius præclaras animi dotes laudatat, Mattheo Mauroceno iuueni clarissimo nupta (de qua in libris de præsag. uita & morte ęgrotantium meminimus) ex abortu in ardentem febrem incidit, cum sæuissimus symptomatibus; sudauit enim large & sæpe, vomuit multa virulenta, & per aluum itidem crebras habuit excretiones biliosas, quibus æstimabatur aliquantulum subleuata, tamen nunquam à febre immunis euasit, habuitque per duos menses diarrhæam biliosam, & aliquando sudores copiosos, quibus tamen crebris euacuationibus nunquam febris sublata fuit, sed tandem ipsa extincta eo morbo est. Guadagnina de Guadagninis mihi olim vxor mea nunquam satis laudata, ex ardente itidem febre septendecim diebus, diarrhæa biliosa, copiosa & crebra meo magno cum

In 1. epid. 1.

In li. 4. aph. 22.

Aphor. 25.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cum dolore & damno mortem obijt. Atque hisce rationibus Methodicis fuit persuasum, humores non esse causas morborum. Addunt, vt hanc ipsorum opinionem magis confirment, compertum esse (quod à Galeno etiam expressum fuit) complures homines, licet corpora ipsorum humoribus valde abundauerint, quoad in ipsis corporibus trãspiratio fuerit seruata incolumis, magnum numerum annorum sanos vixisse. quod non aliam ob causam euenit, quàm quod humorum copia, si meatus corporis suam naturalem conformationem seruauerint, morbos non faciat. Compertissimumque est, humores quoad quieti in corpore maneant, nunquam morbos facere: qui si aliquam ob causam ad motum cieantur, statim morbos inuehere, quatenus ad partes commoti, vel adstrictum morsium vel laxum faciant; adstrictum, vbi ad viscus internum delati ipsum vel obstruant, putredinemque initio concitent, febremque vel phlegmonem; Laxum, quatenus ad oscula meatuum corporis fluxi immoderatius euacuantur. Quod vero humorum abundantia in corporibus quieta manens, minimeque commota, & turgens, morbos non faciat, exemplo epylepticorum, per consensum ab inferna aliqua parte, qui eo malo corripiuntur, facile innotescit. Constat quidem humorem vel vaporem maleficum, quoad quietus in parte à qua subleuatur, maneat, nunquam epylepsiam inducere; qui statim quauis de causa commotus, ascendens ad cerebrum, illud symptoma continuo concitat. At non solum maleficus humor, si ad cerebrum ascenderit, epylepsiam, at quinetiam apoplexiam, acutissimamque phrenitidem. Quam affectus generationem Gal. non potuit non vehementer admirari, scilicet quamobrem sit, quod humor venenosus in corpore tandiu latuerit, absque quod grauem noxam induxerit, & repente exitialem phrenitidem concitauerit. Quales phrenitides Ægyptijs in quibusdam anni temporibus, & constitutionibus solent esse admodum familiares, quæ repente eos inuadunt, paucissimisque horis apoplecticorum modo homines interimunt. Quem morbum (de quo nos in libris de medicina Ægyptiorum scripsimus) Aegyptij Demelmaoi appellant. At mirum est, quamobrem copiosi sudores & vomitus itidem copiosi (si humores biliosi tenuissimi virulentique morbum illum concitarunt) non multos iuuerint. Namque de phrenitico, qui tertia die obijt, Hippocrates ita habet; Phreniticus primo, quo decubuit, die virulenta vomuit, & multa & tenuia: febris horrida, copiosus sudor assiduus, toto corpore. ex quibus sanè mirum non est, si Methodici persuasi humores non esse causas morborum, eosque per se curationem non indicare voluerint: nisi quatenus morbum vel adstrictum vel laxum faciant. veruntamen cum non omnino purgantia medicamenta (licet à frequenti ipsorum vsu cauendum senserint) ipsi sustulerint, & quandoque ipsorum vsum atque præualidiorum etiam complexi sint, meritò humores morborum eos esse materiam voluisse, credendum est; Neque omnino denegasse morbos ab humoribus fieri, sed tamen non ita esse causas morborum intellexerunt, vt ab ipsis primo curatio indicetur, at ipsos quidem indicare sanè, non quatenus humores sint, at quatenus affectus adstrictos vel fluxos laxosue factos denotant, ac proinde humores negarunt esse morborum causas, prout adstrictum & laxum (quos morbos fecerunt) non ab humoribus, sed ab adstrictis vel diffusis meatibus corporis fiant. Quandoque tamen non negare ipsos potuisse ab humoribus adstrictos morbos atque laxos vtique fieri: Adstrictos, vbi commoti in corpore à quauis causa humores ad quampiam partem corporis fluxi, eam inflammarint, vel alium affectum ex adstrictis concitarint: laxos vero, si itidem vel ad vteri oscula, vel ad hæmorrhoidas, vel ad vesicam, vel ad ventrem, aut ad cutis poros immoderatius profluxerint. Cæterũ (vt dictum est) cũ ipsi non quatenus humores, sed quatenus adstrictum vel laxum morbum faciunt, curationem indicare videantur, eatenus morborum causas haud dicendos, putarunt.

In 3. epid sect. 3. com. 75.

Dogmaticos

Dogmaticos medicos in multis morbis curandis non differre à Methodicis. Cap. V.

NOn constat, Dogmaticos medicos in morborum curatione molienda à Methodicis multum fuisse differentes, quandoquidem Dogmatici (qui post methodicos in medicina magis claruerunt, quiq; Galeni doctrinam præcipue insectati fuerunt) ijsdem præsidiorum materijs in medicina facienda, quæ fuerunt Methodicis familiaria, vsi sunt, atque nunc etiam vtuntur. si de chirurgicis præsidijs loquamur, qua lenam eorum, quæ apud Methodicos fuerunt in vsu, medicum præsidium Dogmaticos, rationalesue medicos latuit? Nonne sanguinis vacuationem, & quæ secta vena, & quæ scarificatione fit, omnes quidem in morbis curandis complexi sunt, familiaremque habuerunt? Nonne etiam æque, ac Methodici scarificatione vtebantur, vsi sunt, atque vtuntur? nonne cucurbitularum vsum non minus quam Methodici, Dogmatici æque semper plurimi fecerunt? Eodem modo & clysteres, frictiones, ligaturæ, inunctiones, fomenta, atque huiusce generis similia præsidia minime eos latuerunt omniaq; ad pharmacepticam pertinentia non minus atque Methodici in vsu habuerunt, hoc vno excepto, quod nonnulli Methodicorum minus quam Dogmatici purgantium medicamentorum vsu fuerint delectati, quinimo ab ipsis quo magis possit (quod à purgantibus hominis natura abhorreat, atq; ab ipsis lædatur) fore abstinēdum putarunt. De quibus Aurelianus ita habet: Sed vitandam probamus frequentem & variam medicaminum potationem, quę felea educere promittuntunr, siue ventriflua; siue vrinalia: Etenim sitis extenditur, & solidioris cibi fastidium duplicatur, & corporis fortitudo minuitur, atque cibi accepti corrumpuntur, & omnis corporis materia adulterio medicaminum deterior fit. Non tamen vsum planè purgantium sustulerunt, at illis non nisi magna vrgente necessitate vtendum præceperunt, à quorum sententia Hippocrates, atque alij qui eius doctrinam secuti sunt, non plane differentes fuisse visi sunt, cum rarò, & in febribus, & in phlegmonis, & in alijs morbis similibus caute (quod corpora lædant) à medicis purgantibus vtendum statuerint; Neque immeritò, etenim purgantia propter vim molestam, qua ventriculum eiusque os maxime lædunt medici inter venena adnumerarunt. Quare Methodici à frequenti vsu medicamentorum purgantium non secus at Dogmatici abstinendum voluerunt. Veruntamen in hoc quidem à Dogmaticis dissentientes fuerunt, quod noluerint purgantia dari, quæ particularem ab occulta quidem facultate ex totius substantiæ similitudine vt Dogmatici aiunt, profecta, humorem educant, at quodcunque purgans valida vi purgatoria præditum omnes superfluentes humores (quæ quorundam quoq; dogmaticorum fuit opinio) posse purgare, illis fuit persuasum. Vnde vtrumque helleborum, & alia, quæ & per aluum & per vomitum purgant, & quę per os, & per nares itidem purgant, Græcis apophlegmatismata atque errhina dicta, ad purgandum in vsu habuerunt. Quid etiam, nonne veteres Dogmatici medici Methodicorum præsidijs perpetuo ad medendum vsi sunt? & quod magis est, Methodicorum modo. Quæ præsidia iuniores etiam ad hanc vsque ętatem in frequenti vsu habere solent. An non si de morbis adstrictis loquamur (quorum genere comprehenduntur febres, ephemeræ, putridæ, inflammones, phlegmones præsertimque anginæ dictę, pleuritides, peripneumoniæ, & qui in hepate, renibusque concitantur, dolores, cardiaglię & similes alij) cogimur fateri hosce affectus Methodicorum præsidijs laxatorijs Dogmaticos etiam tollere? nonne in ijs omnibus cum Hippoc. tum Gal. tum alij omnes commendarunt fomentorum laxantium vsum? qualia parantur, ex decocto chamomeli, meliloti, altheæ,

In li. 5. chronion. cap. de ictteritia.

Gal. in lib. de ijs quos purg. oportet. & in 2. de uict. rat. in acut. cum. 15.
In 6. epid.

seminum lini fænugreci, & similium. Certe quidem, non minusque inunctiones ex oleis, adipibusque laxatorijs; cuiusmodi sunt, quæ ex oleo chamomelino, amygdalino, irino, lilino, è seminibus lini, è seminibus fęnugreci, è radiceque cucumeris syluestris parantur. Quid de balneis aquæ dulcis calidis laxantibus? nonne Galenus omnes ephemeras febres balneis tollendas pręcepit? non minus, & putridas continuas, atque intermittentes, potissimumque tertianas vocatas. Quis est medicorum, qui nesciat in anginosis, pleuriticis, peripneumonicis affectibus, per exterius laxatorias inunctiones, fomenta, atque balnea conuenire? & non minus omnes quoque ad eosdem affectus per os propinant, vel decocta laxantia, vel olea, vel hydrelæa: præsertimque in pleuritide, peripneumonia, cardiaglia, atque in acutis doloribus. Quid de Chirurgicis præsidijs dicemus? an non singulis, quæ Methodicis fuere in vsu ad medendum (vt etiam dictum est) Dogmatici quoque vsi sunt, atque vtuntur? Cuiusmodi est venæ sectio, scarificatio, cucurbitulæ sectiones, frictiones, ligaturæ, clysteres, balani, inustiones, pessarij, & similia. Quare in hisce præsidijs, neque in modo quo ijs vtuntur, Methodici à Dogmaticis non videntur plurimum differre. Eodem item modo conuenisse visi sunt in vsu præsidiorum, quibus vti solent, ad hæmorrhagias sistendas, ad mensium, hæmorrhoidumque profluuium, ad diarrheas, dysenterias, lienterias atque ad sudores immoderatius profluentes. etenim ambabus sectis familiaria fuerunt vehementer siccantia, atque adstringentia medicamenta, de quibus nos posterius accuratius sermonem habebimus. Demum, ex Dogmaticis Erasistratus diatritum (quod pertinet ad victus rationem in ægrotis) non minus quam Methodici laudauit. omnes vero in omnibus morbis adstrictis, tenuem ac parcissimum victum laudarunt, & vini abstinentiam: Quibus quidem cuique constabit, Methodicos à Dogmaticis in curatione complurium affectuum haud plurimum differentes fuisse: Quinimo, vt in progressu istius operis comprehendetur, parum aut nihil in quamplurimis morbis curandis, licet in methodo curatiua differant, à Methodicis discreparunt.

De dogmatibus, quæ à Methodicis in medendo non admittebantur, & primum, quod non sit necessaria cognitio, ad indicandam curationem læsarum partium, naturæ, causarum, cæli, anni temporis, ætatis, studij atque similium. Cap. VI.

Methodici in multis à Dogmaticis dissenserunt, cum Dogmatici plura ad morborum curationem instituendam necessario obseruanda voluerint, scilicet, corporis naturam, ętatem, sexum, consuetudinem, vitæ studium, partes læsas, morborum causas, internas quippè qualitates, atque humores morbos facientes, anni tempus, regionem, cælum particulare, morborumque causas effectrices, scilicet frigora, æstus, ebrietates, cruditates, satietates, famem, sitim, exercitium, ocium, & similes alias causas. Methodici contra horum cognitionem atque obseruationem pro indicanda curatione scitu minime necessariam inutilemque esse mordicus tenuerunt. Atque non minus prædictorum eam singulorum obseruationem, medicis magnam potius confusionem in medendo parere, medicosque ad deliberandam curationem valde hæsitantes reddi, ipsis creditum est. Quę dogmata in medendo minime à medicis obseruanda, idcircoque superflua esse, eo quidem præcipuo argumento ij existimarunt: quod essentia morborum per se indicans curationem vna eademque sit in omnibus corporibus, natura, ętate, sexu consuetudine, studio alijsque differentibus. Etenim febris (exempli gratia)

gratia) & in naturis corporum temperatis, & in intemperatis essentia cum sit ex omnium Dogmaticorum placitis morbus calidus & siccus, necessariò in illis oĩbus temperamento ętate, sexu alijsq; differentibus esset refrigerandum atque humectandum, in aliquibus tamen plus, & in aliquibus minus. Eodem itidem modo Methodici non iniuria dicunt, in febre, quæ morbus adstrictus est, in omnibus cum natura, tum sexu, tum ętate, tum consuetudine, tum alijs differentibus, perpetuo esse laxandum. præsidiaque laxantia ad instituendam curationem, vel ex ipsorum etiam dogmaticorum placitis vsu venire, siquidem medicamenta omnia quibus hi febres curari docent, sunt laxantia, scilicet vacuationes, purgationes, balnea, inunctiones, frictiones, & similia, quæ Dogmaticis fuerunt perpetuo ad sanandas febres familiaria. Neque est, quod obijciatur, hosce medicos sua methodo non particulares homines, sed hominem genericum & communem (de qua re aliàs accurate egimus) curare. Quæ curandi methodus à ratione vel hac vnica ratione abhorrere creditur, quoniam particularibus hominibus, propter ipsorum naturæ, ætatis, sexus, consuetudinis, studij atque similium differentiam, vnica curatio minime conuenire potest. Namque quis quæso est, cui ignotum sit, in corpore calidioris temperamenti febre vexato minus esse refrigerandum, quam in eo quod frigidioris sit naturæ, ob maioremque a naturali temperamento recessum, non secus quam in sicciori corpore vlcerato efficaciora siccantia, & in humidiori debiliora conuenire, omnes norunt. Vnde cognitum est, agrestioribus, atque robustioribus corporibus valentiora medicamenta conuenire, atque mitiora imbecillioribus. Quę non solum Methodici, sed vel etiam medicæ artis ignari fatebuntur vera esse: Etenim si de purgationibus sermo habeatur, in debilibus, quales (exempli causa) sunt pueri, atque senes, pharmaca debiliora conuenient. Robustis vero, scilicet agrestioribus, & ætatis consistentis, validiora. Quod Methodici hac ipsa de causa fieri fortasse dicerent, quia hæc corpora scilicet robustiora ad adstrictum affectum inclinant, vel aliquid affectus adstricti habent, puerorum vero quippè imbecilliorum corpora aliquid in se laxi itidem continent, vnde hæc ipsa (quod suapte natura habeant propter habitum laxum, vnde euacuentur) mitiori vacuatione atque illa efficaciori erunt laxanda. Non secus etiam de alijs corporum differentijs, penes temperamentum varium, ætatem, sexum, consuetudinem atque studium consideratis, præsidiorum differentia conspicua elucebit, scilicet quod propter has differentias medicamenta æque omnibus particularibus hominibus haud conuenient. Nihil enim, vt Methodicis visum est, interest, ad danda cuique medicamenta, quod vnus homo sit calidior, alter frigidior, vnus siccior, alterque humidior, cum hæ differentiæ non mutent medicamentorum essentiam, sed vel quantitatem, vel facultatis agendi in medicamentis efficaciam, quasi dixeris secundum magis & minus ea medicamenta variari debere: Quod scilicet in mollioribus (exẽpli gratia) corporibus minus præsidij vel vacuantis, vel purgantis, vel quod minus efficax sit, conueniat, & in robustioribus, aut quod validum sit, aut plus validi habeat. Ex quibus Methodicis fuit persuasum illam corporum varietatem siue differentiam penes varias corporum particularium naturas, ætates, sexus, consuetudines, vitæ studia consideratam, nihil sanè aliud varietatis ad indicandam curationem argumentari, quàm illud quod penes magis (vt aiunt) & minus attenditur, ita vt medica præsidia singulis particularibus hominibus morbo quopiam conflictatis adstricto, aut laxo, essentia eadem conueniant, etiam si, ea ipsorum natura sexu, ætate & alijs similibus differens sit. hasceque differentias non mutare medicamentorum essentiam, sed illorum efficaciam, ita vt quædam illarum differentiarum medicamenta laxantia in adstricto morbo, adstringentia in laxo, efficaciora, & quædam minus efficacia expostulent, atque, vt rem exemplis recte comprehendamus,

Galel. 3. meth. med cap. 7 2. ad Glauc cap 3. in 6. meth med. c. 8 In 6. comp. loc. cap vlt. In 2. comp secundum gratia cap. 21. & 3. cap 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

damus, quis quęso est (vt aliàs dictum est) quem lateat, si febris exempli gratia in corpore eucrato siue temperato accendatur, ex naturæ ratione, minora refrigerantia conuenire, atque in frigidiori natura seu temperamento maiora seu efficaciora: quod febris notet maiorē caloris recessum, veluti eadem ratione in corpore distemperatè calido minus refrigerantia propter minorem recessum à naturali temperamento requiruntur. Quid enim in medicamentis ex vario corporum temperamento, varietatis fit? id profecto solum, quod penes solum modum maiorem atque minorem vim agendi, obseruatur. eodem modo si vlcus fiat in corpore sicciori, medicamentum magis siccatorium, veluti in humidiori minus siccatorium conueniens erit. Idem à differentia ab ætate & sexu obseruatur, quando pueri senes & mulieres medicamentis blandioribus sint tractandæ, efficacioribus vero viri ætatis consistentis; & eodem modo a consuetudine, atque à vitæ studio: ita vt liquido constet, hasce differentias, non indicare pro curatione instituenda essentiam seu naturam præsidiorum, at solummodo mitiorem aut efficaciorem medicamentorum vim. Quod nobis suadet, medicamenta ex istis differentijs, quę à corporum temperamento, sexu, ætate, consuetudine atque studio considerantur, non mutari specie atque essentia. Quamobrem recte dixisse visi sunt Methodici, eas differentias in ęgrotis corporibus esse ad indicandam curationem superfluas, atque paruæ vtilitatis, cum non mutent essentiam medicamentorum. Namque (vt aiunt) perpetuo in morbo adstricto, cum à solis affectibus per se curatio indicetur, vsum habebunt medicamenta laxantia, & in laxo adstringentia. vel sint calidi vel frigidi vel sicci vel humidi temperamenti, vel cuiusuis ætatis, sexus, & studij. In febre enim vel phlegmone, qui affectus ex Methodicis sunt adstricti, perpetuo in omnibus cum pueris tum senibus tum ætatis consistentis, tum in mulieribus tum in viris, in omniq́ue vitę studio, cælo, regione, anni temporibus, vtendum erit laxantibus pręsidijs, quæ sunt eucauationes, purgationesq́ue, quæ fiunt sanguinis missione vel laxatorijs pharmacis vel sudorificis, vel vomitorijs, vel insensibiliter euacuantibus, vel per vrinam, vel alio modo. At si aliquis petierit, cur in pueris affectu adstricto laborantibus, & in decrepitis senibus febre putrida, vel phlegmone itidem vexatis, qui sunt morbi adstricti, sanguinis vacuationem medici non moliantur, uel purgationem, vel aliud efficax laxatorium, illis responderent Methodici in illis propter habitum maxime laxum, validiori laxanti non esse opus, quod nimirum vires ea magna laxatoria auxilia in ipsis non ferant. Dogmatici itidem vocant hos debiles, vel virtutis debilis, propter quam debilitatem, haud aptos esse, vt insigniter euacuentur dicunt. Si aliquis vero dubitauerit an senes habeant laxum habitum, quoniam cæteris alijs ætatibus senum corpora sint sicciora, & insignis siccitas non laxi, sed adstricti sit indicium, responderetur, senum corpora consumptione humidi substantifici, laxa dici oportere, non secus quā tabem laxum morbum dicimus, quia in ipso affectu humiditatum in corpore existentium colliquatio consumptioue facta est. Vnde meritò senes non ferunt laxantia medicamenta; quare licet morbo adstricto senes vexentur, non magna tamen laxantia admittunt, sed solummodo debilia, & minora. Vnde in pleuritide, morbo adstricto, licet perpetuo sit laxandū in omnibus cuiusuis ætatis corporibus, tamen Methodici in pueris atque in senibus eo affectu vexatis, aut non mittebant sanguinem, aut parum quidem: quoniam (vti dictum nuper est) corpora cum puerorum tum senum laxo quadantenus affectu laborant idcircoq́ue in ipsis vires magnas vacuationes non ferunt, quamobrem Methodici viribus non permittentibus in ijsdem corporibus adstricto etiam affectu magno laborantibus, à sanguinis vacuatione, & à purgatione, tanquam à magnis laxatorijs præsidijs abstinebant. Quam rem neque Dogmatici negabunt, cum & ipsi sciant puerorum corpora, quod meatus cuti nimis laxos habeāt,

ob id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ob id facile resoluantur. Quò cognitum ab omnibus est, illorum corpora quia propter eam laxitatem habent sponte vnde euacuentur, magnas ob id euacuationes non ferre. Qua de causa in iuuenibus, virisque ætatis consistentis, quoniam ipsorum corpora sunt robustiora, viresque robustas habent, largiori sanguinis euacuatione medici vti solent. Itaque huiusmodi corpora scilicet senum, & puerorum virium languore magna præsidia laxatoria non ferre deprehenditur. Aurelianus dixit: medicamenta ex affectus, & virium corporis magnitudine indicari. Quare ex illorum sententia à medicis plurimum laborandum non est, ad morbos curandos, vt ipsi corporum affectorum naturam, ætatem, sexum, consuetudinem, atque vitæ studium, cognoscant, cum hisce differentijs non mutetur medicamentorum essentia, sed potius maior ipsorum & minor agendi vis. *In 3. Chronici cap. 4.*

Quod partes affectæ non indicent in morbis curationem. Caput VII.

IDem Methodici faciendum in cognitione partium affectarum, anni temporum, regionum, constitutionum, cęli particularis, causarumque morborum. Nimirum & hęc quod non faciant ad indicandam speciem, & essentiam medicamentorum, at ad ipsorum potius vim agendi efficaciorem, atque debiliorem cognoscendam, non esse animaduertenda voluerunt, idcircoque in illorum cognitionē, quod non mutent hæc (vti dictum est) curationis speciem essentiamq; medicos incumbere debere. Itaque negarunt (vt à partibus læsis exordiamur) diuersarum partium varias differentesque naturas, figuras, situs vsusq; curationem indicare, proindeque ab his non esse petendam morborum curationem; Etenim corporis partes cuiuscumque sint naturæ, figuræ, situs, atque vsus, si morbo adstricto vexentur laxantia exposcunt; contra, quę laxum morbum patiuntur, adstringentia. Itaque in omni parte (exempli gratia) inflammata, quod morbo adstricto laboret, laxantium medicamentorum vsus conueniet, Quam rem Gal. in lib. simplicium confirmasse visus est, cum ad omnes inflammationes lac calidum (quod laxatorium est medicamentum) adhibitum commendauerit. Vnde ipsius vsus ad omnes inflammationes in vnaquaque parte corporis concitatas omnibus medicis fuit valde familiare. Commendauit quoque Gal. ad oculos inflammatos fomenta ex decocto meliloti fęnugreci, & altheæ, quibus Veteres medici ad omnes inflammatas partes familiarius vsi fuerunt; quæ hac etiam ætate non minus vsu recepta sunt. quis quæso è medicis medicinam facientibus ille est, quem lateat prędictorum fomentorum vsus ad pleuritim, ad peripneumoniam, atque ad hypochondria inflammata? præsertimque ad lienis, hepatis vterique phlegmonem tollendum? Galenus expresse in libris de composit. med. secundum locos commendauit fomenta eadem ex laxatorijs medicamentis parata ad oculos, ad auresque inflammatas; non minusque ad crurum, brachiorum, genuum, pedum, atque manuum phlegmones in lib. de sectis ad eos, qui introducuntur, laudauerit eadem fomenta laxantia. Neque profectò iniuria, quando, si humor vel in oculos vel in aures vel in quamlibet aliam partem corporis de fluxus phlegmonem fecerit, institutum, & scopus præcipuus omnium quidem medicorum esse debeat, vt humor in parte susceptus, imbibitus vel (vt aiunt Methodici) adstrictus, phlegmonem fouens digeratur, & resoluatur ad quam resolutionem laxantia medicamenta maxime faciunt. Neque illis obijciatur in principio quorundam phlegmonum vsum habere (omnium sectarum medicis ita sentientibus) adstringentia: veluti in alijs temporibus, sed maxime in statu & in declinatione digerentia Methodicis laxantia vocata, adhibentur.

In lib. 10 simpl. cap. dilacte. In 4. de comp med loc. cap.

In 3. li c. 1 & in 4. de comp. med. cap. 2. Cap. 8.

Itaque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Itaque si in principio quarundam partium inflammatarum, qui affectus sunt adstricti, adstringentia medicamenta conueniant, quomodo verum erit, in omni morbo adstricto quamlibet partem obsidente, vsum habere medicamenta laxantia? & præsertim cum nedum Dogmatici, sed quinimo etiam Methodici illud medendo obseruent, scilicet, vt in principio phlegmonis, qui est morbus adstrictus, quasdam corporis particulas obsidentis medicamenta adstringentia (de qua re posterius nos accuratius) debeant adhiberi, ergo non erit credendum, in morbo adstricto quamcunque partem tenente, perpetuo laxantia vocata medicamenta esse adhibenda. At Methodici non concedent, phlegmonem, de quo præsertim dubitatio est, à principio ad finem vsque totis quatuor temporibus, scilicet in principio, augmento, statu atque declinatione adstrictum morbum vocari debere, at solummodo toto humore faciente phlegmonem, ad partem inflammatam fluxo, & in ipsa imbibito, vel adstricto, quem affectum adstrictum ipsi vocarunt, in principio vero phlegmonis in quo nondum morbus adstrictus factus est, ad prohibendum ne fiat, Methodici (auctore libri de optima secta ad Trasybulum docente) adstringentibus partem firmabant ac roborabant, vt ab influxu humoris seipsam defendat. de quo argumento paulo post accurate agemus. Itaque verissimum erit ex Methodicis in morbo adstricto quancunque partem corporis occupante laxantibus, atque in laxo adstringentibus opus esse medicamentis, & proinde partem affectam per se non indicare curationem. Amplius Aurelianus probat medicamenta non indicari à partis affectæ specie, argumento à partium sensu deprompto, scilicet, quod partium corporis quædam sensibiles siue multi sensus sunt, vt oculi, os, ventriculi, aliæque partes & quædam minus sensibiles seu hebetis sensus, vt pedis calcaneum atque solea extremę partis pedis. Omnes quidem medici, inter alia, fatentur hasce partes non eadem medicamenta perferre & proinde diuersa specie medicamenta indicare: quippè hebetis sensus quæ sunt, validiora, efficacioraque expostulare; & acuti sensus mitiora, atque leuiora: quod tamen experientia falsum esse Methodici dixerunt. namque pedis calcaneum & omnes partes suapte natura hebetis sensus (exépli gratia) fluxione vel inflammatione vexatæ, redduntur valde sensibiles & dolorosę. eodem modo omnes fortasse articulorum partes, quæ suapte natura hebetis sunt sensus, fluxione, aut phlegmone vexatæ se habere videntur, maxime sensibiles ac dolorosæ euadentes, mitiora & leuiora exposcunt medicamenta, quæ suapte natura propter hebetem sensum validiora potius exposcerent. Contra, quædam, quæ maximi sensus sunt, ex fluxione, aut, ex insigni inflammatione quandoque ita obstupescunt, vt paucissimi sensus euadant, quæ ob id non mitiora, quæ suapte natura propter multum sensum expostulabant, sed validiora quidem stupidi sensus à morbo redditæ indicabunt. ex quibus Aurelianus colligit, partes affectas non habere particularem indicationem, qua mutent, seu euarient medicamentorum essentiam. Quare ex his verum esse intelligunt, in adstricto morbo, in quacumque corporis parte fiat, perpetuo esse laxandum, laxantiaque indicari medicamenta; & in laxo adstringendum, adstringentiaque conuenire medicamenta; inutilem idcircoque esse indicationem, quæ à partis cum natura, tum figura tum situ, desumitur. etenim hæc partium varietas non mutat pro instituenda curatione medicamentorum speciem seu naturam, sed quædam alia quæ potius faciunt, non ad indicandam essentiam, sed ad maiorem & minorem in medicamentis agendi vim, vel ad commodiorem agendi modum. Quæ res maxime confirmabitur, si vlcerum curatio quomodo fiat, animaduerterimus. Profectò Methodicorum sententia confirmabitur, quod pars affecta non indicet curationem, neque habeat propriam indicationem. Apud omnes constat, partes vlceratas quascumq; siccantibus sanari medicamentis, Etsi vlcus in crure existens

In li 3. Chronion cap. 4.

ab vlce-

ab vlcere, quod pulmones vexat quadatenus differre videatur, veruntamen essentia seu natura vlceris, tum in crure, tum in pulmonibus facti cum vna eademque sit, eadem quoq; medicamenta necessaria esse oportebit, scilicet siccantia. neq; est, quod ad partes externas exulceratas omnia quidē medicamenta adhiberi queant, & ad internarum partium vlcera non quidem omnia admittantur, sed quædam solummodo quæ etiam non nisi artificiose indita illis medentur. Etenim compertum est, ad vlceratos pulmones, saccharum rosaceum, bolum armenium, terram lemniam, lapidem hæmatitem, acaciæ succum, atque alia hujusmodi ex succo plantaginis, centinodij seu poligoni sumpta maxime conuenire. Alexander Trallianus complura cum pulmonum tum asperæ arteriæ vlcera solo hæmatite lapide tenuissime trito ex succo poligoni epoto omnino coaluisse, atque probe sanata fuisse scriptum reliquit. Quæ singula medicamenta partium externarum vlceribus quoque prompte mederi, experientia cognitum est: neque profectò id iniuria, cum ipsorum natura omnibus vlceribus adprime conueniat, propter vim insigniter siccantem. Verum hæc longe promptius, atque facilius externis partibus vlceratis auxilio sunt, eo quia in externis vlceribus medicamenta viribus integris, nihilque refractis valenter agant. Ad internarum vero partium vlcera, & ad ea præsertim, ad quæ non nisi longo viarum tractu (vti sunt pulmones) medicamentum peruenit (quoniam priusquam ad vlceratas partes perueniant medicamenta, plurimum à calore patiantur, ipsorumque vires refranguntur, ideoque imbecillius agunt) non nisi longo tempore vlcera illa sanare possunt. Quamobrem non ita euidenter videntur interna vlcera iuuare. Itaque neque partes vlceratæ habent propriam indicationem, sed quæ non nisi maiorem minoremque, seu efficaciorem, atque mitiorem vim agendi in medicamentis denotet, nihilque euarians essentiam medicamentorum. Neque est, quod dicant, pulmones & partes corporis humidiores mitiora, & sicciores durioresque efficaciora exposcere. tamen hæ partes vlceratæ, licet inuicem vel temperamento humido siccoque, aut mollitie duritieque differant, non propterea indicabunt aliquid faciens ad essentiam medicamentorum. Siquidem essentiam ipsorum, quæ siccans est, ab illarum partium varietate indicatur magis vel minus siccans. Etenim cum vlceris essentia in humiditate consistat, facultas ob id in medicamentis indicatur siccatoria; diuersæ verò partes non indicant diuersam essentiam medicamentorum facultatis, at minorem, vel maiorem vim in siccando. Neque variæ partes varias diuersasque medicamentorum facultates indicabunt at eandem facultatem, aut efficaciorem aut mitiorem, vti diximus in siccando. hinc est, quod Gal. inquit: Medicamentum ex cadmia, non curare vlcus in aure, maxime vero in crure positum: Neque profectò iniuria id fit, quoniam ex cadmia medicamentum, quod minus efficax siccans sit, quam possit vlcus in aure, cuius substantia admodum sicca atque dura est, quæ proinde medicamentum efficaciter siccans indicaret: potest vero idem vlcus in crure positum sanare, quia vlceris substantia humidior molliorque est, ac idcirco indicatione à natura partis indicatur siccans quidem medicamentum, at quod mitius siccet. Quare partes vlceratæ varię non mutant essentiam medicamentorum, at certe potius, (vti dictum aliàs est) efficaciam in agendo. Possent quidem & Methodici eam differentiam in curandis diuersarum partium vlceribus obseruare, nimirum, vt in vlceratis partibus siccioribus durioribus, & in agrestium corporum vlceribus medicamenta magis siccantia adhibeant, atque in humidioribus, mollioribus partibus corporis, & in mollioribus corporibus vlceratis, minus siccantia. At absque hac etiam differentiæ partium obseruatione animaduersa possunt promptius Methodici variarum diuersarumque partium vlceribus mederi, indicatione desumpta ab affectus, scilicet vlceris magnitudine, quandoquidem vbi vlcus in quacumque parte

In lib. 5. meth. med. cap. 10.

Gal. in 5. meth. med. cap. 10.

positum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

positum, fuerit maxime humidum, profectò medicamentis ſiccantioribus erit opus, atque vbi parum per ſe humidum ſit, mitioribus minusue ſiccantibus. Quod præceptum Galenus itidem in durandis oris vlceribus expreſſum feciſſe viſus eſt, cum dixerit: in vlceribus, quæ multum humida ſunt, validioribus ſiccantibus vtendum, atque in parum humidis moderate ſiccantibus. Situs quoque partium exulceratarum non mutat curationem, at modum ſolummodo curandi, proinde neque medicamenta facultate diuerſa. Nam etſi cogantur medici in vlceribus vteri, veſicæ, renum, ventris, inteſtinorum vti medicamentis actu humidis, quæ medicis inſtrumentis inijciuntur, non tamen poteſtate ſunt humida ſed ſicca. Neque etiam Methodici ignorabant, ad vlcera (exempli gratia) ſtomachi pectoris, & pulmonum conuenientius dari medicamenta, cum ijs, quæ eduntnr atque bibuntur, quæ ſingula medicamenta poteſtate ſiccantia ſunt. ex quo liquido conſtat, varios partium vlceratarum ſitus non habere particularem indicationem, ſed potius diuerſum modum curationis indicare: quando eadem medicamenta ſiccantia, actu ſicca in externarum pattium vlcera indantur, in internarum vero actu etiam humida, & non niſi aliquo inſtrumento inijciantur. Ad ventris vero vulnera ſananda magnum difficileque omnibus medicis fieri negocium, neminem latet. neque ea ſanari poſſe, ni prius impedimenta tollantur, quibus varijs præſidijs, ſublatis, medicamentis enœmis Græcis dictis, ſarcoticis atque epuloticis ea vlcera ſanari, non eſt medicorum, qui neſciat. Idem de figura partium eſt dicendum, quando neque varia partium læſarum figura mutet eſſentiam ſeu ſpeciem medicamentorum, at ſolummodo curationis modum, vel medicamentorum vim ſecundum magis & minus. Ex his itaque patet, partes corporis lęſas non indicare per ſe curationem, ſed vel medicamentorum vim intenſiorem aut mitiorem, vel varios modos, quibus eadem medicamenta comparari apponique ſolent, non mutata ipſorum facultate indicata ab eſſentia ſeu à natura morbi: quæ ſi laxa ſit, perpetuo adſtringentibus; & quæ adſtricta, laxantibus præſidijs erit opus, atque ita Methodicis fuit perſuaſum, nedum corporis naturam, ætatem, ſexum, conſuetudinem vitæ ſtudium, & ſimilia, indicare per ſe curationem, at quinimo etiam neque varias corporis partes læſas propriam habere indicationem. Sed quid de neruis dicemus? An non propria medicamenta, quibus vlcerati ſanantur, expoſtulant? Certe quidem videtur, verum ſi rem hanc accuratius medici animaduertant, intelligent etiam neruos vlceratos non indicare medicamenta ſpecie ab ijs, quę alijs partibus vlceratis medenrur, diſtincta, ſed potius quædam alia, quæ vt in diuerſis alijs partibus dictum eſt, vel plus vel minus ſiccant, de qua re poſterius accurate erit agendum. C. Celſus Methodicis & ipſe (quod cauſarum, ex quibus fiunt morbi, cognitio aliquando
" pro curatione inſtituenda ſit neceſſaria) obijciens, hæc contra ipſos ſcripſit: Er-
" go etiam ingenioſiſſimus ſæculi noſtri medicus, quem nuper vidimus, Caſſius
" febricitanti cuidam, & magna ſiti affecto, cum poſt ebrietatem eum premi cœpiſ-
" ſe, cognoſceret, aquam frigidam ingeſſit, qua ille epota cum vini vim miſcen-
" do fregiſſet, protinus febrem ſomno & ſudore diſcuſſit. quod auxilium opportu-
" ne prouidit, non ex eo quod aut adſtrictum corpus erat, aut fluebat ſed ex cauſa
" quę ante pręceſſerat. Hoc euentu in febre ex ebrietate, quod ex potu nimirum aquę febris fuit diſcuſſa, putauit cauſas quoque in morbis curandis cum Dogmaticis indicare. At pace tanti viri dixerim ipſummet fuiſſe confeſſum febrem diarrhiam illam ex ebrietate ſudore fuiſſe diſcuſſam: quid an non aqua epota ſudorem quo ſublata eſt febris, promouit? certe quidem, eo quidem modo quo aquam frigidam large epotam in ardentiſſimis ſummeque ęſtuoſis febribus & ſudore mouere, atque eas febres ſoluere & diximus, & poſterius dicemus. Atque hæc ſunt, quibus Methodicis fuit perſuaſum, ad inſtitnendam in ægrotis curationem,

corporis

corporis naturæ, ætatis, sexus, consuetudinis, studij, partiumque læsarum obseruationem scitu non esse necessariam, Non minusque neque causarum procatarticarum, varij cœli, anni, temporis, regionum & similium, quoniam perpetuo in morbo adstricto sit laxandum, in omnibus inquam cum corporibus cuiusque naturæ sint, ætatis, sexus, consuetudinis, vitæ, studij, tum partibus affectis cuiusque naturæ, figuræ, atque situs itidem sint, atque in morbo laxo in ijsdem omnibus corporibus tum partibus læsis perpetuo esse adstringendum.

Cur adstringentia medicamenta in phlegmonum, quæ morbi sunt adstricti, principio conueniant. Cap. VIII.

Methodicorum dogma satis famosum fuit, in phlegmonũ principijs adstringẽtibus esse vtendum, scilicet ad fluxionem, incrementumq; phlegmones prohibendum, a quo placito Dogmatici abhorruerunt; Etenim Gal. scripsit, apocrustica in principijs inflammationum, quod vim habeant adstringendo repellendi, vtilia esse: siquidem hæc adstrictione robur partibus inflammatis indunt, vnde minus prompte fluxionem admittunt, & eorum humorum, qui in ijs iam contenti sunt, tenuissimum extrorsum exprimunt. ex quo loco non leui coniectura deprehenditur, librum de optima secta ad Trasybulum, Galeno tributum, Galeni quidem non fuisse cum de hoc ipso dogmate contra Methodicos in eo libro mordicus multa scribat. sed præsertim, quia ipsi idem, quod ipse expresserat, in multis dixerunt vtilia in phlegmonum principijs esse adstringentia, quia partem affectam robore firmant. & prohibent incrementum phlegmones. Certe ea argumenta, quibus contra Methodicos in eiusdem libri capite 49. ad finem vsque auctor illius libri vsus est, cum ex toto Galenicam doctrinam, oppugnent, apertè demonstrant, eorum librum à Galeno non fuisse scriptum. Itaque cum in principijs phlegmonum, medicamenta laxantia (quod tunc temporis, humores fluentes, nondum affectum adstrictum fecerint) non conueniant, quæ postea in alijs temporibus maxime vsu veniunt, præsertimque in statu atque in declinatione, ergo recte vsus adstringentium medicamentorum opportunus erit. & hæc est vera etiam Dogmaticorum medendi methodus, quam in curandis phlegmonis omnes obseruant. siquidem & ipsi in horum affectuum principio adstringentibus medicamentis humorem repellunt, affectamque partem robore firmant. Galenus vsum adstringentium esse maxime vtilem tradidit ad oculos, ad aures, tonsillas, columillam, antiadem, guttur, sedem, atque ad complures alias partes inflammatas. Quare in hoc videntur conuenire cum Dogmaticis Methodici. Veruntamen sæpius dubitauimus, an hoc dogma fuerit à Methodicis constitutum, eo quod hi quamcumque inflammationem, phlegmonemque morbum adstrictum esse fecerint, quod ex Aureliano de omnibus phlegmonis in libris oxeon scribente apertissime constat. Constat quidem ipsum nunquam in curanda aliqua inflammatione ex propria sententia scribentem, adstringentium vsum commendasse, quinimo ea medicamenta ex aliorum sententia cum in principio phrenitidis & aliarum phlegmonum, laudata, perpetuo damnauit, quod vt ait, pressuram siue adstrictum morbum augeant. præterea cum Methodici omnes fateantur eos affectus esse ex toto adstrictos, debuerunt, non nisi laxantia medicamenta admittere. At cum in principio istorum affectuum humor nondum in parte affecta ex toto adstrictus sit, haud iniuria adstringentium vsum admittere potuerunt. Cæterum quæ nobis de hoc dubitationem fecerunt, duo sunt. Quorum vnum est, quod constet medicos omnes etiam Dogmaticos in phlegmonis internis etiam initio vsos fuisse medicamentis laxatorijs. an non Hippocrates in 4. de vict.

In 11. Meth. med. cap. 15.

de vict. rat. in acutis in pleuritide statim exordiendum ab vsu medicamentorum esse tradidit; eumque vsum Galenus in commento confirmauit? certe quidem. Accedit etiam, quod alterum erat considerandum, in parotidibus, bubonibus atque in alijs axillarum phlegmonis, neque in principio medicos vti adstringentibus, neque etiam in principio phlegmonum malignarum, in quacunque corporis parte oborientium, admitti vllo pacto vsum adstrictoriorum, ad repellendum humorem. Cum itaque hæc vera sint quid de vsu adstringentium in phlegmonum principijs dicemus? Methodicos adstringentium repellentiumue vsum complexos fuisse in principio earum phlegmonum quæ fiunt in partibus externis, atque ignobilibus. Contra interdici ipsorum medicamentorum vsum in phlegmonis cum internis, tum etiam in ijs quæ occupant partes externas, sed quę proximæ sunt visceribus nobilibus. Demum in omnibus quoque phlegmonis malignis vsus adstringentium (quod nullo pacto humor malignus sit à cute repellendus) reprobatur. Quæ dogmata non iniuria, vt aliàs quoque visum est, cum Methodici tum Dogmatici medendo obseruarunt. Dogmatici, quoniam ad prohibendum inflammationis augmentum incrementumue coguntur repellere à parte affecta humorem, ne morbus quidem plurimum augeatur, Methodici verò quia eodem ferè modo, quod inflammationem, non quæ fit, sed quæ facta est morbum adstrictum vocent, principium inflammationis non esse affectum adstrictum æstimarint, quod si verum est, affectibus inflammatorijs in principio medicamenta adstringentia erunt accommodata. Quibus medicamentis adstrictorijs Aurelianus vsus est in principio arthriticorum dolorum, vt ex lib. quinto Chronion. cap. 2. constat. At non leuis hinc difficultas à Dogmaticis excitari poterit, vt verum esse nequeat, quod Methodici vnquam vel etiam in phlegmonum externarum principijs vsus adstringentium commendarint, cum æstimandum sit, eos minime latuisse, in malignis pestilentibusque phlegmonis, tumoribusque nunquam adstringentia, quia humorem intus pellunt, vsum habere potuisse; neque etiam si non malignæ sint, vbi tamen in inguinibus, in axillis, & in adenibus & in retro aures positis partibus oriantur, etenim in prædictis partibus inflammatis, humorem intus repelli, maxime periculosum est. Proinde neque in harum partium flammatarum principio ex Methodicis adstringentia, quod repellant, vnquam ad medendum vsum habuisse, putandum erit. Quia ea fortasse de causa ab ijs factum fuit, cum perpetuo in omni inflammata parte, vel interna, vel internæ proxima (quod morbo adstricto laboret) vtendum laxantibus, ij statuerint. Quæ difficultas ex superius dictis resoluta esse videtur, nimirũ quod vsus adstringentium in phlegmonum principijs solummodo conueniat, vbi phlegmonæ fuerint in partibus extimis ignobilibus atque expertes cuiusuis malignitatis. A quibus sanè argumentum satis validum colligitur contra Methodicos, partem quippè affectam per se curationem (quod superius ex illorum sententia damnatum est) indicare: Nonne verum est, in adenibus, inguinibus, axillis inflãmatis nunquam repellentium vsum vtilem esse? & quandoq; in partibus remotis ignobilibusque adstringentia admitti? scilicet in principio inflammationis, ad repellendum humorem intus ne augeatur inflammatio. ex quo verum videbitur partes affectas medicamentorum essentiam mutare: nonne partes remotę inflammatæ, in principio adstringentia exposcunt? & inguina, axillæ, adenesque aurium laxantia? An non hęc est, partes diuersas mutare curationem? Quid itaque ad propositam difficultatem dicemus? Illud solummodo, vt Methodicorum partem tueamur, de tumoribus, phlegmonis, & alijs excretionibus, quæ malignæ non sunt, esse intelligendum: scilicet quod in illorum affectuum principio adstringentia conueniant: nequaquе vero in malignis seu pestilentibus, quos affectus Methodicos non intellexisse, cũ ipsos, vt superiori libro ostendimus,

inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

inter venenatos affectus comprehenderint, quos Methodici non reduxerunt ad adstrictum & ad laxum, at ad alias communitates. Verum esto, quod malignus morbus etiam ad laxũ & ad adstrictum referatur, nihilominus etsi tumores phlegmonesque maligni nunquam admittant vsum repellentium, ne vel etiam in ipsorum initio, tamen non ob id sequitur partes affectas habere propriam indicationem, neque enim pars affecta indicat medicamenta laxantia, at pars non affecta sed affectæ proxima indicare videtur, ne adstringentia adhibeantur, ne viscus subiacens parti extimæ inflammat um lædatu, scilicet ab affecta parte ad ipsum humore protruso. Itaque & si hæc vera sunt, quod partes visceribus proximæ laxantia indicent medicamenta, etiam per phlegmonum initia, & remotæ à visceribus per id temporis adstringentia. tamen partes ipsæ affectæ, vt dictum est, non idcirco indicabunt varia medicamenta. Varia enim medicamenta indicat morbus malignus & non malignus, atque partes non phlegmone affectæ, sed internæ ipsis proximæ. Vnde viscera nobilia illis proxima prohibent vsum adstringentium.

An in omnibus adstrictis morbis nuda laxantia conueniant, vel adstringentibus commista esse debeant. Cap. IX.

Methodici itidem in omnibus morbis adstrictis voluerunt, esse vtendum nudis laxantibus: Exceptis phlegmonum principijs, in quibus quomodo adstringentia vsum habeant, nuperrime visum est. Quod placitum Dogmatici mordicus damnauerunt, ipsumque ad medendum maxime perniciosum esse statuerunt; quippè quod viscera interna à nudis laxantibus & debilitentur, & exinde non minus phlegmone augeatur veluti adstringentibus roboratur. Quamobrem Galenus Attalum medicum Romanum summopere redarguit, qui ad hepar inflammatum nudis laxantibus vtebatur, neque aliquod medicamentum facultatis adstringentis laxantibus miscere voluerit. Cæterum vnde sit, quod hepar cuius substantia carnea est, atque mollis, temperamentumque itidem eius est calidum, & humidum, medicamentis adstringentibus, quę frigidi, siccique temperamenti, atque terrenæ substantię existunt, eiusdem visceris substantiæ planè contrarijs, roborari queat, non esse omnibus conspicuum, putamus. Siquidem, vt & Gal. multis in locis expressit: illud quod secundum naturam est, à similibus roboratur, atque à contrarijs patitur, debilitaturque. Quis quæso, hepatis substantię parenchimati vocatæ, carneæ atque molli, calidi humidique temperamenti, adstringentia medicamenta, quæ substantiæ terrenæ, crassę, frigidæ atque siccæ, temperamentique frigidi & sicci sunt, similia esse affirmabit? Quinimo hæc hepati cum substantia tum temperamento contraria erunt iudicanda. Quo pacto igitur hæc poterunt hepatis substantiam per se roborare, si roboratio consensu omnium à similibus fit? Augent difficultatem ea, quę Galen. in libro de optima secta ad Trasyb. contra Methodicos scripsit, scilicet adstringentia medicamenta viscera minime roborare. Qui locus facit, vt librum hunc Galeni quidem non fuisse, meritò crediderimus, atq; etiam quod in alijs libris non spurijs oppositum ab ipso traditum, demonstratumque sit; vtpote membra adstringentibus roborari, reddique firmiora; promptius sic roborata ab humorum defluxu tueri. In stomacho, diaphragmate, vtero, in cæterisque partibus, quæ sicca duraque substantia constant, non dubium est, quin à modice adstringentibus roborentur, veluti non parum dubitatur de ijs partibus, quæ humidam, mollem laxamue substantiã habent, cuiusmodi est iecoris, lienis, cerebri, medullæ spinalis caro seu substantia humida atque mollis, in his quidem (quod à similibus

In lib. 13. meth. cap. 15.

In 3. aphor. 18. In 3. Meth. med, cap. 3. In 8. meth c 9.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

fiat facultatis substantiæque roboratio) laxantia medicamenta substantia, ac temperamento similia, videantur posse vim atque robur augere. Nisi vnà cum Diocle (vt Galenus est auctor) dixerimus, similia non à similibus, sed à contrarijs conseruari, & à similibus lædi, ita, vt in morbosam constitutionem labantur, Quod fortasse corpora calidiora lædantur à calidis, atque frigidiora à frigidis: & hæc à calidis, illaque à frigidis iuuentur, ac roborentur. Verum hoc distincte intelligi oportet, quando, vt Gal. docuit, illud temperamentum, quod secundum naturam se habet, à similibus iuuetur, roboreturque, & quod præter naturam est, à contrarijs: vnde corpora temperata similibus & intemperata contrarijs conseruari sæpe Gal. demonstrauit: Temperatum secundum naturam esse, & distemperatum pręter naturam, omnibus liquido constat. Quamobrem si in homine hepar est temperatum, quomodo medicamentis adstringentibus (quæ sunt substantiæ, natureque distemperatæ, atq; vt nuper visum est, ipsius visceris substantię molli, atque laxę planè contraria) iuuabitur, atq; ab ipsis robur accipiet? Addunt, non videri hepati inflammato laxantia adstringentibus simul permista, siue melius adstringentia laxantibus mista conducere, conuenireque posse: eaque præsertim ratione, quod adstringentia impediant humoris fouentis inflāmationem, digestionem, resolutionem, siue euacuationem, quæ fit per poros cutis. siquidem etiam leuiter adstringentia cutis meatus claudere Galenus in libro quinto simplicium satis docte demonstrauit. Quod si verum est, quo pacto per eosdem meatus cutis inflāmatio hepatis digestione, siue euacuatione resoluetur? Docet Gal. meatus infarcitos, & obstructos, medicamenta detergentia & ab infarctu liberantia, nisi sint cuiusuis adstrictionis expertia, non posse detergere atq; ab infarctu obstructos meatus liberare. quod vel etiam (vt Galenus expressit) à leuissima adstrictione meatus cutis claudantur, qua clausione, cum medicamenti facultas detersoria intro nequeat penetrare, peruenireque, haud detergere eosdem meatus ab infarctu potest. Cui dubium? clausis cutis meatibus impediri humoris phlegmonem fouentis resolutionem, vtpotè, quę fiat per meatuum cutaneorum insensibilem euacuationem. Accedit etiam hepatis regionem ipsiusque carneam substantiam, adstrictis in ea parte meatibus, per quos etiam eiusdem visceris calor natiuus transpirare solet, iuuari, ac roborari posse, non esse credendum. Itaque cum præcipuus scopus in iecore inflammato, esse debeat, vt adstrictus in ea parte humor digeratur, euacueturque, quis medicorum erit, qui vsum moderate laxantium, quæ leuiter digerentia sunt, damnare audeat? pręsertimque cum hepati & substantia, & temperamento similia sint. Cæterum aliquis forsitan ex Methodicis concedet, in ea parte hepatis, atque in qualibet alia carnea, & molli inflammata, laxantia ad digerendam inflammationem, debere non esse expertia alicuius adstrictionis, quia hepatis caro parenchima dicta, quæ mollis est atque humida, aliquid laxitatis habere videtur, mitioraque idcirco laxantia expostulet. Quambrem cuique constabit fortasse laxantia aliquid adstrictę facultatis mixtum habere, ne nuda laxatione visceris substantia laxa lædatur, oportere. Addimus etiam venarum complurium atque arteriarum, quibus illud viscus est refertissimum, substantiam membranosam, ac duram medicamenta laxantia seu digerentia non admodum humida, sed paulum sicca indicare, expostulareque, qualia forsitan Galen. ad lienis duritiem emolliendam laudauit. At quod illa etiam adstringentia esse debeant, Methodici non admiserunt, quoniam in partibus extimis scilicet cutis, adstrictio omnes claudat meatus, atque exinde impedimento sit, quominus materia seu humor inflammationem faciens per cutis poros digeratur, & resoluatur.

In 2. aphor. 34.

In 3. Meth. med. c. 3. & 8. & in 8. meth c. 9

In 1. de alim. facult. cap. 1. In 2. de alim facult. cap. 12. & in lib 3. cap. 42.

In lib. 5. simpl. cap. 12.

In 5. simpl. cap.

De morborum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De morborum generibus secundum Methodicos, & quales ad adstrictum & quales ad laxum reducantur, & in quibus morbis locum habeat adstrictum et laxum. Cap. X.

DVo fuisse morborum simplicium genera, scilicet, adstrictum, laxum, atque vnum compositorum ex laxo & ex adstricto, satis à nobis superius ex Methodicis demonstratum est; quando ij omnes affectus corpora nostra affligentes ad tria illa genera reduxerint. Ab ijs vero excipiuntur omnes affectus, qui ad chyrurgiam pertinent, atque ij etiam, qui à venenis, atque à morsibus venenatis fiunt. In his enim alijs Communitatibus ad curationem instituendam Methodici vsi fuerunt. Itaque morbi sunt vel adstricti vel laxi, vel mixti: per adstrictos autem ij intellexerunt illos, quorum causa immediata, quæ morbum facit, adstricta sit, atque hæc erit vel communis, vtpote quando omnes meatus corporis, vel ij maiori ex parte, densantur, clauduntur, siue adstringuntur. Cuiusmodi ex febribus synochæ sunt à meatuum cutis constipatione excitatæ, quas Galenus ab vsu balneorum aluminosorum, & aquę calchantodis obortas sæpius obseruauit. Aut erit causa adstricta particularis, vtpote quando in venis quibusdam aut in liene exempli gratia inflammato adstrictionis vitium est. Adstrictum quoque morbum Methodici appellarunt, vbi ipsius causa immediata ipsum fouens (vel hæc sit phlogosis siue flammeus calor, vel humor putrefactus, vel etiam non putrefactus, qui tamen sit in aliqua parte corporis, imbibitus, adstrictusque, quo pars affecta restricta siue pressa, siue conclusa, siue quouismodo impedita, aut eo humore infarcta, quæ pressura in quouis phlegmone obseruatur) sit quouismodo in qualibet parte corporis imbibita, siue conclusa, siue quouismodo infarcta, pressa, vel restricta. Aurelianus phlegmonem pressuram vocare solet, quasi morbum dicat pressum, siue adstrictum. Genere verò adstrictorum morborum comprehenduntur, phlogoses, siue inflammationes, phlegmones, febres, tumores, abscessus, dolores, conuulsiones, & ex particularibus morbis, paralises, apoplexiæ, insaniæ, vertigines, epilepsiæ, surditates, aurium tinnitus, cæcitates oculorum, ophthalmiæ, rigores, tremores, palpitationes, torpores, stupores, comę, appetitus canini, inappetentiæ, quæ non à virium resolutione fiunt, siccitates, cruditatescruditates, inflationes, hydropes, icteritiæ, suppressiones alui, vrinæ, mensium, hęmorrhoidarum, suppressæ euacuationes, quæ per aures, per nares & per os fieri solent, cordis morsus, palpitationes, tremores, dispnæę, orthopnææ, arthritides, podagræ, ischiadicæ affectiones, vteri strangulatus, atque alij omnes affectus, quorum causæ sunt in aliqua parte veluti adstrictæ, aut imbibitæ, aut quouismodo pressæ, seu conclusæ. Per laxos verò morbos contra intelligunt eos, quorum causa immediata faciens morbum, sit ampliatio meatuum, diffusio, laxatio; seu eos laxos fluidosue morbos esse voluerunt, qui corporis meatibus immoderatius laxatis, seu diffusis, seu ampliatis, excitantur. Cuiusmodi est syncope, quæ morbus laxus est siue vires resoluantur apertis cutis meatibus, scilicet immoderatius cum calore natiuo tum humido vtili exeunte, siue alio modo. Qua ratione immoderati sudores exeuntes, hęmorrhagia immoderata è naribus, quippè sanguine immoderatius profluente, vel ex ore, tussi aut vomitu, vel excretione, aut per ventrē, vnde hepatica fluxio vulgo vocata dysenterica erit ex morbis laxis, non minus & menstruorum in mulieribus atque in viris hęmorrhoidarum profluuium, & per vrinam itidem immodica sanguinis excretio. Si verò de excrementorum excretionibus loquamur, ad laxos morbos referentur, diabetes, gonorrhea, vomitus immodicus, lienteria atque diarrhæa. Mixti vero affectus sunt, qui ex adstricto atque ex laxo componuntur, proinde compositos quoque appellarunt, in his

enim

enim affectibus mixta affectio fit ex adstricto & ex laxo. ad quod morborum genus reducuntur omnes qui vno eodemque tempore vtroque affectu laborant, scilicet adstricto & laxo. cuiusmodi est febris cũ hæmorrhagia, aut cũ diarrhæa vel dysenteria. Nam febris adstrictus morbus est, & diarrhæa, vel dysententia laxus. eodem modo, febris cum syncope, & syncope stomachica aut febris cum profluuio vel sanguinis, vel excrementorum. Non minusque febres synochæ, ardentes, maxime æstuosæ. Cum ingens æstuatio caloris venarum, atque arteriarum oscula nimis aperiat, seu laxet, sitque causa immediata, vt effluuium caloris augeatur, & dissipetur.

De morbis adstrictis, atque an omnes febres adstricti morbi sint. Cap. XI.

Dictum à nobis est morbos adstrictos, esse illos, quorum causa immediata est pressa, densata, clausa, vel adstricta; aut meatuum densatio, adstrictioue. Quãdoquidem si hæc cognitio sit exemplis intelligẽda, facile phlegmonem, quam esse adstrictum morbum nulli contendunt, habere humorem ipsam immediate facientem, atque fouentem, in parte imbibitum, pressum, ac veluti adstrictum seu in parte restrictum intelligemus, in qua necessario meatuum adstrictio seu densatio seu pressio obseruatur, vnde in omni morbo adstricto adesse meatuum clausionem, seu densationem, seu obstructionem, Methodici voluerunt, atque hanc esse pręcipuam morborum causam per se curationem indicantem, illis placitum est. Quo morborum genere, phlegmones, tumoresque omnes, abscessus, atque alios particulares affectus, quos proximo capite sigillatim expressos fecimus, comprehendi, nulli dubitarunt: cum in illis omnibus meatuum vitium in adstrictione adesse, apertissime, constet. De febribus vero secus res apud multos se habere visa est, nimirum quod non omnibus morbi adstricti esse videantur. Quod & Galenus contendisse visus est, qui adstrictos morbos febres illas solummodo esse fassus est, quæ à meatuum cutis densatione oriuntur, cæteras verò alias adstrictos affectus esse dubitauit. Neque id profecto iniuria, cum plures à nulla meatuum obstructione fiant, cuiusmodi videntur plures ephimerę dictæ, quæ (exempli gratia) ab immodico vel solis, vel ignis calore, & quæ ab exercitijs, à vigilijs, à laboribus & à similibus causis fiunt: in ijs enim nullam subesse meatuum adstrictionem apertissime constat. Eodem quoque modo hecticas adstrictas esse planè videtur negandum. Quis quæso in his meatuum clausionem adstrictionemue aliquam qua adstricti morbi dicuntur, subesse affirmabit? Si itaque hæ febres nulla meatuum adstrictione fouentur, quomodo à nobis æstimari poterit, morbos esse adstrictos, vt Methodici affirmarunt. Idem quoque & de synochis, ardentibusque maxime æstuosis, atque de hecticis dicendum erit, in his quidem fluida laxaue affectio apertissime (quod continue in ipsis humidum natiuum, humiditatesque alię præ igneo calore absumantur) obseruatur, nullaque eas febres obstructione, seu adstrictione meatuum foueri neminem nostrum latet. Atque in illis fluida potius, quam adstricta affectio subesse videtur, quodq; illo argumento deprehenditur quia scilicet illas vsu aquæ frigidæ (exhibent enim omnes medici hisce febribus vexatis aquam frigidam) medici tollant. Quid itaque dicendum? Galen. concedit, ephimeras, synochasque, quæ à pororum cutis constipatione fiunt, adstrictos vtique morbos dici posse; At si de alijs etiam febribus, quę ab alijs causis excitantur, iudicium faciendum sit, profectò hasce omnes quoque ex medicaminum, quibus medici etiam Dogmatici illis medentur, facultate laxatoria, fortasse fatebuntur omnes, esse morbos adstrictos: Etenim cum

In li. meth. med. cap.

cum Galeno (si de ephemeris loquamur) omnes alij medici Dogmatici balneum aquæ dulcis temperate calidum, & oleum dulce tepidum ad omnes partes corporis illitum, quæ vere laxantia sunt, in illis febribus maxime commendarunt. Quæ inquam cum laxantia medicamenta sint, & febrium illarum naturæ contraria planè esse debeant (si verum est, quod Dogmatici docuerunt, scilicet contraria contrarijs tolli) necessariò colligemus eas febres, cum laxatorijs tollantur medicamentis, necessario esse morbos adstrictos. Qua ratione etiam synochas, ardentes & scheticas, cum ijsdem laxatorijs balneis alijsque similibus præsidijs sanentur, eiusdem generis esse, haud erit dubitandum. Porrò si accuratius considerabitur, ex natura laxatoria eorum medicamentorum, quorum vsum ad persanandas omnes febres (exceptis synochis, ardentibus maxime æstuosis, atque hecticis confirmatis) omnes medici sequuntur, facile cognoscetur omnes illas febres esse morbos adstrictos. Addimus in hisce omnibus febribus sanandis omnes medicos cauere omnino ab vsu adstringentium, cum illorum vsus febrilem caliditatem, omnium consensu augeat. At quamobrem sit, quod in maxime æstuosis synochis, atque in ardentibus medici omnes frigidam aquam, quæ à Methodicis adstrictoriorum medicaminum genere comprehenditur, in potu exhibeant, paucis in præsentia cognoscendum est, quod nulla alia ratione fieri cognoscitur, quam quia synochę, ardentesque maxime æstuosæ (vt superius quoque demonstratum est) sunt morbi mixti ex adstricto & ex laxo; ex adstricto inquam quoniam non absque meatuum clausione fiunt; Nulla quidem ex Dogmaticis, putrida febris absque interuentu alicuius obstructionis fieri potest. ex laxo etiam, quia propter calorem maxime ęstuosum intus oscula venarum, arteriarumque immoderatius laxentur, atque exinde natiuus calor copiosius profluat, atque adeo resoluatur, vt ni cito cohibeatur, arteriæque adstringantur, planè, vt pereat, sit necesse. itaque cum æstuosæ febres, habeant morbum mixtum ex adstricto atque ex fluido, & fluidum magis vrgeat, ideo meritò actu frigida, quæ nullis alijs in febribus conceduntur, illis febribus vexatis exhibentur. Non minus etiam hecticæ tabidæ, cum in ipsis magis vrgeat fluidus laxusue affectus, actu frigida desiderant. Quare omnes febres (his exceptis) erunt morbi adstricti dicendæ. Neque est, quod dicatur, ephemeras multas atque hecticas incipientes absque vlla meatuum clausione vel pressura cum fiant non esse morbos adstrictos æstimandos: siquidem, concedunt omnes calorem febrilem esse accensum in corde & ab eo diffundi per vniuersum corpus. quasi dicamus esse adstrictum, imbibitum, ac clausum in corde: vnde licet in externis meatibus cutis nulla subsit adstrictio, siue densatio, siue pressio, saltem aderit in illa parte in qua primo calor accensus est, quod eo argumento, ita esse cognoscimus quoniam laxantibus medicamentis caliditas febrilis exhalet & digeratur, atque adstringentibus augeatur. Namque esto, quod quis ex caliditate solis, vel ignis immodica in ephemeram incidat febrem, an hæc aliqua meatuum clausione fouebitur? certe quidem, quādo (vt recte Gal. docuit) cutis a cuiusuis molestæ qualitatis cōtactu adstringatur, quēadmodū (vt illæ ait) a contractu aquæ dulcis, quæ fit tēperate calida (quod maxime iocundo eo contactu cutis oblectetur) rarefiat, laxeturue ita à vehemēter calidæ aquæ molestissimo contactu adstringitur. quis ignorat vehemētis caliditatis, vel à sole vel ab igne qualitatē cuti fore maxime molestā, cuius contactu ipsa necessario corrugata adstringitur. Ex ira vero quod copiosius spiritus inflāmati ad cor ferātur ideo ipsorum copia arterijs immodice oppletis, atq. veluti obstructis calor intro clausus auctusque febrem inducit, tum ēt quod partes corporis à vehementi igneoque feruore siccescentēs, ipsarum meatus densari sit necesse. Idem fortasse videtur dicendum de ijs, quæ à vigilia immoderata, à ieiunio atque ex amore maxime siccantibus, excitantur, quippè præ siccitate densatis meatibus intro-

Galen. in 1. ad Glauc. cap. 3.

In 6 meth. med. cap 7.

introcludatur calor, atque ita augeatur, vt in igneum mutetur, atque exinde febris fiat. Quid de ijs, quæ ex tristitia, moerore atque ex timore excitantur? an non meatibus adstrictis calor natiuus in igneum, & febrilem mutatur? Quis dubitat, tristitiam, mærorem atque timorem meatus claudere? Quare ex his liquido cuique constabit, febres omnes morbos adstrictos merito Methodicos appellasse. Quod maxime confirmare videtur illud, quod nuper etiam meminimus, scilicet, quia omnes laxatorijs præsidijs tollũtur, quo in ephemeris atq; in scheticis incipientibus intro clausus febrilis calor opera balneorum laxantium atque inunctionum, & frictionum, & aliorum similium exhalat, digeritur, & planè resoluitur. Atque hæc de adstrictis morbis, Nunc ad laxos declinamus.

De morbis laxis, & an omnes excretiones quouismodo appareant, laxum morbum faciant, et quomodo excretiones, quæ sunt morbi laxi, interstinctæ ab aliis dignoscantur. Cap. XII.

DIximus laxos morbos à Methodicis fuisse vocatos, eos omnes, qui meatibus immoderatius diffusis, concitantur, fouenturque. Neque profectò hosce affectus immerito morbos appellarunt, cum ab ipsis, actiones omnes in corporibus læderentur, immoderatius per laxitatem meatuum natiuo calido profluente, exhalanteque. Huiusmodi vero excretionum, quas (vt dictum est) morbos laxos vocarunt, quędam sensibus conspicuę sunt, quędam sensibus ignotę. Hæ apparent in ijs, qui aut ab immoderato gaudio, aut à re simili exoluti in syncopem labuntur. Atque illæ, quæ sensibiles vacuationes dictę sunt, in sudoribus immoderatis, in alui profluuijs, in vomitibus, & in profluuio vrinæ, in gonorrhea, & in hæmorrhagia sanguinis vel ex naribus, vel ex ore, vel ex vesica, vel ex aluo, vel ex vtero, vel denique ab hæmorrhoidalibus venis consistunt. Cęterum, vt exactè horum morborum rationem assequi possimus, duo à nobis accurate sunt in præsentia cognoscenda, quorum vnum erit, an omnes excretiones quouismodo à qualibet parte corporis profluentes sint laxi morbi, & ni omnes sint quales laxum morbum faciant; Atque alterum, quibusnam signis distinguemus excretiones, quę sunt morbi laxi, ab ijs, quæ non sunt morbi: Si Methodici voluissent omnes excretiones quouismodo factas laxum morbum facere, (vt Gal. & alij de ipsis ęstimauisse, visi sunt) profectò magnum mendacium affirmassent, cum excretio in pauca quantitate profluens, atque etiamsi largius, modo secundum naturam profluat, vt in rectè valentibus mulieribus si menstrui purgationes, aut in morbis critice appareant, morbi laxi esse nequeunt, siquidem hæ euacuationes morbum non faciunt. Quare excretiones sanguinis, vel excrementorum laxum morbum facientes sunt eæ omnes, quæ (quod morbi est proprium) corpora adprime lædunt. Vnde quę in pauca fiunt copia, & in morbis critice apparent, inque rectè valentibus naturales, quia nullam offensam pariunt, ideo non morbosæ dici debent, & proinde neque laxum morbum facient. Itaque per laxos morbos Methodici intellexerunt, euacuationes immoderatas præternaturales grauiter corpora lędentes, vel affectus, qui has immediatè subsequuntur, easque præsertim, quæ aut per poros cutis fiunt, aut è naribus, aut ex ore, aut ex ventre, aut ex vtero, aut ex renibus, aut ex vesica, aut denique à venis hæmorrhoidalibus prętèr naturam immoderatius erumpunt. Quę cum laxos morbos faciant, nunc quibus indicijs à reliquis alijs euacuationibus interstinguantur (quod sanè ad instituendam curationem scitu est necessarium) intelligi oportet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

oportet. De qua re satis accurate in superiori libro cum egerimus, hic pauca adnotabimus. Et primo, quod morbi laxi necessario immoderatas euacuationes, vel sanguinis, vel excrementorum subsequuntur, & hę sunt aut sensibiles, idest, sensibus conspicuæ, aut insensibiles, quæ minime sensibus patent, sed per insensibiles intelligunt eas, quæ per cutis meatus fiunt. In harum verò cognitione solummodo laborandum videtur, quando, quæ sensibus manifestæ sunt euacuationes, vel sanguinis sint, vel excrementorum, nulla perscrutatione egere videantur. Cuilibet enim notum est, omnem sanguinis hęmorrhagiam immoderatius apparentem, corpusque grauiter lędentem, vel ex naribus, vel ex ore, vel ex ventre, vel ex vtero, vel ex renibus, vel ex vesica, vel ab hęmorrhoidibus emanantem esse morbum laxum. & similiter, vel sudorem, vel vomitum, vel alui deiectionem, vel vrinam, vel semen, vel similem aliam euacuationem, quę eiusdem sit conditionis, idem significare. Verum euacuationes, quę insensibiliter fiunt, longe difficilius, & laboriosius cognoscuntur. Tamen cognosci profectò etiam posse superius à nobis demonstratum est. primo ex causis antecedentibus, cuiusmodi sunt, gaudium immoderatum, Vigiliæ, dolores assidui vehementesque. ex his namque solent corpora insensibiliter exolui, cognoscemus hanc euacuationem per poros cutis factam, à cute ipsa, quæ in principio, in quo fit calidi innati effluuium, mollis & veluti humida apparet, quod & à tenuibus quidem humiditatibus, quę quadatenus exudant, aut sint fumi humidi, consumptionem carnosarum partium subter cutem positarum subsequentes, cutis emollescit, posteaque perseuerante effluuio humidi natiui, & proinde consumptione partium ex carnosis partibus ad cutem ipsam etiam communicata, eadem cutis indurescit. cuiusmodi obseruatur in febribus colliquatiuis vocatis. prȩterea (vt dictum est) apparere solent fumi quidam vaporosi à cute exhalantes. Addamus pulsus humiles, raros, ac valde molles apparentes. Demum si habitus quoque rarus, & laxus fuerit, idem iudicium, de laxo affectu, certius confirmabitur. atque hisce signis non erit impossibile, vt laxi morbi, qui fiunt, propter meatuum cutis diffusionem, & rarefactionem, comprehendantur.

Cap. 9.

In 1. lib. cap. 9.

De morbis mixtis ex adstricto & laxo, & an dentur, & si dantur, quales sint. *Cap. XIII.*

DVbitarunt ex Dogmaticis nonnulli, an morbi mixti ex adstricto atque ex laxo, darentur, quæ res haud illis dubia videbatur, modo varios affectus varias corporis partes eodem tempore affligentes obseruassent: siquidem neminem latet, posse corpus idem iuxta diuersas partes affectas, contrarijs affectibus eodem quidem tempore vexari. quis ignorat febri putridæ, quæ est morbus adstrictus aliquando lienteriam, aliquando diarrhæam, & aliquando dysenteriam, vel sanguinis profluuium ex naribus, aut ex ventre, aut ex vtero, aut ex hæmorrhoidibus exiens, coniungi? & aliquando syncopem, aut sudorem immodicum, vel colliquationem, quæ morbi laxi sunt, simul accedere? Sed dubium est, an in eadem parte affecta complicatum vitium ex adstricto atque ex laxo detur, quod eodem tempore eiusdem corporis partem eandem teneat, atque affligat? Hoc non concessisse Methodicos (sed illud solummodo quod prius meminimus, vtpotè quod ratione variarum partium affectarum fit) ex Galeno conijcitur, qui in lib. de comp. med. secundum genera disputans aduersus Methodicos, dixit, dari medicamenta composita, quę in eadem parte diuersis, contrarijsque facultatibus, scilicet laxantibus, & roborantibus, vno eodemq; tẽpore agerent: si itaque non concedebant dari medicamenta (vt auctor est Gal.) quæ simul, eodem tem-

pore exempli gratia, laxarent, atque roborarent, neque affectus mixtos ex laxo & adstricto dari illos voluisse rationi est consentaneum. Credendum tamen duxerim, in hoc differre Methodicorum sententiam à Dogmaticorum opinione, quoniam ij licet concesserint dari morbum ex adstricto & ex laxo mixtum in eadem etiam parte corporis constitutum, tamen non habentem æqualem mixturam, qua æque mixtum medicamentum ex laxo & ex adstricto ad curationem indicetur: nam hoc est, quod negarunt Methodici, scilicet non dari morbum tantum affectus laxi habentem, quantum adstricti habet: quod idem est, ac si dixerint, non dari affectum æque adstricti & laxi habentem, vel æqualem mixturam, naturamque ex laxo atque ex adstricto. quæ opinio neque planè à ratione abhorrere videtur, cum corpora symmetra habentia æqualem mixturam in contrarijs temperamentis aut non dentur, aut rarissima quidem ostendantur. Vnde affectus quoque æque mixti ex adstricto, & ex laxo, aut planè non reperiantur, aut rarissime obseruentur; proinde neque concessere dari medicamenta æquæ laxæ, & adstrictæ facultatis habentia, quæ ab eo mixto affectu indicentur. Illis itaque visum est, dari quidem morbum eandem partem vexantem affectu adstricto simul, & laxo: sed qui non æqualem habeat laxi, & adstricti mixturam, at quinimo ità inclinet, vel ad adstrictum, vel laxum, vt propterea præualens in mixtura morbus vel adstrictus vel laxus sit, qui curationem indicet, vnde non abs re in sua methodo statuerunt, in affectu mixto, ab vrgentiori curationem indicari oportere. & ob id voluerunt, vbi affectus mixtus ad adstrictum vergit, laxandum esse, atque adstringendum, cum affectus ad laxum tendat. Idem ferè Dogmatici obseruare consueuerunt, in morbis in temperamentis constitutis, nam si pars corporis frigidior calefaciens medicamentum indicat, & calidior facta, refrigerans indicabit, & sic de alijs qualitatibus à symmetro recedentibus. Quare dari quidem mixtum morbum ex adstricto, & ex laxo ij voluerunt, & in varijs partibus corporis, & in eadem non minus parte positum. sed qui non symmetrus, seu æque medius inter adstrictum atque laxum sit, vt propterea neque medicamentum æquæ mixtę facultatis vsum habuisse in methodo Methodica constet, sed in mixtura alterum præualere, & præualentem magis vrgentem appellarunt, à quo per se curatio indicatur.

Finis Libri Secundi.

PROSPE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER TERTIVS.

De medicamentis laxantibus, adstrictos morbos tollentibus, Caput I.

CVm nos ex Methodicis duo solummodo morborum genera esse statuerimus, scilicet adstrictum atque laxum, duo quoque idcirco præsidiorum genera fuerunt merito constituta, quippe laxantia seu adstrictum tollentia, atque adstringentia, quæ laxum affectum quoque adimunt. Præsidium vero laxatorium appellarunt Methodici, quod tumentiam in corpore factam quouismodo tollit. hoc autem duobus profectò modis fit, vno modo meatus corporis adstrictos laxando, aperiendoue, atque altero, quod intus est, vel humoris, vel vaporis, vel qualitatis alicuius, stricturam faciens, diminuendo. Ad illud agendum, omnia præsidia seu medicamenta erunt accommodata, quę temperate sunt calida, atque essentię quidem tenuioris, cuiusmodi sunt balnea ex aqua dulci, lauacraque temperate calida, aer calidus, & humidus suffitus atque fomenta calida. Ad id vero, quod intus est (Methodici stricturam vocant) tollendum, ea accommodata sunt, quę quouis modo corpus euacuant, purgantque. Cuiusmodi sunt, sanguinem quouis modo euacuantia, sudorem, vrinam, sputumque mouentia, non minus &, quæ per vomitum, & per aluum, per os atque per nares euacuant. his adduntur, per insensibilem euacuationem (quæ per poros cutis fit) laxantia, digerentiaue. Hinc laxatoriorum medicaminum genere comprehenduntur, phlebotomia, idest sanguinis euacuatio, per venam aut arteriam sectam, crurum scarificatio, cucurbitulæ cum scarificatione affixę, & citra scarificationem etiam, sudorifica, vretica, deiectoria, vomitoria, bechica, apophlegmatismata, & Errina dicta, quippè quę per os, per pulmones, & per nares euacuant. De sanguinis vacuatione, quæ fit per venæ sectionem, quod ipsa sit χαλαςικον, idest laxatorium præsidium Galenus multis in locis expressit (Methodici venæ sectionem nedum laxatorium simpliciter, sed magnum quidem laxatorium esse voluerunt) Scarificationem verò, cucurbitulas cum scarificatione & citra scarificationem (quas Aurelianus cuphas appellat) & alia prædicta præsidia corpus laxare, eo quidem intelligitur argumento, quod hęc omnia euacuent, quandoquidem omnis euacuatio ex Methodicis corpus laxet. His adiunxerunt Methodici alia præsidia ad laxandum accommodata, scilicet aeris caliditatem (quo cęlum calidum, constitutio anni calida, tempus æstiuum, corpus laxare apta sunt) cibi abstinentiam (vnde diatritum, scilicet tempus trium dierum, in quo ægroti ab omni cibo abstinebant, fuit à Methodicis quibusdam inuentum) fames itidem corpus laxat: eodem quoque modo corporis exercitiorum omnia genera, animique laxationes quouis modo factæ, corpus digerere atque laxare aptę, sunt præsidia laxantia in communi, quorum quælibet vtilia sunt ad morbos adstrictos tollendos. Quę omnia Methodicis fuisse familiaria Celsus est auctor. qui de his ita scripsit:

In 4. de vict. rat. in acut. com. 19

In lib. 3. cap. 6.

" Atque id quoque videndum est, quod quidam solum præcipiunt: an adstrictum
" corpus sit, an profluat. quorum alterum strangulat quod continet: alterum di-
" gerit. nam si adstrictum est, ducenda aluus est, mouenda vrina, eliciendus om-
" ni modo sudor. In hoc genere morbosum sanguinem etiam misisse, concussisse
" vehementibus gestationibus, corpus in lumine habuisse, imperasse famem, sitim,
" vigiliam prodest, vtile est etiam ducere in balneum, prius dimittere in solium:
" tum vngere, iterum ad solium redire, multaque aqua fouere inguina, interdum
" etiam oleum in solio cum aqua calida miscere: vti cibo rarius & serius tenui, sim-
" plici, molli, calido, exiguo, maximeque oleribus, qualia sunt, lapatium, vrtica,
" malua, vel iure etiam concharum, musculorumue, aut locustarum, neque danda
" caro nisi elixa est. At potio debet esse magis liberalis, & ante cibum, & post
" hunc, & cum hoc vltra quàm sitis coget. poteritque à balneo etiam pinguius aut dulcius dari vinum. poterit semel aut bis interponi Græcum salsum. hactenus Celsus de præsidijs laxantibus apud medicos Methodicos vsitatis.

An genere laxantium medicamentorum Methodici comprehenderint medicamenta incidentia, detergentia, diaphoretica atque cathartica. Cap. II.

VNum non videtur tacendũ, de quo Dogmatici maxime dubitasse visi sunt, an scilicet Methodici laxatoriorum genere comprehendi quoque voluerint illa medicamenta, quæ humores crassos incidunt, comminuunt, extenuantque co-ptica Græcis dicta; & viscidos detergunt, meatusque ab infarctu liberant, quæ ecphratica, & eccathartica Galen. vocat. Atque non minus etiam diaphoreticas, idest discussorias, & catharticas siue purgatorias facultates habentia. De incidentibus extenuantibusque medicamentis, an laxatoriorum genere comprehendi debeant, res fortasse maxime dubia videbitur, ex Galeno scilicet, qui in libris methodi med. scribit, vltro Methodicos diffugere à disquirendis facultatibus vim tenuandi, incidendique habentibus. Verumtamen oppositum fuisse à Methodicis fortasse obseruatum, maxime erit dubitandum, ex Cælio præsertim Aureliano inter Methodicos non spernendæ auctoritatis medico: Constat enim ipsum ad icteritiam, commendasse præter asparagum, daucum, fœniculum ex attenuantibus & incidentibus, etiam capparis radices, acetum in quo anchusa fuerit per aliquod tempus infusa, scillam itidem torridam & subassatam ex melle, & ad calculos in vesica comminuendos eodem modo medicamenta valde acria, quippè quæ attenuant, & incidunt valenter; cuiusmodi, sunt radix lupati, capparis, struthij, polij herbæ itemque panacis. Quod apertissime colligitur ex lib. 2. Oxeon cap. 3. in quo de anginæ curatione agens, docet sputum crasse factum in gutture, esse attenuandum: inter quæ medicamenta laudat, moderate acria: quo loco etiam dixit dari laxantia mitiorum materiarum, at efficacia. longe manifestius apparet vsum attenuantium medicamentorum Methodicis fuisse cognitum in lib 5. Chron. c. 8. ex eodem Aureliano. Quid de detergentibus, atque ab ab infarctu liberantibus? an non in icteritia ex obstructione à crassis, lentisque humoribus facta exhibebat succum absinthij, intybi syluestris, asparagi, fœniculi atque scillæ, quorum facultas est detersoria: hæc enim attenuant, incidunt, ac valenter detergunt. Eodem quoque modo de diaphoreticis ex eodem auctore illos medicos sentijsse, conijcitur, cum ipse in lib. 3. Oxeon dixerit: Cuminum, & origanum, quod sint acerrimæ facultatis fluentia, aliquando aperire. Ceterum videamus etiam an hæc esse laxatoria possit ratione intelligi (supposito Aurelianum id quoque voluisse) si primo de ijs medicamentis loquamur, quæ incidunt,

In lib. 5. cap. 5.

In lib. Chron. c. de icteritia.

Aure. in 5. Chro. cap. 4.

Cap. 11.

dunt, & attenuant, quis quęso erit, qui id negare contendat? ſiquidem verum ſit humoribus craſſis inciſis atque extenuatis & lentis deterſis corpora laxa fluidaue reddi viasque aperiri. Hippocrates in aphoriſmis dicebat, corpora cum quis purgare voluerit, fluida in primis fieri oportere: & Galenus in commento (licet hoc Methodici de corporibus, vt expreſſit Hippoc. & non de humoribus faciendum putarint) ait: corpora fluida reddi humoribus craſſis inciſis & attenuatis, viſcidiſque deterſis. Quo res ſatis in aperto eſſe apparet, vt, quæ humores craſſos attenuant, & incidunt medicamenta, non minusque etiam & quæ viſcidos detergunt, laxent, & idcirco, laxatoriorum genere comprehendantur? Addimus his etiam Metaſyncritica, quę ſunt vehementer calida, ſcilicet rubefacientia, Aureliano recorporatiua appellata, quibus vti conſueuerunt, ad adſtrictos cutis meatus in morbo adſtricto alijs laxatorijs non iuuantibus. Nam in articulari phlegmone, ſublata inflammatione adhibent affectæ cuti talia medicamenta quæ attrahendo humorem quo meatus denſabantur ad cutem, ipſumque digerendo, reſtituunt partem priſtino habitui, ac temperamento, quo illiuſce partis pori aperiuntur, atque priſtinum ſtatum naturalem accipiunt. Itaque prædicta omnia medicamenta cum humores attenuando, incidendo, ac detergendo, non minusque etiam digerendo, quadatenus abſumant, atque euacuent, meritò laxare corpora apta eſſe haud erit dubitandum. At quid de medicamentis purgatorijs, catharticis vocatis? An non & ipſa quoque purgando humores laxare dicuntur? certe quidem, licet ipſorum vſum frequentem ex Methodicis aliqui maxime damnarint, tum quia putarunt humores non eſſe morborum cauſas, niſi quatenus ad ſtrictum vel fluidum affectum faciunt, tum etiam, quod vſus ipſorum corporibus eſſet multis de cauſis incommodus. Quam rem Aurel. ita expreſſit: ſed vitandam probamus frequentem & variam medicaminum potationem, qua fellea deducere promittuntur, ſiue ventriflua, ſiue vrinalia. Etenim ſitis extenditur & ſolidioris cibi faſtidium duplicatur & corporis fortitudo minuitur, atque cibi accepti corrumpuntur, & omnis corporis materia. Quod neque Galenus etiam ex Dogmaticis contendit, cum multis in locis medicamenta purgantia, quæ naturam hominibus moleſtiſſimam habeant, & idcirco inter deleteria comprehenſa, ſtomachum grauiter lædere, ipſiusque os præſertim, coctionem ciborum turbare, cibos corrumpere, vires deijcere, atque humores optimos corrumpere nobis ſcriptum reliquit. Cuius quidem opinionis Hippocrates quoque fuiſſe viſus eſt, qui raro purgantibus vtebatur, præſertimque in acutis morbis: Quo mirum non eſt, ſi ipſe in ijs ægrotis, quos in epidemijs recenſuit, pauciſſimis, vel nullis purgantibus fuerit vſus, in quibus maxime ſuſpecta ſimilia medicamenta habuiſſe, conſtat. de qua re in libro de purgantibus, ita habet: Quicumque igitur à fortibus febribus corripiuntur, his medicamenta purgatoria dari non oportet, donec remiſerit febris; ſin minus, ſaltem non intra quatuordecim dies, carnes enim ipſorum & ventres, quum calidi ſint, medicamenta aſſumunt & nihil purgantur, & febris maior fit, & color euertitur, & morbi, regij ſpeciem pręſeferunt, commota enim bile & non purgata non ſorbere vult æger, neque bibere, ſed omnia abominatur & plerunque perit. Adde hæc concoctionibus maxime aduerſari. Quam rem ipſum confirmaſſe conſtat etiam in lib. 4. de vict. rat. in acutis, ita ſcribentem. Sed medicamenta purgantia in febribus non admouebis, nempe ſi ventrem moueris, vrina non maturabitur, febriſque citra tum ſudorem, tum iudicationem in longum protrahetur tempus. Accedit etiam quod humores in corpore quieſcentes purgantium occaſione commoueantur, & ad viſcera confluentes, morbos graues concitent, quos profecto à purgantibus non commoti non feciſſent. hinc non pauci à purgatorio medicamento commoti, in exitiales morbos, à quibus poſtea interempti ſunt, inciderunt. Quibus nobis planè conſtabit, vel etiam

Lib. 5. Chron. c. de icteritia.

In 6. epid. In lib. de iis, quos purg. oportet.

Tex. 44.

Dogma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Dogmaticos frequentem purgantium medicamentorum vsum haud ita facile commendasse. Non tamen credendum erit hæc etiam ipsa, idcirco non esse laxatoria, cum humores purgando maxime laxent, vnde à multis meritò laxatoria dicta sunt. nimirum, quod vi insigniter laxatoria hæc valeant. Hæc vero propterea vel etiam Methodici & laxatoria esse voluerunt, & quandoque in morbis adstrictis abigendis vsum habere non spernendum, quibus in morbis ijsdem sanatu difficilimis Methodicos etiam olim constat fuisse vsos. Sed quid de vulgo (quod leniendo præsertim aluum subducant) lenientibus vocatis, dicemus? Nonne aperte aluum subducendo laxant? ita quidem apparet, Quorum etiam vsus non temere in morbis tollendis erit immoderatius sequendus, cùm & horum non pauca hominis naturæ aduersentur, proinde frequens ipsorum vsus non sine multa molestia erit, minus verò molesta hæc erunt, quam cathartica esse diximus. De hac eademque re posterius, vbi ex professo de purgatorijs medicamentis sermonem instituerimus, rursum accuratius agemus. Horum tamen complura si Methodici cognouissent, frequentius ad laxandum, securiusque vsi fuissent, cuiusmodi est, manna legitima scilicet mostichina dicta, cassia catharthica, tamarindus, mirabolanus purgatorius, & simile aliud. Itaque ex ijs aliquis amplius non dubitabit, medicamenta incidentia, attenuantia, detergentia, diaphoretica, metasyncritica, atque purgantia copora laxare, proindeque laxatoriorum genere comprehendi oportere.

De præsidiis particularibus laxatoriis, & primo de ijs, quæ in victus ratione obseruari debent. Cap. III.

CVm de præsidijs laxatorijs in communi scripserimus, reliquum est, vt de ijsdem in particulari agamus. Itaque si ab aere exordiamur, dicemus, aerem cum substantia lucida, tum caliditate cutim ipsam laxare. Itaque aer lucidus serenusque laxat, omniumque maxime qui calidus est, hunc enim dissipando, dispergendoq; laxare docuit etiam Galenus in libro de causis morborum. ex quo

Cap. 3. 3. Oxeon. c. 9. " meritò de inflammatione vexatis Aurelianus locutus, ait: De hinc ob obscurationis proprietatem strictura laborantes, in lucido atque tepido & amplo mediocriter locamus: At dices Hippocratem scripsisse contrarium: cum in 4. de victus

Tex 48. rat. in acutis de febribus grauibus atque implacidis ita dixerit: Decumbere autem in conclaui obscuro debent & lecto maxime molli. Galen. in comm. ait non tanquam maturatorium, sed potius tanquam implaciditatis inquietationisque correctorium, nimirum quod in obscuro facilius queiti maneant ægroti anxij. Aurelianus quoque cum in ijs, tum maxime in phreniticis damnat aerem nimis lucidum: Inediam quoque laxare, cum humores absumendo tumentiã tollat, omnes fatentur, veluti à copia cibi partes tument; Vnde plerique medicorum per morborum initia famem, sitimque desiderant. Methodicorumque aliqui propterea in sanandis morbis diatritum, idest tridui inediam, in qua pertriduum omnino à cibis abstinere ęgrotos, cogebant, inuenerunt: ex cibis vero atque ex potibus laudabant, qui temperate calidus atque humidus sit. Hinc fortasse Hippocrates in aphorismis victum humidum omnibus febricitantibus laudando Methodicis fauere visus est, qui perinde ac Dogmatici in calidis morbis, maximeque in febribus cibum actu calidum & humidum exhibere consuescunt. Quod non (vt aliquibus est visum) scilicet, quia humidus cibus febri quatenus morbus siccus existit, aduersetur, intelligendum esse videtur: Quandoquidem si eo modo febribus omnibus humidum cibum Hippocrates conuenire voluisset, frigidum quidem etiam cibum non omisisset, vtpote qui frigiditate occurrit febrium caliditati,

in qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

in qua pręcipua febris essentia (quod Dogmatici omnes febrem esse voluerint igneum calorem, scilicet vehementer calidum & siccum) consistit. Itaque dixisset, victum frigidum atque humidum febricitantibus esse vtilem. At dixit humidum, quoniam febres sunt morbi adstricti, quibus opponitur cibus laxatorius, qui est, temperatè calidus atque humidus, quo omnes Medici in febribus familiarius vti solent. Simplex etiam, quam uarius ad laxandum aptior, quia minus replet, atque etiam ille, qui attenuans est. somnus etiam, qui naturalis est, vt & Antyllus ait, remittit quæ tensa sunt, emollitque indurata, fundit cohærentia. Quare vnum ex laxatorijs auxilijs esse solet, non rarò etiam vbi corpora humiditatibus abundant, sudorem copiosum promouet. quandoque vero contrarium facit, isque omnis, qui naturalis non est, præsertimque si in principijs morborum, & accessionum prolixius fiat, hic enim adstrictum affectum auget, præsertimque (vti dictum est) si in febrium acutarum, atque inflammationum principijs, & in augmentis exerceatur. Vigilia quoque humores digerendo laxat, tumentiam tollit, quandoque vero ex accidenti adstrictum auget, eaquè maxime quæ immoderatis in capitis affectibus calidis perseuerat. à vigilijs quidem immoderatis solent sæpius homines in amentiam, & aliquando in phrenitim prouehi, in quibus affectibus semper erit inutilis, veluti in frigidis humidisque cerebri affectibus semper est vtilis, vtpote, quæ humores digerendo tumentiã minuit; ex animi quoque perturbationibus gaudium, seu letitia corporum meatus laxat, hilarisque idcirco moderate redditus animus, plurimum vtilitatis adfert ad morbos sanãdos, tum quia calor innatus moderate calefacit, digerit tenues humores, concoquit crudos scilicet aucto calore: Immoderatum vero gaudium (quod meatus corporis immoderatius laxet, exindeque immoderatius cum humidum subsubstantificum digerat, tum calidum itidem innatum exhalet) repente interimit. In quem modum Polycritam nobilem fęminam, Philippidem comædiarum poetam, Diagoram aliosque multos obijsse Aristoteles, Galenus, Plinius atque alij posteris tradiderunt. Contra vero timor, ira, mœstitia, & similes animi passiones, adstringunt, adstrictumque affectum faciunt. Motus itidem in corpore factus quẽadmodum laxat, ita quies immodica tumentiam parit. veluti eodem modo cum excrementorũ retentiones morbos adstrictos faciant, ita euacuationes contrariorũ affectuũ sunt causa. At de varijs motibus primũ, & postea de euacuationibus, tanquam de præsidijs maxime laxatorijs accuratius nunc est agendum.

De præsidiis laxatoriis, quæ ex varijs exercitiorum generibus depromuntur. Cap. IV.

Exercitationes omnes, cum ex euacuatorijs præsidijs sint (etenim humores fundunt, digerunt, & absumunt) corpora laxare aptæ sunt, ideoque de ipsis meritò nunc agimus. Hæ (vt omnes fatentur) motus in corporibus vehementes sunt, quoad respiratio, vt Antyllus auctor est, frequentior reddatur, & ad corporis cum ruborem tum ad sudorem incipientem continuandi, quorum profectò omnium illud est commune, quippè, vt ex ipsis in corpore calor augeatur, auctusque meatus euacuet, vehementiq; spiritus impetu excrementa expellantur, proindeque meatus laxant, tumentia tollunt, atque morbum adstrictum emendant. quemadmodum etiam organica membra ad ipsorum obeundas actiones siccatione roborant atq; firmant. Sed ne quis idcirco ambigat, an vere corpus laxent, laxare sanè certum est, cum obstructorum membrorum, & cutis meatuum humorem quidem obstruentem digerant, atque euacuent. Quam laxationem sic Methodici intellexisse visi sunt. Exercitationes vero multis differentijs interstinguun-

stinguuntur, hisceque particulatim ex ipsarum motus varietatè: quædam namque magnæ, vehementes, seu violentę dicuntur, quædam parcæ, quædam celeres, & quædam tardæ: atque ex his, compositæ quædam sunt, magnæ & celeres, vt cursus, pugna umbratilis, ludus paruæ pilæ: Quædam magnæ & lentæ, vt fodere, per loca montuosa ambulare. Quędam contra sunt paruæ, & celeres, vt equitare, vehi in lecticis & similes aliæ. Quædam paruæ & lentæ sunt, vt deambulatio, lentaque cum in lectica tum in curru vectatio, tardaque equitatio. Harum vero omnium quędam totum corpus respiciunt, vt ambulatio, cursus, ludus pilæ, & similes aliæ: quędam particulares dicuntur, quoniam non totum corpus, sed partes quasdam exercent, vti vociferatio, lectio, cantus. hisce differentijs præmissis, præstabit nunc exercitationum vtilitates nos perspectas habere: Plurimum hæc conferunt vtilitatis primo ad sanitatem conseruandam, vnde omnia exercitationum genera ad artem Gymnasticen facere apud omnes planè constat; quinimo Gymnasticen esse quandam artem omnes ferè definiunt, qua omnium exercitationum facultates hominibus gratia sanitatis innotescunt. Hanc triplicem, scilicet cubisticam, sphaDristicam, atque Orchesticam Gymnastæ fecerunt. Omnes itaque exercitationes pro tuenda valetudine vtiles sunt, harum verò quædam in quibusdam morbis particularibus, maximeque chronicis vsum apud antiquos olim habuerunt, in calidis verò & acutis, vel nullum vel paucissimum vsum, prę- sertimque in febribus: licet ex antiquis aliqui ad febres quoque persanandas exercitationes commendarint, quos tamen Hippocrates maxime reprehendit, cum in epimedijs hæc de ipsis scripserit: Prodicus febrientes interficiebat, cursibus, luctationibus, motibus calidis. Neq; desunt aliqui hac nostra ætate, qui persuasi febrem validis exercitijs tolli posse, & ipsi febre vexati similibus exercitijs vsi seipsos interemerunt. Quasdam vero declinantibus febribus esse vtiles neminem medicorum latet, cuiusmodi sunt frictiones quædam. Maxime vero omnium exercitationes moderatæ vsum in ægrorum conualescentijs habere videntus, atque in compluribus non minus morbis diuturnis. His pręmissis, nunc particulares exercitationes, quibus Gymnastæ, cum ad sanitatis tutelam, tum ad morbos persanandos olim familiarius vtebantur, subiungamus; de quibus à nobis pro laxantium pręsidiorum cognitione in presentia est agendum: Huiusmodi sunt, ambulatio, cursus, saltus, venatio, lucta, pugna vmbratilis, iaculatio, pilæ ludus, pugilatus, pancretium, Cestus, halteris, discus, spiritus cohibitio, vociferatio, lectio, cantus, risus, atque fletus.

6. epid. sex. 3. tex. 32.

De deambulatione, cursu, saltu, venatione, ludo pilæ, pugna vmbratili, lucta, gestatione, vectione frictioneque præsidijs laxatorijs. Cap. V.

DEambulatio inter omnes exercitationes, & ad tuendam valetudinem, & ad complures affectus persanandos, est vtilissima; de qua meritò primo loco a nobis fuit agendum. Hęc verò cum multiplicis differentiæ sit, & plurimi faciat ad ipsius facultates cognoscendas ipsius cognitio, ideo accurate hanc rem pertractaturi, primum hasce omnes differentias adnotabimus. deinceps propriam cuiuslibet differentiæ vtilitatem, atque demum qualem huiusmodi exercitatio terminum habere debeat, dicemus. Itaque deambulationes variæ sunt, ex motu, ex loco, atque ex tempore. Ex motu quędam suut celeres, quædam tardæ, quædam vehementes, quædam lenes seu remissæ, quædam breues, quædam longæ, quædam rectæ, quædam curuæ, quædam ęquales & quędam inæquales. Ex loco etiam variæ sunt, quando ipsarum quædam fiunt sub dio, in sole, quędam in vmbra,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

vmbra, & quædam ſub tecto, & in locis ſubterraneis, quædã in locis planis fiunt, quædã in inæqualibus, ſcilicet montes vel ſcalas aſcendendo. Quædam etiam ex tẽpore mutuo diſtinguuntur, quarũ quædam propterea dicũtur æſtiuæ, hybernæ, vernæ, autumnales, quædam matutinæ, quædam veſpertinę, quædam ante cibum quædamque poſt cibum, cum meridianum, tum veſpertinum. Diſtinguunt alij deambulationem, in eam, quæ auxilij cauſa fit, & in eam, quæ ad corporis præſeruationẽ itidem vſum habet. ac vel ẽt in apotherapteticã appellatam, quæ vel poſt grauiores exercitationes, vel poſt purgationes quas medicamẽta fecerint, vel poſt vomitiones locũ habet. Hanc aiunt animũ remittere, ſpiritum commutare & in ordinem adducere, diſtenta ſoluere, thoracem expurgare, & ſimilia facere: At his dimiſſis, de ea tantum, quæ præſidij cauſa adhibetur, agamus, cum ipſa ſolummodo ad morborum curationem locum habet. Hæc vero (auctore Antyllo) & multa & contenta eſſe debet, tum crura impariter mouenda, calcibusque incidendum: tum pectoribus pedum cum poplitum contentione ambulandum: ac initio quidem quiete, deinceps vero vehementius: & rurſus viciſſim remittendum. Verum quæ recurandi cauſa initur, pauca & placide adminiſtrata, & quieta, animi corporis effuſioni coniuncta eſſe debet. ex quo fit, vt quietæ deambulationes imbecillioribus accommodatæ ſint, eædem quoque conueniunt, qui à cibo deambulationibus vtuntur, itemque ijs, qui nuper è ſomno ſunt experrecti. & qui ante maiores exercitationes ad eas ineundas ſe deambulando præparant. Hæc ex Antyllo de differentijs deambulationum. Nunc ipſarum vim atque facultatem indagemus. Itaque omnis deambulatio, qua exercitatio eſt, vim habet humiditates corporis abſumendi, ſiccandiue, atque exinde tumentia tollendi, meatusque idcirco ab humore adſtrictos, ac preſſos laxandi aperiendique. Debilius id pręſtant, lenes, placidæ, quietęue, non ueloces, longæ, rectæ, in vmbra, vel ſub tecto, quæ fiunt per loca plana, ęqualiaque, quæque in hyeme & autumno fiunt. & quę poſt cænam. Efficacius vehementes, veloces, breues, curuæ, ſub dio, adhuc magis in ſole, matutinę ante cibum, quę in vere & in æſtate per loca inęqualia, montuoſa aſcendendo, deſcendendoque moliuntur, & quæ cum crurum intentione aut calcibus incumbendo fiunt. Non minusque etiam, quæ in loco clauſo ventis, non perflato ineuntur. Hinc ad adſtrictum tollendum hæ ſunt efficaciores, illę vero imbecilliores. commendantur vero ad capitis frigidos humidosque affectus, atque etiam ad eoſdem in Thorace atque in pulmonibus obortos, vtiliſſimę itidem ſunt ſtomacho humeſcenti, dolenti, & in quo cibus coaceſcit, atque corrumpitur. Seneca moderatam deambulationẽ deſtillationi apprime vtilem eſſe cognouit. Aurelianus ad inſaniã & ad aſthma commendauit. Ad capitis dolorem, non minus velocem ad colicos affectus, ad polyſarchiã, longam & rectam ad epilepticos, & vehementem ad frigidos omnes affectus, & ad tumorem. Celſus ad ſpirandi difficultatem, ad ſacrum ignem atque ad elephantiaſim. Themiſon Methodicus atrophia laborantes xii ſtadiorum ſpacium greſſu conficere iuſſit. at in quanam atrophia? non in ea, quæ tabidos concomitatur, ſed quæ vel venarum vel arteriarum adſtrictis ductibus fit, vel ex alicuius viſceris interni tumore. His addimus deambulationem ad omnes affectus, qui humiditatis copia fouentur vtilem ęſſe; cum ſua vi digerente vel ſiccante (Hippocrate auctore) humores abſumat, exindeque & tumentia tollat, atque non minus morbos adſtrictos vocatos. Hinc ad podagricas inflammationes, ſi fiat per loca montuoſa inæqualia, & per multa ſpacia, ita vtilis eſſe eſt deprehenſa, vt ſola obortam podagram non rarò omnino eadem die reſoluerit, quod mihi non ſemel contigit. Terminus vero cuiuſque deambulationis erit, quo ad corpus intumeſcat, & rubrum ſeu floridum fiat, motusque prompti, æquales & concinni edantur; modo fiat deambulatio tuendę valetudinis cauſa, quando ad quoſdam

Oribas. in 6. collect. c. 21. ex Antyllo.

Epiſt 79.
1. Chron. c 1.
4. Chron. c. 7.
4 Chron. c. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

affectus tollendos in deambulationibus alia mensura sit opus, atque ita, vt quandoque Hippocrates ad eam faciendam stadiorum numerum à denario scilicet ad centenarium expresse præscripserit. illius vero deambulationis, quæ tuendæ valetudinis causa fit, terminus erit ex Galeno (vt nuper dictum est) quando corpus plenum atque rubrum redditur, æqualiterque atque numerose mouetur plerumque, vt Celsus notauit, sudor atque anhelitus difficultas, seu crebra anhelatio exercitationis perfectę nobis indicio esse solet, quamquam neque perpetuo in sudorem quiescere debeat deambulatio, neque in anhelitus mutationem, cum ea, quæ per accliuem locum fit, atque breuis est vtrumque excitare citissime apta sit, etsi nondum corpus perfecte laxatum est. Itaque opportunam esse deambulationem conijciemus, vbi (vti dictum est) corpus intumescat, rubescat, prompteque & æqualiter moueatur: Nimiam vero esse, vbi color deterior euaserit, membraque ingrauescant, & lassitudinem sentiant, flauescereque incipiant. Atque hæc de deambulatione. Cum cursus sit (Antyllo auctore) deambulatio vehemens & concitata, ideoque inter vehementes exercitationes adnumeretur, meritò de ipso post deambulationem agimus: Galenus tamen cursum inter celeres exercitationes, quæ citra violentiam obeuntur recensuit. Huius quidē exercitationis differentias hisce verbis Oribasius ex Antyllo cōplexus est: Est ergo cursus quidam, qui recta ad anteriora fit, qui inde etiam dixit: Alius in posteriora, quem recursum vocant, alius in orbem, quem circumcursum nominant: omnis verò cursus, vt Galenus est auctor, corpus extenuat, humoresque atque carnem minuit, proindeque merito partes corporis humiditatibus tumentes emendat, ac idcirco in multis morbis adstrictis olim apud antiquos vsum habuisse constat. Aurelianus ad immodicam pinguedinem tollendam cursum maxime commendauit, non minusque etiam colicum patientes cursu iuuari: Hippocrates valde humidis corporibus vtilem esse statuit. Ad splenem ita esse vtilem à multis est traditum, vt solis cursibus & deambulationibus quosdam sphleneticos sanatos fuisse constet. Ætius ad hydropicos ipsum esse opportunissimum statuit. Aurelianus ad capitis dolorem tollendū, vestiti vt currant, magnopere laudauit. Antyllus verò (si Oribasio credimus) in renum morbis & seminis profluuio, ait ipse, vt asseruatum quoddam auxilium, nos cursum adhibuimus. at ne quis dicat, non recte seminis profluuio, quod morbus profluens sit, cursum conuenire. At resolutio est, quod gonorrhæa idest profluuium seminis, etsi sit morbus laxus tamen fouetur à causa adstricta quæ vrgentia est, idcirco laxatorijs pręsidijs tollitur vnde moderatum in quo etiam non vtile semen, sed excrementitia humiditas ab vniuerso corpore ad genitalia delabens excernitur, non laxi, sed potius adstricti morbi, cum vniuersum corpus humiditatibus tumeat, qualitatem videtur habere, idcirco ad ipsum tollendum, cursus absumendo humiditatem vt præsidium laxatorium, maxime conueniet. Huiusmodi profluuio olim vxorem Boetij Senatoris Romani laborasse constat. Quod Galenus medicamentis laxatorijs ademptum fuisse scripsit. At de hoc affectu accuratius in vltimo libro agemus, in quo scilicet de morbis mixtis ex adstricto & laxo sermo fiet. Ex Antyllo etiam cursus prodest ischiadicis, in quibus in cursus initio vix moueri possunt, sed vbi in cursu sunt, ita properant, vt morbi propemodum obliti videantur. in ijs vero, quorum viscera torquentur, & qui fungos esitarunt, & qui à scorpionibus icti sunt, nos cursus profuisse obseruauimus. Qui vero tecto corpore currunt, plurimum sudant, quo singulis morbis, qui ab humiditate fiunt, efficaciter, remedio sunt. Facultate cursibus saltus videtur similis, cum sit vehemens exercitatio atque velox, modo diu sine vlla intermissione continuetur, qua calor internus maxime augescit, vnde plurimum excrementorum absumit, Quo fit, vt ad capitis dolorem, paralisim, stuporem atque ad alios complures affectus à multis fuerit commendatus.

In li. de internis affectibus.
In 2. de sanit. tuen. cap. 12.
In lib. 1. cap. 2.
In 2. de sanitate tuen cap. 10.
Libro 6. collect. cap. 21.
In 2. de sanitate tuen. cap. 10.
In lib. 4. Chron. cap. 4.
In 1. de dieta.
Theod. Prisc. in 2 ad Timot. cap. 25
Orib. lib. 6. collect. cap. 22.
In lib de præsagat ad post. |c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

datus. His exercitationibus venatio non dissimilis esse videtur, quinimo huiusmodi est, quæ multas in se exercitationes continet, scilicet cursus, ambulationes, saltus & similes alias. Cũ hæc triplex sit, quippè volatiliũ, aquatilium, atq; terrestriũ, de ea, qua terrestria homines venatione insectantur, loquimur, tanquã ad sanitatis cum tutelam, tum ad morbos abigendos, accommodatiori. hęc vero vel pedestris vel equestris dicitur, hæc illa minus valens est, pedestris itaque in montibus, quæ fit longe efficatior, quàm quę in planis. vtraque vehemens & celer, inæqualis exercitatio est, qua plurimum incalesiunt corpora, humoresque efficaciter funduntur, liquantur, & in sudorem prouehuntur copiosius, vnde in corporibus omnia tumentia atque adstricta facile tolluntur. quo à multis morbis venatores seipsos pręcauent, ab ijsque omnibus, qui à crudis humiditatibus fouentur. Rhasis scribit in quadam pestilentia solos venatores incolumes seruatos fuisse. Arthriticis morbis vexati venatione maxime iuuantur, præsertimque antequam hi affectus antiquitatem contraxerint. ad morbos quoque capitis à frigidis humoribus obortos non parum vtilis est. Venationi similis est exercitatio pilę, omniumque maxime paruæ, quando in hac etiam homines cogantur ambulare, currere, saltare ac varijs motibus moueri. Varias verò habet differentias, ex varia pilarum magnitudine. Antyllus namque distinguit in paruam, atque in magnam, & paruam omnium esse paruissimam, qua manibus ludunt, alteram paulo maiorem, cum qua cubitos cubitis miscentes ludunt, atque tertiam adhuc maiorem esse. Et magnam iterum esse mediocriter, & plus iusto magnam, & quasdam illarum plenas esse, atque aliquas inanes, quas folliculos idcirco appellant. huiusmodi exercitationes magnæ & celeres cum sint, ideo facultate à venationibus parum differunt, eademque idcirco pręstabunt. His non dissimilis erit, pugna vmbratilis, lucta atque similes aliæ exercitationes, vehementes atque celeres de quibus, qui plura desiderant, legant ex antiquis pręter alios Antyllum, & ex recentioribus Hieronymum Mercurialem atque alios, qui de singulis ex antiquorum sententia accuratissime, scripserunt. At posteaquam nos de exercitationibus ijs, quæ cum vehementia celeritatem habent, egimus, iam de alijs, quæ neque vehementes, neque celeres sunt, quæque vsum habuerunt, ad plures morbos longos atque ad conualescentes, nos itidem agere, opportunũ esse duximus. Inter quas eæ vsitatiores apud antiquos fuerunt, scilicet equitationes, variæque gestationes, & vectiones, quibus antiquorum non pauci, ad quosdam morbos finiendos vsi fuerunt, Hę verò cum varijs modis fiant, scilicet aut in equis, aut in curru, aut in lectica, aut in sella, aut in lectis pensilibus, aut in cunis, aut in nauibus, varijs quoque differentijs distinguuntur, ac quadatenus etiã idcirco facultate, atque vsu differunt. In hoc tamen omnes simul videntur conuenire, quoniam singulæ, quæ exercitationes sunt paruę, atque tardæ, inter debiles adnumerantur, ideoque non recte valentibus at solũmodo ualetudinarijs senibusque conueniunt. Hę solent moderatam caloris auctionem facere, sensim humorumque reliquias, quibus morbi fouentur. benigne calfaciendo, concocoquendo, extenuando atque digerendo, resoluere: At in his gestationibus, quemadmodum & in omnibus alijs, modus desideratur, quandoquidem, qui vel febre longa vexantur, vel alio quouis morbo longo, debent prima die gestari quoad probe incaluerint, quod fiet, si uectio seu gestatio per horam processerit, ita ut auctore Antyllo hoc tempore quinque stadia, qui uehitur, perfecerit. & postea alijs diebus singulis addunt stadia quinque. & hic ordo seruari per plures debebit dies, præsertimque, quoad ad triginta stadia (quod spacium ferè quatuor miliaribus Italicis perficitur) peruentum fit. Ad quem terminum cum per uenerint, debebunt prosequi uectionem gestationemue, quoad sanitati restituantur. Porrò harum gestationum & vectionum auctorem primũ fuisse Asclepiadem

In 3. com. tract. 13. cap. 2.

L 2 medicum

In li. 26. cap. 3. medicum Prusiensem Plinius posterorum memoriæ tradidit, ipsumque hasce blandas exercitationes inuenisse ait, vt ægrotantium voluptatibus obsequens, apud homines magnam quidem gloriam, atque auctoritatem nancisceretur. Neque abs re factum, est, cum hæ blandæ exercitationes, vt etiam dictum est, possint in ægrotis corporibus calorem augere, ipsorumque torpescentes excitare, humoremque crudum concoquere, atque ipsius multitudinem comminuere. Hinc gestationes, vectionesque lentas plurimum conducere febribus diuturnis, Melancholicis, arthriticis, asthmaticis, hæmoptoicis, stomachicis, atrophia, atque coli doloribus vexatis, spleneticis, obstructis, obesis, ex antiquis Theodorus Priscianus, Areteus, Asclepiades, Aurelianus, Celsus & alij cognouerunt. Cæterum si de particularibus aliquid dicamus, equitationes ad plura non spernendas quotidiana nos experientia docuit, at eas intelligimus, quæ tarde & absque succussatione fiunt, quin hæc, licet in quibusdam affectibus particularibus sint vtiles, tamen maiori ex parte damnanda (quod internis visceribus maxime officiant) iure merito videntur. Gestationem vero in vehiculo factam (ait Antyllus) vim habere quandam amoliendi, commouendique morbos stabiles & permanentes: hanc ad bilem faucibus infixam discutiendam, atque ad spiritus densitatem *In epist. 56.* extenuandam sibi plurimum profuisse Seneca nobis scriptum reliquit. & Aurelianus ad capitis dolorem priuatim, ad paralisin, vertiginem, epilepsiam, & ad *In 1. Chron. 1.* grauem ophtalmiam, ad surditatem etiam homines per longam viã gestari oportere voluit. In curru etiam gestationem esse exercitationem efficaciorem statuit, *In 4. Chron.* vnde ipsam ad carnis multitudinem diminuendam maxime commendauit. Commotio vero illa, quæ in gestatis in lectica fit, apta est, humores expulsioni aptos reddere. Demum si de nauigatione loquamur in mari tranquillo, ex hac ipsa commotione calor augetur, concoctioque promptius fit, vnde omnes ferè dum nauigant, famelici euadunt. In procelloso magna fit in corporibus commotio, ita, vt homines complures ex ea in crebras, copiosasque vomitiones ferantur, quibus corpora maxime purgantur, atque exinde à multis etiam sanatu difficillimis morbis liberentur. Quod nobis in Ægyptum nauigantibus contigit, qui cum multa bile abundaremus, perpetuum incendium sentiebamus, sitique immodica exardebamus perpetuo, linguaque cum reliquis oris partibus non minus aspera fuerat quam in ijs, qui febribus ardentibus vexantur: quamobrem stomachus maxime languebat, corpusque nihil nutriebatur, perpetuo color ferò ictericus. Quibus malis, posteaquam nauigando in mari procelloso maxime turbati, incredibilem bilis amaræ & flauæ & vitallinæ copiam vomitibus crebris reiecimus, omnino liberati sumus. De qua procellosa maris tempestate, nos in præfatione ad libros de medicina Aegyptiorum accurate scripsimus. aque ex motu corporis hæc laxare apta nata sunt.

De frictionibus laxatoriis, atque de venereis. Caput VI.

Ex laxatorijs frictionibus sunt, molles, & multæ, omniumque maxime, quæ cum oleis laxatorijs moliuntur, illæ aut volis manuum aut mollibus linteis fiunt. olea vero cum quibus adhibentur, sunt omnia, quæ vim laxandi habent, cuiusmodi est, hydrelæum, & oleum commune dulce, amygdalinum cum dulce tum amarum, tum quod ex seminibus lini, fęnugreci, ex radicibusque altheæ, cucumeris syluestris, & ex similibus paratur, tum etiam ex floribus chamæmeli, melilotique. Hę omnes vtiles sunt ad cutem adstrictam, vnde in omnibus febribus, quæ ab ea causa oriuntut, vsum habuerunt. Iuuant omnes putridas febres

febres (Oribasio auctore) ea excepta, quæ ab interna fouetur inflammatione, hanc enim frictiones minime iuuant. ad frigus & ad horrorem antiqui in vsu habuerunt ex calidis oleis frictiones ad omnes dorsi partes factas, qui vsus in periodicis maxime conuenit, præsertimque in chronicis, scilicet diu durantibus: quæ difficilimo negocio resoluuntur, cuiusmodi sunt, tertianum chronicum, quotidianæ, & quartanæ; Hasce ita antiqui curabant, quippè per duas horas antequam inuadat accessio fricabant vniuersum corpus, vti Galeno placuit, vel hypochondria atque omnes dorsi partes, vt alijs visum fuit, linteo calido, molli & mox illinebant partes omnes fricatas oleo calido, ex ijs, quæ facultatem habent discussoriam, cuiusmodi est, oleum chamæmelinum, rutaceum, anethinum, de sinapi, de euphorbio, de pipere, & huiusmodi alia datoque etiam per os calido medicamento discussorio, cuiusmodi ex compositis est Theriaca, Mitridatum, & ex simplicibus, chamędris, chamęmelum, agaricus, eupatorium, & similia, ægrotosque exinde stragulis probè contectos sudare procurant. At de hoc præsidio medico longe accuratius (Deo fauente) scribemus posterius. At ad venerea venimus, quæ quod corpora laxent, Galenus (licet Epicurus dixerit venerearum rerum nullum vsum esse salubrem) exinde colligit, quoniam calorem venus auget, digeritque vniuersum corpus, atque, quod magis concubitus est proprium, plurimum seminis euacuando, contenta, maxime laxat: Vnde meritò Galenus dixit, quosdam, nisi venere vtantur, assidue vexari capitis grauitate, cibos fastidire, febribusque reddi obnoxios, & viciari ciborum concoctionem. Quosdamque etiam nouisse ait, qui cum antea à coitu abstinentes melancholici euaserint, liberos ad concubitum redeuntes, & ab eo, & ab alijs affectibus, quos patiebantur, euasisse. Aliquosque ab eo abstinentes, cum antea venere familiarius vsi fuissent, torpidos, pigros, segnesque euasisse, & melancholicos. Oribasius ex Rufo ait: Ex rebus venereis hęc commoda sunt, quod superuacuum est inaniunt, corpus agile reddunt, ad incrementum promouent, & magis virile efficiunt. Animo vero id præstatur à venere, vt impeditam rationis vim explicet, iramque vehementem sedet. Ideo fit, vt venus melancholicis, si quid aliud, acaccommodatissimum sit remedium. Eadem integros sensus reddit eorum, quicunque alio insaniæ genere laborant. Summe facit etiam ad morbos, qui ex pituita nascuntur. alij ab inedia ad cibum facile sumendum redierunt. alij à continuis pollutionibus, quæ in somnis fiebant, sunt liberati,

In lib. 6. collect. cap. 20.

De venarum & arteriarum sectione pro molienda sanguinis euacuatione, de crurum scarificatione, de cucurbitulis, atque de hirudinibus. Cap. VII.

SAnguinis euacuationem, quocumque modo fiat, aut ex natura, aut ex arte, corpus laxare, neminem medicorum (vno excepto Erasistrato, atque ipsius sectatoribus missionem sanguinis damnantibus) latere deprehendimus. Venarum vero atque arteriarum sectionem esse vnum ex magnis laxatorijs Galenus multis in locis affirmauit. Apud Aegyptios, Arabes, atque aliorum complurium orientis locorum medicos, arteriarum non minus quam venarum sectionem pro facienda missione sanguinis in vsu esse familiarissimo, nos in libris de medicina Aegyptiorum scripsimus. Methodici sanguinis euacuationem indicari à morbo adstricto magno, atque à virium robore voluerunt. A morbo inquam adstricto tanquam laxatorium præsidium, & à morbo magno, quod sit omnium laxatoriorum medicamentorum maximum præsidium, atque à virium robore,

In 4. vict. rat. com. 19.

quoniam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

quoniam viribus non permittentibus non mittunt sanguinem. Mirum certe est, quamobrem Galenus in 4. lib. meth. med. scripserit Methodicos pro indicanda sanguinis euacuatione morbi magnitudinem non considerasse: cum C. Aurelianus Methodicus, sæpe expressum fecerit, sanguinis euacuationem indicari à morbo magno & viribus. à quo dogmate haud visus est abhorrere diuinus Hippocrates, cùm in 4. de vict. ratione ita scripserit: In morbis acutis sanguinem detrahes, si vehemens morbus videatur, florueritque ægrotanti ætas, & virium robur adfuerit. duo scopi sunt præcipui, scilicet morbus vehemens magnusue, atque virium robur; quibus quidem obseruatis perpetuo erit sanguis mittendus. atque hi scopi sunt necessarij, quoniam nisi morbus magnus sit, & adfuerit virium robur, non necessariò sanguinem vacuari oportebit. Aetas vero florescens est aptissima ad mittendum sanguinem, tamen in acutis morbis existente morbo magno, permittentibus viribus, vel etiam in alijs ætatibus erit mittendus sanguis. Methodici vero ætatem ad mittendum sanguinem scitu nõ esse necessariam putarũt, quoniam (vt nuper dictum est) etiam in alijs ætatibus mittitur sanguis. At dicet aliquis: omissa indicatione ab ætate, quomodo cognoscemus, in pueris atq; in senibus an conueniat sanguinis missio? Senes non aptos sanguinis vacuationi esse cognoscimus ex virium languore (cognito ex ijs singulis quibus nobis innotescit, præsertimque ex pulsibus non vehementibus, raris, tardisq;) In pueris verò, si virium robur adsit, morbo acuto vehementi vexatis, sanguinem esse mittendum (præsertimque si habitus non laxus sed densus fuerit) omnes ferè Arabes & Latini voluerunt. De qua re Celsus meritò habet: „ interest enim non „ quæ ętas sit neque quid in corpore intus geratur, sed quę vires sint. Ergo si iuue„ nis imbecillis est, aut si mulier quæ grauida non est, parum valet, male sanguis „ mittitur: emoritur enim vis, quæ his supererat & hoc modo erepta est. At firmus „ puer & robustus senex & grauida mulier valens tutò curatur. Vtrum vero in pueris missio sanguinis conueniat, & quomodo fieri in ipsis debeat, in libris de medic. Aegypt. à nobis satis accurate disputatum olim fuit. Itaque etiam in puero densi ac firmi habitus, si aliquando ipse acuto magno morbo corripiatur sanguinem secta vena mittere à ratione non abhorret, neque est, quod puerorum (vt ait Galenus, atque veritas suadet) substantia sit valde humida & calida, vnde facile exhalet, euaporetque; quoniam pueri (firmi habitus præsertim) omnes magno virium robore pollent, atque etiam, quod hi plurimo alimento alantur, cruditatibusq; idcirco abundent, quibus concoctis plurimum sanguinis gignatur. atque hinc est, quod pueri morbis uexati aliquando per multos dies à cibo abstinentes uiuunt, atque morbos graues superant; ex quo etiam apparet, quamobrem (quia magnis uiribus ualent) maximis morbis fortius aliarum ætatum hominibus resistant; Atque etiam non minus, eos facile, ac fortiter magnis morbis deprehensos perferre largas sanguinis eruptiones (quas recte quoque ualentes, & creberrimas, & copiosissimas complures habere innoxie solent, aliquando solas, aliquandoque etiam unà cum sudoribus copiosis, & alui fluxionibus) à quibus sanè euacuationibus, tantum abest, ipsos exolui, & debilitari, ut robustiores magis aduersus morbum euadant. Vnde meritò aliquando ipsi puerì uenę sectionem ferre poterunt (ob idque scribunt, Auenzoarem trimo eius filio ab acuto morbo, ut liberaret, uenam secuisse) quod præsidij genus in morbo solummodo qui acutus, atque uehemens sit, locum habebit. longè tutius Aegyptij, Arabes atque alij aliarum nationum medici in pueris ex acuto morbo oppressis scarificatis cruribus mittere sanguinem consuescunt. Verum enim uero non in omni adstricto morbo Methodici secta uena sanguinem mittebant, at in eo solummodo, qui magnus uehemensque sit, ut propterea magno laxatorio præsidio egeat: neque etiam semper in robustis senibus eadem ratione sanguinem

In tex. 9.

In lib. 2. cap.

In lib. 2. cap. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

guinem mittebant, si morbo non magno laborabant, nimirum quia minori laxatorio quam sit sanguinis vacuatio, sperent morbum ipsum non magnum superari posse. atque hęc obiter de sanguinis vacuatione per venam sectam, tanquam de magno præsidio laxatorio. huic succedit sanguinis euacuatio, quæ molitur scarificatis cruribus. hanc crurum scarificationem (quam etiam malleolorum scarificationem, quoniam crus scarificantes à cruris parte, quam malleolum vocant incipiant, veteres medici appellarunt) proxime accedere ad venæ sectionem, veneque sectionis meritò vicarium esse præsidium laxatorium nos olim in nostris libris de medic. Aegyptiorum euulgatis satis superque demonstrauimus: præsertimque quoniam malleolorum hæc scarificatio æque eandem sanguinis copiam educat, ac venæ sectio, eamque faciat non confertim & violentia, vt cucurbitulæ cum scarificatione apposite faciunt, sed sensim ac sensim: Vnde meritò Galenus de hac ipsa in aphorismorum commentarijs locutus, ita habet: Euacuatio omnium humorum, quæ quidem exquisitissima est, fit per venæ sectionem, proxima autem huic illa est, quę fit, per malleolorum scarificationem. Hinc est, quod omnibus à morbis adstrictis pręsertimque a febribus putridis, & ab inflammationibus cum externis, tum internis, vexatis hęc sanguinis euacuatio vtilis est. omniumque maxime in corporibus aliquid laxi habentibus, in quibus haud tutò venæ sectio adhiberi potest, cuiusmodi sunt pueri, mulieres, eunuchi atque senes, in quibus meritò singulis, Aegyptios, Arabes, atque aliarum nationum medicos hanc ipsam familiarius exercere, in libris de medicina Aegyptiorum tradidimus. Galenus vnum de hac ipsa notauit, scilicet malleolorũ scarificatione longe vtilius exerceri in ijs corporibus, qui sanguine tenuiori abundant. cuiusmodi sunt corpora puerorum, mulierum, & similium. Dici satis non potest, quantopere vtilis sit, in pueris febribus putridis, malignis, pestilentibusque atque internis phlegmonis vexatis, quod nimirum per malleolorum scarificationem quantum sanguinis desideratur iucunde euacuetur, maximeque à partibus supernis hæc euacuatio reuellat, & quod à partibus remotis scilicet à cruribus fiat, vires haud multum resoluat. Nos sæpissime vidimus in multis, qui febre acuta, maligna vel pestilenti conflictabantur, oborto delirio, vel surditate, vel vigilibus redditis ægrotis, vel insigniter capite dolentibus, statim ex malleolorũ scarificatione sãguine multo euacuato, oĩa hæc symptomata fuisse sedata. Vtilissima est in variolis atq; in morbillis, nec non ẽt in malignis exãthematibus. Plures decepti fuerunt, putantes hanc sanguinis euacuationẽ esse eandẽ cũ ea, quę fit scarificati cruribus cũ adhibitis cucurbitulis, hocq; facile iudicarũt decepti verbis Auicennæ, quæ hæc sunt: Et ventosæ quidẽ, quæ cruribus superponuntur, sunt minutioni propinquæ, & mundificant sanguinem, prouocant menstrua. & postea: Et ei quidem, quæ ex mulieribus alba existit, ac laxa, sanguinem habens subtilem ventosæ in cruribus positæ sunt meliores, quam phlebotomia, quæ fit in saphena. Interpres Auicennæ pessime hæc loca fuit interpretatus, qui cum non cognouerit malleolorũ scarificationem, multo minusque modum quo fieri debeat, putans sanguinem non caliditate aquæ calidæ seu eius calido balneo quo ad crura scarificantes vtuntur, educi, sed cucurbitularum vi attractoria, non scarificationem sed ventosas perperam vertit. Errauit sanè qui crediderit, euacuationem sanguinis cucurbitulis cruribus cum scarificatione affixis eandem esse, vel proximum ei, quæ fit per venæ sectionem: cum ab adhibitis cucurbitulis cruribus, neq; copia sanguinis dematur ei, quæ per venam sectam euacuatur, similis, neque sensim ac sensim, vt in venæ sectione fit, educitur, sed vi attractoria, confertim ac non sine violentia. per scarificationem autem crurum eo modo quo Antiqui nobis præscripserunt, educitur æque fere, atque venę sectione fit, ea, vel proxima sanguinis copia, sensim ac sensim, iucundeque nulla profectò

In 2. aphor. 17.

In lib. 1. fen. 4. cap. 21.

violentia

violentia facta. Quare differunt hæ vacuationes, scilicet, quæ crurum vel malleolorum scarificatione fiunt, ab ijs, quæ affixis cucurbitulis moliuntur. Quo apparet deceptos fuisse, & decipi etiam hac ętate multos, qui æstimarint, crurum scarificationem, esse presidium laxatorium euacuatoriumue, quod adhibitis cucurbitulis cum scarificatione cruribus fit: Hic error ab Auicennæ interprete processit, qui cum (vt diximus) malleolorum scarificationem veteribus Grę cis medicis quippè Galeno, Apollonio, Antyllo atque alijs familiarem non cognouisset, legit: ventosas cruribus appositas minutioni esse proximas; & postea: ventosas in cruribus positas in corporibus mulierum, quæ alba & laxa sunt, idcircoque habentia sanguinem subtilem, esse meliores ipsa venæ sectione ex saphena. Hæc Auicenna verbatim ex Galeno accepit, ita in libro de curat. per sanguinis missionem, dicente: Porrò ex mulieribus quæ albidiores sunt, sanguinem tenuem aceruare solent, quocirca adhibitis malleolorum scarificationibus maxime vacuantur, atque quæ nigriores sunt secta vena curato. De qua euacuatione in 2. lib. aphorism. ita inquit: Euacuationem æqualiter omnium humorum, quę quidem exquisitissima est, fieri per venæ sectionem, & huic esse primam, quæ per malleolorum scarificationem, & non dixit: per cucurbitulas (vt Auicennæ interpres vertit) cruribus adhibitas. De hac vero scarificatione malleolorum nos accuratissime ex veterum medicorum sententia in libris de medic. Aegypt. scripsimus. ideoque qui plura de hoc præsidio scire desiderat, legat librum tertium. Tertium locum habent inter prædicta præsidia laxantia, cucurbitulæ (quas perperā vicarium esse venæ sectionis complures existimarunt. Hę quidem euacuando laxant, neque inutilem aliquando in corporibus sanguine subtiliori abundantibus prętant sanguinis vacuationem, potissimumque si præmissa vniuersali sanguinis vacuatione per venam sectam, postea dorsi partibus vel cruribus adhibeantur: Qua methodo adhibendas esse cucurbitulas voluisse Hippocratem, Galenus est auctor, scilicet vt nunquam admoueantur, nisi euacuatum sit totum corpus prius. Ait enim: Incipientes aut vigentes capitis grauitate, dolores à plenitudine per cucurbitulam in occipiti positam vel solam vel cum scarificationibus iuuat, verum totum corpus antea vacuatum esse oportet. Hinc plures fortasse cucurbitulas inter topica medicamenta, quod eæ vsum quoque habeant, corpore euacuato non iniuria comprehenderunt. Vsum etiam habent cucurbitulæ flammę tantummodo admotæ, sine scarificatione, nam hæ digerendo humorem, vel flatu, laxant. Huc accedit vsus hirudinum, quas vacuandi sanguinis gratia sæpe medici venis admouent. quandoque in pueris, vt sanguinem euacuent, plerumque hæmorrhoidibus ad totum corpus euacuandum, qui vsus vsque adeo apud quosdam medicos in curandis morbis inualuit, vt sæpius omissa sectione venæ non sine magno errore ad mittendum sanguinem ab hæmorrhoidibus festinant, quæ euacuatio aliquando in ijs non est improbanda, qui habent eas venas magnas, innatasque, quique alias soliti sunt habere largas sanguinis euacuationes per huiusmodi venas. Sed in alijs prętabit, præmissa vniuersali sanguinis vacuatione per uenæ sectionem id facere.

Cap 11.

Com. 17.

In lib. de curat. per sang. miss. cap. 19.

In lib. de hirud. reuul.

De medicamentis laxatorijs, quæ humores è corporibus educendo purgandoq; variis modis id præstant. Cap. VIII.

QVod medicamenta quouis modo purgatoria corpus adstrictum atq; tumens laxent, neminem nostrum cum ex ijs, quę hactenus à nobis dicta sunt, tum ex ijs, quę nunc dicentur, latere putamus: cum scilicet medicamenta Græcis Cathartica, Latinis eductoria, Methodicisque ventriflua, atque promitoria dicta,

dicta, vel sint vere, aut non vere eductoria, humores, atque excrementa corpus tumens, ac adstrictum reddentia, purgando excrementorumque multitudinem minuendo, laxent: Eductoria vero per se dicta sunt, quæ & Dogmaticorum sententia attrahendo etiam ex partibus longinquis humores, educunt, atque purgant, cuiusmodi est vterque helleborus, scammonium, colocynthis, coccognidiũ, agaricus & similia. Et quę nõ sunt per se purgantia, dicuntur, quæ nõ attrahendo, sed vel abluendo, vel detergendo, vel molliendo & laxando, vel expultricem mouendo, vel denique comprimendo, humores per aluum, aut per vomitum educũt. Abluentia medicamenta sunt, quæ stomachum, ventremque abluendo, laxant, vt aqua simplex largius epota, cuiusmodi est Ægyptia ex Nilo flumine, ex qua epota aduenæ in ea regione solent omnes ferè in diarrhæam, cum primum illa vti cęperint, incidere: serum itidem lactis clarefactum, aquæ itidem Thermales, in agro Patauino Beatæ Virginis dicta, atque in agro Lucensi Villensis appellata. Detergendo vero ventrem laxant, aqua salsa, cuiusmodi est marina, Tectutianaque vulgo dicta. omnia etiam medicamenta, amara, acria & nitrosa detergendo purgant, vt aloe, absinthium, manna vulgaris, piper, gingiber, cęteraque omnia vehementer acria: Huius generis sunt, cępe, allia, porra & similia; brassica etiam, & beta detergendo aluum mouent. lubricando seu laxando præstant hoc idem vinum dulcissimum, mulsa, pinguedines omnes, olea dulcia, iuraque vel carnium vel piscium pinguia, non minus quam lac ipsum caprillum, asininum, equinum. Comprimendo vero tamarendi substantia epota, cum etiã Mirabolanus, pyra malaque cydonia præsertimque ab assumpto cibo. Certe mirum est, apud Aurelianum magnæ olim inter Methodicos auctoritatis medicũ, nusquã ipsum meminisse aliquod ex ijs lenitorijs pharmacis laxatorijs, cum ea vere aluum subducendo laxent, tumentiaque atque adstricta tollere queant. Multo minus mirari licet, cur & ipse in totis libris, in quibus scripsit de morbis cum acutis tum chronicis, non meminerit, mannam, Cassiam Ægyptiam, tamarindum, serum lactis, syrupum de robis soluentem, itemque è manna, & ex dulcibus granatis paratum, de quibus à nobis in libris de medicina Aegyptiorum scriptum est & alia similia, quæ ipsis ignota fuisse credendum est. At fortassè hęc eadem etsi nouissent Methodici, non habuissent in vsu frequenti ad curandos morbos, tum quia ipsa humores potius mouere, quam educere apta nata sint, vnde timendum ex ipsorum vsu sit, sępius quiescentes humores commotos minimeque præ ipsorum vi non efficaci eductos, posse ad varias partes corporis fluentes, varios morbos concitare, eosque etiam non raro perniciosos. Plures sanè fuerunt, qui cum recte valerent, purgationis gratia à deuorato pharmaco lenitorio, commotis humoribus prauis abundantibus, in morbos inciderunt, compluresque ipsorum interierunt. Præterea dicunt, etiam à leniter eductorijs stomachum vexari, cibi appetitum vitiari, sitim incendi, viresque collabi. Veruntamen nos prædictorum purgantium vsum nedum damnamus, at quinimo vtilissimum esse scimus, modo ea exhibeantur in ea virtutis vi, vt solummodo ea excrementa quæ in stomacho atquę ventre sunt, purgent, nulloque modo eos humores, qui in venjs existunt, commouere atque educere apta sint, quando ad huiusmodi humores educendos, opus sit medicamentis non debiliter, sed valide purgatorijs. hinc Methodicis ad morbos summe peruicaces sanatuque difficillimos hellebori albi, & nigri vsus fuit familiaris. Hincque non recte etiam faciunt ij, qui prædicta lenitoria, purgantia vel in maiori, quam deceat, quantitate (qua à venis, primarum viarum excrementis eductis, humores quoque commouere ad eductionem possunt) exhibent; vel pharmacorum attrahentium permistione reddita (lenitorijs vocatis) efficaciora. Itaque si lenitoria pharmaca exhibeantur quantitate moderata, qua solummodo excrementa in primis vijs

contenta educant, haud fore ægrotis ad tollendos morbos inutilia, existimamus. Quod vero hæc omnia stomachum vexent, appetentiam vitient sitim accendant, vires deijciant, atque alias ægrotis incommoditates concitent, ipsis vsum clysteriorum Methodici idcirco prætulerunt, eosque meritò in familiari vsu habuerunt; quandoquidem clysteres possunt, & laxando, & detergendo, flatusque digerendo, ac vel etiam purgando (si ex medicamentis laxatorijs, vel ex detersorijs vel ex attractorijs parentur) ægrotis auxilio esse. Atque hæc hi nullo incommodo præstant: neque enim stomachum subuertunt, neque ciborum appetitum tollunt, neque sitim accendunt, neque ab ipsorum vsu vires patiuntur. Cathârticorum verò lenientium vocatorum, quæ nuper meminimus, usum in morbis sanandis, uelint, nolint, Methodici admittere debent. cum & hæc laxent, & sæpe longe utilior sit laxatio, & ipsius maius quod sequitur commodum, quam incommodum, quo ventriculus afficitur. Cæterum denuo ad purgantia medicamenta redeamus, de quibus illud in primis firmemus, quippè omnino purgantiũ vsum esse ab omnibus medicis vel etiam Methodicis admittendum, cum medici euacuationis sponte à natura recte operante factæ, atque purgationis sint imitatores: hæc excrementa & humores respiciat, illa sanguinem. Hinc purgationem definiunt medici Dogmatici, quod sit eorum humorum qui sola qualitate infestant, euacuatio. Galenus scribit Hippocratem consueuisse absolute euacuationem appellare, vbi æque omnes humores simul euacuantur, atque purgationem in qua humores qui praua qualitate infecti sunt, educuntur. vnde etiam Gal. expressit: vbi æque omnes humores simul abundant, sanguinis vacuatione opus esse, atque vbi unus, uel aliqui, purgatione. Itaque si omnes concedunt, medicos naturam sanguinem excernentem uacuantemque, eiusdem sanguinis missione uel uena secta, uel scarificatis malleolis, uel adhibitis cucurbitulis, uel quouis alio modo imitari debere, cur eandem excrementa, aut per uomitum, aut per aluum, aut per aliam partem corporis excernentem, pharmacis laxatorijs haud imitandam Methodici dicent? Quæ si imitanda erit, profecto usum purgantium concedere ij debebunt. Hoc uiso, cum ipsa pharmaca excrementa moueant, atque educant, hoc alterum cognoscendum erit, quomodo, & qua ui, ea educant. In qua re non parum ueteres philosophi discordes fuerunt; Erasistratus eiusque sectatores putarunt medicamenta euacuare æqualiter omne genus humoris, potissimumque valide purgantia, scilicet quæ & humores excrementios tenuiores, & crassiores educunt: debilia vero solummodo humores tenuiores, neutiquamque crassiores educere. à qua opinione fortasse Aristoteles non dissensisse visus fuit, qui & ipse omnes humores excrementitios pharmaca purgare voluit. Alij determinatos humores à medicamentis trahi uoluerunt, ut Asclepiades, Hippocrates, Galenus atque alij medici Dogmatici. Asclepiades tamen in hoc ab alijs discrepauit, qui licet uoluerit, cholagoga bilem attrahere, phlegmagoga pituitam, hydragoga aquam, & melonagoga melancholiam, quod etiam Dogmaticis placuit, tamen uoluit, medicamenta non tales humores determinatos (quos trahant in corpore) inuenire, sed ex alteratione medicamenti assumpti eos generari, & postea educi: Hippoc. uero supponit eosdem in corpore educendos genitos, talesque medicamentis, quales sunt, educi. Plerique Dogmaticorum putarunt hosce humores à medicamentis proprietate totius substantię (Galeno auctore) trahi. Namq; Hippocrates in libris de natura humana, ita habet: In quem modum stirpes & semina posteaquam in terram iacta fuerint, attrahit vnumquodque, quicquid in terra repererit, quod ei naturali affinitate congruit (at vero terrę inest acidum, dulce, amarum, salsum & omnimodum) primum itaque illius plurimum attrahit, quod natura sibi proximum est, subinde autem alia, sic & medicamenta in corpore faciunt. Aristoteles vero visus est,

Gal. in 2. aph. 27 In 1. lib. de humor. tex. 12.

In 7. aph. 8.

In 1. d[illegible] at. hum. com. 39.

non similitudine quidem, sed potius inimicitia, eam humorum eductionem fieri. De his ita scripsit: Vbi enim ventrem adierunt, resolutaque sunt, statim ad venas per easdem feruntur semitas, quibus permeat cibus, mox cum nihilo concoqui potuerint, sed victrice perstiterunt potentia, relabuntur, & quæ sibi obsistunt secum detrahunt, quæ res purgatio vocitatur. Profectò ex his constare duo nobis videntur, vnum, quod medicamenta naturæ nostrę inimica sint, quippè quæ nihil à calore natiuo incalefacta concoquantur, & proinde per eosdem meatus exeant, seu melius à venarum expultrice propulsentur ad ventrem, quę aut per stomachum, aut per ventrem ab ipsorum molesta qualitate expultrice commota, postea reijciantur. Alterum, quod ad ventrem à venis relabentia, secum humores, quos offendunt ad ventrem itidem detrahant. Qui profectò humores vel vt Galeno placuit, familiaritate substantiæ, medicamenta secuti, vel vnà ab expultrice ijdem medicamentorum ui commoti, cum ipsis medicamentis ad ventrem vel ad stomachum primum propellantur, & deinceps à stomacho ad ventrem propulsa educantur. Huius opinionis fortasse Methodici fuisse visi sunt, eo præsertim argumento persuasi, quod hæc maxime corpora vexarent, ac læderent, quo perpetuo ab ipsis cauendum esse voluerunt, atque non nisi ex insigni morborum peruicacia coacti atque in morbis sanatu difficillimis ad purgantium medicamentorum vsum aliquando confugiebant, ad eorumque præsertim vsum, quæ, quod hominibus maxime molesta (vt meritò idcirco deleteria atque venenosa ab omnibus fuerint dicta) sint, præualide purgant. Elleborus quidem vterque illis præter alia fuit maxime ad purgandum familiaris, qui fortasse vi deleteria efficaci intra ventrem assumptus, instar veneni magnas turbationes mouendo efficaciter, omnes humores excrementitios purgat eo modo, quo sæpius vidimus complures à prauorum fungorum esu cum per vomitum tum per ventrem fuisse maxime purgatos. Itaque Methodici non omnium quidem purgantium vsum, sed præualidorum tantum in morbis sanatu difficillimis aliquando amplexi fuerunt, quod hęc omnes humores, cum tenues tum crassos efficaciter educendo magnam quidem laxationem in corporibus facerent, quando debilia non crassos viscidosque, sed solummodo tenuiores educere queant. Atque hæc opinio eadem prorsus fuisse videtur, quam Erasistratus olim magni nominis medicus fuit insecutus, vel ab ipso eandem methodicos mutuatos fuisse, haud immeritò æstimari potest. Cæterum priusquam huic capiti finem imponamus, Vnum paucis adhuc superest dicendum, scilicet, quo tempore in morbis medicamenta purgatoria conueniant, an quocumque morbi tempore, vt quibusdam visum est, id faciendum? an in principio humoribus non turgentibus, an solummodo morbo concocto. Plerisque eruditioribus Dogmaticis visum est, numquam in principio nisi humores turgeant, posse (quod præ cruditate medicamentis humores non cedant) commode purgari, ijsdem vero turgentibus quocumque tempore adhibenda esse pharmaca, tentandamque esse ipsorum eductionem, quoniã humores turgentes sint in motu, facileque huc illucque vi medicamenti purgatorij pellantur, attrahanturque. Non turgentibus vero, nunquam in principio, sed perpetuo humoribus concoctis, quod tempus morbi medicis significant vrinę cæteraque alia excrementa coctionem habentia. Methodicis autem non nisi post humorum factam concoctionem (cum demum in morbis purgantia exhibeant, posteaquã alijs laxatorijs præsidijs multis pertentatis morbos non cedere uiderint) exhibere consueuerunt. Atque hæc de tempore pharmaca vtendi in morbis, atque de vere purgantibus medicamentis. De lenitorijs vero pharmacis aliter res se habebit, siquidem illa instar clysteriorum aluum leniendo subducentia, quocumque morbi tempore exhiberi ægrotis poterunt.

In 1 problem. 43

Hipp. in 1. aph. 22. & in 4. de vict. rat. in acut. 43.

Hipp. 2 aph. 29. in 2. de vict. rat. in acut. tex. 11.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De medicamentis simplicibus, quæ corpora laxare apta sunt. Caput IX.

Simplicium medicamentorum, quæ per ventrem purgant, sanè quædam lenientia dicuntur, quædam purgantia, quæ duplicis quoque esse differentię constat, quandoquidem horum quædam laxant cum quadam roboratione, atque hæc à nostris benedicta appellata fuerunt: & quædam laxantia solummodo sunt. Itaque de singulis acturi à lenientibus vulgo vocatis & à benedictis exordientes, dicimus ex ijs, ad vsum medicinæ nostris principaliora cognita esse cassiam Ægyptiam vulgo catharticam dictam, mannam mastichinam, calabrem, tamarindum, rosarum infusionem, aloe, Myrobolanum, serum lactis, succus granatorum dulcium Aegyptiorum, rhabarbarum mechiocam, Agaricum, turpetum, polypodium, senam, epithymum, iridem. Vehementer vero laxantia sunt; Scamonium siue diagridium, elleborus albus, niger, colocynthis, coecognidion, timeleæ folia, mezereon Arabibus dicta. hermodactylus, succus cucumeris syluestris, quem elateriam Grȩci appellant. brassica marina vulgo soldanella, piper montanum, scilicet grana daphnoidis siue laureolæ, latyris & cataputia appellata, euphorbium, centaurum minus, squamma æris, & similia. At de singulorum tantummodo facultate nunc paucis agemus, quando nostrum hoc in loco non fuerit institutum, pertinentia ad istorum medicamentorum cognitionem pertractare; qui hoc etiam scire desiderant, plures cum ex antiquis, tum ex recentioribus commentarios habere poterunt, apud quos prædictorum omnium medicamentorum laxantium rationem assequentur. De cassia vero Aegyptia, de manna, de tamarindo itemque de quibusdam alijs, nos cum in libris de medicina Aegyptiorum, tum in libro de plantis Aegypti, satis accurate scripsimus: Cassiæ vero pulpam quod ad primas facultates pertinet, calidam atq; humidam secundo excessu esse medici statuunt, emollientemque ex secundis, lenitoriam laxatoriamque atque digerentem facultatem habere: atque ex tertijs laxando flauam bilem atque pituitam clementer purgare. Quā facultatem laxatoriam non esse ex toto emollitoriam, at quinetiam non modicum eductorię facultatis simpliciter emollitoriæ mixtum habere, multis non iniuria est visum; quam rem ita esse, homines ab eius esu abhorrere, nobis argumento erit, facultatem vero eductoriā non multam quidem ei inesse mixtam, ea ratione intelligimus, quod facile à calore in multis ita concoquatur vt in nutrimentum abeat. Vnde si copiosius exhibeatur, potest quidem etiam in venis humores commouere & turbare, neque tamen potest eos educere, vnde ipsius vsus non erit in omnibus corporibus tutus si (vt dictum est) copiosius exhibeatur, vel alicui eductorio pharmaco mixta, semunciam vero ipsius ac vel etiam vnciam integram, & ad decem vsque & duodecim drachmas in adultis, atque in robustis corporibus eam exhibere tutò poterimus, at ex Methodicis ad vnciam concedi poterit, vtpote quæ clysteriorum emollientium uicem gerat, uentremque satis emolliat. Manna optima, quæ uere manna est, idest mel roscidum, ex substantiæ figura mastichina vocata, habet facultatem temperate calidam atque humidam, lenitoriam, quæ leniendo, nihil eductorię catharticæque facultatis in se continet. Quo mirum non est, si homines libentissime eam ipsam in cibo etiam assumant, gustu nihilo ferè differentem ab optimo saccharo, hoc excepto, quod sit ipso dulcior, substantięque tenuioris, & quæ facilius, quàm saccharum digeritur. hanc Aegyptij habent optimam, apud ipsosque ipsius usus est admodum familiaris, prȩsertim in morbis acutis, pectoris & pulmonum, atque in febribus biliosis: ipsi uero exhibent eius unciam uel geminas cum libris duabus aquæ Nili fluminis clarefactę, uel

ex iure

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ex iure pulli usque ad tres uncias uel quatuor. Ab hac ipsa ueluti diuersa est manna calabris uocata, utpote quæ in diuersa prouincia, diuerso quoque modo proueniat, ita facultate à priori maxime differt: calida enim est supra primum usque ad secundum excessum, ut ab ipsius manifesta acrimonia, qua faucibus molesta est, intelligitur: atque humida eodem itidem ordine est, detergit, emollit, laxat, digerit, uentremque subducit, cum leniendo, tum etiam propria ui laxatoria cuius etiam particeps uidetur. Vnde gustui minime grata est. Hanc mannam antiquorum propterea non esse meritò uiri doctissimi existimarunt, quinimo potius succum quendam ueluti bituminosum, quem ornus in quadam Calabriæ parte certo anni tempore vna cum nutrimento trahit, quique in ramis gummi modo resudat, ac non minus in folijs, quæ illa in ramis, exsudat, ut gustui suauior est, ita facultate purgatoria inferior. efficacius enim purgat, quæ ex truncis, minus quæ ex ramulis, omniumque minime, quæ in folijs colligitur. Medici Patauini eam ad quatuor & etiam ad quinque vncias familiarius exhibent, ex decocto aliquo vel iure pulli vel ex aqua aliqua stillatitia dissolutam. Tamarindorum fructuum pulpa frigida & sicca secundo, ac (vt alijs etiam visum est) tertio excessu, visa est, extenuat, incidit, laxat, aperit, per ventremque bilem flauam educit, sitim tollit, feruorem sanguinis compescit, eius infusum datur ad laxandum, eique inest facultas leniter laxatoria: Datur ex aqua vel ex iure pulli vel ex decocto aliquo. dosisque est ab vncia ad quatuor vsque. Pulpa parum aluum subducit, daturque à drachmis duabus vsque ad quatuor. Eodem modo rosa licet refrigeret, & sic ut adstringat ac roboret, tamen clementer purgat bilem & pituitam quod eius succus præstat ex sero lactis epotus, atque etiam eius infusum, ex quo paratur syrupus vulgo solutiuus vocatus, quem ex iure vel ex aqua stillatitia exhibent ad vncias quatuor. Aloe est itidem calida secundo, sicca tertio excessu, interius detergit, aperitque oscula venarum ex eius facultate anastomatica. medicamentum escoproticum, idest, stercoraceum est, succum lauat, succo aliquo refrigerante ad commoderandam vim anastomaticam qua incendit, oscula venarum aperit, vnde hæmorrhoidas mouere ipsius vsum assiduũ, longa experientia cognitum est, datur ab obolis duobus ab obulos octo. Iridis succus laxatorius non minus quoque est, calidus siccus secundo excessu, extenuat, detergit, concoquit, digerit, laxat, purgatque per ventrem crassam pituitam, atque bilem, non minusque etiam, vt Arabibus visum est, aqueum, serosumue humorem, vnde ad ascitim hydropem succus epotus, à drachmis quatuor, ad vnciam vsque & semis ab omnibus commendatur. Senæ folia & foliculi in vsu itidem sunt ad purgandum, at differre plures folia à foliculis voluerunt, quod foliculi calidi sint ordine secundo, sicci primo, contra folia calida primo, atque sicca secundo, detergunt, ab infarctu liberant, aperiunt, digerunt, clementerque purgant vstam bilem atque pituitam. puluis foliorum ex iure vel ex vino drachmę pondere epotus aluum lubricam reddit, idemque facit infusum, dosis est vt foliorum semuncia in decocto proportionato ferventi, vel in sero lactis, vel in vino per noctem maceretur. Rhabarbarum Dogmatici vocant medicamentum benedictum, quod vnum ex ijs sit catharticis, quæ laxando roborant. calidum & siccum ordine secundo faciunt, detergit, aperit, digerit, viscera roborat, meatus ab infarctu liberat, purgat clementer bilem atque pituitam, vel eius puluis exhibeatur, vel eius infusum: dosis est a dragma vsque ad geminam. Mechiocam radix proximis annis ex occidentalibus indijs ad nos perlata, calida primo, sicca secundo, detergit, aperit, digerit, laxatque purgando clementer cum pituitam, tum serosum humorem, datur à chachma vsque ad quatuor. Turbit calefacit, siccat tertio excessu, inflammat fauces, mordicat, vlcerat, atque pituitam crassam atque melancholiam purgando, laxat, quod efficacius, commodiusque pręstabit

stabit

ſtabit ſi vna cũ modico gingiberis,& ſaccharo, ipſius geminę drachmæ exhibeantur. Polypodium vero calidum ſecundo, & ſiccum tertio faciunt, extenuat, detergitque valenter, digerit, purgatque pituitam craſſam & melancholiam, datur ipſius decoctũ in vino, in iure carnis vel in decocto florũ & fructuum cordialium, & datur à drachmis duabus vſque ad quatuor. Epithymum itidem calidum ſiccum (Galeno auctore) eſt, detergit, aperit, purgatque eius infuſum vel decoctum vſtos humores, ad infuſum parandum maior quãtitas erit quatuor drachmarum. Myrobolani frigidi ſicci primo exceſſu exiſtunt, ipſorum ſubſtantia adſtringit, meatus claudit, ipſius vero decoctum, vel infuſum vi laxatoria præditum eſt, qua flaui (vulgo citrini vocati) purgant flauam bilem, nigri nigram, chepali vocati, emblici atque belerici pituitam: decoctum paratur ex drachmis quinque. At iam deſcendimus ad maiora ſeu efficaciora laxantia: Huiusmodi eſt ſcammonium, quod calefacit & ſiccat ſupra tertium exceſſum, inflammat, mordicat, incidit, detergit, aperit, diſcutit, purgandoque flauam bilem laxat, datur à granis tribus vſque ad duodecim. Elleborus vero niger tertio quoque ordine calefacit, ſiccat, extenuat, detergit valenterque exedit, educitq; flauam bilem atq; vſtam, datur à ſcriptulo ad duos. Colocinthis eiuſdem facultatis primæ videtur, proinde extenuat, ac detergit valenter, aperit, diſcutit, pituitam aliosque craſſos humores efficaciſſime ducit, datur itidem à ſcriptulo vſq; ad geminum. Coccognidium, ſcilicet fructus Thymeleæ quarto exceſſu calefacit, ſiccat idcircoque vrit, inflammat, vlcerat, bilemque & pituitam ſubducendo valide laxat, neque exhibebitur plus quam ponderis quindecim granorum. Eiuſdem plantæ folia eadem vi pollent laxatoria, qua valenter educunt etiam ſeroſum humorem, vnde ad aſcitim hydropem apud multos vſum habuerunt. hermodactilus, qui eſt radix cholchici Græcorum, in locis calidioribus, atque in vere ex terra effoſſa, eo præſertim tempore quo hæc planta folia, caules fructusque tulit, & non niſi in locis montuoſis, ſolique planè expoſitis. huiuſmodi radix (optima quæ in Aegypto habetur, vulgari officinarum duplo minor eſt) calida eſt ſicca ſecundo exceſſu, digerit, detergit, purgatque pituitam craſſam & lentam, puluis aromatibus correctus datur a drachma, vſque ad duas. & in potione, vſque ſex drachmas, decoquunt, & robuſtis decoctum propinant. Succus cucumeris ſylueſtris Græci elatereon vocant eſt ex ijs, quæ calida ſicca ſunt ſecundi ordinis, quæque valenter incidit, extenuat, diſcutit, purgatque a granis duobus vſque ad quinque pituitam, atque aqueum humorem. Braſſica marina eiuſdem eſt temperamenti atq; laxatoriæ facultatis. fructus daphnoidis vocant piper montanum calidos ſiccosq; faciunt exceſſu tertio, inflammant, mordicant vlcerant, liquant, lentamque pituitam educunt, ſi exhibeantur grana duodecim & vſque ad quindecim. eiuſdẽ ferè facultatis eſſe viſa eſt lathyris (catapucia vulgo vocata) cum & ipſa eodem modo calefaciat, ſiccet, inflammet, vlceret, aperiat, ſeminaque à ſemiſcriptulo ad ſcriptulum epota purgant valenter, bilem, pituitam atque ſeroſas humiditates. Euphorbium longe calidius eſt, atque ita, vt multum inflammet, vlceret, aperiat, fundet, liquet, pituitamque craſſam, lentam, & aqueum humorem valentiſſime purget, daturque a ſemiſcriptulo ad ſcriptulum. Centaurium minus calidum ſiccum ſecundo exceſſu eſſe ſtatuunt, ſiccum tertio, ideoque ualenter detergit, deobſtruit, diſcutit, bilioſaque craſſa pituitoſa, ſeroſaque excrementa ualenter ſubducit, puluis datur à drachma ad duas, & infuſum, decoctũque paratur ex uncia una, & in robuſtis aliquando ex duabus uncijs, atque hęc ſunt pharmaca per uentrem purgantia, laxantiaque.

De medi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De medicamentis vomitoriis. *Cap. X.*

MEthodici vomitum in morbis promouere familiarius quam aluum medicamentis consueuerunt, namque hac euacuatione corpora adstrictu atque tumentia maxime laxabant, itaque de vomitum cientibus, eoque modo laxantibus medicamentis fore, vt in presentia agamus, vtile duximus. Exordiemur vero à clementissimis, & tutissimis, quę sunt in primis aqua dulcis tepida, hoc quidem vomitorio constat Esopum vsum fuisse, vt ab ipsius heri conseruis deuorati ficus reijcerentur, alij addunt modicum aceti, alij syrupum acetosum, replent enim stomachum aqua tepida, & postea eam reuomentes purgantur, Ægyptij bis in mense tuendæ sanitatis gratia in balneo vomunt ter quater, tantum aquæ in qua radix glizzirizæ ebullierit, & modicum seminum fæniculorum assumentes, quantum stomachus continere potest, postea aqua tota reiecta maxime vomitione purgantur. Nonnulli hydrelæo, alij decocto corticis radicum raphani, alij agarici decocto, alij mulsa dilutiori vomitionem mouent. At hisce vomitorijs omissis ad medicamenta violenter vomitum cientia, descendam, quę cum sint duplicis differentiæ, scilicet, quod quædam solummodo per vomitum purgant, & quædam cum vomitu, tum alui deiectione simul, hec sunt, stibium præparatum, asari radix, glans vnguentaria, gratiola, genistæ flores & semina, elleborus albus, enicus, staphidis agria. Elleborus albus inter medicamenta vomitoria perpetuo apud omnes gentes præcipuum locum obtinuit, fuitque in vsu elleborismus idest purgatio per elleborum album admodum familiaris apud antiquos, ad morbos sanatu difficillimos tollendos, cuius quidem vsu complures ab affectibus ferè prorsus insanabilibus sanabantur, atq; ita citò, & probe, vt eæ sanationes miracula viderentur: vnde olim antiquorum illorum medicorum laus insigniter augebatur. Nunc vero non sine ægrotantiũ damno, atque magno artis medicę dedecore, ipsius vsus apud omnes ferè medicos obsoleuit, qui nunc neque audent, neque sciunt, quomodo veratrum album exhibendum sit. obsoleuit inquam apud omnes ferè cuiusuis nationis medicos, non tamen apud eos sacerdotes qui vbique fere locorum hac ætate profitentur mederi malis ferè omnibus sanatu rebellibus (quæ omnia dicunt à maleficijs ortum habere, idcircoque, sacris verbis sacrisque inunctionibus, atque alijs medicamentis ab ipsis excogitatis sanari). Isti vero fingunt olea sancta, quæ per os etiam exhibent, vel aquam aliquam itidem sanctam stillatitiam, vel paruissima quædam catapocia, quæ omnia ferè, vt nos certificati sumus, radices veratri albi recipiunt. Hæc mirifice etiam ad dœmonio actos isti meritò laudant, atque præsertim ad malos (aiunt) spiritus a corporibus profugandos: Neque ipsi mentiuntur, quando hæc medicamenta non raro in corporibus multis, quę per os assumpserunt, spiritus vel etiam optimos resoluerint, vel suffocarint, subsecuta exinde illorum morte. Negandum tamen non est, quosdam illis medicamentis probè sanari, atque neque absque multa illorum sacerdotum laude. Itaque si elleborus albus recte exhibeatur, atq; primũ corporibus paratis, scilicet laxatis stomachi partibus cum internis tum externis, internis quidẽ laxatorijs vel ex iuribus vel ex decoctis, vel ex oleis, vel ex hydręleis: & externis ex fomentis, inunctionibus, laxatorijsque, de quibus nos posterius loquemur, atque hoc est, vt nos existimauimus, quod Hippocrates diuinus in aphorismis dixit: corpora cum quis purgare uoluerit, primum fluida facere oportet. Quo non recte Gal. in commentario dixisse visus est, corpora fluida fieri, humoribus quidem purgandis præparatis, quod non inquit Hippocrates, qui dixit, non humores, at corpora quidem reddi fluida, vt facilius atque sine noxa medicamenti vim laxatoriam perferre possint, etenim periculum est, ne venæ, arteriæque nisi prius fuerint emollitæ,

ab ea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ab ea medicamenti vehementi agitatione, qua assiduæ partes violenter mouentur, agitantur, & vexantur, rumpantur, atque etiam ne homines suffocentur, nisi partes stomachi laxatæ facile eductioni humorum copiosæ cedant. Meritò itaque elleborus dandus solummodo est corporibus præparatis. Oribasius ex Herodoto de elleboro ita habet: Elleborus decoctus dari apud nos minimo periculo solet, eius apparandi hæc est ratio. Ellebori libram senis aquæ heminis triduo maceratam lento igni decoquimus vsque dum tertia pars aquæ consumpta sit, deinde elleborum, tum mellis heminas duas decocto addimus, itemque decoquimus donec non inquinet, ex hoc damus ijs, qui non admodum purgandi sunt, cochlearia duo: robustis vero mystri magnitudinem. Purgatio quę per huiusmodi fit, neque strangulationis neque ullum aliud damnum quod nimia purgatio solet inducere, vnquam nobis attulit. Nonnulli ex recentioribus parant elleborum accipientes ℥.i.s. vini dulcis, aromatici lib. 1. Thuris ℨis, Hipperici ℨi. facchari ℨij, bulliant ad consumptionem medietatis. Cuius decocti dant vncias tres. Aliqui religiosi ebulliant elleborum in oleo, & oleum (vocantes ipsum benedictum) egrotis exhibent. quidam ciuis Bassanensis Pataüium vxorem phreneticam conduxit, sibi persuasus ipsam ex magnis continuisque deliramentis obseruatis, dęmonibus vexari, sacerdotem in hac re magni nominis accersiuit, cuius iussu mulieri propinato oleo sancto, ex vomituque concitato dictu incredibile est humorum variorum potissimumque biliosorum quãtum eductum fuerit, scilicęt ad plures libras: à qua purgatione postridie mulier expirauit. Non negandum tamen posse huiusmodi ellebori ex oleo præparationem, corpora facilius, & minus moleste (quod oleum vim ellebori acrem, & catharticam & obtundat & simul vnà stomachi partes emolliat & laxet) ferre: Itaque albus elleborus præter vim purgatoriam, qua per vomitum purgat violenter omnes humores, calefacit etiam siccatque ferè ad tertium excessum, incidit, extenuat, crassosque humores detergit, liquat, & mordicat. Asari radix, quæ eiusdem est temperamenti cum elleboro, purgat ellebori quoque modo per vomitum (Dioscoride auctore) bilem atque pituitam: datur eius puluis ex vino a drachma ad duas, & eius decoctum paratur ex geminis drachmis ad quatuor vsque ascendendo Decoctum vero ex drachma paratum cum apio purgat per vrinam. Cnicus vero scilicet seminis pulpa expressa, ad semunciam deuorata, per vomitum pituitam atque aqueum humorem purgat. Et pulpa glandis vnguentariæ eiusdem cum cuico naturæ ad drachmas duas ex mulsa epota, pituitam crassam & lentam per vomitum itidem expellit. staphydisagria vera, calida sicca tertio excessu est, extenuans, detergens, mordicansque, ad drachmam ex mulsa assumpta crassa crassam itidem pituitam educit. stibium vero præparatum, cuius laxatoriam facultatem recentioribus solummodo notam esse prorsusque veteribus ignotam, complures voluerunt, pondere quatuor granorum, sed fęlicius vinum aromaticum in quo stibium per diem manserit maceratum, probè percolatum, atque epotum vinum purgat per vomitum violenter omnes humores. Nonnullis præter vomitum etiam ventrem mouere solet. Genistæ flores, atque semina vim purgatoriam habent. si ad drachmam exhibeantur, vel si decoctum ex semuncia aut ex vncia seminum vel florum paratum exhibeatur, purgabit cum per vomitum tum per ventrem pituitam crassam. Gratiola demum quam aliqui esse centaureum minus antiquorum existimarunt, si ad drachmam ex vino exhibeatur, purgat violenter per uomitum, & per aluum bilem, atque pituitam.

en lib. 8. collect. 1a. p. 3.

De Errhi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De Errhinis, apophlegmatismis atque bechicis laxatoriis. Caput XI.

MEdicamenta Græcis Errhina, nostris nasalia, & caputpurgia, laxantium præsidiorum genere Methodici quoque comprehenderunt, quinimo ea in familiari vsu habuerunt. Neque iniuria, vt putamus, cum hisce medicamentis caput purgetur, eiusque tumentia diminuatur. Horum vero, vt de catharticis etiam dictum est, quædam per se educendo aut attrahendo ex capite humorem ipsum purgant, quædam non per se, sed vel laxando vel detergendo, vel expultricem mouendo. illa sunt vere cathartica, de quibus in superiori capite egimus, cuiusmodi est elleborus, scamonium, agaricus, & simile aliud ex vere laxatorijs. Hæc sunt exempli gratia, succus vel decoctum maluarum, Mercurialis, altheæ, hordei, lac, aqua dulcis tepida, & serum lactis, detergendo vero idem præstant, betæ succus vel decoctum, iridis, cyclamini, vnagalidis, foliorum hederæ, amaraci, cucumeris syluestris, melanthij seminum, hyssopique Arabum, atque saluiæ, detergendo vero & expultricem mouendo elleborus albus per nares purgat, ptarmica, origanum, marum, sinapi, pyretrum, thymus, piper, & alia similia, trita & in nares indita sternutamenta, mouendo purgant, idcircoq; ptarmica dicta sunt. & quę liquida, errhina. Ex his quandoque composita parantur. vt si exempli causa pararetur decoctum errhinum, vel caputpurgium liquidum, accipientes radicis pyretri vñ ℥i, pulegij, origani, dictamni vñ m.i. agarici Th. ʒij, amaraci p i. hisque omnibus in aquæ libra ebullitis, quoad pars tertia absumatur, additisque syrupi rosati laxatiui & mellis ros. laxatiui vn. ℥iij. errhinum parabitur. ex simplicibus vero mitioribus in vsu familiari sunt succus maluarum, amarici, hederæ, cyclamini, iridis, cucumeris syluestris, brymiæ & similium. Atque hæc pauca de Errhinis, cum simplicibus, tum compositis nobis sufficiant. de quibus plura dicenda haud putauimus, cum pene innumeri sint ex dogmaticis, qui de ipsis medicamentis accuratissime scripserunt, apud quos studiosi caputpurgia omnia, quibus ad morbos tollendos erit opus, discere poterunt. Idem idcirco de apophlegmatismis, vulgo masticatorijs appellatis, atque de bechicis faciendum duximus. satis quidem nobis erit, horum præsidiorum communia attigisse & permonstrasse, quando particularia omnia, quorum vsus est ad medendum, apud omnes, qui de praxi scripserunt, possint cognosci. Itaq; medicamenta quæ Græci apophlegmatismata vocarunt, omnia fere fuerunt, ad caput pituitosis excrementis purgandum, vnde vel gargarismata ex medicamentis vehementer calidis & acribus parantur, scilicet decoctum quod in ore gargarizant. Cuiusmodi esset, quod pararetur in aqua vel vino, ex sinapi, pyretro, pipere, & similibus, hoc summe efficax erit ad pituitam purgandam. At solent hæc scilicet vehementer acria, vt pyretrum, piper, sinapi, tenuissime trita ceræ mastichique permiscere, & ita massam parare, cuius modicum in ore continentes, dentibusque tractantes plurimum saliuæ educunt. Hocque vehementer calidorum & acrium proprium esse videtur, vt nimirum commansa saliuam multam attrahant in os. Vnde de laserpitio, quod fuerat succus calidissimus & acerrimus, meritò Dioscoridē scripsisse, putamus: Cyrenaicum si quis degustauerit, humorem toto corpore ciet. longe melius Serapio legisse visus est, qui dixit, laserpitium degustatum, scilicet cyrenaicum (quod omnium sit pręstantissimum) saliuam multam attrahere. *Lib. 3. de meth. med. cap. 76.* Accedunt quoque bechica Græcis dicta, idest, illa quæ pertussim excrementa educendo, seu purgando itidem laxant. hæc vero omnia sunt, quę emolliunt, incidunt, extenuant, atque detergunt. Galenus dixit hæc calida esse oportere, moderateque sicca. Vehementer vero calida, vehementerque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ſicca inepta ſunt, vt pectoris, pulmonumque partes purgare queant. Quare omnia dulcia erunt bechicis medicamentis accommodata, vt ſaccharum, mel, ſapa, melicratum ex fructibus iuiaba, ſebaſten, ficus, ſiliqua dulcis: ex medicamentis radix iridis, helerici, glizzirhizę, & tuſſilago, violæ adiunctum, hyſſopus Arabica, marrubium, & ſimilia. habentur complura bechica compoſita, cuiuſmodi eſt ecclema Grecis & loch Arabibus dictum, vt diacodion uocatum ſimplex Galeni, loch de pſyllio, de pino, ſanum vocatum & expertum, de pulmone vulpis, de papauere, de praſſio pauli, de ſcilla, de carthamo, atque cõplura alia recentioribus medicis maxime cognita.

De medicamentis per veſicam, atque per vterum euacuantibus. Cap. XII.

VRetica medicamenta, Græcis dicta, & latinis vrinalia, per renes atque per veſicam euacuando corpora laxare, neminem medicorum latet. Horum præcipua (auctore Galeno) ſunt vehementer calida & ſicca, vt caſſia aromatica, cinnamomum, meum, iris, & ſimilia. quædam vero etiam frigida ſunt, tenuioris eſſentię, vt ſemina melonum, cucurbitæ, cucumeris, maluarum, & ſimilia. Quæ ex ſeminibus ſeu fructibus vrinam mouent, ſunt ſemina ammeos, feniculi, apij, petroſelini, dauci cretici, ſileris montani, eriſimi, ſolatri veſicarij, baccę iuniperi, ſemina melonum, anguriæ, cucumeris, cucurbitæ, & ſimilium. ex folijs & floribus euacuant per vrinam cymæ, calaminthæ, mentaſtri, pulegij, origani, croci, ſenecionis, ſabinæ, abrotani & ſimilium. Hęc enim dantur à drachma ad geminas drachmas tenuiſſime trita ex vino albo tenui, aut ex ijſdem in mortario contuſis: lac ex aqua fabacea, vel ex aqua anonidis, quæ cæteris præfertur ad mouendam vrinam, vel ex alia aqua vretica exprimitur, & ad vncias quatuor exhibetur: Ex radicibus efficax eſt, caſſia aromatica, gingiber, Cyperus, Ruſci radix, fęniculi, aſparagi, rubeæ tinctorum, liquirſtiæ, acori, aſari, mei, phu vtriuſque, ſpicæ celticæ, & ſchænanthi, hæc ſingula tenuiſſime trita ad drachmas geminas, epota ex aqua ſtillatitia vretica, vel ex vino albo, mouent efficacius vrinam; vel ex ijſdem ipſis paratum in vino albo tenui decoctum. Apud plures decoctum quinque radicum in vſu eſt, ſcilicet petroſelini, ruſci, aſparagi, apij, & fęniculi, alij addunt modicum ſabinæ foliorum, ex qua decocti vis vretica longe efficacior fit. Nonnulli accipiunt radicem cyperi rotundi vn. ℥ij, zinziberis ℥ij, in libra vini albi tenuis ebulliunt, quoad tertia pars abſumatur, & reliquum calidum propinant. ex ſimplicibus vero vreticis aliqui pro ſecreto exhibent per os ſeminum eriſimi tritorum ex eodem vino ℥ij, ſemper fælici cum ſucceſſu: quidam non iniuria ad idem comendant aquam ſtillatitiam ex radicibus anonidis, raphani, & eryngij marini, paſtinacæ itidem marinæ, acori itidem radicum, rubeæ tinctorum, alκaκengi fructuum, ſaninæ foliorum, ſcolopendriæque. Ex ijſdem etiam medicamentis parant, cum olea, tum fomenta, tum emplaſtra, pubi & perineo calida adhibenda. Itaque ex oleis commendatur, rutaceum, anethinum, chamęmelinum, amigdalinum, Gliaceum, irinum, de ſcorpionibus de Keiri: ipſo calido inungunt pubem, & perineum. ex fomentis autem ea commendantur, quę ex althea, fænugreco, perdicio, chamæmelo, amaraco, artemeſia, origano, calamento, ſiſimbrio, thymo, hyſſopo, parantur. Contuſas haſce herbas uel minutim inciſas frigunt in ſartagine cum oleo uel butyro calido. & adhibent, pubi atque perineo. Ad id uero cataplaſma maxime efficax eſt, quod recipit raphani contuſi, parietarię, creſſionis an m.i. frigunt cum adipe ſuillo in ſartagine, atque adhibent calidum pubi & perineo. parantur quoque fomenta ex illorum

decocto

decocto in vino albo tenui, & insessiones non minus. Hæc de vrinalibus nobis dixisse sufficiet. Iam tempus suadet, vt ad ea, quæ vterum purgant, declinemus: sanè ea existunt, quę & sanguinem seu menses educunt, & per vterum excrementa quoque expurgant, sanguinem seu menses mouent, quę etiam vrinam mouere diximus. at menses mouentia vrinalibus longe calidiora, efficacioraque esse debebunt, cum sanguis ad vterum nulla ipsius visceris propria attractione attrahatur; aqueus vero humor à renibus attrahitur, ex quo vrinale euacuatorium longe fortius eo quod menses mouere debet, esse oportebit. Hinc mouendi menses prouincia vsque adeo est difficilis, vt à medicamentis quidem per os deuoratis neutiquam sanguis aliquando profluat, ni etiam alijs eiusdem facultatis in vterum inditis, sanguinis eductio adiuuetur. Quamobrem res longe melius agetur si uel incessionibus vel fomentis, vel decoctis in ipsum vterum iniectis, vel pessis laxatorijs inditis ea purgatio procurabitur. Per os datur summa cum vtilitate decoctum pulegij, Calaminthæ, & adianti recentissimi, cũ saccharo. Quod si parabitur in vino albo tenui, præstabit magis. Aliqui pro secreto habent conseruam boraginis ex vino albo tenui dissolutam per os assumptam. aliqui propinant decoctum sabinæ, cum pulegio, & calamintha. Non pauci suffitus parant, ex medicamentis aromaticis, s. ex Cinnamomo, cassia aromatica, Caryophyllis, croco, nuce miristica, calamo vulgari aromatico acoro, & similib. quidã lotiones pedum magis commendant, paratas ex pulegij, calaminthæ, sabinæ, origani, mentastri & similium decocto. Quidam magis pessus, ex hydromele cum scammonio, vel elleboro, vel colocynthide, vel agarico, vel elaterio, vel ciclamino, vel ex fructibus contusis cucumeris syluestris & ex similibus paratos inditosq; in uterum commendant.

De præsidiis, quæ sudorem mouendo, laxant. *Caput XIII.*

INter medicamenta laxatoria, sudorifica appellata, primas partes habere videntur, quod copiam humorum in toto corporis habitu redundantium euacuent, atque idcirco in corporis partibus omnem tumentiam tollant, atque laxent. Hæc vero duplicis differentiæ sunt, quippè quod quædam sint interna, & quædam externa, nimirum quæ & per os interius assumuntur & quæ per exterius vsum habent. De internis sudorificis antiqui nobis pauca scripta reliquerunt, quandoquidem omnes externa sudorifica in vsu habuerunt. Interna sunt calida & sicca supra tertium excessum, tenuioris essentiæ. Qua facultate interius assumpta humores calefaciunt, extenuant, fundunt & liquant, atque aliquo externo calore coadiuuante, humorem ad cutem vehunt, & per sudorem euacuant: huiusmodi facultatis esse calamintham, chamæmelum, nepetam, origanum, pulegium, aristolochiam, cyclaminum, iuniperum, lignum indũ, guaiacum, sessafras, chinam, salsam parillam, smilacem asperam, harundinem & similia, medici experientia cognouerunt. Quorum sanè decoctum ipsi ad mouendum sudorem habent in vsu familiari ad complures affectus sanandos. Verum non omnia quæ sudorem mouent, sunt vehementer calida, quando & mediocriter calida sufficiant ad eam faciendam euacuationem, vt radix chinæ, smilacis asperæ, salsę parillæ, harundinisque & similium. Namque aqua vel etiam simplex frigida, in corpore vehementius incalefacta, sudorem mouet. quod medici in ijs, qui febre synocha, aut ardenti cum magno caloris æstu vexantur, ab epota aqua multa vel etiam algida in æstate aliquando obseruant, scilicet, quod & Galenus quoque fatetur, eos in largum sudorem quandoq; ab ea epota aqua

erumpere. Non raro etiam ptisana hordeacea sudorem mouere solet. Ceterum etsi hæc vera sint, non negandum tamen erit, sudorifica omnia, & calida & vehementer calida esse debere, eadem sane causa sudoris effectrix, cum interna tum externa vehemens caliditas est, à calore enim omnis sudor mouetur, vel à natura moueatur vel ab arte. A natura (licet Galenus dicat sudorem fieri aut humoris copia, aut tenuitate, aut corporis raritate) perpetuo sudores à calore vel naturali vel preternaturali concitantur; hinc in febribus solent à calore erumpere copiosi sudores, & copiosiores, quo calor febrilis sit vehementior atque efficacior, vt in quartanis febribus fit, quarum calor cum sit magis quam in alijs febribus efficax, in ipsarum statu & declinatione (quo tempore humores crassi sunt maxime extenuati) copiosissimos sudores fundit. Eodem quoque modo complures dormientes, quod ex somno corpora interius plurimum calefiunt, sudant, cuius quidem causa est calor naturalis auctus. Excipiuntur à sudoribus, madores & desudationes vocatæ, quæ fiunt absque vllo calore, cute nimis laxata, vt in moribundis fit, carnis (vt Galenus docet) retentrice extincta, ac sublata, vnde in ipsis non sudores, sed madores apparent. Addo, ex sudorificis externis, certo deprehendi à calore sudores fieri, cum omnibus notum sit, homines vel in calido hypocausto, vel in tina, quam olim latini & baptisterium, & labrum appellarunt, vel igne indito, aut in eo suffitibus calidis, aut vaporibus calidis excitatis homines sudare. Quare caliditas insignis cum interna tum externa sudorem mouere apta est, vel cum siccitate, vel cum caliditate coniuncta existat. vnde sudorifica omnia erunt vehementer calida: Neque est, vt aliquis dicat, aquam uel etiam frigidam, decoctum chinæ, harundinis, & aliorum medicamentorum, quæ non sunt facultate uel calida, uel non uehementer calida, sudorem ciere: hęc namque non quatenus frigida, sed quatenus calida proprie sudorifica dicentur. Etenim ex Galeno etiam aqua simplex, quæ frigida est, incalefacta calefacit. Itaque ex ijs decocta parata cum actu calida exhibeantur, intusque etiam calefiant, adiuuante calore externo, mirum, non est, si sudorifica euadant. An vero hæc sint sicca vel humida? profecto sudorifica interna actu quæ humida sunt, facilius sudorem mouent, quam sicca, si vero actu humida, facultate etiam sicca sint, longe facilius itidem sudorem mouebunt, externa sudorifica vehementer calida sunt, quæ vel sunt sicca (quibus ij vtuntur qui pro inueterata lue gallica sudorem mouere volunt) vel humida, scilicet quæ in mitioribus malis tollendis vsum habent, etiam in corporibus calidis siccis, habitusque gracilis, quibus cum sicca nocua sint, humida idcirco maxime vtilia erunt. Huiusmodique naturæ sunt medicamenta sudorifica. Quorum vsus erit, vel in hypocausto vel in clibano, vel in tina seu in labro ligneo, seu in dolio oblongo. In quo vel ignitis carbonibus positis, vel ferreis laminis, vel lapidibus molaribus vel pyritis ignitis, aspersisque decocto herbarum vi discussoria præditarum aer ad sudorem mouendum incalefit: aut decocto itidem facultatis humectatoriæ, refrigeratorięque, vt in corporibus gracilibus & siccis, atque in affectibus calidis atque siccis, cuiusmodi est impetigo, elephantiasis & similes alij affectus. vnde in ijs, suffitibus ex decocto maluarum, violarum, altheæ & similium, paratis, loca in quibus sudandum est, calefieri debent. atque hęc caliditas externa sudorificum est, sine quo sudor non promouebitur. sunt aliqui qui in lectulo calido stragulis cooperti, ab epoto sudorifico facile sudant. sudorifica vero sunt ex simplicibus medicamentis, calamintha, chamæmelum, pulegium, cyclaminus, aristolochia, chamedris, dictamnus, origanum, lignum indum, guaiacum, sessaphras, iuniperus, laurus, smilax aspera, chyna, harundo, & similia: Parant in aqua decoctum, quod ad decem vncias calidum propinant, hominesque stragulis calidis contegunt vel pręunctis dorso & omnibus partibus corporis ex oleo actu, facultateque calido cum leui frictione.

In 3. de sympt. caus. cap. 2.

In 1. lib. simpl.

Quo

Quo præsidio febres periodicæ sanatu difficillimæ abiguntur, scilicet ab interno sudorifico ante accessionem per duas horas calido exhibito, & præfricato præunctoque corpore, vt dictum est, sudore copiosius prouocato. ex compositis sudorificis complura sunt in vsu, cum interna tũ externa. ex internis, sunt in usu decocta ex calamintha, chamæmelo & ciclamino parata: vt si (exempli gratia) tale decoctum pararetur; quod recipit, cymarum, calaminthę montanæ, chamæmeli un. p ij, radicis cyclamini ʒiij, vel florum cyclamini itidem. p ij, bulliant in libra aquæ ad consumptionem tertiæ partis, & decoctum percolatum calidum exhibeatur, & stragulis calidis in lectulo cooperiantur, post mediumque horæ calidum hypocaustum, vel tinam, seu dolium calidũm ingrediatur. vel accipe calaminthę p ij, radicis harundinis siccæ minutim incisæ ʒiiij, bulliant in libra aquę ad consumptionem tertiæ partis, & percolatũ hoc decoctum ijs calidũ nos propinamus. Variæ ẽt potiones sudorificæ medicis huius ætatis sunt notissimę, quæ parantur ex ligno indo, vel guaiaco vel ex salsa parilla vel ex china radice, quę potiones ad luem gallicam expugnandam maxime commendantur; quarum erit omnium efficacissima nimirum, quæ accipit ligni indi raspati, ʒis. corticis ligni ʒij. salsæ parillæ minutim incisæ ʒiiij, aquæ communis lib. iii. calaminthę montanæ p ij, macerentur spacio horarum XXIIII. & lento igne ebulliant ad consumptionem medietatis. & colentur: dosisque erit ad ʒviij. Mitius sudorificum erit, quod paratur ex radicis chinæ minutim incisæ, radicis harundinis & ligni indi un. ʒiiij. in libris duabus aquæ decoquitur quoad tertia pars, uel medietas absumatur. Nonnulli huiusmodi sudorificum calidum epotum plurimum cõmendant. quod recipit decocti milij ʒiiiij, vini albi aromatici ʒij. calidum propinent. parant vero decoctum milij, decoquentes milium â corticibus mundatis ʒij, in libra aquæ, quoad ipsum milium aperiatur. & percolatum decoctum exhibent. Apud Gal. fuit ad sudorem mouendum olim antidotus Athanasia appellata quæ parabatur accipiendo croci, spicæ, nardi, un. ʒij, cinamomi, cassiæ ligneæ, myrrhæ, iunci odorati, un. ʒi. omnibus tritis, melleq; exceptis electuariũ parabatur. cuius quidem medici olim exhibebant ad fabę magnitudinem, & hominem calidis stragulis cooperiebant, vt sudaret, verum facilius succedet si duplicata dosi exhibeatur, & superbibatur decocti calidi calaminthæ ʒvi. hæc de internis sufficiant. Rarò antiqui internis sudorificis vtebantur, quod solis externis sudores large & commode moueri possent. Inter externa hoc Gal. commendasse visus est ad finiendas febres cum sudore: quod recipit olei, cinnamomi, chamæmeli, un. ʒij, fol. lauri, p ii, nitri ʒij, aceti ʒij, bulliant, quoad acetum absumatur, atque hoc calido cum leui frictione inungitur dorsum, & omnes partes corporis. Quidam suffitus parant, conspersis vel lapidibus ignitis, vel ferreis laminibus itidem ignitis vel carbonibus accensis pulueribus, qui ex aromaribus parantur, ijsque in tina doliari sudorem mouent. Alij ad luem gallicam sudore expugnandam, hoc suffitu vtuntur, quem parant accipientes cinnabaris mineralis ʒij, thuris masculi ʒi, galliæ muscatæ ʒj, omnibus contritis, carbonibusque vel lapidibus ignitis conspersis triduo suffiuntur. Indiæ Gomoræ gentes luem gallicam sudore finiunt, suffitu ex folio Magney, vulgo herbariorum aloes feminæ, minutim inciso atque in vase vitreato clauso decocto parato, per osq; angustum eius fumo suscepto, in sudorem ij largissimum quo sanantur funduntur. sudare vero homines aut in lectulo calidis stragulis contectos obseruamus, vel in hypocausto vndique conclusos, vel capite excluso, vel in doliari vaporario, quod tinam labrum & baptisterium antiqui appellarunt. In hoc ipso dolio qui sudant, aut calore ignis vtuntur, quem ignitis carbonibus intropositis faciunt, aut suffitu calido ex multa aqua calida, in dolium proiecta, eo tamen artificio, ne sudaturos tangat, vel ex lebete aquam ebullientem continente, quidam alij tinam stragulis coopertam calefaciunt,

Gal. in 8. comp. med. loc. cap. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ciunt, aspergentes decocto ex herbis opportunis parato lapides ignitos aut ferreas laminas candentes. Quidam alij sudare ægrotos student in capsa lignea, hominis longitudinis vndique stragulis clausa, in qua decumbit ægrotus vndiq; (capite excepto, quod extra capsulam manet) stragulis clausus. Quod vaporarium multi in capsę extremo iuxta pedes eorum, qui vt sudent, decumbunt, igne reposito calefaciunt. Nonnulli etiam in clibano extracto igne vndique clausi sudant. cuius sudationis meminit Aetius, ad virus rubetæ discutiendum. sudare in multis morbis adstrictis est vtile, nimirum ad febres putridas, periodicasq; ad tumores externos digerendos, ad conuulsos non ab exiccatis neruosis partibus, ad hydropicos, ad articulares dolores, ad luem veneream atque ad alios affectus, de quibus posterius, cum de ipsorum curatione sermonem instituerimus, accuratius itidem agemus.

De balneis laxatorijs ad morbos adstrictos tollendos. Caput XIV.

QVantopere balneorum laxantium vsus ad quamplures adstrictos morbos tollendos vtilis sit, non est, vt multis nobis persuadeatur, cum istuc omnibus medicis praxim facientibus sit manifestissimum. Per balneum intelligimus corpora in aquam demergi dulcem calidam, quæ erit temperate calida, Galenus distinxit, facultates aquæ ex vario temperamento, namque frigidam refrigerare ait, tepidam modice itidem refrigerare & humectare, temperate calidam moderate calefacere, humectare, & iusto calidiorem ipsam multum calefacere, & non humectare. Balnea vero laxatoria moderate calida sunt, quo temperamento corpora calefaciunt, humectant, aperiunt, attenuant, digerunt, vrinam, aluum, sudoremque mouent, dolores mitigant atque alia huiuscemodi opera faciunt. Vnde mirum non est, si ad complures adstrictos morbos sint vtilissima, atque apud antiquos fuerint in frequentissimo vsu præsertimque ad febres tollendas, qui vsus veteribus medicis notissimus in multis Italię locis nunc ferè omnino obsoleuit. Cleophantus Antiquissimus medicus non in omnibus balneo vtebatur, At Asclepiades longe in balneorum vsu fuit Cleophanto audacior. Hoc vnum verum erit, quod balnea dulcia temperate calida in multis morbis atque in multis symptomatibus vtilissima sunt. Ad febres quidem diarthias omnes, ad putridas biliosas, cum intermittentes tum continuas, atque ad alias putridas, vbi aliquod non subsit viscus inflammatum, vel aliqua pars debilis atque (vt aiunt Dogmatici) non nisi etiam euacuato prius corpore apparentibusque in vrinis signis concoctionis: atque ad hecticas non minus. Ad omnes itidem lassitudines cum tensiuas, tum inflammatorias, tum vlcerosas, quod digerendo balnea tensionem laxent, atque inflammationem non minus tollunt, & biliosum, acutumq; humorem vlcerosam lassitudinem fouentem digerunt, humiditateque acrimoniam humoris hebetant. conferunt itidem dulcia balnea præmissa corporis totius euacuatione, (ex Dogmaticorum sententia) ad dolorem capitis, ad hemicraneam, ad phrenitimque sed vtiliora sunt tepida, quod digerant, atque humectent, qua ratione ipsis maxime iuuatos vidimus plures melancholicos, maniacos, atque furiosos. In quibus morbis solent medici præter balneum, in quod (capite excepto) totum corpus immergunt, etiam stillicidium supra suturam capitis coronalem dictam eiusdem tepidæ aquæ commendare; quod præsidium plurimum illis conferre, non est mirum, cum capitis partem læsam, scilicet cerebrum respiciat, atque maxime ipsam laxando, digerendoquein ipso humorem contentum, vel vaporem iuuet. Ad conuulsiones à siccatione ortas, vtilissimum est

prædictum

prędictum balneum,quod plurimum humectet, ad oculorũ item dolores, (Hippocrate etiam auctore) atque ad tabem quoque. Ad anginam priuatim post principium exterius ab Archigone commendabatur, multosque Aetius ex ipsis balneis plurimum iuuatos se vidisse scripsit. Ad icterum vero balnea prædicta ab omnibus medicis maxime commendantur. & ad calculos in renibus, ad suppressos menses atq; ad similes alios affectus. Hactenus de laxatorio balneo,quod aqua dulci temperate calida paratur. Parantur vero quandoque ex hydræleo, ex oleo,atque ex lacte. Ex arte factis compositisque balneis, quædam ex aqua,in qua medicamentis emollientibus decocta sint, commendari solent. emollientia autem medicamenta sunt althea, malua, chamæmelum, fænugrecum, linum, cucumer syluestris, melilotus, & similia ; Quędam parantur ex decocto digerentium medicamentorum, cuiusmodi est, iridis radix, cyclamini, acori,phu, fæniculi, apij, asari, & similium, & ex herbis, origanum, calamentha, mentastrum, stecas, pulegium, dictamnum, thymus, anethum, ruta, thymbra, saluia & similes alię. Semina etiam huic negotio accommodata, hæc erunt, scilicet apij, petroselini, fęniculi,anisi,sileris montani,dauci, ammeos, cardamomi & similium. Ad hæc balnea pertinent quoque, fomenta cum emollientia, tum digerentia, epithemata, insessiones, & similia pręsidia; inunctiones itidem ex oleis temperate calidis, vel discussorijs, laudantur.post balnea arte facta, restant naturalia, idest, quæ ex natura fiunt,quæque medici & mineralia, & thermalia vocant, huiusmodi erunt bituminosa atque sulphurea, quæ vim habent emollientem,& digerentem vnde innumeris fere morbis adstrictis vtilia sunt. At cum de his complures viri dignissimi eruditissime scripserint, nihil aliud scribam ad eos sanè viros doctissimos, scilicet ad Falopium, ad Baccium atque ad alios lubens medicinę studiosos remittens.

De præsidijs Metasyncriticis Cap. XV.

MEdicamenta Græcis Metasyncritica vocata, ab Aureliano recorporatiua vocata,apud plęrosque antiquorum in vsu fuerunt, ad omnes (vt Oribasius est auctor) diutissime inueteratos morbos, cum cætera auxilia nihil profecerint. hæc quidem medicamenta emplastra fuerunt, ex valde calidis acribusque medicamentis parata, cuiusmodi fuit sinapismus, vel quod ex euphorbio, vel ex thapsia vel ex alio simili medicamento parabatur. Horũ vsum Dogmatici quem admodum in morbis frigidis atque humidis satis commendarunt, ita in calidis atque siccis plurimum damnarunt. Methodici vero cum in calidis siccisque tum in frigidis humidisque morbis adstrictis indiscriminatim his medicamentis vtebantur, quod, hæc plurimum ad omnem antiquatam meatuum stricturam tollendam valerent. vnde Thessalus etiam in cute antiquo vlcere vexata sinapismum (Galeno auctore) commendauit, ea fortasse de causa, quoniam & cutis, & caro ferè indurata, liuoreque ac duritie acta, insignem in meatibus stricturam patiatur, qua caloris transpiratione prohibita, eius sanitas vitiatur. Dogmatici hunc morbum vitiatam intemperiem, qua pars cachexia laborat, vitiatoq; habitu,dicunt. Quam intemperiem, & cachexiam cum metasyncritica, idest medicamenta vehementer calida & acria, non solum ruborem inducentia, at quin etiam exulcerationem, absumant, scilicet optimum sanguinem attrahendo vitiatumque digerendo & vacuando, pristinum cum temperamentum tum habitum illis partibus restituunt. Dogmatici (vti dictum etiam est) in morbis ijsdem, sed à frigida humidaque causa,minime autem à calida atque sicca obortis, Metasyncriticorum medicamentorum vsum complexi fuerunt. Cæterum

Lib. 10. collect. medici. cap. 41.

(ait

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

(ait Oribasius) qui affectus dignoscere non possunt, ad eiusmodi medicamenta, veluti (vt aiunt) ad sacram anchoram confugiunt, & sæpe id quod opus est, efficiunt, quia plerosque homines eiusmodi affectiones, ob malam & vitiatam victus rationem infectant. Non cognoscunt sæpe hos affectus, quoniam apparet apertissime sæpius in quapiam parte corporis loca ex aliqua causa insignem meatuum stricturam patientia, non iuuari neque medicamentis quibuslibet calidis neque frigidis, neque siccis,neque humidis. vel tumorem adimentibus vel vlcus consolidantibus. Cum vero metasyncritica vehementi caliditate aperiendo, ac optimum sanguinem apertis meatibus, quo pars lęsa nutriatur, attrahendo, vitiatumque digerendo atque euacuando, partem ad optimum meatuum statum restituunt, mirum non est, si praua illa intemperies, quæ malum habitum partis fouet, restituatur, vnde Methodici ijs in antiquatis affectibus, scilicet in dolore capitis antiquo, in conuulsis, in tumentibus, in resolutis, in membris atrophia & macie laborantibus & in alijs similibus affectibus vti solebant.hæc medicamenta (vt dictum est) ex medicamentis acribus rubefacientibus, atque vesicā etiam concitantibus parantur. Antiqui, cum opus fuerat vehementi metasyncritico, parabant ipsum, accipientes (exempli gratia) caricum pridie in calida aqua maceratarum, & expressarum ℥ij, sinapis optimi puluerizati ℥iiij, contusis in mortario caricibus, & misto sinapi massam parabant. Alij ex euphorbio, thapsia, piretro, clematide vrente cum fermento eadem parare medicamenta solent, vel cum caricibus contusis hæc permiscentes parabant, itaque si vehemens metasyncriticum desideraretur, hoc profecto esset, quod recipit caricum in tepida aqua per diem maceratarum (expressa ab ipsis aqua) exempli gratia ℥i, euphorbij pul. Thapsiæ radicis, vel succi vn. ʒiiij, sinapi itidem pulv. pyretri,un. ʒ. v. Contusis caricibus cęterisque tenuissime tritis,& exceptis simul massa paratur ad vsum. Adhibent hæc medicamenta cuti, & detinent aliqui quoad ipsa inflammetur, & rubefiat, vel quoad pustulæ excitentur. Fugiant omnes à cantharidibus, quoniam etiam exterius adhibitę solent in vesica inflammationem ventris,tormina atque sanguinis profluuium inducere, etenim illarum deleteria à calore actuata facultas etiam ab extimis partibus ad vesicam, cui ex tota substantia aduersatur, fertur,eamque grauiter lędit. Detracto medicamento ad leniendum partis dolorem, vtebantur antiqui vel rosaceo, vel amygdalino oleo, vel succo foliorum maluarum. Hac ætate inungunt chyrurgi partem butyro recenti, folium brassicæ superponentes & hæc de metasyncriticis.

De præsidiis in communi. Cap. XVI.

POsteaquam de laxatorijs præsidijs & in communi & in particulari egimus, restat, vt de adstrictorijs quoque loquamur, siquidem & hæc scitu nobis sunt necessaria ad laxos morbos tollendos. De his vero scribentes, ab aeris qualitate primum exordimur, qui aer erit frigidus, & obscurus, meatus enim à frigido aere densantur, conniuentque,non minusque etiam ab obscuro, crasso, hoc quidem spiritus & humores in corporibus incrassantur, conseruanturque veluti à caliditate & celeritate aeris & digeruntur, & euacuantur. Cibus debet esse multus, multique nutrimenti, frigidus siccus, substantiæ etiam non tenuis crassę, facultatisque adstrictoriæ siccantis: vnde panem tostum in cibo Methodici, carnemque assam dabant.vtrum vero simplex, vel compositus cibus variusue conueniat, haud plane deliberatum fuisse constat, cum aliquibus visum sit, cibum varium replere magis & tumentia atque adstricta fouere, quod eo appetentia plus excitata homines plus nutrimenti assumant, alij simplicē conuenientiorem

esse

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

esse voluerunt, cuius opinionis Celsus fuisse est visus. Potus itidem debet esse multum nutriens, cuiusmodi est vinum nigrum, crassæ substantiæ, atque austerum. Quies vero & ocium ad laxos affectus est accommodatissimum, veluti motus in corporibus, humores digerendo, & vapores resoluendo, tumentia tollunt. ex animi quoque passionibus, timor, mærorque adstrictum fouent, & ira, etsi per se non adstringat, tamen fundendo, & mouendo humores, plerunque morbum adstrictum facere solet, quippè partibus corporis humorum fluxione tumentibus, atque in adstrictum venientibus. si de somno loquamur, frequens & multus, non consuetus & naturalis adstrictum fouet. cutem adstrictam balnea frigida, vel adstringentia faciunt, & augent, quo Galenus meritò quosdam qui natauerant in aquis adstringentibus, cuiusmodi est marina, aluminosa, & Calchantodis, in febrem synocham incurrisse scribit. Non semel & nos quoque multos, post natationem in marina aqua, febre correptos vidimus, eosque præsertim, quorum corpora fuliginibus multis abundabant, hi quidem facillimi esse solent, vt ex quacunque causa adstrictoria, meatibus cutis conniuentibus, in febrem delabantur. Cuiusmodi olim fuisse Andream Auriam Iuniorem Ioan. Andreæ Auriæ Principis filium in pueritia, meminimus, quem synocha non putrida à natatione in mari, vexatum non semel præ manibus curandum Ianuæ habuimus. atque hæc sunt præsidia adstrictoria in victus ratione obseruata. Quæ Celsus perbelle ita expressit: *In lib. 3. cap. 6.*
„ Contra vero si corpus profluet, sudor coercendus: quies adhibenda erit te-
„ nebris, somnoque quandocunque volet, vtendum. non nisi leui gestatione cor-
„ pus agitandum, & pro genere mali subueniendum. Nam si venter fluit, aut si
„ stomachus non continet, vbi febris decreuit, liberaliter oportet aquam tepidam
„ potui dare, & vomere cogere, nisi aut fauces aut præcordia, aut latus dolet, aut ve-
„ tus morbus est. si vero sudor exercet, duranda cutis est, vel nitro, vel sale, quæ cum
„ oleo miscentur. At si leuius id vitium est, oleo corpus inungendum est, si vehe-
„ mentius, rosa vel melino, vel myrteo, cui vinum austerum sit adiectum. Quis-
„ quis autem fluore æger est, cum venit in balneum, prius vngendus, deinde in so-
„ lium demittendus est. si in cute vitium est, frigida quoque quam calida aqua me
„ lius vtetur, vbi ad cibum ventum est, dari debet is valens, frigidus, siccus, simplex,
„ qui quam minime corrumpi possit; panis tostus, caro assa, vinum asperum, vel
„ subausterum, si venter profluit, calidum, si sudores nocent, vomitusque sunt, frigi-
„ dum. Cæterum his præmissis, ratio expostulat, vt ad singularia medicamenta, quorum perpetuo fuit vsus ad astringendum, descendamus.

De medicamentis adstrictoriis in particulari. *Caput XVII.*

MEdicamenta adstrictoria cum ex triplici materia depromantur, scilicet ex stirpibus, ex animalibus, atque ex fossilibus. Ex stirpibus adstringunt, rosa, absinthium, myrti folia, & fructus, acaciæ Aegyptiacæ flores, folia atque fructus, nec non ex ipsis succus expressus, qui præcipue in vsu semper fuit ad affectus laxatorios, ex plantis vero plantago commendatur verbascum, polygonum sanguinellauè dicta tantopere ab Alex. Tralliano ad sputum sanguinis concelebrata. equisetum hippuris & cauda equina dictum, oleæ cum folia tum fructus immaturi, cistus, atque hypocistus, licium, lentiscus, myrtus, Oxianthæ Theophrasti fructus, cum etiam à Matthiolo creditæ fructus mirifice adstringunt, pruni sylvestris fructus, pyra sylvestria, mala cydonia, mala granata acerba, ipsorũ fructuum cortex, putamen, citinus & nuclei. balaustia omnia cum orientalia tum Italica. ligustri folia & fructus; phyllitis, rumex cruentus, sanguis draconis officinarum, laurus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

thinnus, folia scilicet atque fructus, alaterni folia, mespili cum aroniæ tum setoniæ fructus atque semina, cornua immatura, enanthe, idest, vitis syluestris, vuarum semina racemique. Ex animalibus pauca sunt ad vsum medicinæ adstringentia cognita, vt coagulum, vngues, & pili præsertim leporini. Ex fossilibus vero, plura sunt: ex aquis enim omnes salsæ, calchantodes, aluminosæ, ferreæ valenter adstringunt, ex succis vero concretis, calchantum alumen, chalcitis, gipsum, ex terris, samia, selinusia, lemnia, cretica, rubrica sinopica, quam nos aliàs demonstrauimus esse bolum armenum Galeni, rubrica fabrilis, creta & similes aliæ. Totque sunt medicamenta adstrictoria quæ morbis laxis seu profluis remedio esse possunt. Nunc de medicamentis, quæ mixtam vim cum laxantem tum adstringentem habent, agimus.

De medicamentis facultatem mixtam ex adstricto atque ex laxo habentibus. Cap. XVIII.

In lib. 1. cap. 4. NOn possum non vehementer admirari Galenum in libris de medicamentorum compositione secundum genera, Thessalum Methodicum maxime reprehendentem, vt qui negauerit dari medicamentum mixtum, ex contrarijs potentijs, potissimumque ex facultate adstrictoria atque laxatoria, cum necessario Methodicos omnes illud ex ipsorum methodi placitis voluisse, eo argumento intelligatur, quod dogma illorum fuerit præcipuum, vt dentur morbi adstricti, laxi, atque mixti ex adstricto & ex laxo, si concedebant dari morbos mixtos ex adstricto & ex laxo, atque hosce morbos per se omnes curationem indicare, verum quoque erit dari medicamenta mixtarum facultatum ex adstricta atque laxa facultate: profectò si morbus adstrictus indicat laxandum, & laxus adstringendum, cur mixtus ex laxo & adstricto affectus medicamenti mixtam facultatem ex laxo & adstricto, haud indicabit? Huiusmodi vero medicamenta ex simplicibus erunt, exempli gratia, chamæmelum, quod præter laxatoriam vim etiam modicum adstrictionis habeat, Melilotus, rosa, absinthium, aloe, cichoreum, senecio, hyeraceum, chondrilla, pentaphyllum, hedera, carpobalsamum, xilobalsamum, opobalsamum, cinnamomum, cassia aromatica, spica cum Indica tum celtica, phu cum magnum tum paruum; ex medicamentis etiam purgatorijs, Rhabarbarum, rhaponticum, tamarendi, pruni myrabolani, & alia similia, ex quibus, atque ex alijs simpliciter laxatorijs, & adstrictorijs poterunt parari composita medicamenta, maxime ad affectum mixtum ex laxo & adstricto accomodata. Verum enim verò cũ Galenus vir summæ in medicina auctoritatis apertissime loco superius citato & alibi damnauerit Thessalios medicos, qui negarint dari medicamenta composita vel à natura vel ab arte habentia contrarias facultates, ijsque omnibus simul in parte agentia, ita vt simul exempli gratia in parte inflammata digerant, atque partem roborent, non dubitabimus Methodicos illius fuisse sententiæ, quod in vna eadem parte cum dari morbum mixtum ex adstricto & laxo noluerint, ita negasse dari medicamenta agentia simul in eadem parte laxatorijs adstrictorijsque facultatibus, siquidem in omni phlegmone vel tumore morbis adstrictis, vtendum putarint nudis laxatorijs. Quod vero alio modo detur morbus mixtus ex laxo & adstricto, hoc fuisse demõstrauimus vnum ex ipsorum præcipuis dogmatis. At de hac re aliàs accuratius Deo fauente agemus.

Finis Libri Tertij.

PROSPE-

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER QVARTVS.

Agitur ex Methodicis de medicinæ parte prophylactice, & primo in quibus eam obseruarint. Cap. I.

CVm hactenus de Methodicorum dogmatis ad medendi methodum constituendam abunde scripserimus, præstabit, vt nos, priusquam ad particulares affectus cum adstrictos tum laxos curãdos accedamus, de ea medicinę parte, quam prophylacticem Græci, & nostri præseruatiuam appellant, aliquid etiam agamus. De qua auctor libri medici vocati ait: Iam vero præter quatuor chyrurgorum communitates Cap. 3. est & species, quam προφυλακτικὴν, idest præseruatricem appellant. Apponitur autem & ipsa, vt communitas in deleterijs & toxicis, bestijsque omnibus, quæ virus inspuunt, tum venenosis volatilibus, & terrestribus aquatilibusque. Nam commune omnium genus, vt sint exitialia, non tamen ad adstrictum & fluens referuntur, sed aliud est præter hæc genus. quare & curatoria ipsorum communitas alia præter illam habetur, dicta prophylactice. Ex quibus colligitur Methodicos vsos quoque fuisse præseruatione, non tamen in omnibus ijs, in quibus dogmatici. siquidem constat solummodo eos pręseruatricem fecisse non in tuenda valetudine ab ijs affectibus, in quos corpora ob prauam victus rationem delabuntur, sed vt eadem tuerentur a veneno, vel quod ex medicamentis deleterijs prouenit, aut quod à feris bestijsque venenatis morsu vel ictu communicatur. Ipsorum vero communitas est, vt etiam aliàs dictum est, quod venena morsus & ictus venenati sint exitialia, & propterea ipsa indicare medicamenta cum alexipharmaca, tum alexiteria, quorum vsu corpora præseruanda esse voluerunt. Quod vero hæc ipsi voluerint, vel eo solo argumento facile cognoscitur, quoniam Methodici cum in alijs multis, tum maxime in medicamentorum facultatibus atque vsu cum alijs medicorum sectis planè conuenerunt. Cęterum illam communitatem præseruatoriam, nimirum quod venena & morsus ictusque ferarum venenosarum sint exitialia, & proinde indicare ea medicamenta, quæ ab exitio præseruant, qualia sunt (consentientibus omnibus medicorum sectis) quæ Græcis alexipharmaca & alexiteria & nostris antidota appellantur, eo libentius obseruandam hanc duxerunt, vt ab insidijs venenorum homines defenderent, omniumque maxime imperatores, reges atque principes, quibus non raro ex ea causa miserandos casus euenire obseruarent. Accedit etiam Methodicos ob id fortasse solummodo venenorum, bestiarumque venenosarum morsuum & ictuum pręseruationem æstimauisse, minime vero eam, quę alios affectus & à praua victus ratione & à quibuslibet alijs causis proficiscentes complectitur, quoniam ab hisce affectibus corpora tueri, ac præseruari posse haud ita certè, & tuto intelligerent, Atque etiam quod uisum illis non fuerit hanc pręseruationem omnino esse necessariam, uti est illa, quæ præuisionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

a venenis atque à venenatis morsibus vel ictibus respicit. si hæc negligeretur, certum mortis periculum frequentius compluribus hominibus impendere videbant.

An possit constitui methodus tuendæ sanitatis ex Methodicorum dogmatis. Cap. II.

Diximus non constare apud medicos methodicos olim fuisse in usu sanitatis præseruationem, ab illis præsertim malis, quæ ex mala victus ratione, atque ab extrinsecus incidentibus causis excitari solent, quanquam & Romanos & alias gentes huic studio incubuisse maxime constet, ex vsu cum frictionum, tum exercitationum tum balneorum, quibus complures gentes assiduæ pro tuenda valetudine operam dabant. An vero Methodici hanc medicinæ partem prophylacticen, quę corpora tuetur ab ijs affectibus, qui (vt dictum est) cum à prauo victu tum ab alijs extrinsecus occurrentibus causis ortum habent, haud planè constat. quemadmodum eam, de ijs affectibus, quos cum venena vel per os assumpta, vel quomodolibet corporibus adhibita, tum bestiæ venenosæ morsu vel ictu inducunt, eos plurimi fecisse atque in vsu habuisse, superius ostendimus. Vtrum verò ex Methodicorum placitis queat methodus constitui, qua corpora ab omnibus malis præseruentur, haud esse impossibile, duximus. Namque, vt ex Dogmaticis Galenus docuit, sanitas in corporibus aut incolumis seruatur, aut vitio laborat, hæc medicamentis pristino statui restitui debebit, & illa penitus conseruari; conseruabitur sanè ex ijs causis, quas ob id Galenus conseruatrices vocat quatenus eæ affectus adstrictos atque laxos respiciunt, scilicet aut fouent, aut adimunt. Corpus sanè illud sanum esse dicemus, in quo naturalis siue moderata symmetria meatuum seruatur, addimus cum externorum tum internorum, quando ipsorum vitium seu vitiata symmetria morbum faciat. Hæc vero symmetria erit, aut omnibus numeris absoluta, aut aliquantum à perfectissima deficiens. itaque quis non deprehendet vtramque posse conseruari & tueri, remotis ijs singulis, quæ valent aut meatus magis uel laxare uel constringere; quod maxime fiet in ea, quæ perfecta est. At non minus etiam in ea, quæ ad quoddam uitium inclinat, etsi quod sanitas quoque sit, nullus morbus exinde promoueatur. Namque exempli causa, si corporis meatus quippiam ad adstrictum inclinauerint, poterunt adhibentes usum leuiter laxantium, illud uitium ita corrigere, ut ij ad perfectiorem uel minus uitiosam symmetriam facile reducantur. Atque eodem itidem modo si aliqui laxiores patentioresque euaserint, usu contrariorum scilicet adstringentium, ad salubriorem statum reducetur. sanitas uerò, quę in meatuum perfecta & absoluta symmetria fundatur, & consistit, similibus omnino, ut Dogmatici quoque uoluerunt, erit conseruanda. Exempli gratia sit puer boni corporis habitus, omnino meatus cum externos tum internos habens liberos, atque mediocriter laxos seu amplos, idcirco perfecta gaudens sanitate, similibus erit conseruandus, quippe ijs, quæ laxare apta nata sunt, ueluti à contrarijs erit arcendus, atque defendendus. siquidem aer temperate calidus maxime conseruare aptus erit ipsius sanitatem, contra frigidus, qui aptus est meatus angustiores reddere, eius sanitati detrimento erit. sic etiam ex cibis atque ex potibus, qui temperate calidi sunt & humidi, substantiæ tenuis, minimæ crassæ uel lentę, uim habebunt internorum meatuum symmetriam conseruandi. Contra illam uitiabunt ex cibis atque ex potibus, qui frigidi sunt, substantię crassæ uel uiscidę, qua possunt meatus infarciri atque obstrui. Quamobrem non dubium erit, corporum sanitatem posse etiam ex Methodicorum placitis methodo constituta, conseruari

atque

atque tueri, at quomodo hoc ipsum præstandum sit, posterius dicemus. Nunc de prophylactice, quam ipsi cum vt à venenis, tum à bestijs ferisque venenosis homines præcauerent, exercuerunt, agendum est.

An homines præseruari possint à venenis, atque à morsibus ictibusque ferarum venenosarum. Cap. III.

FOrtasse Reges, Principes, atque alij cuiusuis conditionis homines neque à venenis poterunt præseruari, tanta hac ætate hominum prauitas est, vt nulla via hominem ad quodcunq; malum perpetrandum lateat. ac, vt Dioscorides ait, qui clam venena exhibere volunt, ita insidias temperare, vt peritissimum quemq; decipiat. Theophrastus scribit Thrasyã Mantinẽsem in venenorũ studio peritissimũ, tale venenũ cõperisse, vt facile, & absq; vllo dolore inferre obitum posset. si ẽt venenorum cum copiam tũ varietatẽ spectemus, hoc profecto negociũ preseruationis futurũ maxime difficile indicabimus, cũ vbiq; locorum, & gentiũ venena reperiri queant, atque etiam aliqua vsque adeo plerisq; occulta, ita multis familiaria sint, vt ipsorum complura homines assidue & pedibus contingant & oculi videant. Neque est, vt reges pincernis, atque ijs, qui prægustant dapes fidere queant, cum ab ipsis multis in modis decipiantur. primum non est tutum prandentibus & cœnantibus regibus, vt vinum dapesque tunc, ab ijs prægustentur, consultius quidem fecissent, si antequam vel prandium facerent, vel cœnarent, ad minus per duas vel tres horas vina & dapes ab illis prægustatas sedulo obseruassent. Quo profectò tempore venena omnia actuata in corporibus esse solent. hoc errore quoque plæbei omnes ferè, maximeque mulierculæ duci solent, quæ si fungos fortè esitaturę sint, tunc modicum panis imbuti in iure fungorum canibus vel felibus mandendum proijciunt, quem si non comederint, timent ne fungi venenati sint, at cum paulum temporis expectarint, canemque vel felem ab eo deuorato illæsum viderint, fungos & ipsæ absque vllo timore comedunt, vnde non expectato exitu in tempore opportuno, quo venenum solet in corporibus actuari sæpius multi magnum ex fungorum esu vitæ discrimen subierunt. At neque etiam pincernis & dapum prægustatoribus, si in tempore quoque vinum & dapes prægustauerint, reges fidere oportebit, siquidem aut antidoto quapiam assumpta, aut aliquo alio cibo quouis modo alexipharmaco vorato, tutò vinum venenatum, atque dapes venenatas prægustare poterunt, nihilo enim ipsi vi antidoti assumpti à veneno lædentur. aut enim vi antidoti vis veneni irrita reddetur, & presertim quia & parum degustarint, & illud quoque partis superioris, in qua minus veneni est, cum maiori ex parte resideat. aut ij prius stomacho cibis ad id opportunis repleto (cuiusmodi sunt iura pinguia, lac, pinguedinesque omnes) venenum assumptum per plures horas sine vlla læsione ferre possunt, ita vt regum principumque, quos veneno interimere vino uel dapibus uenenatis consilium est, prægustatores finito prandio uel cœna, domum reuersi unà cum uoratis cibis etiam uenenum assumptum euomant. Hoc circumforanei sedulo facere solent, ipsorumque non paucos sæpius absque ullo incommodo fecisse scimus, ut ignaris hominibus persuaderent, se aduersus omnia uenena secretum habere: Quod ut persuadeant, priusquam domo egrediantur, iuribus pinguibus, cuiusmodi sunt, quæ à decoctis ueruecis intestinis, uel ex capite fiunt, uel lacte, uel maluarum decocto unà cum copioso butyro facto, stomachum replent, mox in aspectum hominum prodeunt, atque paulopost, præmissis admirandis laudibus sui medicamenti alexipharmaci uendendi, modicum cuiusuis ueneni per os coram auditoribus, spectatoribusque assumunt ac post

In libro 6. de re medica cap.

In 9. de hist. plant. cap. 18.

post ipsum, suum medicamentum quoque per os assumunt, à quo cum nullam per id temporis læsionem sentiant, maxime propterea ab omnibus admirantur, atque exinde persuadentur, circumforaneos habere contra omnia venena alexipharmacum præstantissimum, atque ita ex ipsis emuncta pecunia, domum reuertuntur, digitisque intra os positis cum cibis venenum vomitione reijciunt. Quibus omnibus venenorum præcautio admodum difficilis videtur, haud parumque incerta. Quemadmodum etiam non minus difficile æstimatur, homines à reptilium, ceterarumque bestiarum venenosarum veneno tueri posse, cum vbique locorum & bestiæ venenatæ sint, quæ vel morsu vel ictu venenum communicant corporibus. Veruntamen, etsi hæc præseruatio hasce propositas habeat difficultates, ea, quæ faciunt ad præseruationem cum venenorum, tum bestiarum venenosarum in medium afferemus.

De ijs, quæ faciunt ad præseruationem à venenis. Caput. IV.

PLura quidem faciunt ad homines à venenis præseruandos, quorum quædam ad ipsos pertinere videntur, quædam in supellectilibus considerantur, & alia in quibusdam medicamentis præsens venenum prodentibus, & maxime vi alexipharmaca venenis aduersantibus. Debent profectò pontifices, imperatores, reges, atque principes, qui solent maxime à venenis timere (vt vitam securam, tranquillamque ducere queant) esse optimi christiani, iusti, perliberales, nullis officere, omnibus auxilio esse, & tales esse vt ab omnibus amentur, colantur, venerenturque, qui ita sunt, proculdubio vtrumque in latus ociose dormire possunt, absque vllo venenorum timore. namque qui ipsis seruiunt assidue pro ipsorum salute vigilant. Debent insuper viros, qui ipsis seruiant, habere nobiles, fideles, nullis vitijs addictos, iustos, & religiosos. his enim Reges & principes maxime fidere possunt. Contra temere faciunt, qui vitam seruis tutandam ignobilibus, non religiosis, atque vitiosis committunt: namque ni ab ipsis frequentius insidiæ instruantur, mirabile erit. Debent non minus principes medicos habere apud ipsos medicinam facturos, qui in rerum naturalium studio, præsertimque in venenorum cognitione sint exercitatissimi. vt & ipsos à venenis præcauere, & veneno infectos opportunis medicamentis sanare sciant. Atque hæc curare primum principes ij debebunt, qui à venenis præseruari cupiunt. Secundo loco ad idem assequendum in supellectilibus cura, ne forte aliquo modo subsit venenum, sedulo habenda erit, omniumque maxime in culina: hæc aut subdiu custodienda est, aut in loco vndique clauso, & contecto. In ipsa omnia vasa plane clausa, contectaque seruari oportebit, præsertimque vinaria, olearia, aquearia, & coquinaria; quando sæpe ex laquearibus animalcula cadant, quæ vinum, vel oleum, vel aquam, vel denique ferculum in olla, veneno afficere solent, huiusmodi sunt sunt araneorum quidam, phalangia, scorpiones, erucę nigrę & similia. Nicolus Florentinus narrat olim Florentiæ Cœnobij quorundam Monachorũ ferè omnimodam dissolutionem ab simili causa se vidisse, scilicet compluribus monachis ferculo ex araneo nigro, qui in ollam ebullientem ex laquearibus deciderat, interemptis. scimus nos non paucos, qui brassicam decoctam cum erucis viridibus quas vulgus langos vocat, comederant, grauiter fuisse ex veneno læsos. serpentes vini quoque, vt Aristoteles est auctor, incontinentes sunt. vnde viperas ait quosdam vino cum fictilibus ad sepes disposito venari, quod ebriæ capiantur. Quamobrem serpentes vini odore, in dolia & in alia vasa vinaria facile descendunt, vinoque suffocantur, ex quo vinum venenosam qualitatẽ suscipere, est necessarium,

qua

qua illos, qui eo ad potum vsi sunt, grauiter lædit. licet quibusdam morbis sanatu difficillimis remedio sit. Galenus scribit huiusmodi vinum leprosos sanare experientia in multis deprehensum fuisse, vnde vsus carnium viperarum ad eosdem affectus incepit. Abhinc non plures annos Ferrariç, dolium vino plenum in cella vinaria ciuis cuiuspiam, cum sine operculo apertum diu fuisset, compluribus serpentibus ex ijs, quos vulgus angues & anzas appellat, repletum est, serpentesque à vino suffocati, in eo putrefacti sunt. Quo vino cognitum est, innumeros à chronicis febribus difficillimisque vexatos, qui eo usi fuerant, sanatos fuisse: primus ex ijs ægrotis, cum uinum alicubi non inuenisset, quod ipsi placeret, rogauit ciuem illum diuitem, qui solitus esset uaria uinorum genera habere, ut uinum aliquod ei mitteret, quod eius gustui gratum fore putaret, ille ex eo (ignarus planè quod in eo essent serpentes mortui) quod cçteris melius iudicasset, misit ęgroto, quod cum uere gustui omnium acceptissimum uisum fuerit, eoque usus fuisset ægrotus paucissimis diebus prorsus à morbo conualuit. alij itidem complures huiusce optimi uini fama suasi, cum ex eo paucos dies bibissent, itidem sanati sunt, & post hos alij itidem eodem modo ferè innumeri. Quare uini dominus exinde commotus, & uehementer quidem illius uini cum gustum optimum, tum facultatem, qua omnes ęgroti sanabantur, admiratus, huiusce rei causam ut sciret, uinum è dolio totum eduxit, quo educto serpentes complures semiputridi inuenti rem manifestam planè fecerunt. Addimus nos etiam, quædam animalia, licet uenenata non sint, cuiusmodi sunt mures, lacertę, canes, & alia huiusmodi, quorum caro uel in uino, uel in oleo, uel in aqua usque adeo aliquando putrescit, ut liquorem pessima qualitate afficiant. Hinc deprehensum est, aquas aliquando puteorum uel fluminum à rebus putridis, aut à ueneno quopiam uenenata qualitate infici. Hasce calamitates non raro sentiunt urbes atque oppida ab inimico exercitu obsessa. Non omittam aquam putri aliqua re infectam, posse inter alia mala ijs, qui ea in potu utuntur, febrem putridam concitare. Quo morbo principem quendam ab ea causa longo tempore laborasse ab Auenzoare cognitum fuit, qui in aqua, quę in uase quodam ad principis usum conseruabatur, frustum carnis omnino putridæ dedita opera positum inuenit. unde mutata aqua princeps conualuit. Addo etiam lubens, in quibusdam locis, scilicet opacis, & humidis, usque adeo nasci copiosius, & promptius cicutam, ut si petroselini uulgaris semina terrę committantur, maiori ex parte cicuta nascatur, quę recenter nata, ita uulgari petroselino est similis, ut uel etiam eruditos decipiat, Quo caueant coqui in condiendis cibis, ne hanc pro folijs petroselini accipiant. Bis me ancilla eo cicutæ ueneno affecit, quę ad quosdam pisces coquendos folia cicutę loco foliorum petroselini acceperat, & piscis ius condi uetat. Demum, qui timent à uenenis, debent cauere à iusculis & à ferculis coloratioribus redditis, tum conditis odoribus, & saporibus dulcibus, quando facile in ijs uenena occultentur: a succis suspectis, scilicet à succo lactucæ (auctore Galeno in 3. de temp. c. 4.) a succo porri. Plinius Melam uirum equestris ordinis à deuoratis tribus drachmis succi porrorum sine dolore expirasse, posteritati tradidit. Caueant homines à carnibus putridis, ab anguillis & piscibus suspectis de ueneno. Caueant maxime à fungis: His Claudium imperatorem ab Agrippina fuisse uenenatum in historijs constat; à locis pessimi aeris, ab aquis uitiosis, atque etiam ne dormiant sub umbra nucis iuglandis, neque sub taxo, aut sub pino aut sub buxo arbore. Aer quidem iuxta hasce arbores instar ueneni lędit.

In lib. 10 simpl.

De medicamentis, quæ præsens venenum prodere creduntur, atque de alijs quouis modo à venenis præseruantibus. Caput V.

QVidam putant cornu, quod linguam serpentis vocant (quod perperam aliqui putarunt esse cerastis serpentis) præsente veneno sudare, & lapidem prasium, vulgo plasma dictum colorem & splendorem, si uenenum pręsens sit, amittere. Quod & lapillum rubetæ seu ranæ terrestris aureo anulo ita insertum, vt digitum aliquo modo tangat, si præsens adfuerit venenum, eam digiti cutem, quam tangit, instar carbonis accensi inurere dicitur. De adamante scribunt ipsum gestatum sinistro brachio inter humerum atque cubitum adnexum, omnium profectò venenorum vim irritam reddere. Rhasis in lib. 2. continentis scribit ex Sarach, qui timent venenum collo gestent aut smaragdum aut prasium. Plinius tradidit, stellam marinam illitam sanguine vulpino limini superiori aut clauo æreo ianuæ affixam, venena prohibere. Albertus Magnus lapidem Echitem vocatum (vulgo etiam aquilinum) tantam vim contra venena habere scripsit, vt supposito cibi venenati non possint deglutiri, eoque sublato deglutiantur. Alij aiunt accensam candelam positam super pedem dextrum vulturis instar candelabrum, præsente veneno extingui. & vas ex electro fossili factum, si contineat venenum, stridere, atque vas itidem ex aurichalco, quo principes ad potum utuntur, si venenum habeat, in varios mutari colores. Psittacũ autem deprehensum est præsente veneno præter consuetum exclamare atque vociferare. His addunt alij imagines & characteres præcauentes à venenis. Sanè imaginem serpentarij cum suis stellis in quopiam lapide precioso insculptam aduersus cuncta venena vtilissime gestari Albertus Magnus posteris tradidit. Petrus Aponensis ait idem facere hominem genibus flexis serpente cinctum, cuius caput dextra teneat, caudam sinistra in lapide hæmatite sculptum aureo annulo gestatum. Hæc facientia ad pręseruationem à venenis proposuimus, & longe plura his similia proposuissemus, si certo fore illis fidendum credidissemus; fatemur nos prædictorum certam cognitionem minime assecutos, sed tamen ipsa in pręsentia non omittenda duximus, quod à viris alioquin celeberrimis fuerint posterorum memorię tradita. At de illis modo agamus, quæ certe omnes medici sciunt maxime à venenis præseruare posse. ex innumeris ferè ad hanc rem à multis cognitis, & litterarum monumentis traditis, præcipua seligam, eaque solummodo adnotabo; & primo simplicia, Hęc vero sunt, nuces iuglandes stomacho ieiuno deuoratę, anchusa, lysimachia, ruta, qua fortasè ad pręcauendum à venenis nihil vtilius. De hac Atheneus in 3. Deypn. scribit, olim, quod Archelaus Ponti Rex consueuerit suos populos veneno interimere, eos ob id à quibusdam perdoctos consueuisse quotidie, antequam domo egrederentur, rutam edere, atque ita seipsos defendisse à tirãni crudelitate. Betonica item trita & ex vino ad geminas drachmas epota maxime pręseruat. Nonnulli hanc ipsam vel etiam solummodo gestatam idem pręstare affirmarunt. Non minoris ad id efficacię fęniculus esse deprehensus est, cum ipsius radix, tum folia, tum semina. post ipsum calamintha, atque serpillum magnis laudibus euehuntur. Allium summopere aduersus omnia venena celebratur. Quod particulatim Galenus in epidemijs confirmauit. Efficacissimum quidem allium est aduersus omnia venena exitialia medicamentum, præsertimque contra frigida, atque putrefacientia. Dioscorides cedromela, idest citria, præsertimque semina, vim contra venena præstantissimam habere, atque Arabes etiam omnium maxime tradiderunt; citriorum uero succus acidus parcius magis ad putrefacientia, & cortices ad frigida. com-

Serapio Aben Mesuay.

In 6. epid sect. 6. comm. 5.

mendantur

mendantur itidem ab omnibus semina napi ex vino, radix raphani, smilacis aspe ræ folia, atq; fructus; Terram lemniam Galenus inquit experientia didicisse, ad cantharides, & lepus marinum ita præstare, vt proprietate quadam terra hæc deuorata per vomitum omne venenũ expellat. Bolus item Armenus est ad præseruandum à venenis vtilissimus, non minus quam sint lapides bezoartici, omnes qui in ceruis Indicis generantur. Auellanas ieiuno stomacho deuoratas & pistachia ex vino decocta præseruare etiam à venenis deprehensum est. Taraxacum item artemisiæ, dictamnum creticum, abrotanum, erisimi semina, eryngij radicem, nardum celticam, marrubium, laserpitium, peucedani radicem, & succum, aristolochiam longam, rutæ syluestris semen, castoreum, polium, baccas iuniperi & innumera alia, quæ breuitati studens omitto, à veneno præseruare compertum est. Hæc enim ex vino quotidie ad drachmam & semis deuorata possunt homines proculdubio à venenis præseruare. Atque hæc ex simplicibus alexipharmacis nobis sufficiant. Nunc ad quędam etiam composita descendimus, quæ efficaciori vi prædita ad præcauendum à venenis multi cognouerunt. Inter quę primo loco nobis occurrit medicamentum ex ficubus siccis, nucibus iuglandibus, folijs rutæ, atque ex sale paratum. hoc quidem omnes cum Græci tum Arabes tum latini ex veteribus maximis laudibus ad præcauendum à venenis prosecuti fuerunt. Dioscorides in præfatione libri sexti de re medica. & in 2. libro yposiston, quod ex nucibus, ficubus, & rutæ folijs paratur, plurimum commendauit. *Cap. 146. Cap.* Galenus in lib. 2. de aliment. facultatibus ex ficubus siccis, & nucibus tantum paratum laudat, cui in libro de succorum bonit. & vitio, folia rutæ addidit. Paulus vero ex Galeno parat ipsum, ex folijs rutæ siccæ drachmis (exempli gratia) viginti, nucibus duabus, salis & ficus siccæ singulorum drachma media. Omnibus in mortario contusis fit massa, quam nucis iuglandis magnitudine ex vino adhibent. Ætius tamen ex Theodoro hanc antidotum sic parari scripsit: *In lib 13. c. 46.* nimirum quod accipit nucum iuglandium vnciam, ficuum pinguium sextantem, sesami seminum itidem vnciam, atque ex alijs additur foliorum rutæ triens. Ex *In li. 4 fen. 6. c.* Arabibus Auicenna ita hanc parari antidotum scribit, scilicet, quæ recipit, rutæ siccæ drachmas XX. nucum iuglandium drachmas duas, salis & ficuum siccatarum singul. drachmas quinque. hoc quidem Rhasis ita parandum censuit: Accipi nucum mundatarum vnciam, salis, foliorum rutæ singulorum drachmam & semis, ficuum albarum quantum sat sit ad commixtionem. *In lib. 8. ad Almens. cap. 1.* Quod medicamentum æquę laudatum est ab Auenzoare, Auerrhoe, & omnibus alijs medicis Arabibus. hoc vero quomodocunque paratum, semper erit maxime proficuum. De quo medicamento Plinius ita scripsit: In Sanctuarijs Mithridatis maximi regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti, duabus nucibus siccis, item ficis totidem, & rutę folijs viginti simul tritis, addito salis grano, & qui hoc ieiunus sumat, nullum venenum nociturum illa die: de quo etiam Macer. *In lib. 23. hist. natur. cap. 8.*

Hoc Mithridates Rex Ponti sæpe probauit,
Qui rutæ folijs viginti cum sale pauco
Et magnis nucibus binis caricisque duabus
Ieiunus vesci consurgens mane solebat.

His addidit Dioscorides magnum Mithridatium, ad differentiã minoris, quo nomine appellat prædictum, quæ ex ficubus, nucibus atque ruta paratur. Antidotum è scineo, Theriacamque magnam. longe plura sunt recentioribus inuenta, quæ cum sint omnibus nota, lubens prætereo. Atque hæc de medicamentis ad præseruandos homines à venenis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De ijs, quæ præseruant à reptilibus, serpentibus, atq; ab aliis omnibus bestiis venenatis. Cap. VI.

METHODUM cognosci, qua possint homines ab omnibus bestijs, ferisque venenatis præcaueri, omnibus vtilissimum est, illisque maxime, qui in locis remotis nauigant, exterasque regiones perlustrant, quique subdiu noctu dormire coguntur, non minusque & versari in locis venenosis feris scatentibus. Ab ijs itaque præcauebunt, si & studio vtantur, ne primum loca, quæ bestijs venenosis abundant, habitent, atque etiam medicamenta, quę quouis modo ab ipsarum bestiarum veneno defendunt, si probè cognita habuerint. Ex quibus quędam per os assumpta id præstant. & quædam igne accensa suffitu, odoreque fugant omnes feras venenatas: & aliqua substrata idem faciunt; nonnulla etiam solummodo gestata. Et aliqua quoque tuebuntur corpora ab ijsdem feris, si ex ipsis medicamentis inunctiones parabuntur, atque ipsis corpora illinentur. Nunc vero ea medicamenta proponamus, quæ per os assumpta singularem vim ad pręcauendum præseferunt, atque à simplicibus exordiamur. Inter hæc præclare id præstant spinæ albæ semina ad geminam drachmam trita & ex vino pota: Anchusæ item atque pastinacæ radix eodem modo assumpta, ius polij ad vncias quinque, nec non scordeum ex vino itidem exhibitum, vtrumque dictamnum, cum creticum, tum album in officinis vocatum. Gentianæ itidem radix trita ad geminam drachmam ex vino pota, triphyllum aspaltites, tragoriganum, atq; origanum. de quo Macer:

„ *Nidor combusti serpentes effugat omnes,*
„ *Et quod vis animal infundens ore venenum,*
„ *Hoc ideo miscere cibis messoribus est mos,*
„ *Vt si forte sopor fessos depresserit illos*
„ *Vermibus à nocuis tutò requiescere possint.*

Iridis radix trita atque pota idem præstabit, & acorus, nardus celtica, cinnamomum, cassia aromatica, opobalsamum, phu radix, itidemque helenij, bdellium, baccæ iuniperi, & platani fructus virides. succus foliorum fraxini, decoctum foliorum paliuri, viticis semina, coagula plura, præsertimque ceruinum, atque leporinum, succus porrorum ex melle epotus, lapides bezaartici vocati ex vino ad sex grana epoti, terra lemnia, in officinis sigillata dicta (Galeno auctore) præseruat à venenis, terraque item Melita, quam vulgus terram sancti Pauli appellat. Hæc de simplicibus medicamentis alexiterijs, nobis sufficiant, nunc ad composita descendimus. Primum locum perpetuo obtinuit Theriaca magna, Mithridatium. atque alterum Mithridatium, quod (Plinio auctore) deuicto Mithridate fuit repertum in eius Sanctuarijs, & Galenus hanc antidotum retulit in Apollonium murem. Hanc ipsam fieri superius quoque diximus ex duabus nucibus siccis, & totidem ficis, & rutæ folijs viginti, addito grano salis. hanc meritò cæteris omnibus omnes præferunt contra venena, & contra ferarum venenosarum virus. est & antidotus Hippocratis, qua, vt Actuarius est auctor, Athenas à peste liberauit. Antidotus Esdræ tantopere ad venenatorum ictus concelebrata, datur in vino fabæ magnitudine, & etiam ad venena nucis ponticę magnitudine. Vtraque antidotus descripta est, apud Actuarium. est & Theriaca diatessaron dicta, quę paratur ex aristolochiæ, gentianę, baccarum lauri, & myrrhæ æquis portionibus. Paratur puluis, qui ad drachmam & semis in vino datur. Non minoris efficaciæ erit etiam antidotus Asclepiadis, quę componitur ex terræ lemniæ, & baccarum lauri æquis portionibus, tritisque ex melle paratur. bibitur nucis pōticæ magnitudine ex aquæ mulsæ cyathis duabus. huic addimus

In lib. 5. cap. de antidotis.
Ibidem.
In lib. 5. cap. 6.

antidotum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

antidotum medici Betarnem Siciliæ, quæ in medicinis expertis Galeno tributis legitur, ipsiusque vim aduersus venena complures experientia comprobarunt. hæc vero recipit foliorum laureolæ, luti sigillati, phu men, apij, cinnamomi an. ʒ. i, rutæ, xilobalsami, carpobalsami an. ʒ. ij, tritis ex melle paratur electuariũ, cuius drachmæ duæ dantur fortibus, & sesqui dragma debilibus. Antidotus item ex sanguinibus Gal. non erit omittẽda. Non omittã ẽt antidotũ præstantissimã ab Antiocho Syriæ Rege in *Æsculapij tẽplo olim aduersus ferarũ venenũ dicatũ*. Parabatur.n. triphylli asphaltites, opoponacis, serpilli an. ʒ. v. anisorũ sem. fœniculi, vincei atq; apij an. ʒ. x. farinæ orobi vnc. i, hæc trita in pastillos efformantur, qui sint ad pondus scriptulorũ quinque, qua quantitate Antiochus ex vini vncijs quatuor & semis vti solebat. Ex recentioribus etiã, est antidotus Moibani, oleum de scorpionibus compositum multorum, & pręsertim Andreæ Matthioli & aliorum, quæ breuitati studentes libenter omittimus. Nonnulli quibusdam solummodo gestatis ita fidant, vt credant præseruari à morsu, & ictu ferarum venenosarum sciplos posse. ex quibus hæc præcipua ab ijs æstimata fuerunt. scilicet dentes canini, quibus gestatis vis à Plinio & ab alijs tribuitur præcauẽdi homines à reptilibus serpentibus atque ab alijs feris venenosis. Coagulum ceruinum manibus contrectatum homines per diem securos reddit, à bestiarum venenosarum iniurijs. Officula quoque in ceruorum corde inuenta (quę idcirco ossa de corde cerui officinæ vocant) gestata idem pręstare multis est persuasum, hecque Alexander Benedictus ad præseruandum à bestiarum venenosarum morsibus & ictibus plurimum commendauit. & Plinius dauci radicem gestatam, atque dracunculi etiam non minus. Ex lapidibus quoque gagatem Constantinus in Geoponicis tradidit. Plinius cor vulturis atque iecur gestari vtiliter scribit. longe his efficaciora sunt, quę igne accensa & suffitu ex ipsis parato, odore reptilia, serpentes atque alias feras à nobis arcent. Cuiusmodi ex Dioscoride est abrotanum accensum scilicet igne, viticisque itidem igne accensa folia, flores, atque etiam fructus idem efficacius pręstant, item nasturtium, calamintha, cornu ceruinum, serpillum, scordeum, peucedani radix, atque semina, polium, opoponax, galbana, assa fetida, lapis gagates vocatus, melanthium, iuniperi baccę gentianæ radix, dictamnum creticum, atque album dictum; Alibi addidit Dioscorides ad suffitu fugandos serpentes, atque cæteras feras venenatas, bdellium, bitumen, castoreum, sagapenum, cardamomum atque cedri ramenta. Nicander his addidit cornu caprinum, libanotidem, sulphur, galbanum, atque vrticam. Hęc quidem igne accensa, reptilia omnia, serpentes, & alias bestias venenosas, quam longissime fugant. ex cõpositis suffitibus efficax est, qui paratur ex radice lilij, cornu ceruino vngueque caprę æquis portionibus. Pastilli etiam ad idem pręstandum hi maxime à Nicandro commendantur, nimirum ipsis ex igne accensis suffitu parato. Qui componuntur ex assę fetidæ melanthij, galbanæ, cornu ceruini, hyssopi, sulphuris, radicis peucedani, pyretri, vnguium, caprarum ęquis portionibus. ex quibus tritis ex aceto formantur pastilli; quibus in ignem coniectis suffitus fit maxime efficax. Florentinus in Geoponicis scripsit: nunquam fera venenata accessura, vbi adeps ceruinus, aut radix centaurij maioris, aut lapis gagates, aut dictamnus creticus, aut aquilæ vel milui fimus cum styrace mixtus suffiatur. Galenus ait, pyretrum, sulphur, cornu ceruinum pinguedinem & pulmonem asini accensum ac suffitum efficaciter cuncta animalia venenosa fugare. Archigenes laudauit vngulas caprarum atque pilos igne accensos. est & Stratonis suffumigium, maxime ab omnibus confirmatum, quod recipit galbanæ, radicis cachryos, cornu cerui, melanthijs an. partes æquales, quibus tritis ex aceto pastilli formantur. atque cum eo vti velis oleo madefacito, igneque accendito. Auicenna laudat hunc pastillum, qui recipit, styracis, cornu ceruini, melanthij atque

In 2. yporiston cap. 197.

In lib. de med. facili parabil. ad Solonem c. 5[illegible].

bituminis, quibus tritis & mixtis ignis aspergendus est. Plinius ex simplicibus addidit allium crematum, nepetam, cunilaginem, adipem canis rabidi, capillos mulierum, filicem, artemisiam, ebulum, cyclamen, iuniperum, ramos malorum punicorum, ceruinum cornu, coagulum, sanguinemque ceruorum. caprarum cornu, vngulam, pilos, coagulum leporis. & Constantinus inquit: Qui vero iam sunt, abigentur radicis lilij, aut cornu ceruini aut vngularum caprinarum suffitu. omne autem reptile fugabis si laseris succum (quem assam fœcidam esse nos aliquando demonstrauimus) & nigellam & galbanum, & cerui cornu & hyssopum, & sulphur & pyretrum, & peucedanum & vngulas caprarum miscueris, deinde triueris, & acetum acre affuderis, factisque inde pilulis paruis fumum & vaporem excitaueris. Q. Serenus de his ita habet:

In 13. de agricoltura ex Florẽtino. cap. 8.

„ *Vis & mirificos cautus perdiscere odores,*
„ *Accensis quibus arcetur teterrima serpens?*
„ *Aut styracem vras, aut atri vulturis alam,*
„ *Vel nepetam aut frondem rigidæ, stirpemque myricæ.*

Sed age dicamus etiam inunctiones, quibus corpora inuncta, à venenosorum animalium iniurijs defenduntur. Ex Dioscoride constat medullam ceruinam inunctam id efficacissime præstare atque etiam non minus ipsum adipem ceruinum, atq; etiam elephantinum. Erucis quoq; in oleo tritis inunctos non posse à serpentibus lædi, plures affirmarunt. idem faciet adeps leonis sanguisq; si eo corpora illinantur. coagulum item leporinum manibus solummodo (Plinio auctore) tractatum. Cedri baccæ ex Nicandro tritæ, ac conyza, peucedanum, & saluia in oleo decocta, succusque herbę dracontiæ. s. ari radicis. Constantinus in Geoponicis laudat raphani succum, idem facit baccarum iuniperi itidem succus, assa fœtida in oleo dissoluta, succus baccarum lauri & succus vitis nigræ. compositas duas inunctiones ad id pręstandum habuit Nicander. Prima fiebat pastillis in hunc modum paratis. Accipe duos ramulos abrotani, nasturtij pondus oboli, seminum dauci manipulum, quibus omnibus in mortario tritis cũ oleo, vel adipe ceruino fiunt pastilli, quibus vti debent ij, qui timent à serpentibus. Altera inunctio componitur ex duobus serpentibus, per quos ferè omnes viperas intelligunt. Accipit autem duas viperas, medullam cerui drachmas triginta, vnguenti rosati libras tres, cum vncijs decem, olei oliuarum crudi lib. tres, ceræ vncias vndecim, quibus mixtis fiat vnguentum ad ignem, sed serpentes seorsum ebulliant, quoad caro ab ossibus separetur, ossibusque exemptis, atq; capitibus & caudis per quatuor digitos obtruncatis. ex carneque ipsorum alijs medicamentis mixta paratur vnguentum quo inuncti poterunt vnà cum serpentibus conuersari. Auicenna ad idem laudauit cerebrum leporis ex aceto & oleo dissolutum; styracem itidem ex oleo dissolutum, oleum folijs pini, aut baccis iuniperi alteratum. folia itidem vitis, abrotani, in oleo macerata, assa fœtida, asphodeli radix trita ex oleo. ex compositis etiam commendauit, quod accepit florum pini p. i, radicis mandragoræ, p. ij, hyosciami albi sem. p. iij, tritis & ex oleo mixtis fit vng. atque etiam quod accipit baccarum iuniperi, p. ij, styracis gummi p. i, cum oleo tritis. Complura quoque medicamenta substrata prohibent, ne reptilia, serpentes, ac alia animalia venenosa accedant. Vnde mirabilis erit cautela à venenosis bestijs, quando sternitur in cubiculi circuitu, sisimbrium, santonicum, abrotanum, conyza, dictamnum, vitex, calamintha, echium, solanum, asphodelus, peucedanum, hypericum, polium, origanum ruta syluestris, serpillus, laurus, pulegium, melanthium, bitumenque. Aelianus scribit: in Atheniensium Thesmophorijs Atticę mulieres agni folia cubilibus substernebant, vt fugarentur serpentes. Quidam dicunt, quod si quis in ceruina pelle decumbat vel dormiat, nullus ad ipsum serpens accedet.

In lib. 4. fen. 6. tract. 3. cap.

De præser-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De præseruatione ab ijs affectibus, qui ex praua victus ratione excitantur, atque de huius artis prophylacticæ vtilitate. Caput VII.

IAm tempus est, vt de tuenda valetudine agamus, quę præseruat à morbis praua victus ratione concitatis, quorum ratio pertinet ad illos medicos, quos vulgus physicos vocat, quod nimirum versentur isti in causarum naturalium cognitione, ad illorum differentiam, qui causas extrinsecus venientes considerant, à quibus quidem modus præseruandi cuique satis patens est, vt profecto ab inustionibus, vulneribus, contusionibus, ossium luxationibus, fracturis & similibus; à quibus causis modus, quo homines seipsos tueantur, certissimus est. de qua quidem pręseruatione, quod per se omnibus pateat, hic non agimus. Itaque de tuenda sanitate agemus, quę per causas effectrices agitur, quas vulgus medicorum non naturales, & Gal. sanitatis conseruatrices consultius appellauit. Hæc sanè ars sanitatis conseruationem, seu incolumem sanitatem vsque ad vltimum vitæ finem promittit, non tamen vitam longiorem, vt perperam multis fuerat persuasum: siquidem si hoc esset, æternitas vitæ hominibus polliceretur, quod sanè non patitur rerum naturalium conditio; quoniam planè cognitum atque ab omnibus deprehensum est, omnia quæ nascuntur interitui esse obnoxia, atque hæc est miseranda hominis natura. Porro hæc profectò præseruandi ars corpus humanum ab omnibus morbis, quos praua viuendi ratio excitat vsque ad vltimum vitæ terminum tuetur. atque ita, vt absque morbis, vitam inculpatam homines ducant. Quo certe nihil iucundius, in vita humana nihilque fęlicius esse existimatur, scilicet homines sanos viuere, veluti nihil miserius atque infęlicius opposito dici, ij experiuntur, qui morbosam vitam ducere solent. A morbis igitur hæc methodus pręseruandi homines defendit, neque permittit, eos ab ægritudinibus ante naturalem vitæ terminum interire, sed ex naturali solummodo affectu, quo (refrigescentibus, atque siccescentibus corporibus) mors aduenit. In ipsis enim humido natiuo (quo calor alitur) consumpto, atque idcirco calore resoluto, vita planè cessat, atque terminatur. Nonnulli etiam reclamant aduersus artem hanc, quod non omnes qui ea vtuntur ad vltimum vitæ terminum perueniant, licet hanc religiosius in toto suæ vitæ cursu obseruarint, innumeri profectò sunt, qui ad vltimum senium non viuunt, sed vel in pueritia, vel in iuuentute, vel in ætate adulta suæ vitæ finem viderunt. Hinc variam esse mortalium vitę periodum deprehensum est. Quam Aristoteles fieri ob variam elementorum permixtionem voluit: Astrologi vero in syderum infortunatorum malos aspectus varietatē periodi vitæ referunt. Cæterum tametsi non omnes, qui methodum tuendæ valetudinis seruarunt, ad vltimum vitæ terminum peruenerint, scilicet interrupto ipsorum vitæ cursu, verumtamen certum cum sit, plerosque probam viuendi rationem seruant, & diu viuere, & absque morborum molestia viuere; non video, præseruandi ars quamobrem sit negligenda. Neque est, vt ei obijciant, quicquam certi ad hanc cognitionem facere non posse, quoniam viscerum internorum neq; temperamentorum, neque ipsarum virium quantitas vere cognoscatur, & deprehendi queat. Vnde Galenus meritò, haud planè morborum exitus deprehendi quoque posse existimauit, atque propterea diuinum Hippocratem hoc in hunc modum scripsisse: Acutorum morborum non omnino certam esse prædictionem salutis & mortis. Quid itaque dicemus? an non corpora recte valentia, quouis modo interna viscera temperata habentia, recto vsu & obseruatione probę victus rationis, plurimum iuuabuntur? an non ex vitiosa victus ratione omnia lædentur? Itaque cum in confesso apud omnes habeatur, corpora

In 1. art. med. cap. 85.

In 2. de Gen. & inter.

cuiuscun-

cuiuscunque temperamenti, & ætatis sint à victus ratione & iuuari & lędi posse, quis dubitabit, usu, & obseruatione causarum effectricium, quas meritò Galenus conseruatrices vocauit, sanitatem in omnibus posse conseruari, atque à morbis defendi? At rem ipsam hisce præmissis aggrediamur, & primum quid sit sanitatem tueri, & conseruare, via Methodica dicamus, scilicet non declinantes à Methodicorum dogmatis, qui omnes (vt in superioribus libris demonstratum est) sanitatem in probam meatuum symmetriam & constitutionem retulerunt: quoniam in eorundem meatuum symmetriam vitiatam, morbum quoque constituerunt. Dictum aliàs est, eos itidem vitium & symmetriam in meatibus omnibus cum externis tum internis considerasse. Vnde ex his facile erit, quid sit sanitatem tueri, & defendere, pronunciare. scilicet illa omnia, quæ probam meatuum naturalemque symmetriam conseruare apta nata erunt, effectricium sanitatis causarum genere comprehendi. At duplicem corporibus inesse valetudinem etiam nos supponere oportebit, scilicet vnam perfectam, atque alteram aliquatenus à perfectione declinantem; quod & Galenus quoque supponendum voluit: hęc quidem à causis aliquatenus contrarijs conseruabitur, atque illa planè à similibus: Cæterum cum hæc valetudinis conseruatio, & perfecta & imperfecta causis ijs, quas vulgares medici non naturales vocant, vtique perficiatur, atque planè absoluatur, de ipsis, priusquam vlterius progrediamur, agendum est, operaque à nobis danda erit, vt illas omnes cognoscamus.

De causis, quibus hominum sanitas tuetur. *Caput VIII.*

SEx numero causas esse (quas non pauci res non naturales appellant, quæ necessario corpus nostrum alterant, & nisi opportune adhibentur in morbos etiam corpora prouehunt, & alij easdem conseruatrices dixerunt) omnibus planè constare putamus, scilicet eas, quæ ex aere ambiente considerantur, & quę ex motu & quiete cum totius corporis, tum partium singularum: ex somno & uigilia, & ex his, quæ intro assumuntur, potissimumque ex cibo atque ex potu; Non minus & ex his, quæ excernuntur, & retinentur, atque demum ex passionibus animæ. Hæc vero velimus aut nolimus corpus necessario alterant. Aer quidem aut meatus laxando aut adstringendo, illud facit aer calidus, humidus, qui sit tenuis substantię, lucidæque, quique etiam sincerus sit, nulloque coinquinamento infectus. hoc vero qualitate frigidus siccus obscurus, vel humidus, crassus, caliginosus putrescibilique aliqua qualitate vitiatus. Motus vero & moderatus & multo plus immoderatus, plurimum humores digerendo, meatus laxat. contra immoderata quies. ex somno itidem & vigilia, idem obseruatur, somnus enim multus aliquando laxat, vtpotè à quo (plurimo calore intus retracto) humores superflui digeruntur, & aliquando replet caput, partesque tumentes facit. moderatus & consuetus meatuum symmetriam iuuat. Vigiliarum vero propriu esse videtur, vt plurimum corpus ab ipsis resoluatur, quippè quod meatus exinde laxentur immoderatius: ex cibo & ex potu, multus replet, meatusque obstruit, & longe efficacius si etiam sit crassæ lentęque substantiæ; veluti paucus & attenuantis facultatis meatus laxos conseruat. idem qui calidus, atque humidus: contra frigidus, atque siccus. Idem de vino, dicendum cum sit itidem cibus, pręsertimq; merum, crassæ essentiæ, multum, obstruit, tumentiamque facit, potissimumque à niue, aut glacie aut à gelida aqua refrigeratum; calidum vero, quantitate modicum meatus liberat, omniumque maxime essentię tenuioris, atque ogligophorum seu aquosum. si vero citra ordinem nedum in prandio atque in cœna, sed

inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

inter utrumque copiosius vinum ingeratur, tumentia corpora adstrictaue reddit; hi quidem qui ita bibunt, coctionem corrumpunt, ex qua cruditates multæ cum vino venas ingressę, meatibus officiunt. si verò ea quæ excernuntur, & retinentur in considerationem quoque veniant, retineri excrementa in corpore diu, meatus obstruere aptum natum est; eaque excerni debito tempore, atque debito modo, meatus peruios conseruat, veluti si excrementa immoderatius excernantur, immoderatius quoque meatus omnes laxabunt. Demum ex animæ passionibus, quædam ad adstrictum alterant, vt timor, tristitia, inuidia, quædam ad laxum vt gaudium. Atque tot sunt causæ sanitatem conseruantes, atque destruentes, conseruantes inquam quæ opportune & proba mensura exercentur, destruentes quæ inopportune & praue corpus nostrum alterant.

An causæ conseruantes in corporibus meatuum symmetriam, symmetriam quoque partium similarium, atque organicarum conseruent. Cap. IX.

DOgmatici cum voluerint, sanitatem partium similarium esse calidi, frigidi, humidi & sicci symmetriam, atque organicarum sanitatem itidem in similarium ipsarum compositione, numero, magnitudine figuraq; consistere, fortasse aliqui dubitabunt, an causæ meatuum symmetriam, in qua sanitas consistit ex Methodicorum placitis conseruantes, etiam qualitatum quatuor in partibus similaribus conuenientiam symmetriamue, atq; earundem similarium in organicis probam compositionem, numerum, magnitudinem atque figuram itidem conseruare aptæ sint, vel potius omnem eæ partium cum similarium tum instrumentalium symmetriam, in qua sanitas cōsistit, vitiare atque peruertere queant. Si loquamur de perfecta sanitate, quæ similibus conseruatur, quæso an non causæ ad hanc valetudinem tuendam, quę in meatuum symmetria perfectissima est reposita, ex qua corpora per omnes meatus probissime transpirare dicuntur, erunt opportunissimæ, quæ hanc symmetriam conseruant? si ex aere incipiamus, profectò is erit temperate calidus atque humidus, substantię tenuis, atque puræ. hic enim aer simillimus est ijs corporibus recte valentibus temperamento; laxa enim corpora sunt temperate calida & humida, cuiusmodi sunt puerorum, in quorum valetudine tuenda vel etiam Dogmatici, vsum medicamentorum ciborumque temperate calefacientium atque humectantium obseruandum voluerunt, vnde lac ad cibū in ipsis, balneaq; aquæ dulcis comprobarunt. Quid igitur hęc possunt similarium partium probam temperiem vitiare? nequaquam, cum intemperies hæc cum totius tum partium debeat esse temperata, quę idcirco & ipsa vsu temperate calidorum & humidorum conseruabitur, si verum est, quod eucratum seu temperatum corpus temperatis iuuetur, sicuti distemperatum à similibus læditur. quid de optimo cibo, de potu, de somno, & de vigilia moderatis dicemus? an non hæc etiam similarium partium probam intemperiem conseruabunt? aut potius in ijsdem similaribus cum temperiem, tum in organicis compositionem, numerum, vel magnitudinem uel figuram uitiabunt? Non certe uidetur. sicut etiam non faciet motus corporum temperatus, atque moderata quies. non minus que etiam excrementa temperate, & moderate si suo tempore excernantur probam partium intemperiem non lædent, neque morbum in partibus organicis ullo modo excitabunt. quemadmodum etiam hilaritas atque gaudium moderatum, meatuum quidem symmetriam conseruat, absque alterius partis læsione. Sed age, etiam istuc in imperfecta sanitate uideamus quid agat. An inquam

causæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

causæ conseruatrices huiusmodi imperfectam sanitatem, quę posita est in symmetria nō omnino perfecta, at vel ad laxum vel adstrictum quadatenus declinante conseruantes similarium partium bonam intemperiem, & compositionē earundē probam, in organicis numerum, magnitudinem atque figuram itidem conseruabunt? Itaque supponemus symmetriam meatuum ad adstrictum paululum declinare, ex qua perfecta caloris non fiat omnimoda transpiratio, & fuliginum tenuiorumq; excrementorū euacuatio. Hæc sanitas cū non similibus sed contrarijs conseruetur, vsui nobis ad hanc conseruandā erunt conseruatrices causæ moderate laxantes. Itaque ex aere optimus erit, qui temperamento moderate sit calidus atq; humidus, substantiæ tenuis, lucidæq; An qui huiusce qualitatis atq; substātiæ erit, similarium partium temperiem vitiabit? Esto quod hoc corpus conseruādum hepar calidum vel frigidum habeat; an temperate calidus, humidusque aer hoc temperamentum vitiare aptus erit? nequaquam; siquidem non calidam hepatis lædet intemperiem, quoniam hæc vel erit temperata, vel intemperata. si temperatum erit hepar, ab aere temperato, perinde ac simili nedum non lædetur, at quinimo plurimum iuuabitur. si intemperate fuerit calidum, neque hoc ipsum lędet aer temperate calidus & humidus; quos inquam medicos atq; philosophos vnquam latuit, remissam caliditatem, intensam vehementemque hebetare, atq; emendare? experientia quotidiana nos hoc docet, quando aquæ vehementer calidæ, si aquam temperatam permiscuerimus, eam ipsam minus calidam reddemus. Itaque hepar summe calidum à temperata aeris caliditate non lædetur, sed iuuabitur, atq; non minus humiditate adiuuante calor hepatis intemperatus ad magis eucratum prouehetur. si vero hepar fuerit frigidum, nullo modo à caliditate temperata lædi potest, quando omnia temperamento intemperata, cuiusmodi frigida omnia sunt, à contrarijs non lædantur sed iuuentur. Quare in meatuum symmetria quadatenus ad adstrictum declinante, sanitatem idcirco non perfectā sed à perfecta deficientem fouente, medicamenta, quæ sunt temperate calida atq; humida, quippe laxantia, neq; partium similarium temperiem lædent, neque ex ijsdem similaribus in organicis siue instrumentarijs vel compositionem vel numerum, vel magnitudinem, vel deniq; figuram vitiare apta erunt. Idem & in symmetria meatuum quadatenus ad laxum accedente, quę itidem facit sanitatem quadatenus deficientem, dicendum putamus. Namque in corpore hac ipsa gaudente sanitate, ad ipsius quippè sanitatem conseruandam vsus conueniet eorum, quę modice adstringunt, quæ profectò frigida & sicca sunt terrenæ quadatenus substantiæ. esto etiam quod hoc corpus, priuatimque hepar calidioris sit temperamenti, quomodo huiusmodi intemperies hepatis (quæ cum non temperata sit, contrarijs ad eucratum reducitur) non iuuabitur? Nonne frigida caliditati contraria sunt? Neque est, quod aliquis dicat, in frigido corpore, & in viscere interno frigido rem aliter se habere: quando vsus frigidorum corporis totius atque hepatis frigiditatem augeat & proinde ea corpora ex Dogmaticorum doctrina lædat. Nos dicemus, nunquam corpus sanum, sed habens quadatenus meatus nimis laxos, vel vt par esset, maiores, amplioresque redditos, frigidi temperamenti iudicari debere, cum huiusmodi corpora, potius ad adstrictum quam ad laxum suapte natura (etenim frigiditatis adstrictio propria est) inclinare debeant. Quod si rursus dicatur, id fieri ex nimia laxitate meatuum oportere, quoniam laxitas meatuum est in causa, vt plurimum innati cum calidi tum humidi resoluatur, exindeque necessario corpora refrigescere; hoc & nos fatemur, fieri in corpore non sano, sed laxo morbo laborante, at in sano nequaquam ita calor & humor exolui potest, vt frigiditas in visceribus inducatur.

Quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Quod ad præseruandam sanitatem, cognitio symmetriæ naturalis meatuum sit necessaria, quantumque hæc laxitatis, vel adstrictionis habeat in varijs cum ætatibus, tum temperamentis, tum habitibus, non esse negligendum. Cap. X.

PRiusquam ad ipsam sanitatis præseruationem ex Methodicornm placitis dicendam tractandamque descendamus, præstabit nos cognoscere, in omnibus ætatibus, temperamentis atque habitibus quantum in ea meatuum symmetria sit, aut laxi, aut adstricti, siquidem infantes plus alijs aliarum ætatum hominibus ad laxum inclinant, laxitatisque habent, & minus ipsis pueri, & post pueros iuuenes, ac post ipsos viri adultæ ætatis, atque senes. Corpora itidem temperamenti calidi & humidi, atque habitus mollis laxiores meatus habebunt, & densiores frigida, gracilia, sicca, duraque. Neque est propterea, vt cum Dogmaticis dicamus singulas ætates singulares in curatione habere indicationes, quādoquidem cum Methodicis in omni pręter naturam laxo corpore, cuiusuis sit ætatis, temperamenti, atque habitus, adstringendum esse dicemus, magis in pueris, minus in iuuenibus, minus in adultis, & senibus, quoniam hæc corpora, quasi laxo affectu laborantia, quę plus laxi suapte natura habent, eo minus laxandum & plus adstringendum indicant. Vnde mirum non est, si ferè omnes medici recenter natorum puerulorum cutem, quod nimis laxi habeat, roborare studeant; Galenus sale conspergi voluit; Arabes inungendum oleo aliquo adstringente, cuiusmodi est, quod ex nucibus, & iuglandibus fit, alij statim enixos repente in aquam frigidam mittunt, continuò ex ipsa extrahentes. Nonnulli etiam vino adstringente cutem lauant. quod non faciunt in pueris neq; in alijs ætatibus, quod minus siquidem hæc corpora laxi habeant. Ita etiam minus est laxandum in corporibus calidis & humidis, habitus humidi, mollisque, contra plus in frigidis siccisque, habitus densi siue gracilis, & in obesis: quod plus adstricti itidem habeant, & minus laxi. Non tamen dicunt Methodici ex his colligi posse, ętates, habitus, temperamentaque habere proprias indicationes, quoniam neque ętas varia, neque varium temperamentum, neque habitus varius curationem mutabit, in omnibus enim laxo affectu vexatis, cuiuscuis ætatis, temperamenti habitusque, perpetuo erit adstringendum, in quibusdam plus & in quibusdā minus. ita vt hęc varietas medicamenti naturā non euariet, sed potius quantitatem, seu efficaciam in agendo quandam, qua quædam plus adstringi, quædam minus debeant. Non est tamen huiusce varietatis ex ætate, temperamento, atque ex habitu cognitio inutilis, quando in conseruanda sanitate cum perfecta, tum imperfecta declinanteue à perfecta, huiusce rei consideratio videatur necessaria, vt his medicamentis, seu causis conseruatricibus, vel plane similibus, quæ in perfecta vsu veniunt conseruanda, vel contrarijs in declinante, vtramque opportune conseruemus. siquidem (exempli gratia) in perfecta sanitate, in perfectissima scilicet meatuum symmetria constituta, quæ similibus cōseruatur, si pueri recenter nati, qui cęteris omnibus aliarum ætatum hominibus laxiorem habitum habent (si similia ex causis effectricibus præsidia ipsorum sanitatem conseruant) opus habebunt medicamentis minus laxantibus, vtpote quę in temperamento modice sint & calida & humida; longe plus laxantia in iuuenibus atque adultis desiderantur, quod hæc corpora minus laxitatis habeant. Neque obstabit, ne hoc ita iudicari debeat, quod in pueris (quorum corpora suapte natura laxa sunt & mollia, vnde copiosius difflantur atque euacuātur) adstrictus affectus maioris ab ipsorū natura laxa recessus sit nota, quia nimirum in ipsis affectus

adstrictus non nisi maxima à causa fieri potest; veluti affectus laxus in adultis & senibus vehementi itidem ex causa (quod hæc corpora quippiam adstricti suapte natura habeant) concitatur, idcirco minoris à natura recessus sit nota; atq; ob id etiam minori adstrictorio medicamento opus hi habebunt. Huic dubitationi facile satisfactum iri putamus, si dixerimus, in pueris affectum adstrictum vehementiori à causa quam in adultis concitari & quidem hac ratione efficax magis laxatorium opportunius pręstantiusq; procul omni dubio esset adhibendum, & medici huiusmodi adhibere admouereuè debuissent, si huius ætatis natura, habitusque permitteret. non permittit tamen pueritiæ natura atque habitus valde laxus vsum medicamentorum valide laxantium, quod, vt recte à Galeno aliquando dictum est, puerorum corpora haberent ex se vnde euacuentur, quo Medici omnes in ipsis adstricto morbo vexatis abstinere solent à magnis laxatorijs, cuiusmodi est, sanguinis euacuatio, sudorifica, medicamenta, valideque purgantia. In ætate vero iuuenili adultaque, licet ratione adstricti affectus, quod à minori causa hæc corpora adstricto morbo corripiantur, minora laxantia conuenirent, tamen, quoniam hæc corpora ferunt magna etiam laxatoria, medici adhibent efficaciora, quam in pueritia debeant, & possint, modo hæc morbi magnitudo indicet, atque vires commode ferant. Itaque ex his colligamus variarum ætatum, naturarum, habituumque cognitionem pro tuenda valetudine haud fore medicis inutilem.

An ex omnibus causis conseruatricibus, duæ tantum scilicet ciborum potuumque & aliorum continentia, atque corporum labores pro tuenda valetudine sufficiant. Cap. XI.

ETsi causę sanitatem conseruantes sex numero esse omnes fateantur; visum tamen aliquibus fuit, ad duas solummodo posse sanitatis conseruationem referri, scilicet ad vitæ continentiam, atque ad exercitium; quod nimirum ex victus, veneris, somnique intemperantia, atque ex immoderata quiete, non minusque ex immoderatis laboribus, corporum sanitas vitietur, morbique fiant. Verum per victus incontinentiam, nos non tantum ciborum, potuumque, veneris & somni vsum immoderatum intelligimus, at quinetiam ab ipsis immoderata quoque abstinentia, siquidem etiam ex ieiunijs corporum sanitas vitiatur, non minusque ab immoderata veneris abstinentia. Quare ciborum, potuum, veneris, somnique cum immoderatus vsus, tum immoderata ab ipsis abstinentia, sanitatem peruertit. Non secus, quam à quiete immoderata, atque ab exercitijs immoderatis homines in morbos delabi soleant. Porrò in hasce duplices causas omnem sanitatis conseruationem referri posse haud iniuria aliqui existimarunt. Cæterum ad victus continentiam possumus referre quoque excrementorum omnium excretiones moderatas, pręsertimque fęcum, & excrementorum per aluum atque lotij. Non minus & animæ quoque motuum continentiam. Vnde ad continentiam quæ facit ad valetudinem tuendam, & ad incontinentiam referre possumus cibum, potum, somnum, venerem, animæ affectus, deiectionem, atq; mictionem. An vero aer, qui vna est ex causis, quæ necessariò corpora alterant (velimus aut nolimus aere alteramur) ad continentiam reduci queat? Nequaquam: Vnde non duæ erunt causæ, sed tres, ad quas omnes aliæ conseruatrices reduci poterunt, quippè aer, continentia, atque exercitium. Quod verò plerumque morbi fiant à ciborum, potuumque incontinentia, atque à laboribus, *In 6. epid. sect. 4.* Hippo-

» Hippocrates in epidemijs ita dixit; sanitatis meditatio ciborum insatietas, la-
» borum impigritia. Alij vertunt, Professio tuendæ sanitatis, non saturitas cibi, impigritas ad labores. & alij legentes ἀκοσίλην τροφῆς καὶ ἀοκνίλην πονου verterũt continentiã & exercitationem, quæ fortasse idem sonant, quod nimirum ciborum insatietatem, atque impigritatem, continentiam in victu quis appellare queat. Credendum tamen fore existimauimus, ne continentia omnes causas, quas hoc nomine comprehendi diximus, cõprehendẽdas Hippocrates voluerit, at ciborum atque potuum solummodo continentiam, atque impigritatem ad labores, per quos exercitia intelligit. Neque sanè immeritò, quando sanitas licet alijs etiã à causis conseruatur, veruntamen maxime omnium eius conseruationem pendere à ciborum potuumque temperantia, atque ab exercitijs constat. Verum nos continentiã victus comprehendimus præter cibum & potum, somnum, venerem, mictionem, fęcumque deiectionem; atque proinde continentiam, atque incontinentiam, laborum moderationem, immoderationemque, ac aeris bonitatem, atque prauitatem tres genere causas conseruatrices statuimus, à quibus sanitas & conseruatur & vitiatur. Quomodo autem hæ sanitatem conseruant, haud cognitu perdifficile est. Ex aere quomodo conseruetur sanitas & perfecta & imperfecta, partim dictum est, & partim à nobis suo loco dicetur accuratius, namque perfectam sanitatem aerem conseruare diximus qualitate calidum moderate atque humidum, & substantia pura, tenuique, non obscura sed mediocriter lucida: & imperfectam, quæ posita est in meatuum symmetria, aut ad adstrictum aliquãtulum declinante aut ad laxum, vel calidiori humidoque aere, lucido atque puro opus erit, scilicet ad symmetriam meatuum ad adstrictum paululum accedentem, conseruandum: & frigido, non ita humido, neque ita lucido ad laxum itidem symmetria flectente. At de hac aeris alteratione alias, vt dictum est, sermomonem habebimus. ex continentia vero atque incontinentia seruari sanitatem non perfectam dicimus, perfectam vero sola continentia seruat, quippè temperantia in cibo, potu, somno, venere, mictione atque in deiectione, his quidem singulis si homo cum moderatione vtatur, symmetria perfecta meatuũ omnium vllo modo vitiari poterit. Imperfectam vero cum horum continentia, tum incontinentia apta est conseruare. Etenim imperfectam ob symmetriam (exempli gratia) ad adstrictum aliquo modo declinantem, ciborum parsimonia, & ipsorum tenuis substantia, attenuansque facultas, potusque parcior, substantiæ & facultatis attenuantis, somnus solito parcior, & minus parca deiectio, atque mictio copiosior (quod hæc omnia tumentia, obstructaque leuent, meatusque modice laxent) probè conseruare possunt: contra si ad laxum symmetria deflexerit, cibus paulo copiosior, frigidus, siccus & crassæ substantiæ, potus vberior, vini meracioris, nigrioris crassiorisque substantię, somnus itidem copiosior, imminutio fæcum, atque vrinæ mixtio non copiosa sanitatem conseruabunt. Eodem modo de tertia causa erit dicendum, namque exercitationis temperantia ad perfectam valetudinem tuendam, maxime requiritur, atque ad imperfectam ad adstrictum accedentem, copiosiores labores vsu veniunt; & ad laxum inclinantem (quando quies atque ocium adstrictum foueant) parciores, moderatioresque. At nunc ex ijs singulis conseruatricibus causis parcius magis de sanitatis conseruatione sermonem instituamus, vt præsens de hac re susceptum negotium claudamus.

Quomodo ex singulis causis conseruatricibus sanitas in corporibus custodiatur, & primo quomodo ex aere. Caput XII.

EX aere hoc negocium primo exequentes, dicimus aerem ipsum aut temperamenti calidi, aut frigidi, aut humidi aut sicci, aut in his qualitatibus temperati existere, aut cũ ventis aut absq; ventis, aut substantiæ puræ syncerææue, aut impuræ, cuiusmodi est caliginosus, aut ex halitu alicuius stagni, vel paludis, aut è profundo specu, aut ex cloacis aut ex cadaueribus inhumatis putridis proficiscente coinquinatus, aut nebulosus. Itaque aeris differentijs sic constitutis dicimus primo, aerem qualitate temperatum, purum, serenum omnibus corporibus ad tuendam sanitatem perfectam, cuiusuis ætatis, naturæ, habitusque esse vtilissimum. Ad imperfectam vero, quæ in symmetria ad adstrictum paululum ex quauis causa inclinante, aer temperate calidus humidusque erit opportunus. Frigidus vero & siccus si meatuum symmetria ad laxum inclinauerit, erit itidem expetendus, atque etiam obscurus, crassiusculus, veluti ad adstrictum symmetria inclinante, optimus erit purus, lucidus, nullo crassiore vapore infectus. caliginosus vero, nebulosus, atque crassus sanitate ad laxum inclinante erit itidem opportunus. Qui vero intense frigidus est, non ad conseruandam valetudinem ad laxum inclinantem, sed potius ad morbos laxos tollendos conuenier. Velut itidem valde calidus pro morbis adstrictis tollendis magis, quam ad sanitatis in meatuum symmetria ad adstrictum, vti dictum est, inclinante, constitutæ conseruationem, conuenire dicitur. Pestilenti vero halitu vel ex stagnis, vel ex paludibus, vel ex specubus, vel ex alijs locis fętidis & putridis vitiatus, omnibus noxius. pluuiosus vero, ventosus cum borealis, tum Austrinus ad morbos quidem adstrictos excitandos est peropportunus: Austrinus, qui calidus non temperateque humidus sit, caput replet, vnde Hippoc. dicebat: Austrini flatus caput grauantes sensusque hebetantes. contra boreales venti summe frigidi & sicci meatus claudentes, ac veluti comprimentes, catarrhos concitant, phlegmonesque & alios affectus, qui à fluxione humorum concitantur. Itaque diximus aerem in qualitatibus temperatum, in substantia purum, sincerum, lucidumque esse aptissimum ad tuendam valetudinem perfectam, quod symmetriæ meatuum exactissimæ, atque sanitati perfectę sit maxime temperamento atque substantia similis, frigidum vero & siccum substantiæue crassæ, ad imperfectam sanitatem quę in symmetria meatuum ad laxum quadatenus declinante consistit, quod temperamento atque substantia sit contrarius, esse vtilem dictum est, contraque calidum & humidum, lucidum tenuemque defectuosæ sanitati conuenire deprehensum est, quę ad adstrictum accedit. Cæterum non silentio prætereundum putamus, vt quamobrem sit, intelligamus quod cum Græci tum Arabes voluerint ad infantes statim enixos, ad ipsorum sanitatem conseruandam vsum adstringentium, coroborantiumque meatus esse perquam vtilem. Galenum alias meminimus voluisse illorum corpora sale conspergenda, ad cutis meatus laxiores quadantenus, vt fortius externis aeris iniurijs resistant, roborandos. Arabes inunctionem ex oleis adstringentibus magis laudarunt, Alij cutem vino adstringente lauare, alijq; statim natos infantes in frigidam aquam tantillum immergere in consuetudine posuerunt. Quę omnia ad cutem densandam facere instituerunt. Quæ consuetudo haud planè constat, an rationi conueniat, quando omnes fateantur sanitatem perfectam non contrarijs, at planè similibus conseruari. At adstringentia meatus, aut quouis modo cutem densantia, quæ vel frigida sunt intemperate vel adstringentia, vt sal, oleum de nucibus, aqua frigida, quomodo

infantium

infantium puerorum sanitati perfectæ erunt similia? cum ipsa in exquisitissima meatuum omnium symmetria consistat, in corporeque molli, laxoque, calido atque humido. Vnde meritò omnes ad illorum tuendam valetudinem collaudarunt balneum aquæ dulcis, quod hac ætate in familiari vsu apud omnes abstetrices existit, atque victum qualitate temperatum, scilicet calidum atque humidum, cuiusmodi est lac, quod illis per plures menses solummodo fit nutrimentum. Verumenimuero veritas ita videtur cognoscenda, quod scilicet pueri sani gaudeant temperate calidis atque humidis, scilicet laxatorijs, quoniam hęc similia omnino sunt ipsorum sanitati perfectæ, quæ in exquisita meatuum symmetria posita est. Fortasse ipsorum sanitatem quadantenus ratione ætatis maxime humidę & calidæ, habitusque maxime mollis & laxi non perfectam, sed quadãtenus ad laxum declinantem, esse complures æstimantes, vsum adstringentium instituerunt, vel hoc erit, quod nos diximus aliàs, scilicet ætatum, temperamẽtorum atq; habituum varietatem haud parum facere ad rectum vsum eorum, quæ sanitatem conseruare apta nata sunt; siquidem in ijs corporibus, quę quippiam vel ex ætate, vel ex temperamento, vel ex habitu, affectus laxi habent, minus, etsi adstricto etiam affectu vexentur, esse laxandum, & in ijs, quæ aliquid adstricti habent, vt sunt ætatis adultæ, temperamenti frigidi atque sicci, habitusque gracilis, sicci atque duri, magis esse laxandum. Pueri vero statim nati cum plurimum laxi habeant, mirum haud est, si Galenus atque alij medici grauissimi senserint, statim natos adstrictorio medicamento aliquo, vt ipsorum cutis laxior siccaretur, induraretur, atque ad temperamentum eucratum proueheretur, esse tractandos, atque postea esse vtendum balneis laxatorijs, quod temperamento similia sint ipsorum sanitati perfectę. Pueri quidem statim in lucem editi defectuosa quasi sanitate gaudentes vsu adstringentium ea ipsa ex nimia scilicet laxitate ad temperatam seu eucratam contracta, pro sanitate conseruanda similia desiderant. atque hæc de tuenda sanitate ex aere. Nunc ad ea, quæ intro assumuntur declinemus.

Quomodo sanitas conseruari possit, vsu eorum, quæ intro assumuntur, vsuque somni, veneris, atque animæ passionum. Cap. XIII.

SVpposita duplici sanitate, scilicet, perfecta, atque imperfecta nunc ad ipsius conseruationem ex ijs, quæ intro assumuntur, descendimus. Quod negocium haud erit cognitu difficile, si in primis, quæ intro assumuntur in corporibus, cibum, atque potum esse etiam supposuerimus, hæcque illud profectò præstare, vt Dogmatici etiam dicunt, aut succi bonitate, aut quantitate, aut qualitate posse, non minusque & ordine, temporeque, quo assumuntur. Quod itaque ad perfectam corporum sanitatem custodiendam spectat, illud primum statuemus, quod ad cibum itidem attinet, quemcumque optimi succi leuem, atque substantię tenuis esse deprehensum est, maxime sanitatis huius conseruationi fauere, optimumque idcirco futurum singulis corporibus, cuiusuis ętatis, temperamenti, atque habitus sint, omnes medici æque affirmant, si commoda quantitate, qualitate, & optimo ordine, opportunoq; tempore exhibeatur. Itaque in primis cibi debent esse leues, tenues, atque optimi succi: facile quidem, qui huiusmodi sunt, à calore in nutrimentum vertuntur, optimumque generant sanguinem. Quorum sanè vsus optimam meatuum symmetriam nullo modo vitiare vel euertere potest, pręsertim si qualitate, quãtitate, ordine temporeq; opportune respondeant.

Qualitate

Qualitate inquam, cibus temperate calidus atque humidus esse oportebit, Etenim huiusce temperamenti qui est, simillimus itidem corporibus, quæ gaudent exquisita valetudine, ac vel etiam substantia molli, & leui. Cuiusmodi exempli gratia sunt lac, oua gallinarum recentia, ex carnibus hædinæ, vitulinę, gallinarum iuuenum, caporum, turturum, perdicum, turdorum, phasianorum & similium; Diximus, modo qualitate conuenienti exhibeatur, quia vti dictum est, prædicti cibi & similes alij substantia molli humidaque temperate, atque temperamento calido & humido itidem temperato præditi similes sint. Hi quidem probe nutriunt, facileque à natura concoquuntur, neque possunt, nisi illorum quãtitas excesserit, meatus vel externos vel internos aliquo modo vitiare. Recte adiunximus, modo quantitatem non excesserint conuenientem, quando etiamsi cibus optimus sit, copiosior quàm deceat capiatur, copiosiori sanguine quẽ generat, poterit aliquo pacto in meatibus vitium inducere, vt nimirum multitudine sanguinis meatus angustiores reddantur. De horum vero ciborum quantitate non æque ab omnibus deliberatum est; siquidem alij sobrium cibum planè esse efficacissimam causam, qua valetudo maxime conseruatur, voluerunt. siquidem ciborum copia præterquam quod plurimum faciat nutrimentum, & excrementorum copiam suggerat, qua morbi complures gigni possunt, etiam in corpore tumentiam, adstrictumue affectum copiosus cibus concitat. Hinc Hippocratem in epidemijs dixisse constat: pręcipuum sanitatis studium esse cibis non satiari. Neque tamen recte facere illos putamus, qui nimis sobrio, parcoque victu viuunt. laudatur autem illa ciborum quantitas, qua corpora neque nimis repleãtur, neque nimis resoluantur. hoc quidem morbos laxos facit, illud adstrictum. sunt qui pluries in die cibum capiunt, & qui bis vel semel tantum hoc quidem non laudandum videtur, præsertimque in corporibus ad laxum inclinantibus, illi vero, qui ex consuetudine pluries capiunt, si bene concoquant, non improbandi. etenim corpora robusta, plurimum innati calidi habentia, multo cibo gaudent, quæ vero inter robusta, & debilia media sunt, bis in die cibum capere possunt, tantumque per vices capere, quod probe concoquant, & seruato tempore concoctionis ipsum cibum assument, atque non citra ordinem, nimirum prius eos cibos, vbi ipsorum varietas aderit, ingerere debebunt, qui facilius coquuntur, tenuiorisque substantiæ sunt, & mollioris, & postea duriores concoctuque difficiliores esse assumendos. Huiusmodi itaque cibi apti sunt perfectam valetudinem tueri. idem de potibus dicendum, si vinum sit, illud sit mediocriter generosum, & quandoque pauciferum præstabit magis quantitate moderata, eaque proportione ciborum quantitati congrua. Zithum etiam ex hordeo, vel ex tritico paratum eodem modo, quo uinum laudauimus, in moderata quidem copia conueniet. Caueantque intra cenam & prandium, ieiunoque maxime stomacho à copioso potu vini, vel Zithi, & similium potuum. quia coctionem ciborum maxime turbat, cruditatesque hic vsus multas suppetit. porrò diximus huiusmodi cum cibis tum potibus sanitatem perfectam custodiri. Nunc quomodo imperfecta ijsdem conseruanda sit, dicamus. Ad eam quæ ad adstrictum vergit (etsi cibi optimi succi, leues, & tenues omnes conseruent) particulatim temperamenti calidi atque humidi, substantiæque tenuioris desiderantur, cuiusmodi sunt, oua, gallinarum sorbilia, recentissimaque; ex piscibus saxatiles, ex carnibus hædinæ, vitulinę, gallinarum iuuenum, atque etiam gallorum iuuenum, maxime vero, columbarum, turturum & similium. ex ferculis vero, folia boraginis, buglossi, melissæ, asparagorum, fœniculi, maluarumque ex iure cocta, vel in aqua, & oleo amygdalino, vel olearum dulcissimo esitata. Iuuat hæc corpora vsus ciborum maxime parcus, & quandoque leuis inedia, cibique temperamenti etiam calidi atque humidi esse debebunt. Contra, crassiores cibi, copiosiores, frigidiores

In 6 epid. sect. 4. tex.

diores vorati, apti sunt ad sanitatem (quæ ad laxum versa quadantenus videtur) conseruandam. De potu itidem, si vinum sit, corporibus ad laxum inclinantibus, substantiæ quadantenus crassioris esse oportebit. cuiusmodi sunt nigra, & quę aliquid austeri saporis habent, modo etiam ipsorum vsus moderatus vel paulo plenior sit. Contra ad adstrictum deflexis apta erunt tenuioris essentiæ, alba vel non colorata, cuiusuis austeritatis expertia, vel modicæ austeritatis; dulcia vero ad id vtilia erunt, modo in pauca quantitate ebibantur, sintque alba, & tenuioris substantiæ. Hæc de ijs, quæ intra assumuntur, nunc de somno, de venere deque animi affectibus loquamur. Quod ad somnum pertinet, ad venerem, atque ad animi affectus sanitatem conseruantes, eamque particulatim, quę perfecta est, illud in primis statuendum est, somnum quidem naturalem, qui est symptoma, fieri corporibus ab omni motu plane cessantibus actionum animalium, in qua profecto quiete in corporibus facultas naturalis efficacius agit, ad cibum attrahendum, retinendum, concoquendum, atque ad excrementa, quæ in coctione ciborum potuumque generantur, etiam excernenda, Quo factum est, vt somnus, qui noctu a cena fit (in quo dormientes primo in dextrum latus, & postea in sinistrum decumbunt) quietus absque somnijs turbulentis, suauis, moderatus, vtpotè qui durat, quoad in stomacho concoctio probe absoluatur, humores concoquendo, atque digerendo sanitatem maxime conseruare sit aptus; At nedum hæc hic somnus præstat, sed morbos etiam atque symptomata iam oborta sanat: vnde meritò ab Hippocrate somnum in acutis morbis bonum esse, nobis traditum est, si febrem, vel dolorem, vel delirium sedat. *In 2. aphor.*
» De quo ait etiam: vbi somnus delirium sedat, bonum, nimirum humores noxios concoquendo, atque digerendo. Qui vero in die fit, noxius est, caput enim vaporibus, humiditateque replet atque adstrictam passionem vel facit, vel auget.
» vnde dicebat Hippocrates: interdiu vigilare, noctu vero dormire oportet. hic itaque somnus nedum non conseruat sanitatem, at quinimo ipsam vitiat, atque euertit. Nocturnus verò bonus est, & vna ex præcipuis causis sanitatis conseruatricibus fit, sed tamen, vt dictum est, non omnis, sed moderatus solummodo: Immodicus enim à concoctione genitis excremẽtis impedimento est ne excernantur, atque à calore ab intro foras non euocato (qui post somnum euocatur) ne tenuiora etiam digerantur, & per poros cutis exhalent. quæ euacuatio non fit, in dormientibus, quod habeant dormientes exteriora frigidiora: Vnde dicebat Hippoc. Vigilantem circa exteriora manifeste esse calidiorem, contra dormientem intus calidiorem, extra frigidiorem; igitur somnus prolixior, & immodicus caput replet humiditate, caloremque natiuum obruit. quiescentibus enim sensibus (qui suo motu siccant humiditatem) augetur humiditas, atque ita, vt calorem ipsum (propter nimiam quietem per somnum longum, atque propter humiditatem nimiam suffocantem) extinguat. Porrò colligimus ex ijs, somnum nocturnum moderatum maxime sanitatem conseruare, idemque & vigiliam, quæ in die fit, secundum consuetudinem præstare. Quæ noctu autẽ fit, immoderataq; sanitatem vitiat: namque hæc in stomacho & in visceribus cruditates gignit, spiritusq; immoderatius resoluit, à qua cum venæ crudo sanguine seu succo repleantur, meatus quidem obstruuntur. Venere quoque temperata sana corpora gaudent, quod nimirum temperata sint, calida humidaque, vnde semine abundant: immoderata vero venus corpora ad laxum mutat. Hilaritas quoque moderata maxime sanitatem diu incolumem seruat, veluti immoderata hilaritas, atq; lętitia ita ad laxum ducit, vt ab ea immodica, repentinaque quosdam maxime & læsos fuisse, & non raro interijsse constet. Itaquæ hæc omnia ad eam sanitatem, quæ perfecta est, tuendam aptissima sunt. Nunc quæ defectuosam etiam seruent dicamus. atque primo ad adstrictum quadantenus mutatam si de somno loquamur, *In 6 epid. sec. 4.*

loquamur, is debet esse itidem optimus, nocturnus scilicet suauis iucundusque, sed longe breuior, vtpote qui solummodo, quoad stomachi concoctio peracta sit, duret, vnde diurna vigilia huic negocio erit vtilis, atque forte, quæ longior, vnde in his somnus debet esse parcior, vigilia vberior, vnde mirum non est, si hi, vt sanitatem conseruent, mane maturius surgant, & diu vigilent. Vbi vero ad laxum corpora inclinant, homines mane tardius expergisci debebunt, atque tardius itidem è lectulo resurgant oportet. Namque somnus longior replet, adstrictumque facit. Quare istis somnus longus, & vigilia breuis conueniet. Quibus conueniet etiam à venere abstinentia, quando venus laxet corpus, quæ tamen conueniet moderata corporibus ijs, quæ ad adstrictum versa sunt. De animi quoque affectibus, qui laxiore constant habitu, caueant ab immoderato gaudio, atque ab immoderata animi hilaritate, quoniam hæc laxum affectum augent, qui vero adstrictiore habitu præditi sunt, hilaritate & gaudio moderato maxime iuuantur. contra, timor, mœstitia, studium, ira & similes aliæ passiones faciunt, quando homines, si diu in his perseuerauerint, in affectum adstrictum facile incidant.

De sanitate conseruanda ex retentione atque excretione excrementorum. Cap. XIV.

IN corporibus temperatis perfecta valetudine gaudentibus vsus euacuationis excrementorum debet esse quoque moderatus, vt ipsorum quantitas respondeat ciborum atque potuum assumptorum quantitati, præsertimque si de alui deiectionibus atque de vrina loquamur, ad seruandam in his sanitatem homines procurent solitam excrementorum euacuationem solito tempore, atque esse concocta excrementa oportebit, quæ si cruda sint, cruditatis causa remouenda: si cibus, vel potus fuerit nimius, ita vt, natura non recte ob id concoquat, diminuendus erit, & si fuerit id ex alia causa, ei (vti dictum est) erit prospiciendum. In hisque, vt summatim dicam, procurandum erit, ne assumpta in corpus nimis contineantur, scilicet excrementa, quæ ab ipsorum generantur coctione, namq; si immoderata horum fuerit retentio, pletoria & cachochymia fiet & corpus ad ad affectum adstrictum delabi necesse erit. quæ omnino, vt posterius dicemus, erit tollenda. sed cauendum etiam erit, ne excrementorum euacuationes ita augeantur, vt ad laxum itidem corpus deducant. atque hæc de perfecta sanitate, nunc ad imperfectam venimus, & primo ad illam quæ ad adstrictum declinat. Ex hac itaque meatuum imperfecta symmetria, timendum omnino erit, si plurimum augeatur, ut ad complures morbos adstrictos homines prouehantur. Hanc vero symmetriam conseruabunt ea omnia præsidia, quæ omnes solitas euacuationes propter aliquam causam diminutas, in pristinum restituent, scilicet, si fæcum purgatio diminuta aut suppressa fuerit (quidam enim suapte natura per plures dies nihil egerunt, seu per ventrem excernunt) erit medicis præsidijs restituenda. Alij parum mingunt, & raro, alij, quibus vomendi consuetudo fuerat, vbi cessarunt à vomendo, male se habuerunt. & in non paucis, qui ex consuetudine plurimum sudabant, sudores ipsi cessantes sanitatem vitiare solent, non minusque menses soliti si defecerint in mulieribus, atque in viris solitæ hemorrhoides cessauerint, corpora in morbos delabi solent. Demum qui per nares soliti sunt multam pituitam excernere, si hæc purgatio itidem cessauerit in multos morbos adstrictos incident, in eosque præsertim, qui capitis partes vexare solent. cuiusmodi est, apoplexia, paralisis, uertigo, surditas, tinnitus aurium, & similes alij affectus. Igitur si fæces tarde & in pauca quantitate expellantur, laxanda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

erit aluus medicamentis tum intro inditis, tum exterius adhibitis. Intro inditis, aut per os, aut per aluum. Varia ſunt, quæ (præter medicamenta purgatoria) aluum laxant, atque emolliunt, fęcesque educunt; ex cibis complures ſunt illud commode facientes, vt paſſum, vinum dulce, oleum dulce, cuiusmodi eſt amygdalinum, ſeſaminum, eſt & butyrus recentiſſimus ad laxandum ventrem ſane, maxime vtilis. ſunt paſſullæ quoque & perſeſolę copioſius deuoratæ, & in vino dulci decoctæ cum multo ſaccharo, vtiles: in vſu etiam ſunt ad laxandum per noctem ſub dio cæleſti rori expoſitæ cum ſaccharo multo. Pruna quoque Damaſcena quę dulcia ſunt, neutiquamque auſtera, vel acida, in vino dulci decocta additoque ſaccharo: prunorum pulpa cocta editur, atque ius ipſum bibitur, antequam aliud cibi genus aſſumatur. ius quoque ex aqua paratum mercurialis, vel betæ, vel braſſicæ, cum oleo dulci atque ſale copioſius, ſcilicet ad libram epotum aluum commode laxat. Antiquis vſitatum fuit quam familiarius ius braſſiæ ex aqua ita paratum: Accipiebant ſexdecim faſciculos paruos cimarum braſſicæ, & ſingulos ſcilicet vnum poſt alium in aqua feruente in lebete ſupra ignem poſito ſeparatim imponentes, feruefieri paululum permittebant, mox extrahebant. Etenim primum inijciebant vnum faſciculum, quem, cum efferbuerit tribus vel quatuor ebullitionibus, extrahebant, atque alterum imponebant, quem itidem mox, cum paululum ebullierit, extrahebant, & mox tertium, deinceps quartum, atque ſic alios ſingulos quoad ad ſextũdecimum deuenerint, huiuſmodi ius expreſſum ſeu (vt vocant) braſſicæ infuſionem cum oleo & ſale dabant, ad ſemi libram, & etiam ad libram. quod profectò ius, vt etiam apud noſtros deprehenſum eſt, maxime eſt laxatorium. Ex medicamentis apud noſtros multa ſunt (etſi à Methodicis ipſorum vſus, vti aliàs diximus, non fuerit laudatus) eſt quidem aloe lota & preparata ex ſucco roſarum, vel ex infuſione, vel ex ſuccis cichoraceorum ſcilicet herbarum refrigerantium. Matronæ Genuenſes nobiles (etenim apud complures vſus eſt, vt ex ſemetipſis multa medicamenta parent, ſibijpſiſque, & ipſarum familię comparent) aloen parant ex cremore ptiſanæ hordeacęę, eiuſque vim anaſtomoticam ſeu igneam humiditate illa corrigunt, huiuſce medicamenti vſum poſſunt homines cum minori noxa exercere, ſtatim ante cęnam vel ante prandium eius drachmam, vel ſemidrachmam aſſumentes. aliqui ſtatim ante prandium vel ante cęnam floris caſiæ Abiſſinæ (ſcilicet illius, quæ corticem rubrum habet, hanc Ægyptij nigræ maxime præferunt Abiſſinamq; à calore illiuſce gentis appellarunt) duas vel tres drachmas, aut duas drachmas cum vna pulpæ tamarindorum. ſunt qui ſemidrachmam rhabarbari ex paſſullis ad mouendam aluum, & etiam drachmam aſſumunt ante prandium per quatuor horas. Non deſunt, qui ius foliorum ſenę vel ex iure pulli, vel ex ſero lactis, vel ex vino dulci paratum commendant. Alijs aluus probe obediens reddita eſt vſu ſenæ itidem puluerizatæ, à ſemidrachma ad drachmam vſque, ſtatim cum vel ad prandium vel ad cenam eunt, ex vino aſſumſerint. ſunt & paſſullæ, & pruna decocto itidem ſenę macerata vel decocta. Hæc pauca ex laxantibus ventrem nobis ſufficient. Balani parantur ex melle, ſale & aliquando addita hyera picra, vel cum alio medicamento laxatorio, ſed familiares ſunt ex melle & ſale parati. In pueris noſtrę nutrices vtuntur ijs, quos ex larido porcino parant. Addimus nos ex ſaccharo parari & in pueris, & in alijs omnibus valde vtiles. Clyſteres etiam emollientes, qui parantur ex decocto maluarum, altheæ, mercurialis, betę, & ſimilium, cum oleo dulci, & ſale; vel ex hydromele, oleo, atque ſale. Exterius etiam vmbilicum & omnem ventrem butyro recenti inungunt, aut oleo amygdalino dulci recentiſſimo in pueris vt ventrem laxent. Nonnulli vmbilicum itidem ea cauſa inungunt oleo ex floribus ciclaminis parato, alij ex vnguento arthaneta in officinis vocato: idem præſtabit inſeſſio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

in balneum aquæ dulcis ex folijs, vel ex radicibus altheæ, maluarum, mercurialis, & ex ſeminibus fænugręci, lini, fæniculorumque paratum. Cum vero vrina in ipſis pauca, & tardius quam fuerit conſueta reddatur, etiam ad conſeruandam meatuum ſymmetriam ad adſtrictum declinantem, ſeu melius ad prohibendum ne prorſus ad adſtrictum corpus perueniat; ſtudioſe ipſius miſtionem liberam facilemque reddere debebimus. Quod vſu partim ciborum & potuum, partim medicamentorum vreticorum erit agendum. Ex cibis conueniunt ſuo tempore aſparagi ex aqua decocti cum oleo, aceto & cinnamomo conditi, item recentes maluarum cauliculi, atque etiam cucurbitarum cimæ eodem modo decoctæ, & radices cimini, paſtinacæ, petroſelini decoctæ & acetariorum modo deuoratæ, nec minus cepa, allium & porrum decoctum deuoratumque mouet vrinam. Qui ex herbis crudis delectantur acetarijs paratis ad adiuuandam vrinam ijs vtentur, quæ parabuntur, ex pulegio, ſio, cardamine, naſturtio, eruca, ſelino vulgari, atque apio paluſtri; ex radicibus vero raphani vulgaris, rapunculique radix cruda eſitata efficaciter vrinam mouet. rapum itidem, & napus decoctus cum ſeminibus fęniculorum idem præſtant. Ex medicamentis vero, decoctum radicis fęniculi, apij, petroſelini, ſmirnij, ſiſimbrij, cardaminis minoris, naſturtij, radicis anonidis, eringijque marini, erithrodani, acori, cyperi, gingiberis, & ſimilium ex aqua paratum ad vncias ſex exhibitum, eſt valde efficax. Quidam exhibent ſemina trita naſturtij, vel thlaſpeos, ad geminas drachmas ex vino albo. Efficaciſſima vero ſunt ſemina eriſimi primi, cuius plantam exhibuit Matthiolus in ſuis commentarijs ad Dioſcoridis libros, lac vero etiam non minus commendatur ab omnibus medicis, expreſſum ex ſeminibus melonum, cucumeris, ex aqua ſtillatitia ononidis; ſed iam lac propono, quo Aegyptij familiarius ad vrinam ſuppreſſam vti ſolent. Accipiant exempli gratia ſeminum melonum, cucumeris, cucurbitę, portulacæ an. vnc. 5. ſeminum, maluarum, eriſimi, naſturtij, petroſelini, apij, an. ʒ.ij, cōtundunt oīa in mortario, & ex aqua ononidis vel ex decocto glizirrhizæ recentis, ſuccū exprimunt, quē vnica ebullitione feruere iuxta ignē poſitū ſinunt, mox addito modico ſacchari candidi ad vncias quatuor calidū exhibent. Qui plura deſiderāt, legant tertiū librū atq; vndecimū, in quibus longe plura, quā hic fecerimus, vretica medicamenta propoſuimus. Qui vero conſueuerunt habere copioſas per nares excrementorum purgationes, præſtabit eaſdē conſeruare, & ſi fuerint diminutæ, vtiliſſimū erit eaſdē denuo errhinis medicamentis vocatis procurare, ne ea retenta excremēta adſtrictos morbos faciant. Quæ medicamēta id præſtare valeant, in præcedēti libro ſatis ſuperq; diximus; familiaria tamen ad id erunt ſuccus amaraci, uel betæ, uel maluarū, uel altheæ in nares attractus, & poſtea ſuccus radicū iridis recentium, atq; cyclaminis in nare itidē attractus. ſed de his ſatis ſuperius dictū eſt. Eodē itidē modo, qui vomitibus vti ſoliti fuerunt (ſi amplius ſolito modo non fiant) eodemq; modo plura excrementa educere, ad ſubleuandum & ſtomachum & alias partes corporis, oportebit medicamentis vomitorijs, quę nos ſuperiori libro propoſuimus, eoſdem vomitus reuocare: hoc ſanè plurimum faciet ad ſanitatem conſeruandam. Ægyptij, atq; Arabes bis in menſe ſanitatis tuendę gratia in balneum eunt, in quo aqua ex liquiritia cum modico ſeminum fœniculi decocta ſtomacho repleto, ter quaterque vomunt, & poſteaquam per vomitum plurimum vomuerunt, in calidarium ſecedunt, ibique multum etiam ſudant, mox lauantur aqua tepida, atque ita ſeipſos à morbis hac via diu præſeruare ſolent. Qui vero per ſanitatis quoque tempus ſudare ſoliti ſunt, ſi is ſudor ceſſauerit, denuo ipſum procurare debebunt, aliter ipſos in morbos labi eſt neceſſarium. Quibus vero pręſidijs ſudores moueantur, aliàs à nobis ſcriptum eſt & ſcribemus etiam de ijs accuratius in libro vndecimo, in quo ex profeſſo de euacuationibus ſuppreſſis reſtituendis ſermonem habebimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

habebimus. elici vero sudorem docuimus sicco calore laconici ex carbonibus accensis, vel lapillis ignitis intro inditis, aut fomento calorifico, aut aqua calida vel in vtre vel in vesica, vel in vasculo aut ligneo, aut æneo, aut testaceo posita, aut simili alio modo incalefacti. Qui vel hæmorrhagiam copiosam habere solent, vt puerorum complures consuescunt, debent non permittere vt ea euacuatio supprimatur, quæ si aliquando cessauerit, vel fomentis exterius laxatorijs calidis vel intra nares quibusdam inditis, illam denuo promouere debebunt. nonnulli scalpello venas intra nares positas, vt denuo hæmorrhagia restituatur, scarificant. De qua venarum scarificatione nos in libris de medicina Aegyptiorum scripsimus. Alij graminis spicas intus imponentes, venas aperiunt, sanguinemq; educunt, ad quam mouendam vacuationem spicæ graminis, quod gramen manne vocant, & graminis crucis sunt aptissimæ. Eodem modo omnis consueta euacuatio sanguinis vel ab hæmorrhoidibus vel ex vtero in mulieribus, si aliquando cessauerit, erit reuocanda, ijs præsertim medicamentis, quæ in præcedenti libro meminimus. His præmissis, aliud ad sanitatem ad adstrictum declinantem conseruandam adiungimus, quippè ex huiusmodi meatuum adstrictione, licet multa hæc adstrictio non sit, corpora tamen in plethoram, atque in Cacochimiam quandam incidere, quæ ni corrigatur, & tollatur homines in morbos adstrictos prolabi est necessarium. Itaque si ex illa symmetria meatuum ad adstrictum quadantenus versa, atque diu neglecta, in corporibus aut plethora, aut cacochimia contigerit, opera danda erit, vt vtraq; tollatur, quod ni fiat, procul dubio ita sanitas vitiabitur, vt in morbosam constitutionem corpora prouehi sit necesse. Plethora vero priuatim tollitur euacuatione. Etenim dicebat Hippocrates: Quicunque morbi ex repletione fiunt, curat euacuatio. Ad moliendam vero euacuationem complura præsidia sunt necessaria, primum sanguinis euacuatio, quę fit aut vena, aut arteria secta, aut malleolorum scarificatione (quam aliàs ex Galeno ostendimus vicarium esse auxilium venæ sectionis) aut cucurbitulis cum scarificatione appositis, aut menstruorum, aut hæmorrhoidarum prouocatione. Menstrua vero atque menses suppressi quibus medicamentis restituantur, reuocenturque & superius dictum est, & in libro xi. rursum accuratius dicetur. Hęmorrhoidasque prouocabimus & appositis hirudinibus (sanguisugis vulgo vocatis) aut medicamentis anasthomoticis idest aperientibus, vel rarefacientibus seu laxantibus quouis modo, à nobis aliàs memoriæ traditis. Secundo corpus Plethoricum inedia, seu abstinentia à cibo & potu euacuat, Quod complures non ignorantes, cum eos ciborum satietas, & inappetentia, cum grauitate corporis, tenuerit, continuò seipsos releuant, tenuissimo victu per aliquot dies instituto atque ab ipsis sedulo obseruato. Hac ipsa ad prohibendos morbos, qui à repletione fiunt, nihil esse præstantius, deprehensum est. Vnde meritò Plinius dixit; Vtilissimam esse in cibis temperantiam: & Hippocrates, sanitatis studium esse præcipuum non satiari cibis, tradidit: Quo complures sanitatis conseruationi maxime studentes, nunquam ex prandio, vel ex cœna cibis saturati resurgunt. Balneum quoque naturale, scilicet aut sulphureum, aut bituminosum, & arte factum ex dulci aqua calida, humorem digerendo plethoram adimit, Sudoremque mouere in hiscé corporibus etiam est vtilissimum. De quibus singulis in alio libro præsidijs seorsum & accurate scripsimus. Exercitium vero esse aptissimum ad plethoram tollendam, aliàs demonstrauimus: & quibus modis fieri etiam debeat, quæque eius differentiæ sint, atque quas homines repleti ab exercitijs vtilitates capiant satis diligenter indicauimus. Somnus itidem ab inedia, à balneo, ab exercitio, atque à sudore maxime corpus euacuat, atque laxat: siquidem ab illis cum humores in extimis partibus absumantur, in somno à calore intra reuocato humores in interioribus quoque corporis partibus existentes

In 2. aphor. 22.

Ex 2. aph. 17.

In lib. 18. hist nat. cap. 5.
In 6. epid. sect. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

absumantur: atque hęc sunt plethoram in corporibus minuentia, atque adimentoria. Nunc, quæ cacochymiam, quæ est particularium humorum, excrementorumque plenitudo, minuunt, etiam dicamus. Hæc verò sunt quouis modo corpora purgantia, scilicet primo, per os deuorata, cathartica vel ea lenitoria (vt aiunt) vel eductoria seu attractoria sint, aut per vomitum purgantia, cuiusmodi est albus elleborus, stimi præparatum & similia. aut per ventrem, vt est scamonium, colocynthis, & similia. Clysteribus etiam hæc purgatoria & similia in ventrem purgationis gratia induntur, quæ etiam menstrua, hæmorrhoidas, atq; vrinam mouent, cacochymiæ tollendæ remedio sunt. at cum de his omnibus in altero libro sufficienter scripserimus, idcirco nihil aliud in presentia meritò attigimus. atque hæc est sanitatis, in meatuum quadantenus ad adstrictum symmetria declinante consistentis, conseruatio. Nunc quomodo in corporibus ad laxum declinantibus, eadem sanitas conseruetur, dicendum est. porrò hæc corpora symmetriam meatuum habent nimis ad laxum accedentem, quod nimirum aut meatus cutis nimis laxos habeant, aut aliquem alium meatum ex externis vel internis quauis de causa ampliorem laxioremque redditum. Itaque hæc sanitas vitiata vsu adstrictoriorum medicamentorum restituitur. Vnde diximus plures olim in pueris statim enatis consueuisse ipsorum cutem densare, aut sale vel puluere rosarum, vel myrtillorum ipsorum cutē aspergentes, vel oleo vel vnguento adstringente ipsam inungentes aut alio persimili auxilio vtentes. Qui vero laxiorem ventrem habent, ex quo plurimum deijciant, vel meatus vrinarij laxiores itidem redditi sint, vnde vrina immoderate profluat, vel etiam vasa seminalia itidem habeant, quo semen quoque profluat copiosius cum venere & citra venerem, adstrictorijs medicamentis opus habebunt. Qui facilius crebriusque vomitant, non minus quam ij, quibus aut per nares, aut per os, aut per ventrem, aut per vrinam, vel per vterum vel ab hæmorrhoidibus sanguis aut immoderatius, aut crebrius emanat, eodem modo præsidijs adstrictorijs tractandi sunt. Demum & quibus frequentius sudores quoque copiosi erumpunt, idem faciendum. Ex his omnibus causis corpora quouis modo ad laxum tendentia, si ipsorum sanitas conseruanda sit, opus habebunt præsidijs adstringentibus, cibo potuque scilicet pleniore vtendum erit, quiete seu ocio somnoque largiori, pauca venere, & medicamentis quouis modo aut obstruentibus aut claudentibus, aut densantibus meatus, à Methodicis astrictorijs vocatis. Atque hæc de corporum sanitate cum perfecta, tum imperfecta quippè ad adstrictum vel ad laxum declinante, ex ijs, quæ in corpus & retinentur, & excernuntur, conseruanda, dicta sint.

De sanitate conseruanda ex corporis motu, scilicet ab exercitijs. Cap. XV.

Corpora, quæ sanitate exquisita gaudent, ad eam conseruandam moderatis exercitijs vti opus habent, sic & moderata quiete; namque exercitia superfluentia excrementa in ambitu corporis digerunt: hæc sane maxime vtilia sunt ad poros cutis expurgandos, atque laxandos. Diximus autem in exercitijs faciendis tria esse ad vnguem seruanda, scilicet, vt nunquam homines cruditatibus abundantes exerceantur, quoniam cruditates in venas rapiantur meatusque obstruant, atque exinde ad adstrictos morbos transitus fiat, ob idque etiam non conuenire exercitium nisi prius in stomacho & in hepate peracta sit concoctio. Itaque exercitatio adeunda non est nisi post excrementorum per ventrem & per vrinam factam euacuationem. Quo intelligitur, quamobrē Hippocrates dixerit: labores

labores cibos præcedant: idest, exercitationem ante prandium vel ante cęnam per paucas horas fieri oportere, quod tunc temporis perfecta sit concoctio, nullæque cruditates sint, quæ à calore exercitijs exercitato auctoque in venas atque in habitum corporis trahi possint. Tertio exercitij quoque quantitas seu mensura intelligi oportebit, scilicet quoad corpus intumescat, & color illi floridus appareat, motusque promptè, æqualiter, concinneque edatur, atque sudor cum calido vapore mixtus appareat, exercitationem leniter factam, non violentam, tandiu esse continuandam: illicoque cessandum ab exercitatione, si contractior corporis moles videatur, si floridus color euanescat, atque non minus, si motus corporis promptitudo, æquabilitas, atque concinitas mutari cęperit. at cum hæc etiam aliàs meminerimus, nihil aliud à nobis est dicendum. idemque de exercitiorum differentijs: cum satis superque & de ijs singulis, in superiori libro scripserimus, inter genera exercitationum præcipue comprehendentes, ambulationem, cursum, saltum, pilæ ludum, frictiones, gestationes, equitationes, vectiones, atq; alias exercitationis species ad vsum medicinæ facientes. Cæterum his præmissis, iam de præseruatione illius sanitatis, quæ & ad adstrictum, & ad laxum declinat, agere incipimus, Ad illam enim omnes exercitationes, quę quadantenus humores superfluentes digerendo atque siccando, meatus laxiores reddunt. conuenient; cuiusmodi (exempli gratia) sunt frictiones, multæ, molles, ad omnes partes corporis, maximeque eæ, quæ ex oleis laxatorijs fieri solent, actu calidis, cuiusmodi est chamemęlinũ, irinum, liliorum alborũ, amygdalinũ cum dulce tum amarum, atque etiam commune, quod adstrictionis sit expers. ambulationes lentæ, sed longo itinere factæ plurimum resoluunt, etiamsi per loca plana fiant, longe plus digerunt, & laxant, quę per loca inæqualia fiunt, montuosaq; præsertim; cursus adhuc magis: ex mitioribus vero sunt, gestationes, equitationes, vectiones & similes aliæ, de quibus cum aliàs sufficienter egerimus, non est vt in præsentia iterum eadem repetamus. Quæ vero ex corporibus ad laxum declinant, quiete potius quam motu illis est opus, vel si exercitium conueniat, quam paucissimum esse debebit, quo meritò in pueris lactantibus æstimatum ab omnibus est, pro exercitio (quod ipsorum corpora maxime ad laxum accedant) satis esse leuem moderatumque motum, qui fit in ipsorum cunabulis. Quare qui ad laxum naturam, habitumque habent inclinantem, ab exercitijs se cauere debebũt, quietisq; quã motus vsus illis erit magis proficuus. & hæc de sanitate conseruanda. Cæterum cum quidam affectus sint, qui cum morbi (quod non grauiter lædant actiones neque animales, neque vitales neque naturales) dici non debeant, in habentibusque sanitatem imperfectam obseruentur, meritò nos quoque duximus fore, vt de præseruandis à morbis etiam corporibus, quæ prædictis vexantur, sermonem haberemus. Quod eo etiam libentius faciemus, quòd alij quoque dogmatici medici viri eruditissimi fecisse visi sint.

De sanitate in ijs corporibus conseruanda, quæ lassitudinibus laborant, & primo de methodo qua lassitudines sanari queant. Cap. XVI.

SOlent nonnunquam corpora etiam sana, quibusdam affectibus leuioribus molestari, qui ne ipsi in morbos mutentur, vtile erit, vt pro illorum quoque corporum conseruatione, quibusdam adhibitis præsidijs, eos affectus tollamus, ex ijs vero frequenter occurrunt lassitudines, cruditates stomachi, horrores, rigores, refrigerationes, calores, sitire, atque corporum cum gracilitates, tum obesitates.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

obesitates. quæ omnia corrigi in sanitatis tuendæ gratiam debebunt. Cęterum cum hi omnes affectus, corpora ad adstrictum vergere, seu ab adstricto vitiari denotent, eos si medicis præsidijs abigere voluerimus, nihil aliud esse videbitur, quam iterum agere de meatuum symmetria ad adstrictum declinante, conseruanda. Primum autem à lassitudinibus principium faciemus: de quibus primum dicemus, quid sint, quotuplicesque & à quibus causis iuxta Methodicos fiant, atque exinde esse affectus adstrictos demonstrabimus. Lassitudinem vero esse dicimus caliditatem immodicam in musculis atque articulis ab immoderata exercitatione factam, eamque à febre differre, quod febris sit non musculorum & articulorum solummodo, sed totius corporis, si Galeno credendum, immoderata caliditas. Neque in dubiū a quopiam reuocandum putamus, ipsam profectò lassitudinem immodicam caliditatem in musculis articulisque esse, at si dixerimus esse caliditatem immoderatam cum dolore, seu cum tristi sensu, perfecte ipsius essentiam definiuisse videbimur; Triplex autem est in lassitudinibus sensus, vtique putantibus, qui ijs laborant, vel conquassatum sibi videri aliquid, verberatumq; vel tendi sibi vndequaque corporis molem, vel tanquam à multis quoties mouentur, vlceribus corpora affici: quo triplicem omnes fecerunt lassitudinem, scilicet vnam à sensu seu à dolore vlceratiuo, vlceratiuam appellatam, alteram à tensione tensiuam, atque tertiam phlegmonodem, idest inflammatoriam. In vlceratiua densa & horrida (auctore Galeno) cutis apparet, & dolent veluti qui vlcera multa habent alij cute, alij etiam carne subterposita. in tensiua vero cum calore immodico tensionisque sensu molesto in musculis ac vel etiam in neruis, recte musculorum fibræ tendi perinde ac in conuulsis videntur. redditque huiusmodi lassitudo homines valde pigros atque ad motum ægros. Denique inflammatiua dicta est, quoniam ab ea ipsa homines lassati partes veluti contusas atque inflammatas sentiant. hæc inflammationi similis videtur, & propterea ex contactu dolent, atque partes læsæ calidiores apparent: Hæ à duplici causa excitari solent, plerumque à causa procatarctica scilicet, aut ab exercitijs immoderatis, aut ex itinere, vel à simili alia causa. Nonnunquam absque causa procatarctica, fluunt scilicet ab humorum multitudine. Has vero lassitudines spontinas medici appellarunt, neque veras esse lassitudines non paucis visum est, cum hæ facillime in putridas febres mutentur, omniumque maxime, quæ inflammatoriæ dicuntur, namque hæ paucissimis vel etiam horis in febres vehementes mutantur, quibus ni cito sanguinis copiosa euacuatione occurratur, lassati magnum in vitæ discrimen labuntur. Itaque ex ijs lassitudo vlceratiua dicta ex cacochymia humorū tenuiorum acrium fit, aliquando salsorum, & nonnumquam acidorum: tensiua vero ex plenitudine, atque inflammatoria ex vtraque causa vnà coeuntibus originem habet. Lassitudinem vero à causa procatarctica vel ab exercitijs vel ab itineribus, Galenus dicebat esse symptoma sanorum corporum. Methodicos hunc affectum adstrictum iudicauisse credendum est. siquidem & Dogmatici dixerunt in vlceratiua curē denlam esse; Galenus apertissime hoc visus est confirmasse in 2. libro simplicium, cum hæc ibi scripta reliquerit: Quippe duplex in lassitudinibus affectio nascitur, sicut alibi ostendimus. Nam similares quidem animantis partes resiccantur, humectantur vero vacua spaciola non vtili & naturali humore (nam sic foret plethora siue repletio) sed tenui & acri, mordacique, proinde remedijs indigent duplicibus, tum ijs quæ siccitatem corporis corrigunt, tum ijs, quæ humorem acrem euacuant. Cęteras vero esse quoque adstrictos affectus, quippe tensiuam, inflammatiuamque vocatam, quis contendet, cum & in ipsis vacua spaciola siue meatus humore repleantur, meatusque in adstrictum manifesto illabantur. Quod ex medicamentorum facultate digerente euacuanteque humorem in musculorum articulorumq; meatibus spaciolisue adstrictum facientem,

In libro de caus. morb cap. 2.

Gal. in 2. de sympt. caus. cap. 4.

Gal. 2. in aphor. com. 5.

Gal In 3. de tuē. sanit cap. 6.

Cap. 25.

facientem, facile confirmatur, hæc enim medicamenta ideo lassitudines tollunt, quoniam digerendo vacuandoq; humorem adstrictum facientem, laxant. Quid an non omnia medicamenta, quæ lassatis conueniunt, laxatoria sunt? Certe quidem, cum præcipua sint frictiones ex oleo dulci tepido, atque lauacra aquæ dulcis moderate calidę, quæ nullo hæsitante quidem lassitudines tollere deprehensum est. sed age ad eas tollendas, tanquam sanorum symptomata, quæ si negligantur, trahunt in febres & in grauiores morbos, veniamus; Dogmatici præmissa distinctione lassitudinum in eas, quæ à gymnasijs vel itineribus fiunt, atque in spontinas, illas solummodo leuioribus laxatorijs exterius adhibitis adimunt, & spontinas quæ in corporibus, in quibus humores redundant, excitantur etiam maioribus efficacioribusue laxatorijs vtentes. ita vt præter frictiones ex oleis dulcibus laxatorijs, atque præter balnea aquæ dulcis moderate calida (quę lassitudines à causa procatarctica factas sufficienter posse sanare putant) etiam sanguinis euacuationem, atque purgationem adiunxerint. Vnde in tollendis lassitudinibus non spontinis (ita ipsarum causis indicantibus) frictionibus ex oleo, atque balneis dulcibus temperatis solummodo vtendum docent; & spontinas lassitudines in corporibus (vti dictum est) humoribus scatentibus obortas ita indicante ipsorum plethoria vel cacochymia tanquam causis, vt depellant, aliquando sanguinis vacuatione vel per venam sectam vel per malleorum scarificationem, aliquando purgatione & aliquando vtroque pręsidio vtuntur. Quæ medendi varietas videtur apertissime indicari à varijs morborum causis, ex quo contra methodicos causas morborum curationem indicare: Methodici itaque quomodo absq; cognitione causarum, lassitudinibus mederi poterunt? Hi enim quascunque curantes lassitudines, primum a leuioribus laxatorijs externis exordiuntur (quod lassitudines omnes adstrictas passiones fecerint) curationem, scilicet mollibus frictionibus atque balneis temperatis, primum tentantes lassitudines digerere, quæ ni huic curationi cesserint, vrgente magnitudine adstricti morbi, ad efficaciora laxantia descendunt, scilicet ad sanguinis missionem, rarò tamen, vel nunquam ad purgantia vel per vomitum vel per ventrem cathartica vocata. At dicent Dogmatici non planè conuenire singulis lassatis huiusmodi Methodicorum curationem, quandoquidem in ijs lassitudinibus, quæ excitantur in corporibus intus multis humoribus scatentibus, si non tollantur vel non diminuantur ex vsu frictionum, inunctionum & balneorum dulcium, tutò non posse vel ad sanguinis vacuationem, vel ad humorum purgationem medicos descendere: etenim cruda excrementa à sanguinis facta euacuatione intra venas raperentur; & malum augerent, vel in periculosius mutarent. Crudis vero humoribus in corpore redundantibus non esse purgandum, humoresque purgatione non posse educi, stat in placitis ferè omnium medicorum. Quid itaque dicemus? lassitudines si fiant in ijs, qui abundant humoribus crudis, scilicet cruditatibus, necessario illud fieri, vel fusis ijs humoribus crudis redundantibus atque ad musculos, articulos, neruosque attractis. vel nullo modo ijsdem crudis humoribus ad partes laxatas attractis, & neque etiam alteratis, sed humoribus ad lassatas præ motu seu exercitio vel ab itinere longo atque immoderato partes, partium proximarum à calore attractis atque fusis. Vtroque modo lassitudines factæ, solis frictionibus, inunctionibus, vel balneis temperatis humores attractos atque fusos digerentibus, sanabuntur; aut si humor attractus vel ex cruditatibus existat, vel ex partibus vicinis proximisque, non crudus cum sit tenuis (scilicet à calore immodico maxime extenuatus ac fusus) necessario his præsidijs laxantibus digeretur. Atq; idcirco non erit opus sanguinis euacuatione vel purgatione ad tollendas eas lassitudines. Neque est, quod nobis objiciant, non semper in omnibus lassitudinibus, lenes frictiones, inunctiones, balneaque conuenire, At quinimo in ijs, vbi

humores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

humores acres altius in corpore redundarint, quiete, somno, cibique per diem abstinentia esse agendum, ab omnique motu abstinendum esse, & postea pinguiter vnctos modiceque fricatos, modico cibo atque potu esse nutriendos, quibus lassitudinibus non cessantibus, ad efficaciora præsidia veniendum, scilicet ad euacuationem sanguinis vel purgationem, quæ præsidia conuenire aiunt, si corpora cruditatibus repleta non fuerint. Certe neque in ijs prædictis lassitudinibus videtur abstinendum à leuibus frictionibus ex oleo dulci factis, neque à balneis temperatis, præsertimque in vlceratiuis, quæ fiunt ab humoribus tenuibus acribus mordacibusque, quod laxatorijs ijs medicamentis humores fouentes lassitudinem digerantur, ipsorumque humiditate humorum acrimonia atque mordacitas corrigatur hebeteturque; similisque hæc videtur fuisse curatio, quam Hippocrates in pleuritide instituit, de qua ita habet: Lateris dolorem siue is per exordia fuerit, siue postea obortus sit, tentare calidis fomentis dissoluere, non abs re existit. Quā veritatem & Galenus in huius loci commentario adhuc clarius expressit, ita enim inquit. Primo autem auxilio si dolor is vel sanari vel mitigari fomentis calidis, tentandum præcipit Hippocrates. Nempe fomenta calida cutim ipsam ad perspirationes rariorem efficere, phlegmonesque sanguinem tum tenuare, tum per halitum digerere consueuerunt. Quæ si facta fuerint, non solum sanguinis aliquid euacuabitur, verum quoque & affectæ quæ minus distenduntur partes, mitius exinde & mansuetius dolebunt. Proinde ex his liquido apparet, Hippocratem omnium medicorum facile principem, medicinæque præcipuum auctorem, ab vsu laxantium in principio pleuritidis non timuisse. Igitur neque Methodici timere debebunt, in lassitudinibus etiam spontinis tollendis, laxantium digerentiumue medicamentorum vsum. quibus præsidijs ni diminuantur lassitudines (quod nimirum partes, quæ ex calore à prædictorum medicamentorum vsu aucto plus humoris trahant, quam euaporet, scilicet cum quæ calefaciunt, suapte natura, vt quod vicinis continetur partibus digerunt, sic & quod redundat ex propinquis trahunt) ad aliquam euacuationem accedunt, quod præceptum quoque est Galeni, qui in loco citato ita habet: Cum igitur fomenta calida dolorem non soluerint, corpus totum insigni aliqua vacuatione preuacuabis. Quare non improbanda videbitur lassitudinum curatio huiusmodi, quæ in lassitudinibus, quæ adstricti sunt affectus, primo vsum minorum leuiorumque laxantium præsidiorum exercet, scilicet mollium frictionum, inunctionum, atque balneorum dulciū temperate calidorum, & postea, leuioribus laxatorijs propositis minime conferentibus, maiorum, efficaciorumque (cuiusmodi sunt euacuationes per sanguinis missionem, atq; purgationes vel catharticis medicamentis, vel clysteribus subductorijs factæ) ad vsum descendunt. Obseruatio itaq; causarum procatarcticarum, atq; plethoriæ, vel cacochymiæ ad sanandas lassitudines non videtur necessaria, cum non euariet curationem, sed solummodo laxantium efficaciam. quando in non spontinis leuiorum vsus sufficiat, & in spontinis efficaciorum. Quæ etiam curatio eo modo constituta, non videtur omnibus lassitudinibus conuenire, siquidem in ijs, quæ ex immoderato vel exercitio, vel itinere fiunt, quandoque etiam maiorum laxantium vsus ad medendum ueniat, scilicet euacuationum, atque purgationum; quod eæ lassitudines non raro fiant in corporibus cacochymis uel repletis, in quibus cum mitioribus medicamentis corpora saluti minime restituantur, statim ad vacuationes vel ad purgationes descendendum est, quod hæ in grauissimos morbos mutari soleant, scilicet in febres ardentes, atque in viscerum phlegmones. Cuiusmodi fuerunt, quę (auctore Hippocrate in epidemijs) in Sileno adolescentulo, qui in mendacium foro decumbebat, atq; in Pythione in thaso decumbente, obseruatæ fuerunt, à quibus in ardentes acutasque febres, & in phlegmones internorum viscerum, quibus breui interierunt, mutatę fuerunt

In 1. de vict. rat. in acut. tex. 1.

itaque

itaque cum etiam in non spontaneis lassitudinibus, leuioribus remedijs inutiliter tentatis, ad sanguinis euacuationem veniendum sit, quis quæso nō fatebitur, eam curationem à Dogmaticis ex causarum indicatione institutam haud omnino conuenire, cum eas ex laboribus atque itineribus factas solummodo externis leuibusque laxatorijs curent, scilicet frictionibus ex oleo, atque balneis dulcibus temperate calidis. cum tamen in his quoque non rarò, ijs medicamentis ni cedant (neque omnes lassitudines his medicamentis cedunt) ad sanguinis vacuationem & ad aliquam purgationem venire sit vtile. At his præmissis, sigillatim de lassitudinum curatione est agendum.

De particulari curatione ad lassitudines persanandas, atque de medicamentis singulis ad eam curationem accommodatis. Cap. XVII.

QVod singulis lassitudinibus sanandis eadem laxatoria medicamenta conueniant, non est, vt nunc idem ex Methodicis longiori oratione demonstrare debeam, cum ex Galeno alijsque omnibus constet medicamenta ad illud commode præstandum singula debere esse temperate calida & humida, ideoque digerentia atque laxatoria. Cuiusmodi sunt frictiones ex oleo mollissimæ, tum balnea dulcia temperata, atque inunctiones ex oleis temperate calidis, laxatorijsque. Etenim hęc digerendo euacuant humorem similarium partium spaciola replentem, atque infarcientem, humiditateque easdem met partes similares siccatas restituunt (ab ijs profectò duabus causis, scilicet à repletis meatibus, atque siccatis partibus similaribus præmulto calore ex motu exercitationis, vel itineris immoderati concitato omnem lassitudinem fieri, Dogmaticorum auctoritate constat) Itaque proba victus ratione instituta, nimirum, vt primo aer quo lassitudine vexati vtuntur, sit calidus, & humidus, si fieri potest, non obscurus, at mediocriter lucidus: cibus sit paucus, calidus quoque temperate atque humidus, succique optimi, cuiusmodi sunt oua gallinarum recentissima sorbilia, optimæ carnes, & similia; potus sit vinum pauciferum, cibus vero atque potus sit modicus sed (vti dictum iam est) optimus: somnus itidem sit temperatus, vel aliquanto longior, quoniam humores superfluentes digerit, corpusque recreat, quiete quoque agendum erit, quando ex motu lassitudines fiant, reliquaque his proportione respondebunt. Quod pertinet ad medicamenta, conferunt frictiones ex oleo dulci temperate calido, scilicet mollissimæ, quę admouebuntur volis manuum inunctis ex oleo aut cōmuni dulcissimo, quod, vt Galenus notat, sit expers cuiusuis adstrictionis; aut ex aliquo ex ijs, quæ dicemus, leuiter totum corpus fricantibus bisque in die poterunt fricari corpora lassa, quippe ante prandium atque ante cęnam per duas horas; & postea inungere partes lassatas copiosiori oleo temperate calido, aut, vti dictum est, ex communi dulci, omni adstrictione prorsus destituto, aut chamæmelino, cui Galenus primum locum tribuere videtur. Namque vt Gal. ait: chamæmelum est lassitudini, vt si quod aliud conferat, opportunissimum. dolores mitigat, tensa remittit, & laxat, dura mediocriter mollit, constipataque rarefacit. aut amygdalino dulci, aut anethino, aut quod est vel ex radicibus altheæ, vel cucumeris syluestris paratum: Galenus pluribus in locis laudauit oleum, ipsumque lassitudinibus remedio esse affirmauit, ita, vt ipsas tollat, non minus quam frictiones ex oleo ad idem commendauerit. Igitur admouebuntur frictiones, & postea partes lassatę perungentur oleo temperate calido, & postea fricata inunctaq; corpora per duas horas stragulis in lecto temperate calido

In 3. simpl. c. 10.

In 2. simpl. cap. 5. 10. 18. & 25.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cooperta manebunt. si vero fricata corpora balneum aquæ dulcis temperate calidum ingrediantur, in ipsoq; per duas horas maneant, adprime iuuabuntur. Dulcia enim lauacra aquæ temperate calida, perbelle humorem lassitudines fouentem digerendo, scilicet meatibus spaciosisue vacuis cutis rarefactis, laxatisque, ijs lassitudinibus remedio sunt. Itaque poterunt solæ frictiones molles lassitudines tollere, aut additis inunctionibus ex oleis temperate calidis, aut tandem addito quoque balneo, in quo morentur adminus per horam, maneque & vesperi ante cibum. per tres horas hæc præsidia erũt admouenda. Ni vero lassitudines cesserint ijs medicamentis, de efficaciore medicamento erit cogitandum, vt quandoq; etiam mittatur sanguis aut per venam sectam, aut scarificatis malleolis, aut adhibitis cucurbitulis cum scarificatione, cutis partibus lassitudinem sentientibus: præstabit vero priusquam sanguis euacuetur, vt vel clysteribus vel alio laxatorio medicamento ex lenientibus vulgo vocatis aluus subducatur, atq; laxetur.

De pseudolassitudine siccatoria vocata, scilicet de siccitate, squallore, gracilitateq; corporum tollenda. Cap. XVIII.

PSeudolassitudinem seu non veram appellant, quæ licet quadãtenus lassitudini similis sit, tamen nihil veræ lassitudinis habet, neque enim partes caliditate immoderatã vexantur, neq; dolorem aliquem sentiunt, vel vlcerosum, vel tensiuum, vel inflammatorium, sed solummodo siccitas seu ariditas atq; gracilitas in corporibus apparet. Hæc vero fit; cum musculi supra modum siccantur, ita vt vestibus exutis corpus squalens, contractumq; appareat, atque ad motum pigrum. Aliqui dicunt huiusmodi siccitatem, seu siccatoriam vocatam lassitudinem, fieri, vbi ab immoderatis laboribus, immoderatisue exercitationibus superfluitates corporum præsertimq; in partibus subcutaneis immoderatius digeruntur, euacuanturque; siquidem ab ipsis distẽnta corpora laxari deprehenditur, atq; nihil aliud fieri præter siccitatem. Cæterum non videtur verum, quod à nobis modo dictum est, in hac lassitudine scilicet corpora squalentia & contracta apparere, & in hanc affectionem venisse ab immoderatis exercitijs immoderatius digerentibus atque euacuantibus humiditates corporum; ita vt propter immoderatam euacuationem humiditatum partium carnosarũ cutis eorumdem corporum siccetur, squalensque reddatur: quomodo sicca ac squalens cutis, quæ adstrictum affectum perpetuo denotat, immoderatam euacuationem, quæ morbus est profluens siue laxus, significabit? vel melius quomodo ab immoderata euacuatione, quæ morbum laxum facit, siccam ac squalentem cutem fieri audebimus affirmare? Hippocrates huic difficultati satisfacere videtur, cum ita dixerit: omnis extenuatio laxat cutim, deinde distenditur. & Galenus in commento, ait: Vbi extenuatur propter consumptionem humiditatis partium carnosarum substantia carnosa, cutem laxari, perindè ac vtres euacuati & vesicę laxantur, vbi vero nedum carnosæ substantiæ humiditas absumpta est, at quinimo etiam cutis substantia, tunc cutis quoq; distenditur, eo profecto modo, quo vtres & vesicæ etiam ipsarum euacuata consumptaque substantia, siccescunt, atque densantur. itaque si verum erit corpora siccatoria lassitudine affecta, sicca, squalida & contracta conspici, verum quoque erit prægressam fuisse immodicam euacuationem & in substantia carnosa cuti subiecta, & in cute ipsa, vnde siccata squalensq; reddita sit. At neq; hoc videtur rationi consentaneum quod in affectu laxo, cutis sit sicca & squalida, quando aliàs docuerimus potius eam mollem, humidamq; esse oportere. & mirum est, quod antiqui hunc affectum laxum morbum fecisse visi sint, quod sanè reipsa ita esse cognoscitur, quod subsequatur immoderatã humiditatis vtilis euacuationem,

In 6. epid. 3. tex. 29.

vt in

vt in hecticis fit, nam & in ipsis tandem immoderatius consumptis vsq; ad cutem ipsam humiditatibus, cutis tenditur, siccescit, atque squalida fit, cuiusmodi in fronte illorum obseruatur. Cæterum non inconuenit corpus aliquod intus laxo morbo vexari, cum eius cutis densa adstrictaq; sit, quod vti dictum est, in hecticis tabidis planè fit, qui cum interius patiantur morbum laxum, nimirum qui in continua vtilium humiditatum consumptione atque euacuatione sint, qui etiam exutis vestibus cutem habere deprehenduntur siccam, tensam & squalidam. hincq; est, quod medici Dogmatici ipsorum corpora, vt humefaciant & refrigerent, primum in balneum calidum & mox repente in frigidum inijciunt; in calidum inquam, quò cutis adstricta aperiatur emollescat, vt humiditas per ipsius meatus & ad carnosam substantiam peruenire queat. Itaque meritò nos dicimus hac lassitudinem, quæ immoderatam nedum superfluitatum sed quinetiam vtilium humiditatum euacuationem subsequitur, esse morbum mixtum ex adstricto atque ex laxo, & quia magis vrget laxus affectus, ideo victu pleniore bonique succi opus erit, tum vino in potu, & quia meatus interni quippe in carnosa substantia laxiores facti sunt, idcirco balnea & alia medicamenta debent esse quouis modo adstringentia, sed quia cutis adstricta, clausisq; eius meatibus, quæ adstringunt non possunt exterius ab obstructis meatibus cutis peruenire ad carnosam substantiam roborandam, ideo primum vtuntur balneis temperate calidis, & inunctionibus, quibus laxiores reddātur cutis meatus, & postea modice ipsis rarefactis, protinus, vt recte Galenus animaduertit, in frigidam aquam exiliant, est necesse: At Galenus consulit, vt aqua balnei sit calidior, quæ sensim contrahat & calefaciat & quadātenus cutem roboret, ne immoderatius ipsa ex calido balneo laxetur, & postea vt in frigidam exiliant est opus ad cohibendā laxitatem in carnosis partibus. Ætius hunc affectum omnino laxum fecit, idcirco omnino adstringi cutem in ijs oportere, non tamen frigida aqua, sed calidiori adstringendum credidit. Galenus vero longe securius primo cutem moderate laxat, & mox frigida aqua per eos meatus ingressa carnosam substantiam immoderatius laxatam cohibet, quod cutis laxo affectu non laboret, sed ipsius cutis siccitas & gracilitas adstrictus affectus sit. simili ferè modo diximus in libris de medicina Aegyptiorum, mulieres graciles pinguefieri, nimirum vsu balneorum dulcium tepidorum, scilicet quod attractum ab ipsorum modico calore alimentum ad carnosas partes quadātenus cohibeatur, & densetur, neq; dissipetur, quod fit à balneis calidis omnino laxatorijs, plurimum digerentibus, quibus corpora & pinguia & carnosa gracilescunt. Sane ijs patet, quomodo corporum siccitas gracilitasq; corrigatur, atque ea particulatim, quæ ob immodicam euacuationem humorum cum superfluentium, tum humiditatum quoque vtilium ex immoderato labore contractam, haud probè medicamentis sublatam. Nunc superest, vt de obesitate etiam loquamur.

De corporum obesitate corrigenda. Cap. XIX.

IN his, qui immodice obesi sunt, minuendum nutrimentum est, augendaq; corporis exhalatio. Vnde cibus potusque paucus, & tenuioris paucioris que sanguinis, vel etsi multus sit, tamen in paucum nutrimentum vertatur, vinum vero semper paucum & aquosum erit, deprehensum etenim est, vini copiam haud minorem partem ad obesitatem faciendam habere: Quare in primis cibus potusq; minuendus est, laxitasque corporis augenda est. quo assiduæ alui deiectiones maxime in his desiderantur, vrinalesq; euacuationes, immoderatæq; sanguinis hemorrhoides & menses assidue profluentes corpora emaciant, quæ ni sponte fiant arte hæc omnia procurentur. celeres exercitationes cuiusmodi est cursus, atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

copiosi sudores, euacuationes quoq; per poros cutis insensibiles ex balneis naturalibus sulphureis, bituminosis, nitrosisq; aut ex dulci aqua calida paratis, chamæmeloq; vel anetho, vel ruta, vel origano, vel pulegio, althea, fænugreco & similibus alteratis. Frictiones item molles laxatoriæ ex oleis laxatorijs calidis. Quibus quidem omnibus sedulo admotis, obesitatem diminui non est mirum, cum obesitas morbus sit adstrictus, illaque omnia præsidia sint maxime laxatoria. Galenus quomodo quendam obesum ad mediocritatem carnis reduxerit, hunc in modum scripsit: Ipse namq; præpinguem quendam paruo tempore ad mediocritatem carnis reduxi, celeri primum cursu vti cogens, dein sudorem linteo vel molli admodum, vel admodum aspero detergens: ab his, vnguentis euaporantibus, quæ hodie acopa medici iuniores vocare solent, largissime perfricui: ac post eiusmodi frictionem ad balneum produxi: à quo non protinus cibum dedi, sed quiescere interim iussum, aut etiam consuetum aliquod munus obire, rursus ad balneum secundo egi: postea ciborum multitudinem, qui parum nutrirent, apposui, eo consilio, vt saturarent illi quidem, cæterum exiguum nutrimenti in totum corpus submitterent. Addunt obesis conferre animi passiones, quando mærores, iræ, excandescentiæ, gaudia quoque in corpore augeant exhalationem, vtilesq; carnosarum partium humiditates absumant, sicuti etiam vigiliæ, nonnulli & carceres laudant, in quos si casu obesi inscij propter aliquod facinus conijciantur & diu molestissimo animo maneant excarnes redduntur.

In li. 6 de sanit. tuend. cap. 8.

Ad rigorem, horrorem frigiditatemque atque ad caliditatem in corporibus corrigendam. Cap. XX.

BAlnea calida, cum naturalia, scilicet sulphurea, bituminosa, nitrosa, tum arte facta ex aqua dulci calida, alterata herbis calidis discussorijs, cuiusmodi est chamęmelum, anethum, ruta, fænugrecum, melilotus, pulegium, origanum, calamintha, & similes aliæ. tum inunctiones etiam maxime iuuant oleorum calidorum, nimirum laxantium, cuiusmodi est chamæmelinum, anethinum, rutaceum, laurinum, & quod paratur ex sinapi, & ex ebuli altheęque radicibus, & cucumeris syluestris, & cyclaminis, & bryoniæ & similium; Omniaq; quoq; vtilia erũt vnguenta acopa Græcis dicta. Nonnulli etiam ad rigores, horrores & ad frigiditates, præmissis frictionibus mollibus, illinunt dorsum aliquo oleo ex prædictis, præsertim in febribus periodicis, per duas horas ante accessionem, propinato simul medicamento aliquo laxatorio. Vnde Dioscorides commendauit, dari per os, smyrnij, petroselini, hypposelini, vel apij semina trita, ad geminas drachmas ex vino calido. vel exhibebat modicum laserpitij, scilicet grani milij magnitudine, cum pipere, thureque tritis ex vino, vel myrrham fabæ magnitudine cum pipere. Galenus illinebat partes refrigeratas oleo, in quo euphorbium fuerit dissolutum. Contra vero ad calorem & æstum caloris emendandum balnea itidem laxatoria, non potestate tamen calida, sed ea quæ ex aqua dulci temperate seu tepide calida fiunt. & hinc est, quod nos aliàs demonstrauimus morbum tum calidum tum frigidum, quod vterq; adstrictus sit affectus, iisdem balneis (quod laxatoria sint) depelli. eodem itidem modo quod ijsdem inunctionibus laxatorijs, vterq; itidem morbus cum calidus tum frigidus tollatur. Vnde deprehensum fuisse à Methodicis, morbos calidos frigidos, humidos, atq; siccos non habere ad curationem instituendam propriam indicationem, cum hi singuli (quod sint adstricti) laxatorijs medicamentis tollantur.

In 2. yporiston, cap. 23.

In 1. de mã. med.

Finis Libri Quarti.

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER QVINTVS.

Caput I.

CVm superioribus libris dogmata, quibus Methodica medendi secta fouebatur, nos & proposuerimus, & de ipsis accurate disputauerimus, librumque etiam præmiserimus de Methodicorum prophylactica medicina, reliquum erit, vt cæptum laborem prosequentes, de morbis Methodica medicina tollendis agamus. de quibus (cum aliàs demonstrauerimus eos esse aut adstrictos aut laxos, aut ex adstricto laxoque mixtos) acturi, primum de adstrictis scribemus, secundo de laxis, atque tertio de mixtis ex adstricto & ex laxo. Nostrum etenim institutum est, totam medendi artem ex illiusce Methodicæ sectæ placitis docere. Nunc vero de adstrictis morbis acturi, à febribus exordiri libuit, quod hæ frequentius medicis occurrant, familiariusque in quouis anni tempore grassentur, atque homines cuiusuis naturæ, ætatis, regionis corripiant, non minusque etiam quod ipsarum non paucæ maxime periculosæ sint. Neminem propterea absque febre mori posse haud paucis persuasum est. Itaque de febrium curatione ex Methodicorum placitis nunc primum agemus. Verum Methodici veluti cum Dogmaticis in multis ad febrium, aliorumque morborum durationem esse noluerunt, ita in eorundem affectuum notitia assequenda vel nihil vel parum ab ipsis differentes fuerunt, præsertimque in febrium cognitione. in hoc tamen cum illis minime conuenerunt, quoniam (vt nuper etiam ex ipsorum sententia dictum est) febres plerasque ad adstrictos morbos referre non dubitarunt. Quod dogma scimus Dogmaticos haud parum damnasse. Cæterum qua ratione illud ipsis fuerit persuasum, nunc, quod aliàs dictum sit, libenter non repetimus, scilicet omnes febres esse adstrictos morbos dicendas. Quibus aliquando etiam laxus profluensue affectus coniungitur, cuiusmodi sunt ardentissimæ, colliquentes, hecticæque tabidæ: in his enim præter adstrictum affectum, qui est calor igneus, aut in spiritibus (vt aiunt dogmatici) aut in humoribus, aut in partibus solidis accensus, adstrictusque, intra corpus vero ob vehementissimũ calorẽ laxus quoq; affectus fit, quippè ab immoderato calore arteriarumque osculis intro laxatis ac diffusis natiuo & humido & calore exhalante, de qua re posterius loquemur. Sed his præmissis nunc ad febres sermonem conuertimus, & priusquam ad curationem tractandam declinemus, ea primum, quæ faciunt ad ipsarum notitiam, dicenda sunt, atque ea quoque, vbi opus fuerit, quæ faciunt itidem ad prognosim. Porrò, quod pertinet ad cognitionem essentiæ seu naturæ febrium, illud vnum in primis, vt quid febris sit deprehendamus, supponi oportere, scilicet febrem Græcos πυρετὸν dixisse, ἀπὸ τοῦ πυρέττω id est febricito. Alij πυρεξίαν, idest, igneam dispositionem, quam ex latinis non pauci calorem igneum, extraneum, atque præternaturalem nominarunt. Vnde aliqui hunc affectum definientes, natiui caloris

Hipp. in 6. epid. sect. 5. tex. 31. Gal. in 2. de cau. morb. cap. 20.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Et in 1. aphoris. com. 14. & 16. Gal in 8. meth. med. cap. 1. In 6. epid. sec. 1. com. 29. Auicen. Auerrh. 5. collig. cap. 3.

caloris ad igneum conuersionem, & alij immoderatam caliditatem in toto corpore diffusam esse voluerunt. Addunt, quæ hominem & actionem lædat. Cæterum secundum Hippocratem, pręclarosque alios medicos, & secundum etiam omnium hominum (Galeno auctore) opinionem, febris caliditas est præter naturam in totum animal sparsa, aut saltem in plures partes, aut in nobiliores quidem accensa, quæ vtiles actiones maxime lædit. Arabes dixerunt esse calorem extraneum accensum in corde, atque mediantibus spiritu aut sanguine per arterias & venas in totum corpus procedentem, lędentemque actiones. Vel quod ipsa sit calor compositus ex calore natiuo atque ab extraneo, à corde ad totum corpus missus, actiones passionesque lædens, nonnullis visum est. Ex his sat erit, nos deprehendisse febrem calorem esse naturalem auctum ad immodicum seu ad igneum mutatum, in corde aut primo aut ex alijs partibus incalefactis accensum, perque totum corpus diffusum, hominem, actionesque diu lædentem. Febris verò complures habet differentias (loquimur de febribus quæ per se tales sunt, de symptomaticis autem posterius) siquidem ex calore febrili, quædam tactui acres & mordaces sunt, quarum aliquæ continuò tales tactui apparent, & in aliquibus non continuò, vel statim, sed postea mordacitas sentitur. quædam miti benignoque calore corpus afficiunt, talesque tactui sentiuntur: Aliæ cum multo calore, aliæ cum pauco, illæ ardentes, colliquantesque, hę sinochæ dicuntur. Quædam humidæ & quædam siccæ, hæ ardentes hæcticæ marasmodes dictæ, illæ amphimerinæ & sudorificæ. Quædam etiam frigidę nominantur, non quod frigida febris existat, at quod, etsi intus ęgroti calore æstuent, exterius aut non calidi, aut parum sentiuntur, aut in quibus extremæ partes algent, & internæ vruntur. Calidę dicuntur vbi corpora omnino cum extra, tum intus calore exæstuant, vt ardentes. Ex motu verò febres quædam celeres, scilicet quæ citò resoluuntur, vt ephimeræ: quædam longæ, chronicæ dictæ, cuiusmodi sunt amphimerinæ, & nonnullæ ex tertianis spurijs, quartanæ, quintanę, septimanæ, octanę & nouanæ. Quædam seruant ordinem, quædam inordinatæ sunt, vt erraticæ. quædam continuæ, quędam intermittentes, quædam synceræ, quędam spurię, aliquæ simplices, aliquę compositę, aliæ benignæ, & simplices, quæ signis securissimis quarto die (Hippocrate auctore) aut citius desinunt. Aliæ maleficæ, quæ omnium deterrimæ sunt, signis affligentes periculosis, quarto itidem die aut citius interimentes. Aliquæ ex loco læso nomen inuenerunt, vt hepaticę, splenicę, peripneumonicæ dictæ, quas non simplices febres, sed phlegmonum symptomata veteres appellarunt. Demum ex materia, quæ primo accenditur, triplici quoque eæ distinguuntur genere. etenim ipsarum aliquæ, quæ in spiritibus accenduntur, ephimeræ atque diarrhiæ dictæ, quædam, quod partes solidas occupent, hecticę & habituales dictæ fuerunt & quę in humoribus consistunt, putridę. longe pluribus febres interstingui differentijs, haud ignoramus, at propositas perspectas habuisse, pręsenti negotio sufficiet. Neque enim nostrum fuit institutum, de ijs omnibus, quę complures scripserunt, prolixius agere.

De febris generatione. Cap. II.

Tex. 17. 22. 23. & 25.

In tex. 38.

FEbris generationem duo perficiunt, scilicet materia, atque caloris effectrix causa, illam ex dogmaticis spiritus, humores, atque solidas partes corporis dicimus: hanc quidlibet calorem immoderatum faciens. Hippoc. in libris de morbis, ex humorum plenitudine, & à bile (quam febris nutrimentum vocat) vehementiorem febrem fieri scriptum reliquit. & in libro de locis in homine, expressit,

expressit, bilem & pituitam corpore conclusam, quę quieuerit & non refrigeratur, neque exeat, neque moueatur, neque aliud subeat (quod fortasse idem est ac si dixerit & obstructione non dilatam, seu non ventilatam) febrem accendere. Vnde obstructionem atque prohibitam transpirationem febrium gignendarum causam fecisse videtur. quod sanè de putridis & de aliquibus diarrhijs, quę fiũt meatibus corporis obstructis Dogmatici concesserunt. Quę Hippocratis opinio Methodicis, qui omnes febres ad adstrictum retulerunt, non parum fauere videtur. Ab humorum putredine febres omnes nasci, aliquibus ex antiquis fuerat persuasum. Quod si febrem, natiui caloris ad igneum conuersionem, & quadantenus eiusdem caloris natiui passionem esse dixerimus, à veritate haud erit alienum. Cuius quidem sententiæ fuit olim omnis ab Atheneo Chorus, cum quibus (exceptis ephemeris) Galenus consentijt. Asclepiades vero (ille inquam, qui tantopere antiquiorum medicinam damnauit, vt ausus fuerit, illorum rationem medendi, mortis meditationem appellare) febres à corpusculorum siue atomorum in corporibus statione, & vehementes ab eorundem obtrusione fieri credidit. Post ipsum Galenus (quem in multis vel etiam vni Hippocrati haud immeritò nonnulli prætulerunt) satis aperte caloris febrilis accensionis causas ex peripateticorum dogmatis docuit. Cum dixerit: ex motu corporis, animique immoderato calorem accendi; aut ex putrefactione humorum, aut à rei calidæ vicinia; vel à pororum cutis constipatione; vel ab vsu atque esu calidorum; aut denique ex multis horum simul concurrentibus. Motu corporis, animique calorem concitari philosophis, quos à concussa silice elici ignem non latuit, est maxime euidens. Corpus ab immoderato exercitio, aut à labore primum patitur quandam lassitudinem, quę ni tollatur, in corpus extensa auctaque febrem incurrit; non secus atque ab ira, macrore & studio immoderato, quæ animi itidem sunt motus, homines sæpius in febres labuntur. A putredine igneum quoque calorem concitari, stercora atque semina putrescentia nobis argumento sunt: cum res putrefactæ calefaciant. Non minusque etiam inflammationes erysipelata, herpetes, carbunculi, qui sunt putrescentium humorum effectus, in partibus corporis igneum calorem concitent. A calidorum vicinia corpora calefieri, quis ignorat? cum obseruetur ab omnibus in calore solis & in igne vstis plurimam caliditatem excitari, & vnam partem corporis ex inflãmatione calefactam toto denique corpori communicare calorem. A pororum vero constipatione caloris effluuio intercepto, atque calidarum fuliginum impedita cohibitaque solita euacuatione, corpora incalefieri, neminem medicorum latet. Quo Galenus meritò complures ex balneis aquę marinæ atque aluminosæ (quoniam hæ adstrictione meatus cutis densant constipantque) in febres incidisse, scriptum reliquit. Ab vsu itidem calidorum, quod in ijs, qui balneis sulphureis frequentius, aut immoderatius vsi fuerunt, obseruatur calorem accendi febrilem, atq; non minus ab esu calidorum, atque à calidis potibus veterum vinorum, cuique plane notum est. Etenim vehementer acrium esus frequens aut immoderatus, vinique meri antiqui immoderatus itidem potus, vsque adeo corpus totum aliquando calefaciunt, inflammantque, vt inde illos in febrem prolabi, non sit mirum. Eodem modo medicamenta vehementer calida, cuiusmodi sunt euphorbiũ, caluina, sulphur, & similia, quæ meritò medici inflammantium venenorum genere comprehenderunt, calorem profectò febrilem accendunt, natiuumue calidum in igneum mutant. Porrò, vt parcius magis ad quarundam febrium generationem descendamus, de diarrhijs vocatis, quæ Græcis quoque ephemeræ nominantur quod per diem nimirum finiantur, affirmamus, eas omnes à causis procatarcticis immediatis, scilicet aut ab adstrictis, clausisue meatibus cutaneis, vel ex balneis facultate adstrictorijs, qualia sunt aquarum salsarum, aluminosarum,

In 1. de diff feb. cap. 5.

In lib. de caus. morb cap 2.

In 2. de differ. feb. cap. 11.

ſarum, calchantodumque, vel ex ambiente frigido, vel ex balneis frigidis, vel à niue vel à gelu, vel ab immodico ſolis ardore, vel ex ira, triſtitia, timore ingenti, vel ex immoderatis exercitijs, aut laboribus, ex laſſitudinibus non ſublatis, à fame, ſiti, ebrietate, cruditateque. Itaque proprium ephemerarum eſſe (vt ſingulæ à cauſis procatarcticis fiant) deprehenſum eſt. Putridæ vero vocatę omnes id proprij quoque habent, quoniam à corporis meatuum clauſione quomodolibet facta, generationem nanciſcantur: quod ob eam cauſam, ſcilicet ob meatuum adſtrictionem humores concluſi, minimeque ventillati neceſſariò putrefiant, & febrem accendant. Galenus tamen affirmaſſe viſus eſt, abſq; vlla meatuum clauſione putridam febrem accendi poſſe, ſcilicet peſtilentem cordis; quippe à putreſcibili qualitate aeris coinquinatis putreſcentibusque humoribus. hoc facit aer putreſcibili qualitate infectus, per inſpirationem attractus, humorum calidum innatum, quo conſeruantur imputres, diſſipando ac veluti extinguendo. Hecticæ non raro ephemerarum ſeu diarrhiarum modo, ex ira, mærore, triſtitia, atque à ſtudio incipere ſolent, at plęrumque ab alijs affectibus, quippè à tertianis febribus, atque ab ardentibus, corporis partes & carnoſas, & fibroſas & membranoſas incendentibus, colliquantibusque, quo colliquatiuæ hæ febres etiam dictæ fuerunt. A pulmonis quoque, thoracisque affectibus inflammatorijs, ſuppuratione, vlcerationeq; (quem affectum phtoin & phtyſim Gręci vocant) hecticas excitari deprehenſum eſt. Non minus & à ventriculi, hepatis, inteſtinorum, renum, aliarumque nobilium partium inflammationibus, tumoribus, ſuppurationibus, vlceribusq; tales febres accenduntur. A ſiccatione etiam totius animalis, atque cordis hecticæ fiunt. atque non minus etiam à longis lienterijs, diarrheis, atque dyſenterijs.

Gal. in 1. de diff. feb. cap. 3.
Gal. in 2. de diff. feb. cap. 11.

De febrium Ephemerarum ſeu diarrhiarum curatione. *Caput. III.*

In lib. 5. de nat. anim cap. 19.

Auicen. libro 4. fen. 1 tract. 1. c. 5

GRæci ἐφημερον πυρετὸν, latini diarrheam atque ephemeram ab ephemero animali (quod per diem tantum vnum viuere Ariſtoteles ſcribit) hanc febrem appellarunt, quod nimirum hęc quoque plęrumque die vna finiatur. Quandoque tamen tribus diebus (quam ſynocham non putridam vocant) producitur. At Arabum aliqui negant ſynceram ephemeram aliquando (vt aliquibus obſeruatum eſt) ſex integris diebus perduraſſe. Hanc febrem ab alijs multa ſigna diſtinguunt, ſed inter alia, quod omnis diarrhia ab aliqua procatarcticarum cauſarum recenti, manifeſta, atque immediata fiat, cuiuſmodi eſt, ira, mæſtitia, timor vehemens, gaudium, caliditas, frigiditas, exercitium, labor, inedia & aliæ ſimiles. Putridæ quoque febres aliquando à procatarctica cauſa incipere poſſunt, ſcilicet & ab ira, & à labore, triſtitia & ab huiuſmodi alijs: ſed non immediate quidem, verum mediantibus humoribus aut copia aut qualitate facile putreſcibilibus. ex aliqua enim illarum cauſarum calor accenditur, in igneumq; vertitur, quo poſtea putrefiunt humores, febriſque putrida fit. alterum ſignum eſt ex pręcipuis, quod hæ febres careant prauis ſymptomatibus. ex calore vero, quod tactui non moleſtus ſit at vaporoſus & ſuauis. Et pulſus in hiſce febribus ſeruant æqualitatem ſecundum naturam, mollitiem ordinemque. & cum mutantur, maiores, celeriores, atque frequentiores euadunt: ſunt etiam vehementes, magni; ni moleſtus humor aeris, vel frigidus os ſtomachi lędat, tunc enim neque æqualitatem, neque magnitudinem pulſus ſeruat, cum & prælangueat, & inæqualis appareat, veluti in ijs, quę à vehementi frigore, atque à vehementi cum ſolis ardore tum labore excitantur, pulſus duriores obſeruantur. Vrinæ

Gal. in 2. de cri ſib cap. 13.
Gal. in 9. meth. cap. 4. & in 6. epid. ſect. 1. com. 29.
Gal. in 2. de criſib. c. 13.
Gal. in 3. de preſag. ex pulſ. c. 7.
Auicen. lib. 4. fen. 5. trac. 1. c. 5

prima

" prima die aliquam concoctionem præseferunt, boníque coloris existunt. Auicen- " na dixit, si vrina prima die concocta appareat,& pulsus fuerit bonus ephemeram " febrem iudicato. Quibus signis meritò Gal. prima die hanc febrem cognosci posse statuit. Nunc ad curationem descendimus. Quæ per se non videtur necessaria, scilicet quia morbus salutaris est, & sponte vna die tollitur, neque ob id vllo egere auxilio videtur. Quo de harum febrium (licet in alijs ad curationem scripserint accuratissime) curatione complures ne verbum quidem. Verum cum mutari vel in hecticas (etenim hecticæ siue schetica incipientes ab ephemeris non differunt) vel in putridas possint, & ea via hominibus perniciem inducere, meritò ad eas quoque tollendas medicamenta inuenta sunt; cum vero calor febrilis, qui in spiritibus quippè in hepatis & cordis sanguine, & in animalibus spiritibus ceu in materia accensus, ac veluti intus adstrictus, sit relaxandus, & digerendus, ita vt totus exhalet, & resoluatur. Vnde facile cognoscitur diarrhiam esse adstrictam passionem, quæ idcirco pro curatione instituenda indicat vsum præsidiorum laxantium. Quo mirum non est, si omnes medici in hoc conuenerint, vt balnea aquæ dulcis, & inunctiones laxantium oleorum omnibus diarrhijs vexatis medeantur, Gal. dixit omnes balneo curari oportere, Quod genus auxilij si recte tractetur nedum his, at longe pluribus alijs febribus maxime conducet. Recte sanè exercentur in Aegypto, in Arabia, & in alijs orientis calidis regionibus, quod ibi ob aeris caliditatem & ijs maxime corpora vtantur, & habeant innumeras balneorum ædes magnifice cōstructas, vt nos scripsimus in libris de medicina Aegyptiorum, in quibus balneorum vsus diligentissime exercetur. Hic vsus antiquis nedum ad ephemeras, sed ad omnes alias febres fuit maxime cognitus. Ni vero balnea recte tractentur, omittenda erunt. nam plus damni quam commodi afferre possunt. Qui balneis vtuntur, cum aere calido solij, tum lauacro opus habent. Aqua lauacri calida digerit, & magis humectat, vnde corpora febre diarrhia vexata ex ira, tristitia, lassitudine, vigilijs, cura, cogitatione, humore & ab alijs similibus causis, debent ex Galeno plus in balnee aquæ temperato calidæ morari, vt corporum siccationem corrigant, Quod & Methodici ad quamcunque siccitatem tollendam faciunt, quippè arefactas partes corporis aqua calida humefacientes. Aurelianus ad siccitatem ariditatemque linguę aquam calidam exhibet. in ijs vero diarrhijs quę a cutis meatuum constipatione & ab externarum partium inflammatione fiunt, veluti à bubone in inguine (quod maiori indigeant digestione quippè adstrictis meatibus cutaneis, cohibitis vacuationibus, quod intus clausa maneant; quæ digeri fuerant solita) ac vel etiam ex bubonibus, quod adsit sanguinis copia, ex quo fluxio ad bubonem fouetur, ideo plus isti ex Galeno itidem in aere calido solij morari debebunt, ad maiorem digestionē, & postea ingredi balneum oportebit. Alterum præsidium, quod non minus balneis vtile ad hasce febres æstimatur, est olei calidi dulcis inunctio, ipsa enim laxat, ac digerit: consulit vero Gal. præmitti singularum partium corporis frictionem mollem oportere, quoad corpus incalescat, & postea inungi, vel simul & inungi, & fricari oportere dixit: nempe ex oleo tepido & multo adstantes mollibus manibus perfricare oportere febricitantes, eosque maxime qui ex lassitudine primo, & secundo ex cutis constipatione, atque demum ex bubone tali febre conflictantur. In ijs, qui lassitudinem passi sunt, adest quædam phlegmonosa affectio tum in musculis tum in articulis. Vnde meritò olei tepidi inunctione copiosa est opus, quæ potest partes tensas relaxare, caloremque humiditate hebetare, scilicet eius acrimoniam, atque siccatos cum musculos tum articulos humectare. Hæcque duo præsidiorum genera efficaciter quācumque ephemeram febrem tollent, quippè balneum aquæ dulcis temperatum & oleum dulce temperate calidū, cuiusmodi erit commune maturum, ac recens, amygdalinum dulce, irinum, cha-

Gal. in 1. de diff. feb. c. 7. & in 2. de crisib cap. 13. Loco citato. In lib. 8. meth. med.

Gal. 1. ad Glau. cap. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

męmelinum, lilinum, & aliud simile. At aliquis petet, quamobrem neque sanguinis vacuatio moliatur, neque purgans exhibeatur in ephemeris, cum hęc pręsidia inter laxatoria primum locum obtineant? id non fit, quoniam hæc præsidia laxatoria magna sunt, ideoque febri ephemeræ, quæ morbus adstrictus magnus non est, non conueniunt. vnde minora sufficiunt laxatoria. Victus vero in omnibus diarrhijs optimi succi, facilis coctionis: qualitate calidus & humidus, quantitate modicus, maxime in ijs, quæ ex cutis adstrictione & ex bubone fiunt, quod, vt dictum est, in his digestione conclusarum fuliginum sit opus, veluti in diarrhijs, quæ fiunt, ex lassitudinibus, ira, tristitia, męstitia, cogitatione, studio, amore, ac ex alijs similibus causis cibus non ita parcus requiritur, in quibus etiam vinum aquosum, modo caput non doleat, neque tempora pulsent, concedetur.

De febrium putridarum cognitione. Cap. IV.

QVod frequentius medicis putridę febres occurrant, ac magnum facessant negotium, quia curatu difficiles, & periculosæ sunt, ideo de his accuratius nunc agemus. Febres putridas vocamus, cum quouis humore, & in qualibet parte corporis, putrescente corpus incalescit, ipsasque etiam ab ijs distinguimus, quæ inflammationem siue phlegmonem subsequuntur (symptomata partium inflammatarum hasce febres medici appellant) exempli gratia, phreneticas à cerebro, pleuriticas à pleura, peripneumonicas à pulmonibus, hepaticas ab hepate, splenicasque à splene inflammato vocarunt: atque ita de alijs dicendum. De quibus modo non agimus, at de illis solummodo quibus primario corpora incalescunt. Quæ hisce signis nobis innotescent: Quorum primum erit, quod nulla putridarum fiat ex causa procatarctica immediate, nam ephemerarum proprium esse, vt ab ijs causis fiant, diximus. Quare cum quis cœperit febricitare nulla antegressa causa externa, vti est solis ardor, refrigeratio, exercitium, labor, ira, & aliæ huiusmodi generis, profectò ea erit febris ex putridis. Quandoque vero & has quoque a procatarcticis fieri contingit, medijs tamen humoribus copia vel qualitate facile putrescibilibus. Vnde non immediatè putridæ ab hisce causis fiunt, sed ephemeræ tantummodo. Putridarum calor acris ac mordax est, tactui maxime molestus, pręcipueque in augmento & in statu, in principio vero obscure mordacitas apparet. Variatque hæc caloris acrimonia & mordacitas intensione ac remissione in varijs febribus, in biliosis acriori & mordaciori apparente, ac in pituitosis minus est mordacitatis, inæqualis quoque est putridæ calor. Quæ ex his cum rigore, nulla antegressa causa, fiunt: putridæ sunt, proprium nō minus putridarum videtur, vt pulsuum in principio compressio, quam Græci θλίψιν vocant, fiat: quippè febre incipiente, pulsus paruus inæqualisque comprehenditur, ni fiat ob aliquem humorem os ventris vel mordicantem vel quouis modo afficientem. Signum proprium atq; inseparabile putridarum esse medici faciunt, si in augmento febris pulsuum submissionis siue contractionis (systolem dicunt) velocitas obseruetur, systolis enim velocior redditur ob copiā fuliginum expurgandarum: Contra dyastolis, idest dilatatio tardior; quare systolis velocior, dyastolisque tardior obseruata certum putridæ febris signum esse solet. Hinc collige quoque pulsus in hisce febribus esse inæquales. Vulgatumq; est apud omnes, pulsus & caloris inæqualitatem putridarum esse notam certā. Quibus etiam accedit, quod quies integra post declinationem non succedit, Quo putridę ab ephemeris, quæ integram synceramque quietem habent, differunt. Vrinæ in hisce febribus, nunquam in principio magnum aut effatu dignum co-

Gal. in 2. de diff. feb. cap. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ctionis indicium præseferunt; atque ita, vt in principio crudæ appareant, aut in ipsis (ni crudæ sint) debile coctionis rudimentum appareat. Hisceque indicijs putridæ febres quæ sunt, nobis innotescet. Harum vero quædam à principio ad finem vsque perseuerant, quas continuas medici vocant, & quædam non perpetuo, sed cum aliqua intermissione ægros affligunt, quas idcirco intermittentes appellant. Continuæ verò dupliciter adhuc differunt, quando ipsarum quædam a principio ad finem vsque vnam accessionem absque vlla remissione habere obseruentur, cuiusmodi febris genus Græcis synochos, latinis continens dicitur, Quo genere synochus atque causus siue ardens comprehenditur. illa etiam ex vario accensionis modo triplex est, Quandoque calor accensus à principio ad finem vsque augetur, atque hanc Greci epacmasticam, idest, augescentem vocāt; altera à principio decrescit vsque ad finem, decrescens & paracmastica dicta, quæ statim summum vigorem habet: Demum tertia homotonos dicitur, quod à principio ad finem vsque eundem caloris siue accensionis tonum seruet. Hæque omnes continentes dicuntur, quod vnica in singulis à principio ad finem per multos dies durans fiat accessio. Quo genere, vt diximus, & synochę omnes & ardentes comprehenduntur. Quædam vero à principio quidem ad finem vsque continuant, cum quibusdam tamen remissionibus. Quæ febris differentia Gręcè συνεχὴς, idest continua dicitur, à priori quippè synocho distincta, quoniam habet plures remissiones, & synochus vnica tantum absoluatur accessione, absque vlla remissione. sub hac febre tres comprehenduntur, quippè synocha non putrida, putrida, atq; ardens, causos Græcis dicta. sub synechi nomine omnes continuæ, quæ nulla alia, quam humorum, à quibus fiunt varietate, differentia interstinguuntur, alias quidem medici biliosas, quasdam pituitosas, atque alias atrabiliosas faciunt. Hæ omnes fouentur à putrido humore in venis paruis, vt Dogmatici dicunt, accenso, atque illæ in magnis venis propè cor & viscera. His adduntur intermittentes, quæ aut sunt tertianæ, quippè quæ alternis diebus mouentur, propter bilem (vt dicunt) extra venas, aut in toto corporis habitu, vt Gal. docuit, aut in prima corporis regione circa præcordia, putrescentem: aut quotidianę ex pituita, quæ quotidie accessionem habet: aut quartanæ ab humore melancholico, quæ de quarto in quarto mouetur, vel quintanę, septimanæ, octomanæ, atque nonanæ dictæ quæ ab humore crassiore fiunt, aut demum Erraticæ seu inordinatę dictæ. Atque tot sunt febres putridæ. His vero febres pestilentes addimus quod aut synochæ sint, aut continuæ, & quandoque (vt alijs visum est) intermittentes, quod tamen ab eruditis medicis receptum non est. Nunc ijs præmissis, easdem particulatim febres ex suis signis, atque ex causis cognoscamus, à continuis inchoantes.

De continuarum febrium cognitione. *Cap. V.*

Συνοχος & συνεχὴς differunt, licetè continuis febribus sint, quod συνοχος, idest, continens, vnam tātum à principio ad finem vsq; habeat accessionem, & συνεχὴς plures cum accessiones tum declinationes. Conueniunt tamen, quoniam in ijs omnibus ægroti nunquam (nisi prorsus finito morbo) à febre immunes fiant. In continentibus humor putrescit in magnis vasis, scilicet venis; & in continuis, in paruis & remotis à visceribus, sed age de singulis particulatim agamus, atque in primis de synocho, & de causo, idest de ardente, ac demum de continuis. Synochus itaque & causus non putredine, at humore, qui putrescit, differunt. Siquidem bilis flaua putrescens ardentem siue causum, & sanguis synocham concitat. Hanc febrem sanguinis etiam vocant, quod, vt Galenus docet, à sanguine *In 9. meth. med. cap. 2.*

aut ebulliente aut putreſcente fiat, ex ebulliente ſynocham non putridam nominant, quam meritò plerique ephemeram plurium dierum faciunt, alij mediam inter putridam & non putridam & ſemiputridam vocant. ex putreſcente vero putridam, & febrem ſanguinis nominant, à quo ſanguine putrido licet ſanguis non ſit, nominari poſſe eo modo quo à bile putrida, quæ vere bilis non eſt, bilioſa dicitur, nonnullis viſum eſt.

In lib. 4. tract. 2 fen. 1. cap. 43.
In 2. de criſib. cap. 12.

Quomodo dari febrem ſanguinis Auicenna contra Galenum demonſtrauit ex Hippocrate, qui in 6. epidem. febres quaſdam ἐξερύθρους ideſt valde rubentes dixit, quas Gal. in commento à ſanguine fieri ſtatuit, etſi alibi fieri febrem ſanguinis, quæ ita pura & ſimplex ſit, vt aliqua bilis ſigna in ipſa non eluceant, negauerit. Non, quia (vt alij interpretantur) in ſanguine quod pingue eſt & tenue, in bilem vertatur: at bilis veluti naturam acquirat, vt acrimoniam & motum bilis habeat, cum tamen vere bilis non ſit, ſed ſanguis putridus, à quo febris ſanguinis ſit cognominata: eo modo, quo ardens à putrida bile, quę bilis quidem non eſt, eſt vocata. Vnde ſynochum ad febrem ſanguinis pertinere colligunt ex eo, quod ſanguis vel ſolus vel vnà cum alijs humoribus eiuſce febris ſit materia. Hic calore accenſus ſynocham non putridam facit, atque putreſcens putridam, ſynocha vero duplex obſeruatur, quippè exquiſità, qui à ſanguine fit putreſcente, quæque in ſanguineis facile ob id accenditur, atque altera non vera ſeu non exquiſita, nempe quę fit vel à bile vel à pituita vel à melancholia vnà cum ſanguine putreſcente. De hac poſterius agemus, nunc de exquiſita & vera loquamur. Cuius ſanè caloris triplex eſt modus, Quædam enim ideo epacmaſtica dicta eſt, quia à principio ad finem vſque perpetuo augetur, quod in hac ipſa ſanguis copioſior ſit, quam is, qui à calore febrili reſoluitur, aut, vti alijs viſum eſt, quia materia accenſa eſt multa & accenſioni inepta, calorque debilis, qui perinde, vt ignis in lignis viridibus primo debiliter accenditur, & mox ſenſim augetur, ita ſanguinem multum ac craſſum principio debiliter accendit, quæ accenſio poſtea ſanguine magis diſpoſito, in dies magis atque magis creſcit. Altera ſtatim principio ſummum vigorem aſſecuta, paulatim & paulatim ad finem vſque decreſcit, quam paracmaſticam medici appellant. Paucus enim ſanguis eſt, iſque tenuior, atque calor fortis, qui ipſum vel etiam in principio valide accendit, ipſumque paulatim reſoluit, non ſecus quam ignis in tenui combuſtibili, vti eſt goſſipium, palea, fęnum, & aliud ſimile, ſtatim accenſus omnem ſubſtantiam depaſcens, citò eius flamma accenſa diminuitur, quoad extinguitur. Tertia eſt, quam homotonum vocant, ob id quod à principio ad finem vſque eundem caloris tenorem ſeruet, quoniam in ipſa febre tantus ſit ſanguis qui calore diſſipatur, quantus ſit qui accenditur. Cauſa vero, qua ſynochæ concitantur, eſt meatuum cutis quos Græci πόρους appellant, denſatio vel adſtrictio, vel à frigore, vel à rerum facultate adſtringentium contactu, cuiuſmodi ſunt balnea valde frigida, aluminoſaque, vel vaſorum internorum obſtructiones à copia ſanguinis, vel à craſſitie vel à lentore factæ. Quibus caloris natiui impeditur tranſpiratio, ſanguinis ventilatio, atque fuliginum ſolita excretio cohibetur. Quo ex his natiuo calore in igneum verſo, primo feruet maſſa ſanguinis & poſtea (auctore Galeno) putreſcit.

In 9. meth. med. cap. 3.

Vnde febres hæ promptius in temperatis ſanguineiſque corporibus bene carnoſis, boni habitus, multi ſanguinis, accenduntur, atque in ætate iuuenili & in cęli regione conſtitutioneque temperata, atque in verno tempore.

Gal. in 9. meth. cap. 4.
Gal. 2. de diff. feb. cap. 9.
Gal. 2. de criſib. cap 6.
Gal. 9. meth c. 3.
In 9. meth. med. cap. 4.

Hæ febres hiſce ſignis nobis innoteſcunt. Synocha enim non putrida ebullitione quidem, non putreſcentia ſanguinis facta, febris apparet continua, vniformis, caloremque præſefert mitem, vaporoſum; ſymptomata quàm in putrida atque in cauſo mitiora habet. hæc quoque abſque rigore inuadit, vt omnes continuæ facere ſolent. pulſus ſunt vehementes, maximi, æquales; ac vrina non videtur multum mutata in colore

&in

& in craſſitie à naturali ſtatu . Addidit Gal. ex Hippocrate in 6. epidem. rubo-
rem in facie ac in alijs partibus obſeruari: Vnde Hippocrates febres ἐξερυθρους, *In epidem.*
ideſt valde rubentes vocat. Rhaſis addidit, ruborem particulatim in facie & in *Rhaſis in lib. diuis. cap. 149.*
oculis obſeruari. reſpirationem difficilem, & cutem tactui veluti à dulci balneo
excalefactam apparere; victum multi ſanguinis antegreſſum, ſomnolentiamq;
& prægreſſam corporis grauitatem, vrinamque & rubram & ſpiſſam mingi.
Quidam recentiorum vocant hanc febrem inflatiuam, quippè quæ à ſanguine
ebulliente fit, adduntq; his ſignis, vrinas eſſe ruffas, craſſas, minime fętidas mēbro
rū grauitatem, venarum plenitudinem, ruborem faciei & oculorū, dolorē frontis
& temporū, ad ſomnos eſſe propenſos, & in ſomno videre veluti lampadas & ru-
bra phantaſmata, vel picturas rubri coloris oculis ipſorum obuerſari. Putridam *In 2. de diff. feb. cap. 9.*
vero ſynocham ex Galeno parum à non putrida differre conſtat. Caliditas in hac
etiam febre, licet copioſa tactui videatur, mitis tamen & ipſa eſt ac magis vapo-
roſa, minus moleſta, quam quę ex cæteris fit humoribus. Commune omnibus
febribus à putreſcente ſanguine obortis eſt, vt Alexander quoque Trallianus ex- *In lib. 12. cap. 3.*
preſſit, quod continuo calor ad manum mitis apparet, nihilque rodentis habet:
Veruntamen eo mordacior, ac magis moleſtus apparet, qui in non putrida eſt
accenſus. Pulſus itidē vehementes, maximi, at inæquales, ita vt ſyſtolis dyaſtole
ſit celerior, ægrique rubicundi, & pleni apparent; & vrinę rubræ, craſſæ, corpo-
raque ſanguinea, boni habitus, ac plethorica. Addunt, calorem non eſſe perpe-
tuo à principio ad finem vſque in omnibus vniformem, quando, vt dictum eſt,
in quibuſdam prorſus à principio ad finem vſque ſit vniformis, vnde febris ho-
motona dicta eſt, in alijs perpetuo augeatur, idcirco epacmaſtica vocata: at-
que demum in alijs perpetuo decreſcat, quo febris paracmaſtica itidem dicta
eſt. Vrinæ videntur aliquantulum à ſtatu naturali mutatæ colore atque craſſi-
tie, pulſus inæqualiores eſſe, ita vt dyaſtole ſyſtolis longe celerior ſit, propter ex-
cretionem, quę fit, putridarum fuliginum. Quidam ex recentioribus addunt, *Arnaldus Villanouanus.*
vrinam rubram, craſſam, liuidam ac fętidam obſeruari, faciem rubram, ſitim
magnam, linguam ſiccam & aſperam. Hancque terminari die ſeptima & quan-
doque ad decimam octauam produci. atq; hæc eſt ſufficiens ſynocharum febrium
cognitio. Nunc ad cauſum, quæ ex Galeno ardens eſt, declinemus. cauſum, *In 4. de vict. rat. in acut. com. 14*
(vt aliquibus viſum eſt) à caumate, ideſt ab incendio caloris dictum fuiſſe con- *In 2. de diff. feb. cap. 6.*
ſtat: quod ægrotis maximum cauma ſeu incendium inducat. Galenus per fe-
brem ardentem, continuam intelligit à bile intra vaſa putreſcente factam; præ- *In 1. epid. sect. com 20.*
ſertimque vt ipſe expreſſit, in venis ventris, iocinoris aut pulmonis. Duplex eſt,
vna quæ continens eſt, ſynochaque bilioſa dici poteſt, quod vnicam à principio
ad finem vſque acceſſionem habeat, altera verius ſynechis quàm ſynochus, quia
habet plures acceſſiones, & remiſſiones, quæ tamen nunquam ad vacuitatem per
uenit; At de hac poſterius. Materia in qua ardens febris accēditur, quod duplex
ſit, quippè bilis, atque ſalſa pituita, duplicem ideo febrem facit, vnam ardentem
exquiſitam, quæ fit à bile flaua ſyncera in latioribus venis putreſcente; atque al- *In 1 epid sect. 7. com 73.*
tera nothā & ſpuriam dictā, quæ fit itidem non à bile ſyncera, at ſalſæ pituitæ per *Gal in 4. de vict. rat. in ac. com. 13*
miſta. Ardens febris plerumque ſolet concitari à cauſis procatarcticis, ſcilicet à
ſolis vehementi ardore, à liberaliori potu vini generoſi, à longa ſiti, à cibis vehe-
menter calefacientibus, à plurimo labore, venere, vigilijs cæteriſque alijs cauſis,
à quibus venæ (vt ait Hippocrates) exhauriuntur, exſiccanturque, quę trahen- *In 4. de vict. rat. in acut. tex. 3.*
tes acres fluxiones præbent occaſionem haſce febres gignendi. Signa, quibus ar-
dens exquiſita cognoſcitur, ſunt: primum, vt ſine rigore inuadat, qui tamen in
ipſa aliquando (Hippocrate auctore) critice ſuperuenit. calor eſt exurens, quem *In 4. aphor. 58.*
ob id Hippoc. paſſim ignem vocauit, quod humor, ex quo fit, omnium ſit cali-
diſſimus atq; ſicciſſimus. Qui calor nunquā ad vacuitatē vel in febricitationem

venit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Hippoc. in 4. de vic. rat. in acut. tex. 4.

venit. Lingua est arida, scabra, & valde nigra, ex immodico quippe calore & ex tota corporis affectione sicca. adest & animi fastidium, à biliosi humoris acrimonia vndique lacessente. sitis vehemens est inextinguibilisque siue clamosa. Ventris itidem fastidium siue morsus ab humoribus acrimonia lacessentibus, vnde si humores ad aluum confluant, deiectiones sunt liquidæ & pallidæ. Vigilię adsunt à calidis siccisque vaporibus, à quibus interdum aberratio quoque mentis fit, membranas cerebri (meninges vocant) lacessentibus. Horum vero signorum duo sunt pathognomonica, siue istius febris maxime propria, quippè (vt Galenus etiam affirmat) sitis inextinguibilis, atque caliditas vrens: de quibus ita habet: Videtur ergo Hippoc. febrem ardentem assiduitate cognoscere sitis, calorisque exurentis. Ardens vero notha siue non exquisita, ab exquisita distinguitur, quia signa seu symptomata minus acuta & vehementia habet. Quæ ex Hippocrate sunt nuper dicta omnia, at minus acuta: & aluus soluta, sitis magna, lingua aspera, sicca, salsa, non ita nigra tamen, vrinę defectus, vigiliæ, atque alia. Continuæ quoque febres ab ijsdem causis concitantur, nempè ab aliquo humorum putrescentium in paruis venis, quippè vel à bile, vel à pituita, vel à melancholia. de quibus posterius agemus, priusquam de putridis intermittentibus sermonem absoluamus.

In 4. de vict. rat. in acut. com. 13. & in 3. epid. sec. 3. com. 34.

De continuarum febrium prognostico. Cap. VI.

PRiusquam prædictarum febrium curationem aggrediamur, primum ipsarum prognosticum præmittemus, vt scilicet febres sanabiles (in quibus medici vsum remediorum exercere debent) cognoscamus, atque non minus medicamentis quæ non cedent, in quibus omnium meritò medicaminum vsus interdicitur, ne cum dedecore & infamia medica ars exerceatur. Quare febres, quarum sanatio medicamentis sperari queat, nunc prodemus, & mox exitiales medicamentis non cedentes. Itaque febres à quibus nobiles corporis partes, aut non læduntur, aut leuiter quidem, & quas pauca eaq; non vehementia subsecuta sunt symptomata, atque omnino carent malignitate, omnes securæ sunt, & ipsis mederi debebimus. De quibus meritò Hippoc. ait: Bona vero sunt, facile morbum ferre, bene spirare, dolore vindicatum esse, sputum facile extussire, corpus æqualiter calidum videri ac molle, siti non detineri, vrinas & deiectiones, somnos, sudores, singula intelligere bona, vti dictum est, succedere. & postea: Simplicissimæ enim febres & signis firmatæ securissimis quarto die aut citius desinunt. Contra vero vbi multa eaque vehementia vnà habent symptomata, cum graui nobilium partium læsione, cuiusmodi sunt dolores acuti capitis, auriumq; punctorij, pectoris, pleuræ, diaphragmatis, oris ventriculi, cordis, hepatis, renum, vesicæ, vteri atque similium partium, Vigiliæ itidem, deliria, eaque sæua, & ferina, cordis angores, syncope, mala respiratio, & vnà exeuntia excrementa praua, & similia. Quibus si symptomata accedant, quæ solent malignitatis esse propria, prorsus desperandum de salute erit. Hæc vero sunt omnia signa minime ex ratione morbi prodeuntia. Vt quando in maximo caloris interni incendio extima cutis parum calet, extrema algent, si rigeant non critice, si non sitiant, & cibum abhorreant, si anxij sint, si morbum non sentiant, si excrementa colore & alijs morbi naturę haud respondeant (Quo in hisce febribus vrinæ sanorum persimiles maxime detestantur, non minusque & pulsus) aut praua sint, veluti vrinæ nigræ, albę, tenuissimæ ac aquosę in delirantibus, crassę, turbidæ non residentes, neque clarescentes, cum sedimentis crassis, nigris, item quæ cum dolore & acrimonia minguntur. Ventris colliquationes fętentes, quas Hippoc. lethales dixit, quippè

In 2. progn. tex. 56.

In 2. prognosticorum.

quippè deiectiones aquosas candidas, croceas, spumantes, pingues, glutinosas
nigras, liuidas, æruginosas, atque nigras, aut paucas cum torminibus, biliosas.
adduntur stillæ sanguinis nigræ, sudores frigidi, leues in fronte tantum & cla-
uiculis. Vomitus virulenti, malus decubitus, conuulsiones, tremores, palpita-
tiones cordis, angores, delirare ęgros, & cum delirio floccos carpere, festucas-
que colligere, atque alia huiusmodi, quæ malignum morbum denotant, facere.
Quibus si etiam spectentur, quæ virium languorem produnt, à medicamentis erit
» omnino abstinendum. de his Hippoc. in aphorismis: Si non videat vel non au- *In li. 4. aph. 49.*
» diat, iam debili existente corpore, quicquid horum euenerit, mors proxima est.
» Vnde auctor prorrheticorum dixit: prælanguentium desipientias esse pessimas,
» vti Trasinonti. Quo meritò desipientias blandas, obscuras, tremulas, valde *In 1. pror. tex. 8.*
phreneticas vocauit: Idem ignorantiam, obliuionem, & aphoniam ex languore
virium denotare Hippoc. statuit. & non minus conuulsiones singultusque subse- *In 3. epidem.*
qui esse exitiosum. & aphonias cum exolutione esse perniciosas Gal. in Sileno & *In 4. aphor. 66.* *Gal. in 1. prorrh.*
Philini vxore affirmauit. & tremores etiam à phrenitide apparentes. corpusque *com. 34.*
apoplecticorum modo resolutum. Surditatem in acutis horroresque cum delirio, *In 2. aphorism.*
» de quibus Hippoc. inquit: Horrebant & sub mortem delirabant; somnus neque *In 3. epid. sect. 3.* *tex. 3.*
» dolorem neque delirium sedans, at quinimo vtrumque augescens. Comam siue *Hipp. in 2. apho.*
veternosum somnum ab vehementi febre, vel phrenitide exitialem esse Gal. in epi-
demijs expressit. morbum item ægros non sentire. Extrema algere si interna *In 3. epidem.*
vrantur: His signis animalem facultatem prelanguere quisq; intelliget. Eodem *Hipp. in aph. 6.*
modo & facultatis vitalis languor dignoscetur, si respiratio (auctore Galeno) *In 4. aphor. 46.* *In 6. epid. sect. 3.*
» sit rara & parua & frequens: de hac in Pythione ait: breuispirum ante mortem *com. 74.*
» fuisse; Magnum vero & rarum spiritum paruum fieri & frequentem, exitiale
esse in illo, qui in Dealcis horto decumbebat, obseruatum est. longe exitialius
» est frigidum ægrotos expirare, de quo Gal. ita habet. Maxima signa mortifera *In 6. epid. sect. 4.* *com. 30.*
» per cutem calidus vapor exiens post frigidum spiritum prius expiratione egres-
sum. Quo in febribus exitialibus tria medici obseruant, quippè febrem vrentem,
frigidam expirationem cum raritate, atque vaporem calidum ex cute exire; ob-
scura respiratio itidem est exitialissima, quippè quę maxime parua & frequens
sit, phænomenam & sublimem (quod in ea narium pinnæ, scapulæ, & thorax pa *In lib. 2. sect. 2.*
lam moueantur) appellant. De qua auctor Coacorum præsagiorum dixit: pessi- *tex. 39.*
mus autem & morti propinquus, spiritus extendens, vrgens, & obscurus, sterto- *Galen. in 3. epid.*
» rosa verò gutturis ebullitio, quam κεγχρον, Græci dicunt, & nostri ranticum, *sect. 3. com. 24.*
» quasi spiritum rancidum, exitium in foribus proximum nunciat. inæqualis & lu-
ctuosa vocata respiratio non minus mala est, de qua Hippoc. ait: in acutis pas- *In 6. aphor. 54.*
sionibus quæ cum febre sunt luctuosa suspiria, malum. Pulsus quoque langui- *Gal. in synops de* *puls. cap. 7.*
dissimus, tardissimus, ac rarissimus, pessimi sunt, post hos minimus, mollissimus,
durissimus, frequentissimusque. Quo pulsus parui, angusti, humiles, tardi, lan-
guidi vitalem vim maxime prelanguentem denotant. Deficientes autem, ver-
miculantes, & formicantes in foribus exitiũ esse ostendunt. intermittentes spacio
duorum pulsuum in omnibus exitiosi sunt, omniumque maxime ex Galeno in
iuuenibus, in pueris vero & senibus non ita sunt timendi. Proximo anno in Ia- *Gal. in 2. de præ-*
cobo Antonio Cortuso patritio Patauino medici Viridarij præsidie, octuagena- *sag. ex puls. lib. c. 4*
rio pleuritico, & febre ardente vexato, pulsus fuerunt cum intermittentes, tum
deficientes. qui tamen cito conualuit. Syncope itidem, & animi deliquium,
cordis angores, tremores, atque palpitationes febres exitialis naturę notant.
Idem de naturali vi dicitur, quippè prælanguidam esse, si ęgroti maxime à cibis
omnibus abhorreant. Hermocrates, vt ait Hippoc. quicquam gustare non vale- *Gal. in 2. aphor.* *com. 6.*
bat. Non sitire itidem in febribus æstuosis, exitiosum est, & pręsertim cum an- *In 2. prorrh. tex.*
tea sitierint. Auctor prorrheticorum ait: sitis, quæ nõ ex ratione in acutis morbis *22.*
soluitur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

In 1. epid sect. 2. tex. 75. soluitur, mala est. de qua Hippocrates ait: Huc accessit ad cumulum aliud signũ exitiosum, quod cum antea æstuassent, amplius non sitirent. Hoc fieri, aut quod facultas stomachi appetitrix extinguatur, aut quod delirantes non intelligant illud, quod patiuntur, aut ob vtrumque Gal. *In 3. epid sect. 3. comm. 44.* fieri aliquando expressit. sitis etiam vehemens perseuerans cum lingua exusta nigra in febribus est pessima, de qua Hippoc. in Philesio: lingua inaruit, sitibundus erat. atrophiam quoq; facultatis *In 2. aphorism. com. 28.* huius prælanguentis esse indicium Gal. sentijt. Vnde facies Hippocratica dicta, *In 3 prog.* si intra biduũ, aut triduum ita fiat, pessima est, in qua, ait Hippoc. nasus acutus est, caui oculi, tempora adstricta & collapsa, aures frigidæ, contractæque, fibræ eorũ versæ, itẽ cutis circa frontẽ intenta ac arida, colorq; totius viridis aut niger si appareat. Ex excretionib. quoq; stillas sanguinis è naribus in febribus cõtinuis præ *In 3 prorrh. tex. 54.* lãguere expultricẽ denotare Gal. in prorrheticis statuit. quales in Sileno, Vxore *Gal. in 1. prorrh.* Dromeadai & in alijs obseruatæ fuerunt. Sudores itidẽ superuenientes febre non *Hipp. in 4. aph. 56.* deficiente mali sunt. Copiosi, assiduique iu acuto morbo pessimi sunt, quod pro- *Gal in 3. de sympt. caus. c. 2. et in 4. aphor. 41.* pter virium imbecillitatẽ ægros ad syncopen deducant. De his Hippoc. in Erasimo: Habebat hic febrem perpetuò cum sudore, & de phrenetico: Febris horrida *In 1. prorrhet. com. 1.* copiosus sudor assiduus toto corpore. Pauci etiam in die decretorio exeuntes summam excernentis facultatis impotentiam (vt Gal. est auctor) denotant. Non minus perniciosi, qui cæperunt quidem, sed protinus cessauerunt. Pauci quoque (quos Græci ἐφίδρωσις, nostri madores, siue desudationes appellant) plerumque circa frontem, ceruicem, collum aut circa pectus vel circa manus & pedes *Gal in 4. aphor. 37. 242.* exeuntes, haud procul abesse exitium indicant. Frigidi itidem exitiosi sunt, Quos Hippoc. in acutis morbis exitium prænunciare & in mitioribus longitudinem dixit. Cuiusmodi fuerunt obseruati ab Hippocrate in Philisco, Vxore Dro- *In 1. epid. sect.* meadai, Pithione & in alijs. idem denotant si non ex toto corpore exeant, at ex quibusdam tantum partibus, de quibus Hippocrates inquit: Sudabant quidem sed non ex toto corpore. postea: Paululum in fronte & clauiculis exsudabant, *In 2. prorrhet. comm. 24.* sed nemo per totum corpus. hos retentricem prelanguere indicare Gal. voluit. Nihil iuuantes quoque non boni sunt, at maxime exitiales, à quibus ægroti in deterius abeunt. Vnde auctor prorrhet. ait: Flammans cum sudore facies, mala. non sudare etiam in febribus, quarum proprij sudores videntur, quandoque malum censetur, & præsertim si morbus absque sudoribus iudicetur in die decretorio. Vnde Hippoc. de Hermocrate dixit: Decimoquarto à febre liber non suda- *In 3. epid. sect 3, tex. 41. & 61.* uit. & postea: Vigesimo die iudicatus à febre liber, non sudauit. qui postea obiit. Vrinæ item copiosæ tenues non iuuantes malæ, de quibus Hippoc. ait: Vrinæ multæ tenues nihilque decretorij quicquam vel boni. Nigræ semper prauæ, sed *In 4. aphor. 72.* auctore Hippocrate in viris longe pessimæ, quę si habeant nigrum sedimentum, nullos seruari posse Gal. in Sileni, Philiscique historia declarauit. Aquosæ tenues pessimæ, omniumque maxime in pueris delirantibus, ita vt neminem his con- *In 1. de crisib. cap 52.* spectis conualuisse Gal. obseruauerit. Crassæ, turbidæ, non clarescentes, non residentes eodem modo perniciosæ sunt, quales in Vxore Dromeadai moribun- *Hipp. 4. aph. 70. & in 1. epid. sec. 1. tex. 26.* da, & in eo, qui calescens cænauit, atque in Hermocrate fuere conspectæ. Nigræ item in aquosas summe tenues mutatæ, quales Mulier apud frigidam aquam *In hist. mulieris apud frig. aquã decumbentis.* minxerat, maxime perniciosas esse Galenus iudicauit. Pingues non minus atq; oleosę, quod colliquationis sint indicium, prauæ æstimantur. Quæ si post nigras *Gal in 4. de sanit. tuen. cap. 3.* mingantur, pessimæ erunt, quales in Cizici muliere excretæ sunt. Paucæ itidem vrinæ cum dolore mordaces prauę sunt, de quibus Hippoc. in Sileno: Die octauo vrinas paucas reddebat cum dolore mordaces. Hasce in Guadagnina dilectissima vxore mea, ardenti febre ac mortali vexata, vidimus: & in alijs multis qui *In 3. epid sect. 2. com. 4.* obierunt. Interceptas vero, siue omnino quæ restiterunt, non minoris malignitatis esse Galenus sentijt. Eodem modo deiectiones prauæ sunt, aquosæ paucæ

glutinosæ,

glutinosæ, candidæ, nigræ, versicolores, subcroceæ, spumantes, meræ siue synceręe, biliosę, pingues & maxime fętidę. Auctor prorrheticorum ait: prauas esse in sinceras desidentes, albas in phreniticis, biliosas crebras, dysentericas cum morsu & dolore. de quibus Hippoc. inquit: Alui turbatæ erant, biliosis, paucis, meris, tenuibus, mordacibusque, & frequenter desidebant. Auctor prorrheticorum damnat impense rubras, Viridesque ęruginosas pessimas esse, quod caloris magno incendio fiant, liuidasque non minus, quod natiui caloris refrigerationem notent. Nigras etiam Gal. ita damnauit vt plurimas in statu pestilenti se obseruasse dixerit: Hippoc. versicolores dixit esse exitiales. liquidas colliquatiuas maxime fętentes pestilentium febrium proprias esse deprehensum est, omninoq; prauas & lethales Hippoc. in multis experientia didicit. Inscijs ęgrotis excretæ omnes malę sunt, pessimæ vero quę etiam suapte natura prauæ sunt. Nihil item expuere si adsit phlegmone in partibus spirituosis, summe crudum morbum denotat. & in suppuratis, & phthisicis sputum supprimi est lethale: in suppuratis biliosa excretio ex Hippocrate pessima sputa itidem candida, nigra, liuida, versicoloraque. Vomitus cum multi tum pauci non iuuantes, liuidi, nigri, virulenti, porracei, versicolores, grauiterque fętentes. Et ex ijs, quæ ad cutim transmittuntur, exanthemata parua, quæ non satis sunt excernendis morbis, quæq; statim recurrunt, euanescuntque. de quibus Hippoc. in epidemijs: tumores parui non suppurantes & abscessus aut minores quā prodesse queāt, aut quidem maiores quam ferre queāt. in his colores liuentes atq; nigri maxime damnātur. Atq; hisce signis iudicabis febres exitiales, in quibus ab vsu medicamentorum erit abstinendum.

Hippoc. 2. prog. in 1. prorrh. tex. 15.
In 1. epid sect. 3. tex. 25.
In 3. prorrhet. tex. 35.
Gal. in 2. progn. & in 4 aphor.
In 3. epid. sect. 3. tex 57.
Gal in 1. de crisib. cap. 18.
Gal. in li. de cōst. artis medicæ. cap. 58.
In 2. progn.
In 1. epidem. 2. tex. 54.
Hippo in 2 prog. tex. 39.
In 1. epid. sect. 2. tex 38.
Hipp. in 1. epid. sect. 2. tex 35.

De continentium febrium curatione. Cap. VII.

FEbribus continentibus quippè synochis, & ardentibus, vnicus conducit curandi scopus, scilicet, vt adstrictus affectus, tollatur quippè meatuum vel internorum, vel extimorum adstrictio, siue clausio, sine qua causa fieri hasce putridas febres non posse ex Dogmaticis etiam aliàs demonstrauimus, atq; vt calor accensus itidem tollatur, qui ex Methodicis medicamentis actu temperate calidis & humidis digeritur, atque resoluitur. Igitur cum hæc febris vel synocha, vel ardens vocata, sit passio adstricta meatuum præcipue cutis clausorum, vel à frigiditate, vel à rebus adstringentibus, vel à siccitate: aut venarum meatuum itidem à sanguinis copia, aut crassitie aut lentore obstructorum, laxatorijs, vt tollatur præsidijs est opus. De quibus Celsus ita habet: nam si adstrictum est, ducenda aluus est: mouenda vrina, eliciendus omni modo sudor. in hoc genere morborum sanguinem etiam misisse, concussisse vehementibus gestationibus, corpus in lumine habuisse, imperasse famem sitim, vigiliam prodest. Vtile est etiam ducere in balneum: prius dimittere in solium, tum vngere, iterum ad solium redire: multaque aqua fouere inguina, interdum etiam oleum in solio cum aqua calida, miscere, vti cibo rarius, & serius, tenui, simplici, molli, calido, exiguo. Itaque cum in curandis febribus ijs laxatorijs præsidijs sit opus, eaque vt ex Celso audiuimus plura sint, quippe sanguinis vacuatio, purgatio, vomitio, vrinæ euacuatio, sudoris prouocatio, balnea, inunctiones, victusque ratio itidem laxatoria à nobis præscribenda. videndum erit qualia ex ijs ad synochum tollendam conueniāt. in primis cum hæc febris morbus adstrictus & magnus sit, meritò laxatoria etiam magna vocata, cuiusmodi est, missio sanguinis, purgatio, erunt pro curatione opportuna, de quibus omnibus, agemus post institutam victus rationem itidem laxatoriam. In qua primo aer sit purus, lucidus, temperate calidus, non valde calidus, ne febrilem calorem augeat, non frigidus ne prohibeat calidarum per poros

In lib. 3. c. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

cutis fuliginum exhalationem. Neque est (quod multi faciunt) vt locus in quo habitant ægroti assidue aqua frigida aspersa, aut substratis vitium capreolis, aut rubi, sumitatibus, aut lentisci ramis, aut alijs virentibus herbis, ad frigus alteretur, namque frigidus aer adstrictum affectum auget, cum vel etiam, vt Galenus docet, denset cogatque cutim, atque putridorum humorum effluxum transpirare prohibeat. vnde ijs febribus vexatos probè linteis coopertos probeque ne extrinsecus ab aeris frigiditate lædantur, munitos decumbere oportet. omnemque refrigerationem, vel etiam quę flabellis fit, effugere debent, vtiliusque erit, si calorem magis quam frigus patiantur. & qui hæc obseruant citius sanantur, contra, qui frigiditate aeris oblectantur, eaque liberalius vtuntur, diutius ægrotant, nimirum quod tarde & non ita promptè calor febrilis exhalet & digeratur. A calore enim excretiones humorum, ac exhalationes febrilis caloris fieri, & à frigore prohiberi omnes medici nouerunt. Vnde Hippocrates dixit: Refrigeratio, quę in ventre sunt, durat. Cæterum si aer plus iuxto calidior, ac maxime æstuosus fuerit cuiusmodi aliquando per dies caniculares sentitur, aliquantulum nimia eius caliditas erit corrigenda; quando immoderate æstuosus augere humorũ quoque corruptionem, queat. Quo pestilentem febrem à sola caliditate aeris immodica excitari posse Galen. quandoque affirmauit. Hinc Gariopontus medicus antiquus in lib. 6. de febrib. cap. 2. de cubiculo ait: Nam lucidus nimis & cadus relaxat corpus, frigidus & obscurus constringit, mediocriter ex his temperatus mulcet, oblectat & temperat. Fugiant febre vexati animi passiones: cibo vtantur tenuissimo, simplici, si febris celerrimo motu moueatur, mediocri, in quibus febris prolixior siue longior futura, conijcitur. In illis cibus erit potestate moderate refrigerans, dabitur tamen actu calidus, ni caliditas febrilis fuerit maxime æstuosa, in qua temperatus, aut aliquantulum refrigeratus erit propinandus, qui etiam potestate actuque sit humidus. complures Ægyptiorum vexati febribus ne dum Methodicorum diatrito vtuntur (quam victus tenuitatem haud omnes Methodici seruarunt) sed quinimo longe pluribus diebus nihil aliud cibi assumunt, quam syrupos quosdam ex aqua cum saccharo. At in assuetis pleniori cibo hęc victus ratio. vtilis non est. Quare vsque ad morbi declinationem sufficiet tenuissimus cibus bis in die datus qualis erit exijs, qui inusu sunt, apud Iralos medicos, panis tritus in iure parui pulli macro sine sale oxalidis folijs, aut sunco, aut acido citri vel limonis alterato, paratus cum lacte seminum melonum modicoque sacchari candidi, atque aquæ rosaceæ. aut ptisanæ hordeaceæ liquidus cremor addito lacte seminum melonũ, saccharo candido, atq; aquæ rosaceæ, modico. aut modicum panis in aqua frigida loti addito modico acidi citri aut limonis, si vehemens adsit caloris æstus. aut ferculũ etiam paratum ex cucurbita, vel ex herbis frigidis quippè lactuca, intybo, portulaca, malua cum modico viridiũ foliorum fæniculi actu tamen moderate calidum dabitur. Non omittam cibos in hisce febribus apud, Arabes, Ægyptios atque alias Orientis nationes frequentatos. Quorum vnus est, triticearum furfurum cremor, quem vt parent, accipiũt furfurum partes crassiores, quaterue aqua pura abluunt, aquam abijcientes nouissimamque affundentes, quam cum furfurum expresso quo ad crassescat decoquunt, quod iusculum medico sacch. candidi atque aque rosaceæ addito calidum exhibent. hoc enim nutrit, refrigerat, infarctus tollit, lenitque. alter cibus est, quem ex fermento parant, eius accipientes exempli gratia nucis quantitatem, aqua macerãt, dissoluuntq; & addito saccharo decoquunt, & vbi efferbuerit aqua rosacea addita calidum exhibent. Aliumex lacte amygdalarum dulcium parant, eius lactis libram ex iure pulli extracti, capientes, quem. cum modico panis per coctum cum lacte seminum melonum, calidum propinant. Alij amygdalas dulces optimas capiunt, detractoque cortice contusasque per cribrum transmittunt,

ac veluti

In 10. met. med. cap. 8.

In 6. epid. sect. 5. tex. 27.

In libro de diff.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ac veluti in crassiorem farinam redigunt (quam arrira lauz vocant) ex aqua leuiter decoquunt, & additis saccharo & aqua rosacea exhibent. Alij Iusculum Mastahalep vocatum parant (exempli gratia) ex seminum melonis, cucurbitæ, cucumeris an. vnc. ij. liquiritiæ vnc. j. sem. fæniculorum, portulacæ, endiuiæ, maluæ, oxalidis an. vnc. ij. contundunt omnia, lac ex aqua exprimunt, modice ebulliunt, & addito saccharo offerunt hoc quidẽ nutrit, & tenuiorem bilem per vrinam purgat. Hicque erit opportunus cibus ad hasce febres continentes quæ celeri motu mouentur, siue, quæ vltra diem septimum non protrahuntur. In ijs vero, quas longiori tempore finitum iri coniectura assequimur, & in ijs, qui pluri alimento sunt assueti, poterit addi oui recentissimi luteum ex iure pulli conquassatum, aut modicum carnis pulli contusi, vel carnium assatarum iuris expressi. Potus itidem erit vel aqua cocta simplex vel ex hordeo, addito acidi citri, vel limonis modico atq; saccharo vel cum iulep acetoso, aut iulep è tamarindis puratum. Antiqui dabant oxycratum, quod est potus (exempli gratia) paratus ex libra aquæ, & ex geminis vncijs aceti albi, addito saccharo. atque hæc est victus ratio in hisce febribus seruanda. Qua instituta, videndum erit an aluus laxa sit, quod ni sit, oportebit laxantem clysterem adhibere, aut corpore multis redundante excrementis, dabunt secunda die (si tamen morbus acutissimus non sit) syropum rosatum laxatiuum ad vnc. iiij, ex largiori serolactis caprilli, aut pulpã cassiæ fistulę Abissinæ dictę, quippè rubri corticis, ad vnc. j s, cum saccharo candido, vel in bolis aut in potione ex iure aliquo stillatitio factã; aut dabitur infusum ex semuncia pulpę tamarindorum cum mannæ electæ vnc. iiij. aut ex compositis elect. lenitiuum ad vnc. j. s, vel in bolis vel in potione; vel si febris celeritas cogat, premittettis clysterem emollitorium qui parabitur ex libra decocti seu iuris maluarum, altheæ, violarum, bliti, furfurum, aut ex hydromele, & ex oleo dulci vel amygdalino vel violaceo ad vncias quatuor cũ sacchari rubri vncia & semis, alij addunt salis drachmam. & hoc erit vnun ex præsidijs laxatorijs quo primum opus est ad harum febrium curationem. Alterum vero omnium sine dubio ad hasce febres laxatorium præcipuum ac maximum est, euacuatio sanguinis, per venam sectam. Non tamen, vt Dogmatici voluerunt vsque ad animi deliquium Methodicis educendum videtur, quod omnis animi defectio sit periculosa, & virtus prælangueat, nisi corpus fuerit valde robustum. in robustis vtilitas est, quod primum in contrarium statum agitur corpus celerrime ex animi defectu refrigeratum, & in huiusmodi corporibus, vt Gal. scribit, necessario superuenit alui deiectio, non nunquã etiam bilis vomitio, & toto corpore madores sudoresue excipiuntur. Hoc vero fit calore natiuo intus ad cor ipsum retracto, qui si robustus sit, intro vnitus augetur & postea erumpit ad omnes partes corporis, atque eas quoque ideo vacuationes molitur, quod scilicet sublata plenitudine, qua natura grauabatur, & exinde robustior facta natura cõtra residuũ insurgit, atque illud quod expulsioni est aptum, per varia loca expellit, igitur euacuatione sanguinis ad animi deliquium facta per se naturæ robur dimuitur, & prælanguet natura, ex accidenti tamen (quod tantum in robustis locum habet) calor intus retractus, ac vnitus aliquod roboris exinde nactus mox extra erumpens, vtiles euacuationes præstare solet. Hoc tamen in robustissimis, & raro etiam tentandum. In debilibus vero nunquam, etenim natura debilis ab immodico sanguine euacuato plurimum patitur, & prælanguidior exinde facta, quicquam boni aduersus morbum agere non potest. Quare vbi virtus permiserit tutò statim secanda erit vena dextri cubiti interna in corporeque si fuerit plenitudo ac vires etiã permittant sanguinis libra educetur, atque ex altero brachio die altera etiam sanguinis conuenientem quantitatem euacuabimus. Qua repetita euacuatione sanguinis hac ætate plures nationes in his febribus vtiliter vtuntur. plus enim

Gal 10. meth. c 9

Gal. in 9. meth. med. & 5. cap. 4. & in 1. ad Glauc cap. 13.

In 9. meth. c. 4.

Gal in 3. de tem per. cap. vltimo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

laxat plurium venarum quam vnius sectio seu apertio. In synocha cum putrida tum non putrida omnes conueniunt, quod statim sanguis mitti debeat. De Causone verò seu ardente febre non pauci dubitarunt, an sanguinis euacuatio conueniat, quod non sanguis sed bilis flaua abundet, ideo ad animi defectum sanguinem vacuari nullo modo permittunt. Quod tamen genus præsidij Galenus & in maximis inflammationibus, & in adurentibus febribus ac vehementissimis do-

In 1. aphor. 23. loribus semper maximi fecit. Nam (vt ait) & in ardentibus febribus si vsque ad animi defectionem sanguis mittatur, statim totius corporis habitus refrigeratur, & febris extinguitur, & plurimis etiam aluus citatur, & sudores emanant, & quidam eorum ex his sanitati sunt restituti, alij adiuti plurimum, vehementiam ægritudinis absciderunt. Cæterum vti dictum est (licet in robustis corporibus, aliquando ex sententia euenerit) Methodicis, ac alijs etiam rationalium medicorum non paucis consultius visum est, ad animi defectionem, vt voluit Gale-

In 4. de vict. rat. acut. tex. 19. nus, non esse faciendam sanguinis eductionem, sed eius quantitatem, ex morbi magnitudine & viribus metiri debere. Hippoc. dixit: In acutis morbis sanguinẽ detrahes, si vehemens morbus videatur, flörueritque ætas ægrotantis & virium adfuerit robur. Methodici concedunt mittendi sanguinis scopos esse magnitudinem morbi, quod sanguinis missionem fecerint, vnum ex maximis laxatorijs, vt Gal. quoque in hoc loco expressit, atque virium robur, neque florentem ætatem scopum necessarium esse admittunt, cum à morbi essentia hoc præsidium in omnibus indicetur, à viribus vero permittitur. quare & ipsi magnitudinem morbi, idest, vti dicunt, stricturæ magnitudinem perpetuo sanguinis missionem indicare, licet etiam nulla affuerit sanguinis plenitudo & hoc est verissimum & vtilissimũ in omnibus hisce febribus & phlegmonibus internis (quos affectus Hippocratem tantummodo hoc loco intellexisse si complures animaduertisset) iam diu cessasset ea inutilis controuersia demittendi sanguinis scopis vel à magnitudine morbi vel à plenitudine (quæ etiam inter celebres medicos nunc inutiliter agitatur) indicandis. ex Methodicis vero conuenit in febre etiam ardente sanguinis euacuatio, quia hæc febris morbus & adstrictus & magnus est, idcirco meritò sanguinis euacuatio tanquam laxatorium magnum indicatur. Aegyptij Arabes atque aliæ nationes in pueris, & corporibus albidioribus tenui sanguine abundantibus sca-

Gal. in 2 aphor. com. 17. rificatione crurum sanguinẽ vtilissime demunt. Quod genus euacuationis, veluti hac ætate Italis medicis omnino est ignotum, ita antiquis omnibus fuit notissimum, & maxime familiare, de quo præsidio, qui plura scire desiderant, legant nostros libros de medicina Aegyptiorum proximis annis euulgatos. Alij cucurbitulis cum scarificatione familiarius ad vacuandum sanguinem vtuntur, quam euacuationem nos non leuiter damnandam putamus, omniumque maxime cum Hippoc. & Galeno in plethoricis corporibus. Vnde præmittendam esse vniuersalem prius, quã moliatur sanguinis euacuatio adhibitis cucurbitulis per venam sectam, aut per scarificationem crurum antiquorum modo factam, iudicauimus

In 2. aph. com. 17 (quando hoc præsidium euacuatorium Gal. vicarium fecerit sectionis venę, minimeque cucurbitulas) & hęc de sanguinis vacuatione. De qua cum actum sit, restat, vt medicamenta modo proponamus, & primum illa quæ per interius assumuntur, & postea illa, quæ exterius adhibentur. Quæ interius assumuntur, si à simplicibus exordiri voluerimus, ex Dogmaticis fuerunt aqua simplex, psyllium, santalum rubrum, parietaria, fructus berberis, vua immatura, fructus mali citri, aurantij, limonis, herbæ omnes cicoraceæ, vti oxalis, intybus, suncus, endiuia, semina refrigerantia; Quæ qualitate frigida, vti Dogmaticis videtur, his febribus aduersantur. Quod pertinet ad aquę vsum, complures familiares sunt, scilicet, aqua simplex, & cruda & cocta, cum sacch. & acido citri vel limonis vel aqua hordei, aqua panis dicta, aqua anguriæ elmaoi Aegyptijs dictæ, aqua

lactis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

lactis siue serum atque aqua carnis & stillatitiæ omnes ex refrigerantibus herbis paratæ: sed age de aqua simplici plurimi ab antiquis ad harum febrium curationem æstimata loquamur, sanè ad hasce febres extinguendas præsidia omnium efficacissima antiquitas nouit, scilicet sanguinis euacuationem, copiosam, & nonnunquam ad animi deliquium factam: atque aquæ fontanæ frigidę largum potum, de illo nuper egimus, de hoc modo agendum est: de quo pręsidio hæc intelligenda sunt: primum qualis hęc aqua, & cuius facultatis sit, & quomodo hisce febribus medeatur, quibus præsertim danda sit. demum quid ex Methodicis de eius vsu sit dicendum. Per aquam ad hasce febres vtilem intelligimus fontanam & fluuialem actu frigidam; Cuius facultas per se est refrigerans, ex accidenti tamen calefacit, neque instrenue, vt Hippocrates, Gal. alij nouerunt, nimirum repercusso calore, intus densatis meatibus cutis si large cuti affundatur. Optima tribus sensibus dignoscitur, quippè gustu, quod scilicet ita simplex sit, vt nullam qualitatem gustui inferat apiaque siue insipida appareat, visuque lucida, clara, atque odoratu, quod cuiusuis odoris est expers. Dioscorides dixit, optimam esse dulcem, nullius qualitatis participem, & quæ ne minimo quidem tempore in hypocondrijs moratur, & quæ facili via fertur, & citra molestiam, nec inflationes creat, & minime computrescit. Huiusmodi est Nili fluminis aqua, qua clarefacta vtuntur Aegyptij, quę etsi largius bibatur nihil fluctuat, sed citissimo tempore aut per ventrem, aut per vrinam, aut per sudorem exit. de hac nos in libris de medicina Aegyptiorum scripsimus. Optima itaque hæc est, cuiusmodi etiam est optimorum fontium. Quæ epota citò viscera permeat, ad vrinam fertur, vel si æstas sit ad cutem, vnde sudores excitantur. Quæ caloris incendium contemperat, ita vt iecoris caliditatem maxime corrigat. Vnde mirum non sit illiusce assiduo vsu complura corpora calida & sicca biliosa, macra, optimum habitum contraxisse, cuiusmodi Aegyptiorum corpora esse videntur, quæ cum ex cęlo summe calido & sicco, biliosa, macra & squalida esse debuerint, aquæ Nili fluminis assiduo vsu ad bonum habitum permutantur (proptereaque populus Aegypti credidit eam aquam sanguinem in corporibus generare) vt pingues atque carnosi euadant. Vnde merito Rationales medici hisce febribus vehementer calidis conuenire voluerunt, quod ipsarum calorem frigiditate extinguat, atque putridum non minus humorem vel per vomitum vel per ventrem vel per vesicam vel per cutim expellat. Ab aqua itaque potu refrigeratione solidarum partium animalis natura roborata, prætenuatos iam humores aggreditur, putridosque (vt dictum est) vel per vomitum vel per ventrem vel aliò modo expellit. Galen. complures ardentissimis febribus hoc remedio sanatos vidit, & quendam iuuenem meminit in feruoribus sub canicula ex ira febricitatem, qui cum prima accessione duas heminas aquę bibisset, statim vomuit flauissimam bilem, & paulo post eādem per ventrem deiecit. Hanc vero dandam ad saturitatem cum Gręci tum Arabes voluerunt, in his potissimum febribus, quæ maximæ, vehementissimæque sunt, in robustis corporibus assuetisque potus aquæ, nulla existente in visceribus vel obstructione, vel phlegmone, aut imbecillitate, apparentibusque coctionis signis. Methodicos & ipsos eiusdem frigidæ aquę potum, nedum ad hasce febres quando sunt vehementes, sed ad omnes alias etiam vbi calor æstuosissimus ægrotos vexat, dandam minime contendisse, putamus. At quomodo istuc? cum omnem febrem morbum adstrictum fecerint, & aquam frigidam medicamentum adstrictum, quomodo igitur adstrictis affectibus auxilio esse poterit? Eos non latuit febris naturæ igneæ aduersissimam esse aquam sua frigiditate. Vnde Petronas medicus frigidam ad ægrotantis arbitrium dabat. Appollonius vero atque Dexippus. Hippocratis auditores neutiquam aquam propinabant, quod in affectu adstricto, frigidum densando meatus, ac refrigerando augeat stricturam & coctionem.

Gal. in 9. meth. med cap. 5.

Gal. in 1. simpl. In 5. aph. 21. & 25. In 1. simpl. cap. In 3. de temp. c. 4. & vltimo. Gal. in 1. simpl. cap 5. In 5. de ma. medica cap 9.

In 9. meth. c. 16

Galen. in 1. de vict. rat. in acut. com. 43.

ctionem impediendo, curationem (cum nihil sit aliud curatio ex Hippocrate quã concoctio) retardet. Vnde merito Galenus quoque, qui tantopere frigidæ aquę vsum ad hasce febres commendauit, non negauit frigidam aquam densare meatus, caloris febrilis resolutionem retardare, crudosque humores refrigeratione seruare, seu ipsorum augere cruditatem. Hinc Methodici sæpius ad calorem sitimque corrigendam non frigidam sed calidam aquam dabant, ex quo negabant in omnibus febribus frigidam exhibendam, quod cum sit crassarum partium, diu in hypochondrijs maneat, meatuum abstructionem augeat, atque humores recrudescere faciat, quod nihil quidem est aliud, quam morbum causamque augere. Quo pacto itaque vtilis esse poterit? Eo sanè modo, quo Hippocrates scribit frigidam large affusam, caloris reuocationem faciendo atque eo modo calfaciendo, distensionibus, doloribus articulorũ, podragricis alijsq; morbis mederi. Sed nec latet (ait Galenus) qua ratione illud accidat, siquidem stipata clausaque corporis summa facie, repercussus, refractusque fit caloris eius, qui à profundo ascendit, qui quidẽ simul propter difflatus inopiã est aceruatus, simul propter frigidi circunstantis violentiam in altum recedit, simul ex succis illic habitis nutritur, quippè, vbi collectus nutritusque calor ad summa corporis violentius ruit, fit quidem caloris repercussus. Vnde (vt ait Hippocrates) calor intus auctus & roboratus erumpens ad partes extimas, humores valenter digerit ac resoluit. Non dissimili argumento credendum aquam frigidam large epotam, primo stomachum refrigerare & partes proximas, meatus densare, calorem repellere in altum, qui vnitus, & copia auctus humoribusque istic habitis enutritus, & roboratus, humores putrescentes concoquit, valentius digerit, ac erumpens ad habitum corporis, simul cum aqua attenuata, fundit, ad cutem eosdemque humores vehit, vnde sudores fiunt, vel ad ventrem natura humores propellit, vel vomitu reijcit, vt in quodam iuuene, à Galeno, obseruatum fuit, qui ab epota aqua cum per vomitum, tum per aluum flauissimam bilem reiecit. Galenus alia ratione (vti etiam dictum est) credidit, aquam frigidam large epotam hasce febres sanare, quippè refrigeratione solidarum partium animalis naturam roboratam, prætenuatos humores aggredi, vtilesque ad nutrimentum adse attrahere, & putridos inutiles excernere. Neque immerito refrigeratione roboratur, cum à stomacho refrigerato frigiditate communicata alijs partibus, natura, quæ calore immodico veluti ęgrotabat, eodem calore sublato subleuatur. Quod si ita esset, profecto aqua frigida non tantum synochis & ardentibus vehementibus, ac omnibus quidem alijs mederetur, quod in omnibus epota refrigeret, & communicata frigiditate per partem post partẽ solidis partibus, natura roboretur, quę roborata valentius concoquendo digerẽdoq; humores, febres tolleret. At ne vel ẽt Gal. consulit, in ijs, quæ non vehementes æstuosæ sunt, frigidam esse dandam, cum in alijs omnibus, quæ maxime ardentes ac ęstuosę non sunt, epota frigida aqua maxime lædat, obstructa, humorumque cruditatem augendo, quo meritò in ijs ab omnibus damnatur. Verum Methodicis alia fortasse ratione fieri fuit persuasum, quippe internis meatibus ex immodico calore febrili nimium diffusis atque laxatis (quod per hosce meatus plurimum natiui caloris exhalet, effluat, ac dissipetur naturamque breui extinctũ iri in intelligatur) ab aquę frigiditate densatis natura nimio caloris effluuio, prælanguens colligitur, reparatur, atque suo robori restituitur, ex quo robore aucta, humores noxios concoquit, extenuat & inutiles excernit, & febrilem calorem digerit resoluitque. Atque hæc ratio est, qua frigidam aquam febribus mederi ij voluerunt, ab ea profecto non dissimilis, qua ex Hippocrate eandem large affusum partibus dolentibus, inflammatis & conuulsis mederi diximus, scilicet reuocatione caloris: quod alia coniectura etiam, confirmamus, quippe quod hæc, faciat large epota perinde, ac large

extimis

In lib. de Veteri medicina tex. 33.

Loco citato in li. de vict. rat.

In 5. aphoris. 21. & 25.

In 3. de temp. cap. 5.

In 10. meth. medendi cap. 5.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

extimis partibus affusa, atque in robustis & non debilibus esse affundendam; quia in debilibus corporibus calorē non auget, sed extinguit, de qua re Gal. in 5. aphoris. 21. ita habet: Nam aquæ frigidæ occursus aut vincit natiuum calorē, aut colligit: vincit quidem, cum debilis fuerit: colligit autem cum fortis, ipsum continens ac difflari prohibens: Idem præceptum itidem est, de frigida in hisce febribus danda, quod nimirum robustis & non debilibus exhibeatur, quod itidem in illis per antiparistasim calor colligatur, atque in his quippè debilibus vincatur ac extinguatur. Vnde colligitur hoc genus præsidij non in omnibus quidem febribus vtile esse, sed in ijs solūmodo, quę habent calorem vehementissimū ęstuosissimumq; atq; in locis calidissimis, & in æstate summe calida, quia talibus febribus (quæ, quod habeant essentiā caloris, qua fiunt intra corpus ab obstructis meatibus veluti clausam & adstrictam, meritò adstricti morbi sunt) etiam laxus & profluens affectus copulatur, qui fit, vbi febrilis calor vsque adeo auctus est, vt meatus internos arteriarum scilicet venarumque nimis diffusos & amplos reddat. Per quos effluuio caloris nimium exhalante, natura profluente affectu extinguitur: quare merito cum mixtus sit affectus ex adstricto & laxo, laxoque vrgentiori occurrentes aquam frigidam febricitantibus exibendam Methodici voluerunt. In Aegypto & in alijs orientis locis hoc genus remedij infrequenti est vsu. Quibus in locis perpetuo, in calidissimis & maxime æstuosis hisce febribus ad aquæ frigidæ potum largiorem, magna cum vtilitate, confugiunt. Galenus expressit solummodo in febribus exibendam, quæ pręter modum calidæ atq; æstuosæ sunt. Itaque in vehementer æstuosis in summo æstatis calore, in corporibus assuetis, & robustis quippè iuuenibus, nullam partem debilem habentibus, nullo phlegmone in visceribus existente, nulla item obstructione insigni aqua frigida large propinanda erit. Contra in non prætermodum calidis, in frigidoque aere non dabimus, neque in debilibus, neque aliquam partium internarum inbecillitatem habentibus, neque in obstructis, vel in morbo omnino crudo. In his quidem mamgna incommoda (Galeno auctore) inducit. ita vt alijs ita gula læsa sit, vt vix deglutire potuerint, alijs ventriculus vt vix postea concoqueret, alijs os ventriculi maxime læditur, alijs iecur, aut colon, aut pulmo, aut septum transuersum, aut renes, aut visica: alij ex ipsa epora in difficultatem spirandi inciderunt, alij in conuulsionem & tremorem, atque alij alijs affectibus ob aquæ potum tentantur. Hinc Methodici actu non frigidam exhibendam in febribus, quæ non sunt admodum æstuosæ voluerunt. Quod & Hippoc. quandoq; docuit. Itaque cum hæ febres non sunt admodum æstuosæ. ex quo non habeant laxum affectum coniunctum ab actu frigidis cauendum erit. qui si calida abhorreant saltem non actu frigida potui erunt danda. Itaque his ægrotis dabitur vel aqua simplex cocta, aut hordeacea tepida cum iulep de pulpa tamarindorum, vel ex acido citri parato. vel in potu dabitur aqua stillatitia ex oxalide vel, boragine, vel endiuia, vel taraxaco cum saccharo, vel iulep aliquo ex prædictis. Hippocrates vero varias potiones ad febres in libris de morbis recensuit, quas apud ipsum quisque legere poterit. Recentiorum Dogmaticorum aliqui potum ad easdem parant, ex sacchari libra, succi granatorum acidorum vnc. viij. aceti albi vnc. iiij. atque aquę communis lib. iij. omnia miscentes simul. Alij accipiunt aquæ coctæ lib. vij. sacch. lib. ij. aceti albi vnc. vi. dissoluta saccharo potum parant, exhibent singulo mane ad semilibram calidum. Alij alium potum ægrotis haud iniocundum parant, itidem accipientes sacchari, rosati, buglossati, boraginati an. vnc. i. s. dissoluunt in aquæ oxalidis, buglossi atque endiuiæ an. libra media, percollatæ aquæ addentes syr. de pomis, de citri acido, de oxixacchara an. vnc. ij. huius exhibent ad vnc. iiij. atque hæ sunt potiones ad febres, Dogmaticis familiares, quarum vsus est, singulo mane ad semilibram à qua ęgri panis conteguntur, vt sudent; de qua etiam

In 1. ad Glauc. cap. 13.

In libro de locis in homine tex. 39.

In lib. 6. tex. 29.

etiam sæpius in die ipsis concedunt, sed in pauca quantitate ad sitim molestissimam restinguendam. qui illas valde frigidas potant, nedum à siti & à calore liberantur, atquinimo paulo post, plus sitiunt, atque magis æstuant calore. In ijs vero, quæ præter modum calidæ & æstuosæ sunt, dantur etiam à Methodicis actu frigidæ potiones, ea ratione qua aquam dari illis diximus. In febribus his non vehementer æstuosis decocta, atque aquæ stillatitiæ rerum facultate frigidarum actu calidæ propinantur, cuiusmodi sunt, quæ ex endiuia cichoreo, iunco, oxalide, portulaca, malua, & similibus parantur: dantur inquam ad vncias quatuor cum sacch. vel cum syrrupo violato vel acetoso, vel de acido citri in aurora actu calidæ. Nonnulli pro secreto habent, exhibere singulo mane helxinæ Dioscoridis, idest parietariæ decoctum, ad vnc. iiij. ex sacch. vel succum ad vnc. ij. ex sacch. Aegyptij exhibent magna cum vtilitate lac calidum, expressum è seseminibus melonis, anguriæ, cucumeris, cucurbitæ, endiuiæ oxalidis, maluę, altheæ, portulacæ, cum seminibus etiam fæniculi, ex aqua stillatitia & sacch. candido. conterunt in mortario, & ex iure pulli exprimunt & cum modico sacch. candidi exhibent ad vncias quatuor in aurora calidum; Aliqui Aegyptiorum in vehementissimis æctuosissimisque febribus exhibent mane mucaginis psyllij ex ex aqua rosacea actu calida ad vnc. iij. quę si etiam malignitatem sapiunt, semina quoq; psyllij optima recentia terquaterque ex aqua lota, cum rosacea aqua exhibent, ad drachmas duas, tanta cum vtilitate, vt aliquando sudorem moueant, & plerumque bilem porraceam æruginosamque virulentam per aluum non sine admiratione, educant. sed de hoc medicamento accurate scripsimus, *in libris de medicina Aegyptiorum secundæ editionis*. Itaque propositis alterantibus medicamentis intro assumendis, restat, vt de laxatorijs purgantibus agamus. *Hæc cum duplicis sint differentię* quædam *vere laxantia ventrem, & quæ*dam vere purgantia, de laxantibus nunc agimus, quæ vsum habent, si aluus adstricta fuerit. hæc sunt aut clysteres lenitorij, quos superius meminimus, qui alternis diebus si aluus fuerit adstricta inijcietur, quod si aluus fuerit fluida cũ ab his tũ ab alijs omnibus laxatorijs abstinendum erit. Post Clysteres sunt ea, quæ per os assumuntur, vt est pulpa cassiæ abissinæ dictę ad vnc. i. s. pulpa tamarindorum, manna mastichina ex aqua stillatitia dissoluta ad vnc. iiij. & alia quæ alias meminimus. Ex antiquis Hippocrates dabat lac asininum coctum ad libras tres

In 4. de vict. rat. acut tex. 109.
In 7. epid. Hipp.
In 2. de meth. meden. cap. 62.

vel quatuor. Cuius vsus antiquis fuit valde familiaris. Dioscorides dixit, asininum, bubulum & equinum ad ventrem mouendum esse idoneum, at serum lactis (ait) esse longe potentius ad purgationes: Quod lactis loco Galenus quoque exhibebat, & meritò cum lac febricitantibus dare malum sit, in quibus multis de causis videtur suspectum, etsi coctum minus videatur. Aegyptij & Arabes parant syrupum ex granatis dulcibus & ex saccharo laxatiuum (qui dici satis non potest, quam sit iocundus & vtilis) ad hasce febres. Nonnulli in aluo adstrictis clysteriorum loco exhibent bolum statim ante cibum, ex pulpa cassiæ fistulæ trium drachmarum pondere, aut dant bolum ex floris cassię recenter extractæ & optimæ pulpæ tamarindorum an. vnc. ij. atque ex saccharo. syrupus etiam violatus solutiuus ex stillatitia aqua aut ex sacch. ad vnc. ij. Atque hæc de laxatorijs lenientibus: De purgatorijs Methodici non admodum soliciti in febribus fuerunt, rarò purgantia vel nunquam exhibebant, quod hæc stomachum subuertant, appetitum destruant, coctionem turbent, neque commode purgent, neque (vti illis visum est) humorem particulatim facientem obstructionem intus adstrictum, at illum qui in partibus corporis patentioribus existit, cuius purgatio non tollit febrem, à quorum sententia Hippocrates etiam haud dissensisse visus est, cum in febribus vel nunquam vel non nisi post decimamquartam diem exhibendum purgans medicamentum voluerit. Paucissimis quidem medicamentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

mentis Hippocratem in medendis ęgrotis fuisse contentum cuique patebit, qui ægrotos descriptos ab ipso in libris epidemijs attentius obseruauerit: Etenim coctione magis quàm purgatione febribus medebatur. & in hoc parum ab ipso discreparunt Methodici, cum & ipsi coctione ac digestione, apertionesque meatuum, siue rarefactione fuerint contenti. Quam curationem ad vnguem Hippocrates expressisse visus est, cum dixerit: Corpus quieti permittere, vngere & æqualiter contegere oportet, mulsamque aquosam bibendam & ptissanę cremorem vesperi sorbendum dabis, ventrem ab initio clystere duces, sed medicamenta purgantia non admouebis, nempe si ventrem moueris vrina non maturabitur, febrisque citra tum sudorem, tum indicationem in longum protrahes tempus. Et merito sanè purgantium non licet tunc exerceri vsum, quod humores tũc crudi sint, neque educi commode queant, & purgantia coctionem impediant, quę est præcipuum quoddam quo febres resoluuntur. Itaque purgantium loco Methodici clysteribus laxatorijs vtebantur omnino ab eductorijs abstinentes possent tamen si occasio fuerit alui adstrictę, vsus laxatoriorum emollientium (vt superius dictum est vtilitatem præbere, exijsque ea admitti debebunt, quæ gustui haud sunt planè iniucunda. atque hæc sunt medicamenta quæ interius assumpta synochis atque ardentibus medentur. Nunc de externis, quorum vsus non minus vtilis quàm sit, internorum, intelligitur. Methodici huic curatione primas dabant partes, namque post aliquot dies præmissa sanguinis vacuatione, ventris laxatione ad balnea, ad epithemata, ad inunctiones, fomenta & ad similia accedebant. E balneis dulcia tepida idest moderate calida infrequenti habuerunt vsu, & meritò, cum meatus laxent, rarefaciant, aperiantque, & putridos humores digerant atque euacuent: qua via scilicet digesta materia calida, ab humiditate caloris incendio hebetato, corpus refrigerant. Quare corpora immergunt in aqua dulci temperate calida post primos dies, quippè post morbi principium, vnde cum Dogmaticis conueniunt, qui & ipsi incepta coctione, scilicet vbi coctionis signa videri cæperint, balnea instituunt. Conducit etiam in aere solij calido aliquantis per ægrotos morari, quoad fiat aliqua, humorum digestio: Vtebantur etiam non minori cum commodo inunctionibus calidis ad vniuersum corpus ex oleis laxantibus, rarefacientibus, digerentibusque, quale est chamæmelinum (sed eo propter acutum & in suauem odorem non ita facile vtebantur) amygdalinũ, irinum, hydręleum, commune dulcissimum, & quod ex floribus cyclaminis paratur. Particularibus quoque balneis ijsdem & ad caput, & ad pectus, & ad hypochondria, ad renes, atque ad alias partes corporis vtebantur. Ad caput, ad frontem, atque ad tempora spongias ex aqua calida expressas apponebant. Hippocrates in aphorismis inquit: Multa aqua calida capiti super infusa febrem soluit. At & ex aquis quoque, vel ex succis conuenient, quæ ex herbis facultate frigidis parantur. attamen non frigida hæc sed actu calida erunt adhibenda. Hinc videtur maxime damnandus vsus oxyrrhodinorum vocatorum medicementorũ, epithematum, atque aliorum actu frigidorum quæ fronti, temporibus, aut pectori admoueri solent. & præsertim etiam si in hisce febribus caput doleat, neque etiam in principio hęc medicamenta actu frigida his conferre possunt, cum meatus actuali frigiditate densent, exindeque vapores, humoresque ad caput ascendentes intra contineantur, copiaque & qualitate molesta (quod non habeant exhalationem per poros cutis) augeantur. Quibus quidem rationibus medicamentorum actu frigidorum partibus extimis admouendorum vsum idcirco Methodici minime laudarunt. Hæc enim medicamenta oxyrrhodina, vel epythemata actu frigida vel ad caput, vel ad thoracem, vel ad hypochondria, vel ad alias corporis partes apposita, affectum adstrictum vi scilicet meatus densante repellenteque (prohibitaque nimirum exhalatione per poros cutis) conduplicare

In 4. de uict. rat. in acut. tex. 44.

Gal. in 11. meth. med cap. 9.
Alex. Trall. lib. 12. cap. 3.

In li. 7 aph. 42.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Aurelianus posteritati tradidit. Quod præceptum non minus etiam alij medici Dogmatici eruditis seruare studuerunt. Quare cum cataplasmata, tum oxyrrhodina, tum epithemata calida adhibenda erunt, vt poris cutis ex temperata caliditate rarefactis, humores digerantur, & calor præternaturalis exhalet. Itaque parant epithemata (exempli gratia) accipiendo, aquæ stillatitiæ boraginis, hordeaceæ, endiuiæ vel alterius similis, non calidæ facultatis, herbæ an. vnc. iij. santalorum omnium tenuissimæ puluerizatorum an. scrup. i. Croci gr. v. Aceti albi, vel vini aromatici vnc. i. Adhibent ex linea petia imbuta ad thoracem, ad hepar vel ad aliam partem temperate calida: fouent Iecur tepido vnguento santalino, vel rolato, cum modico aceti vel croci. item oleo violato lacti mixto modice calido vtuntur ad Thoracem, hepar, renesque. Methodici vnum habuerunt in frequenti, vsu, quippè ad hypochondria fomenta laxantia, aut ex decocto, altheæ, maluarum, chamæmeli, seminis lini, fænugreci & aliorum similium aut exhydreleo calido, aut ex oleis laxantibus digerentibusq; parata. Quod genus remedij Gal. reprehendidit, sed an recte fecerit, in primo libro considerauimus. Hoc tamen Hippocr. non damnauit, qui in lib. de vict. in acut. ita scripserit:
" Super præcordium vero lini semen linteo illitum imponito. obseruando vero ne
" horrescat æger dum apponitur: sit autem summè tepidum aqua & oleo coctum
" quid an non hoc est laxatorium fomentum? Quare medicamenta exterius adhibenda laxantia esse oportet, quippè, vt meatus aperiant, & putridos calidosque humores digerant. Vnde non abre à recentioribus cognitum est, viuos columbos, pullos gallinaceos, ac catellos medio disectos statim raso capiti, pectori, hypochoudrijs, plantisque pedum appositos, plurimum febricitantibus auxiliari. quod tepido calore rarefaciente calorem igneum foras attrahant, atq; ipsum digerant. Hactenus egimus de curatione synocharum siue continentium febriū, quæ à sanguinis atque bilis putredine excitantur. Nunc superesset de ijsdem agendū, quæ aut à pituitoso aut melencholico humore vnà cum sanguine putrescente fiunt. Quę cum materia ex qua fiunt, atque curatione à continuis differre non videantur, Meritò harum curationem vnà cum continuarum curatione tractabimus, de qua nunc restat, vt loquamur.

De febrium continuarum curatione. Cap. VIII.

Continentes ex pituita aut ex melancholia in magnis vasis putrescente fieri, ratio expostulat, atque hasce à continuis pituitosis melancholicisque parum vel nihil differre. Quæ cum fient quandoque ex bile, quandoque ex pituita, & quandoque ex melancholia, ideo triplicis ex materia differentiæ sunt. putrescunt vero hi humores in venis remotis à corde quo à continentibus prædictis differunt, quoniā hæ à materia in magnis vasis propè cor putrescente oboriuntur, hinc vnā tantū habent accessionē, & illæ plures. Cæterū continuę febres medicis innotescūt, primo quod hæ & ipsæ perinde ac continentes, nisi ex toto sublatæ, ad in febricitationem non perueniunt, habent vero plures accessiones, atque remissiones; Notæque aderunt putredinis, præsertimque à calore febrili, à pulsu, & ab excrementis, siquidem in ijs febribus, & caloris febrilis, & pulsus ea apparet inæqualitas, quam alias putridarum febrium propriam esse, diximus; excrementa cruda itidem apparere deprehenditur. Notę biliosæ febris, quam ardentem quoq; vocant, .s. exquisitæ, sunt, eędem quæ in tertianis, apparēt hoc excepto quod absq; rigore fiant, nulla quidem ipsarum, donec ex toto resoluatur, ad in febricitationem venit, plures tamen & accessiones & remissiones habet. Calor plurimus mordax, intensusque, alternis diebus mouetur, lingua sicca squalida aliquando nigra,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

nigræ, sitis ingens, pulsus magni veloces, frequentesque sunt, vrinæ subruffæ, vt plurimum in corporibus calidis atque siccis accenduntur, ac vt summatim dicamus, propè signis omnibus ad causum siue ad continentem biliosa accedit. Pituitosa, vel ex eo innotescit, quod non alternis diebus accesionem at potius singulis habeat, calorque est similis ei, qui fumoso igni comparatur, quippè humidus est, & vaporosus, ob idque non intensus, neque multum acris percipitur; nam vt Gal. expressit: caliditas quidem est cum aliquali acredine, quæ non statim admota manu sed postea innotescit. Non multum sitiunt, neque sitis est intensa, lingua & vniuersum corpus humidum, ac laxum, apparet excrementa pituitosa sunt, & vrinæ principio tenues & mox crassæ, sed quandoque etiam à principio crassæ, pituitosæ, albæ, cum sedimentis crassis obseruantur. Pulsus minores, molles non raro sopor accedit, animique deliquium (pituita cruda os stomachi opprimente) quandoque aciditas in stomacho, si pituita acida sit. capitis & totius corporis grauitas. Hæ febres excitantur familiarius in pueris, infantibus, senibus, ociosam vitam ducentibus, crapulis, ebrietatibusque incumbentibus, longioresque biliosis existunt, & non minoris periculi. In Melancolica vero calor est efficax & multus, ita, vt plurimum digerendo naturam exoluat, pulsus magnus, celer frequens inæqualisque; Vrinæ principio albæ, tenues, aquosæ, in augmento coloratiores atque in statu quandoque nigræ & crassæ obseruantur. Plerumque lienis dolor vel tumor concomitatur, color corporis nigricans, aut liuens. Quare continua febris cum biliosa, tum pituitosa, tum melencholica ita cognoscitur. Rarò pituitosæ & melancholicæ fiunt, quæ perpetuo summum periculum minãtur, frequentius biliosa, vulgatur non tamen exquisita, quod hęc rarò obseruetur, at plerumque spuria & notha vocata, quę mixtione fit bilis cum pituita & quandoque cum atra bile, cognoscitur signis mixtam ex ijs humoribus affectionem notantibus. Fit ijsdem succis vel humoribus obstruentibus venas arteriasue non magnas cordi vicinas, at minores & longinquas: vel ex cutis meatuum densatione ex quo morbum esse adstrictum facile intelligitur, à quo profecto laxantia præsidia ad curationem, indicari videntur, in biliosa quidem quo magis exquisita erit, eo leuioribus laxantibus erit opus, efficacioribus vero, in spuria, & in pituitosa: omniumque efficacissima illa esse oportebit, in febre melancholica. In biliosa exquisita, eadem erunt opportuna remedia, quæ ad causum nuperrime meminimus, in notha vero ac spuria efficaciora (vt dictum est) laxantia esse debebunt, quod humor crassior, sit & lentus. Itaque in primis quod ad victus rationem pertinet, aer erit clarus, non frigidus, cibus paulo plenior si febris futura prolixior, si breuis ex celeri motu conijciatur, sat erit, parcus, qualem ad synochum & ad causum præscripsimus, pro potu aqua hordei cum pauxillo cinnamomi, & quandoque concedatur vinum ogligophoron, corporibusque præsertim debilioribus flatibus ac stomachi fluctuationibus vexatis modo capitis dolor non adsit, neque futuri delirij signum, neque (si Galeno credimus) vbi phlegmone substiterit in visceribus, neque si febris insignem habuerit malignitatem. In corpore vel ex temperamento, vel ex victu prægresso, excrementis multis redundante medicamentum per ventrem laxatorium, ex lenitorijs vocatis prima die exhibeto, vel in potione, vel in bolis, cuiusmodi erit, quod accipit floris cassiæ ℥. x, spec. hyeræ. s. Gal. ℥. i, vel accipe elect. len. ℥. xij, cum hyeræ drachma. aut syr. ros. solutiui vnc. iiij. electuarij len. vnc. i. cum decoct. flor. & fruct. cord. facta potione, vel mannam cum melle rosaceo solutiuo. At longe libentius Methodici laxatoriorum purgantium loco, clysteres instituunt, & laxatorios & iritatorios. quibus aluus subducatur. Ab his vero medicamentis laxata aluo (vel per vomitum, si eo humor inclinauerit, leni vomitorio adhibito) secabitur vena in altero die dextri cubiti, modo aliquis dolor vel tumor regionem splenis non

In 1 ad Glauc. 7

Galen in 2. epid. sect. 1. com. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

occupauerit, iecoraria, vel communis vocata, & sanguis ea quantitas euacuabitur quam vires, & corporis plenitudo permiserit, vnum etenim ex maximis laxatorijs quibus affectus adstricti cum febre maxime iuuantur, venæ sectio est. si corpus sit robustum, sanguineque multo abundans, ex sinistro brachio erit repetenda euacuatio in altera die, vel crura in ijs more antiquorum scarificabuntur, atque copiosius ad libram fere (modo vires permiserint) sanguis educetur. Discant, qui hanc ignorant, modum quo fieri debeat, in nostris libris de medicina Aegyptiorum. hoc genus laxatorij presidij, euacuat quantum uis copiose, & vnà à visceribus & à capite reuellit, vnde apud multas nationes ad sanguinem in mulieribus, præsertim si menstrua purgatione defecerint) in pueris, eunuchis, atque omnibus corporibus albidioribus, vt expressit Galenus, & tenuioris sanguinis. hoc genus præsidij est in vsu familiarissimo contra in corporibus durioribus, crassioris sanguinis, crurum scarificatione longe præstabit venæ sectio. His præmissis auxilijs in principio morbi, concoctioni humorum erit incumbendum, Quare auctore Hippocrate corpus quieti permittere, vngere, & æqualiter contegere oportet. Interim non damnanda, quæ huius ætatis medici Dogmatici ad concoctionem adiuuandam affectant, quippè decocta, ex ijs simplicibus parata, quæ vim habent tollendi obstructiones, nempè quadàtenus ex tenuando hnmores, detergendo, atque meatus aperiendo. Itaque singulo mane in aurora dabitis calidam hanc potionem. Accipe oxymellis simplicis, vel syr. acetosi simplicis vnc.i, de boragine, vel de cichoreo, vel de agrimonio vnc.s. decocti borag. sunci, agrimonij, radicis petroselini, oxalidis, endiuiæ vnc.iij. Misce. Vel in iure pulli sine sale ex prædictis herbis decoctum paratum cum modico saccharo exhibebis. Ad hypochondria verò, fomenta laxantia, & inunctiones adhiberi maxime erit, vtile, quod ijs partibus, in quibus focus putredinis existit, laxatis rarefactisque, facile humores tenuiores exhalent, & digerantur: fomentum parabitur ex decocto meliloti chamæmeli, altheæ, fænugreci, vel lini, vel (vt ait Hippoc.) ex seminibus lini decoctis in oleo & aqua contusis atque appositis, quod si, vt Dogmatici consulunt, pura laxantia videbuntur, suspecta, aliquidq; roboris addere voluerimus præsertimque hyppochondrio dextro addemus modicum rosarum, vel absinthij, vel spicæ indicæ, vel celticæ, vel iridis radicis, tutò ad vtrumque precordium calidum huiusmodi generis fomentum poterit adhiberi. Poterunt itidem lanam mollem ex oleis calidis dulcibus, scilicet communi, vel chamæmelino, vel amygdalino, vel irino, vel lilino, vel ex floribus cyclaminis parato, imbutam adhibere. Clysteribus mollibus, si aluus fuerit adstricta opus erit, saltem alternis diebus. In accessionibus vtiliter thoraci adhibebuntur tepida epythemata ex aquis vel ex decoctis digerentibus laxantibusque, cuiusmodi erit, ex maluæ, altheæ, endiuiæ, boraginis eupatorij, aqua & ad penetrationem modicum aceti addendum erit. Quibus præmissis, singulis diebus frictiones molles, leues linteis calidis ad omnes partes corporis adhibebuntur deorsum versus incipiendo à cruribus, mox ad coxendices, tertio ad dorsum, atque, demum ad brachia, & mox ex calido oleo amygdalino recenti omnes partes cutis fouendæ erunt. vel fricabuntur vniuersę cutis partes (vti dictum est) manibus inunctis oleo amygdalino, vel ex chamæmelino, vel irino vel lilino, aut præmissis frictionibus, inungentur partes prędictæ corporis volis manuum inunctis ex calida inunctione; quæ paratur ex olei amygdalini, decocti chamęmelini an. vnc.ij. nitri ℨ.i.s. bulliant, quoad aqua vel decoctum absumatur. Si humores inclinarint ad cutim (apparentibus coctionis signis) sudorifica mane propinabis calida, præmissa cum frictione tum inunctione prędicta calida. & ægrotum stragulis calidis cooperies. Pro sudorificis poteris propinare nostrę aquę alexipharmacę vnc. ij, vel quod accipit, foliorum calaminthæ florum chamemeli an. p.ij,

In 4. de uict. rat. in acut. tex. 44.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

p. ij, radicis chinæ ʒ. i. s, bulliant in lib. tribus aquæ quo ad medietas absumatur, & mane calidum detur: quo medicamento vti poterunt, quo ad morbus resoluatur, si vero ad vrinam inclinauerit humor (quod ex copiosiori vrina conijcitur, acriorique) vreticis erit opus, at mixtis ijs, quæ calida & frigida facultate prædita sunt. Cuiusmodi erunt, quæ parantur exempli causa ex semin. melonum cucurbitæ an. vnc. iii, liquiritiæ dulcis vnc. i, seminum fęniculorum, apii an. ʒ. iii, omnibus contusis, lac ex iure pulli parui radice petroselini alterato, expressum, cum modico sacchari candidi calidum exhibetur; vel ius calidum pulli parui sine sale radice petroselini, vel apii, vel asparagorum alteratum propinabitur. At si morbus perseuerauerit & ad ventrem humores inclinarint laxatorio medicamento per ventrem opus erit, quale erit (quod tamen non dabitur nisi post diem decimam quartã, & crudo existente morbo) quod accipit rhabarbari electi ʒ. i. s, agarici troch. scrup. iiii, spicæ cinnamomi an. scrup. s. in decocto florũ & fruct. cordialium infusis per noctem, expressioni additur mannæ electæ vnc. ii. vel sy. rosati solutiui vnc. iiii. aut aliud simile, cum decocto flor. & fruct. cor. misceto & calidum propinato. aut accipe floris cassię n. extractæ vnc. i, electuarii de succo rosarum, diapheniconis an. ʒ. ii. Misce fiãt boli. aut rhabarbari pul. ʒ. i. s, agarici th. scrup. iiii. cũ electuarii len. ʒ. i. fiant boli. Balnea apparẽtibus signis coctionis calida ex potabili aqua parata erunt accomodatissima, si semel indie febricitantes iis commode vtantur. Atque hisce præsidiis febris continua biliosa spuria tollitur; iisdẽ sane & pituitosa & melancolica, sed longe efficacioribus, quæ nos accurate dicemus, vbi de febris quotidianę, & quartanæ agemus curatione, hæc eadem & semitertianę quam hemitriteum vocant, erunt vtilia, de qua fortasse post intermittentium sermonem aliquid particulatim dicemus.

De pestilentis febris cognitione atque curatione. Caput IX.

De pestilenti febre, à peste distincta (dari enim pestilentem à peste distinctam voluit Galenus) acturi, exinde pestilentem seu pestiferam vocatam dicemus quod ita cum peste malignitate conueniat, ut perinde ac pestis plerosque interimat, ac epidemic[illegible] non minus plerumque grassetur. licet quandoque non integram regionem, non prouinciam, at ciuitatem, oppidum, uel locum quendam inuadat. Galen. diuisit morbos in populariter grassantes, omnibus communes, quos Græci epidemicos uocant; in eos, qui sparsim in uno eodemque loco non omnes, sed aliquos inuadunt, sporadicos Gręcis dictos, atque in proprios quorundam locorum, quos itidem endimics uocant; Romę propria uidetur febris semitertiana; Cayri Ægypti morbus Demelmaoi dictus, Alexandrię febres pestilentes Augusto mense, Totius Aegypti hernię carnosę, elephantiases cum Arabum tum Græcorum. Definiunt medici pestilentem febrem esse eam, quæ à putredine fit inuadente regionem cordis, ab alijsque putridis ipsam distingui aiunt, quod in his neque humores cordis, neque spiritus, neque substantia, putrescat, sed tantummodo illiusce, uisceris humores à putridis halitibus poni in calefacto esse, neutiquamque ipsos (uti in pestilente fit) computrescere. Hincq; pestilentem ab alijs febribus differre per intensiorem ac excellentiorem putredinem. Auctor diffinitionum medicarum pestilentem uocauit, quæ cum multa caliditate sitim inextinguibilem inuehit, bilis omnis generis vomitus habet, fętidasque alui excretiones, ac virulentas, vt paludium graueolentię sunt urinasque multas habet tetri odoris, pulsus paruos, obscurosque inducit. Hac definitione non ueram, at ardentem pestilentem expressisse uisus est. & Galen. in lib. de

In 3. de præsaga. expulsib cap. 4.

In 1. de vict. rat. in acut. com. 9. In 1 epid. sect. 1. comm. 1. In 3. epid. sect 3. com. 20. & 58.

Gal. in 6. epid. sect. 1. com. 29.

lib. de Theriaca ad pisonem, ipsam venenum inspiratum vocat, veram & epidemicam intelligens. Quidam ex recentioribus, hanc febrem sordidæ ac profundæ putrefactionis esse voluerunt, quo ab alijs putridis distinguatur, eo quod eæ non sint profundæ, sed superficialis putredinis. Quod perinde est, ac si dicant cum Galeno, hasce febres simpliciter putridas dici, & pestilentem excellentioris esse putredinis. Hæc duplex est, vera & non vera, hanc rectius malignam, seu maleficam, seu mali moris medici multi appellant, Quæ erit vel synocha, vel causus, vel semitertiana, vel lipiria, vel epiala, de quarum curatione hactenus egimus.

Hieronymus Fracastorius in 2. de morb. contag. cap. 3.

Exquisita & vera id proprij habet, vt ab aere infecto originem trahat, & nunquam ab interna causa proueniat; Quod ex Hippocrate colligi videtur. Neque immeritò cum aer vitiatus ad cor primo atractus ipsum coinquinet, & vitiet, ipsiusque aut contenta insigni putredine aut substantiam inficiat. Vnde pestilentis febris præcipuam ac maximam causam esse aeris putridi inspirationem cognitum est. Nonnulli ex Galeno existimarunt aerem non simplici qualitate, at tota quidem substantia infectum pestiferam febrem facere. Quod tamen Gal. negare videtur, cum ab immodica etiam aeris caliditate, ipso auctore tanta excitari queat putredo, qua status pestilens fiat, cuiusmodi fuit quæ olim Athenienses inuasit, de qua Thucydides historicus ita habet: Sed in tugurijs suffocantibus æstatis tempore habitantium corpora corruptione laborabant. Neque etiã negandum aliquam febrem pestilentem à causa quidem interna, quippè insigni ab humorum corruptione fieri, & etiam epidemicam, cum habeat causam communẽ scilicet, vel aerem infectum, vel vitiosum victum antegressum, Qualem ex cara annona homines comedere cogũtur. Itaq; huius febris causa erit, ita insignis & excellens putredo vt & cordis contenta, & substantiam putredine afficiat, licet nonnulli recentiorum illud acriter contenderint neq; concedere voluerint in pestilentibus febribus cordis substantiam vel contenta putrescere, sed tantummodo humores pati profundam & sordidam putrefactionem, cuius opinionis auctor fuit Doctissimus Hieronymus Fracastorius.

D. Aut. Altim. in libro de pestilente febri c. 6.

In li. de flatibus et Gal. in 1. epid. sect. 1. comm.

Gal in li. de presag. expulsib. c. & in 1. de diff. feb. cap 4.

In 2. de nat. humana comm. 4

Gal in 1. de diff. feb. cap. 4.

Hier. Fracastorius contra Montanum in lib 2. de morb. contag. cap. 3.

Accedit ad febrem pestilentem faciendam humorum magna aptitudo ad putrescendum, aut ex cęlo aut ex victu, qua humores insigniter putrescunt. Quam causam esse pestis, pestilentisque febris, & non cordis & contentorum putrefactionem, coijcitur; Cordis vero & substantiam & contenta, à vaporibus putridis infici, non tamen necessario putrefieri, eo argumento intelligitur, quoniam cor nobilissimum membrum tantam putredinem viuens non substineret, sed continuo homo extingueretur. Hincque est, quod Galen. in ea pestilentia, in qua inflammationes (vt Hippocrates est auctor) erypsipelataque in summe putridos & horrendos abscessus mutabantur qui omnes interimebant) à flaua bile in maligniori ea tempestate genita, habente aptitudinem ad vehementer putrescendum, causam habuisse voluit, cum aliàs eadem bilis, non tamen ita summe putris reddita, sacros ignes fecerit, qui tamen lethales nunquam fuerunt.

In 3. epidem. 3. comm. 9.

Ex quo humores valde putrescibiles non parum ad pestiferarum febrium generationem faciunt, qui non tantum ab aere vel putrido vel putridis vaporibus infecto, sed etiam multo facilius à cibis & potibus plurimum humidis, vel corruptis vel semiputridis, illam ad putrescendum aptitudinem nanciscuntur. Vnde cucumeres, quod succum præmulta humiditate facile putrescibilem in corporibus gignant, ad cibos frequentatos malignos pestilentesque febres facere, & à cibis semiputridis vel corruptis aliquando pestilentiam subsecutam, Galenus est auctor. Viri eruditi negant causam huiusce febris esse occultam, at ipsam in humorum insigni putredine consistere. Addunt vnam quoque ex externis causis, calidam atque humidam aeris constitutionem permultos menses perseuerantem. Calor vero extraneus humorum putredinis est auctor. Etenim putredinis materia humiditas est, & faciens putredinem calor extraneus

In 2. de aliment. facul. cap. 6.

In lib. de cib bo-ni & vitio c 1.

Gal. in 1. de tẽp. cap. 9 & in 3. epidem. sect. 3. comm 22.

Arist. in 4. meteorum cap.

traneus

traneus siue præternaturalis. Quo animaduersum est, ventos austrinos orientales occidentalesque (quod aærem plurima humiditate repleant, & calefaciant) si diu perflauerint, febres pestilentes inducere; Addimus idem facere omnia, quibus aeris nedum temperamentum sed tota substantia coinquinata putrescit, & veluti in venenum exitiale mutatur, qui aer infectus per inspirationem attractus pestiferum morbum creat. Cuiusmodi sunt vapores à paludibus, stagnis, speluncisque corrupti in aerem delati. In Alexandria Ægypti quotannis mense Iulio Augustoque à lacus cuiusdam proximi, aqua (quo tempore paucissima est nondum Nilo flumine inundante) putrescente, putridisque ex vaporibus exinde à ventis in illiusce aærem delatis, innumeri febribus pestilentibus pereunt. Quod mali in ciuitate augetur, ab aqua in subteraneis locis (tota enim ea ciuitas columnis fundata est, & in fundamentis est peruia) qua vtuntur ad victum ob prædictam causam, scilicet quod paucissima sit, & ab æstuoso æstatis calore putrescat, atque ab ipsa etiam putridi vapores quod in aerem ferantur. Colligimus itaq; veram ac exquisitam febrem pestilentem fieri ab aere vel putrido, vel putridos vapores ac venenatos ad cor inuehente, spiritus humores atque substantiam cordis inficiente. Ex quo ephimeram pestilentem, quæ spiritibus infectis, putridam, quę humoribus, atque hecticam, vbi ipsamet cordis substantia infecta est dari medici voluerunt, alij ephimeram pestilentem dari negant. Neque pestilentes febres quartum genus febrium esse, vt quibusdam visum est, eruditi concedunt, quod hæ omnes genere putridarum comprehendantur, Hasque differre à putridis voluit Galenus excellentiori tantummodo putredinis gradu. Dari etiã pestilentes non veras, & non exquisitas, quæ non ab aere excitantur, at ab interna causa, vel sit obstructio, vel meatuum constipatio, vel humores facile putrescibiles, ex cibis, potuque vitiato geniti, aut venenum epotum multis visum est. In his non primario regio cordis inficitur, at aliunde ei communicato vitio, quippè à foco accensæ putredinis quandoque synochæ, ardentes, atque continuę aucto gradu putredinis in pestilentes mutantur: quod sæpius culpa medicorum male in principijs ipsas curantium, multis euenisse sæpe vidimus. At tempus nunc expostulat, vt signa prodamus, quibus pestilentes febres cognoscuntur, loquimur nunc de veris, quando malignarum in proprieque dictarum pestilentium signa superius proposuerimus. Galenus Dogmaticorum omnium postunum Hippocratem facile princeps, ait: in hisce febribus calorem exterius mitem esse, minimeque mordacem percipi in toto corpore (ipso thorace excepto in quo acrimonia obseruatur) Quod signum clarius in 6. epidem. expressit, ex Thucydide
„ dicens: & exterius quidem tangenti corpus neque valde calidum erat. & postea
„ Peste affectos neque calidos & perurentes apparuisse. Frequentiusque parua tubercula in dorso & in alijs partibus eflorescunt, hac nostra ætate maculæ ad cutem erumpunt pulicum morsibus per similes quas puncticulas vel petechias vulgus appellat. Vrinas item esse aut turbatas, aut aquosas, aut colore sedimentisque sanorum vrinis per similes, in quibus aut nullum sublimamentum est, aut subliuidum araneorum telis in modum lanæ congestum. Aluus colliquata excernit, biliosa, flaua, vel ruffa, spumosa, liquida pinguia, maximeque fętentia, & plerumque perinde atque oui luteum in iure conquassatum colore apparent. In quadam pestilentia Gal. in hisce deiectionibus obseruauit, primo flaua profluxisse, mox ruffa colliquamenta, atque demum nigra veluti fex sanguinis. In his quoque febribus expiratio fętet, ac in ore aliquid coloris pestilentis, scilicet crysipelatis, aut herpetis, apparet, oculi flammei, atque calidi sunt, cibum abhorrent, siti ingenti affliguntur, frigidaque expetunt. Paulus Aegineta addidit, bilis vomitus, præcordiorum intentiones, labores, largos sudores, extrema frigida, alui profluuia biliosa, tenuia, flatulenta, vrinas aquosas, tenues, biliosas,

nigras,

Gal. in princ. libri de Theriaca ad Pisonem.
Gal. in 1. de diff. feb. cap. 4.
In 6. epid. sect. 1. comm. 29.
In 3. de præsag. expulsib. cap 4.
Sec. 1. com. 29.
In lib. 2. cap 35.

nigras, in quibus mala subsidentia, & suspensa pessima cernuntur, stillas sanguinis narium, in pectore ardorem, linguam retorridam, siticulosam; vigilias, deliria, conuulsiones violentas, itemque alia multa praua. Auicenna vero scribit hanc febrem exterius esse quietam, intus turbantem, plerumque necantem, in qua interius vexatur caliditas, & inflammatio fortis, respirationem esse magnam, breuem & plerumque fætidam, vehementer eos sitire, cum præarida lingua, aliquando ad esse nauseam, cibos abhorrere, & oris ventriculi dolorem sentire, splenem magnum esse ægrotos esse vehementer anxios, & in quietos, aliquando adesse tussim aridam, virium casum, syncopem, delirium, hypochondriorum tensiones, vigilias, corporis relaxationem, & quandoque bothor sub albidam & rubram, obseruari, pulsusque frequentes, paruos, & in nocte maiores; quandoque ægroti inflantur hydropicorum modo, ventres fluxus cholera & aliorum humorum deiectio lenis apparet, fętida, inqua aliquid colliquationis cernitur: Vrinæ sunt aquosæ, & nigræ, sudant fętido sudore, incidunt in syncopem & in extremorum refrigerationem; conuulsiones, fiunt, & lethargici euadunt. Nonnunquam ægrotantes non sentiunt morbum, neque calore ex æstuant, & calor ipsorum tepidus sentitur, neque in pulsibus & in vrinis apparet multa alteratio, & mutatio à statu naturali: vnde & medici complures an febricitent ægroti, dubitant. In multis expiratio est fætida, & hæc signa obseruantur, putredine vel etiam cordis substantiam inficiente. Rhasis ait: Febrem exterius esse lentam & tepidam, intus clausam, expirationem, & alia excrementa fætere, adesse magnam angustiam, sitim vehementem, spiritumq; densum. Quæ signa in hisce febribus vel etiam recentiores medici ad unguem obseruarunt, quippè in ipsis exterius calorem tepidum obseruari, intusq; percipi caloris incẽdium, ita, vt ægroti ne vel etiam tenuissima linteamina ferre queant, qui licet exterius parum calidi videantur, plurimum tamen intus anxij & inquieti obseruantur: ex quo recte Arabes hasce febres dixerunt, exterius esse quietas, atq; interius turbantes. Symptomata verò omnia maiora & sæuiora, quàm pro febris magnitudinis ratione, apparent; dolores capitis scilicet vigiliæ, deliria; lingua sicca, & aliquando nigra, cum siti intensa, & sæpe, nullus ciborum potusq; desiderium, adest fluxus per ventrem colliquatiuus, apparet, in quo liquida, lenia, aut nigra, aut syncere biliosa cum vehementi fætore exeunt, plerumq; fætida est expiratio; oris aphtæ, idest vlcera sordida & aliquando nigra in ore fiunt, pulsusq; prælanguidi apparent, qui quandoq; sine ratione cadunt, & hoc vnum est ex signis valde proprijs harum febrium, quę talia apparent, licet ægroti ante cibis probis fuerint enutriti. hæcq; signa particulatim obseruantur, vbi putredine cordis contenta coinquinata sunt. Cum vero eiusdem visceris substantia itidem idem vitium contraxerit, ægroti morbum non sentiunt, ita, vt se febricitare, ignorent; (quod æqualis calor febrilis sit, vniformisq; & nullas habeat accessiones, & hecticorum modo febris fiat) pulsus quoq;, & vrinæ parum vel nihilo à statu naturali mutatæ dignoscuntur. Ratio horum signorum est, quod ab intensa illa putredine infectis spiritibus, humoribus, aut substantia cordis, omnes facultates debilitentur, potissimumq; vitales, vnde pulsus sine causa concidunt, languidi & summe labefactati sentiuntur. respiratio frequens debilisq; fit, atqui ferè continuo ad syncopem inclinant. Cerebro vero communicata læsione, animalis facultas vitiatur, & meritò sanè, cum spiritibus cordis vitiatis, ad cerebrumq; delatis, homines minime recte discurrant, memoria non valeant, non recte imaginentur, ac non minus motrix facultas labascit. Hinc fiunt corruptæ imaginationes, & ægri redduntur veluti insensati, atq; ita obliuiosi, vt quandoque propriorum nominum complures in peste (quòd Thucydides tradidit) fuerint obliti. hinc etiam externis sensibus

In lib. 4. fen. 1. tract. 4. cap. 2.

In lib. diuisionũ cap. 180., & in lib. x ad Almãs. cap. xvi.

Gal in 3. de præsag. ex pulsibus cap. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

læsis ęgroti non sentiunt seipsos maligno morbo laborare, atque ita vt potius putent non ęgrotare, sed recte valere: ad motum segnes ac veluti semimortui apparent, quod spiritus ex corde delati ad cerebrum, obscuri crassi, ac putridi sint. Hac eadem de causa naturalis quoque facultas prelanguet, eiusque actiones idcirco admodum læsę apparent, præsertimque in coctrice, in excretriceque, vnde excrementa cruda, fætidaque caloris defectu redduntur; & præsertim deiectiones quæ fętidissimæ & colliquatæ excernuntur: quæ deiectiones febrium pestilentium sunt propriæ maculæ item, tubercula, sudoresque non boni sed mali quomodo apparent. Quidam dicunt, putredine contenta cordis vitiante, hæc particulatim obseruari, scilicet ægros magis cognoscere seu sentire se febricitare; pulsusq; minus debiles, quam in hectica pestilente videri. operationes vero sensuum, atq; intellectus intus extraque ita lædi, vt phrenitici videantur, calorem itidem circa hypochondria percipi, magnam fieri respirationem, & expirationem, instar ignis calidam. vrinas mingi turbatas, valde crassas; maculas multas in dorso erumpere, virtutem non ita statim concidere. Vbi vero etiam cordis substantiam putredo occupauerit, fieri hecticam pestilentem, quam ægri non sentiunt, neq; se febrire cognoscunt, recteque se valere putant, omnesque extrinsecas exinde operationes secundum naturam videri, ita vt & pulsus & vrinæ sanorum similes videantur: apparent tamen quandoque tenues, liuidæ atque fętidæ. Quædam alia in his quoque obseruantur; quidam enim collum erigere nequeunt, oculi turbidi, apparent toruus aspectus, vultus Hippocraticus, & absque pudore decumbunt, licet mulieres alioquin honestissimæ sint, coram omnibus culcitram, linteaque leuantes pudenda detegunt; nigrę extuberant in cute maculæ, & post mortem, insignis macula nigra circa dorsum, veluti si quis ex alto ceciderit cernitur. Hæcque signa sunt, quibus febres pestilentes dignoscuntur. Vbi vero proxime dicta signa illuxerint, prorsus desperandum, & ob id a medicamentis erit abstinēdum in ea vero, quæ putrida pestilens est (licet maiori ex parte intereant) si virtus consistat, ægroti ad oblata bene se habeant, recte respirent, atque alia recte respondeant, supposita spe salutis curationem aggredi opportebit. In qua cum morbus sit itidem adstrictus, merito (vt Dogmatici etiam sentiunt) studendum esse corporis apertioni, atque siccationi humiditatum superfluentium. Quod hæc omnia laxantia sint, quare nulla alia opinio erit, habenda quam de corpore laxando vt humores summe putridi intus suscepti exhalent, digerantur, atque euacuentur. Gal. dixit corpora siccanda, atque meatus aperiendos, perinde ac dicat, corpus esse laxandum, cum siccare tollere excrementa nihil sit aliud, quam corpus laxare. Dogmatici putant summam curationis esse siccationem, & Methodici meatuum adstrictorum laxationem, quod per ipsos laxatos putridus humor ex halet, at vtrumque facere est vtilius, quod, nihil profectò erit quam corpus putridis humoribus veluti tumens, laxare. Itaque in victus ratione de qua primum agimus cibus sit, qualem in febribus continentibus expressum fecimus, hoc addito propter insignem putredinem, quod facultate sit siccus licet actu humidus & calidus exhibeatur. vnde iuscula alterabuntur, oxalida, acido citri, vel limonis aut vino granatorum, dulci aut fructibus berberis maturis, & similibus, at quum in continentibus, præstabit, vt cibus plenior aliquantulum sit, propter virium languorem, & oportebit eius modicum, sed sæpe exhiberi; idem de potu dicendum, scilicet conuenire actu calidum & humidum sed potestate siccum, quare aquæ stillatitiæ ex oxalida, ex rosis vel ex succo granatorū subacidorum actu calidæ epotæ ipsos iuuant. Non minusque cum succo citri, vel limonis, infusum itidem berberorum maturorum cum saccharo, vtiliter propinabitur, aut syrupus ex acido citri, aut iulep acetosus vel de tamarindis. Vinum non perpetuo negandum, ogligophorum quando tenue odoratum vires recreet,

Gal in 3. de præsag expulsib. c. 4
Gal. in historia Heropiti.

In 1 de diff. feb. cap. 4.

Galen. in 1. ad Glauc. cap 14.

vrinamque moueat. Nullis vero dandum, si humores omnino crudi sint, cum febre incendente, si vigiliæ adsint, vel vehemens capitis dolor, delirijue signum aut si vnà subsit aliqua interni visceris phlegmone, vel in hepate, vel in renibus, vel in pulmonibus, vel in ventriculo, vel in intestinis, quia omnibus inflammationibus est inimicum. In aere degat claro, mediocriter lucido, odoribus alterato, æstate poterimus suffire locum, ex aceto & aqua rosacea, in qua santalum rubrum, rosa, xiloaloe camphora & modicum caryophyllorum efferbuerit, & hyeme poterimus in vino albo aromatico, aceto & in aqua rosacea & in aqua de floribus cytri, ebullire, caryophylla, santalum flauum, xiloaloem, iuniperum, cinnamomum, & modicum assæ fetidæ. vel horum loco, poterimus parare pastyllos cyphoides vocatos, ac carbonibus accensis ipsos superponere, vel massam ad idẽ parabimus, quæ recipit, benzuini, myrrhæ vngulatæ styracis, camphoræ, ladaassæ fætidæ opobalsami, an. ʒ. i, xilobalsami, rosarum, caryophyllorum, xiloaloes, cinnamomi, an. scrup. i. s, ex opobalsamo occidentali misce & ad ignem fiãt trohisci, ex quibus super accensos carbones aspersis fiat suffumigium. Ægroti animi passiones fugiant, hilaresque sint, vt vapores venenosi prompte exhalare queant. Hac instituta victus ratione, si aluus fuerit adstricta ipsa laxabitur, & præsertim in corpore cacochymo, aliquo pharmaco lenitorio, quod excrementa, quæ sunt (vt aiunt) in primis vijs, educat, cuiusmodi erit, quod in potione parabitur ex syrupi rosati solutiui vnc. iiij, electuarij. len. vnc. i, cum aqua oxalidis stillatitia in qua semuncia pulpæ tamarindorum fuerit per noctem macerata, & flores simul boraginis, violarum buglosique aut in bolis dabitur quod recipit floris cassiæ Abissinæ nouiter extractæ ʒ. x, pulpæ tamarindorum ʒ. ij, sem. citri puluerizatorum ʒ. i: Ab alijs purgantibus medicamentis abstinendum, quod in principio humores crudos agitent, & plerumque moueant, ipsos ad nobiles partes qui tunc temporis medicamentis non cedunt, stomachumque & naturalem eius facultatem labefactant, atque vires prosternunt, ideo ab his est omnino cauendum. Quæ si aliquando aliquibus profuerint, id euenit, quia turgentes fuerunt humores atque hoc etiam non nisi in robustissimis corporibus, fit vsus clysteriorum emollientium si aluus adstricta fuerit, longe laxatorijs medicamentis erit vtilior. Itaque laxata aluo lenitorio pharmaco, ad vacuationem sanguinis declinandum. primo secta vena interna dextri cubiti in ea copia mittatur, quam vires permittent. & in altera die, si corpus sanguine abundauerit, & vires permiserint, ex altero brachio euacuatio sanguinis erit repetenda, in pueris & in viris mulieribusque albidioribus sanguis mittendus itidem erit copiosius cruribus scarificatis, ex qua scarificatione, facta sanguinis euacuatio in pestilentibus febribus est vtilissima, quia cum ipsa quantum sanguinis volumus, euacuamus, siue violentia, & sine virium (quod à longinquis partibus educatur) magna iactura & quod maxime in hisce febribus videtur desiderandum, quoniam ex ea euacuatione à supernis partibus ad infernas fiat reuulsio: Vnde mirum non est, si nos sæpius in hisce ægrotis vigiliam, vel dolorem capitis vel delirium vel surditatem, vel aliud symptomata simile continuò sublatum uiderimus, præsertimque si copiosa fuerit euacuatio. De hac Oribasius ita scripsit: Et sanè dum pestilentia uehemens Asiam deprehendisset, multosq; perdidisset, meq; etiam morbus attigisset, secunda morbi die remissione febris facta crus scarificaui duasque fere sanguinis libras detraxi, hacque de causa periculum vitaui. In pueris & infantibus in quibus vnà cum pestilenti febre uel exhantemata, uel uariolæ apparuerint, perpetuo summam utilitatem ab hac euacuatione subsecutam vidimus. Quæ Aegyptij, Arabesque nullum utilius præsidium in hisce febribus esse longa experientia, cognouerunt. Quandoq; uero in prædictis corporibus non inutiliter sanguis educetur abhibitis cum scarificatione cucurbitulis cruribus,

In lib. 7. c. 20.

lumbis

lumbis, atque scapulis cum profunda scarificatione, vt sanguis etiam crassus commode educatur: non, vt pessime aliqui faciunt, qui vix epidermide scarificata sanguinem tenuiorem educunt, intus commoto crassiori, minimeque educto. Quomodo eruditi medici cucurbitulas, ad vacuanda corpora meritò damnarunt. & Galenus dixit, in plethoricis corporibus esse noxias. sed profundioribus scarificationibus poterunt cucurbitulæ loco scarificationis crurum, quandoque substitui. Corpore laxato, aut per clysteres aut per medicamenta, tum maxime per euacuationem sanguinis, medicamenta cum interna tum externa ijsdem vexatis febribus laxatoria erunt adhibenda; ex internis, ea sunt (siue simplicia siue composita sint) quę Gręci alexipharmaca, latinis antidota, dixerunt, quorum omnium vsus ad sanandas hasce pestilentes febres est necessarius: hæc vero duplicis sunt differentiæ, quippè quæ vel manifestis qualitatibus conueniunt, vel tota quidem substantia alterando, aut venenum ipsum vacuando; hæc autem calida sunt & tenuioris essentiæ, qua penetrant, & digerunt venenum, illa proprietate quadam (vt aiunt) totius substantiæ, ad se virus trahendo iuuant. Recentiores addunt siccantia, quippè quę vehementer siccando putredinē ac virus ipsum consumunt, cuiusmodi esse quidam voluerunt terram lemniam, bolum armenium, samiam terram, melitā, tocaiensem, corallium, margaritam smaragdum, vnicornu, lapidem bezaarticum, & similia. Dogmatici manifestis qualitatibus alterādo veneno ex præcellēti putredine facto occurrere (aiunt) frigida & sicca medicamenta tenuioris essentiæ; cuiusmodi est acidum citri, limonis, tamarindorum pulpa, oxalis, rosa, berberis fructus, granatorumque acidorum succus, taraxaci, iuncique, & radicis heptaphylli, siue tormentillæ, bistortæ & similium. Totius vero substantiæ proprietate valent lapis bezaar, vnicornu, ac veletiam (vt nos putamus) bolus armenus, terra lemnia, theriacaque ex compositis. licet etiam his adiuncta sit siccandi facultas præualida, qua non minus iuuant, quàm proprietate substantię cor ac naturam roborant, siccante vero facultate putridum humorem resoluunt. Quæ vero non alterando, sed euacuando febribus pestilentibus resistunt, sunt vel quæ intus assumpta virus digerunt, & euacuant, vti est radix myrrhidis, gentianæ, angelicæ, petasites, carlinę, Zedoariæ, phu, Cyperi Babilonici, pentaphylli, succisæ: scorzoneræ, & scordium dictamnum, triphyllum bituminosum, galega, betonica, carduus sanctus, calendula atque scabiosa. Quæ omnia sunt calida, sicca, discussoria, cuiusmodi quoque est ex succis laserpitium, opobalsamum, oleumque è calchanto. Quare per os dandum aliquod ex prædictis, præsertimque eorum, quæ cum proprietate totius substantię, siccante ac vel etiam vacuante facultate laxant, vt est terra lemnia, bolus armenus, terra tocaiensis, margarita, smaragdus, saphyrus, os de corde cerui, lapis bezaar, sed inter omnia, si possit haberi laudatur, cornu mono cerotis, vni cornu dictum, vel vt diximus quæ vnà roborando euacuant virus, vti sunt, aquæ stillatitiæ, aut succi ex oxalide, melissa, scorzonera, taraxaco, surdeo, galega, scabiosa, trifolio bituminoso, carduo sancto, pentaphyllo, petasite, succisa, atque melissa. Quorum vel succi exhibentur calidi mane ante cibum per horas quatuor cum saccharo aut modico Theriacæ vel Mithridatij, ad vncias duas & aliquando ad quatuor. vt (exempli gratia) accipe aquæ scorzoneræ, cardui benedicti, scordij, tormentillę an. vnc. i. Theriacę antiquæ ʒ. i. Misce, & calidum exhibeatur, postea pannis contegantur, vt sudent, aut succi foliorum galegę, vel radicis petasites, vel chamedrios, vel scorzoneræ vel angelicæ, vel calaminthæ vel alterius prædictarum plantarum, unc. i. s. dabitur cum olei de calchanto, semi obolo: aut exhibebitis radicem ad drachmam & etiam ad duas radicis dictamni albi, aut angelicæ, aut petasites, aut myrrhidis, aut zedoariæ, aut gentianæ, aut seminum citri, ex uino albo tenui aromatico calido supradicto

Gal. in 5. simpl. cap 18.

modo, aut vnicorni, vel lapidis bezaartici, gr. iiij, vel smaragdi ex serapione, vel Hyacinthi grana octo, ex aquę stillatitiæ scordij vel calaminthæ, vel scorzoneræ vel alterius supradictorum, vnc. iiii, vel ex uino vel exhibebitis terræ lemniæ aut boli armeni, aut terræ sammię, aut tocaiensis 3. i, ex vino si febris permiserit aut ex aliqua supradictarũ aquarum. At vt composita etiam medicamenta attingamus vtilissima est nostra aqua alexipharmaca dicta, si calida ad vnciam vel ad sex qui vnciam vel ad duas exhibeatur. Cuius quidem in fine huius capitis descriptionem publicabimus. Aut dabitis Theriacæ antiquæ, vel Mithridatij, aut antidoti è sanguinibus Galeni, vel Apollonij muris, vel diascordij, vel Moibani, antidoti drachmam ex vino vel ex aliqua supra dictarum aquarum & ab epotis sudor procurabitur: aut ad sudorem mouendum dabitur decoctum, quod accipit fol. calaminthę, scordij, oxalidis, melisse boraginis florum violarum, buglossi, boraginis an. p. i, radicis chinæ minutim incisæ, angelicæ, tormentillæ, cinnamomi s. citri an. scrup. i. Macerentur per diem in aquæ melissæ oxalidis an. lib. 1. bulliant ad consumptionem medietatis, & percolatum decoctum ad semi libram calidum propinato. Hæc & alia omnia alexipharmaca medicamenta (uel simplicia uel composita sint) calida exhibeto ab actu & frigidis planè abstinendum erit qui densent meatus & intus calorem, putredinemque claudant, atque hinc error illorum comprehenditur, qui in pestilentibus febribus aquam frigidam copiosius exhibent, qua nihil magis noxium est, ea etenim solummodo conceditur, ubi pestilens ardens fuerit, in eaque intensissimus atque æstuosissimus calor extiterit, ex quo intus nimium laxatis meatibus naturalis calor plurimum resoluatur, uiresq; dissoluantur. Quo in casu vt prohibeatur caloris resolutio densando internos meatus frigidam aquam aliquando exhibere, uel stillatitiam, uel fontanam cogimur, aut succum granatorum acidorum, uel infusum pulpæ tamarindorum, uel berberis fructuum, uel aquam rosaceam ad unc. vi. in qua febre ęstuosa usus terræ lemnię, boli armenij, margaritarum, & aliorum similium adstringentium medicamentorum utilis erit. Vnum restat de medicamentis internis dicendum, quippè semper modicum in potu, in cibis, & quouis alio modo, uel terræ lemniæ uel boli armenij, uel terræ tocaiensis, uel terræ melitæ esse exhibendum: mane uero medicamenta, ad finiendam per sudorem febrem esse exhibenda, quę longe efficacius agent, si cum externis medicamentis uim sudorificam adauxerimus. Vnum non omittendum de usu in hisce febribus, boli armenij, terræ lemniæ, sammiæ, & succi granatorum acidorum, fructuum berberis, tamarindorum atque aliorum similium adstrictoriæ facultatis non expertium. Quippè ipsorum usum uel non sint (uti quibusdam fuit persuasum) adstringentia, uel modice adstringant, nullo pacto esse incommodum, tametsi habeant aliquid (ut dictum est) adstrictionis, quoniam tantum abest, ut & Galenus etiam docuit quod ea modica adstrictione uasorum adstrictionem siue obstructionem augere queant, ut magis exinde propter amplitudinem meatuum interni meatus roborati, facilius à facultate detergente, de obstruantur. Quam rationem longa experientia ubique locorum facta comprobauit, quod ab illorum medicamentorum usu ne dum unquam aliqui læsi sint, at quinimo omnes plurimum fuerint iuuati, ex quo illorum usus familiarius apud omnes mundi nationes, in hisce febribus, maxime inualuit. At tempus est, ut ad externa quoque accedamus medicamenta, in quibus cognoscendis, illud unum animaduertitur, scilicet Dogmaticorum medicamenta, eadem profecto esse, cum ijs, quæ Methodicis fuere cognita. Etenim inter externa (quæ sunt frictiones, inunctiones calidæ laxantes spiracula meatuum cutis, & quæ cordis, iecorisque regioni adhiberi solent, epithemata, fomenta, balnea cucurbitulasque cutem calefacientia, laxantia, detergentia, atq; aperientia primas partes habent, quod corpus difflari faciant fuliginesq; putridę

Mentanus Veronensis in tract. de feb. pest. cap. In 5. lib. simpl. cap. 17.

commode

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

commode exhalent, & expurgentur, vel quæ etiam sudorem moueant. Hinc Ruffus & Auicenna in hisce febribus calorem ab intro exterius trahendum voluerunt. Præsertim vbi hypochondriorum tensio aliqua fuerit, calor exterius tepidus, non multus, extrema frigida sint, frequens respiratio, imaginationesq; offendentes, quæ incipientis inflammationis (vt quibusdam placuit) sint inditia, vel (quod magis credendum) hæc fiant ab insigni putredine, perinde ac veneno calorem extinguente, aut suffocante, id vnum aliqui notant, scilicet morbum intus adstrictum; esse ex quo meritò calorem exterius trahere medici debent, quippè medicamentis calfactorijs, quam attrahunt ad cutim, humores fuliginesque digerunt, meatus aperiunt, atque corpus transpirabile reddunt. Ad quam rem in primis occurrit inunctio Ruffi, Quam aliàs parari diximus (exempli gratia) ex decocti vel aquæ chamæmeli vnc. iiij, olei amygdal. amararum, vnc. ij, nitri optimi ʒ. ij, bulliant, quoad aqua vel decoctum absumatur, qua inunctione præmissis frictionibus leuibus vniuersum corpus illinitur, & antidoto aliquo deuorato, in ægrotis pãnis coopertis sudor procuratur. hæc erit vtilissima in omnibus febribus pestilentibus, & maxime si in ipsis exantemata apparuerint, vel puncticulę vulgo dictæ, vel variolæ si bis vel semel in die ante cibum per horas tres fiant hæc inunctio calida. Dictum est alias in pueris variolis laborantibus nihil vtilius esse, quam corpus totum calida hac illi niri inunctione. Ad hũc vsum probantur quoque cucurbitulæ ad trahendam materiam præ insigni putredine veluti venenatam ad cutim, sed cum modica scarificatione vtiliores erunt, quod nedum attrahant ad cutim sed quinetiam euacuent, ideoque laxent. Commendantur inunctiones quędam alexipharmacæ, si regio cordis, pulsus, manuũ carpis, atque tempora ipsis calidis illinantur bis vel ter in die, cuiusmodi sunt, quæ ex oleo de scorpionibus cum Matthioli, tum serenissimorum Magnis Ducis Florentiæ, & Ducis Ferrariæ (auctore Brasauola) tum oleum etiam Carauitæ Cardani. Vulgaris est, at non parum vtilis cordis regionem ter aut quater indie illini ex inunctione, quæ recipit olei rosati, aut vnguẽti rosati, aut santalini vnc.i, specierum cord. temp. vnc.i. Theriacæ antiquæ scrup.i.s. croci gr.v. cũ ceræ & aceti modico fiat vnguentum. Nunquam probare potui in hisce febribus vsum vesicantium vulgo dictorum medicamentorum, quod calorem febrilem augeant, vigilias dolore, quem concitant, inducant, & deliria, concoctionem impediant. non minusque & motui humorum critico, impedimento sint, cum incertus sit locus ad quem siue per quem crisis est futura. demum nihil vtilitatis ex ipsorum vsu sperandum videtur, cum difficillimum sit negotium, vesicantium occasione, vt humores ad loca, ad quæ natura nunquam vel rarissime expellit, attrahantur. Addo crudis existentibus humoribus ipsos quidem medicamentis neutiquam moueri & educi posse, potissimumque à parte aliqua inflammata. Balnea aquæ dulcis, mediocriter calida essent opportuna, & multo vtilia si ęgroti ijs facile vti possent, qui cum præ imbecillitate in lectulo decumbant, & impotentes ad ipsa sint, meritò à medicis particularia instituẽtur scilicet ad thoracem, ad hepar, ad hypochondriaque. hęc poterunt parari ex aquis melissæ, rosatæ, borag. oxalidis, scorzonerę, endiuiæ, sunci, taraxaci, calendulæ, cum speciebus cordialibus, rosis santalis xyloaloe, camphora, & croco cuiusmodi erit, quod paratur ex aquarum boraginis, mellissæ, rosarum, taraxaci an. vnc. iij, Vini albi aromatici vnc. i.s. specierum cord. temp. santalorum omnium, xiloaloes, rosarum an. scrup. i, croci gr. v. tetuiss. tritis mistisque fit epithema. At cum superius commendauerimus tanquam medicamentum alexipharmacum, quod & proprietate totius substantiæ cor roboret, humorem summe putridum digerat & per cutim ipsum exhalare faciat, vel per sudorem, euacuet restat, vt & ipsius descriptionem expressam faciamus. Quæ hæc erit.

Ex pulpę

℞. pulpę tamarindorum recentium vnc. vi.

Succi acetosæ
Granatorum acidorum
Limoniorum
Citrium malorum
Foliorum sunci
Endiuiæ
Scorzoneræ
Cichorij
Taraxaci
Boragh.
Rutæ caprariæ
Rosarum
Spinæ albę
Echij
} an. vnc. v.

Foliorum fraxini
Trifolij bituminosi
Agrimonij
Betonicę
Melissæ
Cardiacæ
Cardui sancti
Chamedrios
Scordij
Calaminthę montanę
Pulegij
Scabiosæ
} an. vnc. iiij

Aceti albi acerrimi lib. II.
Vini aromatici vnc. xiij

Florum borag.
Buglossi
Violarum
Rosarum
Rorismarini
Mali citri
} an. m. ij

Fumarię
Cichorij odorati
Scorzonerę
Rodicum pentaphylli
Caryophyllatæ
Aristologiæ longę
Eryngij
Myrrhidis
Scorzoneræ
Angelicæ
Phu maioris
Zedoarię
Gentianę
Petasites rad.
Tormentillæ
Morsus diaboli
Bistortæ
Vince toxici
Chinæ radicis
Ligni Indi
Santalorum omnium
Xilobalsami
Cinnamomi
Caryophyllorum
Corticum citri
Seminum citri
} an. ℥. iij

Terrę sigillatę
Sammiæ
Tocaiensis
Boli armeni
} an. ℥. iiij

Terrantur, & in phiala vitrea clausa maneant succis permista, & soli per quinq; dies exponantur, & mox bulliant in balneo Marię; Dosis est ab vncia vna ad geminas, datur calida & aliquando cum scrup. Theriacę Antiquę. Vnum restat, intelligendum quippe vbi fluor alui colliquatiuus adsit, quid agendum. Hoc ipsum quidem, scilicet vbi ita immoderate aluus profluat, vt vires exoluantur, corpusque lędat esse cohibendum clysteribus atque alijs adstrictorijs, tunc enim morbus hic est mixtus ex adstricto atque ex laxo, & cum laxus vrgentior sit ideo ei adstrictorijs occurrendum erit. si vero fluor sit moderatus, neque corpus lędat in vsu laxatoriorum ad febrem pestilentem (quę est morbus adstrictus) expugnandam, persistendum erit. Sed iam expeditis continuis febribus tempus est, vt ad intermittentes declinemus.

Finis Libri Quinti.

PROSPE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER SEXTVS.

De febrium intermittentium cognitione, & curatione, & primum de medicamentis ad tertianas. Caput I.

INtermittētes febres medici vocant, quę à vigore integritatē habent, ad illarum differentiam, quę licet à vigore remissionem habeant, nunquam tamen ad integritatem veniūt. Etenim in altera die scilicet remissionis, alteram habent accessionem, has Gal. semitertianas (scilicet in quibus alternis diebus accessio renouatur, febre nunquam ad integritatem veniente) vocare solet, etsi ignorare videatur vnde hoc nomen inuenerint. Nonnulli duplices tertianas, quippè quod duæ ex tertianis in simul sint, quarum vna die altera accedit, atque in altera altera. Alij tertianam quotidianā complicatam esse statuunt. Quod genus febris hemitriteum Greci vocarunt. Ab his excipiuntur semitertianę, quę fiunt ex humorum putredine in pulmonibus, vel ex vlcere vel denique ex vomica interna. hę enim febres tanquam symptomata eos affectus concomitantur. Nos vero de ijs febribus agimus, quę fiunt ex putredine in partibus naturalibus. At ad tertianas redeamus, quę aut exquisitę sunt, aut non exquisitę, quas medici spurias & nothas vocant, vtpotè, quę à mistione bilis cum pituita vel melancholia causam habeant. & rursus simplices, & complicatę aliquando fiunt: Nunc de exquisitis, simplicibusque agamus. Quarum signa sunt, vt ipsarum accessio alternis diebus ęgrotos siue de tertio in tertium (ut aiunt) inuadat; & non excedat spacium horarum duodecim, ita ut ante horam duodecimam ęgroti omnino febre liberentur, paucioribusq; paroxismis hęc febris finitur. Inuadit autem cum rigore magno, ac ueluti à re quapiam carnem pungente, quem medici punctorium rigorem uocant. à quo plurimus calor isque multum acris sentitur, qui ut plurimum per sudorem, uel per uomitum biliosum, uel utroque modo terminatur, pulsus in principio sunt tardi, parui, rari, ac debiles, in uigore magni, ueloces, frequentes absque inęqualitate (febrili excepta in qua systolis dyastoli celerior obseruatur, proter fuliginum euacuationem) Vrinę subruffæ sunt, & tenues. Plærunque hę febres fiunt in ęstate, in regione cęloque calidiori & sicco, in corporibus calidis & siccis bile flaua abundantibus. Generantur à bile in parte corporis extra uenas (ut dogmatici aiunt) suscepta infarcta adstrictaq; putrescente. Quę si recte tractentur periculo carent, breuesque sunt atque mites. Gal. tertianam exquisitam citò iudicari, & non esse lethalem tradidit; ruffioreq; existente urina, neque suspensione aliqua, neque nebula in primo circuitu apparente, ad septem circuitus fore producendam docuit. atque ipsam, si principio subruffa uel subflaua urina sit, mediocrique spectetur substantia, & paulo post, vel

Galen in 1 epid. sect. 1. com. 29.

In 4. aph. Hippo. com. 43.

Gal. 1. ad Glauc cap de signis tertianarum. Gal. in 4. aphor. 43. Gal. in 4. aphor. 49.

Gal in 4. aph. 49 & in 1. de diff. feb. 3.

Galen. in 1. ad Glauc cap. 8. In 1. epid. sect 3. comm. 8. In 2. de crisib. cap. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

vel albam nebulam vel suspensionem optimam habeat, non vltra quartum circuitum productum iri. Contra ni recte tractentur, mutari sæpius in continuas, ardentes, malignas, colliquatiuas, hecticas tabidasque & plerunque redduntur insanabiles. Quales Galenus obseruauit ex calidorum balneorum vsu, ex quo ad tabidas mutatas fuisse affirmauit. His præmissis in febre hac, quæ itidem morbus adstrictus est, laxantibus opus est præsidijs, cuiusmodi est aluum laxatorio medicamento vel clisteribus laxans, sanguinem vacuare, vrinam, sudoremque mouere, inunctiones, balneaque instituere. victum tenuem, actu humidum, calidumque & exiguum præscribere. pro potu aqua hordeacea est opportuna cum saccharo aut cum iulep, aut cum succo limonum, & saccharo. vel aqua stillatitia ex cichoreo, vel endiuia, vel sunco, vel ex alijs similibus: à vino omnino abstinendum. cibus bis in die quietis, semel in die accessionis longius ab inuasione & vigore: cremor ptisanæ cum lacte sem. melonum erit opportunus. Masthaleb Ægyptiorum, illis maxime vlui erit: qui recipit seminum melonum vnc. iij, cucurbitæ anguriæ liquiritiæ rosæ an. vnc. i, anisorum vnc. ij, omnibus contusis cum aqua rosacea lac extrahitur, & cum saccharo calidum datur. aut qui recipit, seminum melonum vnc. iij, papauer. alborum portulacæ, endiuiæ, lactucæ, maluarum, an. vnc. i, anisorum vel fęniculorum vnc. ij, contusis supradicto modo lac expressum cum saccharo calidum datur; vel furfurum triticeorum itidem expressum decoctum cum aqua rosacea & saccharo candido. vel iusculum, quod ex fermento ab Aegyptijs parari superius docuimus. vel panem tritum in iure pulli coctũ, aut ferculum ex blito, malua, endiuia, portulaca uel ex alijs similibus herbis. Quandoq; ipsis conceduntur carnes pulli gallinacei iunioris, vel vt ait Gal. testes gallorum paruorum, vel alæ tantum, aut phasianorum aut gallinarum paruarum: aliquando oua sorbilia, & nonnunquã pisces saxatiles. apparentibns signis coctionis vinum etiam conceditur tenue ogligophorum idest aquosum: Quiescant ægroti ab animi passionibus, & in aere lucido, in caliditate temperato maneant. Hac victus ratione instituta, ad laxantia præsidia descendimus; cum in hac febre adstrictus humor, calorque febrilis sit digerendus & exhalandus. primum itaque aluus laxabitur medicamento leniter laxatorio. Cuiusmodi erit si exhibeatur mannæ electæ in sero lactis dissolutæ ad vncias quatuor, & postea ægroti super bibant, seri lactis caprilli ex succo limonis clarefacti libras duas. vel laxabitur venter cassia cathartica Abissina vocata, vel cum saccharo deuorata ad vnciam & semis, vel ex stillatitia aliqua aqua vel ex sero supradicto dissoluta. vel exhibeatur syrupus rosatus laxatiuus ad vnc. iiij. ex supradicto serò in quo semuntia pulpæ tamarindorum fuerit per noctem infusa; vel cassia dabitur, cum pulpa tamarindorum. Post alteram diem, vbi ex hac febre natura plurimum grauetur, & multa copia bilis in venis cũ sanguine contineatur, secta vena iecoraria dextri cubiti sanguis mittatur copia moderata, vel in pueris & in mulieribus scarificatis cruribus, aut cucurbitulis cũ scarificatione spatulis adhibitis, at longe pręstabit sanguinẽ vacuari aut vena secta, aut cruribus scarificatis; cucurbitulæ enim in plethoricis corporibus ex Galeno damnantur, qui eas tutò non adhiberi docuit, ni prius totum corpus fuerit euacuatum. A sanguinis vacuatione singulo mane, quoad signa coctionis appareant, dabitur syrupus violatus simplex, cum acetoso simplici; vel rosatus simplex cum acetoso, vel de acido citri vel de oxalide vel de endiuia, vel de sunco cum aquis stillatitijs, vel decocto maluarum, violarum, boraginis, sunci, oxalidis, agrimonij, & radicis petroselini. hic exempli gratia parabitur in hunc modum. ℞. syrupi ex acido citri vnc. i. de boragine vnc. 5. aquæ stillatitiæ borag. acetosæ, agrimonij an. vnc. i. vel decocti, acetosæ, borag. sunci, vnc. iij. Misce pro syr. actu calido exhibendo. Verum pro aliqua alia molienda vacuatione, humoris inclinatio erit attendenda, nam si humor ad

stomachum

Galen in 1. epid. sect. 1. com. 23.

In 4. aph. Hippo. com. 43.

stomachum inclinarit, quod ex nausea & uomitu intelligitur, aut aqua tepida cum modico syrupi acetosi vomitus irritabitur, vel hydræleo, aut decocto maluarum, sem.lini, fęnugræci, hordei; vel aqua tepida, in qua radix dulcis glyzyrrhyzę, & pauxillum sem. fęniculorum ebullierit, copiosius hausta, aut mouebitur vomitus aqua tepida cum syrupo acetoso aut iure pulli macro cum syrupo itidem acetoso. si vero ad vrinam humor inclinauerit, quod ex vrina copiosiori, aut acriori intelligitur, diareticis erit opus. Galenus dabat decoctum, apij, anethi, fęniculi. at si illud mixtum erit cum lacte seminum melonum, cucumeris, endiuiæ, maluæ, erit longe vtilius. sed opportunum erit decoctum quod ita paratur: Accipe semin. melonum cucumeris an. vnc. ij, sem. maluæ, altheæ, endiuiæ, portulacæ, ligni dulcis siue liquiritiæ optimæ rasæ & tritæ, sem. fęniculorum, an. ℥.ij, contundantur, & ex aqua hordeacea lac extrahatur, quod calidum dabitur ab vncijs tribus ad sex cum saccharo. Si candido vero ad sudorem corpus itidem fuerit promptum, sudorificis vtemur, proinde dabimus cremorem ptisanæ hordeaceæ in qua ebullierit pugillus calaminthæ, vel decoctum dabitur, quod accipit hordei mundi vnc. i. calaminthę montanæ p. ij, radicis chinæ, arundinis siccæ minutim incisæ an. ℥. ss. macerata per noctem bulliant in libris tribus aquæ ad consumpt. medietatis. & decoctum datur mane calidum & stragulis calidis ęgroti probe conteguntur vt sudent, non omissis externis cum frictionibus tum inunctionibus calidis, quas paulo post dicemus. Si ad ventrem humor delabatur, ijsdem vtemur medicamentis leuiter subductorijs, quæ superius meminimus. Quare purgatio ijsdem medicamentis laxatorijs erit repetenda: ab electiuæ attractorijs vero omnino abstinendum erit. optimum medicamentum erit, quod recipit syrupi rosati solutiui unc. iij. mannę electę unc. i. seri lactis caprilli. q. s. fiat potio. & post ægrotus super bibat seri lactis predicti libras duas. Gal. dabat absinthium, cuius usus propter ingratum saporem apud nos obsoleuit. Atque hæc de internis medicamentis. Nunc externa attingamus, quę sunt balnea ex aqua dulci, epithemata innunctionesque ex dulci oleo calido. Balnea ex dulci aqua temperate calida utilissima sunt, cum rarefaciant poros cutis, atque bilem digerendo euacuent, meatusque clausos aperiant. Quorum usus cum in multis Italiæ locis obsoleuerit, in orientis locis, maximeque in Aegypto, in Arabia & in Syria hac ętate illa sunt in frequenti usu, ideo complures eorum loco epithemata, quæ particularia ueluti balnea sunt, omnes affectant, scilicet ex aqua hordeacea, fluuiatili, uel stillatitia endiuiæ, sunci, maluæ, oxalidis, boraginis & similium, temperate calida, & spongijs uel linteis imbutis ad thoracem & ad hypochondria appositis; quandoque ad penetrationem modicum additur croci, uel aceti, & quandoque santalum rubrum rosęquæ tenuissime tritæ adduntur. Nonnulli ad iecoris regionem succum calidum endiuiæ, uel cichorei, uel sunci, uel maluarum cum modico aceti epithematis modo adhibent. ex oleo etiam dulci calido, uel communi uel chamæmelino, uel amygdalino dulci, lenibus præmissis frictionibus, totum corpus summa cum utilitate illinunt, quod ipsum laxet meatus, & per eos humorem digerat. Aegyptij cum balnea tum inunctiones & in his & in alijs putridis febribus frequentant. Pro speciali medicamento exhibent singulo mane calidam potionem, quę accipit succi granatorum acidorum, dulcium an. unc. ij. aquæ endiuię unc. iiij. uel aquam stillatitiam ex acido limonum cum saccharo ad unc. iiij calidam uel mahastaleb potio, quæ paratur ex seminibus frigidis maioribus liquiritia, anisorumque seminibus contusis atque ex ipsis expresso lacte quod cum saccharo calidum datur.

Gal. in 5. simpl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De Curatione febris tertianæ nothæ siue non exquisitæ. Caput. II.

FEbrem tertianam notham, spuriam & non exquisitam vocant, quæ fit ex bilis mixtione cum pituita extra uenas putrescente. Duplex est, quædam simplex & quædam composita ex duabus vel tribus simplicibus, aut ex quotidiana continua, & ex tertiana intermittente. in hac quidem quotidie accessiones fiunt, vna quotidianæ respondens, atque tertianæ altera. hanc hæmitriteum vocant, & semitertianam. Simplicis quoque quædam ad quotidianam accedit, quippè vbi maior pituitæ quam bilis portio putrescit, & quædam ad tertianam, vbi contra bilis pituitæ copia præualuerit. Hæmitriteus vero siue semitertiana, à tertiana duplici distinguitur, eo quia tertiana duplex sæuis, malignisque symptomatibus caret,& in semitertiana sæua ac maligna apparent, vnde Gal. meritò hanc inter morbos acutos & periculosos recensuit. Cognoscitur tertiana notha primum à rigore, quo inuadit, obtusiore, quàm in exquisitis tertianis, non punctorio, scilicet bilis acrimonia ab humido pituitæ obtusa, longiorque est siue prolixior. Aliquando absque rigore, horrore, frigore, sed cum calore tantum inuadit, quippè vbi pituita satis concocta nulla molesta qualitate extrauenata sensibiles partes afficit, & quod habeant paucam pituitam bili mixtam, cuius calore hebescit pituitæ frigiditas, vsque adeo, vt nullam molestiam inducendo, statim accendatur, atque putrefiat. subsequitur calor neque multus, neque admodum acutus, qui diuturnius prolixiusque ægros tenet, Quo accessio longior fit, vt nedum intra spacium horarum duodecim (quod de exquisitis dictum est) febris soluatur, sed ad horas vsque triginta & quandoque plures accessio producatur. Hinc tertium signum ab accessionum numero depromitur, etenim hæ febres non septem circuitibus terminantur, sed longe pluribus, ut quandoque sex mensibus quasdam perdurasse, à multis fuerit obseruatum. Hinc etiam tarde signa coctionis apparent: Cætera alia signa exquisitarum tertianarum obseruantur, sed aliquantulum à pituitæ præsentia mutata, ita vt sitis minus intensa sit, minus acuti capitis dolores & calor febrilis minus acris quoque obseruetur. Addunt alij his corporis grauitatem, dolorem vertebrarum, ventriculi inflationem, oris uentriculi fastidium, orisque amarorem, & similia. Fiunt hæ febres obstructis musculis aut totius corporis (vt quibusdam visum est) præsertim circa thoracem & dorsum, aut obstructionibus factis in cauitatibus partium hypochondrijs contentarum, cuiusmodi est stomachus, hepar, lien, pancreas, omentũ, diaphragma & similes aliȩ partes. Neque est, quod quidam obijciant ex putredine in obstructis viscerum cauitatibus contenta febres non intermittentes, at continuas fieri, vt in suppuratis & in hydropicis apparet, quia scilicet putridus humor in cauitatibus viscerum continetur, ideoque febres continuas fieri, quæ tamen fiunt, quod humor putridus accensusque in his cauitatibus thoracis vel abdominis contentus, multus sit, quàm vt vna die digeri possit, sed vbi paucus fuerit, ita ut per diem unum digeri à calore febrili queat, fiet febris non continua sed intermittens. Quare his cauitatibus uel musculis obstructis & ob id in ipsis putrescente humore misto ex bile & pituita & quandoque cum modico melancholiæ tertiana notha fit. Quȩ ni citò tollatur, minatur lienis obstructionem, tumorem, cachexiam; uel in continuam mutatur summe periculosam. Hæc uero febris & ipsa cum sit morbus adstrictus, pro instituenda curatione, laxantium præsidiorum (quæ quot, qualiaque sint superius diximus) usus erit planè conueniens. Huiusmodi facultatis erit etiam uictus ratio, quæ primo sic instituetur, ut cibus quantitate sit modicus; qualitate, qui humectet, extenuet, detergat, ut est ptisana hordeacea,

Gal. in 4. aph. 43

In 1 epid sect. 3. com. 21.

Galen. in 1. ad Glauc.

Vict. Trincauel.

hordeacea, vel iuſculum è furfuribus, vel panis in iure pulli parui fęniculi folijs, vel petroſelini, vel apij alterato. Gal. dabat ptiſanam cum pipere, aut hiſſopo, aut origano coctam; ouorum lutea ſorbilia, carnes pullorum, gallinaceorum paruorum, vel auicularum montanarum vel perdicum, aut fercula ex folijs fęniculi, boraginis, cerofolij, petroſelini parata in eodem iure. Antiqui in ſimplici tertiana alternis diebus tantummodo cibum dabant, quem tenuem victum complures commode non ferunt. proinde rectius, bis in die quietis modicus tamen dabitur, & ſemel in die acceſſionis; à vino verò abſtinendum erit, quoad præceſſerint totius corporis euacuationes, & aliquod coctionis ſignum illuxerit, aer ſit ad caliditatem declinans, & clarus, vt tumentia laxet. Quod primum ex laxantibus occurrit, eſt, vt adſtricta aluus laxatorio pharmaco aut clyſtere laxetur, ſtatim in principio complura excrementa in ſtomacho, & in primis (vt aiunt) vijs contenta facile pharmaco laxatorio ſubducuntur vel etiã crudo exiſtente morbo, quod hæc excrementa ſanitatis tempore genita, & nondum putrefacta (quę ob id Dogmatici cruda dicere non debebunt) medicamentis cedant. Quare caſſię florem ad ʒ.x, cum drachma ſpecierum hyeræ ſimplicis Galeni, vel cum ʒ.ij electuarij diaphęniconis, in bolis cum ſaccharo vel in potione dabitur; aut ſyrupi roſati ſolutiui vnc.iiij, electuarij len. vnc.i, cum decoct. flor. & fruct. cum ſena potio parabitur. vel mannæ electæ vnc.ij.s, mellis roſati ſolutiui vnc.ij, cum decocto ſupradicto, vel aliqua ex ſtillatitijs aquis fiet potio. aut dabuntur pilularum de hyera. s. ſcrup. iiij, & ſuperbibent ſyrupi roſati ſolutiui ad vnc. iiij. ex aliqua ſtillatitia aqua conuenienti diſſoluti. Clyſteres molles aluo adſtricta alternis ſaltem diebus inijcientur parati ex decocto maluarum, altheæ, mercurialis, betæ, furfurum triticeorum, vel ex hydromele ad lib. i. cum olei dulcis vnc.iiij, mellis roſati ſimpl. vnc.iij. & ſalis ʒij. aluo laxata, & præmiſſa hac alui euacuatione, ſanguis ſecta vena iecoraria dextri, vel ſiniſtri brachij ſi in lienis regione dolor, vel tumor adfuerit, quantum vires permiſerint, euacuabitur. quod ſi corpus etiam plethoricum fuerit, in altera die ex altero brachio eadem ſanguinis euacuatio ad maiorem corporis laxationem faciendam repetetur; in mulieribus verò pueris & corporibus delicatioribus mittatur ſanguis ex cruribus ſcarificatis, præſertimque in mulieribus, ſi ſuppreſſi fuerint menſes. In corpore autem nigriore ſanguine craſſo abundante præſtabit vena ſecta ſanguinem mittere: & ſi in mulieribus ſuppreſſi fuerint mẽſes, ſecta pedis dextri ſaphena, copioſius ſanguis, viribus conſtantibus, mittatur: Sunt qui ſaluatella (vulgo dicta) vena in ſiniſtra manu ſecta, repetant ſanguinis euacuationem. Euacuatione vero laxato corpore, coctioni incumbendum erit medicamentis, tum internis, tum externis: ex internis conuenit oxymel ſimplex, mel roſaceum ſimplex, ſyr. acetoſus ſimplex de boragine, de agrimonio, de abſinthio, cum decocto ex folijs betonicæ, agrimonij, chamedrios, boraginis, bugloſſi, rad. apij, petroſelini & aliorum ſimilium parato; hæc enim humorem craſſum extenuant, detergunt, & ab infarctu liberant. eodem tempore exterius os ventriculi fouendum calido oleo dulci, aut amygdalino, aut chamæmelino aut ſimili alio, & lien itidem ex fomento calido fouebitur, vel ex oleo chamæmelino, amygdalino dulci, aut communi dulci, aut de capparibus, aut de floribus cycliminis, aut ſimilibus, quæ habent vim rarefaciendi, laxandi, emolliendi, digerendi atque meatus aperiendi. Vtile erit fomentum calidum ex decocto, foliorum & radicum altheæ, ſem. lini, fænugręci, meliloti, florum chamęmeli & ſimilium paratum ex ſpongia, vel ex veſica ſiniſtro hypochondrio adhibitum. Horum omnium prædictorum vſus erit, quoad ſigna coctionis apparuerint (ſcilicet, vbi vrinę craſſiores, melioris coloris cũ æquali contento leui albo apparuerint) atq; etiam poſtea, quod digerant humorem febrem fouentem. Verum vrinis magis concoctis conſpectis, vtile erit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

humorem putridum purgari per vomitum, si ad stomachum humor inclinarit, quod ex nausea & ex vomitu facile intelligitur. Gal. à cibo vomitum laudauit, multosque solo vomitu sanatos vidit. Cæterum etiam ante cibum prouocabitur vel ex hydromelle cum syrupo acetoso, aut cum oximellite, vel oxycrato, id est aqua calida cum modico aceti copiosius epota, & paulo post aqua reiecta, digitis aut pēna in ore indita, concitato vomitu. Vbi vero humor in stomacho pituitosus, crassus, & lentus fuerit, dabitur ex iure pulli oxymel (exempli gratia) ℞. iuris pulli, in quo liquiritia dulcis, & modicum seminum fęniculorum ebullierint lib. iiij, oxymellitis vnc. iij. Misce & calidum propinato. vel exhibeatur aceti scyllini vnc. is. vel solum, vel cum libra iuris pulli parui gallinacei. Sed ab his vomitorijs ex Scylla consultius abstinendum in debilioribus erit, quod ipsis plurimum stomachus, atque ab eo coctio lædatur. Si uero non ad uomitum, neque ad urinam, sed ad uentrem humor relabatur, catharticis pharmacis opus erit. Qualia in potione erunt si exhibeātur mellis ros. sol. vnc. iij, mannę electę vnc. ij. cum decocto flor. & fruct. cord. cum sena, aut mellis ros. sol. vnc. iij, syr. ros. solutiui vnc. ij. vel syr. depolipodio vnc. iiij, cum pręďicto decocto uel in bolis dabitur cassiæ uel electuarij len. unc. i, diapheniconis unc. iij. uel pilullarum de tribus cum rhabarbaro scrup. iiij, Agarici th. optimi ʒ. i, cum succo rosarum misce, & fiat bolus: sed consultius erit, ut cū Methodicis à catharticis abstineamus, & horum loco clysteres & simplices laxatorios, & purgatorios instituere ne stomachus lędatur atque ab eo concoctio. His uero ni febris tollatur, ad ea medicamenta, quæ humorem extrauenatum, accessionem facientem, febremque fouentem, uel per insensibilem euacuationem, uel per sudorem digerunt ueniendum erit. Quorum medicamentorum usus, ueluti apud antiquos olim maxime fuit familiaris (quod efficaciter hasce & alias febres resoluat) ita nunc fere ex toto obsoleuit. Dabant quidem antiqui medicamentum uel simplex uel compositum, facultatis humorem extenuantis, detergentis, atque digerentis per duas horas ante futuram accessionem, ut humorem à uenis extra excretum, accessionem facientem, priusquam febris reaccenderetur, digererent & resoluerent, atq; ita febrem planè finirent. Vt uero hoc efficaciter facere possent, præter medicamentum discussoriū, sudorificumque, quod per os dabant, etiam eodem tempore premissis lenibus frictionibus, inungebant, alij totum corpus, alij omnes dorsi partes, alij præcordia ex aliquo oleorum laxantium, & digerentium, vt humor extrauenatus efficacius cum medicamento intro forasque agente resoluatur. Itaque primum interna medicamenta humorem extrauenatum digerentia proponam, & mox externa. Ex internis vero simplicibus, Diosc. triphylli asphaltites semen tenuissime tritū ex vino albo calido, vel ex decocto chamedris, ad drachmam, & geminā quoq; per duas horas ante futurā accessionem exhibendū voluit. pentaphyllum idē præstare, non minus atq; semen hyperici, constat. succū hyperici aliqui calidum ex vino albo epotum aromatico efficacissimum esse cognouerunt, smyrnij item semen; calaminthamque Gal. comendauit, quod discussoria sit, & sudorem moueat; chamæmelum quoque eodem modo febrem digerere discutereque, aptū natum esse affirmauit: Quo ab Aegyptijs sapientissimis olim chamæmelum Soli quondam fuisse consecratum, constat. omniumque febrium vnicum remedium itidem fuisse, compertum est. Saxiphragiæ item radicis succum ex vino albo calidum epotum eodem modo omnibus febribus remedio esse, Diosc. testatum reliquit. Chamedrios foliorum decoctum, vel puluerem efficaciter hasce febres resoluere experientia eodem modo compertum est, tantęque efficaciæ ad hasce, atque ad alias tardas febres finiendas chamedrim esse plures cognouerunt, vt apud nonnullos & pro singulari secreto habeatur, & febrifuga exinde fuerit chamedris appellata. Polygoni succum calidum epotum illo modo febres sanare

In 7. simpl. cap. de calamintha. In 3. lib simpl. cap. 10.

In 3. de mā medica cap. de Saxiphragia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Aggregator Lugdunensis tradidit, & Constantinus Africanus, violarum puluerem ad semunciam ex aqua stillatitia epotam hisce febribus efficaciter remedio esse scriptum reliquit. Verbasci radix & eius succus idem efficaciter præstat per aliquot dies epotus, non minus quam hipposelini itidem semen ad drachmas duas ex vino albo assumptum. Radix aristolochiæ eodem modo ex vino. Ruta ex vino itidem epota est ex efficacissimis medicamentis etiam ad quotidianas & ad quartanas febres discutiendas. Agaricus eodem modo cum vino aromatico assumptus, efficaciter idem valet. ipsum namque ante accessionem epotum rigores resoluere Diosc. affirmauit. Piper nõ minus tritum ex vino potum ad scrup. ij, vel ad drachmam idem facit. Rhaponticum antiqui omnes eodem modo assumptum plurimum laudarunt, cuius defectu, cum paruo errore substituitur optimũ rhabarbarum. ex gummis, silphium fabæ magnitudine cera inuolutum deuoratur, & postea vinum calidum album superbibitur ad vncias quatuor, quod medicamentum nedum ad hasce febres, sed ad alias his longe difficiliores tollendas meritò maxime commendatur, quia vnum est ex efficacissimis discussorijs; hoc vero nihil est aliud, quàm assafętida optima officinarum. Myrrha quoque ad idem fabæ magnitudine cum piperis obolo ex vino vtiliter datur, à nonnullis & opoponax gummi eodem modo laudatur, longe plura simplicia medicamenta ab antiquis & à recentioribus ad idem probantur. Atque hæc (cæteris præstantiora quod sint, ipsisque certo medici fidere queant) nobis ad tertianas nothas resoluendas sufficient. Nunc composita supersunt, ex quibus Gal. diatrion pipereum comendauit, diacalaminthon, silphiumque & castoreum mista. Diosc. myrrham cum pipere ex vino, & silphium cum pipere & thure ex vino: hydropoton sudorificum, compositio est: ℞. cimeos, myrrhæ, anisorum, croci, hyoscia mi albi, opij an. ʒ. ij, chamedrios, apij, petroselini, sem. mandragoræ, thuris an. ʒ. i, tritis ex melle parantur pastilli, qui dantur fabæ magnitudine ex vino ante accessionem per duas horas. Nicol. Alexandrinus Rubeam febrilem vocatam ad idem commendauit, eodem modo epotam, quæ accipit, myrrhæ, thuris, anisorum, acori, iridis, ameos, baccharum lauri, croci orientalis, sem. petroselini, apij, mandragoræ an. ʒ. i. ex melle fit elect. quod datur ante accessionem fabæ magnitudine ex vino albo calido. Est & Ranacea Antonij Musæ (auctore Galeno) ad diuturnas febres, atque ad omnes, quæ circuitu infestant finiendas. Const. Africanus compositum, rubricam dictum, & rosatum eodem modo fabę magnitudine ante accessionem exhibendum proposuit, hæc etiam accipit, rosarum rubearum ʒ. iiij sem. melonum, radicis liquiritiæ, dragaganthi, succi liquiritiam an. ʒ. ij. semina citrioli ʒ. i, croci scrup. is. tritis ex melle pastilli fiunt: Et illa itidem paratur ex opii ʒ. iiij croci, anisorum, cardamomi, styracis, hyosciami albi, baccarum lauri an. ʒ. i, tritis itidem ex melle elect. paretur, datur vero fabæ magnitudine (vt superius diximus) ante accessionẽ. Nonnulli ex recẽtioribus, rubeam trochiscatam dant ex vino fabæ itidem magnitudine, quæ fit, ex abrotani montani, saluiæ partibus æqualibus & tritis ex vino pastilli parantur. Alii expertissimum habent medicamentum ad febrem sudore finiendam, quod accipit milii decorticati vnc. ij, bulliat quoad grana aperiantur & collati huius decocti calidi dabant vnc. v. cum vini albi aromatici vnc. ij. ante accessionem per duas horas; Quod efficaciter sudorem mouebat. Quod vero nos longa experientia vtilissimum esse cognouimus est, decoctum, quod paratur ex foliorum calaminthæ montanæ, p. ij, lini Indi raspati, radicis harundinis, chinæ minutim incisæ, an. scrup. iiij, iridis radicis albę siccæ tenuissimæ tritæ ʒ. i, omnia macerata per diem in lib. i i. aquę communis, ebulliant ad consumptionem medietatis, & colatum, datur ad vnc. iiii cum vini albi aromatici vnc. ii. addimus theriacam antiquam, atq; mythridatium fabæ magnitudine ex vino albo aromatico calido epotum.

Diosc. Aet.

In 3. de mã medica.

Gal. in altero de Dynamidijs.

In lib. 7. de cõp. med. loc cap 5.

Arnaldus Villanouanus in li. 4. de morb. cap 19. Aggreg. Lugduuensis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

epotum, quæ est singulare remedium, non ad hasce tantum, at ad omnes intermittentes, si declinante morbo exhibeantur, quo epoto medicamẽto cooperiuntur ægroti stragulis calidis & per exterius frictionibus & medicamentis externis calidis sudorifica medicamenti adiuuetur operatio. longe enim efficacius internum medicamentum humorem digerit, si externo etiam medicamento, vel discussorio, vel sudorifico coadiuuetur. Quare & externa digerentia & resoluentia (quorũ quædam tanti momenti sunt, vt febrem, absque interni medicamenti auxilio, resoluant) nunc sunt addenda, in quibus dicendis à simplicibus exordiendum. præmissa partis fricandæ & inungendæ notitia, quæ à partis cognitione, in qua est putredinis focus intelligitur, de qua parte admodum à medicis (ut nuper diximus) controuersum est, Dioscorides quandoque extrema inungenda voluit, & aliquando (vbi sudor mouendus sit) vniuersum corpus. Gal. itidem, vbi sudor mouendus, totum corpus inungendum præcepit, nonnunquam vero tantum hypochondria, vnde ait: ad febres oleum chamæmelinum hypochondrijs esse gratissimum, Quod maxime extollunt Methodici, cum senserint laxanda esse hypochondria. Quod & Galenus voluisse visus est, cum in febre tertiana fotus ad partes quæ in hypochondrijs sunt, adhibendos præceperit. Quod itidem Oribasius, Ætius, Stephanus Atheniensis, & alij non pauci obseruarunt. Alij dorsi partes, quippè scapulas, spinamque illini oportere, voluerunt. Hæc vero (de parte inungenda) discrepantia exinde venit, quia varij varias partes esse putarunt, in quibus humor putrescat, ac febris focus consistat. Quidam Galenum secuti dixerunt musculos esse locum putredinis, quod ipsorum substantia, rara & mollis aptissima sit, vt humorem tum recipiat, tum obstruat, ibique humor putrescat, & facile digeratur. Vnde dixerunt in febribus intermittentibus humorem à venis expulsum, in solidiores circunstantes partes, quæ in habitum vniuersi corporis digestę sunt, recipi, ibique putrescere, vnde isti meritò totum corpus fricandum, inungendumque voluerunt, quod aiunt cognosci à lassitudine totius corporis, dolore, grauitate, rigore, vel frigore totum corpus quatiente. Alij tantummodo in musculis dorsi, nempe scapularum, spinæ ac lumborum locum putredinis esse ex eo comprehenderunt, quod ibi rigor, dolor & lassitudo primum innotescat. Accedit etiam, vt hęc veritas firmetur, Hippocratem, quia partes dorsi posteriores, frigidiores sunt anterioribus; ob id rigores horrores & lassitudines in ijs, quam in anterioribus, primum incipere & manifestius obseruari, dixisse. ex quo etiam fit, vt humores in posterioribus partibus putrescentes (quod hæ, vt dictum est, sint frigidiores) debilius digerantur, & resoluantur, quàm qui anteriores musculos calidiores obstruunt. in quibus propter calorem copiosiorem, efficacioremque citius digeruntur. Vnde meritò partes eæ posteriores dorsi perfricandæ sunt, inungendæque, vt calor augeatur, & facilius humores ibi putrescentes digerantur: hinc apud veterum medicorum complures vsus inualuit, perfricandi solummodo & inungendi partes dorsi. Alij vero voluerunt partes in quibus est putredo, & putredinis focus, cauitates esse partium hypochondrijs contentarum, quippè aut stomachi, aut mesenterii, aut pancreas, aut lienis, aut iecoris, aut aliarum proximarum partium, hinc fotus, & inunctiones præcordijs adhibendas plærique voluerunt: Hasce vero partes hypochondriorum habere focum putredinis, in ipsisque esse obstructiones, quod ex tumore, tensione, doloreque partis facile cognoscitur. veluti locum putredinis esse circa diaphragma, vel cor, vel pulmones, vel thoracem, à respiratione difficili, tussi, & grauitate circa illas partes obseruata, comprehenditur. Quibus perspectis consulimus vniuersum corpus esse perfricandum & inungendum, scilicet partes omnes dorsi, stomachum, lienem, & hypochondria eoque magis, si in ipsis grauitas, tensio, vel tumor, vel dolor obseruetur. Aliqui extremas partes

frontem

In 2. yporiston. cap 21.
In eodem li. c 25
In 7 simpl. c. de calaminta & in lib. de facil. parabil cap. 4.
In lib. 3 simpl. cap. 10.
In 1. ad Glauc. cap.
In 5. lib. aphor. 69. & in 2. epid. 3. tex. 24 & in 6. epid. 3. tex. 17.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

frontem & tempora illinenda, non quod ibi sit humor putridus, sed vt humor à loco affecto diuertatur, voluerunt. Sed ad simplicia medicamenta, quibus vti debebunt medici, cognoscenda, redeamus. Diosc. costum cõmendauit, & spumã nitri, piperque tritum, semen viticis tritum ex oleo calido toti corpori cum perfricatione illitum. Ætius ex Nichepso medico chamæmeli florem ex calido oleo illitũ à capite ad pedes vsq; ad mouẽdum sudorẽ extulit, quod inunctum ex eo corpus, stragulis calidis coopertum copiosum sudorem fundat. at oleum ex floribus chamæmeli paratum erit ad id aptissimum. Nitrum item atque eius spumam, baccas lauri ex oleo, vel ipsarum oleum, & smyrnij semen, piretrumque ex oleo esse efficax ad finiendam cum sudore febrem Gal. expressit. oleum item ex calaminta, ex cyclamino, & cucumere syluestri, ex bryoniæ radice, & alia similia olea, quæ vim habent laxandi digerendique, erunt accommodatissima. Ex compositis autem est, quod accipit oleum ex cinnamomo, chamæmelinum (exempli gratia) ad vnc. ij, nitri ʒ. ij, aceti albi vnc. i, foliorum lauri minutim incisorum p. ij: bulliant simul quoad absumatur acetum, & calido totum corpus illinito, & æger cooperiatur stragulis. commendatur à Galeno vnguentum Gleucinum & a Constantino Africano oleum in quo semen sinapis, piper, ruta, & radix cucumeris syluestris ebullierit.

In 3. de med. facil. parab. c. 34.

In 7. de compa- sum genera.

De febris quartanæ curatione Cap. III.

FEbris quartana dicta est à quartanario circuitu, quo inuadit, scilicet quod de quarto in quartum diem accedat: Duplex est, exquisita vna, quæ fit à melancholico humore extra venas putrescente, qui humor est fex sanguinis, quippe eius pars crassa, terrena frigida & sicca. Hanc febrem aliquando fieri ab atra bile Gal. dixit, quod (vt alibi docuit) melancholia putrescens fiat atra bilis. hæc plęrunque fit in autumno, in cælo, frigido & sicco, in inæquali aeris constitutione vigente, in qua modo calor, modo frigus sentitur. Nam (Hippocrate auctore) vbi eadem die modo calor, modo frigus in aere fit morbos autumnales expectare oportet, eo quia calor in corporibus resoluat tenuiorem humorem, & frigus intus crassum cohibeat. In ætate declinante, ab annis triginta quinque, ad quadragesimum quintum plęrisque hanc febrem fieri visum est. Quæ febris aliquando simplex, idest vna, aliquando duplex, & aliquando triplex obseruatur, & quandoque etiam alijs febribus, aut intermittentibus, aut continuis complicatur. Altera est non exquisita, notha & spuria dicta, scilicet quæ ab atra bile putrescente itidem extra venas fit, sed hæc atra bilis non est melancholia putrescens, sed ea, quæ à flaua bile vsta fit. Vnde hęc febris non in frigidis, sed in calidioribus corporibus excitatur. ex quo meritò aliqui ipsum inter calidos morbos recensuerunt. quod cum calore ingenti & siti ferè inextinguibili appareat. Signa exquisitæ primum perspecta nos habere oportet, quæ partim ab ijs, quæ præter naturam, & partim ab ijs, quæ secundum naturam sunt, desumuntur. Hæc sunt ætas declinans, temperamentum melancholicum, tempus autumni, regio frigida & sicca, inęqualisque aeris constitutio. Ex ijs vero, quæ præter naturam sunt, primum signum ex rigore desumitur, Hic est non punctorius, sed ostocopedes, idest (vt ait Stephanus Atheniensis) quo ossa lassitudine afficiuntur, quippè ipsis grauatis ac veluti compressis ab huiusce succi grauitate. Galenus non esse valde acutum expressit, eisque hunc rigorem similem fecit, qui maxime frigescunt. Hippocrates dixit, in ijs corpus ita frigescere, vt ægre frigus depelli queat. Aliqui ex recentioribus hunc non rigorem appellant, at magnum tremorem in principio accessionis cum frigore, vt ossa frangi & à carne veluti discindi videantur. Alij non

Gal. in 2. de diff. feb cap. 5.

In 1. aph. com 1. Hippoc in lib. de nat. hominis in fine.

In 2. de crisib. cap 5. In 2. de diff feb. cap. 5. Arnald. Villanouanus in li. 4. cap. 27.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

Holl. in 2. de morb. inter.

non rigorem ſed frigus dixerunt, ipſumque multum penetrare, quoad oſſa ab ipſo pertundi videantur. Hic vero tractu temporis rigori ſimilis euadit, quippè melancholico humore à calore extenuato. Poſt rigorem calor ſubſequitur in principio neque multus neque acris, quod tunc ſuccus frigidus ſit, & ſiccus, in vigore multus ac admodum efficax, propter accenſi humoris ſubſtantiam, terrenam craſſam & denſam, vt alijs febrium caloribus hic in diſcutiendo meritò plurimum præferatur, vnde mirum non eſt, ſi multos affectus, alioquin grauiſſimos & ſanatu difficilimos quartana febre ſanari, à multis proditum ſit.

In lib. 2. de diff. feb. cap. 5.

Gal. hunc calorem non eſſe in principio multum ſed paulatim augeri, veluti ignis in rebus frigidis & ſiccis accenditur.

Gal. in 1. de criſib cap. 5.

In his pulſus in principio acceſſionis eſt rarus, tardus ac veluti interceptus, ſiue etiam (vti Serapioni viſum eſt) interciſus, in ſtatu celer, frequens, habens inæqualitatem, quæ eſt omnium febrium propria, manifeſtiorem; ideo Galenus ait communem omnium febrium inæqualitatem in vna applicatione artæriȩ in quartana eſſe euidentiſſimam, ſcilicet quod pulſus dilaratio, dyaſtolis dicta, tardior, quam in febribus tertianis fiat. In declinatione vero, ſi febris adhuc veſtigium permaneat, pulſus eſt tardior; coque potiſſimum, qui eſt ſecundum naturam. Vrinæ in principio albæ, tenues, aquoſæ, ſunt in augmento craſſiores, & coloratiores, atque in ſtatu craſſæ & quandoque nigræ, ſcilicet quibus critice aliquando quartanæ finiuntur. Hæc febris inter alias ad perfectam peruenit infebricitationem, quæ non raro cum ſudore fit, at non in principio, ſed poſtea, humore craſſo à calore extenuato, in multis in ſtatu & in declinatione erumpunt ſudores copioſiſſimi, quia humor à calore efficaci maxime extenuatur, atque digeritur. At in nothis quartanis, quæ fiunt à calidis humoribus vſtis, ac putrefactis longe copioſiores ſudores, quam in exquiſitis, erumpere ſolent. In hoc affectu quandoque lien, & quandoque hepar in tumorem attolluntur, quo hæc duo membra male affecta ad quartanarum generationem maxime concurrere meritò medici complures voluerunt. Alij his addunt corporis fuſcum vel nigrum colorem, qui melancholicorum proprius videtur.

In lib 2.

In 1. epid ſec. 3. tex. ?. et in tex 7
In li: de ſypis. c. 5
In 1. de diff. feb. cap. 5.

Ex acceſſione vero quartana cognoſcitur quod de quarto in quartum moueatur, at hæc (Paulo auctore) aliquando producitur vltra quartum diem. Hippocrates ſenex diuinus, quartanos, quintanos, ſeptimanos atque nonanos dari in his circuitus tradidit. Auicenna quintanos, ſeptimanos. Gal. hos dari quidem non negauit ex aliorum ſententia, at nullos horum circuituum vidiſſe ſæpius affirmauit, nullos inquam certos, ordinem ſeruantes, ſed confuſos, atque inordinatos, ab errore potius externo, quàm à firma certaque cauſa procedentes.

In lib. 5. controuer. medic c 25.

Ex recentioribus Franc. Valeſius vir eruditus, hos dari circuitus contra Galenum, cum Auicenna ſtatuit, quos omnes ad quartanarum genus refert, à melancholicoque humore pauco quidem, at ſubſtantia craſſiſſimo, fieri credidit, qui quod tardiſſime præ craſſitiæ diſcutiatur, ideo haſce periodos ipſum producere. Quos ſanè circuitus ſiue acceſſiones diſtinctas ac certas dari, complures recentiorum, ac vel etiam nos cognouimus. colligimus hos aut dari ſpecie diſtinctos (quod Hippoc. ſcriptum reliquit, & Galenus negauit) vel non ſpecie diſtinctos, vt Arabes voluerunt, qui ad quartanarum genus hos retulerunt. ex quibus dicamus quartanam febrem exquiſitam (de qua nunc agimus) moueri de quarto in quartum, alii vero circuitus, quippè quintani, ſeptimani, octomani, & nonani ſpuriæ ſiue nothȩ quartanæ erunt. At age de ſpuria quoque loquamur. Hanc (dictum eſt) febrem eſſe ab atra bile aliorũ humorum coniunctione facta, extra venas putreſcente.

Gal. in 1. prorrh. com 4 & in 2. de vict. rat. in acut com 30.
In 3. prognoſt. com. 39.

Atram bilem fieri aliquando à flaua bile & à melancholico ſucco, Galenus docuit: à qua putreſcente quartanam etiam febrem concitari expreſſum quoque reliquit. Arabes voluerunt craſſam quoque pituitam vſtam ad atram accedere, ac idcirco quartanam febrem facere. Signa quartanæ nothæ, ab ijs, quæ

ſecundum

secundum naturam sunt, deprompta existunt, ætas vigens, regio calida & sicca, æstas sicca & admodum calida, corporaque succis biliosis scatentia. & ab ijs, quæ præter naturam sunt, primum est rigor (quo hęc febris inuadit) acutus similis tertianis, absque vllo sensu frigoris, neque ossium apparet dolorifica illa lassitudo, quæ exquisitæ quartanæ est propria. Calor acrior est, ac maior in principio obseruatur, accessio breuior, quæ plerunque in sudorem terminatur: pulsus in principio accessionis, & in declinatione non ita tardus & rarus. Vrinæ in principio coloratiores apparent, breuiori tempore hæc febus finitur, sitiunt ægrotantes maxime in hac febre veluti in exquisita, vel nihil vel parum. Quartana febris oīum est longissima facilima & securissima. Hac ipsa laborātes magno morbo non capi, & cōplures morbos sanatu difficiles resolui compertum est. Gal. ait: longa m quartanam morbum comitialem discutere, sed lienosis esse valde incommo dam, compluresque ipsorum exinde factos hydropicos mortuos se vidisse tradidit. Senibus, & præsertim debilibus lethalem esse, neminem medicorum latet, quia humor melancholicus, atraque bilis omnium humorum sit pessimus, & ad coquendum tardissimus, ac difficillimus, qui propter temperamentum siccum & frigidum & substantiam crassam & densam, efficaci calore eget vt extenuetur, & coquatur; in senibus vero cum concoctrix facultas & expultrix langueat, ideo a quartana & ab alijs omnibus affectibus ab eodem succo obortis, senes maxime patiuntur, senes vero cum lienis tumore, ipsa breui tempore ad exitium prouehit. His præmissis ad curationem declinemus, quę profectò efficacioribus laxantibus perficitur, quippe quod affectus adstrictus ab humore crasso & terreno foueatur, ideo fortioribus opus esse medicamentis etiam Dogmatici sentiunt, scilicet quæ incidant, extenuent ac concoquant. At Methodici vere laxantibus hunc humorem superari posse existimarunt, scilicet calidis & humidis, quod humectatione hic humor atque calore egeat, vt coquatur. Quod dogma complures etiam rationalium medicorum secuti, ad hunc coquendum & purandum humorem, primum humectantibus opus esse cognouerunt (quando ipsius substantia humectata facile extenuetur à calore digeraturque) Quod vero pertinet ad victus rationem, aer primum sit candidus clarus: ægrotus hilaris sit, & abstineat ab ijs animi passionibus, quæ cum mærore, timore, ac tristitia sunt, quod hę adstrictum affectū foueant, neque humorem, fuliginesque exhalare per cutis meatus permittant. Experientia tamen obseruatum est, in robustis corporibus timorem vehementem repentine obortum multos plurimum iuuisse, & nonnullos omnino sanauisse. Nos quoque meminimus, cum hac febre aliquando vexaremur, repentino nobis oborto ex inimicis inuadentibus nos timore, maiori ex parte eam febrem fuisse imminutam. sed quomodo istuc? cum timores adstrictum affectum augeant, meatus claudendo & calorem intus repellendo, calor enim cum sanguine ad viscera recurrit, extimęque partes ob id exangues, & adstrictæ remanent. At quemadmodum alias fuit demonstratum, aquam frigidam large affusam reuocatione, vt expressit Hippocrates, caloris plurimum calefacere, ita de timore vehementi dicendum, quippe ab ipso calorem intus pelli, quem vnitum atque auctum, postea ad partes, in quibus humor putridus melancholicus est, erumpentem, ipsum efficaciter extenuare, cōcoquere, & digerere, quod non nisi in corporibus robustis fieri potest, etenim in debilibus calor, nedum augetur, at quinimo extinguitur. Cibus erit mediocris, optimi succi, facilis alterationis, bis in die quietis cibum capiant, & semel in die accessionis, aut ante accessionem per quatuor horas, aut in febris declinatione. carnes opportunæ in cibis erunt pullorum gallinaceorum paruorum, vel phasianorum, vel turdorum, vel perdicum, vel aliarum auium montanarum. Item carnes vitulinæ hædinęque, atque oua gallinarum recentia sorbilia erunt vtilia. Ab aqua in potu abstinendum, vinum erit album, tenue,

Hipp. in 6. epid. sect. 3. tex. 4.
Hipp. in 6. epid. sect. 6. tex. 7.
In 1. epid. sec. 3. com. 4.

medium inter ogligophoram, & vinosum generosumue. Incipienda curatio est, à medicamentis lenitorijs, vt aluus laxetur, excrementisque exoneretur. In exquisita quartana dabimus cassiam cum diacatholicone, vel syrupum de polipodio laxatiuum ad vnc. iiij, cum aliquo conuenienti decocto, vel dabimus diacatholiconis vnc. ii. dissoluti ex decoct. florum & fruct. cord. in spuria vero & notha, quę à calidioribus humoribus foueatur, exhibent in potione sy. rosi. solutiui vel mannæ electæ vnc. iiij, cum sero lactis caprilli, vel floris cassiæ nouiter extractæ ℥. x, confect. hamec. ℥. ij, fiant boli. Methodicis verò quibusdam visum est, ab his potius abstinendum, & quod stomachum auertant, & humores melancholici laxatorij educi nequeant. Accedit, quod catharticis eò humore sæpe commoto febris augeatur, ac non raro ex simplici duplex, atque ex duplici continua euadat. Sed tamen hæc incommoda sequerentur vsum catharticorum, non autem lenientium vocatorum, quare & ijs vtendum atque clysteribus mollibus, quibus aluo laxata, sanguis in corporibus aptis vacuandus erit. Galenus ait, secta vena sinistri cubiti, aut interna, aut media, mittendum esse sanguinem, modo sit niger & crassus, qui si flauus & tenuis fuerit, ab eius euacuatione abstinendum erit. Notæ sunt ad mittendum sanguinem, si corpus sanguine abundauerit, si gracile sit, venasque turgidas habeat, non ex flatu, sed ex sanguine: si suppressi fuerint mẽses, ex vena Poplitis vel ex saphena pedis euacuabitur; eodem modo si hęmorrhoides interceptę itidem fuerint, præstabit sanguisugis adhibitis sanguinẽ educere. Non expectandum febris augmentum, pro mittendo sanguine, vt alij faciunt, sed statim ipso principio (auctore Galeno) mittendus erit. non in die paroxismi, & non in ipsius principio, at in præcedenti die illud est faciendum. Nonnulli postea saluatellam vocatam venam etiam aperiunt, repetuntq; sanguinis euacuationem. Gal. tamen splenicæ illius venæ & paruarum istiusmodi venarum sectionem sæpe irridet. laxato quoque corpore ex sanguinis euacuatione,

In lib. de curat. per sang. missio.

concoctorijs medicamentis prorsus incumbendum. Quidam illud præstare nituntur prius medicamentis humorem siccum, crassum, & frigidum humectantibus, temperateque calefactorijs, humectatione enim aptior redditur is succus, vt à calore coquatur, à temperato vero calore paulatim coquitur, cum valenter calidis humidum hauriatur, terrestriorque ac minus naturæ, medicamentisque cedens reddatur humor, posteaque humectato humore laudant incidentium, subtiliantiumue atque aperientium vsum. Itaque primum ex syrupis commendatur qui recipit syrupi de pomis, de succo boraginis, de lupulis, an. vnc. 5. cum decocti boraginis, buglossi, lupulorum, altheę, passullarum enucleatarum. vnc. iij. à quibus per dies quinque vel plures assumptis, poterimus alium exhibere, qui recipit, vel oxymellis simpl. vnc. 5. syrupi de epythymo vnc. 5. cum decocto fumi terræ, melissæ, chamedrios, pulegij, epithymi, passullarum sine nucleis vnc. iij. Videtur loco syruporum vtilior vsus iusculi pulli gallinacei parui, in quo ebullierit borago, lupulus, suncus, asplenium, radix petroselini, liquiritia dulcis, pulegium, & passullæ enucleatæ, ad semilibram calidi epoti singulo mane in aurora. Corpore fluido reddito vel his vel alijs, purgationi incumbendum erit, vomitorijs, si ad stomachum humores inclinauerint, vel per aluum, per quem locum promptius hic humor (auctore Hippocrate) expurgatur. De vomitu complures à cena faciendum voluerunt, quod humor mistus cibo facilius euacuetur, vel quod ex cibo humor humidior & fluxilior reddatur. Galen. vomitionem moliri oportere in die præcedente accessionem consulit. Ita enim habet de hoc: Die eodem, quæ

In 4. aphoris. 9.

„ accessionem præcedit, vomitum à cena commoui, postridie mane cremorem ab-
„ sinthij exhibui, tum duabus horis ante accessionem theriacam, idque tam fęlici-
„ ter, vt non amplius accessio redierit. Non vacuatur tamen vomitu materia febris
„ coniuncta, sed antecedẽs, nisi in stomacho sit sedes humoris putridi: vomitus verò

solet

solet esse magni adiumenti, quod, vt plurimum, copia succi melãcholici in stomacho ad concitandam appetentiam contineatur. At ni vomitu fuerit opus, ventrifluis vtendum erit, quæ humorem melancholicum laxando educant. At consultius laxatorijs catharticis prætermissis, complures etiam Dogmaticorum coctione sola agendum esse putant. quod si purgandum sit, coctionem omnino esse expectandam, qua obseruata, ad id præstandum hoc vtile erit apozema, quod accipit florum borag. buglossæ, violarum, fumi terræ an. p. ij, foliorum senę, epithimi, polipodii, an. ʒ. ij, radicis ellebori nigri ʒ. i. cinnamomi minutim incisi, Cariophyllorum, carpobalsami an. scrup. i. ligni dulcis derasi & contusi, passullarũ sine nucleis an. vnc. 5. hæc in lib. 1. aquæ ebulliant, quoad tertia pars absumatur, & colatum calidum ad vnc. v. propinatur, in ipso dissoluta vncia mannæ calabræ. vel hæc omnia per noctem in vino albo calido infusa maneant, & percolatum infusum calidum exhibeatur cum prædicta manna ad ʒ. x. aut dabuntur boli parati ex confect. hamec ʒ. iiij, diacatholiconij ʒ. vi, vel ex syrupi ros. solutiui vnc. iiij, electuarij len. ʒ. vi. confect. hamec ʒ. ij, cum decocto flor. & fruct. cord. facta potione, aut pilularum cochiarum elleboro nigro præparatarum scrup. iiij, mastichinarum scrup. 15. fiant pilulæ. In quartana notha medicamenta debent esse eiusmodi facultatis, vt vstos humores contemperent, & euacuent. Vnde decocta & infusa parabuntur, ex boragine, buglosso, sunco, endiuia, hordeo, passullis, melissa. ex purgantibus, conueniet sena, epithymus, fumus terræ, elleborus niger, quibus per noctem in sero lactis maceratis, expressum cum cassia, vel mãna vel syr. rosato solutiuo, vel cum sero lactis, calidum dabitur; cum autem hæc febris à corporis vacuatione, purgationeque antegressa concoctione seu præparatione, non fuerit sublata, consulimus, vt per aliquid temporis à purgantibus atque ab alijs omnibus medicamentis, quæ plurimum agitant, quartanarij abstineant, solumque coctioni humoris incumbant, ita vt mane ius galli iuuenis assumentes alteratum althea, boragine, buglosso, melissa, sunco, fumaria, petroselini radice, agrimonio, passullis, glyzirrhyza, bibant calidum, foueant os ventriculi, lienem, & totum sinistrum hypochondriũ aliquo ex oleis concoctionem iuuantibus, digerentibusque, cuiusmodi est, oleum chamęmelinum, amygdalinum, vtiles etiam erunt lenes ad totum corpus frictiones cum inunctione calida olei chamæmelini aut amygdalini dulcis. Quibus addenda optima victus ratio, & in cibo & in potu, tum in aere, tum in excrementis reijciendis per omnes meatus corporis, sed præsertim per aluum, quam laxam esse perpetuo oportebit, quæ ni sponte fluens sit, clysteribus mollibus inditis, vel passullis in vino dulci vel in iure pulli decoctis cum saccharo sæpius assumptis, vel ex decocto mercurialis, altheæ, betæ, blyti, maluarum ac similium herbarum laxantium parato, atque calido epoto, atque in hac simili curatione perseuerandum erit, quoad symptomata & febris aliquatenus declinare cęperint, quo tempore ad vsum illorum medicamentorum cum internorum tum externorum, quæ humorem digerunt totiusque corporis meatus laxant febremque omnino finiunt, declinandum itidem erit. Ex internis, quæ per duas horas ante accessionem calida exhibentur cum totius corporis leni frictione & calida inũctione posterius dicenda, Diosc. radices plantaginis ex vino potas, pro discussorio laudauit & heliotropiũ maius scorpiurum dictum. Alexander Trallianus credidit plurimum quartanarios iuuare posse cimices lectulorum quatuor vel septem fabarum cauitatibus clausos deuoratos. Non minus & Glyzyrrizam ad ʒ. ij tritam ex aquæ hæmina ante accessionem epotam, semen item hyperici ex vino, libanotidisque radicem ex dimidia vini hemina, item bituminis ʒ. i, castorei scrup. 5. per duas horas ante accessionem. Galenus à vomitu post cenam facto, crastino mane exhibito cremore absinthij, & ante accessionem theriaca ex vino, multos sanatos fuisse, scribit.

In 2. yporist. cap. 22.

In 1. ad Glauc.

Piper item tritum quotidie mane bibendum dabat, atque etiam elleborum album scilicet in casu difficilimo, sed ab hoc ne dixerim medicamento, sed lethali veneno abstinendũ esse duxerim, cum ipsius vsus hac ætate sit admodum suspectus. laserpitium siue succum Cyrenaicum (quem assam fętidam officinarum esse alias demonstrauimus) ex vino ante accessionem plurimum cõtulit, dabitur vero fabę magnitudine. Arabes serum quoque lactis extollunt, quod fortasse, vt Galen. docet, nõ sit expers facultatis calidæ. sed ipsius vsus cõuenit quartanis à calidioribus succis obortis. Const. Africanus in exquisita & in longissima laudauit petroleum, Ysaac radicem Caryophyllatæ ad ʒ.i ex aqua vitæ, gentianæ item radicis ʒ.i. ex vino. Archigenes bitumen Iudaicum, trifolium bituminosum, hederæ folia, castoreum atque scorpiurum. Villanouanus pro secreto habuit exhibere taxibarbassi radicem ex vino per duas horas ante accessionem, & non minus etiam os de corde cerui ad drachmam, itidẽ ex vino alterato dictamno Cretico, saluia, chamedri atque chamepithi, & myrrham ex succo absinthij ad scrup. ij, castorei etiam, & bituminis, an. scrup. ij, ex vino. Hollerius ranarum viridium decoctum ante accessionem commendauit, quod tamen vi potius venefica, quam vi aliqua occulta (vt recte Iacotius in scolijs sentijt) illud præstare credidimus. ligni Indi decoctum dilutum, atque eiusdem ligni tenuissime triti ʒ.i ex vino aromatico calido non parum multis profuisse deprehensum est. Nonnulli assarum decoctum ex melle, sed in morbo crudo geminabit febrem, veluti in declinante, quod albi ellebori modo purget per vomitum, eam omnino tollet: decoctum item cardui benedicti, ac vel etiam ellebori nigri, summe iuuat. Dantur quoque stibij præparati, gr. iiij, vel vinum maluaticum in quo per diem infusum manserit. Nos vero addimus oleum de chalcantho album & clarum ad scrup. i ex vini albi aromatici vnc. iij. Galenus ex compositis diatrion pipereon, diaspoliticon, Theriacam magnam Andromachi apparentibus signis coctionis cõmendauit. Est & medicamentum Tralliani, quod accipit opoponacis, opij, castorei, seminnm alterci an. scrup. iiij, tritis ex melle fiunt pastilli, datur ad scrup. ij. ex vino aromarico ante accessionem. est & Aetij medicamentum, quo vtebatur eodem modo: quod accipit piperis longi, myrrhæ, opij, castorei an. ʒ.i, tritis ex melle parantur pastilli, dosis est scrup. 5. ante accessionem ex hydromelle. & Haly Abbas habuit hoc familiare medicamentum quod accipit piperis albi, nigri, longi, an. ʒ. xx, xilobalsami ʒ.x, Zinziberis, apij, cassiæ ligneæ, assati, rasseni an. ʒ.i, ex melle parantur pastilli. datur ʒ.i. ex vino calido supradicto modo. Ysaac dabat Theriacæ antiquæ ʒ.i. ex vino alterato menta, & mentastro, aut Theriacę ʒ. ij. cum aquæ chamedrios vnc. iiij, per horam ante accessionem. Aliqui mithridatium, auream que Alexandrinam ex vino eodem modo atque eadem dosi exhibendam laudarunt. est & Hollerij medicamentum, quod paratur ex cinnamomi ʒ. ij, piperis ʒ. i, croci, myrrhæ, styracis, sagapeni, ʒ. 5. benzoini ʒ. iij, rad. gentianæ ʒ. ij, tritis ex melle depurato fit electuarium, cuius dosis est ad scrup. ii. ex aqua stillatitia fæniculi & apij calida. Nonnulli exhibent Theriacæ antiquæ ʒ. 15. succi mentæ depurati ʒ.i, vini albi odorati vnc. 15. & datur calidum. Atque hæc sunt interna medicamenta quæ exhiberi debent ante accessionem per duas horas, quibus externa quoque sunt addenda, nam deuoratis ijs medicamentis, externis quoque est opus, vt ipsorum digerens & discussoria facultas augeatur. debent quidem corpora ægrotantium calido vnguento vel oleo inungi, præmissis lenibus frictionibus, vt de eorundem medicamentorum vsu ad tertianas nothas quoq; diximus. Itaque easdem illas inunctiones quartanarijs quoque conducere dicimus quas ad tertianas meminimus. Ex antiquis Const. Africanus ad sudorem mouendum vtebatur vnguento marciato dicto, quandoque calido petroleo inungendum corpus, priuatimq; dorsi & spinæ partes inungendas voluit; balnea quoq; sulphurea calida

In 3. de alim facult.

In 1 ad Glauc. In li de Ther ad Piso. cap. 28.

calida commendantur, si ante accessionem immergantur ægroti & maneant, quoad febris accesserit atque declinarit. Recentiores laudarunt scapulas, brachia, spinamque ante accessionem inungi oportere oleo calido, vel chamæmelino, vel de cucumeri agresti, vel ex eo, quod paratur ex succi rutæ vnc. ij. olei scorpionum vnc. iiij, vini aromatici vnc. iij, ferueant, quoad succus absumatur, & calido inungantur partes prædictæ. aliud ad idem. ℞. cinnamomi, piperis an. scrup. ij, trita hæc inspergito spinæ præunctæ oleo chamæmelino. Alij ægrotos iubent ante accessionem ingredi balneum ex aqua dulci, in qua serpillus, pulegium, saluia, rosmarinum, chamæmelum, & similes aliç herbæ digerentes ebullierint. Vnguentũ item Nestoris Anglici laudatur, quo per horam ante febrem apud ignẽ vngatur spina dorsi vsque ad ancham, crura, splen, vmbilicus, venter, renes, volę, manus & pedis sinistri, à qua inunctione, æger statim collocatur in lectulo & stragulis cooperitur, & ei datur aliquod ex antidotis prædictis discussorijs. Paratur vero illud vnguentum ex succi abrotani, rutæ, arthemisiæ an. ℥. i, olei communis ℥. ij, olei laurini vnc. i, bulliant quoad succus absumatur. Aliud. ℞. succi chamedrios maioris, matricariæ, axungiæ porcinæ, olei communis an. vnc. 15. bulliant ad succorum consumptionem, & postea adde thuris pul. masticहes an. ℥. i, ceræ salis communis an. vnc. iij. fiat vnguentum. Aliud Arnaldi Villanouani. Recipe castorei, Theriacæ antiquæ. an. scrup. iiiij. myrrhę, olei laurini, an. scrup. iiij, moschi, ambasis an. scrup. i. mellis despumati lib. 5. misce, fiat vnguentũ, quo illinantur tẽpora frontis, pulsus, nares, stomachus, vola manus sinistræ, & planta pedis sinistri. additur cuiusdam Galli medici secretum. ℞. farinæ triticeæ cribratæ, thuris masculi an. vnc. ij, cum succo menthæ, fiat emplastrum, quod exceptum linea petia calidum ante accessionem adhibeatur spinę dorsi vsq; ad caudam, & quoad sponte decidat, teneatur. Quod singulare esse ad longam quartanam compertum est. Ægyptij pro secreto habent, clysterem paratum ex decocti maioranæ, lib. i. olei laurini vnc. iij simul mistis. quo sanè & in alijs multis & in me ipso olim quartana vexato summa cum vtilitate vsus sum. & nonnullos tribus solummodo hisce clysteribus vsos sanatos fuisse vidimus.

De quotidiana febris curatione. *Cap. IV.*

QVotidianam & amphimerinam Medici vocant, quæ à pituita extra uenas putrescente fit, & continuam, eadem intra venas putrescente. Pituita vero multiplex est, vna acida, ab acido sapore dicta, altera vitrea à vitreo calore atq; crassitie itidem vocata, vnde acida est crassior; hæc fit à forti frigiditate, ex quo omnium pituitarum est frigidissima, qua homines famelici redduntur: tertia est salsa, quam Arabes a mixta bile pituitæ salsam reddi dixerunt, nos vero & à putredine & à calore plurimo humidum absumente fieri credimus. Demum omniũ mitissima est dulcis, vtpotè quæ & à minori frigiditate fit, & ad nutritionem est vtilis, quippè quæ maiori à caloris alteratione in sanguinem mutatur, atque ab hac fit exquisita quotidiana, & ab alijs notha & spuria vocata. Signa quotidianæ sunt, in primis, quod inuadit absque rigore, sed potius cum extremarum partium refrigeratione, quandoque cum horrore; at spuria quidem, minimeque exquisita (scilicet quæ aut ab ipsa putrefactione pituita acriori reddita, fit, vel à salsa, aut ab acida) calor ægre inualescit, ac diuturnior est, vnde tardum habet augmentum, quia calor perinde atque ignis in lignis viridibus tarde accenditur, ita & calor febrilis in pituita qualitas caloris est, vt sit similis ei, qui fumoso igni comparatur, ita vt calor sit fumosus vapori multo ac inequali permistus. Vnde Hippoc. ait manui mitem esse, acrimoniam scilicet humiditate obtundente, &

Gal. in 2. de diff. feb. cap. 2.

In 6. epidem. 1. tex. 29.

paulatim

In 1. ad Glauc. cap. 7.

paulatim augeſcentem: Gal. dixit, calorem quidem eſſe cum quadam acrimonia, quæ non ſtatim manu admota, ſed poſtea innoteſcit. Paulus vero ait, hunc calorem neq; ęgros adurere, neque cogere ipſos, vt plurimum & crebro reſpirent, neque ſitim intenſam illis concitat; at quinimo ipſa leuis eſt, pituita humiditate ventriculum humectante, & humoris caliditate ab humiditate multa obtuſa. Vnde Galenus meritò dixit hos & linguam,& totum corpus valde humidum habere. Vomitu & per aluum excernuntur pituitoſa & cruda, aquoſaque. Vrinæ in principio tenues, albæ, aut craſſę, turbidę, ſi pituita per vrinam excernatur, vnde craſſæ morbo plerunque concocto mingi ſolent. at in morbo quoque crudo non raro(vt Gal. docet)multitudine crudorũ humorum in toto corpore abundantiũ,craſſæ & turbidæ excerni ſolent. Pulſus ſunt quartanarum multo minores quã ſint pulſus tertianarũ. Acceſſio plerunq; noctu & veſperi quàm interdiu(quod eo tempore pituitoſus humor familiarius moueatur) inuadit. Vnde Hippoc. per nocturnas amphimerinas intelligit. Durat acceſſio plerunque ad horas decem & octo,& plures etiam,à qua non omnino à febre immunes ægroti remanent,cum quædam veſtigia febris in ipſis relinquãtur, vnde quotidianam vere intermittentem non dari,multis eſt perſuaſum. Galenus non niſi paucas ad integritatem venire affirmauit. Paulus omnino negat aliquam venire ad integritatem. Quo rectius Auicenna inquit quotidianæ dimiſſionem non eſſe mundam. In ſudorem non erumpunt primis acceſſionibus, ſed poſtea humoris craſſitie a calore extenuata, & qui fiunt in principio à pituitę copia ſymptomatice apparent. Siquidem ſolummodo progreſſu temporis, deterſa pituita, ſublatiſque obſtructionibus, ſudores à natura excerni ſolent. corpus eorum (Paulo auctore) albicat. grauitatem capitis & totius corporis Arabes addunt, ſoporem in principio acceſſionis, frigoris inęqualitatem partium extremarum, animi deliquium, ſyncopen ſtomachicam, vitio quippè ventriculi refrigerati à crudis ſuccis obortam. Raró enim haſce febres abſque oris ventriculi læſione fieri, etiam Galen. expreſſit. Fiunt vero hæ febres familiarius in pueris, in infantibus, in ſenibus, vitamque ocioſam agentibus, crapulis, ebrietatibus, vſuique dulcium balneorum indulgentibus, in hyeme, in cælo conſtitutioneque frigida & humida. Hæc ſigna exquiſitæ amphimerinæ ſunt: nothę vero febris ex acida pituita obortæ, præter dicta hæc ſunt: perpetuo cum calore rigent, nam hic humor (quod raro totus putreſcat) epialam facit, vrinæ tenues ſunt albæque;in ſtomacho acidę pituitæ ſenſus dolor, & acidæ eructiones fiunt, horrere magis quàm frigere febricitantes obſeruantur. & in ea febre quę à vitrea pituita fit, ſenſus in ea parte, cui adhæreſcit, intenſæ frigiditatis ſentitur. & quæ à ſalſa fit, habet vrinas tenues, & rufas, in ore eſt ſalſedo, adeſt pruritus in corpore, ſitis intenſa eſt, ſudor in declinatione acceſſionis (quæ potius cum horrore, quam cum frigore inuadit) apparet. Quotidiana longiſſima eſt, ac non ſine periculo, eoque periculoſior, ſi vna cum ſyncope fiat. In hac febre illud quod pręcipue indicat, eſt morbus adſtrictus, in meatibus corporis obſtructis, clauſiſque conſtitutus, qui pituitoſo humore fouetur; Vnde meritò non leuiter laxandum erit. Cæterum ſi hic humor non valde multus ſit, coctioni, & digeſtioni erit incumbendum, cum (vt & Galenus animaduertit) pituita dulcis non egeat purgatione, at concoctione, vt in ſanguinem vertatur,at vbi ipſius multitudo redundarit, profecto minuenda erit, vt reſiduum natura valentius concoquere queat, ideo inter laxantia præſidia illud primo occurreret faciendum, quippè vt aut vomitu, aut clyſteribus laxatorijs, vel cum irritantibus expultricem paratis pituita expurgetur, illaque potiſſimum ſubducatur,quę nondum computruit,in primis quidem vijs inhęreſcens.vomitu purgabit hydromel copioſius & calidum cum oxymellite epotum, aut aqua communis decocta cum ſeminibus fęniculorum, & liquiritiæ,aut hydromel dilutum cum corticibus

Gal. 2 epidem. 1. com 7.
in lib. de vrin. cap. 5.
Gal. ad Glauc. cap. 7.
In 5. lib. simpl.

raphani

raphani ebullitum, ad lib. iiij cum vncijs duabus vel tribus oxymelliti, vel syrupi acetosi, & hoc ante cœnam vel ante prandium fiet. Ni ad vomitum fuerit propensio, parentur clysteres ex decocto mercurialis, maluarum, altheæ, chamæmilæ, centauri minoris sem. fœnugræci, lini, fœniculorum, furfurum, & similium, atque ex oleo dulci vel chamæmelino, vel cum modico rutacei vel laurini, addito melle rosaceo simplici, atque sale, vel addatur, elect. de hyera vnc. iiij, diapheniconis vnc. ij, aut aliquod aliud simile medicamentum phlegmagogum. Huiusmodi clysteres facilius vtiliusque pituitam per aluum purgabunt. Quibus aluo tum meatibus ad stomachum intestinaque pertingentibus laxatis, ad alterum ex laxatorijs præsidijs declinandum, quippè ad sanguinis euacuationem, quem audacter euacuabimus, si præsertim vehemens fuerit febris, vrinæque colorationes fuerint, atque omnium maxime corpore plethorico existente. Arabes in calida cœli constitutione dextri cubiti scindunt iecorariam, ac in frigida, sinistri, modicum educentes. tertio coquendus est humor, eius crassities extenuanda, & detergendus, meatusque omnes ab infarctu, & clausu liberandi, quod vt assequamur, singulo mane dabitur puluis chamedrios ex vino albo ad ʒ. ij, vel gentianæ radicis drachma, aut piper tritum ad semidrachmam ex aqua stillatitia betonicæ, vel foliorum betonicæ puluis ad ʒ. ij ex vino, uel ex aqua, agrimonij itidem aut eupatorij, aut origani, aut calaminthæ, aut thymi aut mentæ, aut absinthij, aut radicis acori, vel iridis optimæ siccæ ex vino dabitur ad ʒ. i, sed longe præstabit, vt ex aliquibus istorum in aqua paretur decoctum, & exhibeatur cum melle, vel saccharo, aut cum oxymellite, melle rosaceo, vel syrupo de menta, vel de corticibus citri, vel de duabus radicibus, ex omnibus vero præstabit, quod accipit oxymellis simpl. mellis ros. simpl. syrupi de menta an. vnc. 5. decocti (ex chamedrios betonicæ, apij, borag. sunc. an. p. i, radicis iridis siccæ, gentianæ an. scrup. 15.) in libra aquæ parati vnc. iiij. posteaquam hisce concoctorijs per multos dies ægrotus fuerit vsus, & vrinæ crassiores appareant, poterimus adhuc magis laxare ventrem clystere phlegmagogo cum laxatorijs parato, à pharmacisque abstinendum, quando maxime illis suspecta esse debeant, propter stomachum, qui in hisce febribus perpetuo in omnibus labefactatus est. Dogmatici vero clementer purgantia in his exhibent, e quibus optimum erit, quod accipit agarici th. ʒ. 15. zinzib. scrup. 5. per noctem in vino albo aromatico infusi, expressioni addẽdo diacartami vel diapheniconis an. ʒ. 15. syrupi de absinthio vel de menta vnc. 5. Auicenna dabat, quod accipit mastiches, zinzib. turpeti an. ʒ. i, sacchari albi ʒ. i, ex vino. vel pilularum elephanginarum, de hyera simplici, assairet an. scrup. ij, vel pilularum de hyera Gal. scrup. iiij, agarici th. ʒ. i, masthiches, rosarum, cinnamomi, galangæ an. gr. vi, saccharique in vino albo dissoluti, ʒ. i, quibus fit medicamentum pro duabus vicibus. Rhasis dabat turpeti optimi pul. ʒ. x, masthiches, zinziberis an. ʒ. i, sacchari omnium pondus. dosis à scrup. iiij ad ʒ. ii. Alij ex recentioribus dant, agarici, turbith. an. scrup. i. spicæ, salis gemmæ an. gr. v. zinzib. scrup. 5. infundunt in vino & expresso addunt mãnæ calabræ vnc. i. Alii exhibent diaturbit ad scrup. iiii vel ad ʒ. ii, Nonnulli commendant claretum Arnaldi, trageamque, & alii syrupum, cuius semunciam vtiliter exhibent ante accessionem per duas horas, quod parant accipiendo polypodij quercini ʒ. iii, s. fœniculi ʒ. 15. turbit, esulæ, agarici an. ʒ. iii, pruna damascena num. xxv, macerata in lib. aquæ ebulliunt, quoad tertia pars absumatur, & cum saccharo fit syrupus. laxato bis vel pluries corpore laxatorijs medicamentis, ad alia laxantia declinandum, quæ humorem facientem paroxismum digerunt, & resoluunt, quæ (vt de quartanis dictum est) dantur ante accessionem per duas horas, adiunctis frictionibus lenibus ad vniuersum corpus, eo modo quo in quartanis faciendum diximus, scilicet cum calidis inunctionibus, quæ omnia ad quartanam à nobis præscripta, quo-

tidianæ etiam conuenient. Itaque ex medicamentis internis primum commendatur, chamedrios folia trita ex vino albo ad ʒ.ii epota ante accessionem per duas horas, de quo medicamento merito Galen. dixit: calidum esse & siccum, tenuis essentiæ, quo lien colliquat, vrinam & menses mouet, crassitudinemque humorum incidit. Trallianus ait: dato chamedrios decoctum iis, quos quotidiana febris, circuitusque affligit, vrinas multas ducit & leuat. Ætius chamedrios decoctum assidue epotum quotidianam soluere tradidit. Ius quoque galli veteris cum sale vel salsamento in ventrem eius loco interaneorum reposito erit vtilissimum. De quo Serenus ait: Febribus aut longis galli noua iura vetusti subueniunt. Dioscorides commendauit vinum melitites, de quo ait: Melitites datur in „ longis febribus, quæ stomachum infirmarunt, namque aluum emollit, vrinam „ cit, stomachum expurgat. Datur non minori cum vtilitate, agarici th. ʒ.i. ex vino, vel piper tritum, gentianæ radix, aristolochia ad ʒ.i, ex melicrato, iris itidem ex vino ad ʒ.ii, & castoreum ad scrup.ii. ex decocto calaminthæ: assa item fœtida ad scrup.15. Aliqui sinapi triti ʒ.ii. ex hydromelite dabant. ex compositis Trallianus dabat fabæ magnitudine perunctis ex oleo & pipere medicamentum, quod accipit, styracis, gummi, iridis, myrrhæ an. ʒ.iiii, opoponacis, piperis, assę fætidæ, opii, an ʒ.i, ex melle fiant pastilli: Apud Ætium atque alios complura composita leguntur ad quotidianam resoluendam. Vtilissime datur Theriacæ, Mithridatii, an. scrup. ii. ex vino. item confectio diatrion pipereon, vel diacalaminthan aut Auream Alexandrinam ex vino albo ad ʒ.i, Alii dant ante accessionem vnc. iii. medicamenti, quod paratur ex zinzib. origani, ameos, an. ʒ.iii, coriani præparati ʒ.iiii, rosarum calaminthæ an. ʒ.iii, passullarum vnc.i, coquuntur in lib. v. aquæ ad consumpt. medietatis, & expressum datur cum saccharo calidum. Medicamentum, quo non frustra vsi sæpe fuimus, quod datur ad ʒ.i. ex vino albo calido ante accessionem, accipit rad. gentianæ, agarici, rhabarbari, aristolochiæ rotundæ, zedonriæ an. ʒ.i. caryophyllorum, piperis, croci an. scrup. ii. tritis ex melle fiunt pastilli: Item vinum, quod paratur ex origani, pulegii, chamedrios an. p.ii, cinnamomi, iridis radicis tritæ, calami od. galangæ an. ʒ.i, caryophyllorũ, zinzib. piperis an. scrup.i. Vini albi tenuis aromatici, bulliant, quoad tertia pars absumatur, dosis erit semuncia ante accessionem, additis supradictis calidis frictionibus & inunctionibus, sudorificorum item vsus ante accessionẽ ex radice chinæ, calamintha Guaiaco, smilace aspera, milio & aliis similibus, erit vtilissimus, si per aliquot dies exerceatur. Ex externis, oleum chamęmelinum, ex calamintha, costinum, rutaceum, ex castoreo, sinapi, cum modico piperis triti. & omnia medicamenta, quæ ad quartanas fuere à nobis præscripta, erunt vtilia. Non est omittendus in toto febris tempore vsus eorum, quæ os ventriculi calefaciunt, cuiusmodi sunt, olea, vel unguenta parata ex oleo nardino, chamęmelino, de menta, amygdalino, de nuce myristica, & ex aliis facultate similibus. atque ex medicamentis aromaticis, cuiusmodi sunt, cinnamomum, menta, caryophylla, nux myristica, piper, carpobalsamum, lignum aloes, & similia. Item fomenta ex iisdem in uino aromatico parata, atque particulatim ex foliis altheæ, mentæ, chamæmelo, fęnugreco, betonica, & similibus. Ad hypochondria item, si tensa fuerint, inunctiones digerentes & laxantes conuenient, & præsertim ad sinistrum hypochondrium, atque ad uentrem. ex oleo chamæmelino, anethino, irino, amygdalino, de capparibus & similibus paratæ, item fomenta ex chamæmelo, pulegio, altheæ foliis, caulibusque, & ex radice cyclaminis, iridis, bryonię, & ex seminibus maluarum, altheæ, lini. fęnugreci, fęniculorum, ligustici & similibus in aqua parata, uel cum uini albi modico. His omnibus addenda est uictus ratio accommodata in omnibus sex rebus non naturalibus, aer primum deligendus est clarus, calidus, qui non sit ualde humidus, bene ęgroti dormiant, vigilias

deuitent,

In lib. 8. simpl.

In lib. 12. cap. 7.

In lib. 4. t. 88.

In lib. 5. de mat. med.

deuitent, quod augeant & cruditates. & pituitam; caueant ab animi passionibus, & præsertim à tristitia, mœrore, timore, quod hęc affectum adstrictum augeant. singulis diebus semel, vel bis cibum capiant, per horas quatuor ante futuram accessionem, quantitate exiguum, ne stomachus grauetur, qualitate calidum, optimi succi & multi alimenti, quod in hisce febribus longis, vires manu tenendæ sint. oua sorbilia recentia sunt optima, carnes pullorum gallinaceorum iuuenum, hædi, vituli lactentis, auium montanarum, scilicet, perdicum, phasianorum, turdorum, turturum & similium. à vino tantummodo abstinebunt, quoad signa coctionis illuxerint, eritque album ogligophorum, odoratum, vel vini loco aqua cum corianis, vel cinnamomo decocta, aut aqua pulli, vel ius stillatitium ex gallinaceo pullo paruo paratum.

De hecticarum febrium curatione. Cap. V.

Hectica febris (vt superius dictum est) tertium genus febrium existit, in cordis substantia constitutum. Quæ febris fit, vbi calor febrilis cordis substantiam inuaserit, atque cœperit consumere humorem in uenis & in arterijs futurum nutrimentum, primique hæc hecticarum febrium est ordinis, scheticaque Galeno dicta est. Hectica vero febris confirmata dicitur, vbi calor nedum corporis solidas partes occupauerit, at aliquid quoque vtilium humiditatum consumpserit. Itaque tres hecticæ species obseruantur, quarum prima schetica dicitur, ea quippe, in qua calor solida occupauit, & humiditatem in uenis, & in arterijs absumere cœpit; altera est, vbi eò humiditatis consumptio venerit, vt ros ille, qui veluti commeatus quidam & futurum alimentum spacijs inanibus corporis concipitur, absumitur: Tertia vbi consumptio & tabes eò aucta sit, vt carnium pinguem substantiam feruidus calor consumat, fibrarumque & aliarum solidarum partium humiditatem; atque hæc vera est tabes, & marasmus postea dicitur vbi tota humiditas sit consumpta, summaque corporis scilicet ariditas appareat, quæ est insanabilis. Fit quidem hectica febris plærunque ex ardentibus & colliquatiuis febribus. Quæ colliquatio aliquando paulatim fit, vt in vera hectica marasmo, & quandoque repente, vti in morbis acutis, exitialibusque, in quibus medici triduo obseruant (vt Hippocrates est auctor) faciem excarnem vulgo hoppocraticam appellatam. Aliquando colliquatio fit per apparentes euacuationes, scilicet per vrinam, vel per deiectiones. illas febres Galenus vocauit oleagineas, quod in ipsis vrinæ oleagineæ & pingues excernantur, quandoque per aluum rufa, crassiuscula, pinguia, viscosa, fętidaque excernuntur. Quam excretionem cacoithiam notare, & pestilentis febris signum esse inseparabile, superius à nobis demonstratum est. Quandoque hæc colliquatio non apparet euidens, vtpotè quæ fit per insensibilem meatuum cutis transpirationem, vti in hectica & marasmo. Aliquando ab ephemeris incipiunt, & aliquando etiam (quod tamen raro contingit) per se ac sponte à tristitia, aut à mœrore, aut à labore, aut à vigilijs, aut ab amore, aut inedia, aut ex similibus causis. Quædam sunt simplices, quædam complicatæ cum phlegmone, vel cum erysipelate alicuius membri præcipui, scilicet vel ventriculi, vel hepatis, vel renum, vel vteri, vel ieiuni, & coli, intestinorum, aut cum vlcere alicuius prædictorum membrorum, maximeque pulmonis, quem affectum Græci phthoem & phthysim vocarunt, aut cum tumore, aut denique cum aliqua putridarum febrium. Nos de simplicibus nunc agimus. Quarum signa sunt hæc, quippè pulsus primo durus siccatione arteriarum, debilis ex vitalis facultatis debilitate, frequens ob intemperiem cordis calidam & siccam, quandoque velocior, & frequentior, vrgente

In 8. meth. med. cap. 1.

In 1. prog. tex.

in 6. epid. sect. 1. com. 28.

quidem necessitate, vti à cibo, quo tempore hecticus calor non aliter efferuescit quàm calx viua, si aquam vel simile quoddam superfundas. vnde medici in hecticis mutant horas prandij & cœnæ, & obseruant, an pulsus velocior frequentiorque reddatur, quod si fiat, hecticæ confirmatæ certum esse signum intelligunt, obseruant itidem calorem febrilem tunc auctum, perinde ac febris accessio fiat. Qui calor toto alio tempore æqualis apparet, sine vllo dolore, sine vlla inæqualitate, atque ita, vt ægri se febricitare non sentiant, modo hectica alijs affectibus non sit complicata, præsertimque febri putridæ (quod si sit, calor inæqualis sentitur, & ægri aperte intelligunt se febre detineri) oculi item in hecticis excauantur, nasus acuitur, tempora collabuntur, cutis squalescit, à cibo (vti dictum est) augescit calor, & pulsus, pedes quandoque intumescunt, calor manifestior (etsi in ipsis maior reuera non sit) apparet in volis manuum, & in plantis pedum, videtur inquam manifestior, quod volæ manuum, & plantæ pedum alijs partibus corporis temperatiores sint, ideo ad omnem mutationis siue alterationis sensum sentiendum aptiores redduntur. Primi ordinis hectica febris (schetica potius quam hectica dicta) sanatu facilima est, veluti cognitu est difficilis, secunda cum difficultate sanatur, atque tertia est insanabilis. Indicant curationem in hac febre calor adstrictus in substantia cordis vel in partibus solidis, qui ob id balneis rarefacientibus, digerentibus, ac inunctionibus eiusdem facultatis laxandum esse indicat, scilicet vt caloris exhalet, & digeratur, postea verò in secunda tertiaque hecticæ febris specie duplex est affectus, scilicet mixtus ex adstricto atque ex laxo, adstrictus calor est in substantia solidarum partium susceptus, laxus verò est nimia consumptio siue resolutio humidi, ab inurente calore facta, qui affectus (vti dictum est) colliquatio dicitur, in quo substantia humida corporis liquatur, profluit & euacuatur, vnde medici vel etiam Dogmatici huic affectui tanquam vrgentiori occurrere (altero non neglecto) coguntur. Pro victus ratione instituenda, in primis aer sit temperate calidus ambiens scilicet (quando frigidus, licet inspiratione ad cor refrigerandum attractus videatur vtilis, attamen ad cor non nisi temperatus peruenit, cum in via à calore frigiditas ipsius corrigatur) quod si ipse vehementer frigidus, qualis hyemalis esse solet, ad cor hecticorū perueniret, non esset vtilis, siquidem caloris febrilis in cordis substantiam suscepti ac adstricti (densatis eiusdem substantiæ cordis, incalefactæ à frigiditate ipsius aeris, meatibus) adstrictus affectus & augeretur, & prohiberetur, quò minus idem calor febrilis occupans substantiam cordis, digereretur & resolueretur. Eadem profecto ratione, qua Gal. damnauit ambientem vehementer frigidum, quod meatus cutis constipet, & uaporum exhalationem prohibeat: Vnde non nisi toto corpore bene coopertos hecticos vti illo aere medici concedunt. Cibi sint humidi succique temperati & in hectica confirmata non facultate calidi, & faciles concoctu, vti est lac humanum, caprillum, asininum, cremor ptisanæ hordeaceæ, halica, cremor seminum frigidorum, scilicet, melonis, cucumeris, cucurbitæ, anguriæ, maluarum, altheæ, portulacæ, endiuiæ, & similium. testes gallinacei, perdices, auiculæ montanæ, caroque cancrorum fluuiatilium ad ipsos in cibo commendãtur à Dioscoride. Recentiores adiũxerunt testudinum carnem, ex qua (cum difficilis coctionis sit, & crassę substantiæ) elixata in aqua contusum parant; sed vtilius est, si ius ex carne decocta, cum ptisanæ cremore exhibeatur. ex piscibus, saxatiles; ranæ, lucius, scarus, trocta & similes ad vsum recipi debent, panis item in aqua hordei coctus cum succo granatorum dulcium conuenit; Potus sit vinum album, aut clarum ogligophorum: vel aqua hordei, vel ius pullæ gallinaceæ paruæ, portulaca, iunco & hordeo alteratum. somnus & vigilia sit mediocris, fugiant omnes animi passiones, hilaresque sint, & bene de salute sperent. Victus vero præscripta ratione. ad hecticarum febrium curationem descendimus,

Gal. in libro 5. simpl.

Gal. in 10. meth. cap. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ſcendimus, & cum triplicem eſſe hanc febrem dixerimus, quippè primam eſſe diarrhijs ſiue ephemeris ſimillimã, quam ſcheticã rectius dici quàm hecticã ſtatuimus (in hac calor febrilis ſubſtantiam cordis inuaſit, nondum tamen humiditatem ipſius conſumpſit) alteram, in qua calor febrilis humiditatum quippiam conſumpſit; atque tertiam, in qua omnes humidltates exhauſtæ ſunt, & ariditas exinde corporis apparet, quam tabem & maraſmum idcirco medici nominarunt. Hæc veluti eſt omnino incurabilis (licet in hecticam vulgo ſenectutis, quam ſenium Philippus vocabat, poſſit mutari) quippè ſublato calore febrili balneis aquæ dulcis, lacte aſinino, inunctionibusque tepidis, remanet ariditas, in qua ęgroti vitam longius producunt, dico per dies & menſes. De huius quidem curatione, nihil eſt proponendum, ſolo enim prognoſtico debent medici eſſe contenti, ne medica ars infametur. De ſchetica verò dicta, aliter dicendum; hęc profecto ſola curam certam admittit quandoquidem ipſa ſi cognoſcatur, facillimè ephemerarum remedijs tollatur. ſunt itaque ephemerarum præſidijs Scheticæ febres tollendæ. De his verò nunc agimus, quæ medij ſunt ordinis, in quibus calor in cordis ſubſtantia adſtrictus digerendus eſt, & humiditatum conſumptio, quæ affectus eſt profluens, prohibenda, ijs, quæ caloris efficaciam obtundunt, & quæ denſando cogunt humiditates non diſſolui. Conſumpta verò humiditas erit reſtituenda, humectantibus cum medicamentis, tum omnium maxime cibis. In primis ex medicamentis internis ea eligenda erunt, quæ cum medicamenta tum alimenta ſunt: cuiuſmodi eſt lac humanum, caprinum, vel aſininum, hoc minus cum nutriat, plus refrigerat, ac refrigerando denſat meatus, prohibetque caloris effluuium, humiditatéque caloris ignei efficaciam hebetat; caprinum efficacius nutrit, & calorem hebetat, humanumque magis nutrit, & promptius conſumptam humiditatem reſtaurat, caloremque item compeſcit, atque hebetat. Iac ſugitur vtilius ex fæminarum papillis: caprillum, & aſininum itidem, ni ægroti abhorreant, ita exugere eos oporteret. quod ſi abhorreant, poterunt primum ſemel in die, manè quippè ante cibum ſpacio quatuor horarum, cum ſaccharo ſtatim emunctum actu calidum ad quatuor vncias bibere & mox vſque ad ſex itidem vncias aſcendere. Qui è papillis ſugunt, doſim ſeruare nequeunt, Aliqui perinde ac pueri lactentes ſępius in die lac exugentes ſibi ſanitatem procurant; præter lac ſunt alia humectantia, & caloris vim colliquantem hebetantia, vti eſt ptiſanæ hordeaceæ cremor, halica, cremor ſeminum melonis, cucumeris, cucurbitæ, anguriæ, maluarum, altheæ, ſeſami, portulacæ, endiuiæ & ſimilium ex iure pulli hordeo mundo alterato. panis ſępius aqua hordeacea lotus ijs vtiliter datur. Item ius ex carne cancrorum fluuiatilium, teſtudinumque nemoroſarum, & cochlearum, ex hordeacea aqua paratum. Hæc fuere quoque antiquis nota, & ſummopere commendata, non minus quàm à recentioribus quoque factum ſit; neque immeritò, cum hæc plurimum & vt medicamenta & vt nutrimenta humectent, pinguique humiditate calorem, quo minus liquetur, hebetent, ac quadam etiam refrigeratione quadantenus denſando ipſum itidem calorem diminuant, prohibeantque non minus humidi ſubſtantifici effluuium. Aluus ſi fuerit adſtricta laxanda erit, cum lacte aſinino cocto ad libras quatuor cum ſaccharo exhibito, aut cum lenibus clyſteribus, vnde clyſteres admouebuntur ex lacte caprillo vel bubulo, vel aſinino cum ſaccharo & oleo violato, vel ex butyro recenti, cũ decocto maluarum, altheę diſſoluto, & cum oleo violato parati. vel ex cremore itidem ptiſanę hordeaceæ cum prædicto oleo & ſaccharo parabitur. De externis medicamentis, balnea conueniunt ex aqua dulci, aut ex aqua alterata althea, malua, violis vel alijs ſimilibus: In Ægypto ex lacte aſinino & camelino, vel equino balnea tepida inſtituunt pro magnatibus. epithemata itidem atque inunctiones commendantur. Ex balneis tepida

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

conueniunt, atque frigida, illa humectant solidas partes, fuligines fumidaque excrementa digerunt, corpusque recte transpirabile reddunt, & remissa caliditate, etiam calorem intensum hebetant. hæc refrigerant, cutim densant, virtutem, calorem (reuocatione caloris vt docet Hippoc.) augeudo, roborant. sed non in excarnibus corporibus, & valde prælanguidis tutum erit admodum frigidis vti balneis, quando nedum (vti Gal. quoque sentit) hæc calorem augebunt, sed quinimo prælanguidum extinguent. in robustis vero erunt vtilissima. sed quod valde frigida crassarum sint partium & ob id partes penitius inuadere nequeunt, ob id pręmittunt balneum tepidum in tina, in quam aqua tepidà plenam quatuor homines, lintei, quo hectici obuoluti sunt, capitibus manibus apprehensis, è lectulo exceptos ægrotos, immergunt toto corpore (capite excepto) eosque detinebunt, quoad carnes extumescunt, quos tunc ex tina aquę tepidæ eductos, in alteram aquæ frigidæ repente operarij reponent, in qua ęgroti ad virtutis tolerantiam manebunt, vel per quadrantem horæ, vel per medietatem, modo (vti dictum est vires ferant. exemptique ægroti, in lectulo calido sunt reponendi, totiusque corporis partes leniter spongia molli, vel molli linteo detersæ, oleo violaceo tepido, vel communi dulci, vel nenupharino inungentur, à quibus præmissis per horam postea prandium ægroti assument; Robusti bis in die, scilicet mane & vesperi, ante cibum hisce balneis vtentur, semel vero debiles. Nonnulli non vehementer frigida balnea, sed leuissimæ frigiditatis vtiliora & magis tuta esse volunt, ideoque primum ęgrotos in balneum temperate calidum ducunt, & mox in leuiter frigidum, ita vt tepidum potius sit, siue leuiuscule frigidum. Ægyptij & Arabes vti solent balneis ex aqua fluminis Nili, ex lacte camelino, vel equino, vel asinino vel caprino. epithemata item thoraci, hepati, ventriculo, renibus ex lacte oleoque violato, rosatoque tepido, aut ex succo lactucę, iunci, endiuię, portulacæ, poligoni, lenticulæ palustris, nenupharis & similium, cum modico lactis, & croci ad penetrationem. Ad easdem partes & ad omnes quidẽ cutaneas, bis, terque in die affectant vsum inunctionum tepidarum ex oleo violato, nenupharino, communi, atque ex seminibus frigidis paratum.

In 5. aphorism.

De symptomatibus febrium, quæ in ipsis curationem expetunt, & primum de eorum curatione, quæ adstrictorum morborum genere comprehenduntur. atque primum de medicamentis ad dolorem capitis stomachi atq; ventris. Cap. VI.

EX affectibus, qui solent vnà cum febribus complicari, quidam sunt actiones læsæ, quidam excrementorum euacuatorumque excessus, atque alij, qualitates corporis mutatæ. Hi sunt, veluti colores mutati, frigiditates, caliditates, scabricies & similes alij. veluti in excrementorum euacuatorumque excessu, sunt omnes tum suppressæ euacuationes, tum immoderatius fusæ; ad actiones vero læsas pertinent, somnus, vigilia, dolor, syncope, & similes alij affectus. Horum vero affectuum, cum quidam ad adstrictum & quidam ad laxum referantur, in pręsentia de adstrictis agemus, qui sunt, exempli gratia, dolores capitis, stomachi, & ventris, somnus, frigiditas, rigor, tussis, cibi fastidium, caninus appetitus, linguæ scabrities, nigritiesque, nausea, singultus, inquietudo, aluus, atque vrina suppressa. De laxis verò (qui itidem sunt: Vigiliæ, sincopę, sanguinis euacuationes immoderatæ, sudores, vomitus, alui profluuium, vrinæque itidem profluuium) posterius sermonem habebimus. Nunc verò ad adstrictos venimus, & primum ad dolorem capitis demulcendum, descendimus. solent frequentius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

quentius febricitantes capitis dolore vexari, qui ni criticus sit, nimirum quod ab eo aliqua crisis futura prænoscatur, omnino tollēdus erit, nam perseuerans præter magnam quam affert molestiam, minatur vigiliam, delirium, phrenitim, syncopenque. caput verò dolere Galenus docet, aut ob aliquam inflammationem, aut ob humores crudos in capite coaceruatos, aut ob spiritum aliquem flatulentum, aut ob sanguinis copiam, aut ob bilem mordacem, aut ob aliquam obstructionē, aut denique ob aliquod qualitatum temperamentum. Inflammationem capitis notat febris, atque delirium perpetuum: si cum pulsu dolor fiat, substantiam membranosam esse inflammatam indicatur. ob plenitudinem verò humorum, dolor erit cum capitis grauitate: si humores crudi sint, caput absque febre & calore dolebit: si à sanguine, tota facies rubescet, intumescetque, venæque rubræ ac sanguine turgentes apparent: si à bile, dolor est cum acrimonia atque calore: si verò dolor fuerit distensiuus absque grauitate, flatuum erit inditium, calidorumque & acrium, si itidem dolor cum morsu fiat. cum grauitate verò in aliqua capitis parte dolor inhærens obstructionem significat, absque grauitate verò tensione & morsu à temperamento aliquo dolorem fieri nobis innotescit. Cæterum etsi dolores ab hisce causis fiant, tamen caput in febricitantibus ab humoribus, vel vaporibus calidis distendentibus aut mordentibus plærunque dolet. Itaq; ad illos curandos clysteres maximè conducent laxatorij, vel quadātenus irritantes. eòque facilius iuuabunt, si feces retentæ fuerint. laxatorijs verò clysteribus (vulgo communibus dictis) scilicet ex decocto maluarum, violarum, altheæ, furfurum triticeorum, oleo violaceo, atque saccharo rubro, cum modico salis paratis vtendum erit, qui si etiam modicum cassiæ catharticæ, scilicet ad vnciam illius pulpæ, vel ex melle rosaceo, vnc. iij, vel ex compositis vnciam electuarij lenitiui recipient, erunt longe efficaciores. solent etiam parari ex cremore ptisanæ hordeaceæ, cum oleo & reliquis nuper dictis. balani etiam ex melle & ex sale erunt accommodati. Aluo subducta erunt vtiles frictiones ad crura, brachia atq; ad dorsum deorsum versus factæ; vbi verò vires permiserint, modicum sanguinis quoque erit euacuandum, aut scarificatis cruribus more antiquorum, aut dorso & occipiti cucurbitulis cum scarificatione adhibitis, aut hirudinibus appositis hæmorrhoidibus, quæ vel etiam non minus post aures venis erunt affigendæ, non semel sed bis, ter atque pluries. vtilissimum erit si secta vena frontis sanguis vacuabitur. Nihil profectò vtilius in dolore capitis, qui morbus est adstrictus, quam vti etiam maioribus laxatorijs cum internis tum externis, pro internis hæc sufficient. & pro externis hęc itidem maximè erunt conuenientia: stillicidia nimirum ad suturam coronalem ex aqua tepida dulci fluuiatili, aut ex decocto maluarum, altheę, fęnugræci & similium. solent vero medici vsurpare medicamenta pro externis capitis partibus fouendis, actu facultateque laxantia: cuiusmodi omnia sunt, quæ facultate calida atque humida valent, vt oleum dulce tepidum, amygdalinum, irinum, aquæque stillatitiæ, vel decocta ex althea, chamęmelo, ex fęnugræco, meliloto, & similibus. Alij verò plus laudant, laxantia quæ solummodo actu sunt, minimeque facultate, ne calefaciendo adstrictum affectum calidum augeant. huiusmodi sunt omnia medicamenta quæ frigida sunt atque humida, si modicè ab igne incalefiant, & temperatè calida adhibeantur; talia sunt, oxyrrhodina ex oleo rosaceo, violato, nenupharino, ex succisque poligoni, maluarum, endiuiæ, rosarum, nenupharis & similium herbarum, aut aquæ stillatitiæ ex ijsdem paratæ, vel etiam fluuiatiles simplices modicè incalefactæ. hæc sunt laxantia non calida, sed refrigerantia, ex quibus & oxyrrhodina, addito modico aceti, & epithemata ad dolorem capitis à Dogmaticis comparantur. Itaque ad hunc vsum laudatur oxyrrhodinum quod ex oleo dulci tepido & modico aceti paratur, frontique & temporibus adhibetur, aut quod accipit olei

In 6. aph. com. 10

violati

violati vnc.ij, chamæmelini vnc.i, aceti vnc.5.mixtum tepidum apponito. Aliud. Accipiunt olei dulcis, communis amygdalini, è seminibus lini, lactis humani partes æquales, cum modico itidem aceti. vel quod accipit olei rosati, violati, lactis muliebris an. partem vnam, aceti partem mediam, vel croci, gr. quinque. Auicenna recte cum Methodicis sentijt, scilicet in doloribus capiti in febre, esse abstinendum à stypticis & à valde frigidis. siquidem ex illorum vsu timet ne inde humores, aut vapores, qui digeri resoluique debebunt, intus compingantur & crassescant. ideoque Methodici, plus nocumenti ab vsu repellentium quàm iuuamenti esse timendum putarunt & meritò sanè, cum humor atque vapor dolorem faciens sit digerendus atque exhalãdus; at de hac re posterius nos accuratius. Nonnulli deraso capite, perseuerante dolore, sincipiti fomentum adhibẽt tepidum ex decocto chamæmeli, altheç, maluarum, fęnugræci, radicis iridis, rosarumque paratum. Celsus rosas aceto maceratas fascia inuoluit. & Dioscorides rosas easdem in vino decoctas calidas adhibet. atque hæc ad capitis dolorem in febribus. Ad stomachi verò dolorem, si principio febris fiat, vomitus erit prouocandus cum iure pulli vel aqua calida cum syrupo acetoso, vel cum aceto, & postea inungendum erit os stomachi oleo amygdalino, chamæmelino rosaceoque mixtis, aut fomentum adhibendum erit ex decocto chamæmeli, absinthij, rosarum, altheç, fęnugręci & betonicæ, ni fuerit in febris principio (namque hoc tempore à medicamentis abstinere oportet, quod dolor ex motu humoris fiat, satisque erunt, quę dicta sunt adhiberi) si verò diu alijs quoque à principio temporibus perseuerauerit, adhibebis vinum album, in quo rosa, althea, & fęnugræcum fuerit decoctũ. si venter doluerit, obseruandum erit an aluus sit adstricta, quæ si ita erit, clisteribus laxatorijs communibus laxabitur, vel si dolores fuerint tensiui, cum oleis & decoctis resoluentibus, vt (exempli gratia) si accipiatur, foliorum altheç, maluarum, mercurialis, betæ, furfurum triticeorum an.p.ij. sem. fęnugręci lini an. vnc. iij, bulliant in duabus libris aquæ ad consumpt. tertiæ partis, postea accipe huius decocti lib. 1. olei dulcis cõmunis, vel eius loco olei violati vnc. iii, sacchari rubri vnc.ii. vbi vero tensio obseruatur cum dolore, in decocto addetur chamæmelum, anethum, semina fęniculi, anisorum, linique & oleum chamæmelinum, vel anethinũ, & si adhuc perseuerauerit, addito electuarium de hyera, ad semunciam. si vero dolor fuerit cum acrimonia, parabis clysterem ex lacte caprillo, vel ex hydromelle, vel ex cremore ptisanæ hordeaceæ cum iure capitis castrati, addendo vel cassiæ, vel electuarij lenitiui 3.i. vel aliud simile, quo humores acres per aluum educantur. fomenta quoque super ventrem calida imponantur ex decocto chamæmilæ, altheæ, maluarum, meliloti, fęnugræci, aut (si flatus copia adfuerit) etiam foliorum rutæ. & hæc de doloribus in febribus, qui aliquando ad se magnitudine trahunt curationem.

De medicamentis, quæ faciunt ad somnum in febribus tollendum, ad rigorem, & frigiditatem, ad tussim, ad cibi fastidium, bulimon, appetitum caninum, sitim atque linguæ asperitatem. Cap. VII.

DE somno, qui in febribus sępe cum molestia obseruatur, nunc agimus. Ipsum verò somnum Aristoteles sensus quodammodo immobilitatem & quasi vinculum esse voluit, cuius relaxatio & solutio sit vigilia. Galenus hanc animæ diffusionem facit, atque illum, quippè somnum, comprehensionem. Methodici pręternaturalem somnum adstrictum affectum fecerunt, pressuramq; in cerebro

esse

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

esse voluerunt, quod nimirum vel vapores vel humores inibi adstricti hunc affectum constituant; à qua sententia neque Peripatetici dissentire visi sunt, qui de somno disputantes dixerunt, ipsum esse sensitiuę facultatis veluti imbecillitatem ab alimenti exhalatione factam, quippè calore innato (quem animam vocant) à copia vaporum ascendentium veluti refrigerato, atque consopito, seu presso. vnde à cibis, & ab ebrietatibus somnos fieri profundos & diuturnos, obseruamus. Humidum quidem exhalatione ad cerebrum subuectum, eiusque frigiditate (frigidioris enim temperamenti hoc viscus esse omnes receperunt) incrassatum vias & loca eiusdem prehendit, impeditque, quo minus calor ad extimas corporis partes, ijsdem vijs veluti clausis, dimoueri queat. Quo adstrictus, ac veluti humiditate illa pressus, inibi consopitus, perinde atque immobilis manere cogitur, quoad eam humiditatem extenuarit, atq; resoluerit. Eodem itidem modo inquit Aristoteles somnum præternaturalem ab humoribus & vaporibus ad cerebrum sublatis, in febribus concitari. hinc Galenus humiditatem somni propriam esse statuit, vigiliarumque siccitatem. frigiditatem verò fatuitatis potius atque insensibilitatis, veluti deliriorum causa propria calor itidem æstimatur. Veruntamen Galenus cum vigiliarum tres causas esse docuerit, scilicet, caliditatem, siccitatem, atque dolorem, frigiditatem ac humiditatem somni causam constituisse, haud dubium est. à quo Methodici non dissensisse visi sunt, somnum scilicet præternaturalem, vijs in cerebro ab humore densatis, pressuram facientes. Etenim frigiditatis proprium est densare. Quare aut à refrigeratione meatus cerebri densante, aut ab humiditate obstruente, aut ab vtraque causa cum somnus in febribus fiat, propterea in eius curatione, scilicet ad inducendam vigiliã, laxatorijs præsidijs (quippe quæ sunt calida & humida) erit opus, atque quouis modo calorem innatum augescentibus (cum calore humidum digeratur, meatusque aperiantur) nempè exinde vijs cerebri, meatibusue laxatis & apertis. Ex quo amplos meatus habentes pauci somni, angustos atque exiles, prolixioris, & multi esse, Aristoteles scriptum reliquit. Cęterum his præmissis ad medicamenta nunc descendimus, quibus somnolenti homines ad vigiliam reuocantur. Itaque ad istud præstandum, complura vtilia sunt, primumque ex ijs erit, strepitus, clamorque magnus, acutusque olfactus, quippè ex acerrimo aceto, in quo semina nigellæ trita fuerint macerata aut thymus, vel pulegium, vel origanum decoctum sit. Quibus ni ad vigiliam ęgroti reuocentur, procuranda erunt sternutamenta, pluma, aut palea, aut folijs mari, vel ptarmicæ detritis, in naresque inditis, vel his non promouentibus sternutamentum, efficaciora indantur in nares, huiusmodi sunt, piper tenuissime tritum, aut sinapi, aut elleborus albus itidem tritus, aut staphydis agria aut aliud simile. Post hæc adhuc perseuerante somno fronti, capitiq; pilis deraso oxyrrhodũ in ex oleo irino, rutaceoque calido cum modico aceti, vel sinapi ex aceto albo lęuigatum petia linea exceptum calidum imponendum erit, vel castoreum eodem modo ex oleo lęuigatum, vel ex aceto albo; radix item peucedani trita vel assa fętida itidem ex calido aceto. Nonnulli rutam viridem contritam ex melle & nitri modico calidam imponunt. Eodem tempore frictiones dolorosæ moliendę erunt, atque artuum ligaturæ itidẽ cum dolore. Dolor item qui fit euulsione pilorum barbæ, atque pudendodorum valde est efficax ad excitandos à somno somnolentos. Ni his etiam à somno reuocentur, vtendum erit rubefacientibus atque vlcerantibus medicamentis, non solum in cruribus atque brachijs, at quinimo etiam in capite adhibitis. hæc parabuntur aut ex sinapi, aut ex euphorbio, aut ex allio, aut thapsia, aut clematide vrente, scilicet eius folijs tritis, aut ex radicibus ranunculi itidem tritis ex aceto scillino leuigatis. His addimus stillicidium ex aqua, in qua ebullierint radices iridis, vel acori, vel peucedoni, vel ciclaminis, vel chamæmelum, ruta

In lib. de somno & vigilia.

In 3. de causis pulsui cap.

In lib de som. & vig.

atque

atque serpillum. stillicidium ad suturam coronalem calidum ex alto decidat atque hisce medicamētis somnus depelletur. Sed iam ad immodicam perfrictionem atq; rigorē, qui in febricitantibus fieri solet, veniamus cum plurimum molestiæ febricitantibus esse soleat, scilicet in principijs accessionum, quo tempore calor intus retrahitur, extimæque corporis partes idcirco algent. In his ante accessionem ęgroti cooperiuntur calidissimis stragulis, sed prius aliquod decoctū ex discussorijs, cuiusmodi est, quod paratur ex calamintha chamedri, origano, pulegio atque ex similibus: perfricant vniuersum corpus, maximè verò dorsum, quod inungunt calidis oleis, pipere puluerizato, aut costo, aut ruta, aut pyretro, aut castoreo, aut alio simili medicamento calido puluerizato, ipsis in oleis calidis macerato vel decocto; oleum erit chamæmelinum, vel rutaceum, vel laurinum, vel irinum, vel his simile. Ad tussim verò quæ sepius vnà cum accessionibus excitari solet, quæque plærunque fit à frigiditate in principio comprimente, aliquamque ad pectus faciente distillationem. hanc lenient omnia dulcia, cum intus assumpta, tum exterius, scilicet pectori adhibita, saccharum violatum atque rosatum ore contentum liquescens descendensque solet tussim maxime lenire, radix item liquiritiæ contusa & in iuleb violato macerata si dentibus molle tractetur idem faciet. lambitiuum itidem vulgo dictum, erit ad id opportunum, quod accipiet (exempli gratia) syrupi acetosi, violati, de liquiritia, de farfara, singulorum partes æquales, vel etiam simplex syrupus acetosus, vel de liquiritia, sæpius ęgroti ipsos lambentes plurimum iuuantur, quod leniat pectus, faciliteque humorem ad extussiendum. erunt itidem vtiles inunctiones calidæ ex oleo amygdalino, dulci, butyro recenti, aut ex adipe gallinaceo calido ad pectoris partes. hęc quidem tussim maxime lenire poterunt, in principio febris excitata, quæ postea à calore febrili in statu aucto solet resolui. Plures etiam cibi fastidium ita patiuntur, vt cibos ferè omnes abhorreant. quod symptoma plurimum negocij facit, ad vires manutenendas, plures deprehendimus mori potius voluisse, quàm quicquam cibi vel potus degustare voluerint. Solet verò potissimum à duabus causis in febricitantibus dissolui appetentia ciborum, scilicet vel ab humoribus vitiosis, quos imbibit ventriculus, aut à virtutis imbecillitate plærunque caliditatem præternaturalem ventriculi subsecuta. Præstabit igitur in primis reuocare appetitum, ijs profectò cibis, quibus aliàs homines magna cum voluptate vescebantur, licet non hi haud planè boni succi sint, neutiquamque febri, atque ipsius causis conuenire videãtur; de quo & Hippocrates dicebat: paulo peior sed suauior cibus ac potus, meliori quidem at ingrato præferendus. Vnde in nonnullis appetitu ferè omnino destitutis, appetentia cæpisse visa est aut ab aliquo pisce vel saxatili vel marino, aut quandoque etiam à sarda salita degustata, ideoque lactucam decoctam in acetarij, vel radices cichorei itidem decoctas, aut boraginem medici ferè omnes ægrotis ad excitandum appetitum concedere solent. & aliquibus capparos salitos decoctos, ex oleo, aceto saleque conditos, non paucisque ferculum ex brassica, aut ex attriplice, aut ex lupulorum, aut ex maluarū asparagis conceditur. Aliquando ægroti appetitum excitarunt ab esu auicularum montanarum assatarum. maxime etiam faciunt succi acidi, austerique atque dulces ad cibos gustui gratos reddendos, in vsuque sunt malum aurantium,
„ citrium, limonium, cytonium, atque granatum, horum profectò fructuum succus
„ plurimum facit in cibis ad restituendum seu mouendum appetitum. fructus etiam decocti cum saccharo & exhibiti idem faciunt, cuiusmodi sunt varia pyrorum genera, poma quædam, & mala cytonia. dantur etiam cerasa acida saccharo cōdita. & vt summatim dicam, omnia quæcunque uel iucundo odore uel grato sapore sunt à stomacho maxime expetita. si his minime appetitus redeat, uomitu stomachus à prauis humoribus erit purgandus, uel clysteribus, uel aliquo etiam

medicamento

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

medicamento (quod stomachus non abhorreat) aluus erit subducenda, omniumque maxime si antea ipsa fuerit adstricta. Aptum uerò medicamentum erit (quod natura haud in multis abhorret) ius ex cimis brassicæ laxatorium, aut ius betæ uel mercurialis, cum oleo dulci, & sale copiosius epotum ante prandium, aut serum lactis caprilli ad libras, uel cum melle, uel cum saccharo epotum; cassiæ pulpa cum tamarindorum etiampulpa in parua quanitate ante prandium, uel ante cænam, multis haud est ingrata, cuiusmodi erit si accipiet cassiæ nempe extractæ drachmas tres uel quatuor, pulpæ tamarindorum per cribrum extractæ drachmas duas: sunt etiam passulæ decoctæ in iure pulli uel in uino dulci, aut pruna damascena itidem in uino dulci decocta, cum multo saccharo assumpta, ipsorumque uino dulci itidem epoto antequam alius cibus assumatur. Rhabarbarum ad semi drachmam aut ex uino epotum aut quouis alio modo assumptum erit medicamentum aptissimum. Ionge plura habent studiosi quibus pro istac causa uti poterunt. Exterius etiam conuenient ad stomachum oleorum moderate calidorum inunctiones, cuiusmodi erit, chamæmelinum, de mentha, permixto amygdalino dulci. Quandoque febricitantes ingenti fame conflictantur, multos noui maximeque ex pueris qui cibis nunquam satiari (etsi multum accepissent) uidebantur, quæ passio non uidetur bulimus (qui affectus sit laxus, unde coguntur medici cibos pleniores exhibere, & qui non ita facile resoluuntur) sed pertinere ad appetitum caninum. Nam bulimum intelligunt affectum laxum, in quo assumptus cibus usque adeo facile à calore coquitur & digeritur, ut corpus maxime resoluatur, unde cibi illis pleniores, non ita facile altera biles à medicis exhibebatur. At appetitus caninus (immodicam ciborum quantitatem, uel qualitatem quandam pro causa habens) medicamentis incidentibus detersorijsque opus habebit, atq; postea uomitum cientibus, quippè laxatorijs. *Paul. in 2. libro cap. 52.* huiusmodi sunt dulcia, pinguia, & omnia alia ex largiore oleo pręparata. si his non cesserit affectus, salsamenta omnia erunt aptissima, quippè, quæ crassum humorem detergendo stomachum purgabunt, à quo his appetitus uitiari solet. his adstrictis affectibus sitis succedit aliquando ita urgens præ insigni molestia, ut ad se consilium curationis etiam trahat. In febribus aliquando fouetur, ut ait Galenus) à caliditate & siccitate partium internarum, aliquando à præsentia calidorum humorum, scilicet biliosorum, aut à phlegmone erysipelaceo. utcunq; fit, hic affectus adstrictus est. quandoque verò habet etiam laxum affectum coniunctum, nimirum vbi ab intensissimo calore nimium in corporibus humiditas dissoluitur, vt in febribus synochis, ardentibusque maxime æstuosis, in quibus frigidam aquæ potionem conuenire, aliàs à nobis etiam ex Methodicorum placitis demonstratum est. itaque ad consuetam sitim in febribus extinguendam, aut compescendam conuenit aqua dulcis actu, temperate calida, aut saltem tepida, similiterque ex aquis stillatitijs, eę omnes, quæ ex herbis potestate frigidis proliciuntur, actu tamen quæ (vt dictum est) calidæ exhibentur. actu verò frigidæ nedum sitim (ea excepta, quæ habet etiam laxum affectum coniunctum, scilicet vbi prę ingenti caloris actu humiditas corporis partium solidarum immoderate dissoluatur, in quibus sanè frigidæ magis quà calidę sitim restinguere aptæ sunt) cōpescunt, at quinimo eam actuali frigiditate meatus densante calorē vel humorē ipsam fouentē, quo minus exhalet, & resoluatur prohibēdo, augebunt. Itaq; potiones actu tēperate calidæ esse debebunt, & humidæ, quo quæ humidum habent pingue (quia partibus diu inest, longiusque durat, quam humidum simpliciter aquosum, quod cito defluit) eo ad sitim tollendam sunt aptiores. hinc iura pinguia ex carne vel vitulina, vel hædina vel ex gallinaceis pullis paruis, sine sale parata aptissima sunt, vt sitim compescant. Nonnulli exhibent, vt etiam meminimus, aquam coctam hordei ex saccharo cum modico acido

vel citri, vel limonis, vel aceti (vnde apud antiquos oxicratum fuit in usu) scilicet ad penetrationem. Alij miscent aquę iuleb rosatum vel violatum, aut conseruas aliquas (cuiusmodi est quod saccharum rosatum, vel violatum uel boraginatum, vocant) maceratas in aqua & postea colant & exhibent. Ægyptij, Arabesq; parant ad sitim restinguendam ex aqua Nili fluminis, sacchavo & modico succi limonis potum gustui iucundissimum, quem sarbet appellant. in malignis febribus pestilentibusque fructus berberis maturos siccatos in aqua macerant per plures horas, mox aquam percolant, additoque saccharo in ea quantitate, qua aciditas berberorum maximè refringatur, seruant ad potum. Nos in ijs locis aliquando febre vexati pestilente, quantum suauitatis iucunditatisque, habeat huiusmodi potus, summa cum voluptate degustauimus. Nonnulli ad ad sitim demulcendam in ore tenent saccharum candidum vel rosatum, vel violatum, alij radicem glizyrizæ recentem, alij folia lactucæ, alij semina lactucę deuorant, siue melius lac ex ipsis expressum, ex aliqua aqua stillatitia aut ex simplici fontana bibunt. alij semina cucumeris ad sitim demulcendam ore continent. Paulus commendat pilulam in ore contentam, quæ paratur ex seminum cucumeris domestici ʒ.viij. tragaganthę, ʒ.iiij, ex tragagantha albumine oui recentis dissoluta seminibusque tritis simul permistis, pilulæ parantur, quæ in vmbra siccantur. Archigenes salem Indicum, (quo nomine saccharum nostrum intelligit) ore detentum, atque fabæ magnitudine deuoratum commendauit. eadem ferè faciunt ad linguam siccā & squalidam, quam humectabimus aut hydrelęo ex oleo dulcissimo, vel aqua tepida in qua decoctum sit semen lini, vel cytoniorum, vel altheæ, vel maluę, vel radices itidem altheæ. mox abluta lingua, sæpius detergenda erit panno lineo aspero, vel cochleari argento. Aurelianus ait, linguam spongia aqua calida imbuta esse abstergendam & humectandam. Celsus ex penicillo è carpto aqua calida imbuto fouet linguam, mox vngit melle, & rosaceo oleo. in vsu est apud iuniores sæpius linguam illiniri mucagine à seminibus cytoniorum, altheæ, aut psyllij maceratis in aqua dulci, expressa. sed age medicamenta alia prosequamur, quæ faciunt ad reliquos adstrictos affectus, primo ab icterico calore principium facientes.

In lib. 2 cap. 54.

De medicamentis ad ictericum calorem, ad inquietudinem, ad nauseam, ad singultum, ad aluum atque ad vrinam adstrictum. Cap. VIII.

IN febribus corpora ęgrotantium sæpe calore flauo, & aliquando nigro vitiantur, quem affectum alij morbum regium, alij icterum, & alij arcuatum appellant: fit verò hæc passio vbi bilis aut melancholicus humor sanguini mixtus in cutem erumpit, ipsamque suo colore inficit. Erumpit verò aliquando, cum non aut recipiatur in propria vasa, aut cum per proprios ductus viasue commode non expurgatur, quod aut vijs ab humoribus obstructis, aut propter aliquam vel inflammationem, vel tumorem in hepate, vel in liene constitutum, fieri solet. Aliquando autem in febribus natura critice noxium humorem ad cutem expellente efficitur, qui à priore distinguitur, quoniam in critica icteritia vrinæ non sunt ictericorum modo coloratæ, croceo quippè colore tingentes, neque fęces albæ deijciuntur, neque hypochondria tensa sunt. De quo affectu agimus nunc, qui etsi critice in corporibus fiat, tamen cum vel propter crassitiem vel lentorem biliosi humoris diu duret, neque citò resoluatur, videtur quadantenus ad ipsius curationem medicum mouere. de illo, qui fit ex causa morbifica aliàs agemus

agemus, nunc de illius curatione agentes, dicimus, laxantia per exterius maximè conuenire, quæ internos meatus rarefaciant, humorem extenuent, detergant, sudoremque moueant: prouocato enim sudore planè in cute color ictericus digeritur. Oculis conueniunt fotus ex aqua temperate calida vel simplici, vel in qua ebullierit chamæmelum, vel altheæ folia, vel radix, vel semen lini, & fęnugręci. balnea aquę dulcis calida erunt aptissima; addimus nos sudorifica omnia tum interna tum maximè externa, pręsertim si sudor calore humido moueatur. hoc quidem præsidio hic affectus planè, citoque finitur. Aliquando febricitantes inquieti & anxij redduntur vsque adeo, vt ipsis medici succurrere debeant; si id fiat, quod ab ęstuoso vel à maligno calore nimium spiritus resoluantur, virtusque ita collabatur vt passio laxa fiat, & idoneis cibis illis erit occurrendum, & quandoque concedendo vinum ogligophoron odoratum, ni adfuerint, quę prohibeant. hinc medici vsum aliquando in ipsis refrigerantium meatusque densantium laudarunt. de his verò paulo post, cum de syncopes curatione sermonem instituerimus, agemus. nunc ad eam inquietationem, quæ adstrictus est affectus, nimirum quæ à lęso stomacho aut à cibis, aut ab humore os eius tenente fit. etenim quandoque cibus intempestiuus, aut tardius assumptus inquietationem facit, cui occurrimus cibum idoneum debito tempore exhibentes, vel si quam par sit multus exhibitus eum faciat affectum, minuendus erit. vbi verò ab humore os stomachi vexante fiat, cuius symptomatis signum erit nausea, vomitus medicamentis laxatorijs scilicet decocto altheæ, fænugręci ex aqua dulci parato copiose exhibito actu calido seu tepido mouendus erit. ad id etiam iura parui pulli gallinacei aquosi maxime conuenient, vel ex carne hædina aut vitulina parata. Clysteres etiam erunt vtiles, quibus venter moueatur, aut cassia, cum tamarindo ad geminas drachmas assumpta cum saccharo idem pręstabit, aut syrupus rosaceus soluens ad geminam vnciam. Quibus etiam medicamentis nauseabundi vti debebunt. singultus quoque, qui adstrictus itidem est affectus, quippè, qui vel ab humoris copia vel molesta qualitate fit, iisdem medicamentis tollitur, scilicet si fieri potest, vt vomitu humor expurgetur, hoc erit ex præcipuis pręsidijs ad hunc affectum tollendum. decocta item ex aqua in qua malua, aut althea, suncus ebullierint, erunt vtilia, vel his vtiliora iura pinguia gallinarum paruarum vel carnis hædinæ, vel vitulinę absque sale æstimanda erunt; aliquando etiam hydrelęum calidum ex oleo dulci amygdalino plurimum conducit epotum. Ad aluum verò adstrictam conuenient iura pinguia tum carnium tum piscium, non minus decoctum ex passulis, prunis, sebestenis, maluarum folijs, mercurialis, betæ, & similium. aut geminæ drachmæ vel tres floris cassiæ cum saccharo candido vel cum pulpa tamarindorum ad drachmas itidem duas cum saccharo. non miuus vtile erit serum lactis ad libras tres cum cochleare mellis, vel cum syrupi rosati laxatiui duabus vncijs; clysteres cæteris alijs præsidijs laxatorijs meritò præferuntur, quod nedum stomachum offendant, atquinimo ipsum vel etiam ab humoribus grauatum subleuent. ad hoc sunt accommodatissimi, qui parantur ex decocto maluarum, altheæ, betæ, mercurialis, fænugręci, ad libram, & ex oleo dulci communi, aut amygdalino, vel chamæmelino ad vncias quatuor, ex saccharoque rubro vel ex melle ad vnc. ii. cum sale trito ad geminas drachmas: his addimus balanos (vulgus vocat suppositoria) quæ verò ex ipsis ad hunc vsum conuenient, sunt radix betæ vel altheę vel maluæ, vel cucumeris syluestris sub cineribus incalefacta, oleo illita cum modico salis, atque indita: vel conficiuntur ex melle cocto cum sale, vel nitro. quod si efficaciores desiderentur, poterit permisceri melli modicum laxatorij purgantis, vt (exempli gratia) si acceperimus mellis vnc. ij, salis ℨ.i. trochiscorum alhandal vel scamonij, vel elaterij, vel agarici, vel centauri minoris puluerizati,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

vel turpeti, vel hermodactiloni, vel similium scrup. ij. Ad suppressam verò vrinam vtimur internis atque externis medicamentis. ex internis datur aqua radicum eryngij stillatitia, vel fabarum, vel radicum anonidis ad vncias quatuor, aut ex vino albo dantur semina erysimi ad geminas drachmas, tenuissime trita. longe plura in quarto libro ad hoc propositum facientia scripsimus, atque in xi scripturi sumus. Ex internis sunt balnea aquæ dulcis temperate calidæ, in qua ebullierit malua, althea, chamæmelum, perdicium. vel fotus ex ijsdem parati, atque inferius scilicet pubi, totoque abdomini adhibiti: inunctiones ex oleo amygdalino dulci, irino, lilino, atq; omnium maxime chamæmelino, & ex eo quod ex scorpionibus paratur, maximè vsui erunt. frigunt nonnulli in sartagine ex oleo chamæmelino, vel amygdalino dulci folia perdicij, vel flores chamæmeli, & calidos imponunt. Non spernendus erit quoque vsus lactis seminum melonis, cucumeris, altheæ, maluarum, atque portulacę, hoc enim lac solet mouere vrinam. sed qui plura desiderant, ad vndecimum librum remittimus. Quandoque vrina cum ardore & mordicatione exit, summa profectò cum ęgrotantiũ molestia, cui medebitur decoctũ maluarũ vel altheæ, vel fructuũ solani vesicarij calidũ ad vncias quatuor ante cibũ epotũ cũ saccharo candido, uel decoctum glyzirizę recentis cũ saccharo cãdido dabitur. si vero exhibetur flos cassiæ cathartic æ (Abissinæ vocatæ, nimirũ eius, quæ corticẽ rubrũ habet, hæc enim cæteris ad hosce affectus pręferri meritò debebit) ad vnciã cũ semidrachma succi glyzirizæ, & saccharo candido, plurimũ cõmodi illis afferemus. At his symptomatis febriũ cõsideratis, quę genere adstrictorũ affectuum comprehenduntur, restat, vt illorũ quoque symptomata & cognoscamus, & tollamus, quæ ad laxum referuntur.

De medicamentis, ad vigiliam, ad sincopen, atque ad hæmorrhagiam sanguinis. Cap. IX.

De vigilia præternaturali in febricitantibus compescenda nunc quoque agimus, quam in primis, cum somno soporiue, qui adstrictus affectus est, sit contraria, meritò laxum affectum esse dicemus, neque hoc profectò iniuria, etsi videatur & à dolore, & à calore concitari, non tamen perseuerat, nisi capitis humidum plurimum absumatur, vnde medici omnes dixerunt, vigiliarum siccitatem, atque somni humiditatem esse propriam, quasi hic ab humiditate, & vigilia à siccitate semper fiat. Itaque medicamenta ad somnum excitandum adstricti generis esse oportebit. Cuiusmodi sunt potestate frigida, meatus densantia & replentia. actu tamen tepida adhibenda erunt, nimirum, vt à calore citius actuentur, intusque vehantur. De internis verò, quæ ad conciliandum somnum per os assumuntur, sunt aquæ stillatiæ lactucæ, solani, portulacæ, funci, aizoi, & similium, quæ dantur actu moderate calidæ ab vncijs duabus ad vncias quatuor. sunt etiam emulsiones seminum, melonis, cucumeris, cucurbitæ, portulacæ, lactucę, endiuiæ, sed omnium maximè seminum papauerum alborum. hoc medicamentum est admodum familiare, exhibetur lac ex aqua hordeacea aut ex iure pulli aquoso ad vncias quatuor, à cæna post horam, vel paulo post. efficacius erit, si ex aqua lactucæ vel solani lac seminum papauerum alborum exhibeatur. Ægyptij & Arabes fuere in vsu medicamentorum somniferorum admodum audaces, siquidem dabant per os opium erui magnitudine quantitateue vel per se solum à cęna, vel ex aqua lactucæ. alij myrrham ex eadem aqua, ad fabæ magnitudinem, dissolutam exhibent. Alij hoc compositum habuerunt satis familiare, scilicet, quod accipit, meconij ℈.i. styracis, myrrhæ an. itidem ℈.i. ex melle massam conficiunt, dantque trium eruorum magnitudinem

tudinem dormituris. verumenimverò ab horum vſu, modo neceſſitas ſumma non vrgeat, abſtinendum erit, quoniam, vt recte Aurelianus animaduertit, ex horum quidem vſu homines vigiles facile ad lethargicum ſomnum deducuntur. Vnde mitiorum vſus erit perpetuo obſeruandus, nimirum quo ad ſomnum naturalem ægroti reducantur. Ex externis accommodatiſſimum erit aquæ dulcis fluuiatilis tepidæ ex alto cadentis ad ſuturam coronalem ſtillicidium. hoc ſolo præſidio ſcimus multos vigiles in ſomnum naturalem fuiſſe reſtitutos. addimus vulgo oxyrrhodina vocata, quæ parantur ex aquis vel ſuccis portulacæ, roſarum, lactucæ, ſunci, ſemperuiui, ſolani, & ſimilium. & ex oleis, vel roſaceo, vel violaceo, vel nenupharino, vel ex ſeminibus papauerum alborum, cum modico aceti, vel ſucci citri vel limonis ad penetrationem. (exempli gratia) parabitur oxyrrhodinum, ex aquæ roſaceæ, ſucci lactucæ an. vnc. i. olei roſati vnc. ii. aceti albi unc. 5. Miſce, & tepidum fronti, & temporibus linea petia exceptum adhibeatur, inungunt etiam à cæna dormituris tempora unguento populeone uocato in oleo nenupharino diſſoluto, tepido. hoc erit etiam ualde utile. Accipe olei de ſem. papauer. alborum unc. 15. unguenti populeonis unc. i. ouorum albumina duo ex aqua prius conquaſſata & deſpumata, lactis muliebris unc. 5. Miſce & tepidum fronti, & temporibus adhibeto. ſonus aquæ ex alto cadentis, atque illius murmur ſomnum conciliare ſolet. lotiones item ad pedes poſt cænam erunt utiles ex aqua dulci tepida, in qua chamæmelum, lactucæ folia, uitis germina, uel capita papauer. alborum ebullierint. ſi inſuper eadem hora propinaueris lac ſeminum papauer. alborum ex aqua lactucæ (uti nuperrime dictum eſt) efficacius, atque tutius ſomnum procurabis. Verum aliquando uigilia eſt morbus adſtrictus, utpotè cum à ſanguine, vel à bile in capite uel à calidis uaporibus ab infernis partibus delatis uigiles redduntur, quæ uigilia comitem habebit delirium, quo adſtrictus eſſe morbus dignoſcetur. unde ad eam tollendam ſanguinis euacuatio à cruribus ſcarificatis, uel ab hæmorrhoidibus adhibitis hirudinibus, aut dorſo & collo adhibitis cucurbitulis cum ſcarificatione, & tandem etiam ſanguine à venis capitis euacuato, ſcilicet à uenis poſt aures appoſitis hyrudinibus, aut à uena frontis, ſed de hac ipſa in poſtremo libro agemus.

At ad ſincopen nunc accedimus, quæ omnium conſenſu eſt præceps virium omnium lapſus præſertimque uitalium, ἔυλυσις eſt leue animi deliquiū, λειποψυχία, & λειποτιμια, maius & grauius, non tamen quod ad ſudorem uſque accedat, hoc enim ſyncopes eſt proprium, atque etiam refrigeratio. ſiquidem in ijs, qui ſincope tenentur, nullus ferè pulſus, atque reſpiratio apparet, omniſque ſenſus & motus ſublatus eſt, in facie pallor, extrema algent, & ſudant, ſeu madent, in ipſiſque ipſiſſima mortis imago conſpicitur. Fit uerò hic affectus eo toto immoderatius profluente in quo uires ſubſiſtunt, uel ſit calor innatus inſituſque, uel humor primogenius ſolidarum partium cordis. itaque à quocunque calidum innatum, humoremque ſubſtantificum primigeniumue diſſipante exoluenteque ſyncope cauſam habebit. lipothymiam dicunt fieri, ubi ſpiritus uitales quocunque modo, uel diſſipatione, uel ſuffocatione, uel corruptione, uel alteratione (ut aiunt) plurimum exhalant, atque deficiunt, ſincopen uero, ubi etiam natiuum humidum à ſolidis partibus (facultate uſque adeo extincta, ut partes proprium humidum continere nequeant) immoderatius apertis meatibus effluat: unde extremæ partes, ferè extincto aut retracto calore, algent, extinctaque partium ſolidarum facultate contentrice, humido profluente, ſudant, madentue. Quis uerò erit, qui ſyncopen haud laxum morbum eſſe fateatur? Neq; eſt, quod innumeræ ſint (ut dogmatici docent) occaſiones, à quibus corpora in ſincopen labuntur, tamen natura eſſentiaue iſtius affectus tota laxa eſt, à qua præſidia adſtringentia, denſantia ſeu cohibentia dicta maximè indicantur, nimirum ut prohibeatur, *Gal. 1. ad Glauc. cap. 14.*

beatur,

beatur, quò minus totus calor natiuus exhalet, atque profluat, simulque & calidum innatum. Vnde frigida aqua asperguntur syncope detenti. nares ipsorum comprehenduntur, ipsisque naribus odorata offerunt, vt acetum rosatum, aqua stillatitia rosarum, myrtus, atque alij odores roborantes, vinum aromaticum olfactu recreat vires, si verò aperte hunc affectum subsecutum esse profluuium vel sanguinis vel excrementorum cognoscatur, cohibere illas fluxiones simul debebimus. præterea vinculis dolorosis deligamus artus, perfricamus asperis pannis, aliquando vinum odoratum cum aqua concedimus, vel bucellam panis in eo tinctam offerimus, vel eandem succo granatorum acidorum imbutam si immodica inedia præcesserit. dandum & vinum erit (modo non sit quod prohibeat, scilicet, aut vehemens adsit capitis dolor, aut viscus fuerit aliquod inflammatum, aut mentem turbans aliquis affectus, vel febris ardens adprime maligna sit) & iuscula pinguia pullorum gallinaceorum copiosius erunt offerenda, vel cremor prisanæ, vel hydromeli. Macellarius Campi sancti Petri cum in quadragesimæ hebdomada sancta duos integros dies ieiunasset, in syncopen exitialem incidit, ad quem accersitus, cum os clausum dentibus teneret, instrumento ferreo ore adaperto, cum nihil aliud adesset, paulatim vinum aromaticum deglutiendum dabatur, & mox ius pulli gallinacei, quod cum multis vicibus copiosum illi fuisset exhibitum, confertim vomitu excitato vomuit complura, quæ omnino & calore & substantia viscum Damascenum æmulabantur, quo statim conualuit. itaque primo incipiente syncope, frigida aspergenda, præsertim si immodicum sanguinis vel excrementorum profluuium sequatur, aut caloris æstum, aut longiorem moram in calido balneo, vel ex immodica vel ira, vel gaudio vel risu fiat. odorata erunt offerenda, nares tractandæ, & postea artus deligandi, fricandique erunt etiam asperis pannis, ad hoc, vt calor retractus attrahatur, si enim suapte natura fortis sit intus roboratus ad extimas erumpit, si debilis verò sit, vnde timor sit, ne extinguatur, frictionibus, & ligaturis & huiusmodi alijs erit attrahendus ad extimas partes. At de horum affectuum curatione aliàs accuratius tractabimus.

De profluuio sanguinis, de sudore, de vomitu, ventrisq; fluxu atque de vrina immoderatius profluente, cohibendis. Cap. X.

SI sanguis profluat vel ex naribus, vel ex ore, vel ex vesica, vel ex ventre vel ex hęmorrhoidibus, vel denique ex vtero, videndum erit, si critice exeat, vel symptomatice: critice ipsum emanare cognoscimus, vbi iam concocto morbo apparuerit, scilicet iam conspectis signis coctionis in vrinis atque in alijs excrementis. à quo febris aut omnino tollitur, aut maxima ex parte, symptomataq; leuantur, quam (licet immodica videatur sanguinis euacuatio) ęgrotante facile ferunt. Nos aliàs in nobismetipsis sanguinis hæmorrhagiam ex ore in qua vltra quinque libras sanguinis profluxerat, criticam fuisse febremque quartanam, quæ multos menses perdurauerat, iudicasse, eo argumento cognouimus, quoniam facile eam tulimus, atque molestissima siti, à qua antea semper exarsimus, fuimus liberati, vnàque & febris postea ex toto sublata fuerit. itaque si critica fluxio sit, erit permittenda, quinimo si imperfecta videatur, eam nos augere oportebit præsidijs laxatorijs, scilicet, aut lauacris, aut balneis, aut suffitibus laxatorijs. Vbi verò sanguis immoderatius emanauerit, in morbo crudo, à quo neque morbus alleuiatur, ægerrimeque ægrotus eam vacuationem, tulerit, ne in sincopen

corpus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

corpus delabatur, statim medicamentis adstrictorijs fluxio erit cohibenda. extrema valide ligantur, aqua frigida cum aceto misto aspergatur frons & tota facies, fronti temporibusque densantia emplastra adhibeantur, cataplasmata scilicet ex bolo armenio, vel ex sanguine draconis, vel ex gypso, & ex albumine oui, vel cum succo plātaginis, equiseti, rubi, mali granati, aut cum similibus alijs. de his verò singulis morbis profluētibus laxisue posterius accurate acturi sumus, scilicet pusteaquam curationem singulorum omnium morborum adstrictorum absoluerimus. Pauca ad hæc eadem symptomata nobis hic dixisse sat erit, quando ibi ex professo de ijsdem accuratius denuo acturi simus. Eodem itidem modo immoderati sudores, maximeque non ex natura, sed ex ui morbi erumpentes, adstrictorijs opus habent. Quomodo verò & sudores & aliæ singulę excretiones criticæ, idest, iuuantes, deprehendantur à symptomaticis distinctæ, nos in libris de præsagienda vita & morte ægrotantium abhinc annos plures euulgatis, satis congrue tradidimus. Itaque ad sudores cohibendos, cutis meatus (vt & Gal. docet) erunt adstringendi. In ipsis itaque erunt leuanda operimenta, aereque frigido ægroti erunt recreandi, somnus multus hoc negotium iuuabit, puluereque rerum adstringentium scilicet myrti, rosarum, equiseti, corticum granatorum, & similium corpus aspergatur, vel facies posca frigida itidem aspergenda, vel frigida aqua. cibus siccusque humidus sit oportet, & vinum nigrum adstringens si morbus ipsum permittat. Ad vomitum verò assiduum, ex quo sæpius ęgroti cibum vllum continere nequeunt, ijsdem adstringentibus cum per os deuoratis, tum exterius stomacho admotis vtendum erit. quæ ex simplicibus erunt somenta ex vino nigro austero spongia excepta atque apposita & maxime si vinum fuerit alteratū, gallis tritis vel acacia orientali, vel hypocistide, vel balaustio, vel rosis, vel absinthio, vel similibus alijs. cataplasmatis modo apposita efficax est pulpa cytonij, in aceto decocta, cum puluere acaciæ, balaustiorum, mastiches, vel gūmi Arabici dabitur ēt per os mica panis tosta, vino nigro austero imbuta, vel ex vino granatorum, vel ex succo cytoniorum. iuuabit itidem efficaciter, si acaciæ orientalis, vel hypocistidis, vel mespili immaturi siccati puluerizati, vel myrtyllorum drachma trita ex vino ante cibum per aliquot horas exhibeatur. Quomodo verò venter laxus & profluens cohibeatur, & vrinæ profluuium itidem tollatur, posterius (vti dictum est) docebimus. Ad aluum cohibendam eadem vtilia erunt, quæ & vomitum cohibere firmareq; apta nata sunt, externa toti ventri admouebuntur, clysteres adstringentes ex decocto foliorum, vel florum, vel succi acaciæ Ægyptiæ, vel rubi, vel balaustiorum, vel gallarum, vel nucum cypressi, aut equiseti, aut prunorum syluestrium, vel aliorum similium adstringentium, & ex succis conueniet succus plantaginis, vel equiseti, vel menthæ, vel similium. & ex oleis, rosaceum omphacinum, myrtinum atque melinum. Ad vrinam verò profluentem firmandam sudor copiosus ad diuertendam materiam à vesica erit maxime opportunus: præterea, præter epithemata, cataplasmataque & vnguenta cum refrigerantia tum adstringentia, maxime opportunus erit vsus aquæ ferratæ, atque illius in qua ebullierint folia plantaginis, solani, equiseti, rubi, poligoni, & fructus adstringentes, cuiusmodi sunt rhibes, oxiacanthæ, pruna item syluestria, pyra syluestria, mespilus saronia siccus, setoniaque immaturus & similes alij fructus adstringentes.

In lib. 7. cap. 2. In 1. ad Glauc. cap. 14.

De dolore

De dolore oris ventriculi, quem cardiagliam Græci vocant, quod ſymptoma ſolet eſſe familiare in febribus bilioſis intermittentibus, potiſsimumq; in tertianis atque ſemitertianis. Caput XI.

SOlet in febribus tertianis, ac ſemitertianis vocatis familiarius dolor in ore ventriculi excitari, vel angor quidam cum anxietate, nauſea, & vomitu bilioſorum acrium excrementorum, à quo ægroti ſubleuantur. & plerunque fit, vt acceſſiones hoc ſymptomate inuadant, & nunquam finiantur, niſi multa copia eorundem acrium bilioſorum excrementorum fuerit per vomitum excreta & quandoque etiam per ventrem. Quo apparet hunc affectum (quem cardiagliam Græci appellarunt) cum cholera vocata paſſione maximè conuenire. de quo affectu accuratius agemus in vltimo libro in capite de cholera. Fit cardiaglia (vt dictũ eſt) familiarius in febribus tertianis & ſemitertianis, quæ in æſtiuis caloribus vagantur. Quarum proprium hoc ſymptoma eſſe videtur, quod nimirum humores febrem facientes ad ſtomachum è venoſo genere confluant, atque criticam excretionem faciant, febriſque acceſſionem finiant. De hoc affectu pauca hic obiter perſtrinximus, quod accuratius à nobis agendum ſit in vltimo libro iſtius operis, in quo de morborum mixtorum ex laxo & ex adſtricto curatione ſermonem inſtituemus. Hoc vnum dicemus, hunc affectum maiori ex parte eſſe adſtrictum, licet aliquando ſimul etiam in ipſo laxa paſſio ita vrgeat, vt & in magnos angores & faſtidia, & in ſincopen etiam exitialem non raro ægroti labantur. Omnes quidem medici principio laxatorijs vtuntur, vomitorijſque præſertim, vt vomitiones facilitentur. Vnde alij exhibent aquam ſimplicē calidam, aut hordeaceam, aut cũ althea, vel fœnugreco decoctam, aliquando modicũ vel aceti vel ſyrupi acetoſi permiſcentes. Alij ius pulli parui ſine ſale cum ſyrupo acetoſo, & alij hydrelæum calidum, alijque oleum dulce calidum vel amygdalinum propinant, exterius etiam ad cardiogmum compeſcendum inungunt os ventriculi oleo amygdalino, aut chamæmelino, aut roſaceo calido. & plerique ſtomachum laxari, quam adſtringi oportere ad facilitandam humoris excretionem meritò exiſtimarunt.

Finis Libri Sexti.

PROSPERI ALPINI MAROSTICENSIS DE MEDICINA METHODICA LIBER SEPTIMVS.

De phlegmonis internis adstrictorum morborum genere comprehensis esse agendum, & primum partes corporis, quæ solent eo morbo tentari, in medium afferuntur. Cap. I.

EX morbis adstrictis, post febres, phlegmonæ succedunt tractandæ, cum ipsas etiam adstrictos affectus esse neminem lateat. Ab internis verò exordiemur, de quibus in hoc libro agemus, & postea de externis. Sed priusquam singularum partium inflammatarum curationem tractemus, quædam vniuersalia primum considerabimus, maximè ad inflammationum, phlegmonumue notitiã facientia. primũ (quod plurimum ad propositum nostrum nostrumque ad institutum faciet) nos particulatim omnium partium inflammatarum notitiam medicinæ studiosis trademus. Quam profectò cognitionem pauci vel nulli hactenus exactè tradidisse visi sunt, præsertimque earum, quę in partibus sensus expertibus fieri solent. nulli (vt animaduertimus) de his exactè scripserunt. Præstabit tamen prius quam rem hanc parcius complectamur, vt in primis partes omnes nostri corporis quæ inflammari solent, probè cognoscamus: & postea, quid sit phlegmone, quotuplex sit, & à quibus causis oboriatur, dicamus. atque tertio de signis, quibus interna viscera inflammata nobis innotescunt, accuratius agamus. Quibus præmissis, de singularum inflammationum curatione sermonem habebimus. Nunc ad partes corporis cognoscendas accedamus; quæ phlegmonis deprehendi, & vexari solent. Quarum, vt à capite exordiamur, prima erit cerebrum, eiusque membranæ, quæ sæpius inflammationibus peruaduntur, cuiusmodi est phrenitis, & lethargus; aurium quoque internę partes & oris maximeq; glandulæ siue tonsillæ vocatæ, sæpe phlegmone vexari solent, non minus quam gula, guttur, cordis pericardium, pulmones, pleura membrana, musculi intercostales dicti, diaphragma, stomachus, eiusque os, pancreas, mesenterium, seu meseręum, & mesocolon, omentum siue epiploon, peritonæum, hepar, lien, vena porta, uena caua, & reliquæ uenæ, & arteriæ; intestina quoque, quorum ileon vocatum exitiali phlegmoni est obnoxium; uasa vretera, renes, vesica, atq; uterus sępe itidem phlegmone uexari solent. Phlegmonum uerò quædam proprijs nominibus uocantur, ut phrenitis, lethargus, angina, pleuritis, peripneumonia: quædam à partibus inflammatis dicuntur, ut aurium inflammatio, faucium, uuæ, tonsillarum, æsophagidiaphragmatis, musculorum intercostalium, pleuræ membranæ (unde Græcis pleuritis) stomachi, hepatis atque aliarum nuperrime dictarum partium. sed hisce propositis, nunc ad ipsarum inflammationum cognitionem descendamus. Itaque in primis quid sit phlegmone inflam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

matioue dicemus, quotuplicisque sit differentię, tertio ipsarum generationis notitiam complectemur, atque demum de ijs dignoscendis accurate agemus.

Quid phlegmone sit, & quibus differentijs interstinguatur, quomodoque generetur. Cap. II.

Gal in 1. prog. com. 27.
In 1. ad Glauc. cap. 15.

EX affectibus nostri corporis, quem Græci φλεγμωνην, Latini inflammationem appellarunt, esse affectum calidum & siccum, quo qui uexantur, ueluti peruri, succendi, ignirique ab antiquioribus medicis proditum sit non est, medicorum qui ignoret. ,, Phlegmonę autem (inquit Galenus) id est inflammationes, à ueteribus uocabantur, quæ sunt ueluti phlogoseis, idest inflamina uel incensiones: à iunioribus autem non omnes, neq; enim herpetas, neq; erysipelatas neq; tale aliquid inflammationibus annumerant, sed uni tantum affectui ex calidis, qui fit cum tumore duro, atque dolore pulsatili, hoc nomen accommodant. ex quibus per inflammatinoem, duplicem affectum antiquos intellexisse constat, scilicet unum calidum & siccum morbum absque ullo humore concitatum, quem Græci φλογωσιν appellarunt, qui nihil aliud erit, quam simplex intemperies ignea, qua partes corporis ueluti peruri, atque igniri uidentur: atque alterum esse eundem affectum cum humoris præsentia, quem proprie Græci phlegmonen meritò dixerunt. huncque ab altero quippè à phlogosi distingui, quod cum tumore, doloreque pulsatorio fiat: atque hæc est prima inflammationis differentia, secundum quam, hanc quidem humidam, hanc verò siccam esse contingit, humidam quidem, quæ ex calida fluxione membrum occupante contingit: siccam verò, quando nullo humore influente calor naturalis ignescit. Hanc etiam veluti alicuius partis quandam particularem febrem esse deprehenditur, morbusque est plane simplex, atque immaterialis. Phlegmone verò & ipsa calidus quidem affectus est, cum tumore atque dolore, aliquando pulsatorio, non tamen semper, vel ipsa tumor est, calidus, dolorosus. Hæ verò phlegmonę, quod ex humoris fluxione fiant, varijs quoque ex humorum varietate differentijs mutuo interstinguuntur, quando aliæ ex simplici puroque sanguine fiant, quæ idcirco proprię sunt, & simpliciter phlegmonæ dicuntur, ab alijs sanguineæ itidem ab humore vocatæ: aliæ biliosæ, vt vera cum phrenitis, tum pleuritis est: alięque vt herpetes, erysipelata. Quædam verò ex sanguine impense calido & crasso fiunt, quas carbunculos medici appellant. quædam verò non ex simplici sanguine, at alijs humoribus mixto generantur. & phlegmonæ vocantur ab humore, qui sanguini mixtus fuerit, vnde si ex sanguine cum bilis mixtione inflammatio excitetur, phlegmone, siue inflammatio erysipelatodes dicitur, & quæ ex pituitæ mixtione oedematodes. Itaque phlegmonæ omnes ita à iunioribus medicis vocatæ (quando, vti dictum est, inflammationem phlogosin Græcis dictam, non Hippocrates solum, sed omnes ferè alij, qui ante Erasistratum fuerunt, phlegmonen nominarint) calidi tumores sunt, cum calore præternaturali, & dolore, & quandoque etiam cum rubore, quod in externis facile comprehenditur. Rubescit verò vbi ex sanguine vel simplici, uel impense calido & crasso fit. flauescit in erysipelate & phlegmone erysipelatode; nigrescit, si ex sanguine permixto melancholico humori; & albescit, si ex pituita, vti est phlegmone oedematodes. Omnis uerò phlegmone ex humoris fluxione generatur, quæ fluxio fit ad partes corporis imbecilliores, debilioresue, ex partibus robustioribus humorem demandantibus, scilicet partibus vel ab humoris qualitate molesta aut à quantitate ad protrudendum humorem concitatis, Quomodo verò phlegmone ab eo confluxu humoris fiat, hisce verbis Galenus nobis expressit, dicens: ,, Quippè calida fluxio vbi in musculum

Galen in lib. 13. meth. med. c. 1. Galen. in 2. ad Glauc. cap. 1.

Gal. in de difficult. resp. cap. 5.

Galen. 13. meth. cap. 2. cap. 9.

In li de inæquali intemp. cap. 3.

musculum procubuit, primum maiores arteriæ venæque opplentur ac distenduntur, ab ijs minores, atque ita res procedit donec ad minimas sit peruentum. In ijs vbi ualenter impacta fluxio est, nec amplius contineri potest, partim eius per ipsarum ora, partim per tunicas colatum foras transmittitur, tum verò spacia ipsa vacua, quæ inter prima sunt corpora, fluxione implentur. sic omnia ex humore omnique ex parte incalescunt, ac perfunduntur. ea sunt, nerui, ligamenta, membranæ, caro ipsa: Anteque hæc arteriæ & venæ, quæ scilicet & primæ, & præter cætera vario dolore afficiuntur. Quippè interius à fluxione, tum excalefiunt, tum distenduntur ac diuelluntur. Exterius non modo excalefiunt, sed etiam premuntur, ac degrauantur. Sanguine igitur optimo, si de vera phlegmone loquamur (ait itidem Galenus) ac mediocrem crassitudinem habente ad particulam aliquam vniuersim fluente, atque ob multitudinem conculcato, vehemens dolor arripit hominem nisi membrum sensum omnino hebetem habuerit: pulsusque in profundo molestus accidit, tendique omnia, ac contundi membrum apparet, & vehementem calorem persentit, adeo, vt comburi videatur, & refrigerari desideret. talisque rubor per summa viget, qualis ex balneis aduenit, aut ex igne aut quouis alio modo calefactis. Atque hæc est phlegmonum generatio. Variæ verò sunt, ex vario humore, vel simplici vel mixto, tum ex varijs partibus, quæ inflammantur. hactenus quid phlegmone sit, ostendimus, quotuplex sit, atque quomodo in qualibet parte corporis generatur, nunc superest, vt de ipsius cognitione agamus.

In 2. libro ad Glaucon. cap. 1.

De phlegmonum cognitione in communi, & primum de phlogosis internæ cognoscendæ signis. Cap. III.

CVm dixerimus phlegmonum nomine duo deprehendi, quippè flammeum affectum, calidum nempe & siccum simplicissimum absque vlla præsentia humoris quem Græci φλογωσιν appellarunt, atque alterum affectum sanè calidum cum tumore. Quo nomine nos comprehendi eos omnes affectus volumus qui fiunt à fluxione humorum, vel suapte natura calidorum, cuiusmodi est vera phlegmone, erysipelas, herpes & similes alij. vel etsi natura frigidi sint, qui putredine vel calidorum humorum permixtione incalescunt. De harum igitur phlegmonum cognitione acturi, primo signa proponemus quibus phlogoses internæ nobis innotescant. deinceps, quibus signis nos calidos tumores, qui veræ phlegmonæ sunt, deprehendamus: tertio quomodo internos itidem tumores, quoscunque & abscessus cognoscere possimus, accurate perscrutabimur. Quod igitur ad primum attinet, nimirum, vt phlogosim in corpore adesse cognoscamus, signa huiusce siccæ phlegmones accurate & proponere & considerare debebimus. Quæ si accendatur in partibus corporis sensu præditis, hæc profectò erunt: scilicet in parte inflammata aderit summum caloris incendium, siue calor intensissimus erit, vnà cum dolore, ab ijs non dissimile, quos igne usti sentiunt. febrisque accendetur ardens continua, equalis, colliquans, planè ei, quam patiūtur igne usti, similis. si uiscus internum, quod similem phlegmonen patitur, sit nobile, breui moriuntur, si ignobile & à principibus remotum, diu uiuunt, sed ad tabem deducuntur. Accedit etiam, quod si affecta pars ex principibus sit, perpetuo, ubi uehemens sit inflammatio, aut totum corpus aut saltem extimæ partes refrigerantur, diuque frigidæ manent. Itaque si ex internis partibus caua iecoris pars phlogosim (exempli gratia) patiatur, necessario aderit intensa caliditas primo in dextro hypochondrio iuxta hepatis regionem, quæ postea etiam uentriculo communicabitur, aderit etiam dolor circa dextrum hypochondrium sub

costis præsertim spurijs, acutus absque vllo tumore sed tractu temporis hypochondrium tenditur. & febris ardens accedet cum siti inextinguibili, & si inflammatio sit vehemens, aderit itidem magnus caloris æstus, atque frigiditas in extremis partibus. Itaque hisce signis haud iniuria, interna inflammatio nobis significabitur. Cæterum si in aliqua parte ex ijs quæ aut nullum sensum, vel ipsum maximè hebetem habent, cuiusmodi sunt pulmones, cerebri substantia, pancreas mesereon, mesocolon, epiploon, siue omentum, & similes partes, phlogosis excitabitur, nullus vel maximè hebes sensus in ea parte & caloris & doloris percipietur, tamen febris accedet lenta hecticis similis, qua corpora colliquantur & contabescunt. & colliquamenta cum in fęcibus tum in vrinis apparent, quod signũ sanè fiet, atque obseruabitur ex inflammatis partibus etiam sensibilibus nõ principibus, si diu inflammatio durauerit. sed transeamus ad phlegmonen, quæ non sola est ignea intemperies, sed habet humorem coniunctum, quum Galenus statuit esse inæqualem intemperiem cum affluxu humoris; vnde necessario hæc cum partis tumore est, atque dolore seu cum tristi quadam sensatione: tumores dolorosos phlegmonum esse proprios ex Hippocrate Galenus tradidit. sed age de signis, ad eas deprehendendas agamus: In partibus externis facile cognoscuntur, cum partibus inflammatis necessariò contingat, vt rubescant (loquimur de vera phlegmone quæ ex puro sanguine fit) tendantur, renitantur, intumescãt, & doleant. Ita vt præter phlogosim partes inflammatæ & dolorem & tumorem necessariò habere debeant. Harum atque aliarum etiam cuiuslibet generis in visceribus ipsorumq; partibus concitatarum, haud facilis erit cognitio, omniumque maximè illarum quæ in partibus aut hebetem sensum aut nullum habentibus, fiunt. Nos verò plurimum laborabimus, vt eas proprijs signis internoscamus. Itaque, vt rem ipsam aggrediamur, in partibus internis phlegmone obsessis, aut dolor sanè manifestus, qui in sensu præditis percipitur, aut aliquis saltem obscurus, & vix apparens, qui aliquando tactu, parte inflammata compressa, deprehenditur. Quod ad ipsum dolorem pertinet, nimirum in partibus sensu præditis, constat varias dolorum species ex varijs partibus excitari ac deprehendi. Namque si phlegmone arterias notatu dignas opprimat, aut partem in qua sint plures arteriæ, sitque notatu digna inflammatio, dolor cum pulsu sentietur, quem meritò pulsatorium omnes appellant, nisi phlegmone transierit ad suppurationem, quando in parte etiam suppurationem habente dolor pulsatorius fiat. si verò membranas phlegmone deprehenderit, dolor si ab humore acuto, punctorius, & si à puro sanguine distendens erit. etiam inflammati nerui, arteriæ atque venę dolorem per longitudinem tensiuum patiuntur. dolor aliquando deprehenditur, veluti palo fixus, qualis in vreteribus atque in renibus apparet. verumenimverò huiusmodi dolores, si inflammatio leuis sit, leues; si fortis, fortes sentientur, præsertimque in partibus maxime sensibilibus, vti est os ventriculi. Obscuros verò nonnunquam phlegmonæ licet sint vehementes in partibus hebetem sensum habentibus concitare solent. Quorum alij graues sunt, cuiusmodi existunt qui pulmones opprimunt, hepar, renes, adenes, lienem, cutem, membranamque cuti substratam. Pulmones nunquam dolore vehementi cruciantur, verum quendam grauitatis sensum, & aliquando extensionem quandam vel ad os pectoris vel ad spinam prouenientem ægrotantes sentire, Galenus ttadidit. Aliquando enim si substantia ipsorum inflammationem patiatur, membrana eos circumuoluens grauatur atque distenditur. eodem modo & hepatis carnosa substantia, lienis, renum, adenumque phlegmone grauata fit dolor grauis cum distensione quadam. si verò horum viscerum, præsertimque hepatis, vasa, vel tunica inflammetur, sentiunt dolores acutos. Cæterum ex ijs partibus inflammatis satis aperte dolores, qui oboriuntur, deprehendi circumscribique possunt, at alijs partibus nullo

In lib. de inęq. intemperie.

In 6. epid. sect. 1. com. 2. ; 8.

Gal. in 2. de loc. affect. cap. 7.

Gal. in 2. de crisib cap. 10.

Galen. 2. de loc. affect. cap 7.

Gal. in 2. de loc. affect. cap. 5.

In lib. 4. de loc. affect cap. 8.

sensu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ſenſu aut obſcuriſſimo præditis phlegmone obſeſſis, etiam notatu digna non niſi magna cum difficultate deprehendi poſſunt. Atque hinc fit, vt prouincia in hiſce partibus (quas aliàs diximus eſſe pancreas, epiploon ſiue omentum, meſeræum, meſocolum partes inter muſculos ventris interiacentes) phlegmonas, tumores, atque abſceſſus cognoſcendi ſit difficillima. Quo medicos alioquin eruditiſſimos ſępius nullam de interna phlegmone, quæ tamen quampiam prædictarum partium tenebat, ſuſpicionem habentes, illa poſtea ab erumpente vel pure vel ſanguine deprehenſa, deceptos fuiſſe, haud mirum eſt. Ex quibus plęriſque creditum eſt, internas phlegmonas, abſceſſusque in pancrea, meſeræo, meſocolo, & omento neutiquam deprehendi poſſe. Verum ſi horum affectuum cognitio quæpiam haberi poterit, ab his quidem & non ab alijs ſignis aſſequemur, quod nimirum (licet aperte neque dolor neque tumor vſquam in corpore ſentiatur conſpicuus) ægroti quendam grauem ſenſum, aut anguſtiam, aut pondus in ventre vel in hypochondrijs ſentire animaduertant, quem moleſtum ſenſum longe manifeſtius ſenſu tactus percipiunt & animaduertunt, ſi digitis accurate totus venter comprimatur, non tamen admodum valide, at leuiter quidem, ſenſimque ac ſenſim venter erit comprimendus: præter hoc aderit febris continua, non admodum vehemens, quæ initio horroribus inuaſit, & quę etiam plærunq; horrores inordinatos habet, præſertimque, ſi fluxio renouetur, aut affectus ad ſuppurationem tranſeat. adde pulſus inęquales veluti ſerrantes, non tamen multum duros animaduerti; reſpiratio verò quadantenus inęqualis atque impedita erit. At de his nunc obiter, quando de ſingulis nunc longe accuratior à nobis ſermo ſit futurus. Itaque ex pręmiſſis conſtat phlegmonas internas cognoſci primo ex doloribus, aut ſaltem à quodam ſenſu in parte inflammata moleſto, vel grauitatis, vel diſtenſionis vel anguſtiæ, qui aliquando non niſi viſcerum accurata compreſſione deprehenditur. Secundum ſignum erit in aliqua parte ventris durities, quę digiti compreſſu maxime percipitur, de qua auctor Coacorum præſagiorum dixit: Durities circa ventrem cum dolore in febribus horrificis, ęgro cibos auerſante, & aluo parum ſoluta, ſiquidem non expurgantur, ad ſuppurationem veniunt. Tertium ſignum ex rigore vel ex horrore aſſumitur. Phlegmone quidem deprehenſi principio rigent, aut horrent, aut refrigerantur, nimirum humore acri aut ſalſo, aut acido à venis protruſo ſenſibiles partes lędente, quo mirum non eſt, ſi cum horroribus inordinatis febres quoque accedant. Cuius ſanè ſigni rationem Deſiderius Iacotius Medicus olim eruditiſſimus in Coacorũ pręſagiorum commentarijs perbelle ita expreſſit, dicens: Horrificas autem febres Hippocrates vocat non intermittentes, ſed ſymptomaticas, & phlegmonum interiorum proprias. Quibus horror duobus modis ſuperuenire conſueuit, vno propter exacerbationem, quam habent, & interdum typum à varia putredine humoris, cuius pars in venis continetur, pars extra venas iam collecta eſt, & intra abſceſſum. Vnde Hippoc. in lib. de vict. ratione agens, meminit frigoris pedum. Altero ratione ipſius phlegmones, idque tripliciter, initio quidem fluxionis ad interiora, quæ habitum corporis refrigerat. & inæqualis ſpirituum caloriſque natiui ad viſcera contractionis cauſa eſt. deinde concepto iam abſceſſu ad ſuppurationem tendente: quo tempore ſuppurans vapor per morſum rigorem concitat, aut ad ſuppurandum congregatus calor in reliquis membris horrorem parit. Poſtremo ſanie effuſa, & membranas vellicante. ex quo Hippocrates effecit, horrorem, qui ſine ratione inuadit vnà cum febre, inflammationis interioris notam eſſe, & ſuppurationis. Hæc Iacotius: quibus ſanè comprehenditur, quomodo rigor atque horror ſolent eſſe nota interioris phlegmones. Pulſus quoque inæqualis, vulgo ſerrans & ſerrinus ab inæqualitate cum quadam duritie dictus, aliquid vibrationis præſeferens, phlegmones interioris indicium confirmabit. Reſpiratio itidem

In lib. 3. ſect. 2. tex. 34.

Hipp. in 1. epid. 1. tex. 23.

Gal. de pulſib. ad Tyr. cap. 11.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

itidem in omnibus inflammationibus difficilis obseruatur.' frequens enim spiritus in ijs semper est, & magnus etiam (nisi dolor vrgeat, teneatq; quampiam ex partibus respirationi seruiẽtibus, tunc enim paruus & creber fit.) Vbi verò phlegmone fuerit, vel in pancrea, vel in mesenteræo, vel in omento vel in adenibus, respiratio quidem cum angustia erit & crebra & non parua. hisce omnibus signis additur febris quoque continua, quasdam exacerbationes habens, at non semper, quoniam nisi humoris ad partem inflammatam fluxio renouetur, neq; ad suppurationem inflammatio venerit, nullus rigor vel horror, ab initio ad finem vsque obseruabitur. atque hæc de phlegmonum cognitione in communi nobis sufficiant, nunc singularum particularem & notitiam & curationem dicemus.

De medicamentis ad phlegmonas internas, & primo de illarum, quæ phlogωses seu inflamina dicuntur, curatione. Cap. IV.

PHlegmonas simplices, quæ in sola caliditate siccitateque partem veluti perurente, inflammanteue constitutę sunt, in corporibus concitari ex Hippocrate ac ex alijs antiquis medicis à nobis nuper demonstratum est, hancque inflammationis speciem Græcos phlogωsim appellauisse. Verumenimuero, huiusce modi inflammationem rarò exquisitam (nimirum quæ intemperies simplex calida siccaque sit, nullo humoris confluxu accedente) obseruari solet, & tantummodo per initia. loquor de ijs, quæ effatu dignæ sunt. Etenim in his singulis cum pars inflammata & vehementer doleat, & vehementer incaleat, diu absq; humoris fluxione esse non poterit, nam, vt & Galenus docuit, calor atque dolor sunt causæ præcipuæ phlegmonum materialium. siquidem ex dolore atque ex calore humores ad partem inflammatam attrahuntur. vnde phlogosis exquisita si magna vehemensue sit, diu exquisita manere non poterit, nam ex dolore caloreque sanguine attracto tumorosa phlegmone euadet. si verò non magna sit, vel si magna, partes sensu hebetes, vel non sentientes occupet, poterit quidem exquisita & simplex seruari, cum sublato partis sensu humoris fluxio non sit futura. Phlogosis, si quampiam ex nobilibus partibus occupat, vehemensque sit, profectò morbus erit & acutissimus, & maximè periculosus. Ad quem quidem affectum (quod & ipse morbus adstrictus sit magnus & pro curatione laxatoria præsidia indicabit magna) conueniet quamprimum sanguinis euacuatio tanquam magnum laxatorium, aut vena secta, aut scarificatis cruribus, aut adhibitis cum incisione cucurbitulis, antequam verò medici eam moliantur, aluus clystere mollitorio erit laxanda. & sanguinis copia ex viribus, atque ex morbi magnitudine metienda erit. per os conuenient aquæ stillatitiæ ex herbis facultate frigidis, actu tamen calidæ exhibitæ. Dabitur decoctum paratum in aqua ex folijs maluæ, altheæ, violæ, endiuiæ atque ex seminibus itidem maluæ, altheæ, portulacæ, melonis, endiuię & similibus. Nisi febris vehemens sit poterit per os exhiberi actu calidũ lac asininũ, aut equinũ aut deniq; caprinum, camelinũ, si haberi poterit, omnium erit maximè ad hoc negocium accomodatum, dabitur ad vncias quatuor calidum. Balnea aquæ dulcis calidæ erunt vtilia. extimis partibus, si iuxta ipsas subsit phlogosis, vtiliter adhibebuntur fomenta itidem ex decocto altheæ, maluarum, sunci, fænugræci, hordei, temperate quidem calida. Epithemata ex simplici aqua tepida, vel ex alterata nuper dictis simplicibus medicamentis. Victus ratio erit humida, potestateque non calefaciens, vt ptisana hordeacea cum lacte seminum melonis & saccharo candido. aut lac ipsum seminum

In lib. 13. meth. med. cap.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

maluarum, altheæ, melonis, cucumeris, portulacæ cum modico panis triti dissoluti, saccharoque candido. Potus erit aqua hordeacea, vel stillatitia, cichoreæ, ex folijs vel endiuię, vel boraginis cum modico sacchari, vel iulep, vel syrupi vio lati, clysteres, nisi aluus sponte laxa sit, saltem alternis diebus mollitorij erunt inijciendi. At ad phlogoses cum tumore, persanandas declinemus. quæ cum plures sint, scilicet, cerebri, cuiusmodi est phrenitis, lethargus, aurium, gulæ, & gutturis, stomachi, hepatis, lienis, intestinorum præsertimque ilei vocati, venarum atque arteriarum effatu dignarum, renum, vesicæ, vteri; pleuræ membranæ & musculorum intercostalium, vt pleuritis, pulmonum peripneumonitis dicta, diaphragmatis, cordisque pericardij: nunc de ijs agamus, quæ cerebrum seu caput occupent.

De phrenitidis curatione. Cap. V.

IAm ad phlegmonas accedimus persanandas, quas, cum tumore etiam fiant, meritò inter morbos adstrictos adnumeramus. In quibus tractandis, ab ijs, quę capitis partes vexant, exordiri libuit. Harum verò præcipuæ sunt, quæ cerebrum, ipsiusque membranas occupant, cuiusmodi est phrenitis, lethargus, & phlegmone cerebri, ex Paulo, atque Demelmaoi Ægyptiorum. Quarum quidem nunc medica præsidia tractabimus, à phrenitide exordientes; quam omnes *Gal in 1. prorrh. 4.*
affectum esse intelligunt, in quo φρένα, idest, mentem læsam deprehendunt. *In 1. lib. oxeum.*
Aurelianus putat phrenitim dictam fuisse à difficultate mentis, vt dysuria à diffi- *In 1. prorrh. com. 1.*
» cultate vrinæ. Galenus ait: μαίνεσθαι siquidem, idest insanire omnes homines
» dicunt eos, qui desipiunt citra febrem; φρενιτίζειν verò, qui cum febre id patiun-
» tur. Quod verò in febris vehementis vigore accidit, appellant & παρακόψαι, &
» παραχθῆναι, & παραληρῆσαι, & παραφονῆσαι: Phrenitim verò non appellant, nisi febriat ęger & continuè deliret, Quo meritò plærique Dogmaticorum definiunt hunc affectum, quod sit delirium perpetuum cum febre assidua. Erophylus, esse vehementem delirationem cum febre desinentem in breuem interitum tradidit. & Aurelianus inquit esse celerem mentis alienationem cum febre acuta, atque manuum vano errore, vt aliquid suis digitis phrenitici attrectare videantur, quod Græci Crocydismon, siue carphologiam vocant, & paruo pulsu ac denso, siue crebro. Plures quidem notæ ad phrenitidem veram cognoscendam, quæ, vt aiunt omnes, cerebro primario affectu læso oboritur, à medicis animaduertuntur, quibus & cognoscitur, & ab ijs quæ aliunde ab infernis partibus excitantur, distinguitur. Inter has verò (vti dictum est) præcipuæ sunt, delirij, febrisque continuitas. Itaq; omnium medicorum sententia in phrenitide febris est assidua, sed id proprij habere videtur, quod in partibus extimis non ita *C Aur. 1. oxeon. cap. 3.*
acuta & euidens deprehenditur. Delirium verò magnum est quandoque ad læsam imaginationem, quandoque ad memoriam, quandoque ad discursum, & nonnunquã ad hasce omnes facultates læsas pertinens, quod & quandoque cum *Gal. in 5. de loc. affect cap. 4.*
risu, cantu & similibus fit, & quandoque (vt ait Hippocrates) cum studio seu *In 6. aphor. 53.*
contentione, & nonnunquam cum effreni, ferocique operatione. Plęrunque solet in phreniticis obseruari manuum gesticulatio, floccorumque & festucarum collectio, quæ deliramenta Aurelianus vocat carphologyam & Crocidismon.
» Vnde auctor libri medici vocati Galeno attributi dicebat: Phrenitidis notæ sunt
» insania vehemens, temeraria manuum gesticulatio, floccorum, & festucarum col-
» lectio & febris acuta. pulsus in ijs est paruus, creber, atque durus, facies rubra, itemque oculi, & calidi, respiratio magna, hypochondria haud in principio tenduntur, sed postea, quibus distinguitur ab illa amentia, quæ septo transuerso

(phrenem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

(phrenem Græci vocarunt) læso oboritur, in qua neque facies, neque oculi incalescunt, neque rubescunt; & respiratio est inæqualis, statimque morbi principio hypochondria tensa apparent. Vrinæ solent quandoque coloratæ & quandoque tenues & decolores obseruari: plerunque verò in principio in ipsis suspensum veluti in circulum elatum videri solet, quod & Aurelianus animaduertit; atque hisce notis cuique phrenitis innotescet. Dogmatici dicunt hunc affectum excitari à cerebri, eiusque inuolucrum (quas membranas Græci meningas appellant) phlegmone, aut ex sanguine, aut ex bile flaua, aut ex vsta effecta. Quo Hippocrates meritò dixerat: Desipientias quasdam esse cum risu, scilicet quæ à sanguine, & quasdam cum studio, quippe à bile, & quasdam, vt expressit Galenus, cum temeritate, ab eadem retorrida bile obortas.
In 1. oxeon. c. 9. Aurelianus inter Methodicos magni nominis medicus phrenitim à strictura fieri,
Cap. 15. quam postea tumoris nomine expressit. Quam sententiam ab omnibus quidem Methodicis confirmatum iri, haud fore dubitandum putamus, cum omnes phlegmonæ ad morbum adstrictum referantur. Quo non sine magno errore Aurelia-
Cap. 7. ,, num in 1. libro oxeon affirmasse, phrenitim fieri quandoque à solutione, credi-
Cap. 9. ,, dimus. ita is habet: Nos verò aliam dicimus esse ex strictura, aliam ex complexione stricturæ atque solutionis. quod postea quoque sæpius confirmauit. perinde ac si dixerit, phrenitim aliam esse morbum adstrictum, atque aliam laxum. Quæ
In cap. 9. opinio plane à veritate abhorret, si quidem verum sit, omnem phrenitim, fieri
,, ex phlegmone in cerebro & in membranis, nullamque ab euacuatione. Neque
,, est, quod dicat: At si adiuncta fuerit stricturæ solutio, vt aut venter fluens aut sudores esse videantur. quoniam phrenitis nunquam ex aliqua euacuatione, licet immoderata sit, vires plurimum resoluens, fieri potest, namque nullus etsi im-
Cap. 9. moderatius resoluatur, phreniticus (etsi possit quidem delirare) esse poterit, cum necessariò ad hunc affectum faciendum humor requiratur tumorem, atque obstructionem faciens, vt ipsemet Aurelianus non negauit. quem affectum vocat, stricturam corpulentam atque calidam. Non negamus tamen phrenitidi, quæ est morbus adstrictus, posse coniungi morbum laxum, cuiusmodi sunt sudores assidui, fluores ventris & similes alij affectus. Non tamen hi phreniticam alienationem faciunt. Cognitis huiusce morbi causis, præstabit, antequam ad medicamenta, quibus phrenitici sanantur, declinemus, nos prænouisse, quales phreniti-
Gal in 1. progn. 24. des sint sanabiles, & quales curationem non admittant. Tametsi phrenitis omnis, quod princeps sedes cerebri sit affecta, exitialis habeatur. Hippocrates, quæ
In 6. aphor. 53. cum risu fiunt, securiores fecit. Gal. verò in cōmento dixit, nullā desipientiā securā esse, sed quæ cum risu fit esse minus periculosam. Minus malum est, si delirium nō vehemens sit, & ægroti dormiant, à somnoque in peius non abeant, longeq; melius si à somno minus delirent & quietiores reddantur, si hæmorrhagia copiosa in die decretorio apparuerit, vel sudor copiosus, præcipue si ex capite multus &
In 3. de crisib. cap. 3. calidus fluxerit, sudante simul reliquo corpore. his enim euacuationibus phreniticos aliquando iudicari Galenus tradidit. Phrenitis vero contrario modo se habens summopere formidanda, & plærunque lethalis erit, quippe illa, in qua delirium præterquam est continuum, etiam vehemens itidem sit, & omnium maximè effrene atq; ferinum si fuerit, cū assiduis uigilijs, vel si somnum habeant maximè turbulentum, atque ab eo nedum delirium non mitescat sed augeatur,
Hipp. in 2. aph. 2. vehementiusque eos vexat. At non solum ferinum est exitiale sed aliquando
In 1. prorrh. 33. quod obscurum est & blandum videtur, vt auctor prorrheticorum expressit. &
In 3 epid sect. 3. tex. 45. Galenus in commento dixit, hasce phrenitides esse summe exitiales, & fieri aut quia statim habent coniunctam cœmam, de quibus Hippocrates in epidemijs ait:
,, Nullus phreniticorum vehementer insaniuit, veluti in aliis vsu uenit. sed alia
,, quadam veternosa ad somnum inclinatione capite grauati peribant. aut quia

virtus

Virtus summe languet, & quasi hecticam desipientiam Galenus vocandam existimauit: illæ desipientiæ etiam in principio, atque hæ postea apparent. phrenitidis verò generationem ita expressit: Phrenitide igitur ipsa ex bilioso succo generationem habente, cum is in cerebro decubuerit, principio quidem qualitate ipsius nondum toti cerebri corpori permista, confusaque, tumultuosę fiunt desipientiæ. procedente verò tempore simile quippiam contrahitur lanis, quæ à tinctoribus appellatis tincturam accipiunt. Nempè & hæ vix eluibiles redduntur, non secus, quam quæ proprium ab initio colorem habent. Talis igitur cerebri veluti tinctura desipientiam hecticam habet, atque ob id affectio horum, vt febrium hecticarum, praua est, quas quidem cum incipiunt constitui, vix solui, exquisite verò constitutas, absolutasque solui non amplius posse demonstrauimus. Vtroque modo facta exitialis est, quo rectè dicebat auctor prorrheticorum: Tremulæ, obscuræ, blandęque & contrectabiles desipientiæ valde phreneticæ. Vbi verò phrenitici maximè inquieti sunt, anxij, iactabundique, plurimum est timendum, non minus quoque periculi esse intelligemus, vbi vrinæ albæ & perspicuæ erunt, albæque itidem fęces si excernantur. De illis Hippocrates scripsit: Quibus vrinæ albæ perspicuæ, malę, præsertim si in phreniticis appareant. & Galenus dixit: Nullum vidi phreniticum, in quo talis vrina apparuisset, seruatum. De deiectionibus verò albis itidem iudicium fieri oportet. Quod auctor prorrheticorum ita expressit: phreniticis alba deiectio mala est. cum quibus excrementis rigor si apparuerit, erit pessimus, atque ab ipso sanguinis è naribus stillæ exitium prænunciant, non minus quam faciant sudores, alui fluores & omnes alię vacuationes, prępertimq; si & ipsæ haud bonæ fuerint. Accedit manuũ gesticulatio, de qua et Hippocrates ait: Qui in febre acuta, aut in phrenitide, aut pulmonia, aut capitis dolore, manus ob os fert, aut frustra venatur muscas, aut colligit festucas, aut de veste euellit pilos, aut de pariete stipulas carpit, id omne malum, exitialeque est. Si verò in phreniticis postea vel tremores, vel conuulsiones apparuerint, ægrotos certo morituros prædicemus, videntur enim hæc symptomata esse exitialium phrenitidum propria. De tremoribus in prorrheticis ita scriptum est: Phrenitica vehementer trementia finiuntur. Galenus verò ait: Non autem phrenitici omnes tremorem incurrunt, sed qui deterrime habent. & de conuulsionibus Galenus itidem dixit: succedit maximè exitiali phrenitidi, nec sanatum quempiam ita conuulsorum aut ipse vidi, aut alium narrantem audiui. Quare & singultus ob id, vt Aurelianus etiam notauit, erunt in phreniticis pessimi. Vnum aliud Aurelianus addidit, eam phrenitidem esse lethalem, quæ in febricitantibus post primum diatritum fit, eaque præsertim ratione quod tunc vires prædebilitas vexet. At his præcognitis, opportunum erit ad huius phlegmones curationem accedere. In qua primum viuendi ratio instituatur, quæ erit, vt ægroti collocentur in aere quidem temperate calido & humido, lucido, nõ obscuro, quod talis aer conducat ad omnes adstrictos affectus, atque hunc aerem laudauit inter Dogmaticos Asclepiades medicus. decumbant pręterea in lectulo molli, pluresque sint ad illorum curam, sin minus fieri potest, arctè ligentur ad cubilis partes, somnũ procurent, hilares quoad fieri potest, quietique maneant. Quo non paucis visum fuit, phreniticos non harmonia atque musica (vt aliquibus videbatur) reuocari posse: iram, atque excandescentiam fugiant. Cibus sit actu calidus & humidus, tenuis, paucus, bis in die datus. cuiusmodi erit cremor ptisanæ, panis item in iure tenui aquosoque coctus, vel lac seminum melonis, cucumeris, papauerum alborum, cum modico panis parato: potus sit aqua ex hordeo decocta cum saccharo, vel stillatitia actu tepida; à vino omni planè abstinendum. si aluus adstricta sit, clysteribus mollitorijs laxetur, scilicet ijs, qui parantur ex decocto maluarum, altheæ, violarum, ex oleo vel dulci communi, vel

Ee violaceo,

1. prorrh. tex. 38

in lib. 4. aphor. tex. 72.

Gal. in 1. prorrh. com. 13.

In 1. prognosticorum tex. 23.

1. prorrh. tex. 9. in comm. 16.

In lib. 13. meth. med cap. 8.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

violaceo, melle rosaceo, atque modico salis, vel sint ex cremore ptisanæ hordeaceę, oleo atque saccharo & modico salis: qua aluo emollita statim ita indicante morbi adstricti magnitudine atque viribus permittentibus, secta vena iecoraria primum, & mox cephalica, mittatur ea copia sanguinis, quam vires permittent, quæ euacuatio statim in principio facienda erit. Vnde Aurelianus meritò dixit faciendam intra diatritum aut in ipso diatrito. Ægyptij maximè proficuam agnoscunt esse sanguinis copiosam euacuationem, quæ fit cruribus scarificatis, eo modo, quem nos in libris de medicina Ægyptiorum aliàs docuimus. Non pauci sunt qui sanguisugis hæmorrhoidibus appositis sanguinem euacuant. post hasce communes sanguinis vacuationes, ita magnitudine morbi suadente, existenteque virium robore, aliæ ad capitis partes (capite prius raso) particulares sanguinis euacuationes cum ab antiquis tum à recentioribus medicis commendantur, vt capitis partes tumentes magis laxentur. Vnde hirudines sępius ad venas retro aures positas adhibent, idque semel vel bis in die, modicum sanguinis euacuando. summa cum vtilitate secta vena frontis sanguis mittitur. Aurelianus capiti quatuor cucurbitulas cum modica flamma adhibendas censuit, à quibus si pars erubuerit, erit leuiter scarificanda, modiceque sanguis detrahendus. Quas etiam adhibebat cum scarificatione (morbo indicante maius laxamētum) pręcordijs, pubi, coxendicibus, atque alijs ex infernis partibus. verum in tempore, quo sint adhibendæ, deceptus est, qui postea & non in principio adhibendas consuluerit, cum principio ad reuellendum huiusmodi præsidia hæc vsui veniant, & postea, quæ à parte affecta euacuant. his pręmisis euacuationibus, capiti apponendę sunt spongię ex aqua calida expressę, & aliquando ex oleo dulci calido, quo partes fouendæ erunt; frictiones ad totum corpus cum inunctione conueniunt, adstrictum enim corpus laxant. At perseuerante phrenitico affectu, si fieri potest, vtendum erit stillicidio bis in die ex aqua dulci temperata spacio vnius horæ. Oxyrrhodina temperata, actu calida capiti apposita ex oleo dulci & modico aceti ad penetrationem, iuuant. sed actu frigida improbantur, cum adstrictum augeant, digestionemque humoris impediant, flammeumque calorem intus cohibeant, augeantque non iniuria affectionem adstrictam. Dogmatici plura medicamenta adhibebunt ex herbarum succis, & aquis, cuiusmodi est aizoi, polygoni, portulacæ nympheę, lactucæ & similium, oleisque & vnguentis potestate frigidis, quę non sine errore actu frigida nonnulli adhibere solent. si actu calida adhibeantur, minus malum est, sed vsus assiduus frigidarum facile phrenitim in lethargum, qui maius malum est, mutat. Quare præstabit cum Methodicis medicis uti laxantibus, vt humores stricturam facientes exhalent, digeranturque. Itaque (vti dictum est) stillicidium ad suturam carnalem ex dulci aqua modice calida vtilissimum erit. quosdam vidimus solo hoc pręsidio prudentes euasisse. fomenta quoque ex aqua, in qua malua, althea, fęnugræcum & similia ebullierint, spongia excepta & adhibita moderate calida, erunt vtilia, item ex oleo dulci amygdalino calido apposita. Iuuabunt ouium, vel castratorum pulmones statim ex animali extracti, & calidi capiti impositi, item pulli gallinacei medio dissecti, omniumque maximè columbi eodem modo capiti adhibiti. etenim calor illorum animalium plurimum facit ad humorem intra capitis membranas adstrictum digerendum, atque ad eas partes adstrictas laxandas. longe plura medicamenta scio ab alijs inuenta, sed hęc à nobis proposita, tutò phreniticos qui sanari queunt, pristinæ valetudini restituere, apta erunt.

C. Aurel. lib. 1. oxeon. cap. 10.

De medi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

De medicamentis ad alias phlegmonas cerebri, sed præsertim ad eam quam Ægyptij Demelmaoi appellant. Caput. VI.

CErebrum phlegmone vexatum sæpe, vt aliqui veterum medicorum cognouerunt ita intumescit, vt capitis suturæ distendantur, dolorque eos vexat maximus, diuturnus, angor, rubor multus in facie, cum tumore molli, oculi fiũt emissitij, atque caput inturgescit. Quandoque etiam cerebrum erysipelate vexari deprehẽsum est, in ijs caput vniuersum dolore vexatur, adeo ut flammis vri videatur, os siccescit, valde sitiunt, facies tamen subpallida atque frigida est. Ad hos omnes præmisso clystere mollitorio, ex oleo violato, saccharo, vel melle rosaceo, & ex decocto maluarum, violarum, mercurialisque parato, sanguis mittendus erit primo ex vena, modo plenitudo adsit, vel ex cephalica, & postea secta vena frontis, vtile erit etiam adimere sanguinem cucurbitulis cum scarificatione capitis partibus adhibitis, collo & spatulis. simili modo non spernenda erit sanguinis euacuatio sanguisugis appositis hęmorrhoidibus. Quibus præmissis vacuationibus, omnia tentanda erunt capitalia medicamenta, quæ ad phrenitim à nobis in altero capite præscripta fuerunt. Huic phlegmoni capitis similis videtur esse morbus, qui singulis fere annis Ægypti populos campsinis ventis spirantibus in prima ęstate diuexat, aliquando non minorem stragem faciens, quàm si magna pestilentia esset, hoc enim affectu, quem Demelmaoi Ægyptij appellant, innumeri repente eodem tempore moriuntur, Nosque ipsum in magna Cayri ciuitate epidemice anno 1583. Mense Maio, grassantem obseruauimus, innumeri enim tunc temporis per vniuersam ciuitatem quasi repentina morte moriebantur. In ijs præcedit capitis dolor cum vigilia per aliquot dies ante non admodũ grauis & postea in altero angulorum oculorum interno exilis quidam tumor rubens efflorescens apparet, quasi exinde erysipelas sit futurum, qui tumor paulopost, spacio quippe duarum aut trium horarum ad plus intro recurrit, atque euanescit: à quo ferè continuò homines obmutescunt, atque manibus delira facientes apoplecticorum modo extinguuntur. Hoc genus morbi excitari ab humore præ insigni putredine quasi veneno exitialissimo reddito, apud omnes medicos Ægyptios constat. Huiusmodi verò excellens putredo ab aeris (permultos dies ventis ex meridie summe calidis, quos campsinos vocant, spirantibus) immodico ęstu fit, atque etiam, quia humores in Ægyptiorum corporibus exuperantes (ob ipsorum prauam victus rationem) magnam ad vehementer putrescendum aptitudinem habentes, ex aeris illo ęstuoso calore summe computrescunt. Galenus quoque fatetur ab intensa aeris caliditate tantam putredinem humores nancisci posse, vt exinde pestilentia fieri queat. quod verò ex ambientis ęstuoso calore caput maxime incalefactum lędatur, quippe ob eam causam quasi à calore attracti humores ex corpore vniuerso in caput delati, exitialem phlegmonen faciunt, omnes medici, antequam tumor in interno angulo oculorum conspiciatur, statim præmisso clystere laxatorio, secta vena dextri cubiti interna primum sanguinem mittunt ad minus ad libram, & altera die ex altero brachio eandem vacuationem repetunt. In mulieribus, eunuchis atque pueris mittunt sanguinem à scarificatis cruribus. vtilissima quoque est postea repetita sanguinis euacuatio adhibitis cucurbitulis cum scarificatione dorso & spatulis: etiam secta vena cephalica, post sectionem internæ, repetunt eductionem sanguinis, si modo vires permittant. quibus præmissis euacuationibus balneum vaporarium ingressi sudare eos iubent atque ex calida aqua lauari. Aliqui post sanguinis euacuationem, in balneo deuorato decocto ex dulci ligno, liquiritiæ & modico seminum

Paul. in li. 3. c. 7

In lib. 2. de diff. feb.

fœniculorum parato, vomere plurimum coguntur, per vomitumque expurgati per horam sudant. Quæ præsidia statim, incipiente dolore capitis, adhibita, plures à morbo præseruarunt.

De medicamentis ad lethargicos. *Cap. VII.*

C. Aurel. 2. oxeō. cap. 1.
Gal in 3. de loc. affect. c. 5. & lib. de diff. sympt. cap. 3.

LEthargum antiqui vocarunt ἀπὸ τῆς ληθης, & ἀργῆς quasi iners obliuio, cum in ipso marcor & inexpugnabilis penè dormiendi necessitas deprehendatur. Methodici stricturam vocant vehementem: Dogmatici esse continuum soporem cum obliuione, amentia, atque cum febre assidua dixerunt. symptomaque idcirco esse facultatum animalium deprehenditur, namque (vt Galenus docuit) memoria, ratio, atque etiam imaginatio læditur infirmaue redditur. Memoria verò plusquam aliæ animales facultates læditut in lethargicis. Quo cerebrum itidem lædi (dicant quicquid velint Methodici) cum animalium facultatum sit sedes, omnibus planè constabit. vnde Dogmatici meritò dicunt hunc affectum esse delirium itidem (vt de phrenitide dictum est) continuum, cum febre, sopore atque obliuione. lethargici omnium, veluti amentes, obliuiscuntur, alto sopore tenentur, eosque concomitatur febris lenta assidua, non impensè acris. Pulsus in ipsis magni, rarique sunt & vndosi, respiratio nimis rara & imbecillis. somno perpetuo premuntur, à quo ægre possunt excitari, & quocunque modo excitentur, vix respondent, obliuiosi, mente capti, oscitant crebro & hiante ore aliquando persistunt, tanquam claudere id obliti, deijciunt per aluum complures liquidiora, nonnullis contra venter inarescit; urinam reddunt iumentorum lotio similem; ex ipsis quidam tremiscunt, & vndiquaque desudant. De lethargicorum symptomatibus, quæ tum affectum concomitantur, tum quæ postea sequuntur, Hippocrates in Coacis præsagijs ita scripsit: lethargici manibus intremiscentes, somniculosi, male colorati, subtumidi, pulsu segni, quæ sunt sub oculis inflatis & sudores superueniunt, & alui tumẽt biliosis & meris. sin obaridas habuerint vrina & alui excremẽta exeunt præter voluntatẽ, vrina veluti iumentorũ est, potũ non expetunt, neq; aliud quicquã. postquã resipuerint, collũ dolorosum se habere dicunt & sonitus per aures trãsire. In quo affectu perpetuo somniculosi sunt, obliuiosi, male colorati, subtumidi, neq; potũ neq; quicquã expetentes; his superuenit aliquãdo sudor & aliquando alia excretio. Archigenes & Possidonius vitio earũ partiũ, quæ in hypochondrijs sunt, fieri voluerunt. Aurelianus voluit in hoc affectu totũ corpus esse affectũ, sed principaliter caput; nulli dubiũ est, fieri verũ lethargum læso capite, primario affectu ex pituitoso humore cerebrum, eiusque membranas obsidente: aut à pituita etiam inibi putrescente. Non raro in febribus pituitosis circa accessiones fieri obseruamus hunc affectum à vaporibus & infernis partibus in caput sublatis. at hic non est assiduus affectus, sed per accessiones potius fiunt somniculosi & obliuiosi. Methodici affectum idcirco esse adstrictum exinde dixerunt, quod nimirum cerebri membranæ in tumore constitutæ sint, atque in viatum densitate constrictæ. Affectus plærunque lethalis est. Galenus ait, esse hunc morbum longe lethaliorem peripneumonia, quæ phrenitidi superuenit, & omnium maximè iudicatur lethalis, quod nimirum fiat refrigerato propter innati caloris resolutionem cerebro. lethalis etiam esse solet hic affectus, qui vel sudore superueniente, vel aluo plura excernente, vel aliqua alia excretione apparente, non minuitur. sed his præmissis ad curationem instituendam nunc descendimus. in qua illud primum attenditur, vt lethargici, in loco lucido, calido, reponantur, victusque itidem tenuis actu calidus atque humidus instituatur, à vino abstineant (quod non nisi virium manutenendarum causa,

Paul. li. 3 cap. 9
In lib. 4. com 1. tex. 26. et 27.
Aurel. 2. oxeon. cap. 6.
Gal. 4. de caus. pulsuum. c. 13.

causa, ogligophorum seu pauciferum, vel aqua dilutum concedetur) huius loco aqua cum modico cinnamomi decocta ipsis concedatur, vel aquosa carnium iura. Omni studio, si immoderatius somno premantur, erunt expergiscendi, primo clamoribus, mox aliqua dolorifica attrectatione. & cum hic affectus sit perinde ac phrenitis morbus adstrictus, ideo ijsdem est opus medicamentis laxatorijs. Neque est, quod Methodicis aliqui obijciant, curam debere esse multum differentem ab ea quæ fit in phreniticis, cum in his omnes ferè admiserint vsum medicamentorum refrigerantium, & in lethargis calefacientium. Dictum profectò est, etiam in phrenitico affectu summe calido conuenire balnea temperate calida, ex aqua dulci parata, nunquam frigida; stillicidia etiam aut ex eadē aqua vel ex oleis, quæ licet potestate frigida sint, tamen cum actu calida exhibeantur, potius modice calefacere quam refrigerare fateri oportebit, si verum est, quod Galenus sæpius de aqua & de alijs medicamentis potestate frigidis memoriæ prodidit, quippè hęc si actu calida adhibeantur calefacere. neque credendū est hæc intra corpus recepta recipere refrigerandi facultatem, cum calor partium læsarum & natiuus, & externus scilicet inflammatorius, vel febrilis nunquam permittat medicamentum refrigescere. Quod medici praxim exercentes quotidie obseruant in vsu medicamentorum refrigerantium ad calidos morbos exterius adhibendorum, quandoquidem cum emplastra, tum epithemata, actu frigida partibus adhibita, iubent sæpius mutari, quoniam quæ diu adherent, incalesiūt, atque idcirco deinceps etiam incalefaciunt, itaque multo magis Dogmatici concedent in lethargo vsum habere calida medicamenta, cum summe calidorum vsum omnes Dogmatici etiam admittant, & in medendo affectent. Mirum itaque haud erit, si etiam ad lethargum opus sit medicamentis laxatorijs, quo magnitudine passionis ita indicante viriumque robore permittente, nimirum vbi vehemens sit phlegmone, adsitque febris etiam magna, omnes sanè & Dogmatici vtuntur sanguinis missione tanquam præsidio laxatorio magno, cucurbitulisq; non minus cum scarificatione ad occiput, & ad dorsi, atque ad crurum partes, aliquando etiam capitis partibus sanguisugis appositis sanguinem euacuant. venis & retro aures & fronti vtiliter hirudines (si opus sit copiosiori sanguinis vacuatione) poterunt adhiberi. Clysteres quoque, si aluus adstricta sit, laxatorij vtiles erunt, cum simplices (scilicet ex oleo, melle, & decocto maluarum, mercurialis, betæ, furfurum) tum compositi purgatorij, cuiusmodi erunt, qui parabuntur, accipiendo (exempli gratia decocti maluarum, mercurialis, betæ, centaurij minoris libram, mellis simplicis, vel rosati, atque olei communis singulorum vncias tres electuarij len. vnciam, & diaphæniconis drachmas tres. vsu veniunt etiam caputpurgia, scilicet errhina, apophlegmatismata, nimirum ad pituitam ex capite purgandam. vnde Paulus dicebat: os vngi oportere, & palatum ex detrito sinapi cum mellis momento, conarique oportere pituitam indidem affixam digitis eijcere. ad idem etiam apophlegmatismi vsus erit opportunus ex oxymelite cum hyssopo, aut pulegio, aut origano, aut cum ipso quoque sinapi paratus. Neque Aurelianus hæc quod vehementer calida acria sint vllo pacto reprehendere debuerat, cum ipsa vt laxantia purgatoria & vt metasyncritica conueniant. At quid? an non vsus vehementer calidorū lethargicis, vt omnes Dogmatici medendo obseruant, vtilis esse deprehenditur? Siquidem ex oleo dissolutum castoreum, sinapi, origanum, pulegium, peucedanum & similia maximè accomodata huic affectui fere ab omnibus cognita sunt. Dogmaticis quidem, quoniam indicentur ab humoris phlegmonem facientis frigiditate, atq; crassitie. si fortis fuerit inflammatio, atque cum ea febris quoque vehemens neque in via etiam Dogmaticorum ea medicamenta acria (quod & inflammationem & febrem augere queant) vtilia esse poterunt, at ex oleo mista, remissa ipsorum caliditate

In 1. lib. simpl.

Gal in lib. 13. meth cap. 31.

In lib. 3 cap. 9.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

ditate ad laxantium naturam accedent, atque idcirco hæc laxantia conuenient, deraso capiti adhibita, atque etiam naribus obiecta. Aurelianus verò damnauit vsum odoratorum, & maxime fętentium, quod repleant caput stricturamque augeant. At hæc ex modico aceto mixta naribus admoueri possunt, quod humorem in capite adstrictum extenuando, digerendoque capitis adstrictas & densatas vias laxent, laxatoriorumque idcirco genere & ipsa comprehendi oportere nos aliàs ostendimus. Oxyrrhodinorum verò vsum, quem in istius morbi principio, omnes ferè sectæ dogmaticæ sequuntur, meritò à Methodicis non minus in lethargo quam in phrenitide etiam damnantur, siquidem cum sint adstringentia vel frigida, à capitis cute ad affectas partes humores & vapores impingunt, Quo nos aliàs animaduertimus nunquam in partibus nobilibus, in visceribusue proximis esse vtendum repellentibus medicamentis. Demum ad vniuersum corpus lenes frictiones, & inunctiones ad ipsum sanè corpus laxandum vtiles erunt, ad rarefaciendosque meatus cutis, per quos humoribus exhalantibus, minus ipsorum copię ad cerebrum efferatur; atque hæc sint dicta de lethargo. cum verò sepius phlegmonæ aurium internas partes haud cum paruo periculo diuexant, de medicamentis ad eas persanandas quoque à nobis in præsentia est agendum.

De medicamentis ad internas aurium phlegmonas. Caput. VIII.

AVrium partes internas (scilicet in meatu auditorio neruum non ex longo spacio cerebro copulatum, atque tenuem cartilaginem) sæpe cum ingenti dolore atque febre vexari sæpissime deprehendimus, & non absque multo ęgrotantium vitæ discrimine; ita, vt plures & deliri euadant, & conuulsi moriantur. signa harum phlegmonum sunt, dolor acutus pulsatorius, & insignis, vt ab eo ægroti molestissime agantur, & in periculum phrenitidis, atque spasmi sæpius prouehantur, hunc dolorem concomitatur febris assidua, dolorque est firmus, fixus in parte, acutus, atque non sine pulsu; quod si malum augeatur, delirium quoque cerebri vicinitate phreniticum fit, conuulsionesq; malo ad exitium veniente etiam apparent. Hunc morbum fieri ab humore acuto bilioso, neruum atque membranã in aurium cauitate positam inflammante, vnde meritò adstrictus morbus est, vnde ad huius curationem laxantibus præsidijs erit opus. Sanatio verò est difficilis, & morbus lethalis, nisi humor in aure suppuretur. In omnibus sanè qui euadunt, solet pus copiosum per aurem inflammatam excerni, quod ni obseruetur, periculum in malo augetur. Quod Hippocrates in prognosticis ita expressit: *In lib. 3. lex. 13.* " Aurium dolor acutus cum febre continua, ac vehementi difficilis est, periculum enim delirij abolitionisque imminet. Natu minores septimo die aut citius ab hoc morbo interimuntur, natu verò maiores tardius. Febris enim ac delirium minus eos infestant & aures in eis antea suppurãtur. *Tex. 14.* Quare si pus excernitur album in die critico, & ægroti alleuiantur, salutisque spes concipitur futuræ. Ne verò dolor delirium atque febrem faciat, medicamentis continuò erit occurrendum, primum itaque, ni aluus laxa erit, clyster laxatorius erit inijciendus, scilicet ex oleo, melle & decocto laxatorio communi (scilicet ex malua, althea, mercuriali, fęnugræco & similibus) parato: quo excreto, secanda erit vena virium robore permittente vel interna, vel cephalica, vel vtraque in brachio ad aurem dolentem directe posito, mittendusque erit sanguis, ut affectus magnitudo exposcere videbitur, atque virium robur permittet. In pueris primum scarificatis cruribus Ægyptiorum modo & postea adhibitis cum scarifi-

cation

catione cucurbitulis sanguis mittendus erit. si malum perseuerauerit, poterunt etiam hirudines venis post aures positis adhiberi, sed præsertim post aurem inflammatam. hæc quidem sanguinis euacuatio plurimum iuuabit. Qua præmissa sanguinis euacuatione ad topica medicamenta erit deueniendum. Vnde iuuabunt inunctiones ad omnes auris dolentis extimas partes, ex oleo amygdalino dulci, recenti, vel ex chamæmelino, vel ex communi dulci tepido, vel lilino, vel ex eo, in quo althea aut fænugræcum, aut melilotus, aut semen lini ebullierit, calido auris fouebitur, & intra meatum auditorium idem calidum inijcietur, vel hydreleo calido, vel butyro liquefacto, vel mulsa partes circum aurem dolentem illinentur, vel spongia ijsdem oleis calidis imbuta & expressa utiliter totius auris externæ regioni adhibebitur. fomenta etiam ex decocto altheæ, maluarum, fęnugræci, lini, cymarum ebuli erunt accommodatissima: posteaquam verò pus effluxerit, hydromel erit calidum inijciendum, diuque continuandum (vt pus effluat) quoad omnis morbi causa erit sublata. haud erunt in principio negligendæ frictiones deorsum versus in brachijs, dorso & cruribus factæ, & postea ad vniuersum corpus eædem fient, cum inunctione calida ex oleo amygdalino dulci, vt corpus totum diffletur, fuliginosique humores per poros cutis exhalent. Hac enim impedita euacuatione, humores tenues fuliginosi intus clausi, necessario in caput deferuntur, malumque augebunt.

De vua, & glandularum iuxta linguam positarum phlegmone curanda. Cap. IX.

ORis partem, quæ gurgulio & vua & columella dicitur, sæpius inflammari & vehementer quidem inflammari, non est medicus, qui non obseruauerit, non minus etiam eas glandulas, quas Græci antiadas & latini tonsillas vocarunt, phlegmone frequenter ob ipsorum calidam humidamque naturam vexari, omnibus itidem notum esse non ignoramus. In qua nonnunquam tunica, nonnunquam subiecti musculi patiuntur. Vuæ verò seu columellæ phlegmone, si quis aperto ore linguam comprimat, statim aperte ex tumore, rubore, dolore, deglutiendique difficultate, cuique innotescet. Antiadarum verò phlegmonen ijs signis deprehendemus: scilicet, rubore itidem, tumoreque exterius apparente, seu duricie iuxta ipsas cum dolore, quæ aperte innotescent, si digitis pars comprimatur: adest quin etiam transglutiendi difficultas, & si malum ad gutturis partes propius accesserit, etiam respirandi difficultas. hanc inflammationem effatu dignam sequitur febris, quæ in inflammata vua non apparet, vel leuis quidem. Vterque affectus cum morbus adstrictus sit, laxatorijs vtendum erit. dico vtendum esse laxatorijs vbi affectus perfectus sit, quo tempore humor maiori ex parte ad partem inflammatam defluxit. In principio verò, quo tempore humor fluit, non laxatorijs (quod nondum factus sit morbus adstrictus) sed adstrictorijs erit opus. Quamobrem tali tempore conuenient per os gargarismata adstringentia, vt fluxionem prohibeant, seu repellant. huiusmodi autem medicamenta erunt, aquæ stillatitiæ rosarum, plantaginis, lenticulæ palustris, polygoni, rubi, & similium, vel decocta in aqua parata ex prædictis herbis, cui decocto poterit permisceri syrupus aliquis adstrictoriæ facultatis, cuiusmodi erit, qui ex succo mororum paratur, ex rosis siccis, ex granatis, atq; ex myrto. aqua itaque conueniet pro gargarismate huiusmodi, quæ (exempli gratia) accipiet, aquæ plantaginis libram, syrupi è succo mororum (diamorrhonis vocati) vncias duas, at post principium erunt necessaria gargarismata laxatoria, quæ erunt ex decocto maluarum, violarum, altheæ, fęnugręci, caricarum pinguium, hordei, cum syrupis

vel de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
235/D/2

vel de glyziriza, vel violato, vel hydromele, vel ſimilibus. exterius verò conuenient inunctiones calidæ ex oleis dulcibus laxatorijs, cuiuſmodi eſt commune dulciſſimum, amygdalinum itidem dulce, lilinum, irinum, & ex radice cucumeris ſylueſtris, vel altheæ paratum. fomenta itidem ex decocto altheæ, meliloti, fęnugræci ſeminis lini, ſpongia excepto & calido gulæ & extimis partibus appoſito. hæc verò ſingula prædicta medicamenta non prius admouebuntur, quàm præmiſſo clyſtere mollitorio, fuerit (ita requirente phlegmones magnitudine) ſanguis euacuatus primo, aut ſecta vena interna dextri cubiti, aut ſcarificatis cruribus, & mox ſectis venis ſub lingua poſitis, ſcilicet morbo adhuc minimè cedente. Principio conuenient frictiones extremorum ad humorem reuellendum, balnea ad pedes calida, in quibus bis in die ante cibũ pedes immerguntur, quoadque plurimum rubeſcant, detineantur. Demum lenes frictiones fient, ex oleo calido dulci, ad omnes corporis partes, vt fuliginoſorum excrementorum euacuatio per poros cutis adiuuetur. Victus ijs congruet tenuis, boni ſucci, modicus (cum plenus, & craſſus tumentiam in corpore augeat) à vino etiam abſtinebunt, cuius loco bibent ægroti, aquam hordei cum ſaccharo vel mulſam dilutiorem.

De medicamentis ad gutturis phlegmonen, quam anginam vocant. Caput. X.

PHlegmonen gutturis fauciumque muſculorum cum externorum tum internorum Græci ſynanchen, à ſuffocatione, quam inducit, appellarunt, latini verò anginam. iuxta verò varias faucium, gutturisque læſas partes, varijs nominibus Gręci hunc affectum nominarunt; ſiquidem inflammatis gutturis muſculis internis, σκυνάγχην & externis παράσκυναγκην dixerunt. & faucium muſculis itidem internis affectis συναγχην, & παράσυνάγχην externis. Compluribus cynanchen, à canibus, lycanthen à lupis, atque à ſuibus (qui & ipſi hoc malo vexari ſoleant) hyanchen, hunc affectum vocatum fuiſſe, viſum eſt. cum verò angina omnis, (ea excepta, quæ ceruicis vertebris (auctore Galeno) intro verſis luxatisque, atque gutturis, fauciumque muſculis vehementer ſiccatis fit) gutturis aut faucium muſculis inflammatis oboriatur, neceſſario in ipſa hæc ſigna elucebunt, ſcilicet omnibus anginoſis cum ſpirandi, tum deglutiendi difficultas aderit, reſpirandi difficultas maior obſeruabitur, gutturis muſculis plus phlegmone vexatis, & deglutiendi maior erit itidem difficultas gulæ muſculis plus laborantibus. Primo itaque ab hoc affectu homines in ſpirandi & deglutiendi difficultatem incidunt, cum gutturis vel faucium dolore atque febre. verumenimuero ſynanche abſque dolore quoque non rarò fit à defluxu humoris pituitoſi; in quam cauſam Aſclepiades hunc affectum retuliſſe (cum ipſe anginam rheumatiſmum eſſe voluerit) viſus fuit. In omnibus fit deglutiendi difficultas, maxima in gula inflammata, & minor (vti dictum quoque eſt) ſi guttur phlegmone vexetur. Quo fortaſſe non iniuria Soranus definiendo hunc affectum, dixit: eſſe difficultatem tranſuorandi cum acuta præfocatione, atque febre. Diuidunt aliqui hanc phlegmonen, in occultam, atque in apparentem: In hac depreſſa lingua apparet, tumor, & rubor, vel circa externas gutturis partes, in collo, ſub mento, vel in ceruice, aut in pectore, atque hæc minoris eſt periculi. In occulta nuſquam exterius, neque in oris partibus, neque in collo vel in alia parte tumor, & inflammatio conſpicitur, atque hæc eſt ſummè exitialis. Alij triplicem faciũt, primam in faucibus, quæ non eſt periculoſa, in qua lingua depreſſa, tumor apparet magnus, rubens in faucibus, iſtique difficulter deglutiunt, difficulter

Gal in 4. de loc. affec c 3. & 4. aphor. com. 34. & in 4. de vict. rat. acu.

In 4. aph. com. 35.

In 4. de loc. affec. cap. 5.

Gal. 4. aphoriſ. com 34.

Aurel. 3. oxeon. cap 1.

reſpirant,